5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei

6 luni . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III, 50 Bani

» » » IV, 40 »

ZIAR CONSERVATOR DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Str. Primăriei No 30

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul VI.—No. 598 IAȘI, Marți 2 Decembre 1908

In jurul alegerilor din Capitală

Parlamentul s'a deschis la 15 Noembrie, și cea dintâi datorie a biroului Camerei, era să declare scaunele de deputați devenite vacante, de la închiderea trecutei sesiuni parlamentare și pînă azi.

Cu toate acestea, au trecut multe zile—și, pe cînd la Senat, din prima zi s'au știut scaunele vacante, iar guvernul a fixat și data alegerilor—la Cameră, lucrurile s'au prelungit aproape două săptămîni — pînă cînd mai mult sub presiunea interpelărei d-lui Stoicescu, de cît a respectărei regulamentului Camerei, d. Ferekide a fost nevoit să se pronunțe asupra vacanțelor ivite și să declare în ceia ce privește jud. Ilfov — trei scaune vacante la coleg. II-lea.

Dar, dacă nici guvernul, nici Președintele Camerei, nu se grăbeau să lămurească mai curînd această chestiune a vacanțelor din parlament, și care preocupa în mod deosebit toată lumea noastră politică — îndată însă ce s'a stabilit numărul scaunelor vacante—d. Ionel Brătianu s'a și grăbit să fixeze ziua alegerilor.

Ast-fel, ziarele din București ne anunță că, alegerile vor avea loc în ziua de 21 Decembrie, adică de azi în trei săptămîni.

Acesta este minimum de timp posibil, de la care poate să înceapă o alegere parlamentară, maximum fiind de șase săptămîni,—și nu ne aducem aminte ca de multă vreme, să se fi făcut vr'o alegere, într'un timp atît de scurt.

De obiceiu, cînd asemenea vacanțe erau declarate de parlament la începutul sesiunei din Noembrie, alegerile se fixau după 12 Ianuarie, și guvern și opoziție, nevoind a se ocupa în ajunul sărbătorilor de Crăciun, cu lupta electorală.

Ce a făcut deci, pe guvern și în special pe d. Ionel Brătianu, să se grăbească așa de mult pentru ca să vadă terminate cît mai repede alegerile din Capitală?

De sigur explicația trebue căutată în întoarcerea d-lui N. Fleva, în țară.

Ziarele 'au anunțat că cel mult pînă la 5 Decembrie tribunul poporului se va întoarce în țară—iar pentru ziua de 14 Deaembrie va avea loc o mare întrunire publică în sala Eforiei și fostul ministru al țărei la Roma, care va fi unul din cei trei candidați ai partidului conservator-democrați la alegerea col. II de Ilfov va pronunța un mare discurs politic.

De la acea dată, d. Fleva, își va începe contactul său cu alegătorii Capitalei—și guvernul a voit să dee cît mai puțin timp de contact tribunului, cu marele colegiu, care numără peste 4,000 de alegători.

In adevăr, îi va fi foarte greu d-lui Fleva, ca în cele cîte-va zile, cît îi mai rămîn, să poată să se întrețină cel puțin cu o parte din alegătorii cărora le va solicita voturile—și de aceia guvernul vede între altele, și aci, una din posibilitățile de a împedeca întrarea în Cameră a acestui temut opozant.

Mare trebue să fie deci frica d-lui Ionel Brătianu, dacă recurge la asemenea puerile mijloace să înlăture triumful unui barbat politic a cărui prezență azi în parlament, ar fi o mare cinste pentru țară.

Dar, de ceea ce îi este frică Ministrului de Interne, nu va scapa. Căci, în afară de personalitatea politică a acestui valoros fiu al țărei, îndeajuns cunoscut și iubit de populația Capitalei, Nicolae Fleva are în sprijinul seu marele concurs al puternicei organizațiuni politice a partidului conservator-democrat, care reprezintă o forță invincibilă în București.

Așa, că ori-cît de scurt este timpul pe care d. Brătianu l'a fixat pentru alegere, o majoritate zdrobitoare de voturi se va grupa în jurul persoanei d-lui Fleva, și îl va trimete în parlamentul țărei, ca pe unul din cei mai prețioși fruntași ai partidului nostru.

Și nu numai reușita d-lui Fleva este asigurată, dar cîte-și trele locuri le vor cuceri candidații noștri, căci întreaga Capitală este alături cu noi pentru a înfiera politica de nelegiuiri, de persecuțiuni și umiliri, pe care a făcut-o în ultimul timp partidul liberal.

Este adevărat, că lupta se dă în condițiuni foarte grele și cu totul neegale. In primul rînd este *puterea*, cu întregul ei aparat de opresiune și de promisiuni, de avantagii și dezavantagii, de favoruri și de persecuții;—apoi întreaga zestre guvernamentală—și pe deasupra și concursul junimiștilor.

Dar cu toate acestea conservatorii-democrați, vor face minune, ca și la colegiul II-lea, al alegătorilor ce depind mult de administrație și poliție, partidul nostru să obțină un desăvîrșit triumf, de și ziarele liberale ne prevăd o cădere sigură, care va însemna — spun ele — pentru noi, nimicirea noastră complectă ca partid politic! Se vede că ele uită, că după 12 ani de atot puternicie liberală, Ioan Brătianu, a căzut în București, și la colegiul I, al proprietarilor independenți,—și cu toate acestea partidul liberal n'a pierit.

Dar totuși, noi avem credința, că reușind, să învingem pe toată linia guvernul, prin reușita candidaților noștri, vom isbuti să dăm guvernului una din acele teribile lovituri cari îi va costa viața, așa că va trebui în curînd să-i luăm succesiunea la cîrma țărei.

Nici n'ar putea fi un verdict mai elocvent și o indicație mai categorică pentru retragerea liberalilor, și venirea noastră la guvern, ca triumful ce'l vom repurta la 21 Decembrie în Capitală.

Vespasian Pella.

JOS MASCA!

„Epoca" pe de oparte și „Secolul" pe de altă parte, s'au grăbit să desmintă svonurile ce au circulat și continuă să circule încă în lumea politică, cu privire la stabilirea unui cartel electoral între gruparea junimistă și guvernul liberal, în vederea alegerilor parțiale.

Si totuși, avem motive să nu punem temeiu pe desmințirea celor două ziare —și să credem că acordul este deja admis în principiu, și că a rămas numai să se tranșeze forma sau modalitatea sub care se va prezenta apropiata luptă electorală,—precum și candidații carpiști, pe cari îi va accepta guvernul spre a le înlesni—speră ei—alegerea.

Pînă acum cîtă-va vreme, asemenea combinațiuni electorale, se încheeau între d. Carp și liberali, pe față și șeful junimiștilor se obișnuise cu denumirea de *opoziție milită* **pe care pînă și liberalii i-o dădeau grupărei d-sale.**

De data asta și liberalii și junimiștii par a voi să mascheze tovărășia lor electorală și aceasta pentru motivul că au încheiat-o în potriva partidului conservator-democrat, a cărui forță politică apare și mai mare, dacă guvern cu întregul apărat al forței publice și opoziția cu pretențiuni de a da țărei guvernul de mîne, nu mai pot ține piept viguroasei acțiuni politice a partidului nostru, de cît coalizate.

Dar masca cu cari vor să-și acopere hipocrita lor combinație electorală, este prea transparentă, pentru ca și cei mai miopi în politică să nu vadă eșind la iveală din nou vechea și imorala tovărășie liberală-junimistă, ori de cîte ori este vorba de vr'un nou triumf al politicei d-lui Take Ionescu.

De aceia partidului nostru îi este de o potrivă de indiferent dacă va avea de luptat cu ambele tabere vrăjmașe, aliate sau separate.

Pentru conservatorii-democrați lupta prezintă același interes, căci ceia ce voește să dovedească țărei este forța lor morală și politică, de care dispun în fața corpului nostru electoral.

Și această forță va apărea cu atît mai puternică cu cît ea se va exercita în potriva ambelor partide unite.

Va fi poate o sdravănă lecție, ca pe viitor, dacă vor să mai spere la încrederea țărei, să renunțe la ideia nenorocită a combinațiilor sau asociațiilor electorale, și să se scoboare în mijlocul națiunei, să-i studieze de aproape nevoile și să-i îmbrățișeze cu căldură marele ei interese.

Și numai astfel își vor putea măsura cu folos forța lor, cu acea a partidului nostru, care tocmai de aceia apare ca invincibilă, pentru că și găsește reazimul în aceste mari interese.

Casația și proectul d-lui Stelian

Ziarele liberale, au făcut mare tămbălău, în jurul proectului de reformă judecătorească a d-lui Toma Stelian și l'au prezentat ca pe o reformă menită să transforme justiția în cea mai frumoasă și perfectă instituție a țărei, iar din magistrați să facă cei mai demni și siguri slujbași în Stat.

Dar iată, că tocmai acei pe cari îi favoriza proectul în chestiune și cari ar fi trebuit să poarte o vecinică recunoștință Ministrului de justiție, se pronunță cu energie în potriva reformei, și, lucru curios, ei își sprijină împotrivirea lor tocmai pe motivul că îi lovește în demnitatea lor de judecători și le răpește ultima garanție de stabilitate

Cu adevărat. D-l Stelian, nu are noroc,—și înalții magistrați ai țărei sunt niște ingrați!

Căci, după Curtea de Apel din Iași, care se știe în ce mod admirabil ca argumentare - s'a pronunțat în contra proectului de organizare judecătorească a d-lui Stelian, suprema Curte de Casație și a spus și ea cuvîntul ei hotărîtor, împotriva acestei îndrăznețe încercări, care tinde la nimicirea justiției țărei.

Inalta Curte de Casație, a găsit că reforma d-lui Stelian, este cu mult mai retrogradă de cît primele începuturi de organizare judecătorească a țărei—și că actuala lege de organizare, da destule garanții de stabilitate judecătorilor, fără a mai fi nevoe să le îngrădească printr'o nouă lege. Și de aceea s'a pronunțat în potriva tuturor inovațiunilor introduse prin proiect și privitoare la membrii Curței de Casație.

Același lucru l'au spus și Curțile de Apel —așa că toate aceste instanțe superioare judecătorești au cerut Ministrului să scoată din reforma sa toate părțile ce se referă la dînsele—în cît din marea reformă nu mai rămîne nimic!

De sigur că d. Stelian, nu este ținut să asculte de opiniunile sau dezideratele acestor înalți magistrați—căci altfel ar fi căutat să le afle părerile în mod prealabil dacă ar fi voit să facă o reformă judecătorească cu adevărat utilă pentru țară.

D. Stelian, este unul din miniștrii cari a înțeles cel mai bine spiritul anarhic care domină guvernul din care face și d-sa parte și care are sarcina de a distruge rînd pe rînd toate instituțiunile pentru organizarea cărora s'au făcut atîtea jertfe de către Stat. De aceia a pus ochii pe justiția țărei, care de bine de rău prezenta mai multă siguranță de independență și demnitate,—și cît mai are timp îi dă și acesteia lovitura de grație, pentru ca opera de nimicire să fie complectă.

Dar toate au în lumea asta o margine.

Și dacă pînă azi liberalii au putut să pricinuiască atîtea neajunsuri țărei prin guvernarea lor periculoasă, ziua de salvare va trebui să sosească, spre binele și liniștea țărei.

CATE-VA NOTE

Cu Teodor Codrescu și H. Goldner plecară d'intre noi doi din cei mai de seamă reprezentanți ai artei tipografice locale; cu Teodor Balassan se stinse gazetarul—tipograf, învins de mizerie—iar ieri a fost dus la mormînt ultimul tipograf din generația bătrînă: Leinwand.

Nici litera modernă, nici mașina cu putere electrică—nu intrase în tipografioara mică și îutunecoasă a lui Leiwand. El însuși mic, tăcut, retras — avînd totuși un cap de artist—era un fel de tipograf vesel: evreii săraci din Iași zețuiau la el, cu caractere aurite, unica specialitate a firmei: invitațiuni la logodne, la nunți, la cumătrii... Iar calendarele evreești, format de broșurele, cu povestea afacerei Dreyfus, cu potretul de nerecunoscut al fostului căpitan, era o altă specialitate, care concura inocentele produse similare din Rusia și Galiția.

Pînă a fi biruit de boală tipograful cel mic era la postul său, culegînd literile aurite, așezîndu-le în vingalac și trăgîndu-le apoi la mașina aceea mică—cu care s'a hrănit pe el și o întreagă familie—multe decenii.

Și cînd a văzut moartea și-a adus aminte de o dureroasă coincidență: că el, care a cules cu mîna lui atîtea litere pentru anunțuri de logodne și de nuntă —lasă în urma sa o fată nemăritată.

Și din toată sărăcia a testat fetei aceleia cota disponibilă a micei lui averi —agonisită după atîta lungă vreme de muncă—i-a lasat-o împreună cu regretul că n'a putut zețui, cu litera specialitatea firmei—măcar anunțul de logodnă...

La rubrica *Cu ou și cu oțet*, Voința Națională are această profundă apreciare:

„Opinia" publică la rubrică „Oameni și lucruri" un articol intitulat l'Aiglon".

S'avem ertare, dar l'Aiglon—adică puiul de vultur—, nu e nici lucru, nici om. Vulturașul e pasere".

S'avem și noi ertare, dar la o salată ca aceasta se cuvenea puțin oțet și mai multă sare.

Raportul d-lui Stere

Cînd d. Stere, a fost ales raportor al comisiei de răspuns la mesagiul Tronului, toată lumea se aștepta să vadă din partea deputatului de Iași, un răspuns care să iasă din cadrul obișnuit al parafrazărei mesagiului.

In special ieșenii, cari cunosc mai de aproape pe șeful liberalilor locali aveau motive să creadă că d. Stere, profitînd de importantele evenimente cari se desfășură în politica internă și externă a țărei, va face din răspunsul la mesagiu, o frumoasă și înălțătoare pagină a situației presente și viitoare a neamului, invocînd în mod franc, demn și liber soluțiile diferitelor probleme politico-sociale, care preocupă în mod atît se deosebit partidele noastre politice.

Dar D. Stere s'a mărginit să parafrazeze, ca și colegul seu de la Senat, dl. Al, Constantinescu, textul mesagiului, și să dee ast-fel, în desbaterea Camerei, o proză banală lipsită de ori-ce interes.

De sigur că ideile „generoase" cari însuflețesc pe dl. Stere, ar fi găsit ecou în răspunsul la mesagiu, dacă...—vedeți că și aici este un dacă—dacă dl. Stere n'ar fi un candidat la un portofoliu ministerial.

De aceia deputatul Iașan s'a temut ca în redactarea răspunsului să nu scape oare-cari *deziterate* de natură a-i zdruncina pentru un moment, situația ce i-o prepară de cît-va timp la Palat, dl. Ionel Brăteanu, și a preferat să se țină tot de vechiul sistem, producînd ori-ce decepție, de cît să-și pericliteze viitorul său portofoliu.

Și cine spunea, oare-că dl. Stere, nu e un om practic în politică?

OAMENI ȘI LUCRURI

Dintr'o dramă uitată

Răsfoiam aseară un număr de dosare științifice: acte chimico-legale, în legătură cu o prea cunoscută afacere judiciară.

Proza aridă, lipsită de ritmu, proza specifică a lucrărilor de laboratoriu e puțin atrăgătoare și cere oare cari sforțări, une-ori te cuprinde mreaja, gîndurilor suggerate de cetirea ei; în genere însă te lasă rece și o poți ceti cu obiectivitatea cerută de preocupările științifice.

Dar într'un tîrziu am ajuns la unele pagini care îmi răpiră liniștea și îmi dădură intense sensațiuni. Nu mai era cetirea calmă, obiectivă, indiferentă, ci acum odată cu atențiunea propriu zisă venise și emoțiunea cetitului, o emoțiune care amintea pe aceea ce o simți cînd te aproprii, noaptea, de umbra lugubră a unui cimitir. Intr'unul din actele studiate se vorbea de următoarele „obiecte" transmise spre a fi analizate:

Borcanul I are o etichetă cu următorul conținut: „Un plămîn, un rinichiu, jumătate de ficat, jumătate de splină,—d-na X, Z. din..

Borcanul II; Crier,—d-na X, Z...

Borcanul III: jumătate din intestinul subțire, d-na X. Z...

Și așa mai departe. Rînd pe rînd borcanele indicau anumitele părți din organism; rînd pe rînd se treceau în revistă conținuturile lugubre, rămășițe ce altă dată aparținuse unei femei,—urme ale unei răsunătoare tragedii sociale, a cării eroină un mai exista de cît, sub forma pomenită a părților închise în borcane și trimise, rînd pe rînd, diferitelor laboratorii, pentru analize contrazicătoare.

Cu cît vream să trec mai repede asupra pasagiilor sinistre, cu atît gîndul mă reținea în loc, imaginația torturată de evocarea unor icoane chinuitoare, se opria, de par'că ar fi simțit o perversă senzație de sadică plăcere—asupra noțiunilor clare suggerate de cetirea frazelor cu borcanele... Revedeam drama de acum cinci ani; recetiam în minte pasagii din nesfîrșitele dezbateri ale procesului; îmi reaminteam epizode emoționante la culme din acea tragedie familiară,—soțul bănuit de a-și fi otrăvit soția, călăul aproape dovedit de fapta sa, dar scăpat grație ignoranței unui pretins om de știință care a stîrnit, ilaritate; dar mai presus de toate nu mă părăsia reflecția acelei supreme ironii ce a rămas legată de soarta victimei nerăzbunate. Numele ei—trecut în dosare; corpul ei ciorpărtit și înnăbușit în zeci de borcane; suferințele ei—material de dispute între avocați, viața și moartea ei—etichetate în laboratoriu unde s'a căutat în zadar ceea ce era de dorit să se găsească: lumină în întuneric...

Rodion

PLATA SCRIITORULUI

Artiști și scriitori.—Cîștigurile de eri și de astăzi.—Cifre eloquente—Studiul din „Revue des deux Mondes".—Scriitori avari.—Muncă și răsplată.

La ordinea zilei este chestiunea cîștigului mare al artiștilor și al scriitorilor. Cifrele ce se cunosc astăzi cu privire la scriitorii în viață par aproape fabuloase pe lîngă cele privitoare la vremile de altă dată.

O singură piesă a lui Rostand—de exemplu—produce mai mult, pe scenă și în librărie, de cît ar fi putut produce toată literatura unui deceniu înainte cu două sau trei secole.

Dovadă—detaliile pe care le culegem din articolul apărut zilele aceste într'o mare publicațiune pariziană.

Intr'un studiu literar publicat în „Revue des deux Mondes", vicontele G. d'Avenel se ocupă de situațiunea materială a artiștilor, a poeților și a scriitorilor din timpul trubadurilor pînă în zilele noastre.

Iată cam ce scrie asupra unor autori din veacul al XVII și al XVIII:

Un scriitor bogat era *Boileau*; el a lăsat la moartea sa un capital de 286000 lei și o proprietate în Auteuil; această avere însă, o datoria mai mult generozității regelui de cît scrierilor sale.

La Fontaine muri sărac. Când era pe patul de moarte și duhovnicul îl îndemnă la rugăciune și la milostenie, el zise: „Pomană nu pot să fac, căci n'am nimic, însă editorul meu va scoate în curînd o nouă ediție a fabulelor mele; o sută de exemplare mi se cuvin; vi le dau pentru a le vinde în folosul săracilor".

Lui Corneille i-ar fi fost greu să trăiască numai din venitul operilor sale, dacă n'ar fi avut și alte resurse.

In 1650 el poseda pămînt, 2 case mari și un capital de 60.000 lei, dați cu 7 la sută, procentul obicinuit pe acele vremuri.

Mai tîrziu după ce-și dotă copii, rămase fără avere. El căuta să-și vînză operile cît mai scump și fu mult criticat pentru aceasta.

La începutul carierei el scria bucăți pentru 40 lei, în urmă el ceru 1000 lei. Cînd te gîndești însă că cumpărătorul avea și dreptul de a reprezenta piesa—atunci prețul nu e de loc exagerat. Operile sale se urcară iute.

Molière îi oferi pentru „Attila" și pentru „Titus et Bérénice" câte 6.500 lei Corneille mai avea și alte venituri. Montauron îi dete pentru dedicarea operei „Cinna" 9.000 lei.

De la Ludovic XIV, el primi în urmă o pensie anuală de vre-o 6.500 lei—plătită de alt fel în mod foarte neregulat. El muri dacă nu în mizerie—dar aprópe ruinat.

Racine fu și el învinuit că i-ar plăcea prea mult banii. Venitul operilor sale nu-i ajungea la început ca să-și ție casa și să-și plătească datoriile.

In urmă pensia regelui i s'a mărit de la 2.000 la 7.000 lei. Soția sa îi aduse aproape acelaș venit și astfel putu suporta mai ușor greutățile vieții familiare Numit apoi historiograf al Franței—e primi 14.000 lei anual.

El trebui mai tîrziu să însoțească pe rege în expedițiile sale, și căpătă astfel în 6 ani 145.000 lei. Către sfîrșitul vieții sale Racine avea un venit de 55.000 lei.

Singurul dintre scriitorii veacului al XVII-lea care a trăit din venitul operilor sale fu Molière. Dar nimeni nu poate ști cît a cîștigat ca poet și cît ca director de teatru.

Dacă n'ar fi jucat el însuși piesele sale, el ar fi dus-o greu—căci Molière autorul primea mai puțin de cît Molière actorul.

Se zice despre *Voltaire*, că el ar fi ridicat pe scriitori din situația în care se găsiau,—dovedind că cariera lor e tot atît de rentabilă ca ori care altele.

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Inainte de a muri el avea o rentă de 350.000 lei. Era creditorul ducilor de Richeileu, Bouillons, Villars, al principelui Condé etc. ets. și era tovarăș la multe din întreprinderile lor; mai speculia cu grîne, cu aprovizionarea armatei, etc. Intreprinderile sale comerciale n'au nimic comun cu operile sale.

Acestea din urmă i-au adus venituri neînsemnate. Mai că dăruia piesele sale editorilor. Secretarul său primi 1200 lei, pentru o ediție complectă a operilor sale; el n'a luat nimic.

Nu era tot ast-fel cu *Jean Jacques Rousseau,* care caută să scoată profit cît de mare din operile sale. Se zicea că Rousseau era înșelat de editorii săi din cauză că nu se pricepea la afaceri; însă dintr'o corespondență a sa cu niște editori din Paris și Amsterdam se poate vedea că în multe ocaziuni el a dat dovadă de mult spirit practic și mare pricepere în afacerile sale cu librarii.

Operile care i-au adus venit mai mare au fost „Devin de Village" și „Dictionnaire de musique". Intăia bucată fu jucată la Fontainebleau și Rousseau primi de la rege pentru ea 5400 lei și de la M-me de Pompadour 2700 lei. Piesa mai fu jucată și la Paris și în total îi aduse vre-o 12000 lei. Așa că bucata pe care a făcut-o în 5—6 săptămîni, i-a adus tot cît și *Emile* la care a lucrat 23 ani.

Pentru celalte scrieri, Rousseau primi mai puțin: La Nouvelle Héoïse 4800 lei, Contrat Social 2700 lei, etc. Pentru *Emile* el pretinse 20000 lei, fiind-că fu cea din urmă lucrare, și nu mai putea să scrie; dar se mulțumi în urmă cu 7000 lei.

Intr'una din scrisorile sale Rousseau se plînge că operile sale sunt rău plătite pe cînd alte scrieri de o importanță dubioasă sunt mai bine retribuite. Așa spre ex. *Condillac* primi pentru primul volum din *Essais sur les connaissances humaines* suma de 675 lei. *Bernardin de Saint Pierre* primi 3000 lei pentru *Voyage de l'Ile de France etc. etc.*

Rousseau, după cum se știe, fu nevoit în cele din urmă să-și vîndă biblioteca. Impărăteasa Caterina II o cumpără de la el pentru 11000 lei, lăsîndu-i-o spre a se servi de ea în tot timpul vieții sale.

Diderot însă o nimeri mai bine: Enciclopedia i-a adus 450000 lei.

Șerpele naționalist

Sub acest titlu ni se scrie din cercuri didactice.

Fiți curați ca porumbeii, dar și șireți ca șerpii—zice Scriptura.

N. Iorga.

Astfel își încheie articolul din Neamul Romînesc (30 Noembrie) d. Iorga.

E vorba de: *chestia presei de dincolo,* chiar așa e intitulat articolul d-sale.

Las pe redactorii ziarelor de dincolo să se răfuiască cu monopolizatorul sentimentelor și aspirațiunelor naționale și ale Romînilor de peste munți.

Nu putem lăsa să treacă cu vederea însă, romînii din regatul nostru, primejdia națională ce pricinuește în educația tinerilor generațiuni, profesorul Iorga, prin modul cum d-sa caută să constrîngă și să domine sufletele generațiunii, în care ne punem nădejdea zilei de mîne.

Dar d. Iorga merge și mai departe, merge până a constrînge la crezul rătăcitelor idei și pe colegii săi profesori de la Universitate, iar cine are imprudența să-i nege și să-i combată ideile, chiar pentr'un singur semn sau o vorbă, acela *mănîncă bataie!..*

Un fapt curios de manifestarea ideilor prin fapte: în articolul citat la început d. Iorga scrie: (vezi rîndul al 5-lea)

„Plouă procesele de presă peste munți. Ajunge o alusie, o critică ușoară, *o vorbă mai puțin prudentă,* care să poată fi pusă în legătură cu antagonismele naționale din regatul unde un neam stăpînește pe celelalte *(mai multe!)* pentru ca procesul să se *răpadă* asupra vinovaților"...

Ideile d-sale asupra chipului cum ungurii șovinești atacă presa romînească, d. Iorga și le manifestă aidoma în fapte concrete.

A fost de ajuns o singură aluzie, o singură vorbă: *„hodoronc"* a d-lui Dragomirescu, ca d. Iorga să facă o splendidă *lecțiune practică model* asupra educației naționale studenților și colegilor d-sale, profesori...

Iată cum se realizează *idealul în conștiința noastră națională!*

Iată mijloace civilizate, mijloace concrete de propagandă!!...

Iată temperament de șef de partid naționalist! Iată model de suflet romînesc Iată efectele toleranței acestui stropito. cu balele sale naționaliste a tot ce e sfîntbun, muncitor și cinstit în această țară,

Sbuciumările vanitoase naționaliste ale d-lui Iorga au devenit o primejdie. Ajunge—să li se pună capăt. *Ne rîd și Romînii de dincolo.*

Un porumbel curat.

O INTREBARE

Din izvor sigur ni se comunică cele ce urmează și asupra cărora credem că cei în drept vor respunde.

Administrația comunală conservatoare a lui G. Lascar, hotărîse să construiască un rezervoriu pentru apă din dosul grădinei Copou. Acolo era să fie un joc de ape și patinaj iarna.

Și în acest scop se intrase în tratative cu proprietarii respectivi pentru a se cumpăra locul necesar.

Schimbîndu-se regimul, nu știm ce s'a făcut cu altele dar ideia de-a se construi rezervoriul a rămas baltă. Locul cel mai potrivit pentru aceasta și pe care-l alesese conservatorii era cam în deal, la aer curat și sănătos. Proprietarul era dispus să dea metrul pătrat cu 80 bani.

Sub administrația actuală s'a făcut așa ca dînsul să ofere metrul pătrat cu 1 leu 30 bani. Altă dată poate vom arăta și secretul pentru care se cerea această sumă.

Dar ceia ce se știe acum e că acel loc n'a fost cumpărat de Primărie, ci s'a găsit un altul mai în vale, proprietate a comunității catolice și s'a cumpărat cu 1 leu 35 bani metrul pătrat.

In urmare s'a decis ca rezervoriul pentru apă de care vorbiam să se construiască aici, *în apropiere de fostul cimitir catolic.* Căci distanța de la acesta până la rezervoriu nu e mai mare de 5—6 metri. E ușor de înțeles că așa fiind lucrurile, vom fi permanent amenințați în sănătatea noastră.

Lumea e îngrijită și cu drept cuvînt. Deci se impune ca autoritatea comunală so lămurească lucrările și publicul.

Litere-Științe-Arte

On revient toujours...—„Voința Națională" într'un articol inspirat din sorginte autorizată—fără îndoială—anunță și comentează reîntrarea d-nei Aristizza Romanescu la Teatrul Național din București.

După o absență de patru ani, artista care a fost rînd pe rînd fala celor trei teatre naționale din țeară—Craiova, București și Iași în decurs de trei decenii — se reîntoarce pe scena principală unde, nu ne îndoim o așteaptă încă frumoase succese în anumite genuri dramatice.

Unii cetitori ai „Opiniei" au găsit prea severe unele aprecieri asupra celor din urmă reprezentații date la Iași de d-na Romanescu. Ne-am rîdicat în potriva teatrului ambulant, în potriva jocului improvizat, lipsit de repetiții, lipsit de normă, avînd prea mult aerul de umplutură. Dar odată revenită și legată de scena cea mare a Capitalei, nu ne îndoim că artista fruntașă va putea să se bucure încă de însemnate succese și să dee încă importante creațiuni.

Ea revine la dragostea-i dintîiu—asta în accepțiunea mare a cuvîntului—și după „Mortua sum" va putea serba o resurecțiune.

*

„Romeo și Julietta" se va juca Sîmbătă seara, 5 Decembrie în beneficiul d-nei și d-lui Momuleanu, simpaticul artist. Rolul Julietta va fi jucat de d-na Aglaea Pruteanu.

*

„La griffe" de Henry Bernstein, se traduce actualminte pentru scena ieșană spre a fi jucată pentru prima dată în beneficiul d-nei Pruteanu. Vom da în curînd subiectul piesei.

*

Profesorul Elliott Smith a trimis colegiului chirurgilor din Londra o colecțiune de 360 mumii care i s'au părut cu deosebire interesante din punctul de vedere patologic. El a descoperit, prin cercetările sale, că Egiptenii știau acum 3—4 mii de ani să coase la loc picioarele cu oasele frînte și că sufereau—ca și noi—de boli de ficat, de guttă și de apendicită. In schimb n'a găsit nici o urmă de tuberculoză sau de sifilis.

*

A apărut No. 8 din „Noua Revistă Romînă" cu următorul sumar:

Noutăți: Jubileul împăratului Franț Iosef.—Conferințele d-lui A. D. Xenopol la Paris.—Unifersitățile din Europa și frecuența lor.—Biruri noui în Germania.—Societatea positiviștilor din Franța și criza orientală.

Politica: A. D. Xenopol. Politica exterioară a romînilor și criza actuală.

Literatura: Elena Văcărescu, Ce povestește viscolul.

N. Zaharia. Maxim Gorki.

Pedagogia: G. G. Antonescu. Educația individuală și socială.

Știința: Emanoil Grigoraș. Aviațiunea (cu 10 ilustrații).

Note și discuțiuni: Mio. Devine cineva institutor prin vocațiune?

*

„Mes prisons en Prusse".—Acesta este titlul unui volum în care inginerul francez Chorenne, arestat în Germania sub inculparea de spionaj, și osîndit la 7 ani recluziune, povestește cu o putere extraordinară viața în închisorile germane.

Lucrarea d-lui Chorenne e remarcabilă atît prin vigoarea stilului și finețe de observațiune cît și mai ales prin puterea de evocațiune.

*

„Arta de a se îmbrăca".—Sub acest titlu d-na Ethel Leginska, pianistă anglo-poloneză, publică interesante reflecțiuni asupra modului cum trebue să se îmbrace pianistele. Ea condamnă—se înțelege—corsetul, rochiile lungi cari se încurcă între pedale, rochiile scurte, pe cari le judecă indecente precum și rochiile decoltate cari riscă să alunece dealungul umerilor în timpul execuției unei băcăți la piano.

D-na Leginska spune că cel mai convenabil costum pentru pianiste e o fustă largă de o culoare închisă, lungă pînă la glesne și un corsaj amintind bluza lucrătorilor.

*

Cunoscutul cercetător D. Alexandru Marmorek a făcut la Academia și Medicină din Paris interesante comunicări cu priviro la un nou mijloc de a diagnostica tuberculoza, bazat pe o anumită reacțiune ce dă serul Marmorek în contact cu sîngele tuberculosului, Avantagiul e că reacțiunea se poate constate în laboratoriu, iar nu numai direct pe bolnav. Din 600 de cazuri experimentate diagnoza astfeliu stabilită a corespuns cu diagnoza clinică la 95 procente din numărul bolnavilor.

*

Debutul lui Mascagni e povestit în chip interesant de un ziar străin cînd Pietro Mascagni a spus tatălui său, un mic brutar din Leghorn, că voește să se consacre studiul muzicei, acesta i-a răspuns: „Ce? să devii un biet muzicant, să n'ai ce să mănînci? Nu o! Nu, de o mie de ori nu! Tu vei studia dreptul și vei deveni bogat".

Dar Pietro Mascagni nu ascultă de spusa tatălui său și deveni un biet muzicant cîștigîndu-și din greu hrana zilnică. Ce zile de mizerie!! Soția lui și dînsul timp de doi ani au dus cea mai cumplită lipsă.

— Nici odată nu voi fi în stare să fac ceva, exclamă într'o zi Mascagni, pe cînd lucra la „Cavalleria Rusticană". Nu! nici odată nu-mi va fi dat să scap de nevoi. Iată ce ar trebui să fac cu opera mea!...

Și, spunînd aceste vorbe, aruncă în foc manuscrisul. Din fericire focul era pe stinse, așa că soția sa a putut salva prețioasele foi.

Ea ascunse lucrarea cîtva timp apoi într'o bună zi a trimes-o unui Director de teatru. Opera fu primită cu atîta entuziasm în cît renumele lui Mascagni a trecut oceanul.

Cu ocazia premierei acestei opere a fost un adevărat delir în sală, publicul a aplaudat timp de 20 de minute pe subtitul compozitor. Pe vremea aceea Mascagni era așa de sărac în cît a trebuit să se împrumute cu cîți-va lei de la un om oarecare pentru a putea telegrafia nevestei lui succesul obținut.

TEATRUL NAȚIONAL

LUNI, 1 DECEMBRE

Reprezentație dată în folosul școalei de cusuturi românești din Iași „Domnita Ruxanda"

PROGRAM

I

1. *Strauss* Donauwellen
Cîntat de cor sub conducerea d-nei Teodoreanu.
2. *Massenet* Arie din Werther
d. G. Russovici.
3. *Mascagni* Aria din cavaleria Rusticana. D-ra Hortense de Mignano.
4. *Bizet* Romanță din Carmen.
D-nul G. Russovici.
5. (a. *Massenet* Elegia (canto-violoncel-piano).
(b. D-ra H. de Miguano d-n Moldrich, d-n Mezzetti.
6. *Puccini* Arie din Tosca
d-nul C. Russovici
7. *Scheletti* Romanțe
D-ra H. de Mignano.
Pianul ținut de *dl. Mezetti.*

PENTRU SARACI

SCENETA

Lili . . . . . D-na Col. Musteață
Frosa . . . . . D-ra M. Caligari
Radu . . . . . D-n I.

Tablouri vii

După Grigorescu:
1). Dorobanțul X
2). Logofeteasa . . D-ra Cora Caligari
3). Ciobanul . . . . D-l M. Tzony
4). Țiganca . . . . D-ra L. Manu
5). Rodica . . . D-ra N. Negruzzi
6). De la cămp . . D-ra Tzony, dnii Bastachi și Tzoni

Recitări de d-ra M. Caligari

După Aman:

Șatra țigănească

Tablourile vor fi acompaniate de melodii naționale armonizate de Muzicescu, Mezzetti și Vidu—executate de corul de sub conducerea d-nei S. Teodoreanu.

In antracte va cînta orchestra Reg. XIII sub conducerea d-lui Vlăduță.

Inceputul 8¾.

Informații

❑ *Suntem în măsură a anunța publicul, că reprezentațiunea ce se dă în folosul școalei „Domnița Ruxanda"—și care va avea loc* **în astă seară** *la 8¾, la Teatrul Național, promite, într'adevăr, a fi un spectacol artistic desăvîrșit.*

Spectatori privilegiați, cari au asistat ieri la repetiția generală, ne asigură, că, printre persoanele ce bine voesc a da concursul, sunt elemente, cari, de sigur, cu mult succes s'ar ilustra pe scenele operilor și teatrelor celor mari; artiști în toată puterea cuvîntului.

Comitetul de organizaze a știut să ne dea un program pe cît de inedit și frumos, pe atît de variat.

Pentru prima oară se oferă publicului eșan tablouri vii, redînd exact în frumusețа chipului și a coloritului, cele mai poetice inspirațiuni ale genialilor nostru Grigorescu și Aman.

❑ **Polemică între liberali.**—Ziarul liberal „Secolul" continuă cu polemica sa contra politicei liberale din Tecuciu și contra d-lui I. Bianu, deputat al acelui județ.

In ultimul său număr, „Secolul", punînd fățiș punctele pe i, scrie:

De oare-ce d. I. Bianu, cetățean improvizat al județului Tecuciu și ex machina reprezentant al acestui județ, în comitetul executiv central și cameră, nu înțelege, după repetate somațiuni, din partea concetățenilor ce l'au adoptat a înștiința pe d-nii prim-ministru și miniștrii respectivi de abuzurile ce se comit în județul ce reprezintă, ci din contra cu o îngrijire de bibliotecar și academică fineță caută a pune sub oboroc toate incorectitudinile aci făptuite spre a evita controlul ministerial, ne vedem siliți, cedînd plîngerilor mai multor cetățeni din acest județ, să deschidem o rubrică, în care, sub titlul „piraterii politice" să dăm într'un lung șir de articole publicității tot ce sub oborocul magic „sistem Bianu nu a văzut lumina zilei și a scăpat controlului ministerial.

*

Privitor tot la această politică, același ziar scrie:

D. C. A. Vidrașcu, fost deputat și membru în comitetul executiv central al partidului liberal-național, și-a dat demisiunea din comitetul executiv precum și din partid, din cauza direcțiunei greșite a partidului liberal din Tecuciu.

❑ „Junimea" **din Iași.** — Concurența tipografică din București editează actualminte o adevărată pletoră de literatură ieftenă—ca preț și ca valoare literară.

A venit, deci, foarte la timp, primul volum al „Amintirilor de la Junimea din Iași", scrise de d. G. Panu și publicate, anii trecuți, în revista *Septămîna.*

Nu credem ca insetatului să-i priiască mai mult apa proaspătă și curată — de cît prieste citirea delicioaselor pagini scrise de mîna maiastră a distinsului scriitor.

D. G. Panu trecuse de 60 ani cînd începuse să-și scrie amintirile despre celebra asociație literaro-politică din Iași. Și cu toate acestea—ce memorie fecundă, ce pagini interesante, cît humor juvenil, cîte variate și profunde cunoștinți.

Cronicarul va avea să sublinieze o dată această rară—rară în țara noastră—caracteristică a d-lui Panu: un luptător politic și un mare învățat.

Un mare și variat învățat: critic, poet, istoric, filosof, om de legi...

Cugetător și observator—înzestrat cu aceste două mari calități, d. Panu cugetă și observă și astăzi în reaua sa stare fizică.

De almintreli, în „Amintirile" cari au apărut acum, se poate citi că d. Panu a fost și un excelent elev și că, de la vrîsta de 14 ani, a început să cugete, să observe și să se intereseze pentru frumos și util.

Pentru noi, cari scrim aceste rînduri sub impresiunea puternică ce ne-a lăsat citirea „Amintirilor"—d. Panu apare numai ca învățat, ca literat, istoric, cugetător și observator.

Cu aceste calități numele său merită, cu prisosință, loc de cinste în galeria oamenilor mari ai României.

❑ Simbătă se va oficia cu o mare solemnitate hramul bisericei Sf. Neculai Domnesc.

Serviciul divin va fi oficiat de *I.* P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni al Moldovei și Sucevei.

In aceiași zi se va oficia la Mitropolie un Te-Deum, cu ocazia onomasticei A. S. R. Principelui Nicolae.

❑ D. locot. Gane, substitutul de comisar regal a fost la P.-Neamtz, unde a întreprins o anchetă cu privire la sinuciderea soldatului *T*arhon Const., din reg. 15 din acel oraș.

Sinucisul a lasat cîte-va scrisori.

❑ D. Dim. Sachelarescu, inspector școlar, a fost zilele trecute de a inspectat școalele din Botoșani și din Hărlău.

❑ Se știe că ministerul cultelor și instrucțiunei publice a prevăzut suma de 65000 lei, pentru a fi distribuită învățătorilor care fac actualminte cu succes cursuri de adulți.

Pînă la 15 Februarie, inspectorii școlari și revizorii cl. I. și II vor arăta ministerului învățătorii care au dovedit că cursurile lor de adulți au dat rezultatele cele mai însemnate.

❑ Noii recruți din batalionul 4 Vînători, incorporați la 1 Noembrie, au depus eri dimineață jurămîntul, în fața comandantului batalionului.

❑ Ministerul de interne a aprobat deschiderea, pe sama epitropiei Sf-lui Spiridon, pe exercițiul 1908—1909, unui credit suplimentar de 6150 lei, repartizat după sum urmează: 500 lei pentru publicațiuni; 650 lei vin la spitalul central, 1000 lei obiecte de pansament; 1000 lei instrumente chirurgicale și aparate; 600 lei întreținerea cailor din serviciul spitalelor; 1400 lei, reparați și îmbunătățiri clădirilor spitalicești.

❑ Consiliul de higienă al orașului a fost convocat pentru astă-seară 1 Decembrie, în ședință ordinară.

❑ *Representația de beneficiu anuțată la cinematograful Bottez pentru sara de Miercuri 3 Decembrie se amînă pentru o dată ulterioară ce se va anunța la timp.*

❑ Societatea „Cuza Vodă" din Iași aduce viile și respectoasele sale mulțumiri Principesei Elena A. Cuza, pentru bunătatea ce a avut de a dona suma de 700 lei pentru procurarea drapelului acestei Societăți.

❑ Doamna Maria Vasiliu, mama d-lui Teodor Vasiliu, profesor și deputat, a încetat din viață astă noapte.

Condoleanțele noastre.

❑ Simbătă se va oficia cu o deosebită pompă hramul mănăstirei Râșca, din județul Suceava.

Serviciul divin va fi oficiat de P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, vicarul Mitropoliei.

De asemeni, în aceiași zi se va oficia hramurile bisericelor: Sft. Neculai din Rodul-Iloaia și a celei din comuna Cropnița.

❑ Ministerul cultelor și instrucțiunei publice a făcut cunoscut prefecturei de județ că a aprobat licitația pentru arendarea teritoriului bisericei Cornești, asupra d-nului V. Paraschiv, cu 295 lei anual.

❑ Eri, a avut loc la cimitirul „Eternitatea" înmormîntarea regretatului Alex. Ticamis.

DIVERSE

— Se fac cercetări pentru aflarea și prinderea lui Zaharia Teoharie, fost acum cîți-va ani cu domiciliul în Galați, urmărit de poliția orașului Constanța, pentru escrocherie sevîrșită în dauna unor mari comercianți de ceriale, avînd ca complice pe Spiriu Ilie Serangiopol care a fost prins și arestat.

— Comisia de judecată va cerceta la 22 Decembre procesul învățătorului Manoliu de la școala rurală din Ghionțeni.

TEATRUL SIDOLI

JOUI 4 DECEMBRIE 1908

O SINGURA REPREZENTAȚIE

DATA DE D-L

GH. CALMUTCHI

GLORIFICAREA ARMATEI ROMANE

Mari scene de proiecțiune, în care se vor vedea Eroii din timpul campaniei 1877 — 78 căzuți pe cîmpiile Bulgariei, mai cu seamă vrednicii și neuitații Fii ai Iașului din cele 7 corpuri de trupe trimise în foc, din cari puțini au avut fericirea să-și revadă căminul

Această serată va fi întovășită

de CINEMATOGRAFUL

PATHE FRERES

Inceputul la 8 jum.

Ultime informaţii

❑ *Am anunţat în numărul nostru de Sîmbătă, că procurorul de Bacău, în afacerea mituirilor de la recrutare, a întins rechizitorul şi asupra d-lui medic căpitan Popescu.*

Printr'o regretabilă confuziune s'a zis, însă, că implicatul ar fi din Iaşi. D. căpitan doctor Veisa, căruia i zicea, altă dată, Popescu—nici n'a fost medic recrutor la Bacău—nici n'a putut fi implicat în asemenea daraveri—graţie caracterului său distins şi purtărei sale ireproşabile.

Medicul căpitan despre care e vorba la Bacău este d. I. Popescu-Cernica, din Ploeşti.

❑ *Vom avea o alegere parţială şi la Huşi: d. Emanuel Porumbaru, deputat al colegiului I de Fălciu şi vice-preşedinte al Camerei, va fi numit ministru plenipotenţiar la Roma.*

❑ *Scaunul de deputat al d-lui G. Panu urma să fie declarat vacant în şedinţa de Sîmbătă a Camerei. Din opoziţie urma să se adreseze o interpelare, dacă scaunul nu va fi declarat vacant.*

Dar s'a anunţat oficial, în culise, că d. Panu a renunţat la postul de la Bancă, ceea ce deputatul de Iaşi a confirmat şi d-lui N. Gane, care a fost să-l vadă acasă.

❑ Preşedinţii Camerilor de Comerţ şi Industrie din ţară întruniţi în ziua de 29 Noembrie în localul ministerului de Comerţ şi Industrie din Capitală, au ales pe valorosul nostru amic G. D. Şerban, membru în consiliul superior al comerţului.

Această bine-meritată alegere, făcută în persoana unui energic şi priceput susţinător al intereselor comerţului şi industriei romîneşti, constitue cea mai frumoasă dovadă de apreciare a muncei şi calităţilor sale, care de ani de zile luptă pentru rîdicarea şi prosperarea comerţului şi industriei în ţara noastră.

Noi ne bucurăm în deosebi de onoarea făcută bunului nostru amic şi membru al partidului nostru cu atît mai mult cu cît Preşedinţii Camerilor de Comerţ din întreaga ţară, s'au arătat preocupaţi numai de causa comerţului, şi înlăturînd ori-ce consideraţiuni politice, au ştiut să complecteze consiliul superior al comerţului cu un membru de valoare, care va şti să-i aducă mari servicii prin cunoştinţile perfecte şi dragostea nemăsurată ce poartă comerţului romînesc.

❑ Au fost admişi membri ai Clubului »Jockey« din Iaşi, domnii: Leonida Panapol, George Rosnovanu, inginer Macarovici, C, Mavrocordato, magistrat, locotenent Aslan şi Ţiţei.

❑ D. G. D. Şerban a fost ales delegat al tuturor camerilor de comerţ în consilul superior al comerţului.

❑ Anunţăm cu plăcere că prietenul nostru d. Sandu Răşcanu, pe deplin vindecat a părăsit sanatoriul „Sf. Maria".

In acelaşi sanatoriu va fi operat astăzi, de apendicită, amicul nostru căpitan Stere din Fălticeni.

Facem urări pentru complecta însănătoşare a prietenului nostru.

❑ Membrii camerei de comerţ din localitate au fost convocaţi pentru astă-zi după amiază, la oarele 3 şi jumătate i spre a continua discuţia chestiunei, încurajărei industriei.

❑ La societatea de gimnastică sport şi muzică, se va organiza un frumos pom de Crăciun, cu frumoase distracţii şi surprize. Vs urma şi dans.

De asemeni, în seara de anul nou, societatea va organiza un frumos revelion.

E destul a spune că organizatorul e d. V. Teodoreanu pentru ca publicul să îşi deie samă de surprizele şi distracţiile ce vor avea loc.

❑ Astă seară Luni, 1 Decembrie 1907 la orele 8 jum. va avea loc, în localul Camerei de Comerţ adunarea generală a membrilor „Asociaţiei Absolvenţilor şcoalelor comerciale. La ordinea zilei, în afară de chestiunile obişnuite, ce se vor discuta şi aproba în această şedinţă se va iua în discuţie şi proectul contabililor, propus de „Uniunea absolvenţilor din Bucureşti.

❑ Magistraţii tribunalului şi membrii parchetului din Iaşi, s'au întrunit pînă acum de cîte-va ori în chestia ante-proiectului d-lui Stelian.

Discuţiunile nu s'au terminat încă.

❑ D. Vasile Gr. Iamandi a fost numit supleant al tribunalul Iaşi—şi repartizat la secţia I—în locul d-lui Gr. Demetrescu demisionat.

D. Iamandi a şi depus legiutul jurămînt. Tot astă-zi a depus jurămînt şi d. V. Lefter, ajutor de grefier la s. II-a a tribunalului.

❑ D. N. Gane fiind alaltăeri în Bucureşti a vizitat pe d. G. Panu, a cărui sănătate inspiră, din nefericire, serioase temeri.

❑ D. C. B. Pennescu, efor al spitalului sf. Spiridon, acuză pe episcopul de Roman, că n'ar lasa pe preuţi să oficieze în biserica Spiridoniei de acolo.

In acest senz a adresat alaltăeieri o interpelare ministrului cultelor.

❑ Se crede că discuţia asupra Mesajului va începe, la Cameră, Luni şi nu Joi.

❑ Eri au fost aduse în Iaşi şi depuse în cavoul familiei — rămăşiţele mortuare ale regretatei doamne Henriette Ventura, născută Ghica-Deleni.

Tot ieri s'a făcnt înmormîntarea doctorului Tikamis, care a decedat în urma unei infecţiuni.

❑ Neîntrunindu-se ieri în număr reglementar, Senatul şi consiliul facultăţei de medicină au fost convocate pentru Vineri seara spre a cerceta lucrările candidaţilor la catedra de igienă.

❑ Mai mulţi studenţi solidarişti au fost interogaţi Sămbătă de primul-procuror. Rectorul Universităţei a asistat la interogator.

Unul din cei interogaţi, a zis magistratului:

— Noi ştim ce cuprinde condica penală.

Atîta reu!

❑ Contra medicului Stănescu din Paşcani s'a depus plîngere la parchetul de Suceava, că, negligenţei sale s'ar datora decesul unei doamne Vasiliu din Fălticeni.

Judecătorul de instrucţie din Fălticeni a cerut ca mai mulţi medici din Iaşi, pe cari decedata 'i consultase în vremuri, să fie ascultaţi prin comisie rogatorie.

Au fost ascultaţi: doamna doctor Lambrior şi d. doctor Mărzescu. Din depunerile lor n'ar reeşi nimic impovărător pentru medicul din Paşcani.

❑ Policlinica spitalului israelit din Iaşi va fi inaugurată Dumineca viitoare.

❑ Sămbătă seara a avut loc la societatea de „Gimnastică, Sport şi Muzică" din strada şcoala de Arte, obişnuita serată dansantă.

Dansul a început la orele 9 şi-a durat până la orele 1, cînd serata a luat sfîrşit.

Totul ce e de regretat, e că comparativ cu preţurile colosale care s'au pus, serata ţine prea puţin.

Din asistenţă remarc d-nele: Vasiliu, Rober, Buzdugan, Patraşcu, Gheorghiu, Pilescu.

Buchetul de d-re era compus din d-rele: Miţi Vasiliu, Corina Rober, Pilescu, Florescu, Ştiubei, Negrutzi, Ciudin, Popovici, Sebastian, etc.

Neobosiţi dansatori d-nii: Praja, Gheorghiu, Patraşcu, Florescu, Victor Stoinescu, Mitică Minea, Georgel Rober, Jenică Constanţius, C. Vasiliu, G. Botez, Bonciu, V. Marcu, Buzdugan, Isăcescu, Babeş, Popovici, Borcea, Sebastian, Lt. Gherculescu, Răzuş, Pavlu, etc.

❑ In privinţa întreitei crime de la Galata, s'au făcut cercetări în cotuna Zece Prăjini sau Ursari, comuna Dagîţa, spre a se afla rudele ţiganului Ştefan Stavăr-Canta, din care unul, după afirmările asasinului, ar fi complice la crimă.

S'au adus astă-zi la parchet doi ţigani cu numele I. V. Canta şi I. Moldoveanu zis Canta, cari neagă a fi luat parte.

❑ O trăsură a calcat astă-zi, pe str. Carol, pe un individ necunoscut,

El se află pe moarte.

❑ Din analizele umoristice ale d-lui *profesor* Şumuleanu.

La secţia II-a a tribunalului s'a judecat astă-zi un proces de contravenţie sanitară—ce-a fost intentat cărciumarului H. M. Eisenberg.

Acţiunea a fost deschisă pe baza analizei comice făcute de d. *profesor* Şumuleanu, că Eisenberg ar pune în consumaţie vin cu *gust reu*.

Tribunalul, ne ţinînd seama de gustul bun sau reu pe care] d. *profesor* îl consemnează în buletinele sale, a achitat pe contravenient. Tribunalul a mai apreciat că pruba de vin a fost trimeasă la laborator în ziua de *20 Iunie*, că a stat acolo patru zeci zile şi că dar a avut toată vremea să-şi altereze gustul.

❑ La interesanta reprezentaţie pe care d. G. Calmuski o va da în seara de Joi 4 Decembrie în sala teatrului Sidoli, vom vedea, rulînd pe pînza cinematografului, episoade din resboiul pentru neatîrnare.

Tot locul III şi galeria teatrului vor fi ocupate de soldaţii din garnizoana locală.

Inceputul la orele 8½ fix.

❑ Bereria „Zimbru" fabrica şi atenansele, au fost adjudecate asupra d-lui inginer Iulius Reinicke, actualul arendaş al fabricei.

❑ La teatrul Sidoli sosesc 12 femei-luptătoare din Madrid care au luat parte lu concursurile de sporturi din Stadion şi Marathvu.

Aceste lupte între femei-gladiatoare, cu desăvîrşire noue pentru oraşul nostru, nu sunt vederi cinematografice, ci chiar în natură.

Noul sport de lupte între femei a fost introdus pentru întăiaşi dată în Suedia şi de aci s'a înprăştiat în toate ţerile civilizate. Sunt lupte de întrecere, măsurare de forţe fizice între făpturile sexului... slab, care totuşi vrea să dovedească contrarul.

Vineri 5 Decembrie are loc prima reprezentaţie în sala teatrului Sidoli.

❑ **Ministerul de interne a invitat prefectura de judeţ să stăruie prin aparatele administrative comunale ca să înfiinţeze pepiniere, cît mai multe.**

❑ **Ministerul de interne a trimes o circulară prefecturei noastre de judeţ, prin care'i pune în vedere să ia măsuri ca sătenii să nu mai distrugă monumentele istorice, aflătoare prin comunele rurale.**

❑ D-l dr. G. Bogdan, rectorul universităţii a cerut parchetului dosarul relativ la cunoscutul şi urîtul incident provocat de o parte din studenţii universitari, membrii ai „Solidarităţei". D. Prim-procuror Ghinea Ionescu terminînd ancheta a înaintat rectorului dosarul cerut.

❑ **Curtea cu Juri.**—Astăzi s'a deschis în sala consiliului comunal, de la primărie, seziunea de earnă a Curţei cu Juri.

Curtea era prezidată de d. Crivăţz, Consilier la Curtea de Apel, asistat de d-nii V. Buşilă şi H. Mîrzescu.

Astăzi curtea urma să judece procesul privitor pe Gh. Neicu, pentru tălhărie la drumul mare.

Procedura nefiind complectă, procesul s'a amînat.

Mîine curtea cu juri va începe judecarea procesului privitor pe Tomiţa, care a împuşcat pe cumnatul său M. Ciohodariu, din Podul Iloaia.

❑ D. Constantin Popovici, doctor în ştiinţi, a fost numit conferenţiar de matematici, la facultatea de ştiinţi din Iaşi, în locul d-lui D. Pompei.

❑ Pentru seara zilei de Sîmbătă 6 Decembrie (Sf. Neculai), Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor-tipografi din Iaşi, organizează a 2-a *Mare Serată Dansantă*, în sala Teatrului Regal (Teatru Pastia). După pregătirile cari se fac, va fi una din cele mai frumoase Serate Dansante, cari au avut loc pînă în prezent.

Muzica regimentului 13 Ştefan cel Mare, sub conducerea d-lui capelmaistru Vlăduţi, va cînta în tot timpul seratei.

❑ D. A. D. Xenopol se va reîntoarce în Iaşi pe ziua de 16 Decembrie.

❑ Consiliul facultăţei de litere a decis ca în cazul cînd proectul de regulament trimis spre aprobare, nu va intra în aplicare în anul curent, pentru studenţii înscrişi în anul acesta la acea facultate, să li se socotească cursurile audiate ca fiind ale anului preparator, conform regulamentului în vigoare.

❑ Consiliul facultăţei de ştiinţi a fost convocat a se întruni astăzi, Luni, 1 Decembrie, orele 4 p. m. La ordinea zilei e alegerea unui membru în senatul universitar, în locul d-lui profesor Stravolca.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei

❑ *Consiliul de familie alcătuit pentru a se pronunţa asupra cererei formulate de domnul Anton Rosnovanu de-a se pune sub consiliu judiciar d-na Adela Gr. Kogălniceanu, întrunindu-se astă-zi în camera de consiliu a secţiei I a tribunalului, şi-a dat avizul în contra admiterei cererei d-lui Rosnovanu.*

Urmează acuma ca tribunalul, într'o apropriată şedinţă, să se pronunţe după desbateri contradictorii.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 1 Decembrie.

Rezultatul examenului de stagiari

– Reuşiţi la proba scrisă —

Bucureşti.—Domnii: Ţintescu Virgil, Antoniade Cezar, Racotă I., Costin A., Lupu D. G., Viforeanu M., Pancu D., Petit Eugen, Alexandrescu Traian, Căpăţină Aureliu, Chintescu Chiriac, Stefănescu Vasile, Teodor Traian, Albu A., Stefănescu C., Donici N., Docea C-tin, Mercur Ioan, Cantacuzino A., Maican A., Florescu T., Iliescu D., Angelachi A., Ivan Ioan, Mănescu I., Preistoşescu D., Robescu G., Stănescu Gr., Viforeanu N., Epure Const., Florian Const., Nicoleanu P., Retescu, Dimitriu D., Ioachim R., Panu Titus, Ursianu D., Ionescu N. C., Panţu I., Rădulescu V., Răileanu M., Brumă Const., Giorgariu I., Oprescu I., Serbănescu G., Popescu E., Popescu M. G., Pecariu D., Bossie N., Verdescu C. Arghir V., Atanasiu Octav, Constantinescu Gh., Ionescu Valentin, Suţu Alex., Ştefănescu C., Antonescu I. C., Vîrgolici I., Botez V. C., Balasin Al., Donciu T., Macri I., Nicolai Anton, Vartic Ioan, Arcelariu C., Andriescu Gh., Caratos I., Climescu Maxim, Demetriade C., Dimitrescu I., Nicoleanu, Papazoglu M., Paraschivescu D.. Patraşcu T., Pisan T., şi Rădulescu T.

Oameni politici bolnavi

Bucureşti.—D. G. Gr. Cantacuzino se află bolnav de cîteva zile. Va trebui să stee zece zile în casă. D-nul Sturdza n'a fost nici astăzi la Senat, fiind bolnav.

Respunsul la Mesagiu

Bucureşti.—Următorii deputaţi guvernamentali, s'au înscriă la discuţia de respuns la mesagiu, d-nii: Zamfir Filotti, V. Matei, I. Vrăbiescu, St. Meitani, Dragu, St. Ioan, Vintilă Brătianu, Pană, C. Aliminişteanu, C. Alessiu, Moisescu, Ionescu-Quintus. N. Iorga, G. Diamandi şi I. Procopiu.

Majoritate sunt din generoşi.

Studenţii şi „Adevărul"

Bucureşti.—O delegaţie de cinci studenţi (nu 40 ca la Iaşi) s'a prezintat astă-zi directorului *Adevărului* ca să-i ceară socoteală de faptul că a amestecat pe studenţi în chestia Iorga-Dragomirescu.

D. Mille a respuns că n'are să rectifice nimic.

Mişcarea în magistratură

Bucureşti.—Pe ziua de azi s'a făcut o mare mişcare în magistratură.

Iată o parte din acea mişcare:

D. Haralamb Grigoriu, judecător la ocolul Pungeşti, numit la acelaşi ocol; d. N. I. Constantinescu, judecător la ocolul Scînteia transferat la ocului Bujor-Covurlui; Iacob Solomon, magistrat stagiar ocol Focşani, numit judecător ocol. Scînteia, d. Titus Panu, judecător la ocolul Roşieşti, transferat la ocol Răchiţile de Sus jud. Argeş, D. Eugen Costin stagiar la ocol Fălciu, avansat judecător provizor la Roşieşti; d. I. A. Balasiu actual portărel la Brăila numit judecător Mehedinţi;

M. Balasan, judecător la ocol. Tecuci, transferat la ocol R.-Sarat, în locul d-lui Robescu permutat; Toma Niculescu, supleant tribunalul Neamţ. transferat trib. Argeş în locul d-lui Andrei Rădulescu înaintat; M. Nicolaescu, numit supleant la Neamţ; d. V. G. Iamandi dr. în drept, numit supleant trib. Iaşi locul d. Gr. Demetrescu, demisionat; d. Ghinea A. Constantin, stagiar ocolul Tecuci, numit substitut la Argeş în locul d-lui Virgil Babadat; T. Bazescu, stagiar la Bîrlad, transferat la judecatoria ocol. Botoşani în locul d-lui Rugescu, demisionat; Octav Florescu, numit stagiar la Găiseana-Tecuci, I. D. Profiriu, stagiar Putna, transferat la ocol. Fîntîna mare—Suceava în locul d-lui Al. Balan transferat ocol T. Ocna în locul d-lui D. Morţun; Al. Ardeleanu stagiar la Balanceа—Mehedinţi, transferat ocol Răcăciuni—Bacău, în locul d-lui Poltzer, demisionat; Gh. Ghiorgala stagiar ocol Fălciu în locul d-iui Costin, înaintat; C. R Ionescu, stagiar la Paeşti—Tutova, transf. la Corneşti în locul d-lui I. P. Neacşu permutat, locul celui dintăi; N. Georgescu, stagiar Voineşti, transf. la Ferbinţi, în locul d-lui C. Săvescu; Ştef. Constantinescu la Tec Calinderu—Teleorman; d. V. Paltinaiu, numit portărel trib. Fălciu; V. Lefter, actual copist judecătoria rurală Iaşi, numit ajutor grefier la secţia II-a trib. în locul d-lui Şeptelici; d. Negoi Gheorghiu ajutor grefier trib. Tulcea, a fost transferat la Botoşani.

Boicotarea

Constantinopol. — Boicotarea continuă. La Adrianopol 18 vagoane de zahar stau în părăsire.

De asemeni boicotarea mărfurilor austriace continuă la Smirna.

Ciocnire de trenuri

Bruxelles.—La ciocnirea de trenuri din Taxis au fost 35 de vicitme, din care 30 răniţi mai mult s'au mai puţin grav şi 5 morţi.

Tratările Austro-turce

Berlin.—După ştirile sosite din Viena se asigură că tratativele între Poartă şi Austro-Ungaria vor reîncepe în curînd.

Aceasta din urmă ar face abstracţie de o camdată de boicotare.

Marchizul Pallavicini ar fi primit instrucţiuni noi de la guvernul său asupra tratărilor.

O mare fraudă

Bruxelles.—In urma unui denunţ, parchetul a descbis o anchetă la administraţia comunală din Laeken.

Se zice că la această administraţie s'ar fi comis o mare fraudă, în care ar fi implicaţi cea mai mare parte din membrii consiliului municipal.

S'au făcut un mare număr de arestări.

Anglia şi chestia balcanică

Viena.—In întrevederea pe care a avut'o eri d. Dortwright, noul ambasador al Angliei, cu baronul d'Aehrenthal, cel dintăi a expus modul de a vedea al Angliei, în chestia balcanică, arătînd că guvernul seu doreşte o cît mai repede înţălegere între Poartă şi Austro-Ungaria.

Desminţire

Berlin.—Ştirea că Germania ar influenţa monarchia austro-ungară în direcţiunea de a nu întreprinde paşi energici, se desminte.

Tratat secret

Berlin.—«Vossiche Zeitung» primeşte din Belgrad următoarele amănunte cu privire la stipulaţiunile tratatului secret încheiat între Serbia şi Muntenegru:

Serbia primeşte Ragusa, Bosnia, restul din Sandjacul Novibazar şi vilaetul Uesküb; Muntenegrul primeşte Herzogovina, o parte din Sandjac şi din Albania.

Ambele state se obligă să'şi vină în ajutor cu armele, dacă unul din ele ar fi atacat de Austro-Ungaria, sau va fi constrînsă a se apara.

Nici unul din cele două state nu va putea încheia pace fără consimţimîntul celuilalt.

Bulgari omoriţi

Sofia.—După o ştire din Bitolia, o încăierare a avut loc eri la Prilap; un soldat turc a omorît 3 bulgari şi a rănit alţi 8, fără ca autorităţile să ia vre-o măsură.

Nota austriacă

Viena.—In cercurile politice se afirmă că nota austriacă ar fi făcut o excelentă impresie la Petersburg.

Austro-Ungaria, după cum se ştie a concedat ca chestia anexărei Bosniei să se discute în conferenţa europeană aceasta numai pentru a servi ca exemplu şi altor puteri.

HIRSCH-IASI
— Cassa de incredere —
IAŞI.—STRADA LAPUŞNEANU—IAŞI
CEL MAI MARE DEPOZIT
al renumitelor
LAMPI
PENTRU ELECTRICITATE
cu preţurile originale ale fabricilor
tot ce este MAI NOU şi MAI FRUMOS.
MARE ASORTIMENT DE
COVOARE
cu metru şi cu bucata
MOBILE extrafine Dormitoare, Sufragerii, Saloane, cu preţuri foarte eftine.
BEŢE pentru perdele de BRONZ frumoase, fereastra complectă 20 lei (în loc de 30 lei).
Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune şi frumoase şi nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.
PERDELE, BONNE, FEMME şi STORURI de ultimele noutăţi

UNTURA de PEŞTE
totd'a-una proaspătă
LA FARMACIA
— I. ROTBARD—IAŞI —

Grigore Dimitrescu
Doctor în drept, fost supleant la trib. Iaşi.
AVOCAT
Str. Carol 14

Cezar Simionescu
AVOCAT
Str. Sărărie 78

Cabinetul de Chirurgie dentara
al
Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA
s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. Lăpuşneanu la No. 25, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi
Au sosit toate Noutăţile de SEZON:
Mătăsuri, Lenajuri şi Velouse
Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra
Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII
Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.
Postav amazon în toate culorile moderne.
LINGERIE:
Mare specialitate în trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante.
Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.
Rayoane Speciale
bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.
Taffetas verifabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"
a se observa bine marca ţesută pe lisieră
Preţurile cele mai modeste.
Echantilioane se trimit gratis şi franco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

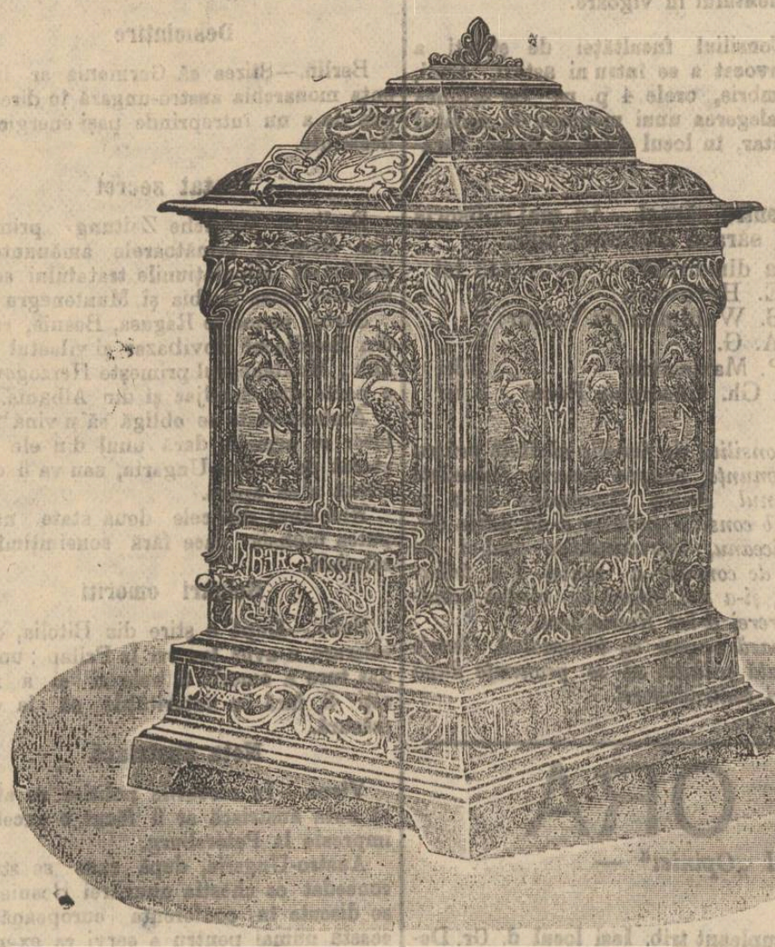

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurându-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE — **FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.**

CRAVATE — **de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine**

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspândit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă și Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

La finele reprezentației

Cinematograf vorbitor

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Sohler* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare și lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București,* pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Pădurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vasilachi No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Barboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă oferă a scrie cu ori ce mașină de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spiți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane și Pardesiuri

Instiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz fericos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și doua Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează servicul cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași. — Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III, 50 Bani
» » » » IV, 40 »

ZIAR CONSERVATOR DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Str. Primăriei No. 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 599 IAȘI, Mercuri 3 Decembre 1908

Magistrații in potriva proectului de reformă judecătorească

D. Toma Stelian, cu proectul d-sale de organizare judecătorească trece prin grele momente.

Aproape toate instanțele judecătorești, începînd cu Tribunalele și sfîrșind cu Inalta Curte de Casație, s'au declarat în potriva reformei.

Magistrații, resping rînd pe rînd, toate inovațiunile introduse de d. Stelian în proectul de reformă, așa că dacă va fi să li să țină seama de obiecțiunile făcute, din întregul proect nu mai rămîne absolut nimic.

Am arătat ieri, că Inalta Curte de Casație, nu admite nici înființarea inspectorilor judiciari, nici alcătuirea consiliului superior de judecată disciplinară—și în tot cazul, nu îngădue ca să intre în atribuțiunea inspectorilor și consiliului, fie ca instanță disciplinară, fie ca instanță consultativă, absolut nici un fapt sau imprejurare referitoare la membrii acestei supreme instanțe judecătorești.

Ca atare, Curtea de Casație cere categoric Ministrului să scoată din proect toate părțile privitoare la dînsa, întru cît actuala lege de organizare judecătorească cuprinde dispozițiuni destul de bune, atît asupra controlului aplicărei legilor și reprimărei conduitei rele a magistraților inamovibili, cît și asupra stabilității lor în funcțiunile ce ocupă.

Curțile de Apel din întreaga țară, au fost și mai categorice în observațiunile lor în contra proectului. Toate aceste superioare instanțe judecătorești, au văzut în proect suprimarea mascată a inamovibilității magistraturei.

De aceia, prin raporturile ce fiecare prim-președinte a înaintat Ministrului de justiție, consilierii Curților de Apel, se pronunță în potriva inspectorilor judiciari, cari vor avea rolul de șpioni și delatori ai magistraților, pentru a servi pe Ministru în intențiunile sale pătimașe de a lovi în magistrați.

Și apoi, în legea actuală de organizare a justiției, se dau atribuțiuni complecte unor înalți magistrați pentru supravegherea mersului regulat al justiției, în afară de calea specială a recursului, care duce la reformarea ori-căror judecăți date printr'o greșită aplicare sau vădită inaplicare a legei.

Nu mai vorbim de celelalte obiecțiuni aduse în potriva alcătuirei consiliului superior de judecată, cari în felul cum îl prevede proectul va fi cu siguranță o justiție disciplinară și consultativă, pusă sub ordinele guvernului și în special a Ministrului de justiție, care e de drept President al acestei instanțe de presiune și de represiune.

Cititorii noștri au putut lua cunoștință în mod amănunțit de toate obiecțiunile făcute de Curtea de Iași în potriva proectului; ele au fost sintetizate într'un raport pe care primul-președinte al Curței l'a înaintat d-lui Stelian.

In acelaș chip, au discutat și analizat proectul și celelalte Curți de Apel, din Galați, Craiova și București —așa că toate instanțele judecătorești superioare din țară, înlătură proectul ca pe o reformă retrogradă, care suprimă în mod ipocrit inamovibilitatea magistraților și face din justiția țărei o nenorocită unelță în mîna guvernelor ticăloase și a miniștrilor de justiție fără scrupule.

Dar nici măcar în sprijinul Tribunalelor și al parchetelor, d. Stelian, n'a putut să compteze pentru a-i aproba reforma.

Și de sigur că Ministrul avea dreptul să se aștepte la o primire binevoitoare a proectului, întru cît prin el se extinde inamovibilitatea și la toți judecătorii Tribunalelor și șefii parchetelor din țară.

Dar se vede că acești judecători, sunt mai demni de cît însuși ministrul de justiție, și aruncă cu dispreț pretinsa inamovibilitate ce le-o oferă reforma, cînd într'însa se înlănțuesc atîtea dispozițiuni de natură a face din judecătorul inamovibil al Tribunalului, omul spionat la ori-ce moment și expus a fi mutat și chiar pedepsit de consiliul alcătuit de ministru, ori de cîte-ori va da prilej conducătorului departamentului justiției de a-i respinge cu demnitate ordinele de înăbușire a unei judecăți drepte și cinstite.

Ast-fel cele mai multe din Tribunale, au fost de părere ca să nu figureze în consiliul de judecată Ministrul și cu delegatul seu, care e inspectorul judiciar; atît de mare le este teama de prezența și înrîurirea nefastă a Ministrului asupra judecății disciplinare,—și au cerut să figureze în schimb și în mod indispensabil cîte un membru al fie-cărei Curți de Apel, cari cunoscînd în de aproape pe magistrații din circumscripția Curței respective, nu pot cădea în păcatul de a rosti judecăți nedrepte.

In ce privește pe inspectorii judiciari, Tribunalele doresc să se precizeze atribuțiunile lor, pentru ca să nu împieteze asupra puterei judecătorești, consfințite de lege, magistraților.

Mai mult încă, să se determine pentru ce fel de rude și interese se poate propune permutarea judecătorilor de la un Tribunal la altul. Cît despre introducerea sistemului a judecății cu un singur judecător, Trib. s'au pronunțat pentru menținerea actualului sistem cu cel puțin 2 judecători,—iar fie-care secție să aibă pe lîngă president, doi judecători, osebit judecătorul de instrucție.

După cum se vede și tribunalele sunt nemulțumite de inovațiunile d-lui Stelian, și întregul proect de reformă, este înlăturat pe toată linia de întreaga magistratură a țărei.

Si cînd te gîndești că presa liberală, 'l prezenta țărei ca pe o mare reformă menită să dee o nouă îndrumare justiției și să pună pe magistrați la adăpostul atot puterniciei puterei executive!

Și acum tocmai magistrații, cari știu să aprecieze atît asigurarea bunului mers al justiției cît și garantarea misiunei lor, sunt cei dintăi cari se pronunță în potriva reformei d-lui Stelian!

Cît de reu, cît de periculos trebue să fie un asemenea proect de lege, dacă prima impotrivire vine chiar de la magistratura țărei!

Soarta d-lui Stelian este cu adevărat de plîns! Se vede că norocul care a fost atît de orb pentru D-sa, a început să 'l părăsească. Ministrul de justiție merge din declin în declin—și reforma sa a capatat astfel de la însuși judecătorii țărei, o înmormîntare de clasa întâia.

De altfel aceasta este soarta tutulor îngîmfaților cari-și iau într'o bună zi aerul de mari reformatori!

Nu totdeauna un bun profesor universitar poate fi un iscusit barbat politic, și mai cu samă un bun reformator!

Pentru a putea să se rîdice cineva la înălțimea unui barbat de Stat, care are dorința să-și marcheze trecerea sa prin capul vre unui departament ministerial, se cer anumite însușiri și calități, cari atît de mult lipsesc actualului Ministru al Justiției.

Așa, ori-cît de cunoscător ar fi într'o anumită chestiune sau operă de organizare politico-socială, barbatul de stat nu trebue să se sprijine numai pe propriile sale cunoștinți, ci să cerceteze și să afle și părerile altora, pentru a putea astfel închega o operă de reformă utilă. Și exemplul ni'l dau cu prisosință țările mai avansate de cît noi, cari ori de cîte ori simt nevoia unei organizări mai progresive, a vre unei instituțiuni a Statului, alcătuesc din vreme comisiuni de anchetă, care numai după studii serioase și raporte analizate și desbătute, ajung la înjghebarea unei lucrări perfecte.

Dar d. Stelian, n'ar mai fi fost d. Stelian, dacă ar fi procedat astfel.

D-sa a ținut—ca în toate—să fie original—și această originalitate 'l încîntă și 'l îngîmfează, ori cît l'ar acoperi ea de ridicol! **Vespasian Pella.**

Groaza guvernului

Iar era să se declare vacant mandatul de deputat al domnului G. Panu, alesul colegiului II de Iași, și iar s'a găsit chip ca să se ocolească acest urît vis pentru guvern.

D. Panu a zis foarte drept, cînd a declarat, dăună-zi, primarului Iașului:

— Rămîn deputat, ca să n'aveți, din cauza mea buclucuri la Iași:

Un loc de deputat nu este un cap de țară. N'are să decidă el asupra situației politice; n'are să întărească guvernul, nici n'are să-l slăbească.

Dar, fiind-că ie vorba de Iași, guvernul are groază mare. Cu cine de la Iași au vorbit cei de la centru, de la toți au aflat impopularitatea complectă de care partidul liberal se bucură aci.

Guvernul liberal, că ar fi cum este, că s'ar remania, larg sau cu economie, tot străin rămîne de interesele Iașului.

Liberal ieșan, al cărui cuvînt să cîntărească la centru, nu există. De aceia nepopularitatea mereu crescîndă, de aceea groaza legitimă de o alegere în Iași.

Insuccesul ar avea, firește, resunet mare – și de aceea se fac atîtea ocoliri cu optarea d-lui Panu.

Numai ocoliri se fac. S'a zis că nu se știe dacă deputatul de Iași va primi postul de la Bancă – de și luase și congediu; se zice acum că d. Panu a renunțat la postul pe care nu-l primise – dar nici o dovadă nu există despre aceasta.

Dacă cu un om de valoarea d-lui Panu se fac asemenea jocuri, ce s'ar fi făcut cu un altul!

Dar întru cît schimbă toate acestea situația desperată a partidului liberal ieșan și ce dovedește altă acest partid de cît că se află la putere pentru cîte va slujbe și ceva gheliruri?

Groaza guvernului n'ar trebui să se mărginească la cazul special.

Să se gîndească mai bine, că partidul liberal ieșan, altădată o fortăreață, a ajuns acolo unde se află.

Contra Austriei

Pe lîngă criza industrială, care bîntue toate țările producătoare de fabricate, Austria mai sufere acum și consecințele funeste ale unui sistem hrăpareț, pe care l a inaugurat în politica sa comercială cu statele mai mici. Fabricile micșorează producțiunea—unele chiar lichidează;—lucrătorii în parte la unele, în total la altele sunt licențiați și rămîn, pieritori de foame pe drumuri; capitalul sufere de o neproductivitate periculoasă; statul, din tot complexul acesta de fenomene economice, își crează o situațiune dificilă și materialmente și moralmente.

Și de ce această nenorocire, care poate lua proporțiile unei adevărate catastrofe? Pentru că Austria, abuzînd de puterea ce i-o dă forța sa armată și de ascendentul „moral" ce i-l dă situațiunea sa in orientul Europei, a căutat să tragă foloase prea exagerate din slăbiciunea altor popoare mai mici și mai timide. Este perfect cazul unui industriaș lacom, care căutînd să se îmbogățească cît mai repede, uzează pînă la sleire materialul brut și uman producător.

Va fi desigur o bună și simțită lecțiune pentru statul austriac, rîdicarea și protestarea generală a micilor state balcanice, cari după îndelungată lîncezeală, au găsit momentul și curajul să scuture jugul unei apăsătoare robii economice.

Se pare că acest curent liberator prinde să nască și la noi. Poporul romînesc, independent de mișcarea gălăgioasă a unor pretinși naționaliști, s'a manifestat pentru o energică acțiune economică în contra Austriei. Boicotul, iată soluțiunea pe care o dă poporul romîn în această gravă chestiune. Și desigur, că guvernul – dacă ar fi un guvern constituțional—n'ar putea vedea altă soluțiune. Vom vedea însă întru-cît guvernul actual este constituțional, și întru cît doleanțele și revendicările poporului pot găsi răsunet la el.

Cînd cunoaștem sentimentele și înclinările actualului guvern, este o mare și penibilă întrebare, dacă el va avea puterea să reziste tuturor influențelor străine națiunei și poporului romîn, și dacă va putea răspunde cu demnitate înaltei chemări ce-i dau împrejurările.

Vom vedea. **Vania.**

Un sistem periculos

Situația la ambele Uniersități, dar în special la acea din Iași, este foarte tristă din punctul de vedere al sistemului ce-a fost introdus—la Iași de domnii Cuza-Iorga, la București de d. Iorga.

Este sistemul de a atița studențimea, mai drept o anume parte, ca să invadeze în redacțiile ziarelor—la *Adevărul* și la *Opinia*—și „să-și facă dreptatea" de îndată ce purtarea celor doi profesori este înferată.

A scrie despre acești doi apostoli nu este lucru plăcut, Noi spre pildă, scrim cu mare desgust despre ei. Dar cînd, de pe înălțimea catedrei, sub pretext de cursuri sau de prelegeri, se otrăvesc spiritele; sau cînd,—cum ie cazul cel mai recent—cancelaria unei facultăți este prefecută în simplu local de cafenea—de cafenea de periferie—trebue să infierezi asemenea procedeuri.

Atunci se în'împlă ceea ce s'a întîmplat. Dar nu se întîmplă o procedare energică și înălțătoare, cum a fost acea de zilele trecute, a studenților facultății de litere din Iași—ci anume studenți, gălăgioși, montați de cei doi profesori, invadează redacțiile, invadează chiar locuința privată a unui ziarist—și cu curajul ce dau asemenea manifestațiuni improvizate—vociferează, înjură și pleacă huiduind.

Dacă n'ar proceda ast-fel, studenții aceia n'ar reuși la examene. Putem cita multe cazuri concrete de studenți ai facultății juridice din Iași, cari ne-au „vizitat" la redacție ca să treacă examenul de Economie politică—și putem cita, iarăși cazuri de studenți, cari au fost siliți, au enorme sacrificii materiale, față de starea lor precară—să se strămute cu examenele la Bucureșii, căci fie că aveau simpatii pentru *Opinia*, fie că erau bănuiți—n'ar fi trecut nici odată examenul la profesorul Cuza.

Aceasta ie situația. Și dacă, mai la urmă, într'o țară cu patimi politice ca a noastră, acesta ar fi un sistem general, dacă toți profesorii l'ar practica—meargă între pacate.

Dar nici, acum, nici altă dată, n'a fost așa ceva. D. rector al Universității noastre și d. procuror general al nostru —cari ei ar avea chemarea să aviseze —își vor fi aducînd aminte din vremurile lor studențești, că n'au avut profesori cari să-i fi îndemnat la asemenea sisteme rușinoase.

In istoria universitară sunt pagini cari glăsuesc despre manifestații studențești: pentru limbă, pentru școală, pentru frați asupriți... Dar pentru infăme chestiuni personale și pentru persoane cu mentalitatea d-lor Iorga-Cuza—asta caută s'o introneze secolul al XX.

Noi combatem în pustiu—știm prea bine. Și fiind că ne-am împrietinit cu dureroasa idee că autoritățile competinte judecă alt-fel ca noi, în chestia specială ne vom apăra singuri, la nevoe.

Și garantăm că nu va fi clasat și dosariul, care va cuprinde acea a noastră proprie apărare.

OAMENI ȘI LUCRURI

„DOMNIȚA RUXANDA"

E nespus de îmbucurător cînd te poți convinge ce bogate izvoare de frumusețe mai are încă orașul nostru, frumusețe în scop, frumusețe în mijloace, frumusețe de vis, frumusețe—îndeplinită aevea.

Aceasta a fost prima reflecție—primă dar durabilă—ce mi-a suggerat admirabilul spectacol organizat aseară în folosul școalei de țesături „Domnița Ruxanda",—căci n'a fost un spectacol fragmentar, ci unul întreg, cu variațiuni numeroase cuprinse toate în această singură însușire: frumusețea; se cuvine dar să fie păstrat numele societății care ne-a dăruit-o cu îmbelșugare.

Sala însăși avea aspectul rar și puțin obișnuit al serilor de gală; loji și staluri erau ocupate nu numai de o lume aleasă dar și de o lume frumoasă, totul tinzînd în chip vădit să întregească și să susțină spectacolul aranjat pentru scenă și să concure a da aceeași senzațiune finală și supremă,—senzațis de frumos: căci nimic nu e mai solemn de cît frumosul și nimic nu-i mai presus ca dînsul. De aceia un merit al societății „Domnița Ruxanda", cel puțin egal cu acel al idealului ei însuși, este și inițiativa atît de izbutită de a da lașului o seară superbă cum a fost serbarea artistică de aseară, mult vrednică de imitat din partea înaltei societăți, care a dovedit ce lesne poate îndeplini deviza poetului străbun: *utile dulci.*

Dar dacă programul în totalitatea sa a însemnat un mare succes, avem datoria de a aminti cîteva elemente care au contribuit în mod deosebit la reușita reprezentației. Un nume trebue pus în frunte, acel al d-rei H. de Mignano, o apariție care a fascinat asistența, încîntînd și vederea și auzul; tînăra artistă—căci de sigur nu e o diletantă—a pus în cele cîteva arii cîntate toată dulceața unei voci de un lirism blînd și cuceritor în același timp, toată puterea unui temperament cald, meridional, sigur de sine însuși, stăpînind cu desăvîrșire publicul pe care-l biruise până a nu cînta: prin grație și drăgălășie.

Mai puțin sigur de sine a apărut d. Russovici, deși are calități frumoase. D-sa a studiat la nord, de sigur, nu la sud, și are încă toată timiditatea diletantismului de care se va putea debarasa, dacă va trece din atmosfera de salon în acea de teatru.

Cîteva cuvinte, de sigur prea puține, despre o scenetă drăguță datorită unei doamne din înalta societate ieșană și în care s'a produs un frumos talent, al d-nei colonel Musteață înzestrată cu o dicțiune clară, cristalină și cu o vioiciune extraordinară. Jocul distinsei diletante a fost ireproșabil și mult aplaudat, cum a fost aplaudată și tînăra diletantă d-ra M. Caligari, recitătoare de temperament și de un talent distins.

„Tablourile vii —întrupări alegorice ale operei lui Grigorescu, însoțite de fermecătoare melodii, executate de corul minunat sub conducerea d-nei Teodoreanu au constituit partea cea din urmă a programului și au dovedit un gust superior și înalt-artistic din partea organizatorilor. Erau vii în adevăr în nemișcatele și plasticele lor atitudini; erau vii și splendide, de credeai că se vor ridica din cadrele lor de umbră, unde le-a așezat pentru vecie geniul nemuritor. Iar frumusețea era a lor și a acelora ce le întrupau, împrumutîndu-și reciproc desăvîrșirea, armonia și însuflețirea.

Iar toate aparițiunile — cîntărețe, artiste, alegorii—au fost rînd pe rînd acoperite de roze; era o risipă de buchete și de flori cum se cuvenea să fie într'o seară atît de bogată în muzică, în tinerețe și în frumuseți... Rodion

In chestia teatrului din Iași

Am asistat Sîmbătă seara, pentru prima oară în stagiunea aceasta, la reprezentația piesei „Nervoșii" de la teatrul național.

Și, mărturisesc că piesa d-lui Lecca—căci pare-mi-se că ea face parte din bogatul repertor al traducerilor directorului teatrului,—a avut darul să mă *enerveze* și pe mine alături cu personalul artistic și cu puținul public din sală.

Artiștii erau *nervoși* pentru că așa le cerea subiectul piesei; publicul pentru că era frustrat de banul seu; iar eu, pentru că îmi întrebuințam în modul cel mai inutil cîteva ore din timpul ce mi-i atît de prețios.

De sigur că și dl. Lecca trebui să fi fost *nervos*, dat fiind că și reprezentația aceasta va trece printre cele destinate a da dificit.

Și-n adevăr de ce adică ar merge lumea la teatru dacă d. Lecca îi servește piese sau traduceri atît de insipide?

Dacă o trupă oarecare de provincie ar juca în timpul verei în ciae știe ce orășel din țară o asemenea batjocură, publicul orișt de puțin pretențios ar trebui să fie față de actori, nu s'ar putea opri de a nu-i fluera.

Dar spectatorii de sîmbătă pe cine trebuiau să fluere? Pe artiști? Dar ce sunt ei de vină! Pe director? Dar el nu se vedea nicăeri! Așa că ne-am mulțumit cu toții să eșim de la reprezentație cu marea durere în suflet de halul trist în care a ajuns teatrul național al celei de a doua capitală a țărei.

Și să ne mai mirăm de ce teatrul nostru merge atît de prost și de ce publicul să arată atît de rece sau indferent față de dînsul.

Știam că d. Lecca este un bun cunoscător al operilor de teatru; d-sa este chiar autor dramatic, și piesele sale ne dau dreptul să-l considerăm ca în de ajuns priceput pentru a distinge o piesă bună de alta rea.

Atunci cum se explică că d-sa servește teatrului nostru național asemenea *ignonimii* cari nici în panoramele de bîlciu, nu și-ar putea avea locul?

Este oare gustul publicului ieșan atît de decăzut în cît nu i se mai pot da piese mai de seamă?

Sau, este adevărat ceia ce se spune că actualul director, are un repertoriu de traduceri, la reprezentarea căruia ține cu orice preț în vederea unui mic și imediat interes bănesc, pe prețul chiar a desăderei teatrului local?

Căci, mărturisim că piesa de Sîmbătă seara ca și atîtea altele ce s'au jucat în cursul acestei stagiuni, n'are absolut nici o valoare artistică, este lipsită de orice teză și nici măcar nu cuprinde acea parte a comediilor sau farselor obișnuite cari dacă nu-ți dă nimic de meditat sau

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

nu te atinge întru nimic sufletește, îți procură acea distracțiune, care te face să petreci cîteva ore.

„*Nervoșii*“ d-lui Lecca n'au nici început nici sfîrșit; este o întreagă deșirare de dialoguri și vorbe care de care mai anoste.

Nu prezintă nici măcar acea continuitate naturală a desfășurării acțiunei care se impune unei piese, indiferent de valoarea ei.

Este timpul să se sfîrșească odată cu asemenea spectacole, cari duc la nimicirea teatrului nostru.

Nu publicul ieșan este vinovat, dacă nu asistă la reprezentațiuni de felul celor de Sîmbătă; dimpotrivă, el dovedește că are gust artistic, și prin participarea sa le teatru, contribue în mod indirect la îndreptarea lui.

Și nici noi, dacă relevăm asemenea lucruri, căci prin aceasta nu facem de cît să ajutăm la rîdicarea acestei instituțiuni de cultură, pe care actual director o deservește atît de mult.

Trebue făcută o schimbare radicală în repertoriul teatrului local; iar dacă directorul persistă în producerea insipidelor sale traduceri să nu se dee înlături cei ce au răspunderea de a schimba chiar și directorul. Numai astfel teatrul va fi scăpat de o atare situație, care îi periclitează însăși existența.

Să nu ni se obiecteze, că piesa este a lui Sardou și să numele autorului, i-ar da dreptul d-lui Lecca să se prezinte cu asemenea traduceri. Sardou n'a scris numai piese bune și în tot cazul, sunt comedii de ale marelui scriitor francez, cari prin finețe glumelor și a formelor scenelor pot cu oare care îngăduire să placă publicului, atunci cînd sunt jucate în limba franceză. Pe cînd o traducere nu poate trece de cît cînd este vorba de o mare operă de artă; comediile ușoare avînd totdeauna nevoie de o inteligentă localizare, ceea ce d. Lecca n'a făcut.

De aceia ne vom face continuu datoria de a releva cauzele adevărate ale decăderii teatrului nostru, cu toată enervarea actualului director, care vede, în justele noastre critice, o persecuțiune îndreptată împotriva d-sale.

Să fie d. Lecca sigur, că persoana d-sale ne preocupă numai întru cît este vorba de bunul mers al teatrului și că vom fi cei dintăi cari îi vom recunoaște meritele, cînd vom constata că-și înțelege cum trebue, rolul său de conducător al Teatrului.

Vip.

Comerțul nostru in Orient

Sub acest titlu ziarul *Figaro* publică următoarele:

Câteva cifre

Aceste cifre sunt cît se poate de îngrijitoare, sunt umilitoare chiar. N'ar fi nici o consolare pentru acela care le citează dacă n'ar fi sigur că avertismentul poate servi cuiva... sau la ceva.

Va servi el oare?

Acest avertisment ni-l dau doui amici ai țărei noastre foarte sinceri și foarte vechi.

Unul este d. Nicolae Xenopol, doctor în drept, senator în Parlamentul romîn, directorul revistei „Le Mouvement economique“, care apare de patru ani în limba franceză în București; celălalt e d. A. D. Xenopol, fratele celui dintăi, decan al Facultății de litere din Iași și corespondent al Institutului nostru.

D. A. D. Xenopol a stat în Franța anul acesta mai multă vreme și noi am profitat de această ședere. In Februarie trecut d-sa a fost invitat să facă cîte-va lecțiuni la Sorbona; aici a expus teoria istoriei și a obținut un succes atît de mare în cît Colegiul Franței, după Sorbona, a obținut amicala sa colaborare.

Deci zilele acestea, odată cu redeschiderea cursurilor, eminentul decan al Facultății de litere din Iași a făcut la Colegiul Franței mai multe conferințe asupra României, cari au fost ascultate tot atît de atent și aplaudate tot atît de călduros ca și cele dintăi.

Cîteva zile după asta, cu aceiași bunăvoință, vorbea la școala de științe politice—după invitațiunea d-lui Anatole Leroy Beaulieu—despre „Influența franceză în Romînia“.

Această influență e considerabilă, mult mai considerabilă de cît ne-o închipuim noi în Franța; și se poate spune că nu există nici o țară în Europa care să se fi modelat după noi și de multă vreme în domeniul lucrurilor și a spiritului într'un mod mai atent și mai exact ca aceasta.

Limba noastră e vorbită în Romînia de toți oamenii și de toate femeile cari posedă o cultură oare cari; ea este întrebuințată curent în conversațiile mondene; și dacă s'a putut reproșa romînilor că sunt singura națiune care n'are traduse în limba țărei capo-d'operile noastre clasice apoi asta e din cauză că aceste traducțiuni erau inutile. Romînul pe care-l interesează scriitorii noștri n'are nevoe să-i fie traduși: el îi citește în original.

Din nenorocire această supremație nu s'a menținut de patru-zeci de ani de cît în domeniul intelectual. In domeniul economic nici nu se mai găsește urmă; mai rău de cît atît: pe acest teren nu suntem de cît niște învinși, pe cari toată lumea îi ajunge sau îi întrece.

Cîte-va cifre sunt suficiente pentru a demonstra acest lucru. Pe aceste cifre le luăm dintr'un recent studiu al domnului Nicolae Xenopol, asupra decadenței comerciului francez în Romînia și în peninsula Balcanică, studiu pe care d. A. D. Xenopol l'a prezentat eri în urma invitațiunei d-lui de Coutouly «Conferinței permanente a comerțului exterior.

Timp de zece luni eminentul profesor de la Iași, s'a adresat rînd pe rînd istoricilor, literaților, oamenilor politici și studenților. Eri s'a adresat unei elite de industriași și comercianți; iată resumatul indicațiunilor pe cari a crezut nimerit să le dea:

Importațiunile noastre în Romînia erau, acum mai puțin de două-zeci de ani, de 35 milioane de lei; anul trecut aceste importațiuni au scăzut la 14 milioane.

Importațiunile germane în Romînia, cari în 1870, nu erau de cît 5 milioane, ating azi 100 de milioane.

Dacă se intră în detaliul acestor schimbări, se găsește că ceea ce privește țesăturile de exemplu, Franța continuă a nu mai exporta în Romînia de la 1893 de cît pentru 6 milioane de lei pe an.

Ea nu înaintează de loc. Din contra, Germania, Anglia, Austro-Ungaria, au văzut cum exporturile lor de țesături în Romînia au crescut cu 50 la sută. In acest moment ele au întrecut suma de 35 de milioane.

In ceea ce privește metalele, exporturile Germaniei în Romînia s'au mărit în intervalul 1893—1907 de la 19 la 35 milioane. Franța exportează pentru un milion și jumătate.

S'a căutat cauza acestei decadențe de plîns, a acestui fel de năruire economică în noua orientare politică în care s'a angajat Romînia de la 1870 încoace.

Dl. Xenopol recunoaște că această schimbare politică a fost de natură, póte a ne face mai dificilă conservațiunea sau cucerirea a oare-cari avantaje comerciale, dar d-sa crede că cu toată activitatea desfășurată de concurența germană aceste avantaje ar fi putut fi conservate sau cucerite dacă am fi știut să voim; dacă ne-am fi pătruns de această convingere că Romînia care ne păstrează spiritul său și inima sa, nu cere mai mult, în fond, de cît să ne păstreze punga.

In definitiv ea n'a lăsat de cît ca alții să ia un loc părăsit de noi.

Această îndolență nu s'a manifestat vai! de cît față de Romînia.

Iată rezultatul principalelor exportațiuni ale Europei în Bulgaria:

Austro-Ungaria 22 de milioane; Anglia 15 milioane; Germania 11; Turcia 10 milioane; Italia 6; Rusia 4; Franța 3 milioane.

Noi suntem la al șaptelea rang, aproape la nivelul Romîniei și al Belgiei.

In Serbia, situația noastră nu este mai strălucită. In ultimii 17 ani, exporturile noastre, aproape staționare, n'au putut atinge un milion de franci.

Elveția, pornită de la cifra de 300.000 lei, ne-a ajuns deja; Anglia s'a rîdicat de la 2 milioane și jumătate la 5 milioane și jumătate; Germania de la 2 la 8 milioane.

In Grecia, părea că împărțim cu Austria, acum 20 de ani, o poziție preponderentă pe piața comercială Austria n'a adormit.

Exporturile ei au trecut de la 13 la 19 milioane. Italia și Belgia, mult sub aceste cifre, le-au îndoit totuși; Germania s'a ridicat de la 8 la 11 milioane.

Peste un an sau doi, aceste cifre vor egala pe ale noastre „cari nu s'au mișcat.

Turcia nu are o statistică generală a comerciului său; dar este o statistică a porturilor, care poate fi consultată.

Or, iată locul pe care'l ocupăm în Turcia, într'o țară unde principalul stabiliment de educație—liceul de la Galata Serai — este un liceu francez:

In portul Salonic, care primește mărfuri străine de 86 milioane, noi exportăm 8 milioane; în portul Scutari, care primește mărfuri de 12 mmilioane, noi suntem reprezentați prin mărfuri de 290.00 franci; și prin 38.000 franci, în portul Durazzo, care primește mărfuri de 9 milioane!!

Iată unde suntem. D. Xenopol binevoește a spera că, instalînd în aceste țări atașați comerciali inteligenți, trimițînd acolo numeroși voiajori devotați intereselor noastre, creeînd acolo muzee de eșantiloane,—și mai ales convingîndune că industria noastră este capabilă de altceva de cît de a crea articolul scump pe care mulțimea îl admiră dar nu'l cumpără, trebue să ajungem a recuceri atît teren perdut.

Să primim oracolul! și să mulțumim domnului Xenopol de lecțiunea sa.

Dar toate acestea nu sunt lucruri vesele.

Emile Berr.

Un proces al Sahrei Bernhardt în Iași

— O pagină de moravuri din trecutul Iașului —

Sarah Bernhardt debutase pentru prima oră în Iași, în Noembrie 1881, adică cu 27 ani în urmă. Un proces, caracteristic el însuși dar cu urmări și mai caracteristice—fu provocat de presența în Iași a tragedianei.

Impresariul ei, Teodor Glaser, unul din marii impresari europeni, mort acum cîți va ani, se adresase lui T. Balassan, proprietarul ziarului „Curierul“ să anunțe prin ziar, în limba francesă și în traducere romînească, cele cinci spectacole pe cari artista avea să le dee în Iași.

Balassan făcu in tocmai, dar impresariul, considerînd reclama ca serviciu între trupă și presă, adică să dee liberă intrare în teatru lui Balassan — refuză cererea acestuia de a-i plăti reclama: două sute trei zeci lei.

De aci proces. Balassan acționă în judecată, înaintea judecătoriei ocolului II, pe Sarah Bernhardt, representată în justiție de d. avocat George Nicoleanu.

Cu judecata începe și desfășurarea paginei de moravuri, care între noi fie vorba, s'ar putea întîmpla aidoma și astăzi.

Prefect al județului—era pe atunci Dimitrie Pruncu, care avea puteri ilimitate din partea lui I. Brătianu.

Pe Pruncu l'a afectat darea în judecată a tragedianei. Cu puterile ilimitate ce le avea, i-a fost ușor să meargă la judecătorie și să ceară judecătorului, d. Andrei Kirilovici, ca să nu dee dreptate lui Balassan. In limbajul modern așa ceva se numește „indulgență exagerată“, pe atunci se spunea: „din porunca ispravnicului“.

D. Kirilovici, n'a înțeles, însă, asemenea judecată, nici n'a înțeles să împlinească o altă poruncă a prefectului, ca să fie bolnav în ziua judecății și să facă loc ajutorului de judecător de pe atunci, Th. Drăghici.

Procesul s'a judecat hotărîrea pronunțată în ziua de 12 Noembrie 1881, arată că Sarah a fost condemnată la două sute trei zeci lei, cu procent legal de la data pronunțărei—și la 20 lei cheltueli de judecată— cu execuție provizorie.

*

Representațiile tragedianei au produs, în acel an, mai multe zeci de mii lei. Lucrul nu este suprinzător, cînd ne gîndim la buna situație materială a lașului cu 27 ani în urmă.

Plătit-a ea lui Balassan, biet gazetar, acea minimă sumă la care a fost condemnată?

Dacă s'a judecat, dacă a apelat la concursul prefectului în asemenea împrejurare fără importanță, sau dacă prefectul, ca să arăte străinei ce puteri are, s'a oferit să-i dee concurs—și Sarah a primit—toate ni le explicăm că le-a făcut din ambiție.

Dar Sarah n'a plătit suma nici nu s'a executat hotărîrea, din cauză că—aci se desfășoară altă pagină de moravuri, care și ea s'ar putea desfășura astă-zi, din cauză că, tot din ordinul prefectului, d. Balassan, n'a putut găsi nici portărel, nici comisar, care să execute hotărîrea.

*

Sarah plecă din Iași cu miile de franci strînse aci și bietul Balassan rămase cu hotărîrea. Probabil că s'a vîndut, la licitație publică, în maidanul Sf. Spiridon, cînd i s'a vîndut toată calicia, pentru despăgubirea creditorilor.

Iar judecătorul Andrei Kirilovici, care n'a făcut pe placul prefectului, a fost retrogradat și mutat la Dorohoi.

Schimbatu-s-au întru cît va moravurile de atunci și până acum?

Nu trebue să spunem că scene la fel s'ar putea întîmpla și astă-zi.

*

In polemica pe care Balassan a dus-o în această afacere, Sarah Bernhardt este gratificată de „celebră artistă“ între răutăcioase ghelemele și de artistă „jidancă“.

Cu prilejul presenței sale în Iași, acum cîte-va zile, tragediana fu calificată de „căzătură“ de un ziar local.

Iată cum se schimbă moravurile.

Litere-Științe-Arte

O lucrare de samă este fără îndoială nou apărutul volum al d-lui Panu, editat de societatea pe acțiuni „Adevărul“. Ca detaliu putem adăoga că „Amintirile“ d-lui Panu, vor cuprinde 4 volume, cam de mărimea celui dintîiu și vor aparea toate în decursul unui scurt interval de timp.

Povestirile d-lui Panu sunt bogate în detalii picante, iar dacă une-ori istoricul sever sau contemporanul, care a viețuit faptele relatate ar putea găsi oare-cari întregi de imaginație, în genere însă toate paginile volumului sunt *vii*, căci sunt epizode trăite, conțin lucruri văzute și le redau pe toate în culori de actualitate. Cetitorul are mereu iluzia de a le trăi el însuși odată cu eroii acelor variate întîmplări. Stilul operei este un stil particular, specific prozei d-lui G. Panu, care abundă în calități și în defecte, dar îi aparține excluziv prin nota de originalitate, de vioiciune și de familiaritate. De aceea vom reveni încă asupra acestui prim volum—a cărui apariție a relevat-o cu meritatele laude eri unul din redactorii „Opiniei“.

*

Erata.—In notița de eri asupra reîntrării în teatru a d-nei Aristizza Romanescu s'a tipărit *asta* în loc de *arta*, denaturîndu-se senzul ultimei fraze.

*

In rîndul noutăților teatrale amintim apropiatele reprezentații cu „Iudith și Holofern“—beneficiul d-lor Bulfinski și C. Ionescu; „Romeo și Julietta“ beneficiul soților Momuleanu.

*

Sosirea lui Novelli în Iași e așteptată ca un mare eveniment artistic. Genialul interpret se bucură alături de compatricată sa Duze de un renume universal și nu pentru prima dată vine să culeagă în țeară la noi laurii succesului. Agenția Thalia primește de pe acum numeroase cereri de locuri pentru cele 3 spectacole ale maestrului scenei italiene.

*

Intre 25 și 29 Mai 1909 va avea loc la Viena al treilea congres al asociației muzicale internaționale cu ocazia centenarului lui Haydn.

*

Din Chicago se anunță că a murit femeea cea mai... grea din lume: Mrs William Maurer. Ea cîntarea 520 livre. Barbatul său, un detectiv, era față de dînsa un barbat.., ușor, căci trăgea numai 350 livre sau 175 kilograme. Femeea nu putea să-și părăsească locuința de mulți ani, —ne putînd încăpea pe ușă...

*

„Much larm about nothing“ sau larmă multă pentru nimic s'ar putea numi zarva ce s'a iscat în presa franceză împotriva unui tablou de Angelo Jank de la München. Acest tablou cu pricina e partea din mijloc d'intr'un triptih și înfățișază un soldat german, care a răpit un steag francez și-l închină inaintea împăratului Wilhelm I-iu. De-aci au scos că e un steag tricolor francez aruncat în pulbere și peste care trece călărimea călcîndu-l în noroi.

Se pare însă că tabloul are cusur mai mare: nu e artistic de loc și nu i-ar fi fost locul în parlament, ci în Richmes Galerie de pildă.

*

Asupra succesului și insuccesului ultimei piese a lui Mirbeau „Le Foyer“ părerile urmează a fi împărțite și diferite. Intre aplauze și fluerături drama sau „comedia socială“ și-a făcut apariția pe scenă și unii prevăd că nu va putea ține afișul mult timp. Dăm cu această ocaziune cîteva date asupra lui Octave Mirbeau, romancier, dramaturg și mai cu seamă polemist. In literatură—Mirbeau este eminamente un scriitor dramatic. Nu pentru că a scris în afară de două mari piese—din care una cel puțin e cap de operă—„Les Mauvais bergers“ și „Les affaires sont les affaires“ mai multe comedii într'un act ca „Scrupules“ sau le „Portefeuille“ sau pentru că a dat teatrului „Le Foyer“ care în curînd va vedea lumina rampei, ci pentru că are privilegiul de a realiza personagii generale, mărite fără să fie diformate, personagii adevărate, mișcate de toate pasiunile omenești.

Opera lui Mirbeau e considerabilă. El a publicat în afară de o mulțime de articole împrăștiate în diferite ziare și reviste, următoarele: Les Lettres de ma Chaumière (1885), Le Calvaire (1886), L'abbè Jules (1888), La Famille Carmettes (1888), Sebastien Roch (1890), Les Mauvais Bergers (1897), Le Jardin des Supplices (1899), Le Journal d'une femme de chambre (1900), Les Vingt et un jours d'un neurasthènique (1901), Les Affaires sont les affaires (1903) et La 628-E8 (1908).

In „Le Foyer“, ultima sa operă în colaborare cu Thadèe Nathanson, el face un nou pas spre viață, el căuta să exprime direct, fără menajamente, sufletul omenesc, sufletul vil, pe care doar suferința poate să-l mai înfrumusețeze.

In anul trecut, Europa a avut un număr de 125 universități, care au fost frecuentate de 228.732 studenți. In primul loc se află universitatea din Berlin cu 13.884 studenți, care pentru întăia dată a întrecut universitatea din Paris, care a avut numai 12.985 studenți, apoi vine Budapesta cu 6.551 si Viena cu 6.205 studenți. Atît în ce privește numărul universităților—21—; cît și în ce privește numărul studenților—49000—Germania vine în rîndul întăi. Locul următor îl ocupă Franța cu 15 universități și 32 000 studenți, Austr-Ungaria cu 11 universități și 30 000 studenți, Anglia cu 15 universități și 25.000 studenți, Italia cu 21 universități—din care multe mici—și 24.000 studenți, Rusia cu 9 universități și 23.000 studenți, Elveția cu 7 universități și 6.500 studenți, Belgia cu 4 universități și 500 studenți, Suedia cu 3 universități și 5 000 studenți, Romînia cu 2 universități și 5.000 studenți, Olanda cu 5 universități și 4.000 studenți.

Informații

❑ *Acțiunea*, energicul nostru confrate a întrat în al optulea an de muncă harnică și folositare pentru cauza ce o susținem împreună.

Facem urări sincere, ca distinsul nostru confrate să continue a lupta cu același mare succes și aceiași caldă perservență.

❑ Membrii Camerei de Comerț urmau să ție eri după amiază ședință, pentru a continua discuția asupra chestiei încurajărei industriei naționale.

Din cauză însă că nu s'au întrunit numărul suficient de membri, ședința s'a amînat pentru o altă zi.

❑ Ziarul „Tribuna“ din Roma publică un interview cu d. Nicolae Fleva, fost ministru plenipotențiar al Romîniei.

D. Fleva a declarat că reîntră în viața politică după insistența amicilor săi. D-sa a reamintit cum a părăsit Romînia, pentru a nu creia dificultăți guvernului de pe atunci; cum populația internă continuă a suferi, e necesar de a se reforma cele mai multe din legile existente.

In fine, d. Fleva, după-ce a declarat că s'a unit cu d. Take Ionescu, și-a exprimat marele regret că părăsește Italia.

❑ Elevele școalei profesionale Sf. Sava organizează o frumoasă audițiune muzicală pentru Vineri 5 Decombrie cu ocazia patronului școalei.

❑ **Din Bucovina.**—Duminica trecută a avut loc în Rădăuț o 'șezătoare literară organizată de membrii corpului didactic. A vorbit profesorul Gh. Tofan, care a făcut o scurtă privire asupra întregei noastre literaturei moderne. D. prof. Liviu Marin a cetit apoi bucăți din diferiți autori romîni. In urmă s'a discutat chestiuni privitoare la reuniunea învățătorilor din districtul Rădăuț, cerîndu-se învățătorilor a stărui pentru sprijinirea prăvăliei și casei naționale din loc.

— In comitetul districtual din Gurahumorului al partidului național creștin-social al Romînilor bucovineni, au fost aleși: Păr. A Gribovici, dr. Nicu Blăneu și Eustafie Pașcovici.

— Sîmbătă va avea loc la Cernăuți un mare concert, organizat în amintirea compozitorului romîn Ciprian Porumbescu de către soc. „Armonia“.

— Soc. Doamnelor Romîne din Boian vor ținea Sîmbătă adunarea generală ordinară pe anul 1908.

❑ Eri și alaltă eri, dl. căpitan Roșu adjunct al corpului IV de armată a procedat la clasarea hainelor de la regimentul 13 Stefan cel Mare.

❑ Duminica viitoare institutorii repartizați în seria I-a vor ținea conferințele lor unare în localul școalei primare de fete din Păcurari, de sub direcțiunea d-nei Popescu.

DIVERSE

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la casele cu No. 37 a Mariei Bora.

Sosind pompierii, focul a fost localizat la timp.

— Corpul defunctei Maria Vasiliu, a fost depus aseară în capela de la cimitirul „Eternitatea“.

— Mîine seară Mercuri, va avea loc obicinuita ședință septămînală a membrilor societății „Arhiva“.

— Sîmbătă va avea loc căsătoria religioasă a drăguței d-re Eveline Mihailescu cu d. St. Giurgean.

Nun va fi d. N. Georgescu, în casele căruia se va celebra și căsătoria.

— Prefectura județului Covurluiu a cerut urmărirea și prinderea lui Constantin I. Tuduranu, care a dispărut din serviciul comerciantului I. Copcea, din Galatz, furîndu-i suma de 1.600 lei în aur.

— Au fost arestați la comisia I-a îndivizii: Iacob Constantin, Ioan David, Ioan Hristea, Petru Leonte și I. Satinischi, toți din Trg.-Păcurari, care fiind beți, s'au dus la cafeneaua lui Chircur Para din strada Păcurari No. 114, și după ce l'au bătut grav, rupîndu-i mîna stîngă, au distrus masa de biliard.

— Avram Avramovici, din strada Gîndu No. 5 a reclamat poliției că lîngă vama Iași, a pierdut 1.600 lei, în bilete de bancă de cîte 100 lei.

TEATRUL SIDOLI

JOUI 4 DECEMBRIE 1908

O SINGURA REPREZENTAȚIE

DATA DE D-L

GH. CALMUTCHI

GLORIFICAREA ARMATEI ROMANE

Mari scene de proiecțiune, în care se vor vedea Eroii din timpul campaniei 1877 — 78 căzuți pe cîmpiile Bulgariei, mai cu seamă vrednicii și neuitații Fii ai Iașului din cele 7 corpuri de trupe trimise în foc, din cari puțini au avut fericirea să-și revadă căminul

Această serată va fi întovășită

de CINEMATOGRAFUL

PATHE FRERES

Inceputul la 8 jum.

❑ Intrunirea pentru exerciții gimnastice a membrilor societății de gimnastică, sport și muzică din stradela școalei de Arte va avea loc pe viitor Sâmbăta de la 4 jum. la 6 jum. p. m. în loc de Joi, cum era până acuma, iar pentru popici Mercuri seara.

*

Nu va avea loc obișnuita serată la Societatea de gimnastică în seara de 6 Decembre.

❑ A. S. R. Principele Ferdinand sosește mîine, Marți, la Bohăești, la o vînătoare.

❑ *Secolul* afirmă că liberalii s'au împăcat pretutindeni, unde urmează să se facă alegeri parțiale.

Secolul face pe diplomatul. Ca să arăte că liberali sunt divizați, spune că s'au împăcat.

❑ Din Suceava (Bucovina) ni se scrie: Societatea „Școala Romînă" din Suceava, care are scopul de a lucra pentru înaintarea învățămîntului poporațiunei romîne din Bucovina, își va serba în zilele de 19 și 20 st. n. a lunei curente jubileul de 25 de ani de existență. Festivitățile se vor inaugura Sîmbătă în 19 cu o sară de cunoștință iar în a doua zi va fi dimineață o liturgie cu sobor, după amiază-zi la orele 3 o academie cu discursuri și cîntări și sara la orele 8 jum. o reprezentație teatrală a piesei „Zorile« împreunată cu tablouri vivante. Atît comitetul societății precum și comitetul aranjator (împărțit în 5 secții) lucrează neobosit, ca să poată oferi publicului romîn o amintire plăcută și demnă. Comitetul societății invită pe calea aceasta po toți Romînii la aceste festivități.

❑ D. colonel dr. Popovici Acontz, medicul șef al Corpului IV de armată, va începe mîine revizia medicală a tinerilor incorporați din regimentul 13 Stefan cel Mare.

❑ Se zice că d. Spiru Haret, ministrul cultelor și Instrucțiunei publice, care va sosi Duminică, va rămînea și Luni în localitate, pentru a inspecta cîte-va școli din orașul nostru.

❑ O mișcare în corpul didactic primar din județul nostru se va face pe ziua de 1 Ianuarie viitor.

❑ *Representația de beneficiu anunțată la cinematograful Bottez pentru sara de Miercuri 3 Decembrie se amînă pentru o dată ulterioară ce se va anunța la timp.*

❑ Candidații disidenței liberale la colegiul 1 de cameră din Vaslui sunt domnii: Panaite V. Irimiade, Ion Bușilă, Octav Dimitriu, Gh Ciohodariu și Anton Tiron.

Ultime informații

❑ *In oraș s-a svonit astă-zi dimineață că o ciocnire de trenuri ar fi avut loc în apropiere de Cernăuți și că ar fi mulți morți și răniți.*

Am telegrafiat imediat la Cernăuți și ni s'a respuns că nimic nu s-a întîmplat în apropiere de acel oraș.

Adevărul este, după o știre telegrafică ce ni se trimite din Viena, că la stația Iazopol, în Galația, două trenuri de marfă s'au ciocnit. Trenul a fost distrus. Un mecanic a fost rănit.

Din cauza acelei deraieri acceleratul din Viena și expresul Berlin au sosit cu o întîrziere de 4 ore la Burdujeni.

Este de asemenea lipsită de temei o altă versiune, după care vagonul poștal ar fi fost atacat în gara Lemberg.

A fost atacată și prădată, în adevăr, cariola poștală a unui mic orășel din Galiția—Volonice—care mergea spre gară.

Valorile și scrisorile recomendate au fost furate. Autorii se urmăresc.

❑ Am anunțat acum cît-va timp că o tranzacție'a intervenit între epitropia Sf. Spiridon și administrația comunală pentru stingerea procesului ce se ivise pentru locul unde era vechiul spital din Galatz, pendinte de epitropia Sf. Spiridon.

Aflăm acum că consiliul de miniștri a ratificat acea transacție.

❑ Mâine Mercuri și poimîne Joi, după cum se știe, se va judeca de către Curtea cu juri din Vaslui, procesul crîșmarilor din Iași, intentat de d. C. Șumuleanu.

Cetitorii „Opiniei" vor avea complecta dare de seamă de la un trimis special.

❑ Se știe că avocatul Abgar Buiucliu fusese șters din ordinul baroului din Iași fiind-că n'a plătit legalele cotizații.

D. Buicliu a făcut recrus și curtea de Galați, ca instanță de trimitire, a fost chemată să judece afacerea dinnou.

Curtea a judecat după părerea curței de Iași.

❑ D. G. Al. Cîrjă, distinsul artist al teatrului din Iași, greu bolnav, ne scrie ca să adresăm mulțumiri tuturor acelora, cari au asistat la spectacolul care s'a dat în beneficiul său.

D. Cîrjă mulțumește și colegilor sei de scenă, cari au debutat la acel spectacol.

❑ D. At. Constantinescu, sub-comisar clasa III-a la Pitești, a fost transferat în aceiași calitate la poliția din punctul Ungheni.

❑ **Festivalul de aseară.**—Reprezentația de aseară a societății „Domnița Ruxanda", la Teatrul Național, în folosul școalei de țeseturi romînești din Iași, a avut un succes desăvîrșit.

Intreaga elită a Iașului, și tot ce este iubitor și încurajator de fapte frumoase și lăudabile, au ținut prin participarea lor să onoreze acest festival artistic.

Atît lojile cît și stalurile erau arhipline de un public ales, care a subliniat prin aplause des repetate cele trei părți din bogatul program al serbărei, care se știe că a fost executat de doamne și d-ni din înalta societate ieșană.

Beneficiul serbărei atinge cifra de 3 mii lei.

S'a făcut mult haz de sceneta „Pentru Seraci", care a fost jucată cu multă vervă și datorită, fie-ne permisă indiscrețiunea d-nei Hurmuzescu, care s'a relevat astfel ca o talentată scriitoare.

Noi din parte-ne, aducem cele mai călduroase felicitări comitetului organizator al serbărei, care pe lîngă faptul că a procurat o seară plăcută, iubitorilor de artă, a reușit a mări fondul școalei „Domnița Ruxanda" cu 3000 lei.

In special d-nele: Princesse Marie Moruzzi și Hurmuzescu, merită toate laudele, fiind inițiatoarele și organizatoarele serbărei.

❑ Am arătat acum cît-va timp că vre-o 4 călugări au hotărît să plece la America, pentru a se instala la capela romînă din regiunea Assa (Canada).

Doui din acei călugări au și plecat și e probabil că Arhimandritul Evghenie Ungureanu, actualul superior al capelei, se va reîntoarce în curînd în țară.

❑ E probabil ca la primă-vară, în cursul lunei Maiu viitor, să se ție in Iași conferințe pastorale, ale preoților din acest județ.

In aceste conferențe se vor trata chestiuni privitoare la bunul mers al bisericei ortodoxe creștine și datoriile ce le are preotul în societate.

❑ La secția a II-a a tribunalului urma să se judece ieri procesul complicilor lui Costăchescu, conductorul poștal, care a delapidat 56,000 lei și juvaericale din vagonul poștal Iași-Mărășești—și apoi a luat drumul spre America. Complicii lui Costăchescu sunt: Vasile Cîmpeanu, Const. Săvinescu și Herșcu sin Lupu.

Direcția generală a Poștelor s-a constituit parte civilă. La termenul de ieri, lipsind unii din martori, procesul s-a amînat.

❑ La interesanta reprezentație pe care d. G. Calmuski o va da în seara de Joi 4 Decembrie în sala teatrului Sidoli, vom vedea, rulînd pe pînza cinematografului, episoade din resboiul pentru neatîrnare.

Tot locul III și galeria teatrului vor fi ocupate de soldații din garnizoana locală.

Inceputul la orele 8½ fix.

❑ Astă-zi după amiază a avut loc la cimitirul «Eternitatea» înmormîntarea regretatei d-ne Maria Vasiliu, mama d-lui profesor Th. Vasiliu.

❑ Procurorul de Botoșani a cerut parchetului local să facă cuvenitele cercetări într'o afacere de viol al cărui erou ar fi arendașul unei mari moșii din Nordul Moldovei.

Părinții violatei, o fetiță de vre-o 14 ani, servitoare la un arendaș din Iași, a reclamat cazul procurorului de Botoșani.

❑ **Curtea cu juri.**—*Procesul lui D. Tomița.*—Astă-zi a venit înaintea Curței cu juri procesul privitor pe Dim. Tomița, care astă-primavară a împușcat pe cumnatul seu Teodor Ciohodariu din Podul-Iloaia, omorîndu-l.

Sala consiliului comunal, unde se țin ședințele curței cu juri, e arhiplină de lume, care a venit să asiste la desbaterile acestui important proces.

Curtea e prezidată de d. Crivătz, consilier al Curței de Apel, asistat de d-nii supleanți: Hipolit Mîrzescu și V. Bușilă.

Ministerul public e representat prin d. prim-procuror M. Ghinea Ionescu.

Ședința s'a deschis la orele 12 și un sfert.

D. președinte procedînd la formarea comisiunei juraților, au căzut la sorți d-nii: Mihailescu V. Gh., Filipide Alex. Flexi Scarl. Filip, Vîrlănescu Justin, Bardasare P. Em, Severin Em., Orghidan Alex., Manariu Em., Șendrea Gh., Teodoreanu Vasile, Ciurea Gh. și Velea Gh., suplimentari d-nii: Constantinescu Neculai și Panaitescu Const.

După ce d. grefier Gheorghiu a dat cetire actului de punere sub acuzare, d. președinte Crivătz face un rezumat al împrejurărilor, în care Dim. Tomiță a comis crima, arătînd că: In ziua de 29 Maiu a. c., Dim. Tomița, care locuia împreună cu cumnatul seu T. Ciohodariu, s'a dus la Iași. Ciohodariu s'a dus și el în acea zi la Iași, pentru niște afaceri. In lipsa lor, soția lui Tomița avu o ceartă cu soția lui Ciohodariu și cînd aceștia s'au reîntors seara, soțiile au raportat soților lor cele petrecute. Cum între aceștia exista de mai înainte o neînțălegere, ura între cei doui deveni și mai mare. A doua zi dimineață, 30 Maiu, Tomița eșind în ogradă, văzu niște viței ai lui Ciohodariu în grădină la el.

El îi dădu afară din ogradă și cearta fu gata. La un moment dat, Tomiță, care auzise cum cumnatul seu, care locuia în acelaș apartament, amenința, eși în sala caselor și cum ușa la camera lui Ciohodariu era deschisă, acesta aflîndu-se chiar în ușă,—Tomița descărcă un foc cu o pușcă Manlicher, lovind pe Ciohodariu în abdomen. Tomița eși apoi afară și se îndrepta spre ușa pivniței, unde se afla soția lui Ciohodaru și cu o servitoare și care nu știa nimic. Ciohodariu, de și în dureri mari, văzînd că cumnatul seu Tomița se îndreaptă spre pivniță și de teamă de a nu ataca pe soția lui, se tîri încet în camera lui și trase pe fereastră cu niște halice mici, probabil pentru a'l înspăimînta pe Tomiță. Halicele cauză o mică lovitură lui Tomiță. Prinzîndu-se de veste apoi de cele întîmplate și cum starea lui T. Ciohodariu devenea din ce în ce mai gravă, acesta a fost transportat la spitalul din Podul Iloaia, unde a două zi a murit.

*

După ce s'a luat interogatorul acuzatului, d. președinte a început cu ascultarea martorilor. Sunt 26 martori ai acuzărei și 5 martori ai apărărei.

*

Până în momentul cînd punem ziarul sub presă, se continuă cu ascultarea martorilor.

Mama lui Ciodariu depune în favoarea lui Tomița.

Probabil că procesul va continua și mâine.

❑ La Piatra N. va apare mîine un nou ziar—*Bistrița*—al partidului conservator-democrat.

❑ Sceneta „Pentru săraci" jucată aseară la reprezentația societății „Domnița Ruxanda" și datorită unei talentate, doamne din înalta societate face acum obiectul discuțiunii în cercurile literare ale Iașului. Vom vorbi despre ea într'un număr viitor al ziarului.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iași:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei

❑ La teatrul Sidoli sosesc 12 femei-luptătoare din Madrid care au luat parte lu concursurile de sporturi din Stadion și Marathvu.

Aceste lupte între femei-gladiatoare, cu desăvîrșire noue pentru orașul nostru, nu sunt vederi cinematografice, ci chiar în natură.

Noul sport de lupte între femei a fost introdus pentru întâiași dată în Suedia și de aci s'a înprăștiat în toate țerile civilizate. Sunt lupte de întrecere, măsurare de forțe fizice între făpturile sexului... slab, care totuși vrea să dovedească contrarul.

Vineri 5 Decembrie are loc prima reprezentație în sala teatrului Sidoli.

❑ Pentru seara zilei de Sîmbătă 6 Decembrie (Sf. Neculai), Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor-tipografi din Iași, organizează a 2-a *Mare Serată Dansantă*, în sala Teatrului Regal (Teatru Pastia). După pregătirile cari se fac, va fi una din cele mai frumoase Serate Dansante, cari au avut loc pînă în prezent.

Muzica regimentului 13 Ștefan cel Mare, sub conducerea d-lui capelmaistru Vlăduți, va cînta în tot timpul seratei.

● **Aducem la cunoștința tuturor abonaților noștri, că «Opinia» neavînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a țării, abonații nostri sunt rugați de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop**; ci să o trimită prin mandat poștal administrațieiziarului.

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonați de-ai noștri, de a se vedea încasați de persoane străine de administrația noastră, cari le-au eliberat chitanțe false.

Noi am reclamat acestea autorităților competente și atragem atențiunea tuturor, spre a nu se mai repeta asemenea incruri, cari produc infuziuni regretabile.

Biletele norocoase de loterie pentru clasa I-a *tragerea la 3 Ianuarie 1909*, se găsesc de vînzare la

COLECTURA PRINCIPALA
TH. P. MAXIMOVICI
Agenția Theatrală „Thalia" Piața Unirea

Ultima Oră

❑ *Firul telefonic cu București s'a deranjat astă-zi după prînz. Din această cauză n'am putut convorbi de la orele două încolo cu corespondentul nostru.*

LOTERIA

București.—Astă-zi, ultima zi a tragerei clasei VI, au cîștigat:

200 lei și cîte un premiu de **25,000** lei, numerile: 1396, 49222, 21449, 19462 44,941, 3,254, 59,132, 55,469, 36,793, 53,790, 32,314, 50,798, 34,355 18.350, 54,794, 37,578, 4,366, 55,279, 21,446, 22.371, 33,999, 57,612, 15,690, 33,250, 31,904, 22,198, 21,382, 21,547, 46,647, 56.466, 37,750, 56,309.

Numărul 53,311 a cîștigat *2000* lei și un premiu de *25,000* lei; cîte **10,000** lei au cîștigat numerile: 34,152 și 25,934.

Numărul 28,872 a cîștigat **3000** lei; cîte **2000** lei, numerile: 24,986, 7,005 și 53,311.

Cazuri suspecte

Frimsby (Anglia).—Pe bordul vaporului englez «Ashton» s'au produs cinci decese suspecte de evrei ruși veniți de la Amsterdam.

Vaporul a fost pus la carantină pînă la sfîrșitul anchetei și al examenului bacteriologic.

Camera ungară

Buda-Pesta.—In Cameră urmează discuția asupra budgetului pentru 1909. Primul-ministru a rostit un lung discurs, în care a căutat să distrugă argumentele aduse la tribună de către d. Polony. De la început, spune primul-ministru, guvernul nu era dispus să întroducă dreptul de vot egal și secret. De atunci d. Andrassy a vorbit de vot plural și d, Polony știe că tot așa este și în ceia-ce privește chestiunea unei bănci-autonome; guvernul își rezervă deplina sa libertate de acțiune. In fine, în privința anexărei Bosniei, este o eroare de a crede că acest act a provocat mari complicațiuni. Ele existau de mai înainte. Din contra, momentul ales pentru anexare, a fost cu totul oportun.

Felicitări parlamentului turc

Londra.—Mai bine de 35 de membri ai Camerei Comunelor, printre care primul ministru Asquith, ministrul de externe Sir Arthur Grey, fostul prim-ministru Balfour și multe alte personalități eminamente din politică, au însărcinat pe ambasadorul englez din Constantinopol să remită președintelui noului parlament turcesc o adresă iscălită de ei, și prin care cel mai vechiu parlament din lume trimete salutările sale cordiale celui mai tînăr, exprimîndu-și speranța că întroducerea regimului parlamentar în imperiul otoman va deschide o eră de prosperitate pentru locuitorii Turciei.

Moartea unui ambasador

Roma.—Ambasadorul Rusiei de aci d. Muraview, ducîndu-se aseară pe la 6 să facă vizită la splendid hotel, a murit pe neașteptate, fiind lovit de o apoplexie.

Situația la Praga

Praga.—La Praga și în mahalalele orașului starea de răsboiu va fi desființată pe ziua de 15 Decembrie.

Camera franceză

Paris.—Camera a adoptat un proect de lege declarînd colonii franceze insulele Anjonan, Mobeli la Grande Comore apoi adunarea a continuat discuția asupra impozitului pe venit.

Situația în Serbia

Belgrad.—Stirile despre o reluare negocierilor între Austro-Ungaria și Turcia și de asemini sentimentul favorabil propunerei făcută de Austro-Ungaria în ceia ce privește negocierile conferinței, au produs o adîncă impresie în cercurile politice sătești.

Ziarul „Vecerna Novosti" află că imedfat după deschiderea skupcinei, în ziua de 21 Decembrie, guvernul va demisiona, fiind-că n'a fost în stare să îndeplinească promisiunea lui, după care toți ofițerii și sub-ofițerii condemnați în urma afacerei de la Kragugevatz trebuiau să fie amnistiați.

Afacerea liniei ferate orientale

Sofia.—Contrar diverselor știri neexacte despre afacerea căei ferate orientale, s'a constatat că ultimele demersuri făcute de către reprezentații Austro-Ungariei și Germaniei pe lîngă guvernul bulgar, au dat prilej cabinetului de la Sofia să răspundă eri printr'o notă verbală, exprimîndu-și în principiu dispoziția de a relua negocierele pentru răscumpărare. Aceste tratative au fost întrerupte cu societatea drumurilor de fer, spre a da timp să se ajungă la o înțelegere cu Turcia.

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

Representație de Beneficiu

SÂMBATA, 5 DECEMBRE 1908

Se va juca

In largul Oceanului

Comedie cu mare spectacol in 9 tablouri de D'Ennery

Inginer B. Diamant & Co.

BIUROU TECHNIC, IAȘI

Instalațiuni de CANAL și APĂ.
Instalațiuni ELECTRICE de tot felul.
Furnizat și instalat în Iași de la 1906—1908 **379** cai electrice.
Instalațiuni de mori automatice, silosuri, turbine.
Mașini de aburi **Patent Schmidt.**
Cazane de tot felul.
Instalațiuni de **brutărie** mecanice.
Instalațiuni de **tâmplării** mecanice.
Instalațiuni de fabrici de spirt, de zahăr, de tot felul.
Motoare de Benzina **„Benz"** de Gaz sarac, Diesel.
Mașini de tot felul, **Pompe**
Furnituri de articole technice.
Cumpărături și vînzări de mașini și transmisiuni întrebuințate.
Desfacere de lămpi electrice cu prețul original.
Se primește obiecte de ori-ce natură la reparat.
Construcțiuni de fer.
Impregnare de curele de transmisiuni, după un sistem propriu; garantăm o durată dublă. Preparat **„Perfect"** pentru înlocuirea calofoniumului și Riemenwachs, care ard cureaua și ajută la producerea scânteilor electrice a curelelor, din care cauză se nasc accidente.
Preparat „Fix" prin care se va putea scoate piatra depusă în cazanei în cel mai scurt timp și cu cea mai mare ușurință după sistemul Krubb.
Pentru îmbregnarea curelelor și producirea preparatelor „perfect" și „Fix" vom aranja un laborator.

UNTURA de PEȘTE

totd'a-una proaspătă

LA FARMACIA

— I. ROTBARD — IAȘI —

HIRSCH-IASI

— Cassa de incredere —

IAȘI.—STRADA LAPUȘNEANU—IAȘI

CEL MAI MARE DEPOZIT

al renumitelor

LAMPI

PENTRU ELECTRICITATE

cu prețurile originale ale fabricilor

tot ce este MAI NOU și MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE

COVOARE

cu metru și cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu prețuri foarte eftine.

BEȚE pentru perdele de **BRONZ** frumoase, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune și frumoase și nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME și STORURI de ultimele noutăți

ULTIMELE NOUTAȚI

In lenajuri, mătăsuri și catifele

au sosit la Magasinul

A. M. DIAMAND

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

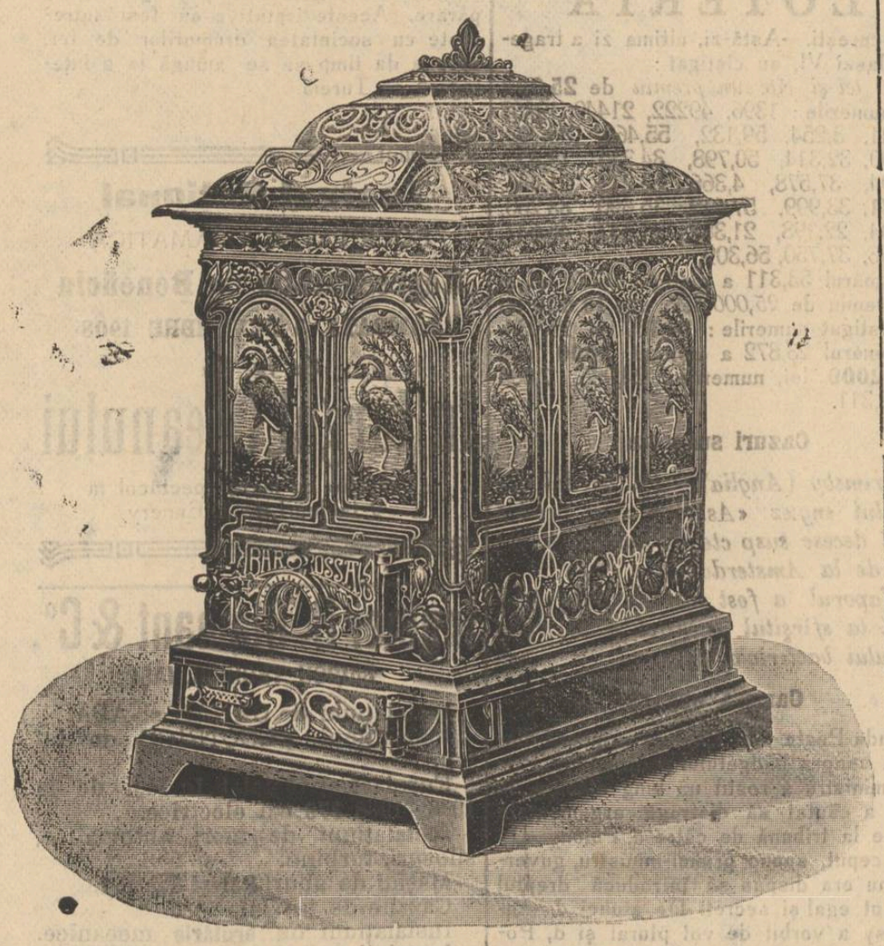

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspândit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă şi Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

La finele reprezentaţiei

Cinematograf vorbitor

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă

la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Casă de vinzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Sh'er* strada Ştefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios Venit accesoriu tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— *Strada Golia 77* —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— *Strada Veveriei No. 1* —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— *Str. Bărboi No. 19* —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— *Strada Spinţi No. 8* —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane si Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— *Primesc comenzi din toată ţara* —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate ciştiga in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicin cel mai Prompt şi conştincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNŢURI

Un rînd în pag. III, 50 Bani
» » » » IV, 40 »

ZIAR CONSERVATOR DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: Str. Primăriei No. 30 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 600 IAŞI, Joi 4 Decembre 1908

Cartelul junimisto-liberal

Voiţi să vedeţi o dovadă a cartelului încheiat între guvern şi gruparea d-lui Carp. în vederea alegerilor parţiale parlamentare din Capitală? Citiţi toate, dar absolut toate ziarele liberale şi junimiste, în campania violentă ce duc în potriva partidului conservator-democrat, şi în special în potriva d-lui N. Fleva, unul din cei trei candidaţi ai partidului nostru la alegerea de la 21 Decembrie.

Intreaga presă guvernamentală şi carpistă, are parcă un acelaşi cuvînt de ordine, de a combate, de a ponegri şi de a calomnia, pe fruntaşii noştri şi în deosebi pe d. N. Fleva, în cît ne dă impresiunea că avem în faţa noastră un singur partid, care îşi dispută cu noi forţa sa politică.

Luaţi la întîmplare ori-ce articol din „Epoca", „Conservatorul" sau „La Patrie" şi plasaţi'l în coloanele „Viitorului", „Voinţei" sau „Independenţei"—şi va fi imposibil să se distingă, care e din presa liberală şi care e din cea junimistă.

O asemănare mai perfectă în felul de a gîndi, de a simţi, şi de a vorbi între presa guvernamentală şi cea a opoziţiei miluite, nu ne-a fost dat încă să vedem.

Ea ne invederează, cît de mare este temerea ce le-a insuflat achiziţiunea preţioasă făcută de partidul nostru în persoana fostului ministru de la Roma, şi interesul comun ce au, de a lupta cu puteri strîns unite şi cu ultima energie, în potriva noastră şi a d-lui Fleva.

Căci, nici n'au aşteptat ca acest luptător al democraţiei să părăsească eterna cetate, şi partidele „istorice", prin glasul presei lor, au şi deschis în potriva sa focul celei mai mizerabile campanii.

Pînă mai ieri d. N. Fleva era unul din cei mai abili diplomaţi şi demni representanţi ai ţărei în străinătate. Presa liberală şi cea junimistă nu se dădeau în lături de a constata cu mîndrie meritele acestui valoros ministru plenipotenţiar, care a ştiut prin tactul şi priceperea sa, să consolideze relaţiunile între Statul nostru şi cel Italian. Iar mai dăună-zi, cînd cu prilejul alegerei sale ca vice-preşedinte al congresului internaţional de agricultură din Roma, elogiile cele mai mari i-se aduceau de către această presă.

Şi a fost de ajuns, ca d. N. Fleva să-şi anunţe telegrafic retragerea sa din diplomaţie şi reîntrarea sa în politica militantă, pentru ca acest valoros barbat politic, să devină de odată tipul politicianului fără convingere şi a democratului de *cafè-chantant*.

Cel puţin dacă d. Fleva, ar fi trecut la junimişti—presa liberală ar fi fost mulţumită—iar ziarele carpiste, ar fi făcut din d-sa, un barbat de mare valoare!

Dar simplul fapt al aderărei marelui tribun la politica partidului conservator-democrat, i-a distrus într'o clipă ori-ce merite sau reputaţie personală, ori-ce sentimente frumoase pentru ţară—şi d. Fleva, este cel mai decăzut om politic, numai pentru că stă alături de d. Take Ionescu!

Inconsecvenţa adversarilor noştri în felul de a judeca şi califica pe oamenii politici, cari îmbrăţişează cauza partidului nostru, poate fi dată ori-cînd ca cel mai viu exemplu de politică pătimaşă şi meschină.

Dar inconsecvenţa aceasta este inerentă lor—şi nu ne mai poate indigna,—necum surprinde. Opinia publică, care apreciază cu imparţialitate diferitele manifestări politice ale noastre şi ale adversarilor noştri, va şti să spună la timp de partea cui este adevărul şi dreptatea.

Noi nu voim de o camdată de cît să constatăm că şi acum, guvern şi opoziţie s'au coalizat în potriva noastră, pentru a ne nimici acţiunea ce destăşurăm prin politica noastră pentru binele ţărei.

Vor isbuti oare să ne împedice de a vedea reuşind cu un moment mai de vreme, dreapta cauză ce susţinem? Fără îndoială că nu! Şi atacurile infame ce duc în potriva noastră, şi în deosebi în potriva d-lui N. Fleva, care ne onorează atît de mult partidul, prin acceptarea sa, de a fi candidatul nostru, pentru unul din cele trei scaune, din alegerea viitoare din Capitală—nu pot fi considerate de lumea cinstită, de cît ca spasmurile unor desperaţi politiciani, cari îşi întrevăd pieirea, în triumful nostru.

Şi cu cît ei vor împinge mai departe pătimaşa luptă şi îşi vor strînge mai puternic rîndurile, formînd astfel un singur şi roşinos bloc în potriva noastră—cu atît va eşi mai mult la ivală slăbiciunea lor politică, iar forţa noastră va apare mai mare şi mai demnă de admirat!

Vespasian Pella

„Complectă anarhie"

Ziarele liberale, cari cred că ie în interesul lărgirei democraţiei ca să tolereze manifestaţiile anarhice ce se petrec în Universitate şi pe acelea ce pornesc de-acolo, din aceeaşi oficină Iorga Cuza—acele zi are încep să dee îndărăpt.

Organul brătienist—Viitorul—*într'un comentar asupra ultimului şi degradatorului scandal provocat de d. Iorga, constată în fine,* complecta anarhie *ce domină la Universitate şi crede că, dacă nu se va interveni, Universităţile vor deveni* focare de primejdie.

A trebuit să asistăm la pugilate în chiar forul Universităţei, ca să se trezească, cu grijă mare pentru viitor, ziarul dinastiei Brătianu. A trebuit, mai ales ca acel scandal să nu fie de felul de a aduce oare cari folbase politice liberalilor—pentru ca unul din ziarele lor—măcar unul—să vorbească cuminte şi pentru ca macar un liberal—d. Bianu—să facă întrebare—fără speranţă de răspuns—ministrului respectiv, asupra gravei împreprejurări.

Anarhia ie complectă. De doi ani de zile Opinia *o spune. o dovedeşte. Şi tot de doi ani ni se dovedeşte că guvernul liberal, cu tot aparatul său,* vrea *această anarhie.*

De ce această politică extrem de perfidă? Ne-am întrebat de multe ori ce profite, fie ele cît de inavuabile, ar putea trage partidul liberal din sistemul de-a vedea, cu ochi scînteitori de bucurie, întronîndu-se anarhia în Universităţi?

Este oare nevoe, pentru o politică, fie ea cît de meschină, de o viitoare generaţie crescută la şcoala revoluţiei anarhice adapată la isvoare înveninate?

Idealul nostru al tuturor este o Romînie cît mai mare, fericită a casă la ea, respectată în afară.

Către asemenea ţel cată să ne ducă guvernanţii de azi şi la el va trebui s'ajungă cîrmuitorii de mîine.

Dar aceştia, crescuţi în complectă anarhie, vor duce ţara aiurea, dacă se va tolera anarhia pe care, în fine, a văzut o şi Viitorul.

Dar dacă se va tăia în carne vie—asta voim să vedem noi.

Desperarea guvernului

Guvernul a apucat pe căi foarte rele. De la calomnie odioasă—el a trecut la falşuri—iar de aci pînă la banditism nu mai e de cît un pas.

De săptămîni injură şi ponegreşte prin trivialele sale ziare, pe toţi fruntaşii noştri şi în deosebi pe candidaţii noştri de la apropiatele alegeri parlamentare şi cari au sorţi siguri de isbîndă.

Acum în urmă a falşificat data de 18 în 28 Decembrie a decretului regal privitor la convocarea coleg. II de Senat de Prahova, numai cu scopul de a înlesni partizanilor timpul suficient pentru a se pregăti de alegere.

Îi mai rămîne acum să organizeze bande de tristă memorie pentru terorizarea cetăţenilor, pentru ca scopul să fie deplin atins.

Dar ori-cît de mare ar fi dezastrul pe care guvernul, 'l întrevede că'l va suferi de pe urma alegerilor, nu va putea merge cu ticăloşiile sale pînă la sfîrşit.

Căci dacă opoziţia junimistă a amuţit, faţă de toate aceste nelegiuiri săvîrşite de guvern, apoi opoziţia conservatoare-democrată nu'l va lăsa să-şi continue înainte ilegalităţile proectate.

Trebne impedicată din vreme şi cu ultima energie ori ce încercare de natură a înăbuşi libera voinţă a alegătorilor, în apropiatele alegeri.

Căci ar fi trist ca să se creadă că se mai poate impedica prin mijloace reprobate de legi adevărata manifestare a sentimentelor de încredere şi simpatie ce alegătorii diferitelor colegii poartă pentru candidaţii partidului nostru.

Junimiştii şi reforma judecătorească

Cu cîte-va zile înainte de deschiderea Corpurilor legiuitoare, d. Stelian şi-a anunţat şi comunicat, prin ziarele liberale, proectul său de reformă judecătorească.

De atunci—trei săptămîni de-a binele—presa noastră—şi o bună parte din lumea juridică discută şi comentează proectul în chestiune.

Numai ziarele junimiste tac morţiş—ca şi cum proectul ar fi lipsit de ori-ce importanţă.

Ba chiar un ziar carpist i-a adus ni se pare oare-cari cuvinte de laudă?!

Oare această tolerare a presei junimiste, faţă de o reformă care tinde să distrugă inamovibilitatea magistraturei, şi cu cari se laudă totdeauna fruntaşii junimişti, ca fiind opera lor, nu invederează pînă la oare-care punct, cartelul electoral dintre guvern şi d. Carp.

Căci altfel cum s'ar explica—ca să vedem un partid cu pretenţiuni de a controla opera de guvernare a liberalilor, că nu îndrăznesc să analizeze o reformă, care e în ajun de a fi desbătută de Senat?

Ori se poate ca d. Carp cu d. Marghiloman şi Maiorescu, foştii miniştri de justiţie, să fie înţeleşi să combată proectul, după votarea lui?

Şi aceasta ar fi o oare-care opoziţie!?

CATE-VA NOTE

O oribilă deraiare de trenuri, care, însă, n'a avut loc, a luat proporţii monstruoase în Iaşi.

Zvonul în oraş era că, aproape de Cernăuţi, un tren a deraiat; că ar fi morţi şi răniţi. Dar deraiarea care n'a avut loc găseşte următoarele umoristice amănunte în cele două ziare din Iaşi: între staţiile *Kolonea* şi *Stanislav*, i se *telegrafiază* unuia din aceste ziare, a avut loc o deraiare. Sunt răniţi etc."

Celalalt ziar: „o ciocnire de trenuri a avut loc între staţiile *Kolonia* şi *Stanislav*."

Kolonia pe Rhin, se 'nţelege. Iar în apropierea lui a devenit, peste noapte urîtul Stanislau.

Geografie... ocazională.

*

Esclamaţia unei soţii maltratate.

— Tot ie bun barbatul meu. De cîte ori nu-i am zis eu „hodornc-tronc" şi el nu m'a bătut. Iar d. Iorga, om mare, s'a bătut pentru asemenea vorbă.

*

Guvern à la Andronic—observaţia unui opozant:

— Andronic făcea d'intr'un pol-doi, iar guvernul, în chestia de la Ploieşti, a făcut din unu—doi şi aşa a ieşit 28 în loc de 18.

Două pagini la fel

Acum două zeci şi şapte ani—*Opinia* a publicat ieri un interesant document în această privinţă—prefectul de pe atunci al judeţului Iaşi—brătienist—era mare şi tare peste v laetul seu,

Intr'o afacere judecătorească d'intre doi oameni—unul sărac lipit pămîntului, celalalt foarte bogat—a intervenit acel prefect—pentru omul cel bogat, fireşte—a făcut presiuni asupra judecătorului şi l'a permutat apoi, l'a dat îndărăpt în grad fiind-că n'a voit să-l facă pe bunul judecător".

Apoi hotărîrea ce-a dat-o acel judecător n'a putut fi executată, n'a fost executată nici o dată, fiind-că prefectul, care n'a avut trecere la magistrat, a avut o cu prisosinţă la portărel şi la comisar.

N'avem, din nefericire, dreptul de a citi lucruri surprinzătoare, în acel document. Trebue, din contra să constatăm, că după o scurgere de peste un sfert de veac, moravurile au rămas aceleaşi.

Un epizod de viaţa zbuciumată a *Opiniei*: acum vre-o şase luni am fost vizitaţi de studenţi. Au întrat zgomotos, cu beţe, cu vociferări—vre-o patru zeci.

Un practicant de la o judecătorie de pace va putea spune cu uşurinţă, cum se numeşte în limba condicei penale, asemenea fapt: violare de domiciliu.

Noi am reclamat parchetului general.

Am comunicat şi poliţiei, după dorinţa ei, numele celor mai mulţi din acei studenţi şi am subliniat, spre o vădită caracterizare a moravurilor, numele unuia care, pe acele vremuri, fusese pedagog la liceul Internat din Iaşi.

Scoatem din cauză poliţia. Noi ştim prea bine ce legături intense şi *teatrale*, există între dînsa şi ceilalţi.

Dar ce a devenit justa noastră plîngere, adresată parchetului general?

Fost-au citate persoanele, socialmente foarte sus puse—ca să-şi dezvolte plîngerea? Fost-au citate persoanele cari ne-au violat domiciliul?

Ceea ce se numeşte viciu de formă—a avut, ce-i dreptul, plîngerea noastră, era a unei gazete de opoziţie.

A! dacă am fi fost o reptilă oare-care—nu s'ar fi zis „la dosar" umilei noastre plîngeri!

Dar nici „la dosar" nu-i s'a zis macar. Nici n'a fost discutată. Cel mult dacă a fost ruptă de mîna însăşi a şefului parchetului general.

După două zeci şi şapte ani, anumite moravuri din strămoşi persistă încă.

Cu 27 ani în urmă bietul Balassan n'a găsit portărel, care să-i execute o hotărîre definitivă. Cu 27 ani mai tîrziu călcări flagrante de domiciliu—rămîn nepedepsite.

Soarta gazetelor de opoziţie a fost, se vede, tot-d'auna aceeaşi.

OAMENI ŞI LUCRURI

Pe firul gîndului...

Dimineaţa, prima mişcare fu—ca în totdeauna—să aflu oara: apăs butonul lămpii electrice, odaia se umple de lumină albă, iar pe placa de marmură a mesuţei mă surprinde o strălucire neobişnnită, o strălucire de aur, în acel colţ unde eram deprins să văd numai culoarea mată şi ştearsă a unui ceasornic de nichel, tovarăş efemer căruia cineva îi purta o duşmănie neîmpăcată.

Am priceput fără mare greutate rostul acestei surprinzătoare transformări; întocmai cum vine în poveşti, feea nevăzută şi aduce daruri, astfeliu o mînă binevoitoare, prin o atenţiune delicată, îmi aduse aminte, prin această preschimbare, de o zi aniversară pe care o uitasem cu desăvîrşire în jocul preocupărilor şi în vîrtejul grijilor, pagini ce alcătuiesc cartea „serioasă" a vieţei. Traiul e doară o cărare de umbră cu scurte întreruperi de lumină; întocmai cum odinioară, apăsînd butonul se ivi lumina albă, aşa uneori se limpezesc oarele, clipele, mici şi efemere accidente într'o viaţă care nu e menită plăcerii, cum nu e—de altfeliu—nici o existenţă pămîntească. N'avem decît să privim în jurul nostru şi să observăm cu oare-care luare aminte, cu oare-care spirit de pătrundere, să pricepem oamenii şi lucrurile...

Intre florile cu cari ştiu şi vor—în bunătatea lor—femeile şi copiii să înfrumuseţeze traiul lor şi al altora—este şi serbarea aniversărilor, deşi amintirea unui an, a *încă* unui an trăit, e departe de a fi pentru cineva o laudă, ori o plăcere. Din potrivă. Paginile smulse din carte—însamnă ruina tot mai aproape, sfîrşitul tot mai sigur. Iar darul ce-ţi vine în asemenea împrejurări aminteşte risipa de coroane ce împodobesc carele funebre. Un asemenea car e şi vremea care ne duce încet, încet, dar sigur, către apus, către nesimţire şi către linişte: de ce atîrnăm încă daruri şi cununi pe răbojul ei şi în slava ei?

...Astfeliu, după prima impresiune de mulţumire şi de recunoştinţă, gîndul prinse a toarce pe caerul clipelor liniştite ale dimineţei,—cele mai senine din cîte are ziua toată; iar în lumina albă scînteia aurul nou al ceasornicului ce-şi număra, într'un ritm fin, bătăile şi mersul mereu acelaşi, înfinit de suggestiv.

Aurul!... Ce metal frumos, curat, dar urît şi murdar totodată! Aurul, simbolul tuturor luptelor, grijilor, păcatelor şi spaimelor; aurul,—un mijloc suprem şi un scop suprem; aurul,—armă de omor şi de îmblînzire în acelaşi timp; aurul cu care străbatem şi ne înălţăm,—nu însă de asupra lui însuşi. Cum licăreşte în flacăra lampei şi cum arde privirea resfrîntă în el!... Aurul,—emblema unei credinţi universale, care împacă şi învrăjbeşte, care pune ură în iubire, otravă în mîngăiere, întuneric în lumină; te învălue ca o îmbrăţişare şi te străpunge ca o săgeată; eternul blăstem al unei omeniri lacome cu deviza—auri sacra fames!

Rodion

„GHIARA"

— Dramă de H. Bernstein —

Epoca beneficiilor este, la teatrul nostru, epoca noutăţilor teatrale. Stagiunea iaşană e rezervată, din nefericire—unor vechituri mai mult ori mai puţin reprezentate, cu titluri reînoite în vederea tantiemelor.

De aceea credem interesant a ne ocupa de o piesă care va apare pentru întâia dată pe scena noastră,—în beneficiul d-nei Aglaia Pruteanu şi anume: „La griffe"—„Ghiara" lui Henry Bernstein.

Iată subiectul piesei.

Tînăra şi frumoasa Antoinette, fiica unui redactor al ziarului socialist „Popularul", suflet pervers, după ce ameţeşte—prin puterea sa „particulară" de seducere—pe doi tineri, Ignace şi Leclerc, prinde în ghiarele ei şi pe bătrînul Cortelon, directorul ziarului, văduv, om cu oare care avere, dar cinstit, care şi-a creiat o frumoasă reputaţie, aproape să devie conducătorul partidului socialist.

Intre Antoinette şi Doulers, tatul şi fiica, există o înţelegere deplină: el ţine să ajungă „d. prim redactor", iar ea „d-na directoare".

Antoinette şi Cortelon se căsătoresc. Viaţa lor conjugală e plină de dezgust. Faţă de dînsa, între patru ochi, bătrînul e de o stîngăcie copilărească, ridicul, timpit, nebun.

In afară, sub înrăurirea acestei iubiri ciudate, el desfăşură o putere de muncă îndoită, o inteligenţă uimitoare. Face concesii peste concesii, îşi părăseşte convingerile şi tovarăşii de luptă şi renegă la un moment dat, întregul său trecut politic.

Lepădîndu-se de „zgura" cinstei socialiste, pătrunde apoi uşor în Cameră şi Senat şi ajunge... ministru.

In loc de deputat al stîngei, deputat al centrului! In loc de conducător al unui mare şi temut partid socialist, ministrul unui guvern adversar!

Rămas fără voinţă proprie, cade cu desăvîrşire sub puterea demonică a Antoinettei, care-l conduce după plac.

Nu poate să-i opuie nici cea mai mică rezistenţă. Pentru dînsa, el împrăştie banii în vînt. Îi satisface toate poftele, iar ei nu-i ajunge.

De dorul luxului şi al petrecerilor, ea se împrieteneşte cu bărbaţi bogaţi şi-i prinde în mreje pe toţi. Cortelon vede tot, înţelege tot, e conştient de comedia pe care o joacă, de rolul său de bărbat prost şi orb, dar rabdă şi tace.

Ţine prea mult la dînsa ca să poată suporta durerea unei despărţiri. De cât fără Toto, mai degrabă moartea! Indemnat de dînsa, comite infamii din ce în ce mai mari, cade tot mai jos, până e silit să se despartă şi de Anne, singura sa fică.

*

De-altmintrelea Anne, fată inteligentă, sculptoră de talent, prevede din capul locului groaznica vîltoare în care e atras tatul ei.

Prin firea ei sinceră, fără a provoca scene zgomotoase, nu pierde nici odată ocazia de a-şi manifesta dispreţul ce-l simte faţă de Antoinette, „aventuriera".

Leclerc, socialist intrasigent, ca să nu devie complicele lui Cortelon într'o afacere necinstită, părăseşte „Popularul" la care colabora de atîta timp.

De şi fusese şi el prins, încă de mult, de „acea" ameţeală pe care numai Antoinette putea să o dea bărbaţilor ei, are totuşi o voinţă puternică, e condus de o moralitate superioară, e cast, se fereşte de un adulter, dar nutreşte pentru dînsa, întreaga sa viaţă, o iubire platonică.

Pe Cortelon însă, pe acest bătrîn bicisnic, pe fostul său profesor de la care a primit cele mai frumoase învăţături, îl dispreţueşte. Şi-l dispreţuieşte mai mult de cît pe ceilalţi adversari, pentru că la ei poate n'au pătruns nici odată razele soarelui, dar pe dînsul l-a înecat lumina şi a închis ochii să n'o vadă.

Ajuns deputat şi orator de mare valoare, Leclerc, fără încetare, duce o campanie violentă în potriva ministrului Cortelon.

In toiul luptelor politice, după zece ani de la despărţirea lor, se întîlnesc odată amîndoi în atelierul Annei. Urmează între dînşii o discuţie cu privire la Antoinette.

Cortelon are atîta încredere în cuvîntul adversarului său politic, în cît se simte foarte satisfăcut cînd acesta îi spune clar: „Am avut cu Antoinette numai relaţiuni de prietenie".

Dar îi declară că el nu-l dispreţueşte,

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

ci-l urăște. Și nu-l urăște nici din cauza politicei și nici din cauza nevestei, ci pentru că Leclerc reprezintă pe *omul* care a fost el odată.

Pe omul visat de dînsul: *idealul său.* Leclerc s'a folosit prea bine de învățăturile sale. Leclerc este „încarnarea remușcărilor" ce le simte necontenit de cînd s'au despărțit. Iată -de ce îl urăște!

*

Extrema dreaptă pune odată mîna pe o scrisoare foarte compromițătoare pentru Cortelon și vrea să-l extermineze, să-l trimată la Elysée. Dar Leclerc, din dragoste pentru Antoinette, îi comunică primejdia în care se află și-i declară că socialiștii n'au să-l trimeată la închisoare.

Ca să nu cadă însă în vre-o cursă din partea dreptei, îl pune în curent cu toate și rămîne să se apere el singur, cum va putea.

Discursul de apărare pe care-l învățase pe de rost, sub conducerea Antoinettei, e gata. Il repetă față de dînsa, ea e mulțumită, și toate par a se îndrepta.

Dar în urma siguranței pe care o căpătă că Cortelon a făcut în adevăr o prostie gogonată, urmează între dînșii niște scene violente: ea îi declară că nu l-a putut suferi nici odată și, fiind-că e necinstit, nu va mai trăi cu dînsul—și chiar de astăzi....

Ea pleacă imediat de acasă și trece granița cu un tînăr aristocrat. E Germain Leroy, pe care și l'a preparat dinainte, pentru vremuri grele.

Ceasul interpelărei în chestia scrisoarei se apropie și ministrul Cortelon e așteptat cu nerăbdare la Cameră. Era vorba și de salvarea guvernului.

Dar ministrul nu sosește. Lumea se alarmează. O mulțime zgomotoasă începe să se adune în jurul locuinței lui Cortelon. Ea vociferează, zbiară, sparge chiar și geamurile.

Cortelon rămîne însă în odaia sa și nu vrea să se miște până nu va vedea pe Antoinette.

Numai odată, o singură dată s'o vadă și se duce imediat la Cameră. Cînd îi se spune că a plecat, nu vrea să creadă în ruptul capului.

El zice că Antoinette vrea numai să-l pedepsească, să-l tachineze, dar se va întoarce. O așteaptă, trebuie să-o aștepte! Iar dacă-i adevărat că a plecat, dacă-i adevărat că nu se mai întoarce, atunci cu atît mai mult nu mai are ce căuta la Cameră, și-i dă dracului pe toți: prieteni, guvern, republică.

Zgomotul de afară crește. Mulțimea strigă: „jos tîlharii"! Cortelon se apropie de fereastră și de odată e izbit în cap de o piatră. Sîngele îi țîșnește din rană, începe a strige, sare de pe scaun pe masă, cîntă, țipă, urlă îngrozitor și iar cîntă... A înebunit.

Litere-Științe-Arte

Figuri istorice. Astă seară Joi, are loc frumoasa reprezentație cinematografică organizată în amintirea eroilor căzuți în 1877. Dl. G. Calmuțchi a expus D-lui General al corpului 4 de armată amintirile și datele relative la gloriosul epizod istoric scriind între altele: Sunt 31 de ani, de cînd mica și brava armată romînă, a fost pe cîmpul Bulgar și aliata armatei Ruse; după ce fusese biruită armata rusă a cerut telegrafic ajutor Prințului Carol I Marele Căpitan, „căci cauza creștină-i perdută."

In tot timpul acesta nu s'a găsit nimeni să arăte figura celor căzuți și rămași pe veci în cîmpiile Bulgariei, după un număr de 31 de ani și cu greutate mare și sacrificii bănești, am putut capata figurile originale ale ofițerilor căzuți în atacuri precum și a ambelor Regimente 13 Dorobanți și 5 de linie, care întâi a trecut Dunărea și care 27 August 1877 a dat întâiul atac înaintea inamicului înspăimîntînd la prima salvă pe turc și a pus în uimire pe representanții streini și pe Imparatul Alexandru I.

Aceste Regimente făceau parte din Divizia 4 și tot odată din garnizoana Iași. Iașul a trimes în campanie Regimentul 13 Dorobanți, 5 de linie, 2 Roșiori, 7 Calarași — astă-zi transformat în Roșiori, Balalionul 4 de Vînători, Regimentul 4 de artilerie Escadronul 2 de Gendarmi Călări și Compania 4 sanitară.

Regimentul 13 a fost în 4 atacuri și decorat drapelul pe cîmpul de luptă.

Regimentul 5 de linie a fost în 5 atacuri și în satul Căpitănița lîngă Vidin pentru amintire, prin liste de subscripție a construit un clopot la biserica bulgară din acel sat, punînd inscripția regimentului 5 de linie.

Escadronul 2 gendarmi călări a fost escadronul de escortă a marelui Căpitan.

Iar escadronul 1 București a fost escadronul de escortă a Principesei Doamna Elisabeta".

*

Anatole France a tipărit acum o culegere de povestiri: „Les Contes de Jacques Tournebroche" schițe pline de humor. Precum se vede marele scriitor se recrează cu delicioase povestiri după ce a dat la lumină cele două lucrări mari: „Jeanne d'Arc" și „Histoire des Pingouins".

*

Jules Renard cunoscut la noi prin mica dramă „Poil de Carotte" jucată de Suzanne Desprèz a scris un roman: Nos frères farouches: Ragotte. Prin „frații salbateci" el înțelege țăranii.

*

Celebra cîntăreață Gemma Bellincioni ar fi avînd intenția de a părăsi opera și a se consacra dramei.

Bellincioni este artista care a descoperit talentul extra-ordinar al concetățeanului nostru Jean Nadalovitsch, astă-zi tenor la Komische Oper din Berlin.

*

Ziarul „Times" vorbind de unele prejudecați ale lui Milton, pomenește de unele slăbiciuni ale cîtor-va genii.

Oamenii mari, mai ales acei cari se disting prin întensitatea lor de acțiune suferi de unele slăbiciuni... prejudiții pe cari le spun cu sau fără rost.

Așa de exemplu: Michel Angelo, numea pe Perugino „un oare-care stupid" în timp ce acesta constitue o adevărată plăcere pentru omul care se ocupă cu artele; și te miri cum marele Michel Angelo a rămas impasibil în fața atîtor frumuseți. Boethoven socotea că Mozart și-ar fi degradat geninl scriind pe Don Juan „o temă imorală" pe cînd oari-care cunoscător de muzică fină surîde la apreciare inexplicabilă. Napoleon critica femeile; iar Milton și Byron credea că Pope e mai mare ca Shakespeare.

*

A apărut "*Arta Romînă*" No. 7 și 8 cu următorul sumar:

Sumarul: N. Rădulescu-Niger. Lui Verdi (versuri).—A. D. Atanasiu. Lupta între desemnul artistic și desemnul geometric.—N. Rădulescu-Niger. Dorule (versuri).—T. T. Burada. Instrumentele de muzică la poporul romîn. III. Trîmbița.—Schițe biografice.—A. Aurescu. George Fotino.—G. T. Două altare (versuri).—Anectode.—Titu Maiorescu Cugetări.—Adina Olănescu.—Cugetări Eus. Tu. (versuri).—Ada. Sfaturi practice.—N. G. Luchian. Pastrarea cu lac a obiectelor poleite.

Cronică: A. D. Atanasiu.—Magistrații noștri de N. Rădulescu Niger Concursurile pentru școlile de arte-frumoase. Convorbiri literare. Participarea României la expoziția de artă populară din Berlin în 1909. Programele analitice p. școliie de Arte-Frumoase. Proectul de reg. p. ad-ția interioară a școalelor de Arte-Frumoase. Nota la desemnul liniar etc.

Ilustrațiuni: N. Grigorescu.—Sentinela. Portretul de el însuși.—Em. P. Bardasare. Sergentul.—A. D. Atanasiu. Cap de expresie.—Celesti Fabio. Coperta în bronz a albumului Ed. Cudella.—George Fotino. (portret). V. R. Coperta revistei „Arta romînă".

*

In rîndul noutăților teatrale amintim apropiatele reprezentații cu „Iudith și Olofern"—beneficiul d-lor Bulfinscki și C. Ionescu; „Romeo și Julietta" beneficiul soților Momuleanu.

Informații

❑ *Directorul general al C. F. R., d. Miclescu, a demisionat.*

In loc a fost numit d. Cotescu, inspector general.

❑ Ca răspuns la telegrama pe care conservatorii-democrați din Tulcea au adresat-o d-lui Take Ionescu în chestia acordărei drepturilor politice dobrogenilor, d-sa a adresat d-lui avocat Mateescu-Buzău următoarea telegramă:

„Vă mulțumesc, d-voastră cetățeni tulceni, pentru dragostea ce-mi arătați; am dus cu toții lupta dreaptă și am învins. Sunt sigur că Romînia de dincoace de Dunăre se va ferici de această unire sufletească cu Romînia de dincolo de Dunăre".

❑ La București au început astăzi examenele de capacitate pentru profesorii de limba franceză și acei de caligrafie.

Domnii Dimitrescu-Iași, Pompiliu Eliad și A. Leautez, formează comisia la limba franceză; domnii Costin Petrescu, Vasile Costin (Iași) și P. Ionescu—la caligrafie.

❑ Ministerul școalelor comunică revizoratului școlar al județului, că a intervenit la ministerul industriei și comerțului ca să admită cererea absolvenților școalelor inferioare de meserii, de a deschide ateliere la orașe, fapt la care corporațiile se opuneau.

❑ Eri a încetat din viață în București Edgar Th. Aslan, cunoscutul fost gazetar și literat.

❑ In zilele de 17 și 18 Decembrie, consistorul spiritual al Mitropoliei va judeca procesele preuților Patron și Maxim din Iași.

❑ D. inginer Gr. Protopopescu a plecat ieri la București cu tabloul de exproprierile ce vor fi necesare pentru linia de garaj, care va lega antrepozitele cu gara Iași,

La acele antrepozite se vor mai construi un cheiu și două magazii, neprevăzute în planuri.

❑ Procesul lui Pavel Iacob, fost primar al comunei Blegești (Tutova), acuzat de asasinat, a fost transferat ieri, după cererea procurorului general, la curtea cu juri din Focșani.

❑ D. G. Panu publică, în *Septămîna*, un articol în care arată, că pe cînd foarte multă lume streină ia vie parte la boala d-sale, interesîndu-se și dînd sfaturi pacientului, bunii prietenișe desinteresează complect de deputatul de Iași.

D. Panu face aluzie, între alții, la domnii D. Sturza și I. I. Brăteanu, care n'au venit să-l vadă.

D. Costinescu a fost o singură dată. Regulat vine ministrul Morțun.

❑ Ni se telefonează din Buhăiești: A. S. R. Principele Ferdinand, însoțit de adjutantul seu, d. căpitan Manu, și de un mare număr de Nemrozi, au sosit astă-zi dimineață în gara Buhăești și au plecat, în trăsuri, la Țibănești, unde va avea loc o mare vînătoare.

❑ S-a revenit asupra eliminărei definitive din toate școalele Statului, a elevului Păunescu Theodor, din clasa III a liceului internat din Iași și s-a aprobat înscrierea lui, ca repetent, în cl. III a liceului Național din localitate.

❑ D. Al. Ioanid, actul revizor de vite la cercurile comunale din jud. Iași, a fost transferat la circ. 2-a Urziceni (Ialomița), în locul d-lui A. Ionescu, demisionat.

D. I. Vasiliu a fost numit revizor de vite la cercuri comunale din jud. Iași, în locul d-lui Ioanid, transferat.

❑ La interesanta reprezentație pe care d. G. Calmuski o va da în seara de Joi 4 Decembrie în sala teatrului Sidoli, vom vedea, rulînd pe pînza cinematografului, episoade din resboiul pentru neatîrnare.

Tot locul III și galeria teatrului vor fi ocupate de soldații din garnizoana locală.

Inceputul la orele 8½ fix.

❑ Direcțiunea școalei militare a înapoiat familiei pe elevul Constantinescu Gheorghe, a cărui retragere din școală a fost aprobată de ministerul de răsboi.

❑ Ministrul instrucțiunei a trimes revizoratului școlar al județului, mai multe circulări privitoare la modul cum trebue să se înființeze școlile de adulți și pe care să le distribuie la toți învățătorii din județ.

❑ Azi dimineață d. colonel dr. Acontz, medicul șef al corpului IV de armată, a început inspecția recruților din regimentul Ștefan cel Mare. Pînă la ora 12, au fost examinați soldații din companiile 1 și 2.

❑ La începutul primăverii, se va înființa în județul nostru, de ocamdată o singură grădină de pomi, unde elevii vor putea învăța altoirea și creșterea pomilor.

Casa școalelor va veni în ajutor cu suma necesară, rămînînd a se înființa asemenea grădini și în alte comuni, dacă rezultatele vor fi satisfăcătoare.

❑ Pentru ziua de Joi 4 Decembrie orele 3 p. m. a fost convocat consiliul facultății de științi de la universitatea noastră spre a proceda la alegerea unui delegat în senatul universitar.

❑ D-na Maria Coroi, institutoare la Burdujeni, a fost delașată la școala Elena Doamna din Iași.

D. M. Pastia, institutor, a cerut prelungirea concediului său pînă la 24 Decembrie, în care timp va fi suplinit de d-ra Natalia Palade, detașată de la școala Cuza-Vodă.

❑ Vineri 5 Decembrie, va avea loc în sala teatrului Național, reprezentația dată în folosul cantinei școlare din jud. Iași.

Se va juca piesa Bucuria casei.

Intre acte, va cînta orchestra Reg. Ștefan cel Mare.

❑ Delegația județeană a primit în parte apelul administratorului plășei Șipote și în consecință a hotărît ca consilierul comunal Toader Dobriceanu să nu mai facă parte dintre membrii consiliului acelei comuni: iar consilierii Ion a Marandei și Ion Tanase, sunt bine aleși și în conformitate cu legea comunală și prin urmare pot fi între consilierii acelei comuni.

❑ Duminică la orele 2 p. m. avea loc în salonul Conservatorului producțiunea elevilor acelei instituții.

Iar la 21 Decemnrie al II-lea concert filarmonic, dat de orchestra conservatorului.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iași:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei

❑ La teatrul Sidoli sosesc 12 femei-luptătoare din Madrid care au luat parte lu concursurile de sporturi din Stadion și Marathvu.

Aceste lupte între femei-gladiatoare, cu desăvîrșire noue pentru orașul nostru, nu sunt vederi cinematografice, ci chiar în natură.

Noul sport de lupte între femei a fost introdus pentru întâiași dată în Suedia și de aci s'a înprăștiat în toate țerile civilizate. Sunt lupte de întrecere, măsurare de forțe fizice între făpturile sexului... slab, care totuși vrea să dovedească contrarul.

Vineri 5 Decembrie are loc prima reprezentație în sala teatrului Sidoli.

DIVERSE

— Parchetul de Teleorman, cere prinderea individului Iancu Svartz, care a evadat din arestul preventiv din Tg. Măgurele, unde era deținut pentru omor.

— Ferarul Ilie Dumănescu, din strada Arapu, a reclamat poliției, că individul Gheorghe Marinciuc, care era ucenic la el, după ce l'a maltrat, i-a luat suma de 800 lei, făcîndu-se nevăzut.

— Comerciantul Costache Ispas, din comuna Cucuteni, a fost dat judecății fiind-că a contravenit la legea băuturilor spirtoase.

— A fost înaintat comenduirei piației, soldatul Vasile Butnaru, din regimentul 7 roșiori, autorul unui furt comis la otelul Cernăuți, din str. Sf. Andrei.

— Serviciul veterinar al județului, a fost înștiințat că epidemia de turbă din comuna Ungheni, care se transmisese de la un cîine turbat la vitele locuitorilor, s'a stins cu desevîrșire, toate vitele atinse, fiind exterminate.

— La 23 Aprilie viitor, expirînd contractul de arendă al moșiei Chilișoaia, situată în comuna Dumești jud. Iași, epitropia sf. Spiridon, căreia aparține moșia a trimes o adresă prefecturei județului rugînd'o să intervină la locuitorii din acea comună ca să se constitue în obștie și să ia moșia în arendă.

— Autoritățile din Pravova, cer poliției de siguranță urmărirea și prinderea individului Lazăr Goldsmidt, care a dispărut din serviciul comerciantului Anghel Rădulescu din Cîmpina, furîndu-i 2 scrisori de valoare, fiecare a 2000 lei, pe care numitul i le încredințase să le ducă la poștă.

— Societatea „Fraterna Romînă" a subscris cinci zeci lei pentru săracii comunei Iași.

— I. P. S. S. Mitropolitul Partenie fiind suferind, anunță direcțiunei mitropoliei că nu va mai sosi în Iași la 5 Decembrie, spre a oficia hramul catedralei sf. Nicolae cel sărac, ci acea slujbă divină urmează a fi oficiată de arhiereul Georgescu.

— Astă-noapte rău făcători, au pradat locuința lui Gheorge Dumitrașcu din comuna Zahorna, luîndu-i toate lucrurile din casă și o sumă de bani.

— Astă-zi dimineață d. general Tătărescu care a fost două zile la vînătoarea militară de la Horlești, s'a reîntors în garnizoană.

— Societatea „comercianților romîni" a convocat pe membrii săi pentru seara de Vineri 5 Decembrie, orele 8 seara.

❑ Pentru seara zilei de Sîmbătă 6 Decembrie (Sf. Neculai), Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor-tipografi din Iași, organizează a 2-a *Mare Serată Dansantă*, în sala Teatrului Regal (Teatru Pastia). După pregătirile cari se fac, va fi una din cele mai frumoase Serate Dansante, cari au avut loc pînă în prezent.

Muzica regimentului 13 Ștefan cel Mare, sub conducerea d-lui capelmaistru Vlăduți, va cînta în tot timpul seratei.

INGERUL

IV

Dar ușile se deschiseră și o voce zise:

— Haideți, copii! Incet, Incet! Gâfâind și cu ochii holbați, copiii intrară doi cîte doi, într'un salon splendid luminat și se învârtură în jurul pomului de Crăciun. Acesta împrăștia o lumină orbitoare, fără umbră, pe fețele cu ochii mari deschisi și gurițele rotunjite. Un cor de exclamații entuziaste urmară liniștei produsă de admirație.

In extazul ei, una din fetițe începu să salte cu încăpățînare; părul ei împletit într'o coadă, împodobită cu o panglică albastră îi sărea mereu pe umeri. Sachka, posomorît, nu zicea nici un cuvînt: ceva rău se petrecea în mica sa inimă rănită. Pomul îl orbea prin frumusețea și strălucirea nenumăratelor lumînări aprinse, dar îi era străin, dușman, ca și copiii curăței și frumoși cari îl înconjurau.

Ar fi vrut să facă bradul să cadă pe capetele cărlionțate. I. se părea că mâini de fier îi cuprinsese inima și-i storceau sîngele pînă la ultima picătură. Ascuns în dosul pianului, Sachka se așează într'un colț, sfărâmînd mașinaliceește în buzunarul său, țigările furate.

Se gîndea că are un tată, o mamă, o casă și cu toate astea parcă n'ar fi avut nimic, parcă n'ar fi știut unde să se ducă Se gîndea la briceagul, pe care-l căpătase prin trampă cu cîte-va zile în urmă și care îi plăcea mult; dar i se păru tare urît cu limba sa îngustă și tocită cu mînerul de os pe jumătate usat.

Mîne va strica briceagul și nu-i va rămînea nimic absolut nimic.

De odată ochii mici ai lui Sachka începură să strălucească de uimire și fața sa reluă obicinuita expresiune de siguranță și obrăznicie. El văzuse pe partea pomului dinspre dînsul, mai puțin luminată de cît celelalte, în dosul bradului cum s'ar zice, el văzuse ceea ce lipsea în tabloul vieței sale, ceea ce prin lipsa sa, aducea un gol în jurul lui, ca și cum părinții și amicii săi n'ar fi existat. Era un îngeraș de ceară atîrnat în desișul ramurilor și care părea că plutea în aer.

Aripele transparente ca acele ale unei libelule fîșîiau în lumină; părea că trăește și e gata să sboare.

Mîișuțele roze cu degetele bine formate erau întinse în sus, și părul buclat semăna cu acel al lui Kolia. Dar îngerul avea pe fața sa, ceva care lipsea tuturor ființelor și tuturor lucrurilor: fisionomia sa nu strălucea de bucurie, nu era întunecată de supărare, dar exprima un alt sentiment, pe care cuvintele nu-l pot reda, pe care nici însu-și gândirea nu e în stare să-l defineasca, și pe care numai un sentiment asemănător îl poate pricepe.

Ce putere misterioasă îl atrăgea către înger? Sachka n'ar fi putut s'o explice, dar simția că l'a cunoscut și iubit întotdeauna, mai mult ca pe briceagul său, mai mult decît pe tatăl său, mai mult ca pe tot restul. Cuprins în acelaș timp de o neliniște sufletească și de un farmec nespus, Sachka încrucișă mîinele pe piept și murmură:

Inger... înger scump!

Cu cît se uita mai mult la el, cu atît expresia îngerului devenea impunătoare și gravă.

Era foarte îndepărtat; nu semăna cu nimic din ceea ce-l înconjura.

Celelalte jucării păreau mîndre de frumusețea, de eleganța lor și erau mulțumite de a se găsi pe acest pom strălucitor.

Ingerul era trist; se temea de lumina vie și supărătoare; se ascundea în frunzișul verde, nevoind să fie văzut de nimeni. Trebuia să fie cineva de cruzime monstruoasă pentru a-i atinge aripele delicate.

— Inger..... înger scump! murmură Sachka.

Capul băețelului era fierbinte. El puse mînele la spate și gata de a lupta până la moarte pentru a obține îngerul, înaintă pe furiș.

Sachka nu se mai uita la înger pentru ca nici ceilalți să nu se uite, dar simția că tot e acolo, să n'a aburat încă. Stăpîna casei apăru în pragul ușei. Era o femee imposantă, cu o aureolă de păr alb. Copiii o înconjurară exprimîndu-și bucuria și fetița care saltase pe loc se agață cu greutate de brațul ei, clipind din ochii-i somnoroși. Sachka se apropiă și el. Avea gîtlejul strîns. (Va urma)

TEATRUL SIDOLI

JOUI 4 DECEMBRIE 1908

O SINGURA REPREZENTAȚIE

DATA DE D-L

GH. CALMUTCHI

GLORIFICAREA ARMATEI ROMANE

Mari scene de proiecțiune, în care se vor vedea Eroii din timpul campaniei 1877 — 78 căzuți pe cîmpiile Bulgariei, mai cu seamă vrednicii și neuitații Fii ai Iașului din cele 7 corpuri de trupe trimise în foc, din cari puțini au avut fericirea să-și revadă căminul

Această serată va fi întovășită

de CINEMATOGRAFUL

PATHE FRERES

Inceputul la 8 jum.

Procesul crîşmarilor din Iaşi

— Prin telegraf de la trimisul nostru special —

Vaslui, 3 Decembrie

Sala Consiliului jud. unde se ţin şedinţele Curţei cu juri, e arhiplină de lume, care a venit să asisto la desbaterele interesantului proces de calomnii prin presă, intentat crîşmarilor din Iaşi, de către d. C. Şumuleanu, directorul institutului de chimie al statului,—proces care după cum se ştie, a fost transferat prin decizia Inaltei Curţi de casaţie spre a se judeca înaintea Curţei cu juri din Vaslui.

Şedinţa se deschide la orele 12 şi zece minute.

Curtea este preşedată de d. Dim. Porfiriu, consilier al Curţei de Apel din Iaşi, asistat de d-nii Volanschi, judecător şi Scripcă supleant.

Fotoliul ministerului public este ocupat de d. procuror Paladi.

D. preşedinte ordonă introducerea acuzaţilor, care sunt următorii :

I. Vexler, Moses Moşcovici, A. Iţicovici, Froim Marcusohn, Grimberg, Şae Şneier, Ghitzel Iacob, Iosub Fischler, Moise Iacobovici, Z. Blum, Michel Veinstein, Copel Abramovici, Coniver, Iţie Kaufman, Iosef Cunovici, I. Şpaier, Luzer Rosemblat, Moise Scwartz, A. Fastlich, M. Eisenberg, M. Blum, Moise Pascal, Avram Polak, Haim Grimberg, Strul Leizerovici, Nahman Strulovici, Iţic Abramovici, Hava Goldman, Keva Leizerovici, I. Velniceriu, H. Edelştein, L. Segal, H. Moşcovici, M. Zaliş, Naham Strulovici, Volf Strulovici, M. Moşcovici, H Rabinschi, Şoil Aron, Avram Bercu, S. Meier, I. Einisman, M. Zeigher, Elias Roner, Zeilig Aspher, M. Bercovici, Olivenbaum, Herşcovici, Leibovici, Zaharia Faibiş, David Gartenberg, Fişel Weintraub, Marcu Weintraub, Manase Sternberg, Volf Rudnig, Aron Grimberg, Luzer Horovitz, H. Rosenthal, Moise Grimberg, Avram Sin Moise, Manase Sand, I. Veisman, Z. Schwartz, Herşu Bergher, Haim Ianculovici, Marcu Leib Iedrael, Gratz, Strul Zalman, M. Moşcovici, H. Eisenberg, Aronovici, Aron Grimberg, Kevia Leizerovici, Şulem Herşu, B. Zimmer, Iosub Kahane, Iosub Gherşen, Polak, Drubici, Daniel, Leitter, I. Ghetzel, I. Polak, Klimmer, Şaie Aron. Moise Canner, Avram Simon, Marcu Sreifel, I. I. Zeilig, M. B. Zeilig, Herşu Sin Aron, Strul Meer zis Kaufman, Iţic Leibovici, I. H. Landes, Moise Naftule, Aron L. Leibovici, Avram Moise, Iosub Peritz. Moise Cohn zis Avram Moise, Ianeu Mendel, Moise Steinberg, asistent la farmacia d-nului Th. Jellea, Simon Leib, Herşcu Michel, Strul Leibovici, Sigmund Lederhendler, H. Aronovici, Leizer Kaufman, Moise Eisicovici, Iosef Zalis, Oişie M. Zoldarster, Iosef Grün, Iţic Zalman, Avram Glickman, Marcu Braun, Zissu Rosen, Moise I. Rosenştein, Avram Goldemberg, Marcu Ianovitz, Iţic Segal, Moise Segal, Lupu Kaufman, Benjamim Wachtel zis Buium Sin Buium, Idel Rudic şi Strul Leibovici.

După ce se dă citire petiţiei d-lui Şumuleanu, se procede la facerea apelului nominal al martorilor, în număr de 22 şi anume :

Martori ai acuzărei : P. Fîntînaru, ajutor de primar din Iaşi, dr. Cristea Misir, dr. P. Anghel, dr. N. Grigoriu, Neculai Macaric, N. Iorga, N. Gane, primarul Iaşului, X. Eraclide, ajutor de primar, dr. Cristea Buicliu, medicul primar al Iaşului, Crupenschi, Erimia Baciu, dr. Stavrescu, doctor Vicol.

Martorii apărării d-nii : Avram Davidsohn, Strul Bercovici, Th. Jellea, Aurel Segel, Meier Liebling, C. Cosmovici, I. Moşcovici, Moise Moşcovici, Sava Spiridon, d-na Cădere şi d. profesor doctor Riegler.

Acuzaţii sunt asistaţi de d-nii avocaţi : Dim. Alexandrescu, Lascar Antoniu, N. Neculaide, Neron Lupaşcu, At. At. Gheorghiu, Vespasian Pella şi Călinescu ; iar d. Şumuleanu este asistat de d-nii avocaţi : Delavrancea, George Mărzescu, Sarsu, Abgar Buicliu şi A. C. Cuza.

Se face apelul nominal al d-lor juraţi, din care urmează apoi să se constitue comisiunea de judecată :

Emil Petrini, Ion Popp, Vasile Babencu, Sterian Macri, Lascar Sandovici, dr. M. G. Mogoş, Const. St. Desila, Căpit. N. Pompilian, Gh. A. Mavrocordat, Gh. Stoenescu, dr. Gh. Gallin, Stefan Popovici, Mihail Nicoleanu, Ion Silvestru, Aurel Ghinea, Th. Herescu, Ion Spiridon, dr. G. Scarlet, C. Manoilescu, Al. D. Carpus, Neculai T. Neagu, Gh. Volenti, Stefan Gingir, Ion Sassu, Paul Spreer, Alex. Vasiliu, Ilie Mitescu, dr. V. C. Dimitriu, Daniil Donciu, Gh. M. Popa, Enache Michiu, dr. I. Bordea, Ion Buşilă, Ioan Vasiliu, Gh. Ciohodariu, Dimitrie Iacob ; juraţi suplimentari : Ion I. Ornescu, Vasile Ţurcanovici, Christodulo Papazoglu şi Alecu Pintilie.

Se procede la formarea comisiunei juraţilor şi au eşit la sorţi următorii d-ni juraţi :

Iacob Dimitrie, Theodor Herescu, I. Vasiliu, Aurel Ghinea, Popa Gh. M., Ioan Popp, Constantin Buşilă, I. Spiridon, Stelian Macry, Nicoleanu Mihail, Miţescu Ilie şi N. Neagu.

Juraţi suplimentari : Al. Vasiliu şi Ioan Silvestru.

*

Pentru ori-ce eventualitate o companie din regimentul 25 Rahova a fost consemnată.

După întrebările puse acuzaţilor şedinţa se suspendă pînă la orele 2.

*

La redeschiderea şedinţei se dă citire reclamaţiei d-lui Şumuleanu şi memoriului cîrciumarilor, care a provocat procesul.

Se constată apoi că din martorii propuşi de d. Şumuleanu lipsesc, domnii : N. Gane, P. Fîntînariu, doctor Buicliu, doctor Stavrescu-Galaţi. X. Eraclide şi Crupenschi, magistrat.

Din partea cîrciumarilor doamna Cădere şi d. profesor doctor Riegler.

Partea civilă declară că renunţă la martorii cari lipesesc.

D. Lascar Antoniu, declară că şi acuzarea renunţă, dar cere ca, dacă d. profesor doctor Riegler va veni mîine să fie ascultat.

Curtea admite.

Acuzaţii, prin d. Lascar Antoniu, rîdică un incident în ce priveşte pe d. avocat Abgar Buicliu, unul din avocaţii părţei civile.

*

D. Antoniu arată că d. Buicliu a fost şters din ordinul baroului de Iaşi şi produce, ca dovadă, o decisie a Curţei de Galaţi, care, ca instanţă de trimetere, a menţinut decisia.

D. Buicliu n'are deci dreptul să pledeze şi nu este mare nevoe de el, cînd partea civilă are atîţea apărători.

D. Buicliu are cuvinte ofensătoare pentru consiliul de disciplină din Iaşi. D. Buicliu declară că a făcut recurs, dar că n'are certificat doveditor.

Procurorul cere respingerea incidentului. Curtea trece în deliberare.

După o deliberare de 15 minute, curtea reintră şi declară incidentul respins.

Se începe ascultarea acuzaţilor, care va dura, probabil, 2 ore.

Ultime informaţii

❑ *D. C. Stere a făcut o diversiune în cursul seu de la facultatea de drept şi a vorbit studenţilor despre actul reprobabil al unor studenţi, cari au invadat noaptea în domiciliu privat al unui ziarist :*

— Sunt mîhnit, a zis profesorul de drept administrativ, de cele ce s'au întîmplat. Este absolut reprobabil ca studenţi să se facă vinovaţi de asemenea fapte.

❑ *Camera nu va ţinea şedinţi, probabil, în cursul acestei săptămîni.*

D. Ferekide a spus deputaţilor, că dacă va fi să se înceapă Joi discuţia mesagiului va telegrafia deputaţilor. Deputaţii de Iaşi n'au primit înştiinţarea, aşa că discuţia, în Cameră, va începe abia Luni.

❑ *Salariile funcţionarilor C. F. vor fi reaşezate ca înainte de 1903, în noul budget.*

❑ D. C. Hamangiu, procuror de Curte la Galaţi, continuă după cum ni se scrie, să fie „boicotat" de magistraţii de acolo.

D. Hamangiu n'a făcut vizită nici unui consilier, fiind-că a fost avertizat că nu-i se vor înapoi vizitele.

❑ Azi a continuat la Curtea cu juraţi procesul lui Dumitru Tomiţă.

Şedinţa s'a deschis la ora 12 şi un sfert, cînd d. prim procuror Ghinea Ionescu şi-a desvoltat rechizitorul, căutînd să spulbere declaraţia acuzatului asupra faptului că mortul ar fi tras în el cu puşca.

După d-sa vorbeşte d. avocat Silvestru, din partea apărărei, dovedind netemeinicia declaraţiilor lui Tomiţa şi demonstrînd că cel I care a tras primul foc a fost acuzatul.

Şedinţa continuă.

Universitare.—Ministerul a admis ca bursieri ai statului pe studenţii Dimitrie Apostoliu şi Mihail Rădulescu recomandaţi de consiliul profesoral al acelei facultăţi.

— La cursul de arheologie al d-lui profesor Teohar Antonescu, ţinut eri la oarele 1 p. m. domnul student Apostoliu a citit lucrarea sa despre „Cultura plantelor şi animalelor în trecerea ei din Asia prin Grecia şi Italia în restul Europei" lucrare după autorul german Victor Hehn.

— Eri la orele 5 jum. a avut loc prima lecţie de Istoria filosofiei vechi.—Lecţiunile viitoare se vor, continua conform programului Lunia.

— Astă-zi la orele 9 dimineaţă d. practicant A. Pacurariu a ţinut la Seminarul pedagogic Universitar o lecţiune de probă la ştiinţele fisico-chimice, cu elevii cl. V. modernă. Critic a fost d. Nicolae Cumpătă—absolvent; iar raportor d. Tufescu—asistent.

❑ **Sîmbătă, 20 Decembre, va avea loc la Teatrul Naţional un mare *Festiva artistic* dat în onoarea simpaticilor artişti *C. Ionescu* şi *R. Bulfinski*. Se va representa piesa *Iudita* şi *Olofern*.**

Biletele, de pe acum, la agenţia Th. Maximovici.

❑ **Judiciare.** — **Mai multe colaterale ale defunctului Lascar Catargi au intentat acţiune la tribunalul Ilfov pentru anularea testamentului marelui barbat de stat.**

Afacerea se judecă astăzi la tribunalul Ilfov, secţia I-a. In proces pledează, pro şi contra, domnii : Take Ionescu, Em. Porumbaru, Mitescu şi Athanasie Gheorghiu.

— Cererea pentru constituirea unui consiliu judiciar doamnei Adela Kogălniceanu se va cerceta, la 17 a. c. la tribunalul s. I.

— La secţia II-a a Curţei se judecă astăzi procesul intentat epitropiei Sofian din Botoşani, de soţii Al. Prassin, pentru restituirea unui legat.

— Casa şcoalelor a făcut apel pentru suspendarea execuţiei provizorie în procesul prin care Curtea a anulat testamentul def. colonel Roznovanu.

Termen la 5 Decembre.

— Ministrul Justiţiei a cerut Curţei de Iaşi să-i înainteze un tablou cu numele sechestrilor judiciari şi conservatorilor de averi, în ultimii 3 ani.

— Dl. C. Popovici, copist în grefa secţiei I-a a tribunalului, fiind numit stagiar la ocolul Moineşti, au fost recomendaţi astăzi, spre a fi numit unul din ei domnii : Gh. Stroici şi I. P. Gherasim, studenţi ; I. N. Musteaţă şi Vasile Teodorescu.

❑ *In procesul Tomiţa, juraţii aducînd un verdict afirmativ, cu circumstanţe atenuante, curtea l'a condemnat la 5 ani închisoare corecţională.*

● Aducem la cunoştinţa tuturor abonaţilor noştri, că «Opinia» neavînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a ţării, abonaţii nostri sunt rugaţi de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop ; ci să o trimită prin mandat poştal administraţieiziarului.

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonaţi de-ai noştri, de a se vedea încasaţi de persoane străine de administraţia noastră, cari le-au eliberat chitanţe false.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 3 Decembrie.

SENATUL

Bucureşti. — In continuarea discuţiei Mesagiului ia cuvîntul d. Alex. Constantinescu, care polemizează cu d. Maiorescu.

D. Maiorescu nu trebuia să spuie că legile agrare votate de marele partid liberal sunt inaplicabile cînd ştie prea bine cîte cazuri a avut d. Carp cu legea împroprietărirei cînd a trebuit să treacă zeci de ani pînă a se împărţi cele 500 mii hectare de pămînt.

După d. Constantinescu ia cuvîntul d. Ilariu Isvoreanu.

Incidentul Cămărăşescu-Brătianu

Bucureşti.—La deschiderea şedinţei Senatului a cerut cuvîntul d. Toma Cămărăşescu în chestia personală cu d. Brătianu, care în şedinţa de eri a vorbit despre un dosar al d-lui Cămărăşescu.

D. Brătianu a răspuns că doreşte ca discuţia să se amîne pînă după votarea respunsului la mesagiu.

D. Cămărăşescu a zis că în cît e vorba de o chestiune personală regulamentul este precis şi dă precădere unor asemeni chestiuni.

Se înţelege că Senatul s'a unit cu cererea d-lui ministru de interne aşa că d. Cămărăşescu se va putea răfui abia mai tărziu cu d. Brăteanu, care a căutat azi să se eschiveze.

Liberalii din Prahova

Bucureşti.—Contrar tuturor svonurilor liberalii din Prahova nu s'au împacat în vederea alegerilor de la 28 curent.

Cu tot falsul ce s-a făcut pentru continuarea tratativelor dintre d-nii Radovici şi Teodorini, nu s-a ajuns la nici un rezultat.

Candidaţii conservatori la Bucureşti

Bucureşti.— Membri clubului conservator democrat din capitală, au asistat eri seara la o şedinţă foarte solemnă.

Dl. Take Ionescu a anunţat numele candidaţilor la cele trei locuri vacante : N. Fleva, Barbu Păltineanu şi I. Th. Florescu.

D. Take Ionescu a arătat importanţa osebită a acestor alegeri, şi a declarat că partidul conservator-democrat n'are numai pretenţia de a învinge în aceste alegeri, dar are şi siguranţa că va birui.

Vorbind de d. Nicolae Fleva, d. Take Ionescu spune că a fost fericit ceasul, în care s'a gîndit de a readuce în ţară pe d. N. Fleva şi că înjuriile liberalilor dovedesc că d. Fleva se va alege.

Despre d, Barbu Paltineanu spune : El este vechiul organizator al partidului conservator, care a făcut cunoscutele mari lovituri în anii 1901—7 şi la 9 Ianuarie cînd a dejucat planul ca d. Mişu Cantacuzino să devie electorul Capitale

Una din cele mai mari calităţi ale lui Barbu Păltineanu este că e foarte urgisit de junimişti.

Al treilea loc se cuvenea d-lui Ianeu Brătescu. Dar acest luptător bătrîn, tot deauna gata să facă loc tinerilor, a cedat I. Th. Florescu, căruia şeful partidului conservator-democrat îi aduse mari laude.

Voim să învingem, a terminat d. Take Ionescu, fiind-că biruinţa noastră va însemna creşterea marelui curent naţional.

Alegerile din Vaslui

Vaslui.—Comitetul executiv al partidului conservator-democrat, întrunit eri seara, a decis, ca în vedere că lista de candidaţi în alegerile comunale se compune din persoane străine, să nu lupte în acele alegeri, dar a lasat la apreciarea fie-căruia să facă ce va voi cu votul seu.

Vas confiscat

Haga.—Vasele de rezboi olandeze, au confiscat lîngă coasta de nord a republicei Venezuela, vasul „Majo" al guvernului venezuelan.

Echipagiul şi armamentul au fost transportate pe coastă.

Sosirea d-lui N. Fleva

Bucureşti. — D. N. Fleva soseşte în Bucureşti Sîmbătă 6 Decembrie. Revenirea d-lui Fleva în ţară coincide cu ziua d-sale onomastică.

Raporturile austro-ruse

Petersburg.—Se afirmă că Rusia a primit ultima notă Austro-Ungară în chestiunea negocierilor. Se constată cu satisfacţiune o scădere a tensiunei de pînă acuma în raporturile austro-ruse.

Senatori turci

Consiliul de miniştri, a numit 39 senatori, a căror numiri a fost sancţionate de Sultan. Printre cei aleşi sunt 3 greci, 3 armeni, printre care ministrul la Belgrad, un bulgar, mitropolitul din Monastir, un romîn, pe miniştrii de externe, de artilerie şi de poliţie, pe preşedintele consiliu-de stat, etc.

Tren atacat

Alger.—Se comunică din Colomb Bechar, că vre-o 50 legionari armaţi, comandaţi de un camarad al lor în uniforma de locotenent, ce probabil a fost furată, au oprit eri trenul în care se aflau mai mulţi militari, printre care generalul Vigy îmbracat însă civil. Ei au silit trenul să se întoarcă înapoi.

Se crede că este vorba ve o revoltă sau numai de o imitare a isprăvilor căpitanului lui Koepenik, dat fiind că majoritatea legionarilor erau germani.

Polemică

Constantinopol.—Ziarul „Suraium" publică un articol violent contra Ziarelor „Times" şi „Le Tems" care au criticat Comitetul tînăr turc şi a luat apararea lui Kiamil Bey.

Articolul se ecsprimă în favoarea unui acord cu Austro-Ungaria, zicînd: otomanii au legătură cu Anglia; aceasta nu le întîrzie însă de a încheia legătură în balcanii occidentali.

Camera Ungară

Buda-Pesta.—Camera discută legea financiară. D. Polony, respunzînd declaraţiunilor de eri ale ministrului Wekerle a declarat cu privire la Bosnia că şi Ungaria ca şi Italia nu are decît un singur duşman : Austria, care vrea să facă din Bosnia anexată un „Reichsland".

D. Appony, declară că Bosnia şi Hertzegovina nu vor fi nici odată prefăcute în „Reichsland".

Cezar Simionescu
AVOCAT
Str. Sărărie 78

PRIMARIA COMUNEI IASI

In ziua de 29 Decembrie a. c. oara 11 a. m. se va ţine în Camera acestei Primării cu respectarea dispoziţiunilor art. 72-83 din legea comptabilităţei publice, licitaţie orală pentru vînzarea locurilor aratate mai jos :

1). Un loc în suprafaţă de 1628 m. p, situat în strada Semnului No. 3, Licitaţia va începe de la suma de 700 lei. Garanţia provizorie 70 lei.

2). Un loc în suprafaţă de 257 m. p. situat în Ţicăul de sus No, 55 şi 59. Licitaţia va începe de la suma de 120 lei Garanţia provizorie 12 lei.

3). Un loc în suprafaţă de 826.50 m. p. situat în Calea Sîmbetei. Licitaţia va începe de la suma de 248 lei. Garanţia provizorie 25 lei.

4). Parcela No. 86 din Ţicău. Garanţia provizorie 50 lei.

5). Un loc în suprafaţa de 730.62 m. p. situat în Str. Şipoţel No. 2. Licitaţia va începe de la 110 lei. Garanţia provizorie 10 lei.

6). Un loc în suprafaţa de 552·77 m. p. situat Soşeaua Păcurari No. 21. Licitaţia va începe de la suma de la suma de 655 lei. Garanţia provizorie 66 lei.

Condiţiunile de licitaţie şi planurile locurilor se pot vedea în fie-care zi de lucru la serviciul administrativ.

Inainte de a contracta pentru
Instalatiuni de Canal, Apă şi Electricitate
Informaţi-vă în interesul D-tră propiu la
BIROUL TECNIC
din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 12 al
Inginerului I Schwartz
care se va deschide în luna Ianuarie 1909
După o practică specială făcută în ultimul timp în străinătate Inginerul Schwartz este în măsură a executa toate lucrările atingătoare de
Electricitate, Canal, Apă, Closete
Aranjamente Sanitare, etc.
dupa ultimele sisteme
Aceste lucrări vor fi executate cu strictă exactitate şi în condiţiunile cele mai convenabile.
Informaţiuni, Devize şi Explicări
Sunt puse în mod gratuit la dispoziţia onor Public, la
BIROUL TECNIC
Iaşi. Str. Lăpuşneanu 12

Dr. Suzana Vechsler
Boli de Femei.—Faceri.
Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Cabinetul de Chirurgie dentara
al
Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA
s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. Lăpuşneanu la No. 25, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

Teatrul Naţional
SOCIETATEA DRAMATICA
Representaţie de Beneficiu
SĂMBATA, 13 DECEMBRE 1908
Se va juca
In largul Oceanului
Comedie cu mare spectacol in 9 tablouri de D'Ennery

UNTURA de PEŞTE
totd'a-una proaspătă
LA FARMACIA
— I. ROTBARD—IAŞI —

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi
Au sosit toate Noutăţile de SEZON :
Mătăsuri, Lenajuri şi Velours
Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra
Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII
Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.
Postav amazon în toate culorile moderne.
LINGERIE :
Mare specialitate in trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.
Rayoane Speciale
bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.
Taffetas veritabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"
a se observa bine marca ţesută pe lisieră
Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfrşianco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

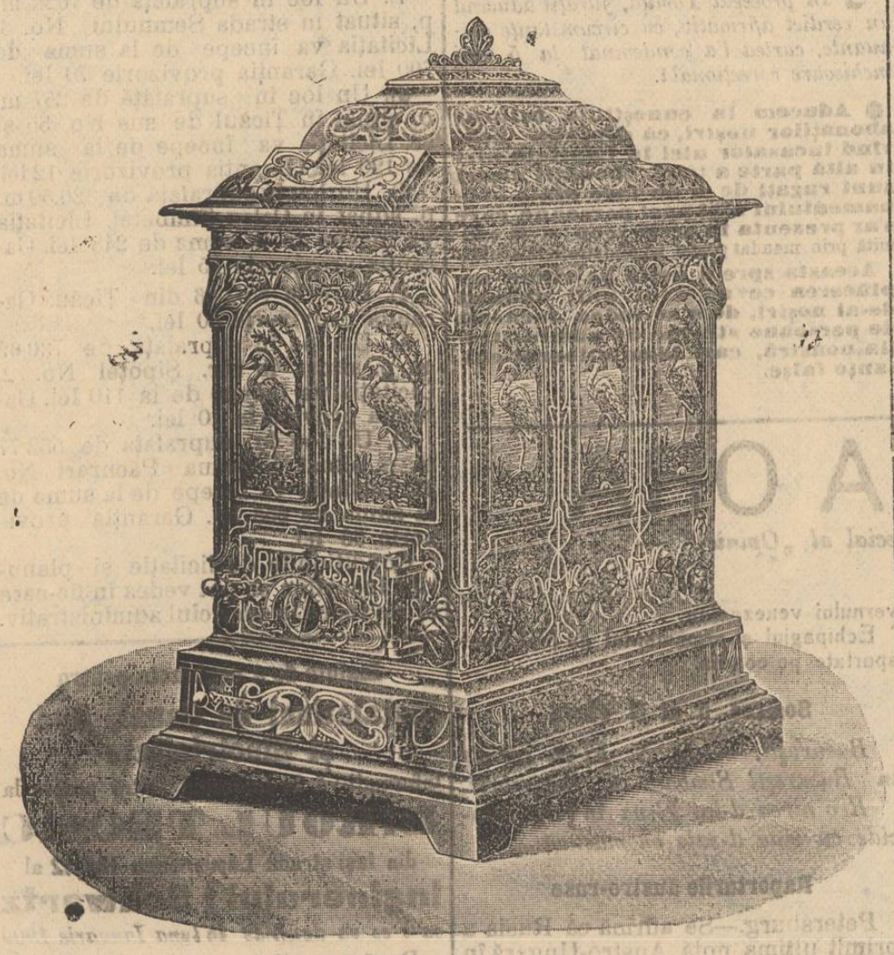

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat ruseștĭ)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de fermele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă și Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

La finele reprezentației

Cinematograf vorbitor

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiler* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare și lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Bisorica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Și

Cumpărați bilete de Loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zèci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează servicia cel mai Prompt și conștincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei

6 luni . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rind în pag. III, 50 Bani

» » » » IV, 40 »

ZIAR CONSERVATOR DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Str. Primăriei No. 30

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul VI.—No. 601 IAȘI, Vineri 5 Decembre 1908

Importanța unei alegeri

La întrunirea de alaltă-eri a clubului conservator-democrat din Capitală, șeful nostru, d. Take Ionescu, a anunțat pe candidații partidului conservator-democrat pentru alegerea de la colegiul al 2-lea de Ilfov.

Nicolai Fleva, Barbu Păltineanu și I. Th. Florescu, iată candidații pe numele cărora partidul conservator-democrat va da marea luptă de la 21 Decembrie. Ar fi absolut de prisos să mai insistăm asupra calităților acestor oameni politici. Activitatea lor politică este îndeajuns de cunoscută întregei țări. Sunt nume, cari numai pronunțate, vorbesc mult de la sine. Și de sigur că numele mult experientului și popularului tribun, care altă-dată, cînd trăia în politica militantă a acestei țări, știa să producă mari și intense curente, puternice și irezistibile mișcări, nu are nevoie de altă recomandare. In ce privește pe d. Barbu Păltineanu, al doilea candidat, capitala—și în special colegiul al II-lea de Ilfov — îl cunoaște prea bine, spre a nu-și da seamă de marea sa valoare politică. D. Barbu Păltineanu a fost de un timp încoace unul dintre stîlpii partidului conservator. Adversar hotărît al junimismului, d. Barbu Păltineanu a fost unul dintre cei mai energici apărători ai tradiției conservatoare împotriva tendinței de cotropire a carpiștilor. Iar d. I. Th. Florescu, al treilea candidat al partidului nostru, in totdeauna un luptător curajos și inimos, a știut, prin aceste calități superioare și prin francheța conduitei sale politice, să-și cîștige un loc de frunte, nu numai în partidul conservator-democrat, dar în politica generală a țării.

Cu asemenea oameni și pentru ideile pe cari acești oameni le reprezintă, ca membri ai partidului conservator-democrat, noi pornim cu încredere la marea luptă electorală ce ne așteaptă. Și încrederea noastră este mare, este atît de mare, în cît șeful nostru cu drept cuvînt a putut zice în întrunirea de alaltă-eri: *Avem pretenția să învingem și în această alegere; mai mult chiar, avem siguranța că vom învinge.*

Dar pentru ce această energie, pe care partidul nostru o dezvoltă cu atîta statornicie în vederea apropiatei alegeri parțiale din capitală? Pentru ce necesitatea aceasta adînc simțită, de șeful nostru și atît de categoric exprimată? Pentru că alegerea de la 21 Decembrie deși parțială, are totuși o triplă însemnătate politică. Nu e vorba numai de reapariția pe scena politică a unei figuri marcante ca aceia a lui Nicolae Fleva; nici nu e vorba numai de însemnătatea candidaturilor noastre în general. Alegerea aceasta este importantă din alte trei considerațiuni de ordin social-politic superior.

Situațiunea actuală a partidului de la putere în general, și a guvernului liberal în special, dă acestei alegeri parțiale o importanță deosebită. După o guvernare de aproape doi ani de zile, partidul și guvernul liberal au ajuns într'o stare de decădere și desleire ireparabilă. Și dacă la această ireparabilă decădere au contribuit în parte certurile necurmate și profunde din însuși partidul și guvernul d-lui Sturdza, apoi este netăgăduit, că sistemul de guvernare și întreaga legislație a partidului liberal din acești doi ani, i-au atras antipatia țării în tregi. Colegiul al doilea de Ilfov, și prin el colegiul al doilea din întreaga țară, va avea a se pronunța față de activitatea actualului guvern. Este foarte important de știut, ce crede țara despre acest guvern, care trăește numai în zbuciumări și frămîntări lăuntrice, și care nu găsește în el tăria de a apăra cu demnitate interesele superioare ale statului în raporturile sale internaționale.

In al doilea rînd, alegerea de la Ilfov are și însemnătatea ei specific morală. Imprejurarea specială în care se dă această bătălie electorală, adică situațiunea partidelor noastre politice în această alegere, îi dau un caracter de morală politică cu neputință de trecut cu vederea.

Se știe în ce condițiuni se dă lupta. Carpiștii, cari după propria lor vorbă, au numai „forța morală", s-au convins, că în luptele electorale mai trebuește ceva, care le lipsește. Și atunci neputincioși ca în totdeauna, au făcut cel mai monstruos cartel electoral cu partidul liberal. Zicem cel mai monstruos cartel electoral, pentru că gruparea conservatoare, și nu alta, a fost aceia, care s'a opus cu cea mai strașnică înverșunare întregii activități a guvernului; pentru că d. Carp și partizanii săi și nu alții, au fost aceia, cari s'au împotrivit cu ultima energie la aplicarea legilor actualului regim; pentru că junimiștii, în frunte cu d. Carp, sunt aceia, cari califică de revoluționar și anarhist partidul de la putere.

Ei bine, cu acest partid „revoluționar și anarhist", autor al unei legislații „revoluționare și anarhiste", gruparea conservatoare a făcut cartel în vederea unei alegeri, pentru a realiza forța numerică, pe care d. Carp știe atît de bine s'o ironizeze, pentru a da puțină spoială partidului ruginit al „forței morale".

Este permis aceasta? Cadrează cu morala politică această atitudine a grupării d-lui Carp? Iată încă o chestiune asupra căreia alegătorii colegiului al doilea de Ilfov vor avea să se pronunțe; iată al doilea punct de vedere, din care judecînd, apropiata luptă din capitală capătă o importanță deosebită.

Dar mai este o chestiune. E aproape un an de cînd, printr'o eșire logică și firească, partidul nostru s'a constituit aparte. Organizat și acționînd ca ființă politică independentă, partidul conservator-democrat a întreprins o campanie uriașă, ale cărei efecte bine-făcătoare se resimt asupra tuturor domeniilor vieții noastre sociale. Dovada acestei juste afirmațiuni este simpatia generală, cu care a răspuns întreaga țară la apelul șefului nostru și mai ales, rezultatele admirabile, pe cari le-a obținut partidul nostru în alegerile parțiale de pînă acum la: Iași, Vaslui, Craiova, Constanța. Colegiul al doilea de cameră n'a avut încă ocazia să se exprime în mod manifest și categoric, și iată de ce alegerea de la 21 Decembrie are, și din acest punct de vedere, o importanță covîrșitoare. Rezultatul ei va fi încoronarea unei frumoase activități politice de partid, și va fi în același timp, împreună cu alegerile parțiale anterioare, o serioasă indicație pentru locul competent asupra situațiunii politice a partidelor noastre de guvernămînt.

Din acest întreit mod de a vedea, alegerea de la Ilfov se prezintă în condițiuni de importanță absolut excepțională, cea ce a și făcut de sigur pe șeful nostru să zică: *să plecăm la luptă cu credința că vom învinge și cu hotărîrea că trebue să învingem.*

Em. Socor.

Sistem colectivist

Toate apucăturile sălbatece, ereditare, au reînviat în Brătieni, cu prilejul luptelor electorale în aceste alegeri parțiale.

Tot sughițînd după lărgirea sistemului electoral și chiar după votul universal, demagogii aceștia, falșii liberali de ieri, democrații-irozi de astă-zi, dau dovadă că vor recurge la toate uneltele lor rele, la vechiul sistem păcătos—spre a face presiuni și a zmulge victorii.

De la „mergem spre votul obștesc", colectiviștii se întorc, cînd vine vorba la adică la falsuri, la constrîngeri, amenințări.

Și la falsuri extra-ordinare. Asupra acestui fals domnii Toma Cămărășescu și N. Xenopol, în Senat au cutezat să-l interpelezе pe ministrul internelor. Norocosul în toate barbat, s'a înfuriat și a adresat interpelatorilor insulte grave. D-lui Cămărășescu i a aruncat în față vechia insinuare—asupra modului cum presida în vremuri biroul Camerei.

Venită de la o „Voință" oare-care, asemenea insinuare n'ar fi putut fi tratată de cît cu dispreț. Zisă, însă, de pe banca ministerială, ieșită din gura unui ministru, fie el chiar grav, nul, dar barbat cu șansă - asemenea insinuare nu putea trece nediscutată.

In ședința de ieri a Senatului, insinuarea urma să fie răfuită. Chiar dacă regulamentul Senatului n'ar fi precis, cum este, în materie de chestiuni personale un ministru care insultă trebuia să dee socoteală.

D. Cămărășescu a voit să se răfuiască, dar insultătorul s'a eschivat, dovadă că insulta lui n'are nici mare valoare de cît o insinuare ce se strecoară în coloanele unui pamflet colectivist.

Dar Brătienii sunt nervoși Ei vor să iee colegiile vacante și fiind-că nu le vor lua—au reînviat toate apucăturile rele: presiunea, falsul, insulta—ca doar vor birui astfel.

Firește, numai reacționarii luptă astfel. Democratismul lor ie o șarlătănie precum a fost firma lor de ieri: liberalismul

E vechiul sistem colectivist al tatului, pe care fiii îl întrebuințează aidoma.

Noroc, însă, că dacă iei au rămas șarlatani—țara a avut toată vremea să-i cunoască și să-i disprețuiască.

Profesor și cârciumari

Ca despre o interesantă aventură de moravuri se va scrie o dată și privitor la procesul pe care-l judecă actualminte juriul din Vaslui: procesul pe care profesorul Șumuleanu, ca director al institutului chimic al Statului, l'a intentat unui număr însemnat de cîrciumari din Iași.

D. Șumuleanu este un chimist umoristic, care face multe lucruri boacăne. Analiza d-sale în: pe vremea ei foarte senzațională afacere doctor Iacobsohn din Ploiești; două analize ale d-sale pentru cari statul a plătit însemnate despăgubiri—sunt dovezi oficiale că asupra chipului cum d-sa face analize chimice —ie bine să se păstreze cea mai riguroasă rezervă—să se cheme un adevărat chimist să le verifice — după felul doctorului din anecdotă, care a sfătuit pe pacient să cheme alt medic, ca să diagnosticheze.

Iar asupra calităților de profesor Universitar ale d-lui Șumuleanu, există iarăși, dovezi oficiale foarte defavorabile d-sale.

In ultimul timp—de la decretarea sa ca profesor la biata Universitate din Iași —d. Șumuleanu a mai contractat încă o calitate: face antisemitism în analizele sale chimice.

Ca fond naționalismul acesta în ale științei, ie un fenomen extra-ordinar: ca formă, însă și ca pendant— oare-cum tragi-comic—la anarhia din Iași—faptul apare banal.

D. Șumuleanu este naționalist, cu misiune specială „în partidul" din Iași al d-lui Iorga. Nu scrie în coloanele „Neamului"—fiind-că n'are darul scrisului—poate; glasul său n'a resunat încă într'o entuziastă întrunire de la Pastia—poate fiind-că n'are darul vorbei, n'agită măhălălile - n'are temperamentul necesar, dar organizează: d. Șumuleanu ie acela care a așezat chioșcul în piața Unirei; pe numele său sună contractul casei „de citire" din Tătărași; sala pentru întrunire el o închiriază, afișele el le comandă...

Dar trebuia să contribue și cu știința sa la propogarea naționalismului.

Nu fac la fel și domnii Iorga-Cuza?

De atunci a eșit naționalismul în analizele chimice. Cîrciumarii din Iași pretind că d. Șumuleanu îi persecută; că în mod ilegal, varsă în canale vinurile lor — și, spre a protesta contra acestui procedeu, au reclamat ministrului, prin memoriu—și acest memoriu—a dat naștere procesului, cu toate ale lui cunoscute peripeții.

Una sută cinci zeci mii lei despăgubiri pretinde d. Șumuleanu de la detractorii sei, în plus, firește, pedeapsa penală.

Aci ie bine să punem punct. E o aventură de moravuri. De moravuri foarte rușinoase.

CATE-VA NOTE

D-lui Quintus nu-i place armata romînă. Nu-i place, mai ales, uniforma ofițerească, nu-i place felul cum se poartă ofițerii.

In această de pe urmă privință, excelentul luptător are o frază, care merită să fie relevată.

Scrie:

Ofițeri, însă, **să pot** să etaleze frizuri de **cucoană**, mustăți **bărbierește**, **se exhibeze** cu mîndrie corsetul de cocotă, brățara **echivocă la mînă**, **pictura crută** a obrajilor...

Cu asemenea ofițeri s'ar putea regula minunat, la nevoe, chestia țărănească. Dacă ar apărea, înaintea sătenilor, ofițeri cu frizura a la Cléo sau a la Mița a noastră și cu mustăți „bărbierește"; și dacă ei astfel bărbieriți ar *exhila* și corsetele lor cu brățare „echivoce la mînă și cu *picturi crute*—ducă-sa pe pustii—pe obraji—ar fugi sătenii ca de cea necurată și n'ar mai colabora șrapnele la realizarea marelor reforme agrare.

Dar nu ie numai frizura femenină, pictura crută și corsetul, cari fac pe Quintus să protesteze. Ci mai are cîntec:

...ministerul de războ face pentru regimente de cavalerie chipiuri **cu** un postav de un **roz** atît de femenin de un mauve atît de cochet!

Ministerul întreg, ca un ceaprazar oare-care, face chipiuri și le face de un roz femenin și de un mauve cochet.

O femenizare complectă a căzărmilor!

O altă operă simpatică a lui Quintus: „Atunci, în fața *acestei* tristeți, prin neorînduiala *acestui* mobilier aproape burghez, *sub ziua* de plumb care „murdărea geamurile", am văzut acea formidabilă expanziune de ritmuri, avînturi lirice, acest simbolism inspirat apocaliptic..."

Ofițerul cu brățara echivocă la mînă —a rămas, așa dar, pe jos—de și era de cavalerie.

OAMENI ȘI LUCRURI

N'AVEM TIMP

Orașul doarme încă într'un pașnic semi-întuneric; se disting numai intăile mișcări de trăsuri și de oameni, singur tramvayul, cu vagoanele grele și goale, dă ecouri zgomotoase și oare-care lumină străzilor pe care le străbate cu o agasantă regularitate, din două în două minunte.

Figurile trecătorilor, privite de la oare care depărtare sunt de o pitorească varietate; omul cîștigă tot-deauna cînd îl privești de la o anumită distanță. Apoi, dimineața, înainte de începerea zilei propriu zise, de muncă și oboseală—oamenii îți apar mai calmi, mai senini, mai buni, sunt numai mici pregătiri de luptă și de cruzime,—dar războiul nu e încă în toiul său, nu a avut loc încăierarea nu e urmă de sînge, nici miros de praf.

... Și iată. Nu s'a luminat încă bine și sosesc primii soli, se anunță atîtea și variate lucruri, s'a deschis registrul zilei; am întăile senzații ale contactului cu existența și înainte de a se întemeia ziua—încep să-i simt oboseala, neplăcerile dar mai cu seamă,—lipsa de timp.

E în adevăr straniu lucru și multă ironie în această continuă și nesfîrșita lipsă de timp, pe care o simțim și de care ne plîngem, căci nu ne îngăduie nici a începe, nici a sfîrși atîtea planuri și lucrări; a împlini atîtea datorii și mai cu seamă făgăduinți pe care le faci ușor dar e greu să le realizezi.

Lipsa de timp ne face să călcăm multe elementare datorii sociale; lipsa de timp ne determină să nu ne ținem cuvîntul dat, ne abate de la o sumă de legi și angajamente; lipsa de timp caracterizează cele mai multe din faptele și gîndirile noastre și ne face să apărem în fața lumei ca niște oameni incomplecți și plini de neajunsuri.

Și cu cît timpul trece, cu cît lumea se schimbă, evoluează, cu atît ne resimțim mai cu temeiu lipsa de vreme și ne devoră setea pururi neîmblînzită de a ne folosi cît mai mult de puținul timp ce ne rămîne încă. Și mereu crește cîtimea de trebuinți și datorii nefăptuite odată cu regretul de a nu le fi îndeplinit.

Atîtea sunt de văzut, de meditat, de cetit, de învățat, de admirat, de scris, și de creat; sunt pe lume atîtea frumuseți, și bogății atîtea comori de artă și de gîndire, cine să le cunoască și cînd să le poți îmbrățișa cu mintea, cu sufletul, —cu speranța cel puțin?

Iată cartea cea mai nouă: n'ai vreme măcar să i tai filele; iată mormane de scrisori,—de rugăminți, la care ai făgăduit să răspunzi, să le dai urmare: dar te oprește lipsa de timp. Te ademenește farmecul unei melodii, te cheamă în taina ei alintătoare muzica unui vers și ai putea să-l așezi în strofa armonioasă pe care atît de mult o dorește; te așteptă zeci de mici și mari proiecte pe cari ție însu-ți ți-ai făgăduit a le realiza: iluzii și zădărnicii sunt toate. Zi după zi trece—tinerețea se stinge; truda crește, îndemnările slăbesc; însuși orgoliul și amorul propriu nu te mai stăpînesc în deajuns puterile se irosesc în mici, tot mai mici ocupări și preocupări ale vieței, iar în locul tuturor viselor ai senzația meschină a—lipsei de timp, impresia otrăvitoare a unei slăbiciuni fără leac care te dezarmează și-ți răpește și puținul timp și puțina energie ce-ți au rămas încă.

Rodion

CUM E EXECUTAT D. IORGA PESTE MUNȚI

Polemica sa cu protopopul Voina

Fiecare pasăre pe limba ei piere. Așa să zice romînește, eară păsărăuica, care se dă singură de gol și care pe limba ei piere și nu pe a altuia vă puteți face singuri socoteala cine este.

Chestiunea a devenit așa precum urmează:

După sinodul de la biserica Sf. Nicolae, de unde cărturarii dreptății și ortacii preotului Saftu au fost scoși cu „huideo" pe proprii ostași și aderenți, a apărut în „Neamul Romînesc", revista d-nului N. Iorga, o notiță scurtă, care în cîte va cuvinte spunea o grămadă de năzdrăvănii și neghiobii.

Intre altele s'a zis în această notiță, că protopopul V. Voina a făcut nici mai mult nici mai puțin de cît „takism" în biserica Sf. Nicolae.

Dl. Protopop V. Voina în fața acestei neghiobii copilărești, care pretinde, că un bărbat de stat al Romîniei (d. Take Ionescu), ar fi ajuns să se amestece sau să inspire alegerile noastre sinodale și bine știind cît de exacte sunt informațiile d-lui Iorga în chestiile noastre brașovenești, și-a făcut socoteala, că și în cazul de față se tractează de vre-o mustificație proastă ca și mai cînderea, cînd cu celebra conferență a d-lui N. Vecerdea, despre sfinitatea grandomaniei și prostiei.

Deci, și-a ținut de datorință nu să desmințe cele publicate în „Neamul Romînesc", căci cele publicate, prin felul cum au fost publicate, s'ar desmințiau singure,—ci să atragă pe cale particulară atenția d-lui N. Iorga să nu să mai lase păcălit și indus în eroare de toți imberbii și nevrîstnicii.

Auzi d-ta sinodul bisericei Sf. Nicolae și Take Ionescu! Nu-i asta o potriveală ca nuca în părete sau ca intimitatea prea mare între o evreică vădană și între un profesoraș de la o școală creștină confesională?!—Dl. protopop V. Voina în fața acestei neghiobii n-a mai ales termenii, ci neghiobia a cvalificat-o pur și simplu de „măgărie", iar pe corespondentul anonim al d-lui Iorga, care întreține pe cetitorii „Neamului Romînesc" cu astfel de neghiobii, la cvalificat în consecință—de măgar.

Iată epistola ce a adresat-o protopopul V. Voina d-lui N. Iorga, nemijlocit după apariția acelei notițe caraghioase:

D-sale D-lui

NICOLAE IORGA

Directorul «Neamului Romînesc»

Vălenii de Munte

Am cetit No. 132 din 5 Noembrie 1908 al „Neamului Romînesc" în care vorbești despre alegerea de deputat congresual la biserica Sf. Nicolae din Brașov.

Trebue să te compătimesc; de mult am convingerea, că ai sticleți la cap. In rău hal ai ajuns, că toți „măgarii" te poartă de nas.

Fii mai precaut la cele ce scrii, căci dacă astăzi mulți îți zic, că ești un nebun, mîine, poimîne îți va zice toată lumea.

Brașov, în 3 | 18 Noembre 1908.

Vasile Voina

protopop

La această epistolă dl. protopop V. Voina a căpătat următorul răspuns:

D-lui Protopop

VASILE VOINA

Brașov

Domnule Părinte,

In lipsa d-lui Director, am primit noi scrisoarea dv. Și de oarece dl. Director nu e obișnuit să citească așa ceva, ni-am făcut o plăcere să o distrugem.

Am ținut totdeodată să vă anunțăm despre aceasta.

Primiți vă rog, expresia considerației noastre după cuviință.

A. BELDICEANU,

Administratorul rev. «Neamul Romînesc»

Vălenii-de-Munte, 6 Noembre 1908.

Așa dar, administratorul Revistei d-lui N. Iorga în răspunsul său spune categoric, că epistola d-lui protopop V. Voina destinată pentru d. N. Iorga a fost distrusă în momentul primirei și că prin urmare cuprinsul sau textul acestei epistole n'a fost adus la cunoștința domnului N. Iorga.

Dar cum o fi de rînd, domnul protopop V. Voina e om umblat și cunoaște pe frații noștri din Romînia pînă în adîncul măruntaelor și-i cunoaște tot atît

de bine și pe d. N. Iorga.

Urmarea a fost, că dl. protopop V. Voina n'a dat crezămînt administratorului „Neamului Romînesc", ci și-a zis: „Dl. Iorga a cetit epistola mea, și a înghițit hapul și sà vede, că e hotărît să tacă„.—Dl. protopop V. Voina a trebuit să ajungă la această concluziune între altele și pentru motivul, că s'a părut suspectă și forma, în care i s'a espediat cartea poștală a d-lui Beldiaeanu,—administratorul „Neamului Romînesc".

Această cartă poștală poartă stampila poștei „Ploești", ceea ce însemnează, că d. Nicolae Iorga, cel care se face „nu știu n'am văzut", a cetit epistola d-lui protopop V. Voina, a înghițit hapul, a dictat însuși administratorului său cartea poștală, a luat-o apoi în buzunar și în drumul seu de la Vălenii de Munte la București S'a coborît la Ploești și aici a aruncat cartea poștală în cutia trenului, care mergea spre Brașov.

Și presupunerile d-lui protop V. Voina să adeveresc astăzi întocmai. A fost o minciună ceea ce susține administratorul «Neamului Romînesc», că adecă epistola părintelui protopop a fost „distrusă" și că d. N. Iorga nu e obișnuit să citească așa ceva.

In Nr. din 26 Nov. al Neamului Romînesc ce credeți că se publică? Nici mai mult nici mai puțin de cît epistola „distrusă" a d-nului protopop V. Voina. Cum va fi reînviat această epistolă odată distrusă și cum a ajuns după distrugere să fie comunicată d-lui Iorga, celui neobicinuit să citească așa ceva și cum a ajuns în urmă să se și publice textual în Neamul Romînesc—numai d Iorga ne-ar putea spune.

In sfîrșit minciuna tot minciună rămîne și cînd se spune sub răspunderea d-lui N. Iorga, iar apucătura sub care se dechizează scamatoria cu reînvierea epistolei odată distruse, se potrivește mai curînd unui elev de școală de cît unui profesor de universitate.

Dar până va veni d Iorga să deslușască această scamatorio, ne luăm voe să tragem noi perdeaua la oparte și să deslegăm noi enigma, care cît de colo se vede că e cusută cu ață albă.

D. N. Iorga cetind epistola d-lui protopop V. Voina, firește după ce administratorul Neamului Romînesc o distruse—a comunicat această epistolă corespondentului său anonim de la Brașov, care fusese vizat și pus în categoria „măgarilor".

Corespondentul brașovean al d-lui Iorga a fost adus în următoarea dilemă:

Dacă se va da de gol și va eși cu numele, va lua însu-și asupră-și epitetul de măgar. Dăcă nu se va grăbi să iasă însu-și cu numele și să prevină opinia publică, se vor găsi alții, cari să-i descopere numele, după ce cuprinsul epistolei d-nului protopop V. Voina adresată d-lui Iorga, a fost cunoscut și de alții, atît aci cît și în Romînia.

Articolul din Neamul Romînesc, unde vedem publicată epistola din chestie, poartă iscălitura d-lui Alexandru Bogdan, profesor la Brașov și cumnat al d-lui N. Iorga.

Nu știm dacă d. profesor Alexandru Bogdan este identic cu corespondentul anonim al d-lui N. Iorga, care semnează cu inițiala «S»—și atîrnă deci exclusiv de la d-sa, să se declare, dacă ia asupră-și epitetul întrebuințat de d. protopop V. Voina sau nu.

Până atunci însă lăsăm la aprecierea publicului să-și facă combinația, cine poate fi păsăruica, care s-a prins pe clei și se dă însă-și de gol prin cîntecul său.

Că pe d. Alexandru Bogdan, îl doare tonul în care e tratat directorul Neamului Romînesc, din partea d-lui protopop V. Voina,—e chestie de sentimentalism de cumnat, care ar trebui tăinuit înaintea publicului.

Dacă d. N. Iorga a avut motive să înghită hapul și să tacă, motive cu atît mai grave ar fi trebuit să aibă cumnatul d-sale, să nu divulge acel dureros hap, care corespunde întru toate limbagiului întrebuințat de d. N. Iorga în revista sa față de toți cîți nu se închină înaintea persoanei și vederilor sale.

Și fiind-că d. A. Bogdan, pentru sprijinirea năsdrăvăniilor sale, să provoacă și la mărturia „Țărei noastre",—ne provocăm și noi tot la mărturia organului sibian, în al cărui număr din urmă (No. 48), se dă o icoană nu se poate mai potrivită despre „bunul simț al d-lui N. Iorga în toate chestiunile noastre mari sub titula nu se mai domoală „Ciudățeniile d-lui Iorga".

D-le Bogdan, *si tacuisses*..... înțelegi singur, care ar fi urmarea. De altmintrelea vom reveni.

Deșteptarea, din Brașov.

Aducem la cunoștința tuturor abonaților noștri, că «Opinia» neavînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a țării, abonații nostri sunt rugați de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop; ci să o trimită prin mandat poștal administrației ziarului.

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonați de-ai noștri, de a se vedea încasați de persoane străine de administrația noastră, cari le-au eliberat chitanțe false.

Noi am reclamat acestea autorităților competente și atragem atenția aceea tuturor, spre a nu se mai repeta asemenea lucruri, cari pot produce infuziuni regretabile.

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plată cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-O jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

OPINIA în Provincie

Trg. Frumos 3 Dec.

Din isprăvile noilor inspectori școlari

Toată lumea se aștepta ca numărul cel mare de revisori și inspectori școlari, creat de actualul guvern, să aducă foloase învățămîntului, iar nici de cum să lovească în institutorii aceia, cari, de și își fac pe deplin datoria, nu sunt de aceiași culoare politică.

Ca dovadă, cităm cazul institutorului Cocolea, din Tg.-Frumos, care, în ziua de 16 Noembrie, a ținut o conferință relativă la școalele de adulți. In acea conferință, după multe explicațiuni asupra fazelor prin care a trecut învățămîntul nostru primar, de la înființarea școalelor Statului, pînă în prezent, în treacăt a adus și oare-cari laude d-lui Take Ionescu, fost ministru al instrucțiunei publice, care a modificat legea învățămîntului public 1864, aducînd reale foloase învățămîntului.—A fost destul atîta! In ziua de 25 Noembrie, d. inspector Sachelarescu, se și înființează la școala de băeți, unde funcționează d. institutor Cocolea și găsește cu cale al inspecta numai pe d-sa, încheind în urmă un proces-verbal, cum n'a mai existat de 60 ani de la înființarea acelei școli! Afirmă lucruri neexacte, care denotă porniri pătimașe și intenționate. Noi, care cunoaștem bine pe d. institutor Cocolea, atît ca cetățean, cît și ca dascal, am rămas indignați de așa purtare din partea unui coleg al d-sale, care, pentru moment se găsește printre inspectorii școlari și nu știm dacă meritele d-lui Cocolea nu sunt mai presus, de cît ale d-lui Sachelarescu, de oarece d. Cocolea, în timp de aproape 29 ani, de cînd este institutor, a avut numai mulțumiri din partea autorităților școlare, lucru ce se poate vedea din procesele verbale încheiate pînă acum și din care se constată că elevii d-sale dau respunsuri sigure și satisfăcătoare, iar că d-sa se ocupă în mod serios de școlari, întrebuințînd metodele cele mai bune.

Dl. Sachelarescu nu s'a mulțumit numai cu atît, ci și pe viitor amenință pe d. Cocolea, dacă nu-și va schimba metoda. Contrastul este isbitor și ori-cine poate vedea că păcatul d-lui institutor constă numai din faptul că d-sa face parte din alt partid politic. S. D.

Litere-Științe-Arte

Un volum de critică. —In librăriile ieșane cărțile apar rar. In ultimii ani opera editorială a Iașului e ca și nulă și singura activitate literară de care se poate vorbi este acea a revistelor. In fruntea acestora stă necontestat „Viața Romînească" a d-lor C. Stere și Dr. Cantacuzino, pe lîngă cari trebue adăugat numele d-lui G. Ibrăileanu.

Despre acesta din urmă s'a vorbit mult acum de curînd în presa locală, cu ocazia candidaturii sale la catedra de „istoria literaturii" la Universitatea de Iași. Pînă acum activitatea d-sale se rezuma într'un mare număr de articole și studii împrăștiate prin ziare și reviste în ultimii 15 ani. D. G. Ibrăileanu ne dă acum primul volum, care nu cuprinde însă de cît o parte din articolele, ori studiile mai recente. In acelaș timp anunță apariția unui alt volum, intitulat: „Curente și scriitori".

Un autor—fie scriitor propriu zis ori critic—nu poate fi urmărit și studiat din articole sporadice, în care e greu de găsit continuitate și metodă. Odată strînse bucățile în volum, avem posibilitatea de a ne da seamă ce găsim nou, ce se găsește original în opera lui. Iată de ce a făcut bine d. Ibrăileanu că și-a tipărit lucrările în volume, ca să poată fi judecat în cunoștință de cauză.

*

Din Copenhaga se anunță următoarele: In parcul castelului Rosenburg s'a ridicat un monument defunctului politician și agitator Biggo Hörup. Monumentul lucrat de sculptorul Willumsen îl reprezintă pe Hörup ca orator. Marele jurnalist muri în adevăr ca ministru, dar opera întregei sale vieți, liberalismul Danemarcei, o săvărși ca gazetar și anume ca redactor politic al organului la care a lucrat neîntrerupt de cînd a intrat în viața politică. Ca gazetar s'a făcut el cunoscut și ca atare e glorificat. El a fost agitatorul născut. Succesul activității sale jurnalistice se poate judeca din faptul că el care în vremuri făcuse închisoarea pentru lèse-majestate, la schimbarea sistemului a făcut parte din ministerul liberal. Și de atuncea fu văzut destul de des la masa aceluiaș rege pe care l'ar fi insultat și pe care l'a combătut politicește.

*

Eri a început la Milano seria de serbări — reprezentații, concerte și un congres muzical didactic — pentru comemorarea solemnă a primului centenar al Conservatorului fondat în anul 1809 de către vice-regele Eugen de Beuharnais.

*

Academia franceză a proclamat în mod oficial vacanța fotoliului lui Victorien Sardou.

Printre candidații la fotoliul ilustrului dramaturg trebue să cităm alături de d-nii Henri Roujon și Marcel Prèvost pe d. Edouard Drumont; dar alături de d. Edouard Drumont nu trebue să uităm pe d. Vibert.

D. Vibert pare că și-a făcut o specialitate de a fi mereu candidat contra d-lui Drumont.

De altfel ne amintim că pe vremea cînd în Algeria d. Drumont se muncea să fie trimes ca deputat în Camera franceză, d. Vibert îi era ca adversar și după cum vedem ca adversar îi este și azi cu ocazia intrărei în Academie.

*

La agenția Thalia se află ultimele bilete pentru „Romeo și Julietta" superba dramă shakespeareană, ce se va juca în beneficiu Sămbătă 6 Decemvrie.

*

Pe scena teatrului „Oeuvre" din Paris care întroduce mereu piese străine din literatura streină s'a dat zilele acestea „Bitrimi de Ignasi Iglesias. Autorul este unul din conducătorii mișcării catalane. El scrie operile sale în limba catalană și numără mulți admiratori printre socialiștii spanioli. Presa se ocupă de problema lucrătorilor îmbătrîniți care fiind concediați de la fabrică din cauza incapacității datorită vrîstei cad în sarcina copiilor.

In jurul acestei probleme autorul a introdus și o mică dramă de familie.

Fiica unui bătrîn lucrător din această categorie, trebue să renunțe la căsătoria proectată de oare-ce logodnicul n'ar putea lua asupra-și întreținerea socrilor. O perspectivă socială mai largă se desvălue abia în ultimul act. Un număr mai însemnat de lucrători bătrîni concediați se reunesc spre a conlucra la îmbunătățirea soartei lor. Dar mișcarea rămîne baltă; majoritatea lucrătorilor fiind prea descurajați și îmbătrîniți.

Ei așteaptă ajutor numai de la societate.

S'ar zice că piesa este o demonstrație dramatică pentru necesitatea pensionării de către stat a bătrînilor muncitori.

*

A apărut de sub tipar **ediția II-a** augmentată, din interesantul studiu social „*Cauzele criminalității*" datorit d-lui *C. S. Ballan*, magistrat Trib. Putna.

Precedată de o prefață cuprinzînd aprecieri asupra primei ediții, importanta lucrare a d-lui C. S. Ballan, în a doua ediție, mai are în plus și un rezumat asupra ultimelor cercetări făcute de profesorul *Lacassagne* în lucrarea sa „*Peine de mort et criminalité*, în privința criminalității *reale* în comparație cu criminalitatea *legală și judiciară*.

Dl. Ballan dovedește cu date statistice cum numai criminalitatea *legală, judiciară* e în descreștere, pe cînd cea **reală** nu.

Informații

❑ *Un aromîn în senatul turcesc.* *Inspectorul școalelor romîne din Salonic, d. N. Bașaria, directorul ziarului aromîn* Deșteptarea, *a fost numit de Sultan senator. După constituția turcească numirile de senatori le face Sultanul.*

❑ D. C. Cernățeanu, președintele cercului de băuturi spirtoase din Capitală, s'a înscris în partidul conservator-democrat.

❑ La Senat s'a lucrat ieri cu iuțeală vertiginoasă, așa că proiectul de respuns la Adresă a fost luat în considerație și adoptat în întregul seu.

Comisia, care va duce respunsul la Palat, va fi primită de Suveran Duminecă, orele nouă dimineața.

Ea se compune din domnii senatori: D. Bildirescu, Polizu-Micșunești, N. Săveanu, Eug. V. Ghica, Eduard Gaetan, C. Cantacuzino-Pașcanu, Alex. Vericeanu, Titu Maiorescu, I. Comăniță, C. Olănescu, D. Protopopescu, I. Igiroșeanu, generalul Iarca, Al. Comăniță, Fundățeanu, doctor Drăghiescu, Th. Dornescu, D. Ștefănescu, C. Chiriacescu, St. Albu, T. Cincu și P. Mareș.

❑ Azi s'a judecat la Curtea cu jurați, procesul băetanului Costache V. Bejenariu, din comuna Sinești, acuzat că în ziua de 13 August anul curent, cu voință a descarcat un foc de pușcă asupra fetei Anica Gh. Loghin, care maltratase pe o soră a sa.

❑ D. Leon Bogdan, șeful conservatorilor din Neamț, care domiciliază o bună parte a anului în Iași, va părăsi definitiv orașul nostru.

D. Bogdan a vîndut d-lui doctor Stroici imobilul seu din strada Romînă și se va stabili în Piatra N.

❑ Magistrații tribunalului și membrii parchetului din Iași, vor redacta mîne, definitiv, procesul verbal cu observațiile lor la ante-proiectul d-lui Stelian.

❑ După cum ne-a comunicat ieri corespondentul nostru, d. N. Fleva va sosi în București Sămbătă, 6 Decembre.

D. Fleva va sosi cu acceleratul de 11.40 dimineața.

❑ La interesanta reprezentație pe care d. G. Calmuski o va da astă seară Joi 4 Decembrie în sala teatrului Sidoli, vom vedea, rulînd pe pînza cinematografului, episoade din resboiul pentru neatîrnare.

Tot locul III și galeria teatrului vor fi ocupate de soldații din garnizoana locală.

Inceputul la orele 8½ fix.

❑ Alegerea la col. I de comună din Vaslui va avea loc Mercuri, 10 a.c.

Biroul va fi prezidat de d. consilier D. Porfiriu.

Din partea liberalilor disidenți candidează: domnii P. Irimiade, Ion Bușilă, Octav Dimitriu, Gh. Marinescu, avocat și Gh. Cihodariu, avocat.

Opoziția propriu zisă nu va lupta în aceste alegeri, dar, avînd libertate de acțiune, va da voturile disidenței.

Pronosticul ar fi acesta: sunt înscriși 208 alegători. 170 vor veni se crede la vot. Disidența contează pe 90 voturi.

❑ **Mișcare în învățămîntul rural.**— Următoarea mișcare s'a făcut printre membrii corpului didactic rural din județul nostru: D. Alex. Iliescu, absolvent din Gimnaziu, a fost numit suplinitor la școala din Sinești, în locul d-lui Gh. Ciobanu, care a fost suspendat pe timp de 6 luni, d-ra Paraschiva Zăhărescu. a fost numită în postul al II-lea la școala din Cotnari, în locul d-rei Maria Băncilă, demisionată, d-ra Eliza Vasiliu a fost numită la școala din Munteni, în locul d-lui Virgil Neculau, care a refuzat postul; d. N. Georgescu, absolvent de gimnaziu, a fost numit la școala din Sbierăni, în locul d-lui Anton Vrînceanu, luat în armată; d. Const. Mircea, absolvent de gimnaziu, la școala din Frumușele, în locul d-lui Nec. Pîslaru, luat în armată; d. Haret Dioghenide, absolvent de gimnaziu, la școala din Bulbucani, în locul d-lui Gh. Ulmanu, care urmează școala pregătitoare pentru Institutori, la școala de meserii.

❑ Direcțiunea liceului Național comunică: se aduce la cunoștința d-lor absolvenți și licențiați ai facultăților de litere și științe, cari doresc să suplinească pe d-nii profesori de la liceul Național, că sunt rugați a se presenta, la Direcțiunea școalei, spre a se înscri și a fi aprobați apoi de Minister.

❑ Aseară urma să se întrunească consiliul de higienă al județului pentru a lua în discuție mai multe chestiuni.

Neîntrunindu-se numărul suficient de membri, consiliul a amînat ședința pentru o altă zi.

❑ Jandarmii rurali, au descoperit o bandă de țigani, care se îndeletniceau cu furturi de vite. Banda opera mai ales prin comunele limitrofe Prutului, furînd vitele locuitorilor, pe care cele mai multe le treceau în Basarabia.

❑ Duminică, la ora 2 p. m. va avea loc, în localul școalei primare do fete Princesa Maria a doua conferință lunară a institutorilor și institutoarelor din localitate

❑ D. General Tătărăscu va pleca la finele lunei în inspecția trupelor din garnizoanele Roman și Dorohoi.

❑ Locotenentul Stamboală Sotir, din Regimentul Ștefan cel mare, a fost numit ajutor la biroul de recrutare și mobilizare al jud. Iași.

❑ S'a acordat „Resplata Muncei" cl. I pentru învățamînt, economului stavrofol P. Savin, Directorul seminarului „Veniamin Costache", care a construit un local de școală în satul Bibirești, comuna Leca, jud. Bacău.

DIVERSE

— Astă noapte o crîncenă batae a avut loc în cărciuma lui I. Zeilic, din strada Socolei, între baetanii Cos. Scripcă și Ion Gal, ambii din Comuna Bucium. Cel dintăi s'a ales cu capul spart.

— Cu acceleratul de dimineață s'a reîntors în localitate P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, vicarul Mitropoliei pentru a oficia serviciul divin la biserica Sf. Nicolai Domnesc.

— Ministerul instrucțiunei, a cerut revizoratului școlar al județului un tablou de progresele făcute la lucrul manual în școalele rurale din județ.

— Poliția din Slatina cere siguranței urmărirea unor bulgari, cari, falșificînd bancnote a 100 lei, au dispărut.

— De oare ce adese-ori locuitori de la sate au obiceiul a vinde vitele amanetate la creditul agricol, ministrul de finanțe, a dat ordin să oprească aceasta.

— Siguranța generală a statului, a cerut urmărirea și prinderea lui Ion Vonescu, incasator la librăria națională din capitală, care delapidînd suma de 3000 lei, a dispărut

— Delegația județiană a invalidat alegerile consiliilor comunale din Holboca Gropnița, și Cepleniță, Validînd, însă, pe acea din comana Scobinți.

— Aflăm că pe ziua de 1 Ianuarie se vor face mai multe numiri și schimbări de subprotoerei în eparchia Moldovei.

— Locuitorii din Comuna Movileni au cerut cancelariei Mitropoliei să se trimeată un preot din Iași ca să oficieze serviciul divin Sîmbătă 6 Decembrie, fiind sărbătoarea sf. Neculai.

Procesul crîșmarilor din Iași

— Prin telegraf de la trimisul nostru special —

Vaslui, 4 Decembrie

Până la orele 4 și jumătate, d. președinte D. Porfiriu a procedat la luarea interogatorului inculpaților.

Majoritate din ei declară că au iscălit numai plîngerea către Ministru, dar despre memoriu nu știu nimic, nici nu știu cine l'a distribuit.

In timpul interogatorului, sunt cîți-va care declară că nici memoriul și nici plîngerea nu le-au iscălit și că sunt cu totul străini de chestie.

După cererea părței civile, Curtea scóte din cauză pe următorii:

Iițic Leibovici, Moise I, Iancu, asistent la farmacia Jellea, Lupu Kaufman, Lupu M. Zolderstern și Iosub Segal.

Terminîndu-se luarea interogatorului, se procedează apoi la ascultarea martorilor.

Ascultarea martorilor

Primul care e ascultat, e d. dr. P. Anghel.

După întrebările puse de d. Buiucliu, din partea reclamantului, asupra modului cum d-sa preceda, cînd era medic comunal, atunci cînd asista pe d. dr. Șumuleanu, martorul arată că în urma ordinului de la direcția serviciului sanitar se ducea și varsa vinurile, constatate de d Șumuleanu ca falșificate.

D. *Lascar Antoniu*, din partea apărărei, întreabă pe martor ce înțelege d-sa prin termenul „a confisca vinul", prevăzut prin ordinul direcțiunei generale a serviciului sanitar?

***Martorul.* Eu găsesc că cel mai practic lucru, e a lua vinul și a'l vărsa!**

— Cînd se ia proba de la un vin presupus a fi falșificat, se sigilează butoiul?

— Nu, ci lăsăm cîrciumarului, într'o sticlă, a contra probă și nu luăm nici o măsură până cînd nu vine rezultatul de la direcțiunea generală a serviciului sanitar.

— Cînd vine rezultatul de la direcțiune, cum vă puteți dv. orienta, ca să cunoașteți vasele din care s'au luat probe pentru e le distruge conținutul?

— Martorul arată că dl. Șumuleanu însemna vasele cu niște semne, pe care numai d-sa le cunoștea și cînd trebuia să se proceadă la distrugere, venea dl. Șumuleanu de arăta vasele.

(In timpul întrebărilor, d. Lascar Antoniu numea pe reclamant: „Corneliu Șumuleanu"; avocații părței civile întrerup și cer ca apararea să zică „d. dr. Corneliu Șumuleanu". D. Lascar Antoniu arată că în fața legei toți sunt egali și legea nu face distincție nici între reclamant, nici între acuzat și ca atare, zice d. Lascar Antoniu—îl voiu numi „reclamantul Corneliu Șumuleanu".

D. *dr. Cr. Missir* declară că a primit ordin de la direcțiunea generală a serviciului sanitar să cofisce niște vinuri de care se luase probe mai înainte de către d. Șumuleanu.

***D. Lascar Antoniu.* — Cum explicați dv. termenul de „confiscare" întrebuințat de direcțiunea generală, în ordinile pe care vi le dădea?**

***Martorul.*—Eu cred că „confiscare" însemnează distrugere.**

— După ce vă conformați dv. în ceia se privește supraveghiarea alimentelor? După legea și regulamentul serviciului sanitar, sau după cum înțălegeți dv. să interpretați un ordin pe care'l primiți?

— Da, ne conformăm după legea și regulamentul în vigoare.

— Atunci cum explicați dv. art. 5 din regulament, care glăsuește în modul ur-

mător: „In cazurile cînd se poate constata calitatea rea a unei băuturi, administrația locală procede imediat la constatarea faptelor prin proces verbal, care va proceda la înaintarea lui autorității judiciare competinte și la **sechestrarea provizorie a acelor băuturi**, rămînînd judecătorului facultatea a cere o expertiză specială?

— Eu înțeleg textul acesta, așa după cum procedez: aștept rezultatul analizei și dacă expertiza conchide la confiscare, eu, fără a mai aștepta vre-o hotărîre judecătorească procedez imediat la distrugerea vinului, prin aruncarea lui, fie în canal, fie în altă parte.

— Dacă termenul „*confiscare*" îl interpretați prin „*distrugere*", să'mi răspundeți, cum procedați cînd expertiza sau ordinul direcției generale prevede „scoaterea din comerț" a vinului, de la care s'au luat probe pentru analiză, căci sunt și cazuri de natura aceasta, cum prevede art. 31 din regulament, care zice: „Vinurile care nu posedă compoziția normală prescrisă în art. 30 și conform cu compoziția vinului din localitate și anului în care este cules „*nu se vor admite în comerț?*"

Ce înțălegeți dar dv. prin termenul întrebuințat prin acest text: «de a nu se admite în comerț?" Înțălegeți ca să'l aruncați în canal, sau să denaturați acel vin, lăsîndu-l să fie întrebuințat la fabricarea cognacului, etc.?

— La această întrebare martorul a rămas perplex, n'a știut ce să răspundă, a îngînat cîte-va cuvinte fără înțăles și după o pauză de cîte-va minute de hezitare, a răspuns:

— Că nu ar ști să procedeze în un astfel de caz și că ar trebui să se consulte cu alte persoane?

— N'ați azut nici un asemenea caz?

— Nu.

— Vă vom dovedi cu acte că ați vrut și că ați procedat tot cu „distrugerea" prin varsarea vinului în canal.

(D. Cuza a încercat să scoată pe martor din această încurcătură, vrînd a da d-sa o explicație, însă președintele i-a obiectat că dacă martorul nu știe să dea explicația, d-sa nu o poate da, întru cît acum are cuvîntul apararea și 'i atrage atențiunea a nu întrerupe.

D. *N. Iorga.*—(Partea civilă arată că a citat pe d. Iorga ca să declare dacă d-sa a avut vre-un conciliabul cu d-nul Șumuleanu, sfătuindu-l pe acesta să procedeze la confiscări de vinuri etc).

Arată că e vechi prieten cu d. Șumuleanu. N'am încercat cu toate acestea nici-odată de a'l convinge să ia parte la acțiunea mea politică, dovadă că d. Șumuleanu n'a luat parte la nici o întrunire de a mea! Nu e adevărat că l'ași fi sfătuit să pornească o persecuție contra crîșmarilor evrei. Eu nu sunt antisemit, sunt naționalist și politica mea n'are de scop persecuția evreilor, ci are de scop de a trezi puterea de viață a neamului meu! Știu pe Șumuleanu om foarte cinstit și nu cred că ar fi făcut confiscările de vinuri de cît așa cum îi impune legea.

D. Buicliu citind o notiță din „Opinia", în care se spunea că Iorga, însoțit de doui funcționari d-nii Șumuleanu și Cherchez cutreeră satele și că s'au dus la Sîrca,—cerînd d-lui Iorga să spuie ce e adevărat în această chestiune.

D. Iorga declară că n'a fost la Sîrca și cu toate acestea zice d-sa că „Opinia" scria «revoluționarul Iorga», țin să declar că n'am făcut nici-odată și nici nu fac politică revoluționară".

La oarele 6 și 20 minute, d. președinte D. Porfiriu suspendă ședința, anunțînd continuarea pentru a doua zi Joui la oarele 12.

Ședința de astă-zi, 4 Decembrie

După facerea formalităților de rigoare, se continuă ascultarea martorilor.

D. Eremia Baciu, fost agent sanitar al comunei Iași, declară că în acea calitate, a fost cu d-nii d-ri Anghel și Șumuleanu la cârciumarul Iițicovici, dar că nu știe dacă vasul pe care l'a declarat confiscat d-rul Șumuleanu, a fost varsat într'un canal, sau vinul din alt vas.

Martorul Macarie, subcomisar în Iași, declară că în calitatea sa de agent polițienesc, a fost la cârciuma lui Iițicovici, împreună cu d-rii Anghel și Șumuleanu, care acesta a arătat vasul confiscat, dar acel vas, de și s'a căutat la lumina unui felinar, n'avea nici un semn. D-rul Șumuleanu, a întrebat pe femeia cârciumarului, dacă acel vas conținea vin de la Stânca și tot d. Șumuleanu a spus: „aista e vasul".

La întrebarea ce i se pune din nou, martorul repetă că vasul n'avea nici un semn și că dacă a subscris procesul verbal, e că l'au subscris cei doi doctori, și ce putea face el ca simplu agent de poliție.

Depunerea D-lui Dr. Riegler. D. profesor dr. Riegler din Iași, respunde următoarele la întrebările ce i se pun de dl. avocat Lascar Antoniu.

— Cînd s'a întemeiat și de cine, institutul de chimie din Iași?

— Nu-mi amintesc anul înființării. A fost întemeiat de dl. Poni și de mine și urmărea scopuri pur științifice.

— Ce crede d. profesor asupra reacțiunilor în general cu privire la dovedirea existenței acidului salicilic și în special despre metoda d-lui Șumuleanu.

— N'am văzut nici o lucrare de a d-lui Șumuleanu.

— Cunoaște d. profesor pe profesorul chimist Medicus? Numai din reputație?

— Cunosc pe un chimist eminent numit Medicus, care se ocupă exclusiv cu analize privitoare la vin.

— Dar pe profesorul Vindisch?

— Cunosc personal și pe acest profesor, care se ocupă și el cu analize de vin.

— Profesorul Medicus susține că un vin natural poate da reacțiuni ce seamănă acidului salicilic.

E admislucrul acesta în chimie?

— E absolut cunoscut și nu numai profesorul Medicus, dar și alții au dovedit că un vin natural poate conținea acid salicilic.

— Profesorul Vindisch, susține că acidul salicilic e o parte constantă a sucurilor. Cunoaște d. Riegler această doctrină?

— O cunosc perfect, fiindcă și eu am experimentat-o.

— Chimistul Bischoff susține că după analogie, unele cărnuri au dat reacțiuni de acid boric fiind că au fost păstrate în vase unde altă dată s'a găsit presurat acid boric ca desinfectant.

— Admit că din moment ce vasul a fost salicilat, e posibil ca să rămînă urme.

— Cunoaște martorul fructe sau plante care conțin acid salicilic în compoziția lor?

— Da, fructele conțin acid salicilic.

— A cetit d-sa ceva despre procese intentate mai cu seamă, în Franța, pentru că. în sirop de fructe, s'a găsit acid salicilic și care aparținea acelor fructe?

— Da, am citit că în Franța, au fost asemenea procese.

Un incident

Avocatul Abgar Buicliu, întrerupe pe profesorul Riegler și ridică un incident, cerînd ca d. dr. Riegler să nu mai continue, de oarece ceiace face d-sa e operă de expert și n'are calitate s'o facă.

Se înțelege că d. Buiucliu, potrivit sistemului seu selbatec, atacă cu vehemență pe profesorul de la Iași.

D. Neron Lupașcu, din partea cârciumarilor, declară că n'are onoarea să cunoască personal pe d. dr. Riegler, dar că sunt nedemne violențele cu care e atacat de partea civilă. D. avocat Buicliu, ar fi putut de la început să ridice incidentul, dar a făcut-o de abia acum speriat de luminile ce le va aduce în cauză savantul profesor.

D. avocat Ghiorghiu subliniază datele necesare, ce le procură depunerile d-rului Riegler. In acelaș sens vorbește și d. avocat D. Alexandrescu, care spune că în proces se află un contra expert, d. Șumuleanu, care se va putea răfui cu d. profesor Riegler. D. Lascar Antoniu, arată că memoriul care formează procesul de astă-zi nu poate fi lămurit de cît de un om de știință și de aceia depunerile d-rului Riegler sunt absolut necesare.

Procurorul zice că depunerile profesorului Riegler sunt oportune și foarte utile în cauză și cere respingerea incidentului.

Asupra incidentului ridicat, curtea trece în deliberare.

După o lungă deliberare, Curtea admite incidentul și primește pe dl. d-tor Riegler ca expert, nu ca martor.

De asemenea primește propunerea părței civile care numește ca expert al ei pe chimistul Scarlat din Vaslui.

Se continuă cu interogarea profesorului Riegler.

— Este acidul salicilic o otravă?

— Acest acid nu este o substanță toxică, dovadă că se întrebuințază și ca medicament în cantități destul de mari.

— Cunoaște d. profesor Riegler chimiști celebri, care resomandă acidul salicilic ca substanță folositoare pentru vin?

— Da, sunt chimiști.

In ce privește abuzul cu acidul salicilic, d. dr. Riegler spune „șoltici" sunt în toate ramurile de activitate.

D. Th. Jellea arată că în calitatea sa de vice-președinte al camerei de comerț și președinte al soc. Viticole, a primit dese plîngeri contra abuzurilor d-rului Șumuleanu, că ambele instituțuni au protestat la minister și au sfătuit pe cîrciumari să se plîngă și ei ministrului.

Se ascultă apoi martorii Avram Davidsohn și Bercovici, cari au asistat la confiscarea vasului cu vin de la cîrciumarul Iițicovici.

Martorul subcomisarul Cosmovici, declară că a asistat pe d-rul Șumuleanu cînd acesta a denaturat un vas cu spirt la comerciantul Iițic Veinștein, fără a lua însă o probă din acel spirt înainte de a-l denatura.

Se renunță la toți ceilalți martori și se suspendă ședința.

La reluare, vor începe pleduariile. Nu se știe dacă va fi ședință de noapte.

*

❑ **Un manifest naționalist.**—Dăm aici cu titlul de document omenesc, următorul manifest lansat la Vaslui cu prilejul procesului cîrciumarilor:

Frați Romîni!

Glasul femeilor Romîne de la Milcov, unit cu al tuturor adevăraților fii și urmași ai vitejilor, ce au știut să lupte pentru a ne da în stăpînire moșia și căminul de care „ne bucurăm, vine să vă supue la cunoștință următoarea infamie:

Jidanii din toate unghiurile Țărei strigă că banii și aurul pângărit de mâinile lor spurcate, vor achita pe cei 80 de cârciumari ce sunt dați judecății pentru crima de: otrăvitori cu băuturi falșificate.

Romîni! N a rămas nimic ne pângărit și ne batjocorit de belele viperei asiatice.

Numai înalta curte a poporului a rămas ne bănuită.

Romîni

Aducețivăți aminte că fii vitejei Romînii, în toate timpurile de grea cumpănă, au știut să facă jertfe nu numai interesele, ci chiar sângele, cu veselie, pentru a ne păstra pământul și cinstea.

Romîni

Vipera semită, n'a venit cu tunuri, nici cu arme să ne cucerească Țara și să ne robească neamul. Ea a venit cu arme nevrednice de omul civilizat.

Jidanii au venit de ne-au robit: comerțul, pămîntul și țara cu totul, cu: corupția cu otravă, cu falimentele, cu intrigile și alte infamii.

Fraților

Nu suntem și nu cerem să fiți sălbatici!

Dar avem dreptul, noi femeile Romîne să vă întrebăm:

Ce ați făcut până astăzi ca să dovediți că sunteți vrednici moștenitori ai Plăeșilor de la Neamț și soldaților lui Stefan?

Ce ați făcut cu pământul Moldovei?

Ce ați făcut cu negustorii, frații noștri?

Ce ați făcut și cum ați întrebuințat a) șezămintele noastre vechi.

Ce ați făcut fala și vitejia de Român?

Nădăjduim, de la Judecata poporuluf din Vaslui că nu va pleca un cinstit doctor Român vestejit, și jidanii cu droptul de a ne otrăvi și stînge neamul fără frică de pedeapă.

Arătați cuceritorilor, cu arme mișelești, că România e numai a Românilor.

Romîncele de la Milcov

Ultime informații

❑ *O revistă de curînd apărută, avînd titlu bisericesc, publică acuzări grave contra unui Inalt Prelat.*

D. G. G. Mărzescu, deputatul de Iași, a declarat ieri la Vaslui, că va interpela pe Ministrul Cultelor în această privință.

❑ *La Vaslui sunt nenumerate cazuri de scarlatină, pe care d. Bordea, medicul șef al județului, o combate cu mîinile legate.*

Onoare lui!

❑ Consiliul Comunal se va întruni în cursul săptămînei viitoare, în ședință extraordinară, avînd a se ocupa cu cîte-va chestiuni între care și acea privitoare la unele expropriери în vederea rectificărei Bahluiului.

❑ *O nouă mișcare în magistratură se pregătește pe ziua de 15 a. c.*

❑ *D. prim-president al tribunalului a numit astă-zi o comisiune de experți-medici, care să constate starea mintală a d-nei Adela Kogălniceanu, care s-a cerut să fie pusă sub consiliu judiciar, pe motivul că ar crede în farmece și ființi cerești.*

D-nii dr. Marinescu, profesor la facultatea din București; profesor dr. Botez, de la facultatea din Iași și dr. Brăescu, medicul primar al ospiciului Socola, au fost numiți în comisia medicală.

❑ *Către sfîrșitul ședinței de ieri a Senatului a fost un viu incident între domnii Nicu Xenopol și I. I. Brăteanu.*

D. Xenopol, în chestie personală cu ministrul de interne, a spus că acesta s'a servit la adresa lui cu o calomnie odioasă și răsuflată.

D. Brătianu a respuns că a făcut aluzie la pretenția d-lui Xenopol de-a fi numit expert într'o afacere de resortul ministrului de lucrări publice.

D. Xenopol respunde, acuzînd pe d. Brătianu că și-a bătut jrc de cele sfinte, de morală și de biserică.

S'a născut un tumult mare.

❑ Ni se telefonează din Vaslui, că vînătoarea de la Țibănești, la care a luat parte A. S. R, Principele Ferdinand, s'a terminat astă-zi, Joi. A. S. se va înapoi în București mîine, Vineri.

❑ Astă-zi are loc în Vaslui căsătoria domnișoarei Mariette Buzdugan cu d. medic căpitan Marossin.

Judiciare.—Intre doamnele Alice Nanu și d-ra Florica Muzicescu, din Iași, și Casa școalelor. există un important proces referitor la legatul prin care a fost creat liceul din Pomîrla.

Prin crearea casei școalelor acel liceu a trecut la stat, pe cînd există o clauză expresă în testamentul donatorului An. Bașotă, că statul nu va putea să se amestece la acea școală.

Curtea, din Iași s. II a dat cîștig de cauză reclamantelor. Afacerea urma să se judece ieri la secția I a înaltei curți, dar a fost amînată. după cererea ministerului public, pentru ziua de 16 Februarie.

D. M. Antonescu pledează pentru casa școalelor: domnii Take Ionescu și M. Ferekide, pentru intimate,

— Fostul bancher I. Leff, ceruse revocarea procesului seu de faliment, pe baza că a achitat pe toți creditorii. Curtea de Apel din Iași s. I, a respins, precum se știe, acea cerere.

Cu recursul lui Leff afacerea se va judeca luni, 8 Decembrie la secția III.

Sindicatul din Iași va fi representat prin d. jude-sindic Gr. Suțu.

❑ Sîmbătă, 20 Decembre, va avea loc la Teatrul Național un mare *Festiva artistic* dat în onoarea simpaticilor artiști *C. Ionescu* și *R. Bulfinski*. Se va representa piesa *Iudita* și *Olofern*.

Biletele, de pe acum, la agenția Th. Maximovici.

❑ Pentru seara zilei de Sîmbătă 6 Decembrie (Sf. Neculai), Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor-tipografi din Iași, organizează a 2-a *Mare Serată Dansantă*, în sala Teatrului Regal (Teatru Pastia). După pregătirile cari se fac, va fi una din cele mai frumoase Serate Dansante, cari au avut loc pînă în prezent.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iași:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei
Maxim Lazar	20 lei

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

București, 4 Decembrie.

Incidentul de eri de la Senat

— Execuția sîngeroasă a ministrului Brătianu —

București.—La sfîrșitul ședinței de eri a senatului, s'a petrecut o scenă extraordinară: d. senator N. Xenopol, a executat sîngeros pe ministrul Brătianu. Se cunosc bine originile incidentului.

D. Xenopol cerînd cuvîntul în chestie personală a zis: fac parte de 15 ani din parlament, n'am avut nici odată chestiuni personale și obiectiv am fost cu cei mai înverșunați adversari. Cu atît mai rău îmi pare că videz azi o chestie personală cu fiul aceluia al cărui secretar am fost timp de 5 ani și căruia-i păstrez o pioasă amintire. Ce a îndreptat pe d. Brătianu, să ne atace atît de vehement, pe d. Cămărășescu și pe mine?

Am mers după informațiuni la minister și situația noastră ne dă dreptul la aceasta. D. Brătianu s'a dedat la insinuări calomnioase și perfide, a reînviat o chestie de expropiere de acum 15 ani și dacă n'am cerut socoteală pentru aceasta ziarelor, îl somez însă pe dânsul să vorbească și să accentueze.

D. Xenopol a vorbit atât de cald și convingător încât n'a fost întrerupt nici odată.

D. Brătianu s'a sculat brusc, ca și cum ar fi voit să lovească pe d. Xenopol și a declarat că a făcut aluzie, la expropierea de la Palanca.

D. Xenopol: inexact, minciună. Apoi d. Xenopol a cerut cuvîntul în replică, dar d, Climescu care prezida, a refuzat.

A intervenit d. I. Grădișteanu care a zis: este o monstruozitate ca să iei cuvîntul unui om pe care l'ai atacat, mai ales cînd regulamentul este categoric în această privință,

D. Xenopol: dacă nu mă lasați să vorbesc, am să interpelez pe d. ministru de interne asupra modului cum d-sa își bate joc de biserică și de instituțiunile fundamentale ale țării. Eu n'am avere moștenită nici de la părinți, nici de la amicii părinților mei, sunt om cinstit și pot răspunde la orice acuzare.

*

Ca o dovadă a cartelului, este faptul că deși d. Grădișteanu a luat apararea d-lui Xenopol, Epoca îl atacă azi în mod violent și aceasta este cu atît mai curios, cu cît se știe că între d-nii Xenopol și Filipescu avusese loc un grav incident pe timpul în care d. Xenopol era mîna dreaptă a d-lui Brăteanu.

*

Un alt incident s'a petrecut eri la Senat între d. dr. Rîmniceanu și deputatul I. G. Duca.

D. Rîmniceanu a întrebat pe d-nul Duca: de ce mi-ai trimes chitanța abonamentului la „Viitorul" cînd acel ziar mă atacă?

— Nu știu, a răspuns d. Duca.

— Minți, ești un copil, i-a respuns deputatul.

— Ești un bătrîn senil a respuns d. Duca.

Deschiderea parlamentului turc

Constantinopole. — Astă-zi s'a deschis parlamentul turc. O mulțime enormă staționa în fața parlamentului.

Sultanul, toți marii demnitari, miniștrii și corpul diplomatic au luat parte.

Mesagiul imperial de deschidere l'a citit Messin Pașa.

CAMERA

Bucureți.—In culuoare se discută asupra incidentului de eri de la Senat și mulți liberali desaprobă nesocotința d-lui Brătianu.

Generoșii pregătesc o manifestație de simpatie pentru ministrul de interne.

La deschiderea ședinței d. Ferechide anunță că astă-zi s'a deschis parlamentul turc și propune să se trimeată o telegramă de felicitare, în vedere că și romîni fac parte, din acel parlament.

D. Brătianu se ridică spre a spune că acceptă și atunci are loc manifestația, care consistă în faptul că este aplaudat de generoși.

D. Jean Lahovari, propune ca în telegramă să se arăte că se trimet felicitările unanime ale Camerei.

D. Iorga întreabă dacă s'au luat măsuri ca anul acesta ziua de 24 Ianuarie să fie sărbătorită cu mare fast în Iași și dacă n'ar fi momentul oportum ca osemintele lui Cuza să fie strămutate de la Ruginoasa la Iași.

HIRSCH-IASI

— Cassa de incredere —

IAȘI.—STRADA LAPUȘNEANU—IAȘI

CEL MAI MARE DEPOZIT

al renumitelor

LAMPI

PENTRU ELECTRICITATE

cu prețurile originale ale fabricilor

tot ce este MAI NOU și MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE

COVOARE

cu metru și cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu prețuri foarte eftine.

BEȚE pentru perdele de **BRONZ** frumoase, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune și frumoase și nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME și STORURI de ultimele noutăți

Grigore Dimitrescu

Doctor în drept, fost supleant la trib. Iași.

AVOCAT

Str. Carol 14

Se caută un tovarăș

cu un capital de la 1000—2000 lei, pentru fabricațiunea unei invențiuni deja brevetate, sau vînzarea brevetului. A se adresa d-lui **Chiriac** str. *Albinet 26*.

De vînzare VIA „La doperi" din comuna Galata, foastă proprietatea C. P. Constantiniu.

A se adresa d-lui Petru Vrînceanu strada Sfîntul Lazăr 75.

Român 35 ani foarte energic și bun gospodar fără viciu caută post administrator de moșie în orice parte a Moldovei, adresa M. Z. post-restant, loco. S'au de la 21 Noembrie, Fochiam-Labirint 76. București.

ULTIMELE NOUTAȚI

In lenajuri, mătăsuri și catifele

au sosit la Magasinul

A. M. DIAMAND

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

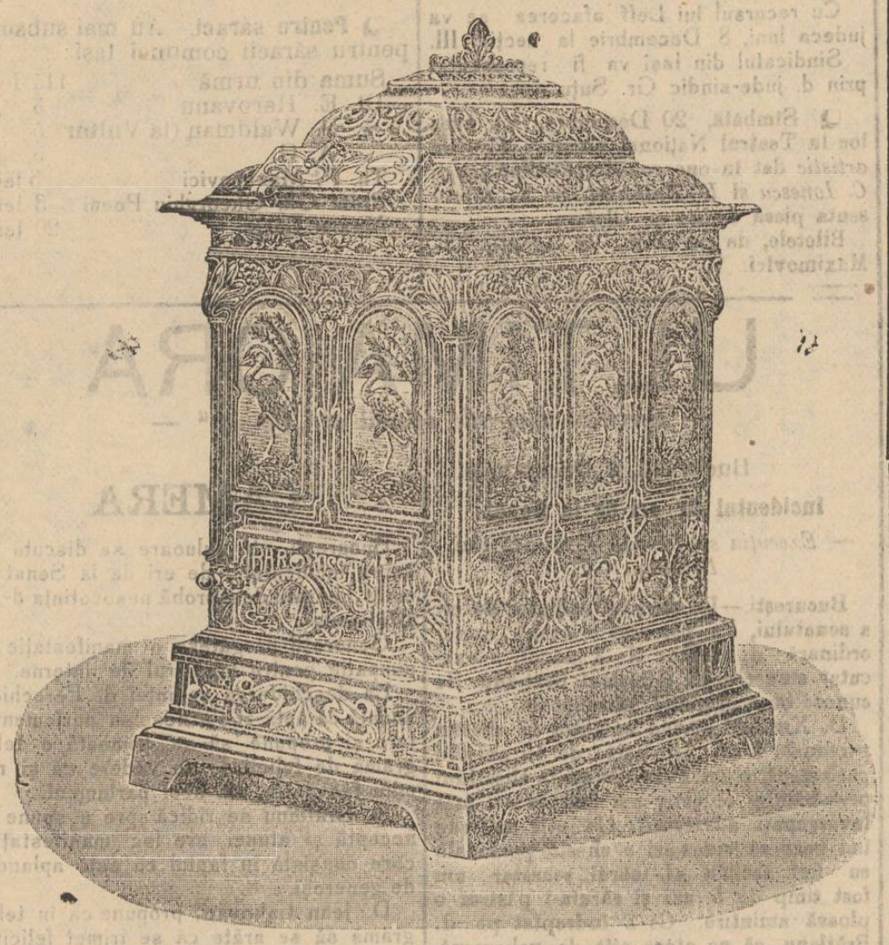

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurându-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE — FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE — de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă şi Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

La finele reprezentaţiei

Cinematograf vorbitor

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare şi lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidenei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane si Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz intreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicial cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iaşi .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei

6 luni . . . 10 »

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNȚURI

Un rînd în pag. III, 50 Bani

» » » » IV, 40 »

ZIAR CONSERVATOR DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Str. Primăriei No. 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 602 IAȘI, Sîmbătă 6 Decembre 1908

IN FAȚA URNELOR

In curînd țara are a se mai pronunța pe față, în procesul politic deschis între noi și celelalte 2 partide istorice. In fața urnelor, ce în curînd vor cuprinde voturile alegătorilor din cîte trele colegiile electorale — colegiul I la Neamț, colegiul al II-lea la Iliov și coleg. III la Romanați, cetățenii vor fi chemați a-și arăta încrederea și preferința lor pentru candidații celor 3 partide.

Ori-ce exercițiu nou de vot e un prilej de educație politică. Ori-cît ar fi calificată țara romînească de țară guvernamentală; ori cît ar fi de îndatinată vechea vorbă a cronicarilor că „țara e pururea gata la domnie nouă", ori cît s'ar fi făcut abuz de partide cu împilarea conștiinței politice a alegătorului romîn; cu toate acestea e un fapt netăgăduit, evident, că cu fie-care votare numărul celor ce se fixează în partide e mai mare.

Urna de vot e o cernere a alegătorilor, și un prilej de a-și arăta pe față simpatia ca și ura, recunoștința ca și adulațiunea, sinceritatea ca și tragerea pe sfoară; în sfîrșit urna arată pe alegător cu toate lipsurile lui, cu toate bunurile lui.

Noi nu disperăm că în viața noastră publică nu va predomina în alegătorul romîn partea cea mai bună a sufletului său; noi nu desperăm ca alții să cîntăm imnuri de înmormîntarea civismului. Ori-cît ar fi călăuzit alegătorul în fața urnei de interes, și de un interes imediat și personal, în măsura în care acest interes imediat a fost și este ocrotit și garantat prin legi organice, prilej are cetățanul ca în fața urnei să-și cerceteze conștiința și să facă o alegere între vlaga politică a reprezentanților celor 3 partide.

Și în adevăr, iată cam ce fel vede cetățanul alegător vlaga celor 3 partide: In partidul liberal *o senilitate*, care amenință organismul interior al partidului de a se descompune. Pe lîngă senilitate politică cetățanul mai vede că în acest partid, s'a întronat dreptul nașterii, titiul ereditar de familie, camarila de exploatare; iar mai pre sus de toate, acel brahmanism oriental, în care șefii se fac nevăzuți, neauziți, un fel de semizei, ce nu se scoboară la nevoile pămîntești. Sorociți prin drept divin de a fi în frunte, în urma lor n'ai de cît o droae de norod ce se zbate pentru a rumpe zăgazul acesta reacționar ce înăușă viața politică liberă, în stat liber.

In toată țara suflarea liberală e frămîntată de această boală endemică și mortală. Liberalismul ortodox moare și alegătorii își dau samă că nu e de loc momentul, ca prin votul lor să întinerească un organism senil și putred.

La partidul conservator-*matcă*, aceiași senilitate, cu aceleași privilegii. Dar dacă aici dreptul sprijinit pe privilegii, ar crea o rațiune istorică, izvorită din însă-și faptura partidului conservator, întronarea sa la liberali e o dovadă de regres ce se observă în întocmirea actuală a partidului liberal.

Dacă la conservatorii-*matcă* s'a zis de pe banca ministerială, că numai aceia au dreptul de a face politică, cari au un venit fonciar de cel puțin 50,000 lei pe an, la liberali acelaș principiu tronează supt altă formă: *îmbogățiți-vă*, căci tot burghezia putredă de bogată dirigueşte viața politică liberală.

Spiritul îngust de familie, considerentele de neam și înrudire, acaparare diriguirei partidului, în mîna celor predestinați de soartă, toate acestea fac ca alegătorul să se simtă degajat de ori-ce legătură cu acești energumeni.

Din sinul partidului conservator a roit partidul conservator-democrat, cu șefia d-lui Take Ionescu. Matca veche a partidului suferea de senilitate; în sînul său se întronase spiritul de castă și familie; iar boala de la direcție a produs și produce partidului lipsurile de care sufere.

De toate acestea știe alegătorul nostru. Pînă acum prin votul său a dat deplină încredere politicei conservatoare-democrate. In cursul lunei aceștia țara va mai avea prilej a se pronunța în diferite colegii pentru politica dusă de noi.

Noi așteptăm cu încredere verdictul țării; succesele de eri, ne dau încrederea zilei de mîine. La Prahova colegiul al II-lea de Senat, la Neamț coleg. 1 de Cameră, la Romanați colegiul al 3-lea, la București colegiul al II-lea, *cel mai numeros colegiu din țară*, pretutindene luptăm luptă aprigă și hotărîtă.

Iar partidul merge sigur la izbîndă, pentru că nu prezintă alegătorului nici unul din lipsurile sufletești ale îmbelor partide istorice.

Gh. Ghibănescu

O execuție prea meritată

D. I. I. Brătianu se crede. Este pacatul constant al omului cu noroc de a se crede. Si noroc are ministrul de interne, mai mult noroc de cît minte.

Pentru d. Brătianu căruia Fortuna—zeița sa favorită—i-a dat averi de felurite soiuri și, mai ales, de diferite provenienți—omul sărac este implicit un om necinstit.

Sursa averei nu importă, fiind-că banul n'are miros, ca să poți preciza de unde vine. Că averea aceea este acoperită de ceața vremei; că ai căpătat-o plocon de la socrul sau de la un prietin devotat al casei tale părintești—banal și indiferent.

Să ai. Iar dacă n'ai, dacă sudoarea ta proprie, talentul tău— magic să fie—nu sunt de cît producătoare de venituri; dacă nu poți spune, cu gura plină, că pentru miile hectare de pămînt ce le ai—isvorîte tot din sursele de mai sus—primești, la fie-care șase luni — atîtea zeci de mii lei — atunci ești un necinstit.

Asemenea oameni sunt de prisos într'o societate așa cum o înțelege omul cu noroc și el, ca și fiscul, n'au ce face cu ei.

Nici d. N. Xenopol, distinsul bărbat politic, n'are arendaș. Nici cupoane nu taie. Și de aceea, de pe înălțimea băncei ministeriale, pe cari l'a așezat norocul—și numai el—d. Brătianu a crezut că ie bine să-l trateze pe d. Xenopol în simplu particular, care nu va plăti impozit pe venit—cînd această reformă va fi introdusă.

D. Brătianu uitase că d. Xenopol fusese, pe vremuri, secretarul lui Ion Brăteanu—sau a contat pe acel fapt, crezînd că nu se va da respuns atacurilor sale stupide.

Omul cu noroc, prințul lui Carada a greșit.

Omul cu noroc, dar omul nul, a fost executat sîngeros. I s'a spus ceea ce este: un mare fleac, cu mare noroc.

I se vor spune și altele dacă va mai fi necuviincios—omul cu noroc mare și cu minte puțină.

Perfidie gazetărească

Viitorul, *oficiosul generoșilor liberali vorbind despre discursul pe care l-a ținut d. Maiorescu la Senat în discuția adresei, îl definește: „palid și ca fond și ca formă".*

Nu avem cîtuși de puțin intenția să luăm apărarea oratorului carpist; aci are cuvîntul presa conservatoare. Ținem numai să relevăm reaua credință și-am putea zice—perfidia Viitorului. *Cum voia ziarul brătianist să fie discursul d-lui Maiorescu? Energic și combativ? Dar se putea să fie așa?*

Iată o sumă de întrebări, pe care Viitorul *trebuia să și le pue înainte de a publica revista numărului său de eri. Sau, dacă și le-a pus—ceea ce e probabil—atunci nu trebuea să califice în modul acesta discursul d-lui Maiorescu.*

Gruparea carpistă trece acum, în ajunul alegerilor parțiale, printr'o situațiune foarte critică. Pentru a nu suferi o înfrîngere caraghioasă și totală, a pus în practică și de astă-dată cunoscutul ei sistem de luptă electorală: cartelul. Și ca de obicei, cartelul l-a încheiat—firește—cu partidul liberal—cumnatul. In asemenea împrejurări, în cari gruparea carpistă trăește cu speranța milei guvernului, putea oare d. Maiorescu, fruntaș autorizat al conservatorilor să ia o atitudine energică în discursul său de la Senat? O asemenea atitudine n'ar fi înăsprit oare relațiunile cartelare, tocmai acum, cînd este nevoe să fie cît mai cordiale?

Desigur că da. D. Maiorescu a fost „mai pre jos de așteptările Senatului", pentru-că a trebuit *să fie așa. Discursul d lui Maiorescu a fost „palid și ca fond și ca formă", pentru că regimul cartelar* impune *asemenea discursuri.*

De cît, Viitorul *trebuia să aibă mai multă omenie, și să nu dea cu piciorul cu atîta sălbătăcie. Trebuea să se gîndească* Viitorul, *că responzabilitatea imoralității cartelului—care a* comandat imperios *discursul palid al d-lui Maiorescu—o are și partidul liberal ca și gruparea carpistă. Ceea ce făcut acum* Viitorul *nu poate fi altfel calificată, de cît:* perfidie gazetărească.

Idem.—

CHESTII SCOLARE

Incetineala învățămîntului rural

Chestia activității extra școlare a învățătorilor noștri, rîdicată de dl. Tit Maiorescu în Senat readuce o chestie mult discutată a puținului spor ce s'a făcut și se face la noi în țară, cu învățămîntul rural.

Nu numai astăzi, cînd învățătorul e hărțuit la îndeplinirea a *cinci-spre-zece* atribuții oficiale, observăm o stagnare și o încetineală, dar chiar cînd învățătorul ar fi fost lăsat numai la munca dintre 4 păreți încă sporul n'ar fi fost mare.

Pînă acum s'au arătat venite din partea societății; că țăranul e nevoes, nu știe rostul școalei, e refractar la cultură etc. etc., noi credem că în această privință s'a uitat un factor, care e mai conștient în aceasta.

Și acel factor e statul.

Statul e marele vinovat de încetineala sporului învățămîntului rural.

Să ne explicăm.

1) In legea de la 1864 s'a nesocotit învățămîntul pedagogic, deci timp de 30 de ani legea noastră organică n'a luat măsuri de recrutarea învățătorilor bine pregătiți. Nici școala normală de la Iași—care exista—n'a fost luată de model.

Trei zeci de ani dar statul a vîrît în corpul didactic rural toate elementele cele mai variate!

2) 30 de ani n'a legiferat obligativitatea prin executarea amenzilor.

Deci neavînd sancțiune legea nu s'a aplicat.

3) Localurile de școli au fost și sînt în mare parte niște coteneţe. Statul după 32 de ani s'a gîndit să activeze clădirea de școli, căci este știut că nu poți sili pe om să'și dea copii la școli, căci n'a veau unde să încapă. Iar comunele actuale sînt cele mai multe improprii pentru a face față cerințelor școlilor ca local!

4) S'au creat posturi nouă cu foarte multă zgîrcenie. Era tradiționala prevedere de 10.000 lei pe an pentru crearea de posturi nouă; ba au fost ani cînd s'a șters cu totul.

A trebuit să vină excedentele de 270 milioane cu 7 ani ce se dea *un milion pentru școlile rurale!*

5) Statistica școlară s'a făcut abia în 1892, așa că de atunci abia știut pe ce bază merge învățămîntul.

6) Statul a nesocotit utilizarea forțelor sociale în îndrumarea culturii, desfințînd pe cele existente, izolînd biserica, care a fost un promotorin de cultură și punînd în fața săteanului un aparat prea complex de învățămînt, și așa de încărcat că de 4 ori l'a descărcat fără să-l ușureze efectiv.

Nu greșim dar, cînd zicem că statul are cea mai mare vină în încetineala sporului în învățămîntul rural.

Iar la această încetineală a contribuit și iroseala de puteri ce ministrul Haret a făcut'o, împărțind munca dascalilor rurali în cinci-spre-zece direcțiuni, pentru a se neglija afectiv tocmai școala.

***

CATE-VA NOTE

Romîncele—toate—de *la* Milcov—cam pe unde vine localitatea aceasta?—au făcut un manifest pentru d. Șumuleanu. L'ar fi făcut probabil, și pentru d. Buicliu cel Abgar,—dar n'au știut—șiretele!—că Adonisul—de și oprit de la așa ceva—va pleda la Vaslui.

Există romîncele acelea de *la* Milcov? Există un oraș cu numele acesta? Nu știm. Dar există un manifest, care vine de la Milcov și poartă, en ensamblu, semnăturile indiscifrabile ale romîncelor din acea curioasă localitate.

Manifestul se adresează juraților cari judecă „afacerea" și anunță că glasul femeilor de la Milcov—cîți locuitori are acest oraș?—s'a unit cu glasurile bărbaților, au format dar un cor mixt—și acest cor se face heraldul unei știri senzaționale: jidanii — vipere asiatice—se fudulesc că au cumpărat cu aurul lor pe bravii judecători de la Vaslui!

Acum ați înțeles cam cine sunt acele misterioase romînce de la Milcov! S'a făcut o banală contravenție in materie de geografie—și de acolo a isvorît necunoscutul. oraș Milcov și necunoscutele sale locuitoare: Milcovul are numai locuitoare.

*

Dulci moravuri orientale.

Un bărbat foarte sus pus și extrem de comod debarcase deună-zi în stația Pașcani și în așteptarea unui alt tren, luă masa în restanrantul gării. Acel alt tren avea să între în gară cu o întîrziere de două zeci minute, așa că distinsul pasager avea toată vremea să se ospăteze bine și să nu fie încărcat la socoteală de chelner, cum ie obiceiul în restaurantele din gări.

Barbatul sus pus și comod,—obișnuește să mănînce încet: doar ie orientul, nu american.

Cînd veni portarul, cu clopotul în mînă, și anunță, că trenul pleacă pentru... distinsul pasager ajunsese abia la al doilea fel de bucate. Chemă pe portar și i zise:

— Du-te și spune șefului de gară, că eu domnul X, îl rog, să întîrzie plecarea încă cu cinci minute.

Zis și făcut—făcut din partea șefului.

Trecură cele cinci minute și iar veni portarul cu clopotul.

— Grăbiți-vă, domnilor, trenul pleacă pentru...

Distinsul pasager, înfundat într'un iaurt, făcu un gest generos.

Du-te și spune-i să mai zăbovească încă cinci minute.

Și a zăbovit încă zece minute—nu cinci și distinsul pasager tot nu gătise masa.

Traversînd peronul—el avala încă dintru'un măr—așa cum face fie-care în țara lui.

Dulci moravuri orientale—nu că a mîncat un om distins în favor de public—pe peron—dar că poate face cu un tren ce-i place și cum i place!

OAMENI ȘI LUCRURI

MARTURIA

Una din cele mai interesante și mai complexe manifestări în relațiunile dintre om și om este și mărturia. Neînțelegerile conflictele, judecățile, sunt din nefericire dese, foarte dese între oameni. Viața este așa feliu organizată în societatea modernă—în cît la tot pasul fie care din noi se lovește de alt cine-va dintre semenii săi; interesele se ciocnesc, temperamentele se dovedesc; vrajba se seamănă preste tot; împrejurări multe și de tot felul vin să arunce pe unul în contra celuilalt. Iar sălile judecătorilor și tribunalelor și Curților sunt pline tot-deauna de oameni, arhivele gem de acte și lucrări.

Ce ar fi însă judecata fără acest element esențial și predominat: martorii?

In cele mai multe conflicte și procese ei, martorii decid de soarta procesului. Cuvîntul lor, luat sub jurămînt, este crezut în chip obligatoriu, în virtutea unei vechi convențiuni și a unei străvechi experiențe care arată că a treia persoană, totdeauna mai puțin interesantă de cît însăși împricinați,i se cuvine să fie crezută și să decidă de a cui parte este adevărul și dreptatea. Frica de primejdia unui jurămînt falș s'a dovedit a fi pînă la un punct o garanție sigură față de martori în general și severitatea pedepselor în cazul mărturiilor mincinoase este cu drept cuvînt dintre cele mai aspre. Căci în cele mai multe procese martorul e personagiul cel mai important, mult mai important ca însuși împricinații. Se întîmplă cazuri cînd un acuzator pervers stă în umbră, mișelnic, lăsînd toată greutatea și răspunderea pe umerii martorului,—interesat ori nu în cauză, după împrejurări. Cîte nu se întîmplă!

Starea sufletească a martorului e un cîmp larg de studii și sunt observații foarte remarcabile în lucrarea d-lui profesor Rădulescu-Motru: „Psihologia martorului" publicată acum cîți-va ani.

Iar reflecțiile aceste ni le suggerează cetirea dării de seamă a procesului din Vaslui, intentat de chimistul iașan—al cărui nume e prea popular acum ca să-l mai amintim—unui mare număr de comercianți. Ceea ce m'a izbit a fost că martorii proprii ai acuzării, chemați pentru a depune anumite lucruri dorite de acuzator, odată ajunși în pretoriul justiției manifestă la rîndul lor aceeași psihologie deosebită—a martorilor în general cînd sunt supuși suggestiunii jurămîntului.

Mi se spune că avocatul apărării a zis în momentul cînd unul din acei martori a pus mîna pe cruce:

—„Ține minte, ai jurat!" Și-i repetă fraza de trei ori.

Prin coincidență găsim în darea de seamă că martorul, un om titrat și cult, rămîne nedecis în mijlocul mărturiei, făcînd ast-feliu o atmosferă contrarie acelora cari au așteptat' cu speranțe de sigur, mărturia celui citat de dînșii.

Omul—fie cît de mult ros în atingere cu civilizația și cu știința—nu poate înlătura anumite puternice influențe psihice și între aceste se află și acea a jurămîntului în împrejurări de mărturie. De aceea de multe ori din cauza unui martor nedeprins cu minciuna socoteala unor acuzatori iesă tocmai invers de cum și-au făcut-o de-acasă...

Rodion

Napoleoniene

Eroul etern.—O carte nouă.—Captivitatea vulturului.—Primele emoțiuni. Napoleon în insula Saint-Hélène.—Solia captivului.—Mama se roagă pentru el.—Boala și moartea.

Literatura napoleoneană trece din nou printr'o înflorire abundentă. Din nou apar în toate limbile lucrări asupra vieții stranii a acestui erou între eroi. De aceea credem interesant a reproduce cîteva nuoi amănunte din opera manuscrisului biograf al lui Napoleon, Frederic Masson.

In carte sa recentă „*Autour de Saint-Hélène*", Frederic Masson arată multe fapte interesante captivității lui Napoleon și explică măsurile extrem de severe și neomenești la care a fost supus marele prizonier.

El dă la lumină multe fapte ascunse în acel timp, cu toate că prezentau un interes de primul ordin.

«Din momentul ce Napoleon puse piciorul pe Bellerophon, destinul său se ascunde în umbră și mister. Plîngerile sale se vor pierde în plîngerea vecinică a mării și valurile incoruptibile vor face o gardă mai strașnică de cît toată armata britanică».

Timp de șase ani nu se știa nimic în Europa, despre Napoleon și toți ochii tuturora sunt îndreptați asupra acestei insule pierdute în ocean, fără ca să poată vedea ce se petrece acolo.

Orice comunicare verbală sau scrisă sosită din Saint-Hélène, relatînd fapte autentice sau pur inventate, producea mare emoțiune în publicul european, excitînd mila la unii, indignarea la alții.

*

Pe la 1817 guvernul englez, sub cuvînt că suita lui Napoleon costă prea scump, a hotărît întoarcerea în Europa a unui ofițer de ordonanță și a trei servitori. Unul dintr'acești din urmă fu Santini.

Acesta fu însărcinat de împarat de a preda crendiciosilor și familiei sale o declarațiune pentru a protesta în contra tratatului din 2 August 1815 după care împaratul Napoleon era considerat ca un simplu prizonier și denumit generalul Bonaparte.

Santini ajuns în Londra, în legătură cu lord Holland, șeful oposițiunii liberale, și un editor publică în 1817 o broșură unde arată tratamentul cel aspru la care e supus împăratul.

Efectul acestei broșuri fu considerabil. Lord Holland și lord Bathurst interpelară pe miniștri și obținură promisiuni de a se îndulci regimul la care era supus Napoleon.

Tot pe atunci niște membri ai unei ambasade engleze, întorcîndu-se din China fără primiți de împărat. Iatorși în țara lor, comunicară impresiunile publicului. Atunci se născu o opinie favorabilă augustului prizonier, în Anglia, Franța, Italia, Germania. Toată lumea fu scandalizată.

Sub presiunea acestor sentimente de indignare și de milă, guvernul englez era dispus să modifice regimul impus lui Napoleon—tocmai atunci sosi în Londra generalul Gourgaud primul ofițer de ordonanță a împăratului.

*

Acest ofițer făcuse în ajunul plecării sale din Saint-Helene, cele mai extraordinare declarațiuni, comisarului englez sir Hudson Lawe, care le transmise imediat colegilor săi. El spuse că împăratul

Cumpărați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

era pe deplin sănătos, că dispunea de sume enorme, că scria cui voia, și că ar putea chiar să evadeze.

Generalul Gourgaud ajungînd la Londra reînoi declarațiunile sale ministrului Coloniilor.

Cîte-va luni mai tîrziu, acelaș general, revenit la aite sentimente publică niște note asupra campaniei din 1815 dictate de împărat, alăturînd o prefață unde exaltează pe Napoleon; expulzat mai tîrziu din Anglia el plecă în Germania, la prințul Eugeniu, care-l primește bine.

Tot atunci se reuni la Aix-la-Chapelle un congres al puterilor semnatare ale tratatelor din 1815. Mama împaratului îi adresă o scrisoare mișcătoare.

Ca răspuns, Congresul bazat pe declarațiunile generalului Gourgaud, hotărește ca Napoleon nu numai să rămînă captiv, dar să și fie supus la o supraveghere mult mai aspră de cît în trecut.

Totul s'a sfirșit, prizonierul Europei nu va mai scapa de cît prin moarte.

*

Cu toate că Napoleon era bolnav, doctorul care-l îngrijia fu învinuit de a face raporturi mincinoase, și reîntors în Europa. În anul următor, doctorul Stokoe, căutînd pe Napoleon, făcu un raport asupra stării grave a augustului bolnav. Sub cuvînt de mărturie mincinoasă, doctorul e suspendat din postul său.

In 1818, împaratul ceru să i se trimeată din Europa un medic și un preot. Cardinul Fesch, însărcinat cu aceasta îi trimise: „pentru corp, un bărbier corsican, rău crescut, puțin exact și tare ignorant în profesiunea sa; pentru suflet, un preot tînăr, care abia știa să citească".

In 1820 impăratul avu dureri atroce, provenind de un cancer de stomah și umflarea maiului.

La începutul lui Aprilie 1821 durerile devenind intolerabile, doctorul englez Arnott, fu chemat la Longwood și știind soarta ce-l aștepta dacă va spune adevărul, declară că imparatul nu e atins de nici o boală grea.

Cu o lună mai tîrziu moartea mult așteptată, puse capăt vieții eroului—și autopsia arăta o perforațiune a stomahului.

Până la ultima suflare, bravînd protocoalele Sfintei Alianțe, Napoleon a rămas Impărat, și a avut, după cît îi permiteau mijloacele, ca regulele etichetei imperiale să fie observate.

Pentru demnitatea Universității

— In chestia Iorga—Dragomirescu —

N'ași fi crezut că-mi va fi dat vre-odată să scriu aceste rînduri pe care nu le pot lăsa, pentru că sunt lucruri asupra cărora nu poți trece, pe care nu le poți privi cu nepăsarea brahmanului. Și n'ași fi crezut că în același număr al revistei în care tipăriam o lecțiune ce o ținusem acum două săptămîni la Universitate, în atmosfera senină ce ți-o impune numele acestei instituțiuni, va trebui să vorbesc de lucruri care te duc fără de voie cu gîndul în lumea patimilor de jos, a celor care n'au știut să-și desfacă sufletul de ceea ce suntem deprinși să socotim ca semne ale barbariei.

Se știe în toată țara—mîne se va ști și în străinătate—cum în cancelaria Universității s'a petrecut ceva nemai pomenit, una din acele fapte urîte cari te fac să te întrebi: e cu putință ca într'o instituținne atît de înaltă ca Universitatea să se găsească cine-va, care să se dedea la asemenea fapte—dar atunci la ce să te aștepți de la alții?

Și provocator al celor petrecute e profesorul care se crede adevăratul și singurul deținător al culturei, apostolul moralisator al tinerimei, e d. Iorga. Mulți nu se vor fi mirat de noua vitejie a d-lui Iorga, pentru că aceste mișcări ale d-sale au ajuns prea cunoscute, prea banale, și nu mai excită de cît emulațiunea fețelor negre care-și pregătesc ghioaga în vederea alegerilor. Dar d. Iorga făcuse pînă acum numai repetiții în acest sport—acum cîțiva ani făcuse repetiția cu călimara, tot în cancelaria Universității; anul trecut cetitorii de la Academie putuse asista la o altă repetiție a d-sale: de data aceasta însă profesorul-istoric care pare că s'a lăsat influențat de ce a cetit despre năvălirile barbarilor a voit să arăte că nu și-a pierdut degeaba timpul cu exercițiile de pînă acum și că ține să i se recunoască încă un nou titlu, acela de „maestru în bîtă" și alte dexterități aplicate pe spatele altora.

De ani de zile d. Iorga lovește în dreapta și în stînga, lovește mereu în colegii dela Universitate și nici un calificativ nu-i repugnă, cînd este vorba de a-și satisface ura, nemulțumirea d-sale de suflet chinuit, care vede că a încercat prea multe și n'a izbutit, sau că în jurul d-sale se face golul și nu mai vede decît surîsul și disprețul. A atacat intîi pe profesorii bătrîni cărora le datora mult; a atacat pe urmă pe cei mai tineri; a început întâi cu d. Pompiliu Eliade, și-mi aduc aminte că mă găseam în streinătate cînd am primit *Sămănătorul* în care d. Iorga, secundat de un mititel colaborator, începuse atacurile contra d-lui Eliade; colaboram și eu pe atunci la *Sămănătorul*, rugat fiind de cei care vedeau că revista nu mai merge — colaborare pentru care se știe cum mi-au multămit, — cînd însă am văzut că d. Iorga începe să atace — și în ce termini! — și pe colegul meu D. Eliede, mi-am zis: „aceasta nu se poate ierta" și fără esitare — își mai aduce aminte d. Eliade? —am încheiat colaborarea mea la revista în care d. Iorga a venit pe urmă să mă atace pe mine, cum m'a atacat și cînd am întemeiat această revistă, cum mă atacă și acum mereu, supărat cà nu-l iau în serios, nu-i răspund la tot ce scrie împotriva mea, cum n'am luat în serios nici literatura d-sale. A atacat pe urmă d. Iorga și pe d. Rădulescu-Motru și pe cîți încă!— te întrebi chiar dacă a lăsat pe cineva în pace.

Ne deprinsesem să nu mai luăm în samă ce scria condeiul compromis al d-lui Iorga în contra unuia ori altuia; cînd însă d-sa nu mai cunoaște nici o margine și vine în cancelaria Universității să dea drepturi brațului și ciomagului, trecerea cu vederea, toleranța, ar fi o slăbiciune culpabilă.

Nu crede d. ministru — profesor universitar și d-sa—că, înainte de a interveni doctorul, este dator să intervină d-sa, pentru că e în joc prestigiul Universității, că nu se poate ca faptele nesocotite ale unuia singur să se resfrîngă asupra unei întregi instituțiuni? Ce vor zice mîne profesorii de liceu, care sînt așa de des pedepsiți pentru abateri mai puțin grave dela datoria lor, dacă ar vedea că la Universitate e tolerată încăerarea cu spectacol de studenți? Trebue să se știe odată că Universitatea nu este cum voește s'o înfățișeze d. Iorga împreună cu cîțiva prieteni ai d-sale, că deosebiri mari de creștere și de cultură îl îndepărtează de ceilalți universitari.

„Viața Nouă" **Ovid Densușeanu.**

Litere-Științe-Arte

Julietta Mîne seară, 6 Decemvrie, publicul iașan va serba un eveniment teatral. Excelenta artistă, d-na Aglaia Pruteanu, reapare pe scenă în una din cele mai strălucite ale sale creațiuni: rolul Juliettei în piesa lui Shakespeare, Romeo și Julietta.

Cu drept cuvînt publicul iașan s'a arătat nemulțumit că în cursul stagiunei nu s'a dat ocaziune eminentei artiste de a juca, în conformitate cu condițiunile impuse de talentul ei dramatic.

De aceia nu ne îndoim că lumea iubitoare de frumos va asista la spectacolul de mîne și va răsplăti cu aplause meritate reapariția d-nei Pruteanu. Rolul Juliettei este alături de acel al Ofeliei și al Desdemonei unul din acele care au întemeiat renumele binemeritat al artistei iașane.

*

Duminecă, orele 2½ are loc în salonul conservatorului producțiunea elevilor cu următorul program:

Beethoven: Trio op. 87 pentru două Oboe și Corn Englez, executate de elevii C. Paraschivescu, C. Ionescu și Popovici M.

Alexandri: Versuri, recitate de elevul I. Dimitrescu.

Golterman: Andante din Concertul si major pentru violoncel exec. de elevul A. Krüger, va acompania la Piano eleva H. Ghiulea.

Ant. Cirillo Trio: Andante și Minuetto pentru două Trompete și Trombon vor executa elevii C. Rusovici, I. Bobea și A. Stîngaciu.

Luft: Fantasia pentru Oboe executată de elevul C. Paraschivescu, va acompania la Piano eleva N. Dimitriu.

Grieg: Sonato op. 7 pentru piano, Andante, Alla Minuetto, Finale ex. de eleva Fl. Ficșinescu clasa d-lui Sibianu.

I. Strauss: Frumoasă Dunăre albastră pentru cor mixt. Tradus și aranjat de d. T. Teodorescu, va executa corul Conservatorului sub conducerea d-nei S. Teodoreanu.

a). Arensky A.: Consolation.

b). Bach: Concert Italian partea III-a pentru Piano va exec. eleva N. Dimitriu clasa d-șoarei Sion.

Verdi: Romanța din opera Un Ballo in Maschera pentru Bariton cîntată de elevul V. Ionescu.

T. Nachèz: Romanța op. 17 pentru Violină exec. de elevul E. Strassberg va acompania la Piano eleva H. Ghiulea.

Alexandri: *Pîcală și Tîndală*, comedie într'un act în versuri, jucată de elevii I. Dimitrescu și C. Buchman.

*

A apărut „Viața Nouă" cu data de 1 Decemvrie avînd următorul sumar:

Ovid Densușianu, Increderea în știință, I. — E. Speranția, Și totuși... — Mihail Cruceanu, Poemele oglinzilor, III, IV.—Pompiliu Păltănea, Tăcere (din E. Poe).—A. Bănățeanu, Despărțire.—Ovid Densușianu, Pentru demnitatea Universității. — Din mișcarea intelectuală.—In streinătate.

*

Reprezentația militară dată aseară la cinematograf, cu epizode din războiul pentru independență a avut un frumos succes. Mulți din asistenți au fost înduioșați pănă la lacrimi văzînd pe pînza cinematografului figuri de ale militarilor morți în campania glorioasă.

*

Beneficiul artiștilor Momuleanu de mîne seară 6 Decembrie se anunță cu un frumos succes al stagiunii.

Abonamentul este valabil numai la stal. I.

Examenele de capacitate

— Rezultatele de pînă acum —

Pînă în prezent s'au dat următoarele rezultate la examenele de capacitate ale profesorilor de curs secundar și care au fost numiți cu titlu provizoriu.

Religia: d-nii Popescu Gr. Breasta, Georgescu Dumitru Preot, Popescu Gh., Teodorescu Ilie Preot, Crețu Gh. Preot, Rădulescu N. Preot, Dobrotă I., Florescu I. Dâmbovița, Dobrescu T. Alex., Ionescu N. Preot, Voicu Gh. Preot, Chiriac D. N., Gibescu I. Arhidiacon, Mihăileanu M., Muntesnu P., Popescu D. Roșiori Preot, Ghiga A., Ionescu Stefan Preot, Mușetescu Simon, Pepescu Șerban Preot.

L. romînă: d-nii Caracaș R., Roman N. C., și Mavrodin Elizeu.

L. latină d. St. Bănarescu.

L. franceză: d. St. C. I. Botez.

L. Germană: d. C. D. Găluișcă.

Filosofia: d-nii N. Tănăsescu și Ilie Marinescu.

Matematica: d. Gh. Naneș.

Sc. Naturale și higiena: d-nii Anghel Constantinescu, N. D. Dumitrescu, Stefan Orășanu, Ion C. Stefănescu, Grigore Iliescu, Nicolae Neagu.

Sc. fizico-chimice: d-nii Lăzărescu I., Stefănescu Galați G., Popescu M., Andreescu P., Bodgănescu M., Jalbă I., și Andronescu A.

Desemn și Caligrafie: Petrescu Malcoci Emma, Hociung Laura, Predescu Elena, născută Sava, Zizu Maria, Stancovici Ecaterina, Grigorescu Viorica, Ionescu Elvira Sadoveanu Zoe, Mihailescu Aurelia, Luca Aneta, Ionescu Adela, Ionescu Stella, Constantinescu Sofronie, Penel B. Constantin, Mihailescu C., Zarma Th., Iordănescu I., Musculiu Gr., Ionescu Th. Gh., Mateescu I., Vasilescu N., Tomescu G. Toma, Isinschi Isidor, Mihailescu Gh. A, Ciolac Eugeniu, Victor Tănăsoiu, Frumuzache Lucreția, Scorpan V. Agripina, Stefănescu Eugenia, Severin D. Elpida, Leontovici Olga, Nicolau Eug. Profira, Stănescu Calipso, Raicovici Gheorghe.

Informații

❑ Ministerul instrucțiunei a cerut d-lui rector al Universității să-i comunice care va fi costul strict necesar pentru terminarea grădinei botanice universitare.

Lucrările vor începe în cursul lunei Martie a. c., sub conducerea d-lui profesor Alexandru Popovici.

❑ In urma intervenției serviciului sanitar, ministrul de interne a luat dispoziția ca la toate infirmeriile din județ să existe cîte o mică etuvă de desinfectare.

❑ S'a comunicat învățătorilor că acelor dintre ei, cari se vor ocupa și cu cursurile de adulți, li se va da un plus de leafă peste onorarul obicinuit.

❑ D. A. D. Atanasiu a fost însărcinat de minister să suplinească catedra de „Perspectivă" dela școala de Belle-Arte din Iași,

❑ Ministerul de instrucție a dat o circulară școalelor secundare, arătîndu-le modul cum pot să se asocieze școlarii pentru a-și face uniformele școlare, mai eftin.

❑ Ministerul de instrucție a dat o circulară direcțiilor de școli gimnaziale și liceelor, prin care le spune să ia măsuri a se înființa școli de adulți pe lîngă acele școli.

❑ **Carnetul sf. Neculai.**—(Sîmbătă 6 Decembrie). — D-nii Nicu Fleva (București), Nicu Xenopol (București), Nicu Cananău, Nicu Nanu, Neculai Pogonat, Neculai Gane, Neculai Leonescu, Neculai Ciolac, Neculai Culiano, Nicu Cozadini, dr. Neculai Apotecher, colonel Neculai Cernătescu, Neculai Bottez, Neculai Adam, Nicu D. Popa, Neculai Miclescu, Neculai Vasiliu, Neculai Olănescu, Neculai Ionescu, Neculai Pastia, Neculai Stefănescu, Neculai Marcopol, căpitan Neculai Bottez, Neculai Pompilian, Neculai Birmănescu, Neculai Dossios, Neculai Macarie, Neculai Alexandrescu, Neculai Constantinov, Neculai Gheorghiu, Neculai V. Stefăniu (tipograf), Neculai Popescu, Nicu Gherghel (Dorohoiu), Neculai Blebea (Botoșani), Neculai Neculau (Botoșani), Neculai Calligari (Botoșani), Neculai Bellu, Neculai Lupu (Pașcani), Neculai Agapi, Neculai Grigoriu, Neculai Burdujan, Neculai Drosso (București).

❑ D. Ioan Prassa a fost numit profesor suplinitor de limba franceză pentru două ore septămînal, la clasa IV a liceului Național.

❑ Profesorii și profesoarele de limbi străine, cari vor lua parte la congresul dela Craiova, vor fi găzduiți la școlile din acea localitate.

❑ Toți ofițerii din garnizoana locală, care sunt decorați cu ordine rusești, au primit ordin să asiste mîne, la Tedeumul ce va avea loc dimineață la catedrala sf-tul Nicolae.

❑ D. colonel dr. Acontz asistat de medicul regimentului, d. dr. maior Gavrilescu, a inspectat eri soldații regimentului 13 Ștefan cel mare cum și cazarma.

❑ Comisia medicală instituită să se pronunțe asupra stărei mintale a doamnei Adela Kogălniceanu, a fost citată pentru ziua de 10 Decembrie.

❑ Colegiul proprietarilor rurali din Iași a fost convocat pentru ziua de 20 Decembrie, spre a alege un prim supleant în comisia regională în locul d-lui Leonida Gatoschi, care a fost ales membru în acea comisie.

❑ Tribunalul secția II-a a declarat în stare de faliment, nin oficiu, pe comerciantnl de încălțăminte Guttman, proprietarul firmei la „Parcul regal".

❑ Frizerul D. Ionescu, din str. Golia a adresat o plîngere d-lui rector al Universității iașane în contra comitetului societății „Solidaritatea". La reprezentația dată dăunăzi în beneficiul acestei societăți d. Ionescu a coniecționat coafuri în costul de 21 lei pentru piesa „Alt-Heidelberg". După spectacolul, însă plata i-a fost refuzată. D. Ionescu a înștiințat că va intenta proces.

❑ In pleduaria sa avocatul Abgar Buicliu, a atacat cu vehemență pe d. dr. Missir, medicul comunal, a cărui depunere n'a fost pe placul, nici în favoarea d-lui dr, Șumuleanu, al cărui martor era medicul comunal.

Avocatul Buicliu a fost nevoit de altfeliu să atace pe rînd aproape pe toți martorii acuzării, puținii la care nu apucase a renunța înainte de judecarea procesului.

❑ Am anunțat eri că Adunarea deputaților a trimis o telegramă de felicitare. Parlamentului turc, cu prilejul primei sale ședinți.

Iată cuprinsul acele telegrame:

„Camera deputaților Romîniei în ședința de astăzi, printr'un vot unanim, m'a însărcinat a transmite Camerei de deputați a imperiului Otoman, cu ocazia primei sale ședințe, călduroase felicitări pentru marele act de viață publică în Turcia, căreia de mult timp Romînia îi păstrează o sinceră amiciție.

Dorim din toată inima realizarea de către imperiu a nouei ere de libertate, menită să asigure prosperitatea și bunul mers al tuturor supușilor săi".

Președintele Camerei
M. Pherekyde.

❑ Administratorul plășei Ungheni, comunică prefecturei județului că azi dimineață s'a deschis saltarul biuroului secretarului plășei, de unde s'a furat o sumă de bani. Controlîndu-se și caseta Comunală, care se afla în aceeași cameră, s'a găsit sfoara ruptă și lipită cu ceară.

Lipsește o sumă de 540 lei. Bănuelile căzînd asupra vătejelului Gheorghe Ene și străjerii N. Cristea și Gh. Fotea, toți trei au fost arestați.

❑ Agenția „Carmen-Sylva" ne comunică: concertul Rosental, anunțat pentru 12 Decembrie, s'a contramandat.

Persoanele cari au cumpărat bilete sunt rugate a-și relua custul plătit.

❑ Sîmbătă, 20 Decembre, va avea loc la Teatrul Național un mare *Festival artistic* dat în onoarea simpaticilor artiști *C. Ionescu* și *R. Bulfinski* Se va reprezenta piesa *Iudita* și *Olofern*.

Biletele, de pe acum, la agenția Th. Maximovici.

Universitare.—Potrivit cererei d-lui rector G. Bogdan, ministerul instrucției a acordat bilete gratuite pe căile ferate celor 25 de studenți, absolvenți ai liceului Roșca Codreanu din Bîrlad, pentru a lua parte la serbarea jubileului acelui liceu, care are loc Sîmbătă, 6 Decembrie.

— La rectorat au sosit diplomele d-lor Egher Beur Avram, Constantin I. Nicoleanu, George Dorin, Eugen Socor, Ioan Mărculescu, Balaban G. Ioan, Vasile V. Theodorescu, Vasile Pădure, Romulus Ionescu, Constantin C. Berr și Stefan Gingir.

— Ministerul de instrucție face cunoscut d-lui rector al Universității, că lucrările pentru aprobarea regulamentului facultății de litere și filosofie au fost supuse M. S. Regelui spre semnare.

❑ D. I. Maxim a fost numit secretar al inspectoratului regional din Iași, în locul decedatului Al. Bărzu.

❑ La percepția din Ungheni se furase o sumă de 500 lei, din lada de fer de acolo.

Autorul a fost descoperit astă-zi. El este țăranul N. Enea, care pretinde că cheia de la ladă i-ar fi dat-o un băetan; care a găsit'o în drum.

❑ Domnii doctori Victor Imerwohl și N. Grigoriu vor examina, în cursul lunei Decembre, cazurile de alienație mintale.

❑ La teatrul Sidoli are loc astă seară reprezentația Cinematografică sub conducerea personală a electricianului A. C. Bottez.

Programul, cu desăvîrșire nou, cuprinde sujete atît humoristice cît și de pe natură. Cele humoristice, de o perfectă reușită, cuprind scene pariziene, absolut noue pentru ieșeni. Greva copiilor, Un cap de lemn în mijlocul Parizului. Lotul cel mare (așteptat de fie care...) femei—automobiliste sunt comedii din noul program care vor stîrni rîsul intregei sale. Programul de astă seară cuprinde apoi scene de pe natură, precum fluviul Tannfors și cataractele sale (Suedia centrală) cu fermecătoarele lor poziționi, cu cele mai încîntătoare priveliști—un adevărat miracol terestru. Vin apoi scene instructive precum Olăriile și indeletnicirile arabilor etc. etc.

Indemnăm pe cetitorii noștri să asiste la aceste serate atît de amuzante și în același timp instructive.

Mîne Sîmbătă și poimîne Duminică au loc cîte două reprezentații la 3 ore ziua matineu cu prețuri pe jumatate și seara reprezentații cu prețuri obișnuite.

DIVERSE

— Cancelaria Mitropoliei a întocmit tabloul de parochiile vacante din eparhia Moldovei, care tablou va fi trimes casei bisericilor.

— Ministerul agriculturei, a cerut prefecturei județului, să-i comunice întinderile, cultura și producția în anul acesta, a cînepei din județul nostru. Aceasta în vederea unei statistici ce Ministerul vrea să-o întocmească.

— Din inițiativa învățătorului din Belcești, se va înființa în acea comună o cooperativă sătească.

— Ministerul de industrie a luat decisiunea pentru a introduce în cîte-va comune, de pe malul Prutului, învățătura artei de a împleti cufere din nuele de răchită. In acest scop ministerul va trimete un maistru.

— Jandarmul rural Gh. Rotariu a găsit ieri căzut în drum, în apropiere de comuna Șipotele, pe bătrînul Vasile Flueraru, de fel din satul Dornei, Suceava. Adus în Iași, în localul jandarmariei, bătrînul a încetat din viață.

— D. C. Dogaru, subchirurg al spitalului din P.-Iloaei, a fost transferat ca subchirurg-intendent la spitalul Isaccea, în locul vacant.

— D. Iordache Vasile a fost numi subchirurg la spitalul din Podul-Iloaiei

— In ziua de 22 a. c., se va ținea licitație, la prefectura județului, pentru rîdicarea burdușelor cu scrisori din cutiile poștale din acest oraș.

— Cu ocaziunea sezonului de iarnă salonul de mode al domnișoarei Elena Deleanu din Str. Veche No. 27, a pus la dispoziția onor. sale sale clientele, modelele cele mai noi.

❑ Mîine seară Sîmbătă 6 Decembrie, are loc în sala Teatrului Regal, foasta sala Pastia, a 2-a *Mare Serată Dansantă*, organizată de către Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor-tipografi. După felul de organizare și pregătirile cari se fac, va fi cea mai frumoasă serată dansantă, din cîte au avut loc pînă în prezent.

In tot timpul seratei, va cînta Muzica Militară Regimentul 13 Ștefan cel Mare, sub conducerea d-lui capelmaistru Vlăduți.

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

Representație de Beneficiu

SÂMBATA, 13 DECEMBRE 1908

Se va juca

In largul Oceanului

Comedie cu mare spectacol in 9 tablouri de D'Ennery

Procesul crîşmarilor din Iaşi

— Prin telegraf de la trimisul nostru special —

Vaslui, 4 Decembrie (seara)

Pleduariile

Atît partea civilă, cît şi apărarea renunţînd la ceilalţi martori, Curtea după o suspendare a şedinţei, reîntră în desbateri şi la orele 4 p. m., se încep pleduariile.

Inainte de toate însă, d. preşedinte D. Porfiriu ţine să atragă atenţiunea atît reprezentanţilor părţei civile, cît şi a celor ai apărărei, să evite incidentele neplăcute şi să se trateze cu moderaţiune.

Dl. *Abgar Buicliu*, începe prin a felicita pe juraţii din Vaslui, care au fost chemaţi a se pronunţa într'un proces aşa de important. Zice că un funcţionar al Statului, şi în acelaş timp profesor universitar, care e pus să controleze alimentele, a fost grav calomniat şi că s'a făcut o mare campanie contra lui, pentru a'l nimici!

Intr'o pleduarie, care n'a ţinut nici mai mult, nici mai puţin, de cît două ore şi jumătate, arată că d. Şumuleanu e directorul institutului de chimie din Iaşi şi că în baza art. 3 din legea sanitară şi a regulamentului în vigoare, are atribuţia de a lua probe de băuturi spirtoase şi alimente, pentru a controla. Susţine că calomnia a fost comisă de cei 130 de crîşmari prin memoriul şi petiţia adresată ministrului şi trimese apoi Camerei de Comerţ şi ziarelor.

Nici nu se putea ca d, Abgar Buicliu să nu pomenească şi de „Opinia". D-sa a afirmat că „Opinia" a avut la dispoziţie memoriul crîşmarilor şi aminteşte de scrisoarea trimesă de d. Şumuleanu „Opiniei" prin care se apara.

Cearcă apoi a dovedi intenţia şi reaua credinţă a acuzaţilor şi spune că d. Şumuleanu a procedat la fel şi cu crîşmarii romîni. Continuînd apoi, d. Buicliu, zice că d. dr. Missir nu şi-a făcut datoria la un moment dat. Vorbeşte apoi de fabricarea oţetului, fetele de la pensioane care beau oţet pentru a căpăta culoarea pală a feţei, citeşte diferite procese-verbale de dări în judecată pentru contravenţii. După-ce mai face o apologie a antisemitismului, se ocupă de declaraţiile martorilor.

Din cînd in cînd d. Buicliu, obosit de îndelungata-i pledoarie, lasă pe d. Şumuleanu să mai citească din procesele verbale, dările în judecată etc.

In cele din urmă, d. Buicliu terminînd cere juraţilor 150,000 lei dispăgubiri.

La orele 7 şi un şfert seara, şedinţa se rîdică.

Vaslui 5 Decembrie.

Sala e şi mai populată ca în celelalte zile,—lume multă venită să asculte pledoariile. Asistă foarte multe doamne.

Şedinţa se deschide la orele 12 şi un şfert.

La deschidere preşedintele anunţă că în urma căderei de acord între partea civilă şi aparare, se va ţinea o şedinţă de noapte de la 8—12 pentru ca să se termine deliberările, urmînd ca apoi continuarea procesului să urmeze Luni.

Pleduaria d-lui G. Mărzescu

D. Mărzescu, în aparare, zice că întrebările puse martorilor, înaintea curţei, au fost aşa de exagerate, că se dovedeşte prin aceasta că mai toţi martorii sunt duşmani vădiţi ai d-lui Şumuleanu. Procesul ce se judecă azi, desfăşură o ură veche a evreilor din Iaşi contra d-lui Şumuleanu, cum şi ura unui partid politic întreg, contra d-sale.

Arată apoi partea de calomnie ce cuprinde memoriul cărciumarilor întru cît se atinge reputaţia de specialist a d-lui Şumuleanu.

In susţinerea afirmărilor sale citează mai multe articole din *Opinia*, în care e atacat Şumuleanu; şi mai citează articolul d-lui Gh. Şerban din Buletinnl Camerei de Comerţ din Iaşi, cum şi ziarul Fulgerul al d-lui Stamatopol. Din acest concert de critică, d-sa vrea să scoată încheierea că s'a pornit o campanie pentru distrugerea valorei ştiinţifice a d-lui Şumuleanu.

Memoriul cărciumarilor, nu este făcut atîta pentru apararea intereselor lor negustoreşti, cît mai mult un protest contra şovinismului d-lui Şumuleanu.

Mai afirmă că memoriul a fost publicat şi comunicat la toată obştia evreiască din Iaşi ca mijloc de agitare a lumei evree contra d-lui Şumuleanu.

La aceste declaraţii ale d-lui Mîrzescu protestează cîrciumarii Leibovici şi Bercovici declarînd că nu sunt adevarate.

Tot-odată ca insinuare, d-sa provoacă pe d. At. Gheorghiu să afirme dacă nu cumva un membru din juraţi, ar fi afirmat cîrciumarului Bercovici că spiritul juraţilor le este favorabil, rugînd onorata Curte să consemneze aceasta în procesul-verbal.

La aceste afirmaţiuni ale avocatului Mîrzescu, protestează cîrciumarul Bercovici, zicînd că nimic nu e adevărat.

Incidentul Cuza-Ghiorghiu

In acest moment d. Cuza spune că avocaţii cîrciumarilor, prezintă ideile ce le propagă doctorul Steuerman.

D. Ath. Gheorghiu: Da! dar nu prezintăm ideile universitare pe care d-ta le profesezi spre ruşinea neamului nostru. Apoi adresîndu-se d-lui Georgel Mîrzescu îi spune: D-ta uiţi că aci nu se judecă procesul comunităţii israelite, ci un proces al cîrciumarilor.

Şedinţa se suspendă. Prezidentul roagă pe avocaţi să fie mai scurţi în pleduariile lor căci atunci procesul nu se va termina nici Luni.

Unii afirmă că va fi şedinţă de noapte; alţii cred că procesul va fi suspendat azi, pînă Luni.

D. Mîrzescu şi-a încheiat pleduaria, cerînd condemnarea.

La redeschidere, se dă cuvîntul d-lui Sassu, alt avocat al părţei civile, a căruia ridicolă pleduarie, a făcut ca pînă şi d. Cuza să rîdă.

D. Sassu, a ţinut un discurs identic acel pe care l'a debitat într'o întrunirie publică din Iaşi, a vorbit mult despre chestia şi răscoale ţerăneşti, şi invitat de president să vorbească în chestie, a zis că procesul de azi este un *proces istoric*.

Reprezentantul ministerului public, declară că rolul său este secondar într'un proces de presă. Totul remîne la buna apreciare a juraţilor, care vor condemna sau achita după cum vor crede de cuviinţă, Procurorul zice că d. Şumuleanu era în drept să facă cercetările ce le-a făcut şi că n'a abuzat de puterea lui.

Se dă cuvîntul d-lui Lascar Antoniu, după care va vorbi d. Delavrancea.

Se va ţinea şedinţă de noapte pînă la orele 12, după care procesul va fi suspendat până Luni, căci trebue să mai vorbească încă 5 avocaţi.

*

Profesorul Riegler şi Şumuleanu.

—In relaţiunea asupra dispoziţiei d-lui profesor Riegler s'a redat un pasagiu în care figura nelămurit expresia de „şoltic".

Iată cum s'au petrecut lucrurile. D. dr. Şumuleanu ceru voie să pună o întrebare şi anume:

— Cunoaşte d. profesor Riegler pe un chimist străin care a scris un tratat de chimie despre falşificări şi tot el a publicat instrucţiuni pentru comercianţi cum să falşifice vinurile.

D. dr. Riegler privi pe chimistul ieşan şi zise:

— Pe acel chimist nu-l cunosc, dar — şi aci fixă lung pe d. Şumuleanu—„şoltici se găsesc în toate ramurile şi în toate părţile".

După această replică chimistul ieşan renunţă la ori-ce alte întrebări.

Ultime informaţii

❑ *Execuţia d-lui I. Brătianu la Senat a produs mare satisfacţie în rîndurile liberalilor vechi din Iaşi.*

Cea mai mare satisfacţie a avut-o d. C. Climescu, care a presidat interesanta şedinţă a Senatului.

Senatorul de Iaşi este un mare adversar al Brătienilor, din cauza ideilor sale generoase.

❑ *In chestia recomandărei unui supliplinitor la catedra de Istoria literaturei şi Estetica literară, consiliul facultăţei de litere, a fost convocat pentru mîine, Sîmbătă, ora zece a. m.*

In afară de d. Garabet Ibrăileanu, mai candidează şi d nii: I. Paul, profesor în Iaşi şi d. N. Iorga.

❑ D. căpitan Leon C. Aslan, adjutorul de comandant al pieţei Iaşi şi d. căpitan G. Corjescu, din regimentul 8 Roşiori, au fost mutaţi unul în locul altuia.

❑ Se şte că d. Knowles, representantul Statelor-Unite în Bucureşti, a fost rechemat din postul său, fiindcă a semnat, fără a fi autorizat, o convenţie de extradare între Statele-Unite cu Romînia.

D. Huttington-Wilson a fost numit ministru al Statelor-Unite în Romînia şi Serbia şi agent diplomatic la Sofia.

❑ In cursul lunei lulie săteanul Gh. Chele, din Cotnari, fu împuşcat de consăteanul seu Gh. Silvianu.

Chele a zăcut până eri, cînd a încetat din viaţă.

❑ Aflăm cu plăcere că concetăţeanul nostru, d. doctor Ilie Pisovschi, a trecut astă-zi cu mare succes, ultimul examen de doctor în chimie, la facultatea de ştiinţi din Charlottenburg.

❑ D. Haralamb Lecca aranjase pentru ieri seara o reprezentaţie extra—ordinară, cu o nouă şi extra—ordinară a sa traducere.

In sală, la acea extra—ordinară etc, a suflat un vînt puternic.

Să spuie d. Lecca dacă reprezentaţia de ieri a adus mult peste două sute lei.

❑ Se ştie că avocaţii d-rului Şumuleanu propusese citarea ca expert a d-lui Scarlat, chimist şi farmacist din Vaslui. D-sa a fost citat.

La întrebarea dacă cunoaşte întrebuinţarea acidului salicilic în medicină, d. Scarlat a declarat că nefiind medic nu poate să se pronunţe, iar ca farmacist n'a avut ocaziunea să expedieze asemenea reţetă.

Intrebat dacă ar putea arăta diferenţa între un vin natural şi un vin de strafide, a răspuns foarte evasiv şi atunci s'a recurs din nou la d. prof. Riegler care a făcut o expunere clară şi ştiinţifică a diferenţei şi a metodei prin care se află aceasta diferenţă.

Expertul vasluian a recunoscut atunci veracitatea celor expuse de profesorul ieşan. Se ştie că într'un caz celebru chimistul Şumuleanu n'a putut face distincţiunea aceasta şi institutul chimic din Capitală a scris textual că „analiza de la Iaşi a fost eronată şi inexactă". E vorba de cazul d-rului Stamatiu din Focşani.

❑ **Judiciare.** — Instrucţia în afacerea întreitei crime de la Galata, continuă.

Cum unul din complici este major, procesul se va judeca la juraţi, în sesiunea viitoare.

— Curtea de Apel a respins atît atît apelul procurorului, cît şi acel al comerciantului falit H. Dickmann, condemnat la trei luni închisoare, pentru bancrută.

— Curtea cu juri din Dorohoi a condemnat la cinci ani închisoare corecţională pe B. Lazarovici, acuzat de viol.

— La juraţi se judecă astă-zi un proces de deliet electoral, în care sunt implicaţi d-nii Talmaciu, primarul comunei Buciumi şi Dobrovici, fost secretar comunal.

Delictul constă în faptul că numiţii n'au înscris în listele electorale pe cetăţeanul Ionescu din Vlădiceni.

Acuzaţii au fost achitaţi.

● **Aducem la cunoştinţa tuturor abonaţilor noştri, că «Opinia» neavînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a ţării, abonaţii nostri sunt rugaţi de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop**; ci să o trimită prin mandat poştal administraţieiziarului.

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonaţi de-ai noştri, de a se vedea încasaţi de persoane străine de administraţia noastră, cari le-au eliberat chitanţe false.

Noi am reclamat acestea autorităţilor competente şi atragem atenţiunea tuturor, spre a nu se mai repeta asemenea lucruri, cari produc infuziuni regretabile.

❑ *Mîine, sf. Nicolae,* „Opinia" *nu va apare.*

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	115	lei
Dl. E. Herovanu	5	„
„ S. Waldman (la Vultur)	5	„
„ A. G.	5	„
Th. P. Maximovici	5	lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3	lei
Maxim Lazar	20	lei
Dl. M. Forşt	5	„
„ Grossu, dep. de lemne	5	„

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 5 Decembrie.

Incidentul de la Senat

Bucureşti. — Incidentul Xenopol-Brătianu va avea urmări. Fiind-că incidentul a fost provocat de o chestie de expropriere, vor fi aduse în discuţie o mulţime de asemenea chestiuni sentimentale: afacerea Marghiloman, afacerea Vintilă Brătianu de la Constanţa şi expropierea de către Ministerul de domenii a unor vii, proprietatea familiei Brătianu, vor fi aduse în discuţia parlamentului, pe cale de interpelări.

Reînsenătoşarea d-lui Sturdza

Bucureşti.—Primul ministru este pe deplin restabilit şi a anunţat că Luni va lua parte la şedinţele parlamentului.

Tot Luni Camera va putea lucra în vechiul local.

Cum va fi primit d. Fleva

Bucureşti.—De la graniţă d. Fleva va fi primit de deputaţiuni ale clubului Conservator-democrat, iar la gara de Nord se va face tribunului o entusiastă primire.

Venezuela declară rezboiu Olandei

Bucureşti.—Din Berlin se telegrafiază, că după o ştire a ziarului „Lokal-Anzeiger", republica Venezuela a declarat azi rezboi Olandei, pe motivul că-n ultimul timp, mai multe monitoare ale acelei republici au fost confiscate de autorităţile olandeze.

Liberalii din Ploeşti

Bucureşti.—D. Teodorini, şeful disidenţii liberale din Prahova, a desmintit astăzi ştirea ziarelor liberale, că liberalii de acolo s'ar fi împacat în vederea alegerii de la 28 curent.

De ce a demisionat d. Miclescu

Bucureşti.—Asupra cauzelor demisiunei directorului general al C. F. R. se cunosc acum următoarele: dese conflicte au avut loc în ultimul timp între director şi ministrul Morţun.

D. Micleseu persecuta pe lucrătorii şi frînarii de la căile ferate şi de multe ori s'a atras atenţia ministrului lucrărilor publice, că este anormal ca asemenea lucru să se petreacă sub ministeriatul d-sale, care, altă dată, a avut atîtea legături politice cu lucrătorii în genere.

In ultimile zile d. Morţun, a revocat pur şi simplu un ordin al directorului general, prin care acesta punea în disponibilitate un număr de 50 frînari. In urma acestora d. Miclescu a înţăles că misiunea sa este terminată.

Numirea d-lui Cottescu ca director general a fost făcută la minister înainte de a demisiona d. Miclescu.

Deschiderea parlamentului turc

— Mesagiul imperial —

Constantinopole.—Iată textul discursului tronului, rostit la deschiderea parlamentului: domnilor senatori, domnilor deputaţi: In urma deficultăţilor întîmpinate în aplicarea Constituţiunei noastre la urcarea nosstră pe tron, şi în urma necesităţii arătată atunci de către înalţii demnitari, camera deputaţilor a fost atunci inchisă în mod provizor şi aplisarea Constituţiei suspendată până cînd populaţiunea a ajuns la gradul cerut de cultură prin propagarea instrucţiei în popor.

Ne-am silit să înfiinţăm şcoli în întreg imperiul şi slava domnului, ţinta noastră a fost atinsă în urma respîndirei instrucţiunei publice la gradul de cultură din toate clasele societăţei.

M'am rîdicat atunci, în urma dorinţei manifestată şi convins că va fi pentru binele imperiului. nu am stat la îndoială dar au proclamat din nou Constituţia, am ordonat din nou alegeri, convocînd mai pe urmă şi Camera deputaţilor.

După această schimbare administrativă am încredinţat demnitatea de mare vizir lui Kyamil Paşa, dar pe cînd consiliul nostru de miniştri constituit sub preşedenţia sa lucra la organizarea noului regim, iată că prinţul Ferdinand al Bulgariei şi Valiul din Rumelia Orientală, pentru un motiv oare care, au calcat fidelitatea jurată imperiului nostru şi au proclamat independenţa Bulgariei.

Mai pe urmă Austro-Ungaria, a comunicat sublimei porţi a anexa Bosnia şi Herţegovina, a căror ocupaţie provizorie îi fusese încredinţată prin tratatul de Berlin.

Aceste două evenimente care violează drepturile noastre ne-au cauzat o mare surprindere.

Consiliul nostru ministerial, a luat atunci dispoziţiunile trebuincioase pentru a apara drepturile imperiulului. Relaţiunile noastre cu toate puterile cele-l-alte sunt dintre cele mai bune.

Sperăm că cu ajutorul marilor puteri prietene, chestiunile politice în curs, vor fi regulate în mod amical. O altă mare grijă e ca finanţele Statului să fie bine regulate şi ca echilibrul budgetar să fie reorganizat spre o mai bună cultură.

Armata de uscat şi marina noastră vor fi de asemenea sporite şi puse la înălţimea armamentului modern. Sperăm că d-nii deputaţi se vor sili să studieze în mod serios toate proetele de lege pregătite, spre a da legi bine alcătuite.

Urînd fericire şi prosperitate imperiului, deschidem azi parlamentul.

Dorinţa noastră neclintită este de a vedea guvernul nostru respectînd mereu constituţiunea (apl. prelungite).

Să trăiască Sultanul nostru! Să dea D-zeu ca camora deputaţilor să lucreze în totdeauna pentru binele ţării şi ca întregul imperiu să fie fericit (aplauze).

La amiază Sultanul, în uniformă de gală, însoţit de toţi principii, de marele vizir, de ministrul de rezboiu şi de o suită numeroasă a mers în trăsură prin cartierul Pera. La inaugurarea parlamentului, populaţiunea l'a aclamat în mod călduros.

Doctorul L. POPPER
S'a mutat Strada Alexandri 3
(Casele Hălăceanu)

Grigore Dimitrescu
Doctor în drept, fost supleant la trib. Iaşi.
AVOCAT
Str. Carol 14

Inginer B. Diamant & Co.
BIUROU TECHNIC, IAŞI

Instalaţiuni de CANAL şi APĂ.
Instalaţiuni ELECTRICE de tot felul.
Furnizat şi instalat în Iaşi de la 1906—1908 **379** cai electrice.
Instalaţiuni de mori automatice, silosuri, turbine.
Maşini de aburi **Patent Schmidt.**
Cazane de tot felul.
Instalaţiuni de **brutărie** mecanice.
Instalaţiuni de **tămplării** mecanice.
Instalaţiuni de fabrici de spirt, de zahăr, de tot felul.
Motoare de Benzina „Benz" de Gaz sarac, Diesel.
Maşini de tot felul, **Pompe**
Furnituri de articole technice.
Cumpărături şi vînzări de maşini şi transmisiuni întrebuinţate.
Desfacere de lămpi electrice cu preţul original.
Se primeşte obiecte de ori-ce natură la reparat.
Construcţiuni de fer.
Impregnare de curele de transmisiuni, după un sistem propriu; garantăm o durată dublă. Preparat **„Perfect"** pentru înlocuirea calofoniumului şi Riemenwachs, care ard cureaua şi ajută la producerea scânteilor electrice a curelelor, din care cauză se nasc accidente.
Preparat **„Fix"** prin care se va putea scoate piatra depusă în cazanei în cel mai scurt timp şi cu cea mai mare uşurinţă după sistemul Krubb.
Pentru îmbregnarea curelelor şi producirea preparatelor „perfect" şi „Fix" vom aranja un laborator.
Inainte de a contracta pentru
Instalatiuni de Canal, Apă şi Electricitate
Informaţi-vă în interesul D-tră propiu la
BIROUL TECNIC
din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 12 al
Inginerului I Schwartz
care se va deschide în luna Ianuarie 1909
După o practică specială făcută în ultimul timp în străinătate **Inginerul Schwartz** este în măsură a executa toate lucrările atingătoare de
Electricitate, Canal, Apă, Closete Aranjamente Sanitare, etc.
dupa ultimele sisteme
Aceste lucrări vor fi executate cu strictă exactitate şi în condiţiunile cele mai convenabile.
Informaţiuni, Devize şi Explicări
Sunt puse în mod gratuit la dispoziţiunea Public, la
BIROUL TECNIC
Iaşi. Str. Lăpuşneanu 12

Cabinetul de Chirurgie dentara
al
Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA
s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. Lăpuşneanu la No. 25, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

CONST. JORNESCU
AVOCAT
— Strada Carp No. 5 —

Pe lîngă Articolele de Mode şi Noutăţi alese ca: Gulerase, Rijuleţe, Pieptenaşe garnite, Gentiţe de mînă, şi **Eşarfe de Teatru**, toate pline de frumuseţe, Magazinul
„LA VULTUR"
Strada Stefan cel Mare, 21—Iaşi
e asortat cu toate Mărfurile de iarnă precum: Şaluri, Flanele, Mănuşi, Ciorapi, Ghetre de lînă, Matinele, Foi gata Englezeşti şi Jupoane fine.
In tot cursul ccestei luni se vor vinde cu preţuri foarte modeste.
Mare asortiment de Articole pentru lucru de Mînă.

Se caută un tovarăş
cu un capital de la 1000—2000 lei, pentru fabricaţiunea unei invenţiuni deja brevetate, sau vînzarea brevetului. A se adresa d-lui **Chiriac** str. *Albinet 26.*

LA MAGAZINUL
FRAŢII POLINGHER
AU SOSIT
Renumiţii ŞOŞONI şi GALOŞI
Adevăraţi Ruseşti—Marca COLUMB
cu noua invenţie contra lunecărei

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

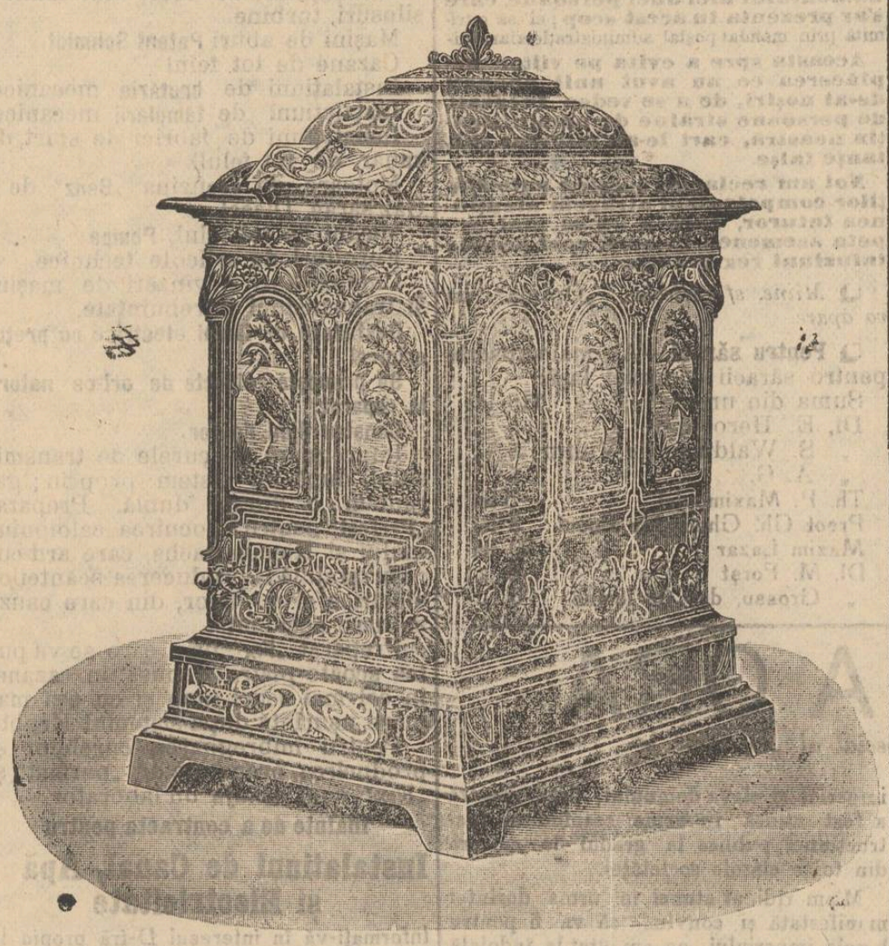

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă și Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane si Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz fericos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează serviciul cel mai Prompt și conștincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 603 — Marți 9 Decembre 1908

Pregătirea viitorului

Activitatea constantă a unui popor, trebuie să urmărească o țintă și un ideal. Fără această orientare, nu poate exista entusiasm, căldura muncei și ascuțirea minței.

Generația trecută, s'a însuflețit de idealul desrobirei limbei, de desvoltarea simțimîntului de existență și mîndria a neamului, de neatîrnarea politică și mai apoi de unirea țărilor romîne.

Dar generația actuală, ce ideal urmărește, de ce simțimînt e însuflețită?

Pentru a putea respunde, trebuie să faci cercetări amănunțite, pentru că nicăirea nu se vede clar, precis, care e și unde e idealul, care e ținta și care îndrumarea. Și unde, în care parte, în care direcțiune să plecăm pentru a găsi aceste comori?

Totalminte trebuie să îndreptăm privirile și cercetările *către simțimîntul națiunei și apoi către partidele politice.*

Aci să căutăm ceia ce dorim, pentru că aceștia sunt acei ce decid în chestiile și actele mari, isprăvile mari.

Națiunea doarme legănată de două visuri, plăcute, dulci, moleșitoare, și mult așteptate.

Sătenii, cari formează masa poporului, rămași fără nici o pregătire serioasă, care au fost numai buni clacași, buni muncitori ai cîmpului și care au cules multe obiceiuri răle de la lustruiții orașelor, se găsesc în așteptarea ajutorului Statului, la nevoie obținut chiar prin revolte, dacă n'a putut căpăta avantage prin magia cuvintelor, *talpa țărei trebuie ajutată.* Iar orășenii, mulțumiță atmosferei sociale, pregătirei școalelor și intereselor electorale etc., etc., se avîntă cu un curagiu dus pînă la eroism, către marele ideal: budgetul; budgetul servind leafa, diurna și apoi către apusul vieței, pensia.

Dacă luăm pe rînd întregul nostru învățămînt, începînd de jos în sus, sau de sus în jos, nu găsim de cît același curent, același sentiment, aceleași aspirațiuni, funcția, funcția și funcția.

Fie cine are un protector, fie cine are un drept cîștigat, o promisiune, o speranță la funcție.

Cu aceste două elemente, nu e așa că viitorul ne surîde cu amărăciune și cu neîncredere.

Dar așa este, acesta e adevărul, de ce să nu-l spunem?

Dar partidele politice ce fac? E greu de cules pere dintr'o grădină de pădurețe, dar în fine, se ivește pe ici, pe colea și cîte un copac numit păr și aci e speranța

Oamenii politici, fac politică. Această îndeletnicire e la modă, e necesară și pînă la oare-care punct, respunde unei anumite nevoi sociale, aspirația lor la budget.

Oameni savanți avem destui, prea mulți poate; nu judecați după operele făcute, ci după propria lor afirmare.

Un partid a trăit o viață întreagă prin zeflemele, ș efi meaua fiindu i întreaga lui existență și activitate.

Două, trei mari formule, pe care cată a le trece posterității ca axiome, eată opera unui partid, pretins istoric, cu rădăcini deja putrezite, care n'a putut da decît vlăstare fără vigoare, lipsindu-i seva; dar care trăește în numele trecutului, de și acel trecut nu prea face multă cinste neamului, ca acțiune modernă și politică.

Al doilea partid, trăește cu înflăcărarea gloriei stînse a revoluției de la 1848; cu crearea Romîniei moderne în toate părțile ei bolnave, luptînd mereu a rîdica expedientele și măsurile superficiale la rațiune de stat, fără însă a putea da țarei ceia ce-i trebuie, curentul sănătos și vindecarea ranelor, fructe ale propriei sale activități.

Aceste două partide, apar cînd vrăjmașe, cînd încuscrite, după cum oportunitatea cere, zeflemeaua reclamă, sau expedientele indică.

Și cînd te gîndești că ani și ani, aceste emanațiuni, una națională, alta boierească au împins cînd în lături, cînd în dărăt carul statului romîn. Să nu te miri că Bulgaria e regat, că Dunărea s'a înstreinat, că idealul național lipsește, pentru că și pindul și Carpații au avut desuferit multe amărăciuni de la acești buni cumetri.

A rămas cel al treilea partid.

Acesta e nou, cu gînduri noui, cu dorinți mari, cu idealuri înălțătoare, născut și menit a arunca zeflemeaua și expedientele, sub uitarea ce o dau vremile bune, venite asupra țărei după activitatea arborilor de valoare născuți și crescuți în grădina rodnică a poporului romîn.

Întreaga țară, toată suflarea romînească, privesc cu încredere și cu drag, la năzuințele patriotice, curate, cristaline ale noului partid, de la care ne așteptăm, la regim nou. Eră nouă, Epocă de reculegere, renaștere și însuflețire.

Săteanul, sub noul regim să se închine la crezul în muncă, hărnicia economia, moralitatea și patriotismul lui.

Orășanul, să apuce calea culturei celei adevărate, ducînd progresul și desvoltarea peste tot locul, pe unde după muncă, bogăție și neatîrnare se naște.

Noul partid, are deci, marea sarcină, a pregăti viitorul țărei romînești și a idealului poporului romîn.

Cu încrederea țărei și cu vigoarea și inteligența superioară a șefului, cu dorul binelui și puterea de muncă a statului major, noul partid, țara poate fi sigură, se va achita cu mult succes de marea sa chemare.

G. D. Șerban.

Executarea d-lui Stelian

Magistrații Curței de Apel din București au încheiat un proces verbal cu observațiile lor referitoare la ante proiectul pentru modificarea legei de organizare judecătorească.

În altă parte a numărului nostru de astăzi se va putea citi, în întregul seu, acest important document: important prin criticile ce le aduce ante-proiectului, important, însă și prin modul, energic și demn, cu care înalții magistrați execută pe ministrul. care a îndrăznit să prepare un asemenea proiect

Ministrul nu va lua în seamă observațiile Curței. Faptul că a cerut avizul magistraților după ce a întocmit proiectul, dovedește aceasta. Căci pe cale cinstită, s'ar fi consultat la timp cu cei în drept.

Magistrații, însă, și-au făcut datoria și cu multă energie au făcut o acei ai curței apelative din București.

Documentul lor vine foarte bine în aceste timpuri de cumplită anarhie, cînd magistratura, hărțuită de oricine vrea, găsește foarte puțină aparare în actualul ministru al justiției; ba, găsește, din contra, în acel ministru un protector al detractorilor justiției.

Căci părțile cele mai ticăloase și cele mai îndrăznețe ale proiectului domnului Stelian nu sunt de cît o continuare a avertismentelor date Curței de Iași.

D. Stelian vrea să impue Curților un inspector, ceia ce-a fost relevat și de Curtea din Iași; iar curtea de București zice. că, prin aceasta se aduce atingere prestigiului și demnității acestor instanțe".

Un alt gînd reu al d-lui Stelian, după cazul dela Iași, a fost suspendarea inamovibilității. ceea ce dînsul, pe căi piezișe, cată să facă prin art. 132 din ante-proect.

Curtea de Ilfov zice textual în această privință: dispozițiile din acest articol surpă din temelie tot ce s'a făcut până astăzi pentru stabilitatea în magistratură, astfel că, dacă ar deveni lege, **principiul inamovibilității nu mai există,** am avea de fapt, **suspendarea inamovibilității.**

Dar d. Stelian. căruia Cuza-Hamangiu i-au făcut punte ca să ajungă aci nu va ține seamă de toate aceste observațiuni.

Documentul va rămînea însă Și el nu va fi numai oglinda, în care se va reflecta ticăloșia unui ministru dar va fi și principalul motiv pentru care, cînd se va potoli anarhia, alt ministru va cere abrogarea legală a acelei mari ticăloșii.

CATE-VA NOTE

Iar ne-a descrețit frunțile—amicul Quintus. Nu se poate spune despre el, că ie o caterincă cu un singur cîntec, sau mai modern—unica placă a unui cinematograf. Ci din contra: ie o grădină întreagă. Fii tu cît de inecat în amărăciuni și—ascultă acest nou leac casnic—citește *Opiniile* de la Ploiești și pas de nu vei rîde.

Quintus al nostru ie un bărbat cu dublură: ie extrem de stupid și extrem de interesant.

Intr'un singur articol el atinge societatea, religia și... paralizia și scrie:

In noi este o forță, care ne îndeamnă să trăim cu semenii noștri: bărbatul cu femeia, părinții cu copii, popoarele cu popoarele și, în viitorul care se prepară sub ochii noștri, rasele cu rasele.

Bărbatul care trăiește cu femeea și părinții care trăiesc cu copilul lor, este aidoma același lucru; iar popoare trăind cu popoare și rase cu rase, asta ie o degenerare a chestiei, o promiscuitate en bloc.

Con fucius în China, *Manu* în India Moise *cu* decalogul, Solon *la* Atena toți *sunt* agitați de ideea socială și încearcă s-o traducă în fapte.

Manu în India! Pînă unde au ajuns ai noștri! Nu ne spune d. Quintus dacă Manu Indianul este sau nu rudă cu generalul nostru! Dar ca bun antisemit, i zice lui Moise „cu decalogul" cum zice la panaramă, femeea „cu barbă" Și despre toți vorbește, la present, că „sunt agitați", ceea ce dovedește că Manu Romînul din India și Moise „cu" decalogul, trăesc, trăesc unul cu altul, căci așa petrec actualminte rasele.

Și acum să vedem pe paraliticul lui Quintus.

Un om este paralitic. Picioarele sale, menite ca să meargă sunt întinse pe un scăunel, ca și moartea; brațele și mîinele, incapabile de o mișcare, nu vor putea să-i ducă nici alimentele la gură.

Acest om numai este om, el este pe trei sferturi: cadavru. Dacă ar fi lasat pe seama lui (cadavrul), ar muri (cadavrul)!

Interesant caz de paralizie: picioare paralizate, cari nu pot merge și sunt întinse pe un scăunel—ca moartea, brațe paralizate, cari nu pot duce nici alimentele la gură—sau aritmeticește vorbind—cadavru pe trei sferturi, care dacă ar fi lasat singur—ar muri.

OAMENI ȘI LUCRURI

OPTIMISM

Cu ani în urmă „Monitorul Oficial" al Romîniei avea loc în coloanele sale pentru povestirea pe larg a întîmplărilor mai însemnate la ordinea zilei în Europa. Răsfoind mai dăunăzi o veche colecție a „Monitorului" am cetit un document interesant și anume scrisoarea pe care a adresat-o, în Noembrie 1877, Midhadt-Pascha către Sultanul Abdul-Hamid, o protestare energică, demnă aproape violentă în contra nesinceritătii cu care Padișahul a acordat Imperiului turcesc constituția și parlamentul. Marele om de stat protestă în contra parodiei căreia s'a dat numele de libertate și se știe urmarea protestării. Midhat-Pașa autorul constituției a murit în exil, în Asia Mică constituție, parlament, au fost... amînate din cauză de timp nefavorabil, cum s'ar amîna la noi o simplă reprezentație de teatru la care poliție n'a avut vreme să desfacă biletele.

Mi-am reamintit de acel document cetind în ziarele de eri darea de seamă despre deschiderea Parlamentului turcesc, în noua și splendida clădire ridicată acum în mijlocul Constantinopolului, un monument în onoarea noului regim, de ordine și libertate. Cîte lucruri minunate și surprinzătoare! Sultanul Abdul Hamid, nevăzutul și tremurătorul Padișah, străbătînd orașul pentru a merge să asiste la ședința deputaților, apărînd în tribuna parlamentară și salutînd pe aleșii Turciei-tinere, a acelei Turcii moderne, europene, pentru a cării distrugere a cheltuit toată vigoarea sa și multe zeci de milioane.

De două ori am trecut Bosforul și am admirat cea mai frumoasă panoramă a universului. Cu mare greutăți și stăruinți am putut lua parte la cermonia Selamlicului unde agenții in serviciul Sultanului ne au oferit țigări, dar nu ne-au permis să privim prin binoclu figura sfîntă a fricosului Padișah: binoclul putea să ascundă un revolver...

Timpurile aceste de romantism primitiv au trecut. Călătorul care va vizita de acum înainte capitala Turciei va putea vedea pe străzile Perei figura posomorîtă a reprezentantului lui Mahomet și în albumurile ilustrate va găsi palatul Parlamentului. Toate se schimbă în lume. Numai in zece ani avurăm Constituția în Rusia, în Persia, în Turcia. Uneori mi se pare că omenirea evoluează încet, istoria însă nu ține seamă de scurta viață a unui om. Adevărul este că n'avem drept să desperăm și, privind oamenii și lucrurile, putem avea cele mai bune speranțe, pentru viitor.

Lumea merge către libertate, către egalitate, către lumină; prejudecata de ori-ce feliu și ori-cum ar fi aparată, e condemnată la peire.

Rodion

Ante-proiectul d-lui Stelian

— Senzaționalul raport al Curței de Apel din București —

O calcare a constituției. — In contra inspectorilor Curților. — Consiliul superior. — Excluderea ministrului. — Desființarea inamovibilității.

Magistrații Curței de Apel din București au adresat ministrului, prin primul-președinte al acelei Curți, un raport cuprinzînd criticele și observațiunile lor la ante-proiectul pentru modificarea legei de organizare judecătorească.

Raportul poartă No. 12338 din 3 Decembre 1908.

Domnule Ministru,

Conform adresei d-vstre cu No. 26216, Curtea fiind convocată pentru ziua de 26 Noembrie a. c, în adunare generală, spre a-și da avizul asupra proectului de lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legea privitoare la organizarea judecătorească, în urma deliberărilor ce au avut loc, m'a autorizat să vă comunic vederile sale asupra proiectului în chestiune.

Consecinte acestei însărcinări, am onoarea a face cunoscut că avizul Curței este cel următor:

Art. 1.—Să se mențină textul actual din lege, în care se prevede că justiția se dă în virtutea legei, iar nu în virtutea legilor, cum prevede proiectul.

Intr'adevăr, Constituțiunea, prin art. 36, pune principiul că hotărîrile și sentințele Curților și tribunalelor se pronunță în virtutea legei, și nu se poate **printr'o lege Ordinară** călca acest principiu constituțional.

Art. 2. Grefierii și ajutoarele lor, la Curțile de apel, cari vor avea titlu academic, să fie asimilați cu magistrații și să facă parte din ordinul judecătoresc, ca și portăreii. Ei, ca și cei netitrați, să nu poată fi scoși de cît pentru vină validă, în urma raportului primului președinte.

Rațiunea e, că numai asigurîndu-le stabilitatea și dîndu-le și lor perspectiva înaintărei, se poate reține în grefe elemente bune de care azi se simte mare ipsă.

Art. 54 55 și 83.—Stagiul pentru înaintarea ca grefier sau ajutor, prevăzut în aceste articole, să fie redus la trei ani, iar pentru Curtea din București, grefierii actuali și primele lor ajutoare să fie reînoscuți și confirmați cu gradul de cl. I.

Motivul este că stagiul de cinci ani e prea lung și s'ar putea întîmpla să nu aibă nici unul acest stagiu; că actualii grefieri și ajutorii, cu mici excepțiuni, și fac conștiincios datoria; că unii din ei sunt chiar titrați; că Curtea din București, comparativ cu celelalte curți, este mult mai încarcată și ar fi o resplată și în acelaș timp o încurajare pentru a-și face mai departe datoria și ține lucrările la zi.

Art. 7.—Fie care tribunal de județ să fie compus din un președinte și trei judecători, în loc de doi cum prevede proectul.

In starea actuală a legislațiunei noastre, cînd se dă judecătorilor de tribunal diferite alte însărcinări, cum e de exemplu, participarea lor la alegeri și complectarea Curților cu jurați, e imposibil ca tribunalul să poată funcționa numai cu doi judecători.

Este adevărat că proectul prevede la nevoe sporul de judecători prin decret regal; cum însă nevoia este de la început simțită, e mai bine să se prevadă numărul de judecători trebuitori chiar în lege pentru a nu suferi serviciul.

Art. 34. Pentru prezidarea Curților cu jurați să se mențină sistemul delegațiunei, cum se practică astă-zi în loc de tragere la sorți, cum prevede proiectul.

In primul sistem, judecătorii au ocazia să prezideze toate Curțile cu jurați din circumscripțiune, să se pună în contact și să cunoască de aproape pe magistrații tribunalelor, ceea ce nu se va întîmpla prin tragere la sorți. Osebit de asta, delegațiunea se dă avîndu-se în vedere importanța proceselor de judecat, aptitudinile și resistența judecătorului din punctul de vedere al sănătății.

Art. 62—66.—In ce privește înființarea inspectorului pentru Curțile de apel, părerile au fost împărțite.

Dacă e, poate, o necesitate înființarea inspectorilor pentru judecătoriile de ocoale și tribunale, dat fiind numărul mare al acestor instanțe, Curtea însă, în majoritate, găsește că, prin înființarea unui inspector pentru Curțile de apel, **se aduce o atingere prestigiului și demnității acestor instanțe** *Cînd un judecător a ajuns la Curtea de apel, el e conștient de datoria lui, și pentru aceasta nu are nevoe nici de imbold* **nici de sperietori.**

Dacă, însă, înființarea inspectorului este o necesitate, Curtea, în unanimitate, este de părere ca atribuțiunile lui să fie limitate numai în ce privește partea administrației, fără nici un amestec în ce privește distribuirea justiției, căci e imposibil de admis ca un inspector, *ori cît de genial ar fi, să fie în măsură să judece singur dacă magistrații aplică bine ori nu legile și-și îndeplinesc îndatoririle profesionale.*

Apoi, cum s'ar concilia această a lui apreciere, atunci cînd afacerea, mergînd înaintea Curței de Casație, această înaltă instanță ar avea alte vederi și ar consfinți modul de a judeca al Curței de apel?

Art. 67, 68 și *75*—Curtea este, în principiu, contra înființărei consiliului superior pentru magistratură, așa cum are a fi compus și cu atribuțiunile ce i se dă. Dacă însă inființarea lui se găsește absolut necesară, în acest caz să i se rîdice atribuțiunile de tribunal disciplinar și să se mențină iribunalele disciplinare prevăzute de art. 117 și 118 din actuala lege. De alt-fel, e și firesc ca atunci cînd e vorba de infracțiuni comise de magistrați inamovibili la datoriile profesionale; cei cari sunt chemați să-i judece, să le fie superiori sau egali în grad, iar nu inferiori lor. Or, cum este posibil ca consilierii de Curte de Apel să judece pe cei din Casație? Apoi, cînd în acest consiliu se introduce un inspector, un delegat al ministrului de justiție sau chiar ministrul în persoană, nu va fi greu pentru ministru, care are și exercitiul acțiunei disciplinare, ca să-și asigure majoritatea, și atunci garanția pentru magistrat că va fi judecat cu imparțilitate dispare și *nu e bine ca înaintea unui așa înalt tribunal magistratul să se prezinte cu neîncredere.*

Consiliul superior ar putea însă fi menținut cu celelalte atribuțiuni prevăzute de proect, dar să fie exclusi inspectorul, delegatul ministrului de justiție și **ministrul să nu poată lua niciodată parte.**

In ce privește numirile și înaintările, dacă consiliul superior este țărmurit și nu are alt rol decît pe acela de a-și da avizul, *atunci desigur că* **tot ministrul este care va numi pe cine vrea,** deosebirea este numai că și înainte sarcina răspunderea, pe cînd în sistemul proiectului, întreaga răspundere va cădea asupra consiliului, **care cu greu va rezista, cînd i se va propune să fie numit sau avansat o mediocritate, deși poate că mulți alții 'i sunt superiori.**

Părerea Curței este ca ministrul să prezinte consiliului liste de toți cîți întrunesc condițiunile de a fi numiți sau avansați, consiliul să recomande din această listă trei candidați și ministrul să'și exercite alegerea și să facă numirea unuia din acești trei.

Art. 72—Durata funcțiunei membrilor și de Curtea de casație și de Curtea de Apel, dacă consiliul superior va fi menținut, să nu treacă peste un an judecătoresc.

Art. 104.—Intre excepțiunile admise de acest articol să se prevadă și foștii magistrați, care ar fi ocupat funcțiuni similare, **chiar dacă nu s'ar găsi ocupînd funcțiuni în Ministerul justiției sau dependinți de acel minister.**

Ar fi o nedreptate ce li s'ar face, dacă acești magistrați, siliți printr'o împrejurare oarecare să se retragă din magistratură, n'ar mai putea să reintre.

Art. 106 și 107.—In caz de delegare a vre unui consilier cu funcțiunea de procuror general, inspector judecătoresc, secretar general sau director în Ministerul de Justiție, delegațiunea să nu treacă de șase luni și să nu se mai poată reînoi.

Experiența a dovedit că lucrările suferă din cauza golului ce rămîne în Curte, intru cît judecătorul delegat își păstrează locul, astfel că secția de unde e luat va avea un judecător mai puțin.

Art 127.—Pentru a nu se da loc la interpelări, e bine să se prevadă anume cum e acum în lege (art. 90) că sunt inamovibili primii președinți, președinții și consilierii Curței de casație și ai Curților de Apel în loc de membrii acestor curți, cum prevede proectul.

Art. 132.— **Dispoziţiunile din acest articol surpă din temelie tot ce s'a făcut pînă astăzi pentru stabilitatea în magistratură, astfel că, dacă ar deveni lege, principiul inamovibilităţei nu mai există, am avea de fapt suspendarea inamovibilităţei.**

Intr'adevăr, dacă un magistrat inamovibil poate fi transferat prin înaintare, fără să fie măcar întrebat ; dacă poate iarăşi să fie transferat pentru raţiuni de serviciu public sau în interesul unei bune administraţiuni a justiţiei, cînd magistratul are în circumscripţia unde îşi exercită funcţiunea, rude, legături sau interese, cu siguranţă că nici un magistrat inamovibil nu mai poate fi sigur de locul său, căci care e magistratul care să nu aibă rude, legături sau interese în circumscripţia unde îşi exercită funcţiunea, pentru ca să dea ocazie ministrului să se scape de toţi aceia pe care nu-i agreiază, trimiţîndu-i într'o localitate unde se ştie de mai înainte că nu vor primi?

Dar transferarea sub cuvînt de înaintare, pentru raţiuni de serviciu public sau în interesul unei bune administraţiuni a justiţiei, nu e arma cea mai eribilă ce se va pune în mîinele ministrului de justiţie ?

Este adevărat că mai trebuie şi avizul conform al consiliului superior, **dar acel aviz nu va fi greu de obţinut !**

Iată pentru ce Curtea, fără să existe o notă discordantă, este de părere să se menţină în totul art. 93 din actuala lege de organizare judecătorească.

In cel mai rău caz, art. 132 din proiect ar putea fi aplicabil numai pentru tribunale şi judecătoriile de ocoale, în care acuma pentru prima oară se întinde inamovibilitatea, dar nu e nici o raţiune de a se aplica magistraţilor de la Curţile de Apel, cari după 18 ani de stabilitate şi muncă încordată, au dreptul să aspire la o soartă bună.

Art. 133.—Diferenţa, în ce priveşte limita de vîrstă, între magistraţii Curţii de Casaţie şi ai Curţilor de Apel, **e un non sens** *căci dacă nu e apt pentru serviciu în Curţile de apel după 65 ani, cum poate fi altfel în Curtea de Casaţie unde rămîne pînă la 68 ani ?*

Părerea Curţii este că limita de vîrstă să fie aceeaş pentru toate instanţele judecătoreşti.

Art. 134 —Să se ceară şi pentru dispensarea de serviciu, în cazurile aci enumărate, examen medical, cum se cere în cazul art. 135,—avizul consiliului superior neprezentînd destulă garanţie.

Art. 203.—Să se menţină art. 155 din actuala lege, după care, pentru caz de boală, magistratul nu poate fi pus în retragere, decît după o absenţă de şease luni.

In speranţă că se va ţine seamă de toate aceste observaţiuni, vă rog să bine voiţi a primi asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Prim-preşedinte, **Sc. Popescu**

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Procesul crîşmarilor din Iaşi

— Prin poştă de la trimisul nostru special —

In şedinţa de Vineri, după cum am anunţat, s'a dat cuvîntul domnului avocat Lascar Antoniu, avocat al apărărei, care a vorbit după d. procuror Gh. Pallade :

Dl. Lascar Antoniu începe prin a-şi exprima sentimentul de legitimă indignare contra apărărei părţii civile care caută să facă dintr'un proces comun—delict de presă—o chestie ovreiască, politică antisemită. Zice că în primul rînd va căuta să dea într'o parte aerul asfixiant pe care avocaţii părţii civile caută să-l împrăştie în jurul acestei afaceri. Să declară în mod hotărît în contra politicei antisemite şi în mod special în contra sistemului nenorocit de a introduce înaintea justiţiei insinuări de rasă, abilităţi de ordine morală. Punîndu-se chestia pe temă politică îmi este permis zice d. Lascar Antoniu să respund şi eu pe aceiaşi temă. Zice că partea civilă cere condemnarea deliquenţilor pentru 2 puncte: pentru a putea obţine suma de 150.000 lei, deci chestie de cîştig; şi în al doilea rînd cere condemnarea cîrciumarilor numai pentru că au păcatul de a nu se fi născut creştini ci semiţi. Mergeţi prea departe, zice d. L. Antoniu, ar trebui să vă opriţi în stradă numai, nu să pătrundeţi înaintea justiţiei care trebue să rămie neinfluenţată de patimi ci condusă numai de judecata dreaptă. Acolo în stradă, zice dl. Lascar Antoniu v'a fost în tot deauna activitatea politică antisemită.

Vă plîngeţi că sunteţi izolaţi în acţiunea politică, dar e firesc să fiţi astfel şi aşi dori să nu rămîneţi de cît atîţea la număr cîţi sunteţi pe acea bancă. Actul pe care-l faceţi astăzi, spectacolul odios pe care'l daţi în acest proces, îmi întăreşte mai mult convingerea de dreptatea pe care a avut'o marele scriitor Octave Mirbeau, care în romanul celebru *„Le journal d'une femme de chambre“* a descris pe antisemiţii din Franţa în culorile cele mai adevărate ale actelor lor. Şi cîtă apropiere văd între ceia ce am cetit în acel roman şi ceia ce se petrece cu antisemiţii de pe banca părţei civile. Cum aşi putea oare taxa de cît de exaltare politică acelora care pretind că numai ei îşi iubesc ţara, că numai ei sunt insufleţiţi de sentimentul naţional mai bine de cît toţi ceil'alţi muritori ai acestei ţări. Cum ar fi de crezut, zice d. Lascar Antoniu, că într'o naţiune care are interese egale, sentimente identice, acelaşi ideal, să-şi poată serios şi sănătos la minte închipui cine-va că numai un număr de 5—10 inşi antisemiţi, sunt reprezentanţii adevăraţi ai intereselor, sentimentelor şi idealurilor acelei naţiuni că numai ei sunt naţionalişti şi aceasta pentru că numai ei fac antisemitism, pe cînd ceil'alţi muritori locuitori ai acestei ţări sunt vraşmaşii neamului pentru că nu au nimic alterat în ei care să-i facă a crede din senin şi să vadă prin halucinaţie duşmani închipuiţi în propria noastră ţară.

Romînia, zice d. Lascar Antoniu a existat în decursul veacurilor cu evreii ei şi n'au fost întru nimic până azi periclitate interesele ei, fără ca antisemiţii ca d-nii Cuza-Buiucliu-Şumuleanu să fi existat. Tot astfel va continua să existe şi să prospereze şi de aci mai departe fără a simţi nevoe de concursul politic al antisemiţilor de pe banca părţei civile.

Dl. Lascar Antoniu închee această parte a pledoariei sale arătînd cum înţelege d-sa naţionalismul sincer, care e născut în fiecare romîn şi pentru ce în totdeauna ca şi astă-zi s'a declarat în public cel mai înverşunat adversar al antisemitismului exaltat.

După aceste observaţii, d. Lascar Antoniu trece la analiza primului punct de acuzare din memoriul incriminat şi anume la imputarea pe care comercianţii i-o aduc d-lui Şumuleanu, cum că măsurile sale nedrepte în potriva lor ca evrei, sunt datorite politicei antisemite pe care o face din cauza comunităţei de vederi dintre el şi d. N. Iorga. Pentru a dovedi temeinicia acestei afirmaţiuni din memoriu, d. Lascar Antoniu arată mai întăi, cum Iaşul este centrul tuturor scandalurilor antisemite, reamintind devastările din 1900, şi că hotărîrea trib. secţ. II No. 331 din 1900 dovedeşte cum s'a săvîrşit acel vandalism asupra locuitorilor evrei din Iaşi, arătînd că numai militanţii antisemiţi d-nii Cuza şi Buicliu, prietinii d-lui Şumuleanu au fost avocaţii cari au aparat înaintea instanţelor respective pe autorii devastărilor care au fost condemnaţi de justiţie. Pentru a dovedi mai departe că d. Şumuleanu este un militant politician antisemit, invoacă actul constitutiv al „Neamului Romînesc“, revistă cunoscută ca antisemită şi unde reclamantul Şumuleanu figurează alăturea de d-nii Iorga şi Cuza. Reaminteşte cum d. Şumuleanu distribuia uneori chiar d-sa publicului reviste cunoscute ca antisemite ; cum a închiriat chioşcul în piaţa Unirei, care vinde numai ziarele şi revistele antisemite. Aceste acte politice fiind de natură militantă erau cunoscute de toţi locuitorii Iaşului şi prin urmare şi de comercianţii evrei. Explică în modul cel mai clar, bănuiala pe care aceşti comercianţi o adressază prin acel memoriu ministerului de interne cum că d-rul Şumuleanu îi prigoneşte prin diferite vexaţiuni.

D. Lascar Antoniu se întreabă cum poate astăzi d. Şumuleanu să se lepede în faţa acestui proces de politica lui militantă de antisemit, cînd această politică anarhică pe care o face, i-a fost atribuită chiar de avocatul său Mărzescu pledînd înaintea Curţei de Casaţie, cu ocazia strămutărei acestui proces. Citeşte din ziare parte din rezumatul pledoariei d-lui Mărzescu de atunci, în cuprinsul următor :

„Faptul că memoriul crîşmarilor din Iaşi, după ce a fost înaintat ministerului a fost tipărit şi distribuit, dovedeşte că nu e la mijloc numai o plîngere adresată în contra unui funcţionar şefului său ierarhic, dar că e vorba de un protest în toată forma în potriva politicei pe care o face d. Şumuleanu“.

D. Lascar Antoniu se întreabă: care inspiră încrederea: depunerea d-lui Iorga ca martor în acest proces şi care a afirmat că d, Şumuleanu este în afară de orice acţiune politică, ori în cele spuse de avocatul lui Şumuleanu la Casaţie că „cărciumarii au protestat în potriva politicei d-lui Şumuleanu ? Se referă la juraţi ca să aprecieze şi să-şi dea părerea în această flagrantă contrazicere, în care cad astăzi d-nii Şumuleanu, Iorga, Mărzescu. Conchide în ceia ce priveşte acest prim punct de acuzare şi zice că crîşmarii aveau dreptate să bănuiască pe d-nul Şumuleanu că s'ar conduce mai mult de şovinismul antisemit, de cît de sentimentul funcţionarului conştiincios.

(La orele 7 seara şedinţa se suspendă. D. preşedinte D. Porfiriu anunţă că se va ţinea şedinţă de noapte). La oarele 9 seara, cînd şedinţa de noapte se deschide, d. Lascar Antoniu îşi continuă pledoaria.

Trecînd la analiza punctului al doilea de acuzare, invoacă în sprijinul comercianţilor „Buletinul Camerei de Comerţ“, unde se văd trecute desbaterile şedinţei diu 8 Mai 1908, cînd d. G. D. Şerban, preşedintele, cît şi d. Th. Jellea, vice-preşedintele, au susţinut doleanţele comercianţilor, aceleaşi doleanţe care se văd trecute întocmai în memoriu. D-nul Lascar Antoniu citeşte pasagiul, în care d. Jellea spunea textual în acea şedinţă: *„Directorul institutului de chimie din Iaşi e condus mai mult de un spirit de antisemitism în loc de a se conduce de dispoziţiile legei sanitare“*. Invoacă rezoluţia pe care Camera de Comerţ, după propunerea preşedintelui ei d. Gh. D. Şerban, de a se interveni la ministerul de Interne, pentru-ca să se satisfacă cererea comercianţilor evrei şi care s'au plîns acelei autorităţi prin memoriul incriminat. Citeşte raportul No. 769—908 pe care Camera de Comerţ la înaintat ministerului de Interne cu privire l-a reclamaţia din memoriu a acestor crîşmari, şi care raport nu cuprinde altă-ceva de cît absolut toate punctele pe care comercianţii evrei le-au atins în memoriu. Citeşte un articol—„Din nevoile comerciului“—scris şi publicat de d. Gh, D. Şerban, cu privire la faptele de care se tîngue comercianţii evrei de băuturi spirtoase. Arată apoi modul vexator cum d. Şumuleanu intră şi procedează în cîrciuma unui evreu. Explică după art. 5, 6, 19, 20, 30, 31 din regul. de supraveghere sanitară că d. Şumuleanu nu poate să arunce în canal, să desfinţeze vinul sau rachiul, pe care l'a găsit neconform cu regulamentul sanitar, fără un ordin expres de *distrugere* din partea justiţiei sau al autorităţilor superioare sanitare. Că la toţi comercianţii, pe care'i prevede memoriul, a procedat în acest mod sălbatec, fără ca să se poată pune la adăpostul unui ordin ca să'şi justifice ilegalitatea.

Face o foarte judicioasă explicaţie a termenilor, *„confiscare“*, *denaturare* sau *scoaterea din comerţ*, singurii termeni pe care le întrebuinţează legea sanitară în această privinţă. D. Lascar Antoniu se întreabă cum poate zice d. Şumuleanu că ordinul de confiscare, pe care'l dă direcţia sanitară poate să'l ia în înţălesul de *destrugere* de *desfiinţare*, cînd ştie că confiscarea este un act de caracter provizoriu, pînă la o anumită epocă, pînă la îndeplinirea cutărui fapt şi după ce se îndeplineşte faptul care priveşte sechestrarea provizorie, atunci urmează distrugerea sau desfiinţarea obiectului pe care l'ai sechestrat în mod provizoriu. In sprijinul acestei argumentări, d. Lascar Antoniu prezintă juraţilor şi citeşte ordinul No. 9008, pe care l'a primit d. Şumuleanu de la direcţia generală a serviciuln! sanitar din 11 Aprilie 1908, ordin motivat de memoriul comercianţilor deliquenţi şi care atrage atenţiunea că *atribuţiile laboratorului de expertiză se mărginesc la cercetarea ştiinţifică, iar nu la executarea poliţienească, care cade în sarcina administraţiei.*

Se întreabă d. Lascar Antoniu ce a căutat d. Şumuleanu în Octombre 1907 la cărciumarul Avram Iţicovici şi, întrînd în prăvălia acestuia, cu de la sine putere, însoţit de medicul dispărţirei respective, a distrus, prin aruncare în canal, un vas de peste 30 vedre vin, cînd adresa direcţiei sanitare nu prevedea de cît *„confiscarea provizorie“* ? Aci d. Lascar Antoniu, în atenţia generală, relevă cu acte cum d. Şumuleanu a luat mai întăi o probă de vin de la Avram Iţicovici dintr'un vas de 12 vedre spre a o analiza, că, după analiză, vine în cărciuma lui şi întrînd în beciu îi varsă alt vin, din alt vas, care cuprindea o cantitate de 30 vedre, deci cu mult mai mare de cît cantitatea din care luase probă. Dovedeşte astfel, cu primul proces verbal, din Oct. 1907, care arată cantitatea de 12 vedre, şi cu procesul verbal din 13 Decembre, care arată că i-a varsat în loc de 12 vedre 30 vedre, ceia-ce explică că din această nepotrivire a celor două procese verbale cu privire la una şi aceiaşi afacere, d. Şumuleanu a varsat alt vin de cît acela pe care i'l luase la analiză ca neregulamentar, conţinînd acid salicilic.

D. Lascar Antoniu îşi sprijină afirmaţiunea de mai sus, că dl. Şumuleanu, în persoană, a dat ordin de a se varsa lui Avram Iţicovici un vin bun şi cu totul altul de cît acela care pretinde că conţine acid salicic şi pe depunerea martorilor subcomisarul Macarie, Avram Davidsohn şi Strul Bercovici. Dl. Lascar Antoniu întreabă pe d. Şumuleanu în baza cărui ordin sau text de lege d-sa, ca chimist expert, s'a transformat în agent administrativ, în agent poliţienesc. Şi în special întreabă dl. Lascar Antoniu care-i ordinul expres, primit de la direcţia sanitară, pentru aruncare în canal a vinului confiscat provizoriu, căci un alt ordin care poartă No. 11996 din 19 April 1903 a direcţiei sanitare către experţii chimeşti prevede textual: *distrugerea sau aruncarea nu se face decît în urma* **unui ordin expres.** Desfide pe reclamantul Corneliu Şumuleanu să-i arăte un singur *ordin expres* de la serviciul sanitar prin care să'l fi autorizat să *„distrugă* sau *să arunce* vinurile lui Ghetel Iacob, Hava, Goldman, Iancu Moscovici, Avram Iţicovici, Zisu Rosen şi M. Schwartz, cazurile indicate în memoriu?

Dl. Lascar Antoniu termină partea aceasta din al doilea punct de acuzaţie ce se aduc cărciumarilor deliquenţi. In acest timp dl. Barbu Delavrancea, amintind d-lui Lascar Antoniu, că în cursul pledoariei ar fi ameninţat pe dl. Delavrancea, că'l va pune în contrazicere cu sine însuşi, în casul cînd s'ar încerca să facă apologia d-lui Şumuleanu, roagă să atingă şi această chestiune înainte de a se opri de oarece d-sa, dorind ca să-i răspundă numai la cele ce dl. Antoniu a vorbit până acuma, fiind nevoit a pleca la Bucureşti, ţine ca să răspundă personal la o chestie care-l priveşte personal.

Dl. Lascar Antoniu convine dar spune că nu va desvolta astă-zi chestia analizei pe care dl. dr. Şumuleanu a făcut'o organelor cadavrului soţiei d-rului Iacobson şi în care în mod cu totul falş a conchis la existenţa arsenicului *în cantităţi abundente* ceia ce s'a constatat prin o contra analiză că nu era pic de arsenic, căci cu această afacere ţine să analizeze la rîndul d-sale pseudo-ştiinţa reclamantului chimist Corneliu Şumuleanu.

D-sa face mai întăi, foarte pe scurt, istoricul procesulni d-rului Iacobson şi zice că acest ovreu, acest neam al lui Israil, contra căruia să ridică astă-zi cu atîta patimă apărarea părţei civile, din care face parte şi dl. Delavrancea, a fost acuzat, pe baza expertizei d-rului Şumuleanu, nu de un delict de presă a unui cărciumar oare care-care ci de crimă monstruoasă, de a fi asasinat prin intoxicare cu arsenic pe soţia lui în scopul de a-şi însuşi primele de asigurare de la o societate oare-care. Cine credeţi că a apărat atunci pe evreul Iacobson? Dl. Barbu Delavrancea. In mod logic judecînd faptul nu mă surprinde de loc; căci ca avocat era o datorie profesională pe care o îndeplinea. Că faptul de atunci nu se împacă cu consequenţa, cu tiradele patriotice-antisemite din acest proces care privesc pe nişte deliquenţi de presă, mai puţini monstruoşi ca un acuzat de crimă asta e altă ceva.

Ceia ce mă frapează însă este prezenţa d-lui Barbu Delavrancea pe acea bancă ca sprijinitor al capacităţei de chimist al d-lui Şumuleanu. Pe cît îmi aduc aminte, zice dl. Lascar Antoniu, capacitatea d-lui Corneliu Şumuleanu a fost cu ocazia judecărei procesnlui Iacobson analizată de dl. Delavrancea, în mod foarte drept cu multă severitate, dar cu destul fond de adevăr şi ca o dovadă despre aceasta dl. Antoniu prezintă ziare cu rezumatele desbaterilor procesului. Cu relevarea de mai sus dl. Lascar Antoniu, termină această parte a pledoariei sale fără a trage însă nici o concluzie, ci referindu-se la concluziile pe care le vor trage juraţii după ce vor asculta mai întăi ce va spune dl. Delavrancea în apararea pe care este chemat astă-zi să o facă calomniatului (?) Corneliu Şumuleanu. Dl. Lascar Antoniu arată că va vorbi în continuare Luni, de oare ce nu ar putea termina în această noapte şi dl. Delavrancea, ne mai putînd sta mai multe zile în acest proces, şi-a întrerupt pledoaria pentru a-i procura timpul necesar ca să vorbească.

D. Delavrancea. Zice că chestiunea, care se desbate acum, durează de mult şi apărătorii par a susţinea o cauză înaltă, ca aceia a evreilor cîrciumari, la a cărei înălţime apărătorii d-lui Şumuleanu, nu se pot urca. Spune că d. Lascar Antoniu în pleduaria sa e foarte abil şi abundent.

Apararea n'a putut dovedi că Şumuleanu face politică militantă, ci numai că e prieten al d-lui Iorga, un profesor universitar de valoare. Şumuleanu n'a scris şi nu s'a pronunţat nici odată în politica ce o face d. Iorga. Faptul că d. Şumuleanu face parte din societate pe acţiuni a tipografiei Neamului Romînesc, nu are nici o importanţă în chestia de astă-zi. Zice că apararea a spus că Şumuleanu face politică de escaltat, dar asemenea politică o poate face cine-va nu numai în politica naţionalistă ci şi în ori-care partid.

Cîrciumarii aduşi astă-zi înaintea Dv. au înaintat Ministerului de Interne, un memoriu pe care l'a înaintat şi Camerei de Comerţ şi respîndindu-l în public, a adus o mare calomnie d-lui Şumuleanu.

Aşa cum s'au petrecut lucrurile cam miroase a alianţă între Camera de Comerţ şi acei pe care-i judecaţi Dv. astă-zi. D. Şumuleanu n'are intenţia de a discuta legi, dar cîrciumarii, văd, că au intenţia de a inspira legi.

Citeşte finalul memoriului, susţinînd că e un act de calomnie pentru Şumuleanu, memoriul care-l face pe d. Şumuleanu „om de pretinse ştiinţi, şovinist, barbar, etc.“.

D. Şumuleanu, a primit o adresă de reprimare din partea Ministerului, —aceasta în urma memoriului cîrciumarilor, după care d. Şumuleanu s'a dus la Ministerul de interne şi a cerut ca imediat să se orînduiască o anchetă pentru a se restabili adevărul. Ministerul a însărcinat pe d. dr. Glineanu cu ancheta şi a atestat că sunt inexate toate acuzările aduse de evreii cîrciumari şi că d. Şumuleanu şi-a făcut datoria. Am aci şi raportul de inspecţie al d-lui dr. Glineanu, şi acesta este un lux de probă.

D. Neculaide, spune că raportul anchetei d-lui dr. Glinceanu, s'a făcut în mod clandestin.

D. *Delavrancea*, dacă nu v'a chemat pe Dv. la anchetă, asta înseamnă că s'a făcut în mod clandestin?

Calomnia prin publicitate prevăzută şi pedepsită de art. 234 c. p. este stabilită. D-nii aceştia, au complotat în scopul de a scapa de acest om cinstit şi au indus în eroare pe ministru. Da, e adevărat că s'au îmblînzit măsurile, şi fatal a scăzut misiunea lui cu un grad mai jos. Nu se poate o mai mare calomnie ca aceia adusă prin memoriu, d-lui Şumuleanu. Ca funcţionar a fost acuzat, iar ca profesor şi ca om de ştiinţă a fost calomniat. Dovadă că ministerul prin ancheta orînduită de el, a stabilit că a fost nedreptăţit.

S'a căutat a se face diferite explicaţii terminului „a confisca“. Aveţi oare pretenţia ca să existe un depozit, in eterno, pentru vinurile confiscate? Unde să-l confişte? In prăvălia lui? Să peardă şi butoiul nu nu numai vinul? Să se ia toate vasele cu vinurile confiscate şi să se strîngă la infinit intr'un depozit? Fatal confiscarea ajunge la distrugere. Dar în afară de aceasta nu s'a varsat vinul de către Şumuleanu. S'a văzut cîte-va cazuri. Varsarea s'a făcut de către d. dr. Anghel. De ce atunci marele neadevăr că Şumuleanu varsă vinurile, cînd numai în două cazuri a venit Şumuleanu ca să arăte butoaiele de unde s'au luat probele? Pentru ce să-l vedem pe d. Şumuleanu tăvălit print'o anumită presă ca chimist umoristic?

In chestia apologiei d-lui Sumuleanu, pe care a avansat-o d. Lascar Antoniu, nu corespunde adevărului. Se putea foarte bine ca Şumuleanu să greşească atunci în chestia Iacobsohn. Erau atîţia doctori, atîtea celebrităţi, cu atîtea păreri, că erau să se încaere. Eu n'am ţinut seamă nici de unul, am pledat. Dar d. Şumuleanu nu de eroare e acuzat, e calomniat că n'are ştiinţă, că-i şovinist, face vandalisme şi că face persecuţii contra evreilor din Moldova, care ne copleşesc. Nu sunt antisemit, n'am nimic contra evreilor, dar văzînd ceia ce de cîţi-va ani încoace fac aceştia, ne înfiorăm.

Terminînd, d. Delavrancea cere condemnarea, sau dacă nu condemnarea, zice d-sa, vă rog să'i condamnaţi macar la despăgubiri civile.

(La oarele 12 noaptea, preşedintele suspendă şedinţa, anunţînd cea viitoare pentru Luni 8 Decembrie.

Şedinţa de astă-zi, Luni, 8 Dec.

— Prin telegraf, dela trimisul nostru —

Şedinţa se deschide la orele 12 şi 20 de minunte.

In sală e adunată iarăşi o mare mulţime, care a venit să asculte continuarea desbaterilor procesului.

La intrarea în sală se produc multe incidente cu publicul care vrea că pătrundă înăuntru şi pe care poliţia îl împiedică, din cauză că sala e arhiplină.

Grefierul face apelul nominal al comisiunii juraţilor, după care d. preşedinte dă cuvîntul d-lui Lascar Antoniu, avocatul apărărei, pentru a'şi continua pledoaria, pe care şi-a suspendat-o în şedinţa de noapte de Vineri.

D. Lascar Antoniu, după ce face un rezumat al pleduariei sale de vineri, arată că d. Şumuleanu dă interpretări greşite observaţiunilor ce-i s'au făcut de minister. In afară de aceasta d-sa n'a respectat cuprinsul unei circulări din 1903, cu privire la confiscări.

Vorbeşte de şovinismul chimistului care şi-a făcut educaţia în mijlocul grupării esclusiviste şi antisemite de la „Neamul Romănesc“ şi de aci trece la modul cum îşi face dl. Şumuleanu analizele sale şi citează cazul cu Marcu Adelsberg.

Trecînd la chestia acidului salicilic, spune că d. Şumuleanu n'a fost în stare să distingă acest acid, nici n'a precizat în procesele verbale pe ce cale găseşte acidul şi în ce cantitate anume. In această privinţă d. Antoniu arată că a

întreprins o anchetă pe lîngă unii chimiști de celebritate europeană și ceteşte răspunsurile primite de la d-rul Girard. directorul laboratorului din Paris și de la dr. Bischof, chimistul din Berlin, director de laboratoriu.

Ambii savanți arată cu ce ușurință se poate confunda acidul salicilic cu taninul și ce perspicacitate se cere unui chimist ca să distingă acidul salicilic pus artificial în vin de cel care se găsește în mod natural provenind din coaja strugurilor ori din tufe. Ceteşte cartea d-lui I. Pop, vinicultor care arată că e necesar ca vasele să fie clătite cu salicilat, așa că crîșmarii nu pot garanta dacă într'un vin natural s'ar găsi urme de acid salicilic, lucru care e posibil după cum arată certificatul lui Bischof. Ceteşte pasagii numeroase din „Journal de chimie" din autorii germani Windisch, Medicus, Röse, cum și din chimistul francez Fellet, toți arătînd că acidul salicilic se află în poamă, în tufe, în fructe și că au avut loc procesul de falșificere intentate de chimiști i neîndemînatici.

Asupra capacității de chimist a d-lui Șumuleanu, cazuri memorabile în care acesta a făcut greșeli grave: cazul dr. Stamati citează Șumuleanu a declarat un vin natural drept vin de strafide, distrugînd prin jodoform vinuri în valoare de 100,000 de lei pentru care statul a fost condamnat să plătească; apoi cazul Blaverman din Galați unde Șumuleanu, a confiscat 210 butoaie de icre drept toxice, dar institutul de chimie le-a găsit foarte bune punîndu-le în vînzare, cazul Iacobsohn din Ploești cînd chimistul iașan a găsit arsenic în organele Idei Iacobsohn, lucru care a provocat ilaritate căci chimiștii Istrati Riegler, Poltzer au găsit numai mercur. S'a dovedit atunci —și în special a dovedit-o avocatul d-sale de azi d. Delavrancea—că d. Șumuleanu a greșit reactivii, a confundat reacțiunile chimice.

Ce garanție prezintă dar analizele de azi ale d-sale?

Acidul salicilic nu e otravă; reacțiunea lui nu se poate distinge numai cu perclorură de fer. D. Antoniu aduce mari elogii profesorului Riegler arătînd cum depunerea d-sale corespunde exact cîtațiilor din autorii cei mai noi și cu părerile celebrităților străine. Explică apoi ce însamnă expresia de „pseudo-știință" la adresa d-lui Ș. din memoriul crîșmarilor,

După-ce a discutat punctul al doilea —confiscarea și distrugerea arătînd ce cuprinde art. 44 din regulamentul sanitar și art. 25 din legea cîrciumelor, trece la punctul al treilea, arătînd care sunt elementele delictului în materie de presă și dovedind că aci ele nu există de oarece legiuitorul urmărește intenția. Aci e numai o plîngere, nu o intenție de a calomnia. Publicul a primit cu multă satisfacție cetirea celor relative la greșitele analize a d-lui Șumuleanu.

Dl. Antoniu răspunde apoi d-lui Delavrancea în chestia politică naționalistă citind pasagii din discursurile d-lui Carp de la 1868 și 1879, apoi pasagii din cartea d-lui G. Panu: Chestia evreiască, scrisă în 1893. Ceteşte de asemenea pasagii sălbatece din „Neamul Romînesc" scrise de d. N, Iorga.

După ce insistă asupra dreptății crîșmarilor de a se plînge la Minister face un foarte călduros apel la jurați cerînd achitarea și arătînd cît au suferit pînă acum acești oameni nevinovați,

După d. Antoniu va pleda d. A. C. Cuza pînă la 7; la orele 8 începe ședința de noapte va vorbi d. Neron Lupașcu cel întăi. Se crede că verdictul va fi dat la 6 dimineața.

Informații

❑ **Administrația comunală, cu o nevinovată nepăsare. continuă să tolereze cartelul trunchierilor.**

Vom porni campanie, cu date senzaționale, ca să dovedim *de ce* **se tolerează acel criminal cartel.**

❑ După peste șase luni de trăgăneală d. Haret, cu avizul celebrului seu consiliu permanent, în desunire cu părerile Senatelor și colegiilor facultăților juridice din Iași și București, a publicat concurs, pe ziua de 12 Iunie 1909, pentru ocuparea catedrei de Drept Roman de la facultatea din Iași.

❑ *D. Haret plănuește să nu mai inscrie, in viitorul budget al cultelor, facultatea de teologie din București, ci să creeze, după modelul rusesc, o Academie de teologie, care să fie instalată în localul internatului Radu-Vodă.*

*

D. Haret a sosit în Iași, venind din Bîrlad, ieri, Duminică, la orele 8.25 a. m., cu expresul de zece ore a plecat la Podul-Iloaiei, la serbarea „Cooperativei" de unde s'a reîntors în Iași cu trenul de 6.10.

Cu acceleratul de seară s'a întors la București.

❑ Senatul universitar și consiliul facultății de medicină din Iași, se întrunesc astă-zi seară, Luni, spre a cerceta lucrările candidaților la catedra de Igienă.

❑ Sîmbătă și Duminică, d-nii colonel dr. Acontz, locotenent colonel dr. Stefănescu de la Roman și d. maior dr. Gavrilescu au continuat inspecțiunea sanitară în garnizoana locală, vizitînd soldații regimentului 8 Roșiori. Astă-zi vor fi inspectați soldații vînători.

❑ Eri s'a celebrat logodna domnișoarei M. Calligari cu d. locotenent Drăgici.

❑ Toate școalele din București, publice și private, primare și secundare au fost închise de astă-zi, luni, pănă la 15 c. din cauza epidemiilor ce bîntue.

❑ *Partidul conservator-democrat va ține o mare întrunire publică, în sala Băilor Eforiei din București, Duminecă, 15 a. c.*

Delegați din Iași și din toată provincia vor lua parte la acea întrunire, la care va lua cuvîntul și d. N. Fleva.

❑ La Botoșani urma să aibă loc o ieșire pe teren a d-lor N. Costiner și Steig.

Lucrurile s'au aplanat.

❑ **Abonamente la tramvai.** — De la 1 Ianuarie (st. n) 1909 se vor emite, spre încercare, bilete de abonamente lunare pentru elevi și lucrători, cu următoarele prețuri:

2 curse pe zi 1—2 zone, lei 3; 2 curse pe zi 3—4 zone, lei 4.50; 2 curse pe zi 5—8 zone, lei 6; 4 curse pe zi 1—2 zone, lei 6; 4 curse pe zi 3—4 zone, lei 9; 4 curse pe zi 5—8 zone, lei 12.

Pentru lucrători se vor elibera și abonamente pe *jumătate de lună* cu jumătatea prețurilor de mai sus.

Valabilitatea biletelor este: de la ora 5 dim. pînă la ora 7 seara.

In zilele de Duminică și sărbători legale, biletele nu vor fi valabile.

Vînzarea biletelor începe la fiecare 15 a lunei (st. n.) pentru luna următoare la biurourile tramvaiului.

❑ *Pentru expropierile necesare liniei de garaj, care va lega gara Iași cu antrepozitele, s'a înscris, în budgetul ministerului lucrărilor publice, suma de trei zeci mii lei.*

Cu facerea expropierilor a fost însărcinat d. inginer Gh. Protopopescu. Interesații pot adresa cererile lor cîtatului domn inginer.

❑ Procesul cîrciumarilor va fi reluat astă-zi. Au să mai pledeze încă opt avocați, după care va urma rezumatul președintelui. După deliberare, jurații vor avea să scrie și să subscrie *110* verdicte.

Presidentul curței cu juri, d. consilier D. Porfiriu, va avea să presideze, Mercuri și Joi, birourile electorale la alegerile comunale din Vaslui.

I se poate zice „le pauvre juge"—distinsului magistrat ieșan.

❑ Din motive de economie, se zice anul acesta nu se va mai face obicinuita recepție la Epitropia Sf. Spiridon cu prilejul hramului bisericei.

❑ O urmare la interesanta serie Expediția în Africa centrala se desfașoară mîine seara Marți 9 Decembrie în sala Teatrului Sidoli,

E o vînătore îndrăzneață de hipopotani pe apele Nilului, întreprinsă de trimiși speciali ai casei Pathe împreună cu indigeni africani, despre care am vorbit deja în unul din numerile noastre trecute. Vînătoarea aceasta se desfășoară în toate amănunțimile ei, de la prima ivire pe suprafața Nilului a monstrului aquatic pînă la mîncarea delicioasă, pe care negru african o devorează din uriașul vînat, fără de preparațiile culinare ale europenilor.

Programul cuprinde apoi un mare număr de sujete comice, sportive etc. absolut noue, ultimele aparițiuni ale casei Pathé.

Spectacolul de mîne seara va fi întovărășit de o trupă de Indiani, băștinași din America de Nord, în miraculoasele și uimitoarele lor producții precum și de concertiști Miss Claire.

Se atrage atenția că acest teatru de varietăți este chiar în natură și nu reproducții cinematografice.

❑ Sîmbătă s'a întrunit din nou conconsiliul facultății de litere în chestia recomandărei unui titular la catedra de Istoria Literaturei. Domnii profesori I. Găvănescul și T. Antonescu au susținut pe d. Iorga; iar d. Rișcanu a susținut pe d. Ibrăileanu. Fie-care din acești doi au întrunit cîte trei voturi: domnii Găvănescul, Antonescu și Naum, votînd pentru d. Iorga, domnii P. Rișcanu, P. Caragiani și Al. Philipide—pe d. Ibrăileanu.

Resultatul a fost comunicat ministrului, care se va ralia la numirea d-lui Ibrăileanu.

— Astă-zi se va întruni Senatul Universitar spre a proclama profesor definitiv pe d. Haralamb Vasiliu, agregat la catedra de chimie agricolă.

— D. profesor P. Bujor a fost delegat în Senatul Universitar din partea facultății de științi.

— Tot astă-zi va fi proclamat profesor definitiv, la catedra de drept penal și procedură penală, d. Iulian Teodorescu.

❑ Sub-inspector al mișcărei VI (Iași) a C. F. R., în locul d-lui Popescu, demisionat, a fost numit d. Pătrălegeanu.

❑ Ca urmare a marilor fraude ce s'au comis în exploatarea pădurilor statului, ministerul domeniilor a suspendat pînă acum pe următorii silvicultori ai statului:

D-nii C. Iosipescu, inspector silvic, M. Anania și D. Klein, silvicultori șefi, G. Cerneț, Ghimicescu, V. Merișea N. Jianu și N. B. Popescu, silvicultori.

❑ Imediat după terminarea inspecției medicale, trupele din garnizoana locală, vor face un marș de rezistență afară din oraș.

❑ Vineri 12 Decembrie, se va serba hramul bisericei Sf. Spiridon.

Serviciul divin va fi oficiat de Arhiereul Ghenadie Georgescu, egumenul bicericei, asistat de preoții stavrofori Dimitrie Popa, Ioan Gotcu, Chiriac Neculau și Vasile Ionescu.

❑ **Producția Conservatorului.** — Eri Duminică a fost a doua producțiune muzicală dată de elevii conservatorului supt direcțiunea d-lui Al. Teodorini și a profesorilor respectivi.

E un vădit progres în interesul ce se pune pentru ca asemenea producțiuni să iasă bine. Programul a fost achitat cu multă conștiositate de debutanții artiști, cari încep a se deprinde cu scena, căci in artă nu e de ajuns să fii executant bun între 4 pereți și în fața profesorului tău. Arta are o valoare socială și ea cată să miște publicul prin artiștii ei. Producțiunile acestea sînt un fel de practică artistică cu care se recomandă școalei, și micile lipsuri, scăderi momentane sînt atîtea prilejuri de vădită îndreptare.

Instrumentele de vînt sînt mai dificile la asemenea producții, rolul lor fiind în ansamblu mare; și apoi și ele au o valoare prea profesională.

Instrumentele de coardă sînt cele mai potrivite, și nu fără mirare am văzut în program executanți de astă dată numai 2 nume: Krüger și Strassberg, iar altele nu!

Pianul a ținut recordul. Și d-ra Ficșinescu și mai ales d-ra Dimitriu au executat cu multă îndemînare și simț bucățile sorocite.

Vocea baritonului V. Ionescu ne place și prin claritate și prin intensitate. Oprise-va numai a fi diletant, ori își va cultiva vocea pentru scenă, iată ce îatrebăm pe profesorul, care a dat atîtea talente de pe urmă-i.

Versurile „Numai una" de Cojbuc s'au zis cu multă justeță în interpretare iar piesa „Tîndală și Păcală" de V. Alexandri ne fac a întrezări ceva talente pentru viitoarea scenă în persoana debutanților.

❑ Administratorul plășii Ungheni comunecă prefecturei că autorii furtului de la primăria din Ungheni, au fost descoperiți. Ei sunt Gheorghe Ene, vătăjelul primăriei, împreună cu Costache Grădinaru, din comuna Bosia, la care s'a și găsit suma de 351 lei, îngropați într'o șură. Numiții sunt arestați la jandărmărie, unde au mărturisit faptul.

❑ In amfiteatrul laboratorului de electricitate de fizică de la Universitate, va avea loc astă-seară, Luni, orele 8, o ședință a societății de științi.

Ordinea zilei:

I. Darea de samă a mersului Societății;

II. Comunicări științifice ce se vor face de către d-nii:

1) V. C. Buțureanu. a) Asupra zăcămintelor de fier și mangan de la Dealul Ferului și de la Rarău.

b) Asupra unor roci filoniene din masivul cristalin de la Broșteni.

2) I. Borcea. a) Asupra faunei Afidelor în Romînia. b) Canale segmentare și desvoltarea rărunchiului la Torpedo și Squatina. c) Asupra maselor intermediare mesodermice la Teleostieni.

3) Macovei. Asupra basinului de la Bahna.

4) Dr. Elena Lupu. Regenerarea epiteliului intestinal de la Cobitis fossilis.

5) Dr. Russ. Desvoltarea postembrională a intestinului mediu la Trichoptere.

6) Dr. Hurmuzescu. Radioactivitatea apelor minerale în România.

❑ **Judiciare.** — Asasinul D. Tomiță, care a fost condemnat la cinci ani închisoare corecțională, a făcut recurs.

— La secția I-a a tribunalului se judecă astă-zi cererea d-nei Elena Sturza, fiica d-lui Sturza-Scheianu, de a-i se rădica consiliul judiciar.

Pledează domnii: V. Missir și A. A. Badareu.

— Creditorii faliților Kanner și Sternlicht au depus astă-zi creanțele lor la tribunalul Tutova. Verificarea lor va avea loc în ziua de 18 a. c.

— Apelurile electorale se vor judeca de la 12—24 Decembre.

DIVERSE

— Sîmbătă seara, a avut loc la Podul-Iloae, logodna domnului Georges Teodor; grefierul judecătoriei rurale, cu d-ra Elena Lăzărescu.

— D. dr. G. Bogdan și-a dezvoltat Sîmbătă seara, la clubul medico-farmeceutic, conferința sa despre: „O pagină de medicină legală.

— Consiliul Comunal e convocat pentru mîine seară, în ședință extra ordinară.

Intre alte chestiuni ce se vor discuta, e și recursul uzinei electrice, contra amenzilor la care a fost supusă de Comună.

— Mercuri seara 10 Decembrie, va avea loc în sala teatrului Sidoli, o representație teatrală în beneficiul d-nei Laura Zaharia. Se va juca piesa „Baba Hîrca" cu concursul d-rei Cateliu și al d-lui Bosianu, apreciatul comic bucureștean.

— In strada Țicaul de Jos No. 137 s'a găsit mort individul Gheorghe Chiper. Din ordinul parchetului cadavrul a fost dus la morgă.

❑ „Reprezentația" de ieri de la teatrul național a adus d-lui Lecca, inamovibilul și eternul traducător, un profit de 12 lei.

Se chiamă că a profitat.

❑ Nu numai Vasluiul are celebrul său proces de presă—spre judecare, dar și Botoșani.

Negruți, faimosul fost diriginte al poștei din Burdujeni, a intentat proces de calomnie prin presă la mai mulți ezrei din Burdujeni și afacerea urmează să se judece, la 16 Decembrie, de jurații din Botoșani.

Intre acestea reclamantul Negruți, făcîndu-se vinovat de delapidări, se află depus. El a făcut apel la inemi caritabile ca să subscrie bani cu cari să poată fi eliberat pe cauțiune.

D. N. Iorga, care esteo astfel de inemă caritabilă, a subscris o sută lei.

Acum înțelegeți de unde a devenit și procesul de presă contra acelor jidani de la Burdujeni.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iași:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei
Maxime Lazar	20 lei
Dl. M. Forșt	5 „
„ Grossu, dep. de lemne	5 „

● **Aducem la cunoștința tuturor abonaților noștri, că «Opinia» neavînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a țării, abonații nostri sunt rugați de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop**; ci să o trimită prin mandat poștal administrațieiziarului-

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonați de-ai noștri, de a se vedea încasați de persoane străine de administrația noastră, cari le-au eliberat chitanțe false.

ULTIMA ORA

— Serviclul telegrafic special al „Opiniei" —

București, 8 Decembrie.

Respunsul Regelui la Adresa Senatului

București.—Iată textul acestui respuns:

Domnule Președinte și D-lor Senatori,

Din adîncul inimei Vă mulțumesc pentru caldele urări de sanatate ce Ni Se aduc din partea Senatului.

Singura Mea dorință este de a închina zilele ce Mi le va mai dărui D-zeu la temeinica întărîre a orînduielelor așazate cu atîta rîvna și greutăți, spre propășirea și fericirea iubitului Nostru popor.

Cu mare plăcere văd, că Senatul este hotărît a sprijini măsurile propuse de guvernul Meu în ce privește îmbunătățirile igienei publice și educația cetățenească; a desvolta puterea Noastră economică și a întări armata,

In deosebi mă bucură că veți da concursul D-voastră spre a înlesni aplicarea reformelor agrare și nu Mă îndoesc că veți tinde a obține o dreaptă cumpănă între interesele private și nevoile sociale.

Mult este de dorit ca dobîndirea de pămînt să fie înlesnită celor ce muncesc, căci adevărata tărie a unui stat se reazămă pe îndestularea legitimelor interese ale mulțimei.

Jertfele ce se cer pentru acest sfîrșit vor fi cu prisos compensate prin creșterea siguranței și bunului obștesc.

*

D. D. A. Sturdza a atras atențiunea Senatorilor din comisie, că întregul respuns a fost scris de mîna M. S. Regelni, ceia ce se întmplă pentru prima dată.

Demisiune

București.— Domnul Vintilă Brătianu a eemisionat din postul de censor al Băncei Naționale.

Atentat plănuit

Constantinopol.—Sultanul a vestit eri pe marele vizir, că 60 de anarhiști americani au încercat să comită un atentat, Joia trecută.

Ministrul poliției desminte în mod formal arestarea unui singur anarhist american.

Sondă incendiată

Cîmpina.—O sondă a „Stelei Romîne" s'a aprins eri. Focul a fost comunicat și la alte sonde, distrugîndu-le complect.

Pagubele se urcă la 50.000 lei.

Meeting naționalist

București.—La Giurgiu a avut lec eri un meeting naționalist la care a luat cuvîntul mai mulți oratori locali.

Domnul Sturza și Iorga

București. — Se știe că deputatul de Iași a adresat o interpelare privitoare la modul cum va fi sărbătorit în Iași ziua de 24 Ianuarie și asupra prilegiului de a transfera osemintele lui Cuza-Vodă de la Ruginoasa la Mitropolia din Iași.

Dl. Sturza este foarte furios de această din urmă propunere și a cerut ca să răspundă el d-lui Iorga, așa că vom asista la un nou duel între cei doi adversari.

SENATUL

București.—Dl. general Budișteanu, dă cetire respunsului Regelui la adresa Senatului.

D. I. Grădișteanu subliniează îndrăzneala guvernului care nu ia pus la dispoziție niște dosare pe care d-sa le-a cerut acum 3 septămîni.

D. T. Cămărășescu dorește falșul ce a fost comis cu schimbarea datei alegerii de la Ploești.

In culoare se comentează că nici un junimist nici mai ales d. Maiorescu n'a fost eri la Palat ca să ducă respunsul la adresă.

CAMERA

București.—Pentru prima oră în această sesiune camera lucrează în vechiul ei local, care a fost complect restaurat.

In discuția asupra mesagiului vorbește d. Ștefan C. Ioan.

Inginer B. Diamant & Co.

BIUROU TECHNIC, IAȘI

Instalațiuni de CANAL și APĂ.
Instalațiuni ELECTRICE de tot felul.
Furnizat și instalat în Iași de la 1906—1908 379 cai electrice.
Instalațiuni de mori automatice, silosuri, turbine.
Mașini de aburi **Patent Schmidt.**
Cazane de tot felul.
Instalațiuni de **brutărie** mecanice.
Instalațiuni de **tâmplării** mecanice.
Instalațiuni de fabrici de spirt, de zahăr, de tot felul.
Motoare de Benzina „Benz" de Gaz sarac, Diesel.
Mașini de tot felul, **Pompe**
Furnituri de articole technice.
Cumpărături și vînzări de mașini și transmisiuni întrebuințate.
Desfacere de lămpi electrice cu prețul original
Se primește obiecte de ori-ce natură la reparat.
Construcțiuni de fer.
Impregnare de curele de transmisiuni, după un sistem propriu; garantăm o durată dublă. Preparat **„Perfect"** pentru înlocuirea calofoniumului și Riemenwachs, care ard cureaua și ajută la producerea scânteilor electrice a curelelor, din care cauză se nasc accidente.
Preparat **„Fix"** prin care se va putea scoate piatra depusă în cazanei în cel mai scurt timp și cu cea mai mare ușurință după sistemul Krubb.
Pentru îmbregnarea curelelor și producirea preparatelor „perfect" și „Fix" vom aranja un laborator.

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

Representație de Beneficiu

SÂMBATA, 13 DECEMBRE 1908

Se va juca

In largul Oceanului

Comedie cu mare spectacol in 9 tablouri de D'Ennery

Anunciu

Se aduce la cunoștința generală, că de la 23 April 1909, se va da în chirie **Otelul Național** (Zoller) cu parte din mobilierul său, situat în orașul Dorohoi strada Grigori Ghica V. V. No, 26

Amatorii de a lua în chirie acest otel, se poate adresa pentru ori ce informațiuni, atît la oficiul Creditului Urban în Iași cît și la reprezentantul seu din Dorohoi, d. avocat Ernest Canano.

DIRECȚIUNEA

Se caută un tovarăș

cu un capital de la 1000—2000 lei, pentru fabricațiunea unei invențiuni deja brevetate, sau vînzarea brevetului. A se adresa d-lui **Chiriac** str. *Albineț 26.*

Cabinetul de Chirurgie dentara

al

Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA

s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în **str. Lăpușneanu la No. 25**, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

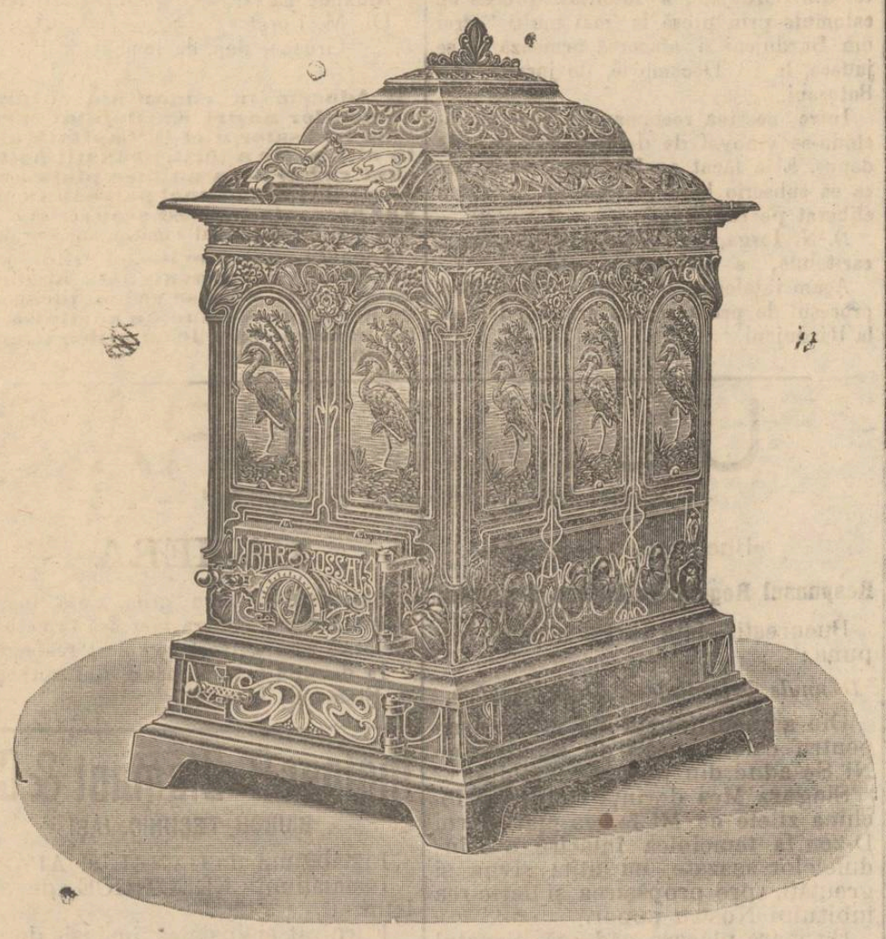

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SORE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care Joi, Vineri Sâmbătă și Duminecă

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Pari

— La 9 ore seara —

Programul nou incepe Joi

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m —

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Shiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Pădurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Palfoane si Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zèci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează servicin cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se tace imediat după tragere.

Iași .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 604 – Mercuri 10 Decembre 1908

Respunsul Regelui

Din răspunsul Regelui la adresa Senatului cetim multe lucruri interesante, un fel de cîntec de lebădă a bătrînului monarh.

„Singura mea dorință este de a *închina zilele ce Mi le va mai dărui D-zeu* la temeinica întărire a orînduelilor așezate cu atîta rîvnă și greutăți".

Iubitor al vorbelor vechi, El care ne-a dat în discursul cetit la Academie norma literară a limbii, vedem în ce mod fericit întrebuințează cuvîntul *orînduială*, cuvînt care ne amintește în istoria noastră politică dușmănia iscată dintre Cantemir Vodă și Miron Costin logofătul, dușmănie care i-a pricinuit moartea logofătului.

Orînduelile la noi mai totdeauna au dat greș, căci rar legile au în ele și sancțiunea lor, mai ales în contra abuzului administrativ. De aceia la noi a eșit vorba: „bună țară, rea țocmală" și Regele care în timp de 42 de ani a cunoscut țara, a zis un mare adevăr „că va întări orînduelile așezate cu atîta rîvnă și greutăți".

De ce Regele a spus aceasta tocmai Senatului? La ce face aluzie cînd Regele spune în Respunsul Său de *greutăți* și *rîvnă*? la întocmirea acestor noi orînduieli?

Regele trebue să știe că Senatul liberal a venit mai adesa în conflict cu guvernul Său în ceia ce privește întocmirea orînduelilor nouă. Regele mai știe că sufletul Senatului nu e la unison cu al Camerii, și că Senatul nu se prea entuziasmează de ceia ce provoacă elan la Cameră.

Conflictele acestea sunt pe cale de a se mări. Senatul a dat dovadă la alegerea biuroului, dînd 35 buletine albe la alegerea președintelui și 3 vice-președinți, aleși contra dorinței chiar a guvernului.

Față cu toate acestea, Regele apasă asupra formei politicoase din adresă, că Senatul va da sprijin guvernului întru îndeplinirea orînduelilor și zice: „*cu mare plăcere* văd că Senatul este hotărît a sprijini măsurile propuse de guvernul Meu..." sau „în deosebi *mă bucură* că veți da concursul D-voastră spre a înlesni aplicarea reformelor agrare".

Repetarea acestei îndoite *bucurii* și *plăceri*, puse în respunsul Regelui dă nota politică actuală. Regele are o formă simplă politică. Lui îi trebue *guverne tari*. Guverne tari nu le dau *miniștrii mari*. Adesa-ori marele ministere sunt foarte slabe. In prea marea lor mărire ele se trec de Cameră și Senat și devin nesocotitoare.

Guvernul actual liberal ar trebui să fie un mare minister. Șeful partidului e președintele consiliului; sub-șeful joacă toate țițele politice. Și cu toate acestea guvernul liberal nu se poate lăuda că e tare, ba e foarte slab. Guvernul a stărnit în sinul majorităților adînci nemulțumiri. E o luptă surdă ce va prăbuși regimul. Istovit în lăuntru el își istovește creditul politic în afară. In toate consultările făcute corpului electoral, acesta a condemnat guvernul. Majoritățile sunt deprimate, iar guvernul singur e desorientat.

Regele știe toate acestea, și de aceia tare pe formula Lui simplistă *se bucură, îi face plăcere*, cînd vede că i se făgăduește guvernului tot concursul din partea Senatului.

Dar Senatul coace o bubă politică: *chestia agrară*. Tendințele revoluționare ale guvernului nu sunt pe placul Senatului, iar legile ce s'au votat au trecut cu mare pază la Senat. Acum vin cărpelile legilor agrare. Senatul pregătește guvernului multe surprize neplăcute asupra chipului cum înțelege cîrpeala.

De alt-fel asupra cîrpelei legilor agrare a spus totul și deputatul Vrăbiescu de la Dolj, membru din majoritate și a vorbit în numele tuturor Doljenilor. Senatul va fi și mai categoric.

Ei bine, acestui Senat ast-fel dispus vine Regele avizat și îi pune înainte în Răspunsul Său, toată doctrina agrariană, la care ține bătrînul monarh, ca un fel de orientare, dacă nu o luăm ca admonestare la adresa Senatului.

„*Mult este de dorit ca dobîndirea de pămînt să fie înlesnită celor ce muncesc, căci adevărata tărie a unui stat se reazimă pe îndestularea legitimelor interese ale mulțimei*".

Punerea acestei formule înaintea Senatului, arată nu numai un concept economic al Regelui, un postulat politic, ci o indicație de actualitate, pe care Senatul cată s'o aibă în vedere la venirea și votarea cîrpelilor de legi agrare.

Formula Regelui, dacă nu cuprinde tot adevărul politic și economic, cuprinde însă toată indicația orientării politicei actuale liberale.

Gh. Ghibănescu

MOTIVUL IORGA

D. N. Iorga este un motiv. Nu de operetă, nici de farsă—dar de ușurare pentru alții. Colectiviștii cu generoși cu tot, junimiștii cu de ai Nababului cu tot, îl întrebuințează și cînd ie vorba de combătut takismul, și la făcut șovinism falș și la spălat negre: lessiva Iorga.

Acum a venit rîndul, la noi în Iași, ca junimismul d-lui Carp, în frunte cu bătrînul Naum, gazda șefului conservatorilor, să-l iee de motiv pe d. Iorga, într'o chestie pur universitară, ca să-și răsbune, într'o chestiune, tot universitară, în care colectiviștii au un candidat al lor.

Că la atîtea citate universitare se amintește de partidele politice cu nuanțele lor—asta ie modern-anarhic.

Este vorba, în toată această chestie, de o catedră, vacantă la facultatea de litere din Iași, pentru care este desemnat d G. Ibrăileanu, inscris în clubul liberal.

Cei trei junimiști din acel consiliu sunt contra d-lui Ibrăileanu, fiindcă iată de ce: fiindcă d. Găvănescul, unul din cei trei junimiști, a fost, ca să zicem așa, evacuat de la seminarul pedagogic din Iași.

De aceea nu ie bun d. Ibrăileanu, dar ie foarte nimerit d. Iorga —se 'nțelege — care este destul de lung—asta nu-i se poate lua—ca să se întindă de la București la Iași, să fie profesor și aci și acolo.

Dar în afară de această imposibilitate este fenomenalul, inexplicabilul, ca prieteni de ai d-lui Carp, să stărue pentru aducerea și la Iași a d-lui Iorga, ca să poată, împreună cu d. Cuza, să opereze mai bine să introneze mai bine buna anarhie!

Legea—din fericire—se opune la o asemenea nenorocire, dar a fost caz ca d. Iorga să servească de motiv de a lovi—și l'au întrebuințat.

Numai noi nu-l întrebuințăm, de cît doar spre a i invedera pericolul.

Asta ie bine să se știe.

E bine să se știe că liberalii l'au trimis în Cameră pe d. Iorga, ca motiv de anarhie; că junimiștii îl vor profesor la Iași—tot ca motiv de anarhie.

Un bou politic

Un bou în post mare!... drept cam ciudat vine! Dar asta se'ntîmplă în ori-care loc; de cît multă minte știu că e mai bine să ai totdeauna un dram de noroc!

Pe vremea lui Gr. Alexandrescu era *dramul*; azi este *gramul*, așa că poetul ar fi putut să-și întocmească viersul astfel:... „să ai totdeauna *un gram* de noroc".

Cît de mic să fie norocul, tot mai mult face de cît mintea!

Cum se apropie și se aseamănă vremile!

Erau pe atunciișlicarii, tombaterele! Dreptul de naștere, de neam, de clasă boerească erau consfințite prin legi. Cineva ajungea în boerii fiind boer, indiferent de valoarea intrinsecă. Astfel putea fi ori și cine el ca om, rămînea la teapa lui. Din aceste vremi de patriarhală întocmire avem iscăliturile talpa gîștii, și snoavele ghidușe. Pe vremea aceia unii din boeri mai cu țifnă se făceau vornici cu gogoșele, vorba cîntecului.

cu iaurt și gogoșele
te făcuși vornic, mișele!

Sau se mulțumeau cu ranguri fictive, anume născocite pentru ei, ca acel bătrîn boer Todiriță Balș, *bașboerul* lui Sandu Sturdza Vodă.

Dar contra acestor timpuri de neegală îndreptățire s'au rîdicat oameni vrednici ca mitropolitul Veniamin Costachi și au făcut prin carte spărturi clasei boerești.

Secolul al XIX-lea la pragul său surpă pronomiile; secolul al XX-lea la pragul său le întronează.

Acest spectacol grotesc și arhaic nis'a fost dat să-l vedem zilele trecute la Senat. Un fiu de om mare, călare pe vaza tatălui său, răvnește să ocupe în stat cea dintăi demnitate. Plămădit însă din fire nătîngă, și desbrăcat de însușirile omului mare, boul nostru politic ajuns în post mare începe a ghionti și împunge pe prietinii săi, iar pe adversari a-i împroșca cu bale grețoase. Țara vede cu îngrijorare cum în plin secol al XX-lea să poată parveni sus de tot fără alte calități de cît că e *fiul babacăi* și *al statuei*, întinînd cu simplitatea sa fotoliul ministerial.

Slava părintească pe părinți cinstește; în zadar feciorul cu ea se fălește cînd este cum se 'ntîmplă un bou de nimic.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei este, de cîte-va zile, obiectul unor atacuri cu atît mai calomnioase, cu cît ele sunt adresate capului Religiei din Moldova și poartă pecetea anonimatului.

După calomniarea justiției a venit acum calomniarea religiunei.

Dar dacă nu există de cît legături temporare între popor și justiție, dacă în temă generală, numai atunci te gîndești la justiție cînd ai nevoe de dînsa—omul este legat zil nic de religiune, care dacă nu este credință pentru toți—este o mîngăiere pentru toți.

Cînd dar, cu ușurința caracteristică anarhiei, caracteristică, în special, anarhiei tolerate—se atacă, cu calomnii singeroase, însăși șeful religiei, sufletul ei, aceasta va duce spre falimentul credinței, cînd nu se vor lua măsuri spre a dovedi ce este cu acele calomnii anonime.

Izbește dureros nepasarea vinovată a acelor chemați să fie păzitorii ordinei publice, mai ales atunci cînd în joc este însuși ființa religiei, căci calomniile se revarsă în părți egale asupra religiei și a șefului ei din Moldova.

Țară în care s'ar putea petrece lucruri identice—nu există.

CATE-VA NOTE

D'inaintea teatrului Național din Iași s'a întîmplat ceva senzațional—poate fiind-că înăuntrul acelui teatru nu se mai pot petrece de cît lucruri banale.

O mamă denaturată—acesta ie termenul consacrat—și-a depus pruncul d'inaintea acelui teatru—și a fugit.

Dacă nu se mai găsesc oameni, cari să-și lepede francii pentru piesele d-lui Lecca, să se lepede macar pacatele d'inaintea teatrului.

Tot ie ceva—și fără pretenții de tantieme din partea autorului.

*

La marea întrunire junimistă de la Piatra a debutat și juneța: d. Hascal Tontcescu și Braieskou de la Rîmnicul ne—Sarat, au parlat contra takismului.

N'ajunge?

*

Culmea unai procuror.

Onor. represintantul ministerului public din Vaslui a anunțat că s'a pus sub paza a doi gardiști ca să nu-l poată conrupe cîrciumarii din Iași.

De obicei, în asemenea delicate împrejurări, respectivul se pune sub scutul procurorului. In cazul special, însă, procurorul nevoind să se pună sub scutul substitutului, a apelat la gardiști, ca paratoner în contra mituirei ovreești.

Conștiința națională

> Adevărată operă naționalistă este să dai lumii pilda, că acolo unde romînilor le-a fost îngăduit să zidească un Stat, ei l'au zidit și puternic, și bogat, și civilizat, dar încă ceva; *Și cu sufletul mare!*
>
> TAKE IONESCU

Astfel a încheiat discursul admirabil rostit la întrunirea partidului conservator-democrat din Botoșani, d. Take Ionescu.

Admirabil de bine definind conștiința națională, ne îndrumează, prin sfaturi și fapte, să putem avea o singură conștiință națională, o conștiință curată, o conștiință cinstită.

„Noi nu ne putem plăti luxul luptelor celor mai violente și luxul înlocuirei unei conștiinți naționale printr'o conștiință intoxicată de veninul patimei" — zice scumpul nostru șef.

Iată cum se cuceresc sufletele, iată cum se pătrunde în mediul intelectual, iată cum partidul nostru conservator-democrat, prin drumul croit de genialul său conducător, știe a căpăta *concensul*, adică asentimentul acelora, a carora existență individuală, sau colectivă, este vizată de principiile noastre.

Și în chestia națională, partizanii noștri intră în realitatea faptelor, în lumea ideilor și a sentimentelor lor proprii; *Căci ce sentimente naționale poate să aibă un romîn?* De bună seamă că numai romînești.

Și cine varsă veninul patimei în conștiința noastră națională, inerentă firei noastre, ereditare și atavice; cine se crede mai romîn de cît toți romînii; cine mînjește cu bale naționale pătimașe cinstea celor mai vrednici fii ai Patriei, dovediți prin fapte și trecut, mari și buni patrioți aceia nu fac de cît compromit și chestia națională și interesele statului romîn.

Exemplele nenumărate, de propagandă cinstită, civilizată, demnă, loială, patriotică într'un cuvînt, ce fac fruntașii și soldații partidului conservator-democrat, sunt cunoscute de toată lumea.

Nu furăm partizanii, după cum ne acuză *Viitorul*—Programul nostru a însușit în prealabil idealurile politice actuale ale maselor cetățenești.

Generațiunea, în care ne punem nădejdea zilei de mîine, să judece drept, să nu se lase tîrîtă în porniri bolnăvicioase ale idealiștilor de carton, cari sub aparența unor succese efemere, își vor arde aripele la cea întăi flacără ca și fluturii la para luminărei.

Să nu uite tinerimea entuziastă, *că succesul adesea ori este un lucru hidos.—Falșa lui asemănare cu meritul înșală pe mulți oameni.*—Să lucrăm cu toți mînă în mînă, să deșteptăm *conștiința națională a romanîlor—da!*—Să luptăm însă civilizat.—Să ne înălțăm *sufletele noastre romînești cît mai sus!* Să muncim, să ne sacrificăm viața pentru Patrie, însă cu sufletul mare romînesc al lui T. Ionescu.

Sus inimele, jos patimele, jos anarhia

V. M.

OAMENI ȘI LUCRURI

Ceea ce nu se scrie

Intr'un vagon de tramvay care stă locului înainte de a porni pe o linie lungă. Conductorul și manipulantul vagonului stau amîndoi pe bancă și ascultă cu vie atențiune pe un tînăr negricios, care tocmai sfîrșia de cetit un articol dintr'un ziar săptămînal local, unde se reprodusese niște grave învinuiri aduse unui înalt foarte înalt personagiu. Tînărul cetia cu pathos și în momentul cînd luai loc în vagon declamă fraza finală:

—„Dacă nu e adevarată acuzarea, să se dee în judecată revista... dacă da, să plece de la înalta demnitate... Intr'un caz și într'altul parchetul să intervie!"

Și terminînd cetitul, tînărul își șterse de pe frunte cîte-va boabe de sudoare și privind cu oare-care triumf pe cei doi ascultători le zise cu lirism:

—„Eu unul nu am pierdut încrederea!"

Rînd pe rînd manipulantul și conductorul făceau cîte o reflecție, cînd serioasă, cînd ironică, iar dintr'un colț al vagonului un sergent de stradă, cam între două vrîste, clătină din cap și se mulțumi a zice.

„Ei, asta-i gazeta lui Cutare; n'are el ce scrie că l'a dat afară din slujbă. Dar a fost scris și în celelalte gazete"?

Reflecția păru a contraria un moment convingerea repede făcută a convorbitorilor și ca să se mai întărească în dorința de a crede cele cetite și auzite manipulantul afirmă fără a se încruntà:

—„Ba în toate, în fiește-ce zi scrie altă gazetă.

Eu n'aud de la cîți"?

Aceasta păru a încredința și pe scepticul sergent care făcu cîte-va reflecții nostime, de felul acelora cari nu se pot reproduce.

Căci, în definitiv, sergentul în chestiune avea dreptate, iar manipulantul naiv și amator de senzații afirmà un neadevăr. Toate ziarele, marile ziare de știri sau de politică, *nu* scriu despre afacerea aceasta, care intră în categoria întîmplărilor despre care nu se scrie, nu se poate scrie. Cel mult ici-colo cîte o indicație vagă, semi-transparentă, cîte o aluzie obiectivă la cele ce a publicat cutare revistă din Capitală unde s'au făcut divulgările.

E drept că a fost de ajuns; că în aproape toată țeara se vorbește și se știe despre ce e vorba.

Ba, suntem înclinați a crede că—din potrivă—lipsa de publicitate, rezerva ce și-au impus marele ziare de a *nu* reproduce acuzările în chestiune, vor contribui mai mult la crearea unor legende grozav de exagerate și ceea ce nu face în cazul de față ziarul tipărit o va face opera verbală, spusa din gură 'n gură, o va propaga cu înaripate puteri „toată lumea", fie-care permițîndu-și luxul de a adăoga cîte un detaliu, cîte un fapt, cîte o invențiune.

O singură revistă aproape necunoscută a putut provocà o rumoare extra ordinară în public a căruia sete de senzații sau a cărui sinceră amărăciune se oglindește în reflecția naivului sergent: „De ce nu scriu ziarele"?

Mii de oameni caută de sigur în toate zilele prin ziare, să găsească știrile așteptate, care însă nu se publică, nu se vor publica poate de loc. Căci în afară de numeroasele lucruri ce se scriu în ziare, redacțiile posedă mult mai multe noutăți și fapte, dar care se clasifică în rîndul acelora ce *nu* se dau în vileag. Acest sacrificiu nemulțumește publicul mare; dar ar trebui, din contra să-l prețuiască...

Rodion

Iarăși d. Găvănescul

Cum? Nu s'a sfîrșit? Nu e de ajuns că plictisește lumea cu prelegerile sale, cu pedagogia sa, ca „Cultura romînă"; vrea să plictisească acuma și cu polemica? Omul acesta a fost pus pe pămînt ca să o plictisească lumea pănă la ultima suflare a vieței sale!

Tocmai acuma și—ca buchet,—publică scrisoarea mea, încadrînd-o într'o clefăială anostă cu aparența de argumentare zdrobitoare. Crede că cu aceasta m'a omorit, m'a îngropat pentru veciniciе sub disprețul public.

Pe cinste vă spun: de ce se manifestă mai mult, de ce mă conving mai adînc că d. Găvănescul n'a inventat praful de pușcă.

Din două, una: Ori d. Găvănescul n'a înțeles scrisoarea mea și atunci are dreptate d. Maiorescu, ori a înțeles-o,—și atunci are dreptate d. Iorga.

Eu cred că amîndoi au dreptate, căci, în calitatea sa de mic Tartufe de pe malul Bahluiului, a înțeles-o și n'a înțeles-o.

A înțeles-o, atunci cînd s'a codit s-o trimeată ministrului pentru ca să nu se descopere *le pot aux roses*, să nu se mai știe și pe la minister că s'a găsit un profesor, — și tocmai de la școala sa,—care să nu-i mistuie pedagogia și să'l zeflemisească pe subțire.

N'a înțeles-o, atunci cînd,—ca o ultimă svîrcolire a ipocritului demascat,—caută să surprindă naivitatea unora, prezentînd-o ca o demisie și luînd-o *à la lettre* de la titula: „*Stimate d-le Găvănescu*" pănă la subscripția: „*stima și respectul ce vă păstrez*".

Degeaba, d-nule Găvănescu, ori cît ai suci-o și ai învîrti-o, ai comenta-o și ai denatura-o, nu vei putea face ca scrisoarea mea să fie alt-ceva de cît o scrisoare; iar nu o demisie.

Ori ministrul te-a înlocuit pentru acest viţiu de formă. Cu dînsul trebuie să te răfuiești, nu cu mine.

Dar d-ta mai spui ceva,—mă exprim rău căci d-ta ca totdeauna ai darul cînd vorbești de a nu spune nimic,—d-ta mai insinuiezi ceva: că, dacă în Iunie am fost hotărît a nu mă mai plictisi la conferințele d-tale, pentru ce, în Septembre am reclamat și am cerut să fiu reintegrat și să mă găsesc ast-fel din nou alături cu scumpii mei colegi pe cari i-am batjocurit (zici d-ta!).

Și eu mă întreb, ca personagiul lui Molière: „Que diable allais-je faire dans cette galère!". Te voi surprinde și pe d-ta și pe colaboratorii d-tale tainici,—(qui se ressemble s'assemble)—probîndu-vă că nici n'am reclamat, nici n'am cerut să fiu reintegrat.

Toată eșafodarea aceasta penibilă, tótă această mașină de rezboi, destinată a mă nimici în opinia publică, se sparge în capul autorului acelei clefăieli anoste.

Iată cum stau lucrurile:

Pănă la sfîrșitul anului școlar trecut, în ce privea gîndul meu de a mă retrage, n'am spus nimic secretarului, nu ți-am spus nimic d-tale, nici verbal, nici prin pantomime (doar cît ai putut deduce din durerile de măsele). Pentru prima și singura oară ți-am pomenit de acest gînd prin scrisoarea mea din 5 Iunie.

Ai avansat așa dar un neadevăr zicînd că ți-am comunisat verbal,—ba încă de mai multe ori! *Double Tartufe, vas!*

Mă învinuești că, primind a da lecții de franțuzește „cu condiția de a nu face pedagogie", prin aceasta eram o piedică

pentru studenţi. Uiţi că seminarul fiinţează de 10 ani,—că în acest timp au trecut prin el nenumăraţi studenţi, elevi, profesori,—că se ştia ce pedagogie faci d-ta la acea *instituţie culturală înaltă*, cum zici d-ta (căci, ca ori ce pufist, ai predilecţie pentru cuvintele umflate) se ştia că, scoţînd duhul dintrînsa, reduseseşi pedagogia la nişte forme seci, goale asupra cărora însă te arătai cu atît mai intransigant cu cît d-ta însu-ţi nu le înţelegeai bine.

Mi se povesteşte că la un examen de capacitate unde erai preşedinte ai comis imprudenţa de a întreba pe candidat ce este *humanismul*.

Se ştie că în toate planurile studenţilor această treaptă formulă care vine cea din urmă este regulat şi invariabil lăsată în alb.

Candidatul n'a putut desluşi ce este *humanismul* şi că d-ta, vroind să explici te ai încurcat şi mai rău. Dar ce-ţi pasă! Bine că încasai tantieme. La Dumnezeu şi în ţara romînească totul este permis. Eram deci în drept a pune ca condiţie să nu fiu *sîcîit* cu aceste prostii, şi d-ta ai primit!

N'am fost o piedică pentru studenţi, din contra. Anul trecut s'au înscris 2 practicanţi la franceză: dl. Albinetz şi d. Berbier, amîndoi profesori suplinitori de franceză de cîte 8 şi 10 ani. I-am primit fără a lua poze; am făcut lecţii faţă cu ei şi ei faţă cu mine, le-am dat cărţi din biblioteca mea, i-am ajutat cît am putut.

Pe d. Albinetz, d. Găvănescu l'a eliminat pentru că nu şi-a stins ţigara cînd a intrat d-lui în cancelarie. D. Berbier, s'a făcut frate cu dracu până a trece puntea. A făcut 10 lecţii la a IV-a şi 10 la a VI-a, după care spera să-i se admită lecţia de probă. Ei, nu! Cum le a făcut? După orariul meu, respund eu: de la 8—9 a IV-e şi de la 9—10 a VI-a. Ei! nu sînt bune, sînt neavenite.

Trebuie să facă din nou cîte 10 în şir la aceiaşi clasă, pentru ca să se vadă cum *coordonează* lecţiile. *Coordonarea*! altă treaptă sacro-sfîntă.

A trebuit omul să încovoaie spinarea şi să facă din nou alte lecţii curente. Le-a făcut! Acum s'obozeşte, Doamne, pe robul tău...! Aşi! Ţi-ai găsit! Trebue să mai faci cîte va lecţii şi de alt obiect. La capacitate se cere două obiecte.

Dar m'am specializat în limba franceză şi nu ştiu alt ceva. Ce are a face! Fooorma! Trebuie să sacrificăm pe altarul Formei. Totul se reduce la forme în lumea asta şi d. Găvănescul este o formă de pedagog.

Dar *le clou de la farce, la scène à faire*, cum zicea Sarcey era lecţia de probă, critica lecţiei de probă. Aceasta era o reeditare aidoma a ceremonii burleşti din *malade imaginaire* (dignus, dignus est intrare!). Ziua aceea era o zi solemnă.

Erau invitaţi studenţi, studente, profesori. Bănci pe lîngă zid pentru public. O măsuţă cu un scaun pentru d. director, în locul cel mai favorabil, în faţa ferestrelor, pentru ca să-l bată lumina în faţă şi să-i facă o aureolă împrejurul perilor săi albi.

Faţa sa roşie dispare între 2 teancuri de dosare: sunt *lucrările seminariale* ale candidatului: Planuri peste planuri de lecţii, rapoarte de vizitele pe la gazde, criticele făcute celorlalţi studenţi, procesele verbale ale conferinţelor pedagogice. Cu cît era mai multă hîrtie mîzgilită cu atîta candidatul era mai sigur de reuşită. Un student care a mîntuit anul trecut vine la mine cu faţa veselă. Am avut astăzi o bucurie nespusă, am făcut un adevarat *auto-da fe*: am ars un metru şi jumătate de *lucrări seminariale!*

Candidatul stă la mijloc şi harţa începe. Intăi trebuie să se hărţuiască singur, adică să-şi recunoască păcatele; apoi îl apucă la harţă raportorul; apoi ori care alt student are voe; apoi profesorul respectiv şi în fine d. director, repetă, într'o atmosferă de plictiseală generală,—*absolut* aceleaşi clişeuri, de 10 ani.

Acum înţelegeţi pentru ce Zamfir i-a aruncat crida în cap şi s'a făcut *Vameş?*

Înţelegeţi pentru ce am scris scrisoarea?

Rămîne să explic cum mă găsesc iarăşi alături cu forţele pedagogice dintre cari patru (numai patru şi cu d. Găvănescul, cinci) nu mi dau *bonjour!*

La 5 Iunie scriu scrisoarea (Vedeţi „Evenimentul" de Sîmbătă 6 Dec. Veţi avea astfel ocazie pentru prima oară în viaţa d-voastră să luaţi această gazetă în mînă. D. Găvănescu mi-o publică el singur. D. Găvănescu îmi vine în ajutor punîndu-mi şi coloanele „Evenimentului" la dispoziţie). La 5 Iunie, zic, scriu acea faimoasă scrisoare. D. Găvănescu o strînge în 4 şi o pune la piept. Ii va servi! Şi se pune pe căutat un profesor de franceză. După 2 luni de căutare cu fanarul lui Diogen găseşte în fine.

La 25 August vine numirea d-nului Prassa fără ca de la primirea scrisorii, să mă fi chemat, să-mi fi scris, să mă fi întrebat, să-mi fi cerut demisia.

Dar d. Găvănescu s'a ferit să mă întrebe, ba chiar să divulge tratativile cu d. Prassa. Se temea să nu mă răsgîndesc, cum m'am răsgîndit anul trecut cînd vroia să-mi subtilizeze demisia în favoarea d-lui Aslan. *Triple Tartufe, vas!*

Am rămas surprins de această procedare şi am manifestat această surprindere colegilor mei şi chiar d-lui Prassa. Dar, bucuros că am scăpat, n'am zis nimic, n'am reclamat.

La 14 Sept. primesc o adresă de la minister prin care mi se cere să răspund de urgenţă dacă am demisionat.

La 15 Sept. răspund că am scris o scrisoare particulară d-lui Găvănescu în care spuneam că aveam de gînd să demisioneze dar că demisia oficială n'am dat-o.

Tocmai la 17 Sept. prevăzînd că d. Găvănescu va scoate din buzunar scrisoarea mea unde îi spuneam la ureche că sunt prost profesor şi pentru a mă justifica în faţa ministrului meu, am scris o scrisoare particulară d-lui Haret destăinuindu-i sincer modul cum judec eu pedagogia şi persoana d-lui Găvănescu. Căci mărturisesc păcatul: de şi membru în partidul conservator-democrat ţin cu atît mai mult să fiu bine apreciat de d. Haret pe cît ţin să fiu rău apreciat de d. Găvănescu; şi aceasta fără nici un gînd de a servi de coadă de topor, sau de a mă căpătui lovind în onoarea şi în demnitatea altuia.

De 15 ani trăesc în Iaşi retras,—fără a mă înghesui la onoruri sau la locmale şi fără a mă crampona de vre-un post, cum face d. Găvănescu.

Iată tot amestecul meu în această daraveră care, vă mărturisesc, m'a plictisit până în gît.

De abia se svonea că d. Haret va face caz de acest viţiu de formă care totuşi căpătă o importanţă excepţională, fiind dat caracterul omului care îl comitea, şi iată-l pe d. Găvănescu prevenit! Mai întăi ticluieşte în umbra chiliei liniştite a studiilor sale, acel infam înserat pe care, tiptil, să duce de-l strecoară neiscălit în coloanele ziarului partidului său şi în care cu cea mai mare seninătate de suflet şi cu un aer de sus, mă taxează de bolnav, desgustat, fără entusiasm, fără cunoştinţi pedagogice, inferior d-lui Prassa, inconştient, iresponsabil, un mişel în fine!

Şi pentru ce aceasta, Dumnezeule? Pentru că fără voia mea, am servit de *cauză ocazională*, cum se zice în filosofie,—a mutărei sale din culcuşul său pedagogic.

Şi după ce,—în legitimă apărare,—ripostez, suavul, dulcele pedagog inundă coloanele „Evenimentului" cu întîmpinări, siluete, interviewuri, scrisori din care culeg la întîmplare expresiuni ca acestea: calomniator, defăimător, coleg, trădător, zeflemist, sceptic, blazat, nebun, profesor rău, de rea credinţă, demn de dispreţul public, dezgustător, caracter josnic care nu merită să-i dai atenţia datorită unui *vierme* necum aceia meritată de un om (Evenimentul din 13. 25, 27, 28, 30 Noembrie şi 6 Decembrie 1908).

Ah! non! merci! Pe terenul acesta nu te voi urma. De şi, d-ta profesor universitar şi eu numai secundar, îţi cer permisia a nu mă scoborî aşa de jos. Poţi să continui şi dacă n'ai epuizat repertoriul înjurăturilor surugeşti îţi pun la dispoziţie: «*le Dectionnaire de l'argot par Lavalley*». **A. D. Ionescu.**

„Opinia" la HUŞI

(Corespondenţă partic. a ziarului *Opinia*)

Agrarienii noştri, se înţelege la Huşi prin agrarieni, marii proprietari Carpişti şi Telemanişti, cari au făcut campanie contra legilor liberale şi în special contra administraţiei dr. N. Lupu. Ca să se vadă felul raporturilor dintre prefectul anarhist şi agrarienii Carpişti e destul a pomeni că prefectul Lupu şi-a făcut la judeţ toate afacerile sale cu consiliul conservator, şi că numai mai în urmă n'a mers, cînd prefectul şi-a stîrnit contra-i pe toţi deputaţii liberali.

Iată care e una din marile jalbe ale agrarienilor. Prefectura refuză a le da autorizare să aducă lucrători străini, până cînd nu vor isprăvi de angajat braţele locale. Distribuirea geografică a braţelor de muncă nu e prielnică legilor de tocmeli. Regiunea Prutului e lipsită de braţe şi din acest lucru administraţia poate face armă de şicană şi represiune. Agrarienii s'au întrunit. Unul din ei, cel mai colţos, vizitase în ajun pe prefect şi căzuse de acord; iar alţi doi deşi duşmani prefectului n'au iscălit memoriul coreligionarilor lor. In ce scop nu l'au iscălit acel memoriu! Era el drept! era el politic? D-nii G. Gociu şi V. Peiu au desaprobat prin aceasta pe coreligionarii lor politici!

Cu aşa spărtură pleacă o delegaţie la Bucureşti să se tînguiască ministrului de interne de samavolnicia prefectului Lupu. Ministrul a fost avizat telegrafic de cum stă lucrul: cum unul din delegaţi, cel mai colţos, venise cu o sară înainte şi se milogise prefectului ca doar-doar! iar alţi doi n'au iscălit, neîmpărtăşind chipul lor de a vedea...

Ministrul primeşte delegaţia, dar aşa de rece, că le-a spus verde în faţă că el nu înţelege să-şi omoare copilul ce l'a făcut. Atitudinea ministrului de interne face parte din felul lui de a se purta. Autoritar cu ai lui, el devine de o aroganţă prostească cu duşmanii. Nici că se putea o altă purtare din partea lui Ionel Brăteanu!

Politice.—O altă delegaţie de deputaţi s'a prezentat d-lui Ionel Brăteanu cu jalbă contra prefectului Lupu. Ministrul de interne le-a zis *ritos* că nu schimbă prefectul. Cauza nu le-a dat'o, ci se înţelege. Ionel Brăteanu crede că la Fălciu numai dr. Lupu îi poate garanta chiagul unei întocmiri generoase politice, care să-i asigure preponderenţa, vechile tabere liberale neavînd nici o comunitate de vederi cu taberile brăteniste.

Pe cît ştim din delegaţie n'a făcut parte şi d-l N. Cişman, care se crede mai comod să stea acasă în Broşteni şi să nu facă temeneli nimărui, ci cei ce au nevoe de el să-l caute şi să-l poftească. Şi poate are dreptate Conu Nicu acum la urmă, cînd vede că şi cei ce se duc cu jalba în proţap se întorc cum au plecat, adică cu buzele umflate.

Deci două rînduri de buze umflate la noi la Huşi; agrarienii umflaţi, iar liberalii bosumflaţi.

Corespondent.

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Procesul crîşmarilor din Iaşi

— Prin poştă de la trimisul nostru special —

Şedinţa de eri

După terminarea pledoariei d-lui Lascar Antoniu, eri la oarele 5 după amiază d. Şumuleanu cearcă se combată cîte-va din punctele desvoltate de d. Lascar Antoniu. D. Şumuleanu susţine că şi la crîşmarii romîni a făcut confiscări şi analize. Susţine încă odată că nu face politica d-lui Iorga. Timp de o oră şi mai bine d. Şumuleanu caută să combată cele susţinute în contra sa de către avocaţii apărarei.

La orele 6 şedinţa se suspendă, iar la ora 8 se deschide şedinţa de noapte. Se dă cuvîntul d-lui A. C. Cuza, care mulţumeşte juraţilor pentru răbdarea ce au avut-o de a asculta desbaterile atît de îndelungate. Se înţălege că d. Cuza ca şi aliatul său la politica exaltată d. Buicliu, în pleduaria sa, n'a căutat de cît să facă teoria antisemitismului şi ca să nu fie mai pre jos de cît Abgar, a căutat să atace cu vehemenţă *Opinia*, ca şi cum ar fi fost vorba de un proces al ziarului nostru. Zice că principiul său e că pe acelaş teritoriu nu pot trăi mai multe neamuri deosebite, dovadă Bohemia, Ungaria, etc., aşa şi cu evreii de la noi. Şi d. Cuza a continuat a-şi dezvolta ideile sale anarhice în faţa juraţilor, zicînd că pericolul cel mare e că evreii au acaparat presa. Şi datorită acestui fapt, ei îşi îndeplinesc interesele lor; dovadă, pretinde d. Cuza darea de seamă a procesului de faţă pe care a făcut-o ziarul *Opinia*, falşificînd modul cum au urmat desbaterile şi denaturînd adevărul. Acelaş lucru l'au făcut şi ceilalţi reprezentanţi ai presei care se află aci. (Reprezentanţii presei protestează), d. Cuza continuînd, zice că şi d-sa a fost victima *Opiniei*, care timp de un an l'a atacat, dar d-sa a ştiut să răspundă şi să se apere (!)

Aseamănă procesul lui Şumuleanu, cu cazul colonelului Mărăşescu. Pretinde că s'au încercat mijloace de conrupţie pe lîngă d. Şumuleanu. După ce declară că d. Şumuleanu, nu face politica d-lui Iorga, revine iarăşi la atacurile la adresa *Opiniei*. Ca şi d. Iorga, d. Cuza a declarat că nu e antisemit, ci naţionalist. Pretinde că apararea n'a putut dovedi, că d. Şumuleanu face politică antisemită, după cum n'a putut dovedi incapacitatea-i ştiinţifică, căci din depunerile d-lui dr. Riegler, n'a rezultat nimic şi că d. Riegler a plecat din Vaslui cam boţit.

Spune că Şumuleanu are valoarea sa ştiinţifică şi că are lucrări ştiinţifice, care au pus aceasta în evidenţă. Spune că memoriul cărciumarilor l'au pus în conflict cu direcţia generală a serviciului sanitar, care a avut de urmare ancheta d-lui dr. Glineanu, al cărui raport este favorabil d-lui Şumuleanu.

Pretinde apoi că memoriul întruneşte cele 3 elemente ale calomniei prin presă. Cere condamnarea.

Vespasian Pella. S'au spus în acest proces multe lucruri, s'au discutat multe fapte, care nu interesează procesul. Vina nu este a noastră, ci a părţii civile, care a făcut tot posibilul să prezinte acest proces în culorile cele mai nedrepte.

Cuvîntarea d-lui Cuza, e mai mult o conferenţă, un curs de naţionalism, iar nici de cum o pleduarie. Cît pe ce era să ne facă şi un curs de economie politică, dar mai multă politică de cît economie. D. Cuza, a făcut cel mai mare serviciu lui Şumuleanu: d-sa a dat pe faţă masca străvezie a antisemitismului a acestuia.

D-sa în loc să trateze faptele, a căutat să se ocupe de decăderea presei noastre. Mă miră foarte mult indignarea d-vstră contra presei noastre, şi ea mă atinge, mai ales cînd vorbiţi de „fonduri necurate". Dar dacă ne-am lua după svonuri, atunci indignarea mea e şi mai mare, înregistrînd svonul care circulă cum că d-vs cereţi cei 150,000 lei ca să vă creaţi fonduri pentru „*Neamul Romănesc*" şi pentru ce d. Cuza se rîdică contra unor lacune din presa noastră, cînd ea aduce atîtea servicii reale? D. Cuza pretinde că evreii sunt un pericol pentru ţară. Dar a-ţi putea d-v d-lor juraţi să spuneţi că cei 110 de acuzaţi sunt vinovaţi numai pentru că sunt evrei? Un asemenea verdict ar echivala cu acele verdicte de pe timpul închiziţiei spaniole.

D-sa dovedeşte că memoriul, nu întruneşte cele trei condiţiuni ale calomniei. A constata meritele cui-va înseamnă a-l calomnia? Am ajuns astă-zi să constatăm ştiinţa ca infailibilă. Chiar economia politică pe care o profesaţi d-vs d-le Cuza, acum 50 de ani era luată în deridere. Dar d. Şumuleanu, a fost dovedit înaintea domnilor juraţi că are teorii cu totul contrare de a oamenilor de ştiinţă; cele conţinute în memoriu nu costitue o calomnie. El e o plîngere adresată ministrului pentru acte nedrepte. D. Şumuleanu, n'a produs nici o dovadă asupra calomniei, pe cînd d. Lascar Antoniu, a făcut un lux de dovadă, că d. Şumuleanu a procedat contra legei. Deci intenţia lipseşte. Termină, cerînd ca juraţii să judece în conştiinţă şi cere achitarea.

D. C. Călinescu, spune că în tot procesul nu s'a făcut chestie de cît de antisemitism şi naţionalism. D-sa dă o bună explicaţie asupra terminului „scoaterea din comerţ a vinului", şi arată că d. Şumuleanu a calcat dispoziţiile legei. Şi d-sa dovedeşte că memoriul nu cuprinde elementele calomniei. D-sa termină, făcînd apel la juraţi, ca înainte de a ţinea seamă de sentimentul naţional, să ţie seamă de sentimentul de dreptate.

Ath. Gheorghiu, demonstrează şi d-sa că d. Şumuleanu a procedat contra legei. Vorbind de „superioritatea", ştiinţifică a d-lui Şumuleanu, aminteşte cazul cînd i s'a adus d-lui Şumuleanu spre analiză, apă din ciuşmeaua de la Sf. Haralamb. Cu ocazia analizei, zice d. Gheorghiu că d-nul Sumuleanu, a găsit în apă raci. Zice că procesul de azi, a fost intentat din ura de rasă, şi că memoriul nu conţine nici un element calomnios.

Neron Lupaşcu. Cei care au aparat acum cît va timp, pe acei care au spart hambarele şi au furat tot ce au găsit pe la moşii, vin astăzi să ne rîdă că apărăm aci pe aceşti nenorociţi. (d. Sassu, declară că d-sa e acela care a apărat pe acei indivizi şi se naşte un incident între d. Lupaşcu şi Sassu).

D-sa dovedeşte că s'a lucrat cu pornire contra acuzaţilor.

Accentuează apoi că în ceia ce priveşte acidul salicilic nu e vătămător sănătăţii după cum s'a dovedit cu savanţii cei mai mari. Termină, cerînd achitarea.

(Sedinţa se suspendă la orele 1 şi jum. şi se reia la orele 2).

D. *Dim. Alexandrescu*, zice că trebue scoasă din proces onoarea d-lui Şumuleanu, căci n'are ce căuta aci, nimeni n-a contestat-o. Să scoatem, de-asemeni din proces, persoana profesorului Şumuleanu, căci dacă cîrciumarii evrei s'au tînguit—au făcut-o contra funcţionarului—nu în contra profesorului Şumuleanu.

Cuvîntul *pseudo-ştiinţă* din memoriu, pentru care d. Delavrancea a făcut atîta caz, este un cuvînt de care acei cari au redactat memoriul nu şi-au dat seamă. Aveţi de-a face cu nişte oameni ignoranţi—şi nu ei sunt autorii memoriului. Cine-va nu este responsabil de cît atunci cînd îşi dă seama. Pentru un cuvînt pe care acuzaţii nu-l înţeleg, să li daţi închisoare corecţională şi o sumă fabuloasă, care nu s'a mai auzit în analele judecătoreşti, nici n'a fost pretinsă macar asemenea sumă!

Dacă a-ţi respunde da, a-ţi face o mare nedreptate.

D. Alexandrescu dovedeşte apoi că memoriul nu întruneşte elementele calomniei.

A calomnia înseamnă a introduce venin şi otravă, înseamnă a-şi bate joc de tot ce ie sfînt. Aceasta au făcut acuzaţii de astă-zi? Cîrciumarii au avut motive să se plîngă şi să se considere persecutaţi, cînd ştiut era de toţi că d. Sumuleanu face politica d-lui Iorga, distribue „Neamul" şi face vizite cu d. Iorga.

Asupra procedeului d-lui Sumuleanu spune, că depunerile martorilor Macarie, Baciu, ş. a., au dovedit că chimistul depăşise limitele legei.

Asupra termenului „confiscărei", d. Alexandrescu, cu citate din autori, dovedeşte, că, într'o ţară constituţională, confiscarea unei averi trebue prevăzută prin o lege specială.

Dovedeşte apoi, că nu s'a adus nici o daună d-lui Şumuleanu.

Ilustrul profesor iaşan termină prin următoarea frumoasă peroraţie:

D-lor juraţi,

In acest proces aveţi o misiune mai mare de îndeplinit de cît în procesele ordinare. Sunteţi de astă dată şi juriu criminal şi juriu civil, căci astă-zi nu daţi un verdict obişnuit, ci judecaţi şi acţiunea civilă, fixînd cuantumul despăgubirilor. Şi acest privilegiu al dvs. emană de la Constituţie, pentru ca legiuitorul ordinar să nu-l poată atinge. Constituţia este sicriul sfînt în care poporul şi-a depus libertăţile sale, pentru ca nimeni, nici chiar legiuitorul, să le poată atinge!

Frumoasă şi mare este deci astăzi misiunea d-voastră. Sunteţi aci adevărata justiţie a poporului adecă cea mai vie expresie a justiţiei pe pămînt. Veţi şti să fiţi, nu mă îndoesc, la înălţimea voastră.

Nu vă lăsaţi a fi amăgiţi prin vorbe frumoase, dar goale şi deşarte.

Intraţi în măruntăile procesului şi vedeţi cu lupa, cu microscopul, dacă putinţă este, ceea ce e înlăuntru, ce e de desupt. Nu aveţi a judeca pe Alianţa izraeliţă de care s'a vorbit atît; aveţi a judeca pe nişte nenorociţi cari, într'o ţară constituţională, liberă, blîndă, ospitalieră de secole, au uzat de dreptul de petiţie, spunînd păsurele şi durerile lor acelor mai mari. Ei urmăreau dreptatea lor şi nu înţălegeau a jigni pe nimeni.

Justiţia este ca şi femeea lui Cezar; ea nu poate nici măcar fi bănuită! Ei bine, cu toate acestea justiţia ieşană a fost pentru un moment bănuită şi aveţi onoarea de a o înlocui d-voastră.

Micul orăşel în care ne găsim astăzi a fost întemeiat de Ştefăniţă Voevod, nepotul lui Ştefan cel mare, om bun, blînd şi uman; voi sunteţi urmaşii lui! Nu puteţi să fiţi de cît drepţi, blînzi şi umani!

Nu compromiteţi această frumoasă instituţie a juraţilor. Aduceţi-vă aminte de frumosul jurămînt ce aţi depus acum cîteva zile, cînd aţi păşit pe aceste bănci „Juraţi şi legaţi-vă înaintea lui D-zeu şi inaintea oamenilor că veţi cerceta cu cea mai intensă luare aminte faptele aduse în deliberarea voastră, că nu veţi trăda nici interesele asuzărei, nici ale apărărei; că nu veţi asculta nici ura, nici pasiunea; că veţi hotărî cu convingerea de oameni oneşti şi liberi ce sunteţi".

Gîndiţi-vă că între acei cari au semnat petiţia şi memoriul încriminat se găsea rătăcit şi un cărciumar Romîn, pe care partea civilă nu înţelege a-l chema în judecată, deşi el are aceeaşi răspundere ca şi ceilalţi, cari sunt străini.

Gîndiţi-vă că verdictul D-voastră va fi comentat în ţară şi peste hotar.

Aduceţi-vă aminte că, pentru onoarea acestei ţări, tribunalele n'au făcut nici o deosebire între Romîni şi străini, cînd a fost vorba de distribuirea justiţiei. Vi se spunea, sunt acum cîteva zile, de către unul din apărătorii părţei civile, că justiţia ungară este şovinistă.

Să nu să poată zice că aţi căzut şi d-voastră în acest păcat neertat, pe care această ţară nu l-a cunoscut niciodată. Gîndiţi-vă că pedeapsa la cari pot fi condamnaţi aceşti oameni poate să ajungă pînă la doi ani de închisoare, şi că partea adversă voeşte, aşa precum a declarat, să-i lovească la pungă. Gîndiţe-vă la toate acestea, gîndiţi-vă că nu daţi nimănui socoteală de verdictul vostru de cît conştiinţei voastre şi opiniei publice. Intr'un cuvînt, faceţi-vă datoria ca nişte cetăţeni liberi şi independenţi ce sunteţi.

Frederic cel mare a zis că sunt judecători la Berlin; daţi dovadă că sunt judecători şi la Vaslui!

Si acum sub învinuirea acestor cuvinte, mergeţi în camera de alături, mică, însă mare prin faptul că veţi îndeplini, prin conştiinţile voastră, şi acolo, fără ca mîna stîngă să ştie ce buletin a depus în urmă mîna dreaptă, faceţi-vă pe deplin datoria".

Rezumatul preşedintelui

La orele 3¾ desbaterile se declară închise şi d. preşedinte face rezumatul procesului.

Juraţilor li se pun următoarele chestiuni:

Delicventul...., major, comerciant din oraşul Iaşi, este culpabil că prin un memoriu tipărit, adresat d-lui Ministru de Interne, şi răspîndit în public şi pe la redacţiile diferitelor ziare,—memoriu care începe cu cuvintele: „Este un trist adevăr, obşteşte cunoscut, că a 2-a capitală a ţerei, oraşul Iaşi etc.... şi care termină cu cuvintele: „Sperăm în fine că veţi reda Iaşului a 2-a capitală a ţerei, faima de oraş al comerţului întins şi liber pentru toţi cetăţenii ţărei şi pe care o ameninţă un spirit de şovinism şi de pseudo-ştiinţă,"—a propus fapte asupra d-lui D-r C. Şumuleanu, cari dacă ar fi

adevarate, l'ar supune la pedepse sau macar la ura şi dispreţul cetăţenilor?

Prin memoriul citat mai sus, numitul deliquent a cauzat daune d-lui d-r C. Şumuleanu?

Care este cuantumul acestei daune?

DELIBERAREA ŞI VERDICTUL

Deliberarea a durat pînă la orele cinci fără zece minute.

Primul jurat, d. Iacob, dă citire verdictului prin care se respunde afirmativ, cu circumstanţe atenuante, la primele două întrebări, iar în ce priveşte cuantumul daunei, el este fixat, prin verdict, la cîte două sute lei de fi-care delicvent, adică, în total, la douăzeci şi două mii lei.

Un incident

D. avocat Ath. Gheorghiu rîdică un incident, rugînd pe d. preşedinte să consemneze prin procesul verbal, că primul jurat n'a ţinut mîna pe inimă, cînd a citit verdictul; mai cere consemnarea faptului că în juriu se află doi cumnaţi.

Se întroduc acuzaţii, cărora grefierul le citeşte verdictele.

*

D. avocat Lascar Antoniu, roagă pe d. preşedinte să constate că în comisiunea juraţilor, fac parte doi cumnaţi, precum şi un administrator de plasă, care după art. 263 proc. pen. este incompatibil cu funncţiunea de jurat.

D. preşedinte, verificînd acest lucru, ia act, şi se dresează cuvenitul proces verbal.

Se dă apoi cuvîntul părţei civile, asupra verdictului juraţilor.

D. Buiciu roagă curtea ca faţă de verdictul juraţilor, să dea o pedeapsă cît de aspră delicvenţilor, iar daunele accordate de juraţi d-lui Şumuleanu, să le declare obligatorii în mod solidar, şi cere tot odată ca delicvenţii să fie condemnaţi şi la cheltueli de judecată.

D. procuror Gh. Palade cere să se facă aplicaţia art. 294 comb. cu art. 297 c. penal.

D. Vesp. Pella, din partea apărării, roagă curtea ca să ţie seamă de circumstanţele atenuante acordate de juraţi, şi să facă cea mai largă aplicaţie a art. 60 c. p., care dă drept judecătorilor să substitue închisoarea prin amendă, şi s'o reducă pănă la minimum de 26 lei.

In ce priveşte solidaritatea, d. avocat Lascar Antoniu, demonstrează Curţei că verdictul juraţilor fiind separat, pentru fie care inculpat, nu se poate schimba şi cere respingerea solidarităţii civile în daune.

La orele 6 şi 3|4 Curtea se retrage în deliberare, iar la orele 7 dimineaţa, curtea pronunţă următoarea decisiune pe baza verdictului juraţilor:

Condamnă penaliceşte pè fie-care inculpat la cîte 100 lei amendă în folosul statului, iar în caz de insolvabilitate la 20 zile închisoare;

Condamnă pe fie-care inculpat la cîte 200 lei daune, către d. Şumuleanu, respingînd obligativitatea solidarităţii.

Îi mai condamnă „în mod solidar" să plătească Statului pentru cheltuelile de procedură, suma de 700 lei şi 2000 lei cheltueli de judecată către d. Şumuleanu.

La orele 7 şi un şfert, lumea care cu multă curiozitate a aşteptat verdictul, se retrage din sală, vădit împresionată de acest verdict.

Inculpaţii prin apărătorii lor Lascar Antoniu şi Vespasian Pella a făcut imediat la grefa Curţei cu juri, declaraţia de recurs în Casaţie, scrisă şi semnată de toţi inculpaţii în număr de 110, conform art. 396 proc. penală.

Informaţii

❑ Suma totală la care au fost condemnaţi cărciumarii este de 35.700 lei. Din această sumă 24.000 lei se cuvin reclamantului Şumuleanu, 11.000 lei Statului şi 700 lei portăreilor.

❑ Doamna Elena Mîrzescu, inspectoarea şcoalelor profesionale a fost delegată să plece în străinatate spre a vizita şcoalele profesionale din centrele prinicipale ale Europei.

D-na Mîrzescu va pleca spre sfîrşitul lunei.

❑ Cursurile de repetiţii ce se practică la învăţători, au fost introduse şi la şcoalele profesionale.

❑ Am vorbit, despre afacerea militară în care sunt implicaţi maiorul P. Ciocazan, de la serviciul intendenţei diviziei VII din Roman şi locotenent Rozescu fostul şef al manutanţei de acolo.

Afacerea se va judeca, de consiliul corpului IV de armată, în ziua de 18 Decembrie.

Domnii general Lambrino; coloneli Popescu şi Bănescu; maiori Kirculescu şi Arion vor forma consiliul de judecată.

❑ Mîine, Mercuri, are loc la Vaslui, alegerea col. I de comună.

❑ Opinia *va publica mîine, în întregul său, raportul adresat de Curtea de Apel din Iaşi în chestia ante-proiectului d-lui Stelian.*

❑ Curtea cu juri judecă astă-zi procesul privitor pe Neculai Brănzoi, acuzat de lovituri cauzatoare de moarte.

— La Vaslui astă-zi a fost declarată închisă seziunea de earnă a Curţei cu juri.

D. Dim. Porfiriu, care a prezidat curtea va pleca la 15 Decembrie la Huşi, spre a prezida curtea cu juri de acolo.

❑ Dacă există o localitate după Iaşi, unde indolenţa serviciului de salubritate şi unde epidemiile predomină, acel oraş e Vasluiul.

Scarlatina, ca şi în Iaşi, decimează populaţia şi pe zi ce merge, ea ia proporţii din ce în ce mai mare.

Ce fac oare acei însărcinaţi cu îngrijirea higienei publice şi de ce nu se ia nici o măsură, cînd, s'a văzut că în mai multe localităţi din cauza acestei epidemii, s'au închis toate şcoalele?

❑ Artiştii societari ai Teatrului Naţional din Iaşi au întocmit un memoriu către ministrul instrucţiunei, cerînd să se sporească cu două-zeci mii lei anual subvenţia pe care ministerul o acordă acestei instituţiuni

Asupra acestei chestiuni vom reveni.

❑ **Dela societatea corală.**—Duminecă între oarele 11—11 jum., a fost o audiţie muzicală la societatea corală de supt dirictiunea d-lui T. Burada: Audiţia a avut loc în sala cea mare a şcoalei primare de băeţi „V. Alexandri",—director Tăzlăoanu. Publicul ieşan e foarte puţin edificat asupra acestei tinere societăţi, care e chemată a lăţi gustul muzical în oraşul nostru. Sufletul acestei societăţi corale e tînărul Ciolan, un virtuos şi executant şi compozitor. Interesul ce pune pentru bunul mers al acestei societăţi îi face cinste şi folos estetic aduce laşilor.

Societatea corală sufere de lipsa unui local propriu, cu toată aşezarea prielnică artei. Sala şcoalei primare e neîncă pătoare şi incomodă pentru executanţi. Nu ştim ce va aduce ziua de mîni, dar nu e nimic extra-ordinar ca din sinul acestei societăţi generalizate să iasă pentru Iaşi un nou Ateneu de muzică şi declamaţie.

Intre bucăţile executate a fost o *rapsodie şi Steluţa*, compuneri originale ale tînărului artist concertist M. Barbu, atît de cunoscut publicului ieşan.

N'avem destule cuvinte pentru a încuraja această societate corală, care e chemată a face cinste ţărilor prin seriozitatea întocmirei sale.

❑ In modul de vînzare al biletelor de loterie pentru clădirea unei biserici la Ungheni, s'au constatat nereguli.

Parchetul anchetează.

❑ Romînii-macedoneni din Iaşi au trimis d-lui Baţaria, inspector şcolar, numit Senator în Senatul turcesc, telegrama de felicitare ce urmează:

„Romînii-Macedoneni din Iaşi vă trimit, prin mine, călduroase felicitări pentru înalta demnitate de Senator la care a-ţi fost chemat, spre fericirea Neamului nostru. (ss). *Papana.*

❑ O societate studenţească din Iaşi a arborat drapele tricolore la sediul societăţei şi a hotărît să meargă la gară, cu muzică, spre a întimpina pe eroul *bogat* Şumuleanu.

Să mai comentăm?!

❑ Eri, cu ocazia serbătoarei Sfîntului Thomas a avut loc la Institutul „Notre dame de Sion", o serbare a elevelor institutului.

S'a făcut muzică şi teatru de păpuşi. In ziua de 18 a. c. va avea loc serbarea pomului de Crăciun.

Cu această ocazie elevele din internat vor împărţi daruri elevelor de la secţiunea saracelor.

❑ La 18 Decembrie va avea loc la liceul Internat o producţie muzicală literară.

Seara se va da vacanţă elevilor.

❑ S'a trimes o circulară preoţilor din comunele rurale, prin care sunt învitaţi a da tot concursul spre a se scoate la bun sfîrşit şi pentru a îndepărta răul social ce aduc concubinagiile.

Spre a se vedea dacă preoţii îşi înţeleg misiunea lor păstorală, în termen de două luni, vor raporta protoiriei despre succesele ce vor fi obţinut, arătînd cîţi creştini s'au căsătorit, dintre cei ce trăiau în concubinaj şi cîţi vor mai fi rămas în această categorie, în parochiile lor.

❑ **Judiciare.**—Domnii profesori d-tori Marinescu şi C. Botez şi d. docent d-tor Al. Brăiescu, însărcinaţi de tribunal cu constatarea mintală a doamnei Adela Kogălniceanu, vor depune mîine cuvenitul jurămînt, după care se vor transporta la domiciliul doamnei Kogălniceanu, spre a face cuvenitele constatări.

Doamna Kogălniceanu a făcut un memoriu în scris pe care-l va preda medicilor experţi.

— Inalta Curte de casaţie, secţia II, n'a comunicat Curţei de Iaşi că procesul Teodoreanu-Şumuleanu a fost transferat la altă curte.

Din această cauză a fost strigat şi amînat ieri acest proces, care era pendinte de s. I-a a Curţei.

— Numiţii Spiridon Pavel şi Pintilie Munteanu, acuzaţi că profanau morminte la cimitirul din Vaslui, au fost condemnaţi eri de Curtea secţia I-a la cîte 5 zile închisoare.

— Judecătorul de instrucţie din Bacău punînd în libertate pe cauţiune, pe falitul Iosef Aroneanu, procurorul a făcut opoziţie la Camera de punere sub acuzare.

— In procesul pentru scoaterea de sub consiliul judiciar al doamnei Elena Sturdza, tribunalul, s. I. se va pronunţa la 16 a. c. Se vor depune concluzii scrise.

— La 12 Decembrie, la secţia II a tribunalului, procesul erezilor Stîngaciu cu direcţia generală a C. F.

❑ Consiliul permanent al instrucţiei discută reorganizarea externatelor secundare de fete. A admis introducerea sistemului bifurcărei, ca la liceu, şi a împărţit cursurile în trei secţii: secţia modernă cu limba latină; secţia dexterităţilor şi secţia de menaj.

❑ **Universitare** —D. Iulian Teodorescu agregat definitiv la catedra de drept penal şi procedură penalăde la facultatea de drept din Iaşi, a fost înaintat la rangul de profesor.

— D. rector al Universităţei a intervenit la minister, cerînd a acorda studenţilor cari pleacă în familie, în cursul vacanţei crăciunului, bilete pe căile ferate, cu preţul pe jumătate.

— Senatul universitar, în unire cu consiliul facultăţei de medicină, în şedinţa de aseară a numit pe d-nii profesori dri: E. Riegler, E. Puşcariu, M. Manicatide şi C. Tiron, în comisiunea insărcinată cu cercetarea lucrărilor candidaţilor la catedra de Higienă.

Candidaţi sînt d-nii dri: Valeriu Roşculeţ, Al. Slătineanu, N. Malcoci, Gh. Spineanu şi Gh. I. Saharescu.

— Examenul de agregat pentru ocuparea catedrei de istorie Medie şi modernă vacantă la facultatea de litere, suplinită în prezent de d. A. D. Xenopol, a fost fixat a se ţine la 10 Iunie viitor.

DIVERSE

— D. I. Maxim a demisionat pe ziua de azi, din postul de secretar al inspectoratului agricol din Iaşi.

— A fost prinsă şi arestată serva Anica Cercel, care s'a făcut vinovată de tălhării comise în prejudiţiul stăpîne sale, doamna Matilda Laroche.

— Astăzi s-a făcut autopsia lui Gh Celc, care a fost ucis de G. Stăzianu.

— La locuinţa sa din strada Perju 5, s'a sinucis ieri lucrătorul Iosif Marcoschi. Numitul suferea de o boală incurabilă. N-a lasat nici o scrisoare.

❑ Dosarul privitor la agresiunea stut denţească a fost remis astăzi de parche—rectorului.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	115 lei
Dl. E. Herovanu	5 „
„ S. Waldman (la Vultur)	5 „
„ A. G.	5 „
Th. P. Maximovici	5 lei
Preot Gh. Gheorghiu Poeni	3 lei
Maxime Lazar	20 lei
Dl. M. Forşt	5 „
„ Grossu, dep. de lemne	5 „

❑ O urmare la interesanta serie „Expediţia în Africa" se desfăşoară astăseara Marţi 9 Decembrie în sala Teatrului Sidoli.

E o vînătore îndrăzneaţă de hipopotani pe apele Nilului, întreprinsă de trimişi speciali ai casei Pathe împreună cu indigeni africani, despre care am vorbit deja în unul din numerele noastre trecute. Vînătoarea aceasta se desfăşoară în toate amănunţimile ei, de la prima ivire pe suprafaţa Nilului a monstrului aquatic pînă la mîncarea delicioasă, pe care negrii africani o devorează din uriaşul vînat, fără de preparaţiile culinare ale europenilor.

Programul cuprinde apoi un mare număr de sujete comice, sportive etc. absolut noue, ultimele apariţiuni ale casei Pathè.

Spectacolul de astă-seara va fi întovărăşit de o trupă de Indiani, băştinaşi din America de Nord, în miraculoasele şi uimitoarele lor producţii precum şi de concertista originală Miss Claire.

Se atrage atenţia că acest teatru de varietăţi este chiar în natură şi nu reproducţii cinematografice.

● **Aducem la cunoştinţa tuturor abonaţilor noştri, că «Opinia» nea-vînd încasator nici în Capitală nici în altă parte a ţării, abonaţii nostri sunt rugaţi de a nu face plata abonamentului nici unei persoane, care s'ar prezenta în acest scop**; ci să o trimită prin mandat poştal administraţieiziarului.

Aceasta spre a evita pe viitor neplăcerea ce au avut unii abonaţi de-ai noştri, de a se vedea încasaţi de persoane străine de administraţia noastră, cari le-au eliberat chitanţe false.

Noi am reclamat acestea autorităţilor competente şi atragem atenţiunea tuturor, spre a nu se mai repeta asemenea lucruri, cari produc infuziuni regretabile.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 9 Decembrie.

CAMERA

Bucureşti.—S'a luat dispoziţia ca numai Deputaţii să poată întra în incinta Camerei.

D. Fleva asistă la şedinţa de azi a Camerei.

Domnii Armaşu şi Voinescu-Brăteşti, depun o cerere pentru sporirea lefurilor institutorilor.

D. Dragu ia cuvîntul în discuţia Mesajului şi polemisează cu d. N. Filipescu. Spune că deputatul de Vaslui i-a făcut impresia unui mic agitator, iar nici de cum a unui mare general cum se credea că ar fi.

D. Filipescu a criticat legile agrare ale liberalilor, dar n'a spus cari sunt părerile partidului său în această privinţă.

D. Dragu continuă.

Deputaţii brătienişti stăruc ca d-nul Sturza să nu polemiseze cu d. Iorga, cînd acesta îşi va desvolta interpelarea în chestia serbărei zilei de 24 Ianuarie şi transferărei osemintelor lui Vodă-Cuza la Iaşi.

SENATUL

Bucureşti.—Nefiind nimic la ordiuea zilei, senatorii trec în secţiuni.

Numiri

Bucureşti,—La ministerul instrucţiei publice s'au făcut următoarele numiri:

D. Alexianu a fost numit inspector al învăţ. privat în Muntenia; d. Lascar Veniamin, în aceiaşi calitate, la Moldova; d. Demetrescu—Agraru, inspector al învăţ. privat la Bucureşti.

D. C. Dafinescu, inspector al învăţămîntului particular-primar în Moldova; d. I. Costescu, în aceiaşi calitate, în Muntenia; d. C. Simionescu, inspector al învăţămîntului primar-privat din Bucureşti; doamnele Evolteanu şi Iorga, numite în comisia de cercetarea cărţilor didactice de limbi străine.

Tratările Austro-Turco

Constantinopol.—Marchizul Pallavacini, ministrul Austro-Ungariei, a comunicat Porţei respunsul baronului Aehrental în chestta tratativelor.

După declaraţia baronului Austria ar oferi cinci-zeci milioane, cu condiţia ca Turcia să facă mari comenzi în Austria.

Expozeul lui Iswolsky

Petersburg.—Vineri ministru de externe îşi va desvolta exposeul în chestia situaţiei din Balcani.

D. Iswolsky a declarat că Rusia va căuta ca lucrurile să se termine pe cale pascinică.

Faptul că Rusia a aşteptat respunsul Austriei dovedeşte că răsboiul este evitat.

Aniversarea egiptiană

Cairo.—Astă-zi s'a deschis aci prima aniversarea egiptiană.

ANUNCIU

Fiind în măsură a procura pentru muncile agricole ori-ce număr de muncitori străini şi avînd concesiunea din partea Statului Austriac, ceia ce inspiră destulă garanţie pentru d-nii agricultori cum că angajamentele luate, vor fi executate cu punctualitate şi avînd în vedere că sunt mai mulţi, cari cutrieră ţara fără a avea o prealabilă autorizaţiune, ceia ce ar putea mişcura încrederea ce domnii agricultori o pot pune în concesionarii. Statului vecin, vă rugăm să bine voiţi a vă adresa numai subsemnatului, singurul care vă poate servi cu deplină încredere.

Condiţiunile şi preţurile cu cari se pot aduce muncitori le ţinem la dispoziţiunea d-voastră de îndată ce veţi bine voi a ne înştiinţa.

Cu deosebită stimă

LEON BINDERER

Iaşi.—Str. Seulescu No. 1.

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foşti elevi a cassei Tuffli

Inainte de a contracta pentru

Instalatiuni de Canal, Apă şi Electricitate

Informaţi-vă în interesul D-tră propiu la

BIROUL TECNIC

din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 12 al

Inginerului I Schwartz

care se va deschide în luna Ianuarie 1909

După o practică specială făcută în ultimul timp în străinătate Inginerul Schwartz este în măsură a executa toatc lucrările atingătoare de

Electricitate, Canal, Apă, Closete Aranjamente Sanitare, etc. dupa ultimele sisteme

Aceste lucrări vor fi esecutate cu strictă exactitate şi în condiţiunile cele mai convenabile.

Informaţiuni, Devize şi Explicări

Sunt puse în mod gratuit la dispoziţiunea onor Public, la

BIROUL TECNIC

Iaşi. Str. Lăpuşneanu 12

Doctorul L. POPPER

S'a mutat Strada Alexandri 3

(Casele Hălăceanu)

HIRSCH-IASI

— Cassa de incredere —

IAŞI.—STRADA LAPUŞNEANU—IAŞI

CEL MAI MARE DEPOZIT

al renumitelor

L A M P I

PENTRU ELECTRICITATE

cu preţurile originale ale fabricilor

tot ce este MAI NOU şi MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE

C O V O A R E

cu metru şi cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu preţuri foarte eftine.

BEŢE pentru perdele de **BRONZ** 1800 lei, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune şi frumoase şi nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME şi STORURI de ultimele noutăţi

Totdeauna bine încălzit

Atelierul de

Fotografie Artistică WEISS

IAŞI—PIAŢA UNIREI

5 LEI, 12 FOTOGRAFII MIGNION

Cabinetul de Chirurgie dentara

al

Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA

s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în **str. Lăpuşneanu la No. 25**, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII

Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.

Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:

Mare specialitate in trusouri de la cele maĭ modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale

bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasveritabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"

a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfrşlanco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m —

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Veideniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane si Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciu cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 605 —Joi 11 Decembre 1908

2186/1909

Indicația Regelui

Regele, în răspunsul său la adresa Senatului a zis între altele și acestea:

„Mult este de dorit ca dobîndirea de pămînt să fie înlesnită celor ce muncesc, căci adevărata tărie a unui stat se razimă pe îndestularea legitimelor interese ale mulțimei“.

Apăsarea ce a făcut Regele asupra acestui fapt de ordin economic n'a fost fără o semnificație de actualitate.

Regele el singur este unul din marii prorpietari ai țării. Pe lîngă Domeniile Regale, date de țară Coroanei, Regele are atîtea moșii cumpărate pe bani proprii. Fiind ast-fel problema agrară nu se poate tărcui.

Pe lîngă Rege mai este Statul cum și atîtea alte așezăminte particulare, care ocupă sutimi de mii de Ha, cari iarăși nu se pot țărcui.

De pildă din marele întinderi de pămînt:

a) de la 1000—3000 Ha, Statul și așezemintele au 155.000 Ha. (*total* 771 proprietăți)

b) de la 3000—5000 Ha. Statul și așezemintele au 94.000 Ha. (*total* 112 proprietăți).

c) de la 5000 în sus Statul și așezămintele au 187000 Ha. (*total* 66 proprietăți).

Total 436000 Ha., față cu cele 949 proprietăți, ce ocupă 1755000 Ha.

Dacă la aceste mari proprietăți adăugăm și pe cei cu moșii de la 500 Ha la 1000, în număr de 1122 proprietăți, care cuprind: stat și așezeminte 57,000 Ha, particulari 746,315 Ha, reiese că vorba Regelui se referă la 2071 proprietăți mari cu o întindere de 2,501,315 Ha, teren de cultură, cari hrănește cel mult 10,000 suflete, familile celor 2,000 de proprietari.

Asupra acestui fapt economic Regele a stăruit cînd a afirmat că „este de dorit ca dobîndirea de pămînt să fie înlesnită celor ce muncesc“.

La noi proprietățile fiind mai multe ca proprietarii, s'a lățit sistemul arendării, care e o boală economică. Țărcuirea maximului de moșie, ar fi o necesitate socială, mai mult ca legiferarea maximului de mncă. S'ar evita atunci foarte multe răle economice și politice din sistemul actual. O mare parte din capitalul plasat în mari moșii ar merge la industrii; arendașii s'ar împuțina, fiecare moșier putîndu-și cânta de moșia lui. Proprietatea ar deveni în adevăr o funcție socială și de progres, nu ca acum și s'ar stăvili competițiunile, căci înmulțindu-se proprietarii se întărește proprietatea.

Vorba lui M. Cogălniceanu la discuția legii de improprietărire din 1862, s'ar adeveri, căci nu prin cei un milion de proprietari mici și nevoeși s'a întărit proprietatea, ci prin înmulțirea proprietăților mijlocii s'ar însădi spiritul legal de proprietate.

Inlesnirea dobîndirei de pămînt la cei ce muncesc nu se poate face astă-zi cu legile ce le avem. Țăranul nu poate vinde, că n'are voe; proprietarul mare nu e îngrădit pînă unde să cumpere, și în această alternativă abia s'au luat 500,000 Ha, de la marea proprietate pentru imașe.

Iar cu partea a doua a dezideratului Regal, de-l luați în înțălesul obișnuit: să dăm pămînt la toți cari muncesc, cîte 5 Ha, nu se rezolvă chestia; căci ar fi o naivitate a mai susținea astă-zi că Statul devine mai tare, dacă mai împarte cîte 5 Ha. la săteni, făcînd o nouă clasă de proprietari calici.

Una din lipsurile capitale ale legilor de improprietărire de pînă acum a fost că s'a dat *necerut* și prin *sorți* pămînt la toți nechemații și departe de a se întări statul prin împărtășirea la pămînt a tuturor nechemaților în primavara anului 1907 s'a văzut căzut pradă, tocmai pe mîna acestora, nefiind între grosul proprietarilor săraci și între marii proprietari zăgazul proprietății mijlocii, rod al muncii, priceperii și economiei. — Statul romîn ar fi mult mai bine garantat, dacă în loc de 2,000 proprietari pe o întindere de 3 milioane Ha., cu o mijlocie de peste 1,000 Ha., ar avea 5,000 de proprietari, cu o medie de 500 Ha. Iar în loc de 2,405 proprietari cu cîte 50—100 Ha., am avea 24,000 de proprietari, care ar fi adevărata temelie economică a țării.

Mulțimea cea mare a populației nu are numai nevoe de pămînt; ea are și brațe de muncă și brațele legate de munca cîmpului nu sunt cele mai fericite, ci poate mai oropsite.

Gh. Ghibănescu

ÎNCĂ UN PAS

Ca încă o dovadă că cheltuim și vreme și nervi pe lucruri mici—cari dovedesc, însă, situații triste, a fost și acel proces al cîrciumarilor.

Patru zile și două nopți a durat acel proces și de-ar fi durat de două ori pe atîta, sau de-ar fi ținut numai cîte-va ore, rezultatul ar fi fost același.

Asemenea verdicte se dau la vremea lor. Numai cu vre-o cinci ani în urmă asemenea ieșire de proces n'ar fi fost posibilă. Nici asemenea proces n'ar fi fost posibil căci trebuește o mentalitate anume clădită, ca să intentezi proces de calomnie prin presă la o sută și zece oameni, din cari nici cinci la sută nu știu scrie și citi.

Jurații—cu ei n'avem nimic. Au fost la înălțimea situației. S'a dovedit cu marturi cum proceda d. Șumuleanu și cum va proceda mai ales, de acum înainte. Acei marturi, polițiști și agenți sanitari, ai căror mai mari au voit ca procesul să iasă cum a ieșit; martorul—medic comunal; martorul—vice-președinte al Camerei de Comerț și al societății viticole—vedeți dar ce martori importanți—au depus desastruos pentru reclamant.

In latura pur științifică, depunerile profesorului doctor Riegler, timidele depuneri ale însă-și expertului părței civile, apoi adresele atît de importante ale unor celebrități străine—toate au fost nimicitoare pentru acel profesor de chimie—tragică.

Și trecutul acestui bărbat: expertiza în afacerea Iacobsohn; afacerile Stamatin și Braverman; curioasele animale pe cari microscopul umoristic al „profesorului“ le-a zărit în apa din Iași—toate mărturiseau o ignoranță rușinoasă și penibilă.

Mai puțin, mult mai puțin, decît atîta spunea Memoriul calomnios, și cu toate acestea....

Cu toate acestea în sunetul lui „Deșteaptă te Române“, a fost adus eroul de la gara Iași. Și dacă n'a fost făcut imnul acesta pentru intuneric și ignoranță —el a fost cîntat, totuși, lui Șumuleanu.

O dată, cînd va veni reculegerea se va trece procesul acesta, cu ieșirea lui, în paginile unui calendar umoristic.

Aceasta va veni. Acum, însă, trebue să ne ingrijoreze faptul—căci vedem în el un pas înainte spre anarhie totală.

CHESTII SCOLARE

Reforma externatelor

Cine zice că la ministerul de instrucție nu se lucrează nu știe ce zice. Se lucrează berechet. Ministrul inaugurează școli, aziluri, cooperative, statui etc. O ține într'un șir cu serbările! Iar sumedenia de inspectori — la 80 peste tot — afară de comisiunile adhoc întocmite, lucrează zi și noapte.

Nu e poveste nici Halima, că supt ministerul d-lui Haret toată suflarea dăscălicească e și pedagogă. In 1898 dl. Haret a scos din pămînt 92 de pedagogi; acum în 1908 a scos 89 de inspectori toți specialiști de specialiști. Și unde mai pui că d-sa nu utilizează încă cunoștințile profesorilor de pedagogie, căci din păcate nu sînt nici liberali nici Haretiști. Ce ar mai fi cînd și pedagogii diplomați ar fi Haretiști.

Haret a inventat praful de pușcă; a născocit pedagogi pe Bogdan Duică și pe Costică Ionescu, și freacă școala primară și secundară cu pedagogii săi de ocazie de-i merge fulgii!

După ce a dat gata Liceele cu reforma, acum s'a apucat de capul fetelor să le modernizeze externatele. Norma a fost găsită: trifurcare la băeți, trifurcare la fete, căci d-sa nu e pentru bifurcare numai!

Pe viitor elevele externatelor vor fi împărțite în 3 secții: 1) cele mai talentate—bogate ori sarace—vor urma secția modernă—cu limba latină. De soarta lor se va îngriji d. Haret, cînd va veni ministru a 4-a oară, că acum a treia oară nu va avea vreme să le reguleze soarta.

2) Cele mai bogate și mai aplicate la arte vor urma secția modificată, în care desenul, canto, pictura etc. vor precumpăni. 3) In sfîrșit cele mai sărăcuțe și mai neputincioase vor urma secția de menaj.

Cele trei secții vor avea și cursuri comune: limba romînă, franceza, desenul și chiar principiile de economie casnică.

Nu e exclusă posibilitatea alipirei unei cantine pe lîngă fiecare externat, ca să se poată face mai bine practica menajului.

Ferice de urmașii noștri întru cît vor fi tihniți în traiul lor conjugal de atîtea menagere soții.

H. Tare

CE FERICIRE...

Distinsul și bogatul erou Șumuleanu, care ar fi putut sosi în Iași cu trenul de 1 d. m. și-a prelungit viligiatura în Vaslui și a revenit între noi, încărcat de lauri, abia cu trenul de nouă, eri seara.

Asupra primirei entusiaste n'avem nimic de zis. Dar, politicește vorbind, trebue să subliniăm faptul că la glorificarea cu lăutari a chimistului, a luat parte și carpizmul ieșan.

Evenimentul, al cărui director ie d. Cantacuzino, a publicat în coloanele sale acea curioasă contravenție la regulele banale ale gramaticei | care contravenție a apărut sub formă de manifest pentru primirea d-lui Șumuleanu, care a cîștigat procesul.

Nu trebuie să recurgi la premise silite, ca să susți, că publicarea acelui document în coloanele ziarului junimist, învederează că acel partid ia vie parte la succesul chimistului, că necazul celor 110 cîrciumari constitue—nu știm pentru ce—triumful junimismului.

Nu știm pentru ce, dar ne explicăm faptul. Sunt femei sterile, cari se bucură cînd măcar altele sunt rodnice. Este bucuria prin procurație, dacă ea nu poate fi originală.

Așa și cu junimiștii. Dacă ori și ce fel de triumf sau succes le este imposibil, se bucură macar că a reușit d. Șumuleanu.

Un lucru, însă, este cert; dacă procesul de care ne ocupăm s'ar fi judecat la o curte din care d. M. B. Cantacuzino—strălucitul magistrat de odinioară—ar fi făcut parte—d. Cantacuzino n'ar fi condamnat.

Cum dar, în gazeta sa, se tolerează publicarea unor documente anarhice, privitoare la un asemenea proces?

CATE-VA NOTE

La procesul cîrciumarilor au asistat și foarte multe dame.

Una din ele spunea alteia:

— In cale nu-mi pare rău că am stat atîta vreme aci. Am aflat, în fine, cu ce-și cănește părul doamna X: cu acid salicilic.

*

Cum s'a terminat procesul, întreabă o cîrciumăreasă pe bărbatul ei?

— Iată cum s'a terminat: lui Șumuleanu trebue să-i dau două sute lei, Statului—o sută lei; pe urmă, tot lui Șumuleanu, opt spre zece lei și portăreilor 7 lei. In tot trei sute și două zeci și cinci lei. De unde atîția bani?

— Vezi bărbate dragă, asta ie răsbunarea: cînd ai iscălit cîte o poliță, n'ai plătit nici o dată. Și cînd n'ai iscălit tu memoriul—trebue să plătești.

*

Din scrisoarea practică a unei vasluience către o prietenă a ei: „frumoasele zile din Aranjuez au trecut: cîrciumarii jidani de la Iași au plecat!

*

Sudălmi vasluiene.

— Să te văd apărător în procesul cîrciumarilor.

— Și eu să te văd jurat în procesul cîrciumarilor.

— Să știi de numele tău, cum știe juratul ce ie aia acid salicilic.

*

Telegrama unui entuziast către d Șumuleanu: „exact în săptămîna în care Lippmann a luat premiul Nobel, dv. ați luat premiul nobil.

*

Firme noui pentru cîrciumi—grație procesului: „la circumstanțe ușoare“; „la misterele acidului salicilic“; „la trei băieți levenți: Baciu, Macarie și Cosmovici“ la „Jelea lui Șumuleanu“; „la cinci îngeri și șapte draci“.

*

In procesul cîrciumarilor, spunea un asistent, au figurat toate soiurile de rigoare: miș-maș (Delavrancea-Buiclîu-Cuza); drojdie (Sassu patriotul); vin infundat (cc. Neron Lupașcu); pelin amar și amărît (ministerul public).

OAMENI ȘI LUCRURI

„Duduca de la Vaslui“

In comoara sa de anecdote și reminiscențe pe care le dă d. G. Panu în ale sale prețioase „Amintiri“ de la Junimea figurează și o spirituală anecdotă relativă la „duduca de la Vaslui“. Și cum Vasluiul nu e numai orașul d-lor P. P. Carp și Delavrancea, ci este acum de vie actualitate cu ocazia marelui proces ce s'a desfășurat acolo—vom povesti ce era la societatea „Junimea“—duduca de la Vaslui.

E cunoscut că societatea iașană în chestiune, Junimea pe lîngă dragostea artei și literaturii, iubia și cetirea picantă, ba chiar pornografică. La ședințele vesele ale „Junimei“ se ceteau de multe ori lucruri cari nu puteau vedea lumina tiparului.

In una din seri s'au cetit cîte-va lucruri foarte pipărate pe care „pudicul Naum“ fu departe de a le aplauda.

„Păcat—zise d. Negruzzi, directorul, că ele nu se pot publica în „Convorbiri“.

— De ce? întrebară mai multe glasuri în cor.

— Pentru că se supără „duduca de la Vaslui“.

Expresia aceasta a rămas ca o protestare eternă în sinul Junimei de cîte ori membrii ei erau nemulțumiți de publicarea vre unei bucăți prea... decoltate în coloanele „Convorbirilor“. Iar rostul expresiei iată-l. Printre abonații revistei era și o domnișoară de la Vaslui. Publicîndu-se odată în „Convorbiri“ niște poezii prea libere, d. Negruzzi a primit de la acea abonată vasluiancă următoarele rînduri:

„Domnule Redactor. Am cetit numărul din urmă și mărturisesc că poeziile cutare... m'au scandalizat. Înțelegeți, d-le Redactor că o femee poate ceti ori-ce în mod anonim dar ca să știe alții că ea citește asemenea lucruri nu-i tot una. Or, d-ta știi că eu sunt abonată la Convorbiri“, prin urmare cînd se tipăresc asemenea lucruri, forțamente d-ta îți închipui că eu le cetesc și aceasta mă jenează. Dacă vei continua cu asemenea publicații, voiu fi nevoită a mă dezabona și a cumpăra Convorbirile cu numărul și atunci vei putea publica lucruri mai pipărate“.

Scrisoarea e foarte nostimă și arată șiretenia simpatică a vasluiencei de acum vre-o 25—30 de ani. Abonata vrea să citească lucruri decoltate, ba chiar pipărate, dar...: anonim.

De la primirea acelei scrisori a rămas tradițional la „Junimea“ ca de cîte ori se cetia ceva mai pipărat să întrebe de Negruzzi:

— Dar ce mă fac cu duduca de la Vaslui?

Sperăm că tînăra de pe atunci nu face parte din acele „Romînce de la Milcov“ cari s'au demenat în protestări cu ocazia procesului celebru de acum. Era o literatură nu numai nepiperată, dar și nesărată...

Rodion

Memoriile lui Edison

Doctrina memoriilor.—Rolul științei în univers.—Omul minune.—Invențiile lui Edison.—Cariera unui om de geniu.—Primele invențiuni.—Deputați automați.—Cum lucrează Edison.—Un revoluționar.

Un uz consacrat, o tradiție considerată ca o „datorie“ față de generațiile viitoare—pe cînd în realitate o fas pentru salvarea propriei lor persoane—impune capetelor încoronate și oamenilor politici cu pozițiuni oficiale superioare în conducerea statului, de a-și nota zilnic impresiile, observațiile și părerile asupra persoanelor, evenimentelor și faptelor importante din cursul vieței lor.

Aceste note—sub titlul de Memorii“—prezintă materialul de „valoare“ din care se va scoate „adevărul“ istoric, cu învățăminte pentru viitor. Memoriile de felul acesta sunt cetite de obiceiu cu un deosebit interes.

Dar adevăratele și bine făcătoarele învățăminte pentru omenire, sunt smulse din acel mare și misterios întuneric, căruia îi zicem, Natură, prin munca, stăruința și ingeniozitatea omului de știință. De fapt nu guvernele, nu politica, nu istoria revoluționează viața noastră socială, ci știința. Cu atît mai prețioase vor fi atunci Memoriile unui mare om de știință, unui genial inventator ca Edison. Ele au apărut în limba germană, dar sub un titlu greșit, căci adevăratul lor titlu ar trebui să fie: „Minunile lui Edison“.

Lui Edison îi se cuvine recunoștința întregei omeniri, pentru că nimeni n'a adus atîtea mari servicii, de o extra-ordinară valoare ca dînsul. A perfecționat industria electrică, telefonul.. Ne-a dăruit fonograful, gramofonul, lampa cu incandescență și, lacomi cum suntem, ne așteptăm la multe altele, pentru că se află încă în viață.

*

La vrîsta de 15 ani, ocupat la o stație de cale ferată, era și ziarist. Edita, redacta și-și vindea singur el ziarul. Se vede că există o mare afinitate între ziaristică și... *invenție*.

Nu toate invențiile lui Edison au fost patentate, pentru că nu toate au valoare practică generală. Unele, din tinerețe sunt datorite nevoilor trecătoare, spre a scăpa de inconvenientele ocupației.

La începutul carierei sale, ca telegrafist de stație, își trece ziua cu diferite experiențe, iar noaptea e silit să stea la aparat și să comunice stațiilor vecine sosirea trenurilor.

Odată, însă, istovit de munca din cursul zilei, îl fură somnul, iar trenul intră neanunțat în stația vecină. Telegrafistul acelei stații, superior lui, îl obligă, ca semn că va fi treaz, să telegrafieze la fiecare jumătate de oră litera A. Ca să scape de această neplăcere, tînărul Edison născocește un mic aparat prevăzut cu un ceas și îl pune în comunicație cu conductorul electric. La fie-care jumătate de ceas o pîrghie de lemn cade peste conductor ca și cum s'ar apăsa pe manipulator pentru transmiterea literei A.

Mai tîrziu inventează un ingenios aparat pentru înregistrarea voturilor, care ar fi putut să aducă mari servicii corpurilor legiuitoare, dacă realitatea ar fi fost potrivită cu părerea naivului autor.

Acest aparat, aplicat la pupitrul fiecărui deputat, cu ajutorul unui mecanizm special, făcea să răsară numele și votul, exprimat printr'un „da“ sau „nu“—după voința stăpînului.

Prezentînd aparatul parlamentului din Washington s'a explicat că sistemul de votare în uz—rîdicarea mîinilor, numărarea voturilor—deși au neajunsurile lor, dar tocmai prin întîrzierea și învălmășeala la care dau naștere, se poate salva o lege bună sau se poate înmormînta o lege rea. Nu pare destul de caracteristic? In senz bun sau rău, diplomația și politica nu reușesc de cît prin mistificare: „da“ al tău să fie „nu“ iar „nu“ al tău să fie „da“.

Dacă Edison ar fi inventat un apărat mai puțin sincer, fără îndoială că ar fi avut o mare valoare practică—chiar universală.

*

Ce interesante sunt peripețiile științifice prin care a trecut una din cele mai importante invenții—dar există vre-una mai puțin importantă?—și de care ne folosim azi, în fie-care zi, cu o admirabilă inconștiență.

E vorba de frumosul glob de sticlă în formă de pară, de diferite culori, cu firul în spirală din interiorul său—acel

glob care constie una din podoabele saloanelor noastre şi care ne aduce atitea servicii, mari şi mici, practice şi... poetice.

Lampa numită „cu arc voltaic“ a fost înlocuită de Edison prin lampa numită „cu incandescenţă“ sau „lampa electrică al lui Edison“.

Cărbunele de retortă din lampa „cu arc voltaic“ se consumă repede din cauza arcului care ajunge la o temperatură foarte ridicată—3400-3600°—şi începe a se combina cu oxigenul din aer.

Spre a se înlătura acest mare inconvenient trebuia să se găsească un cărbune cu calităţi superioare de rezistenţă. In căutarea acestui minunat cărbune, Edison face experienţe peste experienţe, cheltuind şi muncă şi timp şi bani. Ii se pare lui că cenuşa sau cărbunele firelor de bumbac ar poseda aceste calităţi şi începe să ardă zilnic nenumărate fire, dar fără să obţină un rezultat catisfăcător.

Pentru operaţiile ştiinţifice la care supunea aceste fire, avea nevoie de o neînchipuită răbdare. Cenuşa acestor fire, care s'ar împrăştia la cea mai uşoară suflare, trebuia s'o introducă mai întâi, intactă, în globul de sticlă inventat de dînsul anume pentru acest scop, şi să scoată apoi aierul din interior, sau—cum se zice în ştiinţă—să facă vid, cu ajutorul maşinei pneumatice.

Această anevoioasă operaţi sfîrşită, trebuia să puie firul carbonizat în comunicaţie cu un curent electric, pentru ca, la urma urmei, să constate că totul e rău, că firul nu rezistă.

Dar el nu-şi pierde nădejdea. Continuînd a'şi tortura crierul în căutarea fenomenalei cenuşi cu însuşiri metalice, care să ţină piept impetosului curent, îşi opreşte ochii pe o trestie de bambus. Desface pielţa subţire de pe scoarţa plantei o aruncă în foc, pune cenuşa în globul de stclă şi începe a experimenta din nou. Minune! Cenuşa rezistă.. Dar, după cîte-va secunde alt bucluc: se stinge.

Omul de geniu, înarmat cu o puternică energie nu se dă învins. Intrezărind posibilitatea unui succes, vrea să cunoască particularităţile bambusului. Răsfoleste bibliotecile, studiază literatura specială, dar în zadar! Din toate vrafurile de cărţi nu poate afla de cît că există vre-o 800 specii de bambus... Ce e de făcut? Edison trimite atunci *patru* expediţii de specialişti, în *patru* direcţiuni opuse de pe suprafaţa pămîntului, cu însărcinarea de a studia amănunţit planta în chestiune. Cu prilejul acesta mai cheltueşte şi 40000 de mărci, spre a se convinge, în sfîrşit, că *singur* bambusul nu va putea oferi cenuşa dătătoare de lumină, că trebuie să caute alte mijloace, să mai adauge alte substanţe.

*

Lista experienţilor, reuşite şi nereuşite, este cu mult mai mare. Fie care încercare, însoţită de interesante descrieri ţiuni din care reiese şi psihologia inventatorului, te captivează. Numai o muncă stăruitoare, ca aceia desfăşurată de dînsul, este în stare să coboare minunea pe pămînt. El va fura încă, poate, cerului, scînteia divină a uriaşelor transformări cu care va revoluţiona lumea şi omenirea!

Regulamentul Facultăţii de Filosofie şi Litere din Iaşi

TITLUL I

Materiile ce se studiază la facultatatea de Filozofie şi Litere

Art. 1. La facultatea de filosofie şi litere se fac următoarele cursuri: 1) Logica, 2) Psihologia, 3) Estetica, 4) Etica, 5) Sociologia, 6) Istoria filosofiei vechi şi moderne, 7) Istoria filosofiei contimporane, 8) Pedagogia (cu istoria ei), 9) Istoria veche cu ştiinţele auxiliare (epigrafia şi geografia), 10) Istoria medie modernă şi contimporană, 11) Istori romînilor, 12) Archeologia cu anticităţile greco-romane, 13] Literatura romînă, 14) Istoria literaturei romîne, 15) Filologia romînă, 16) Limba şi literatura latină, 17) Limba şi literatura greacă, 18) Limba şi literatura franceză, 19) Limba şi literatura germană, 20) Limbile slavice.

Aceste cursuri se vor putea spori prin dispoziţiuni ulterioare.

Art. 2.—Cursurile facultăţei se vor putea preda de unul sau mai mulţi profesori, agregaţi ori docenţi, potrivit dispoziţiilor legii asupra învăţămîntului superior.

TITLUL II

Durata şi întinderea cursurilor

Art. 3.—Durata studiilor este de patru ani pentru licenţă şi de cinci ani pentru doctorat.

Cînd un student îşi va trece toate examenele parţiale în trei ani, cu majoritate de bile albe, consiliul facultăţii poate să-l dispenseze de frecuentarea anului al patrulea şi să-l admită la examenul de licenţă.

In alte cazuri excepţionale, numai consiliul, apreciind împrejurările şi motivele aduse de absolventul care a trecut examen de toate materiile propuse în curs de trei ani, la secţiunea respectivă, poate da dispensă de anul al patrulea.

Art. 4.—Anul şcolar începe la 1 Octombrie şi se termină la 30 Iunie.

Art. 5.—In facultatea de filozofie şi litere se fac cursurile teoretice şi lucrări practice de seminar, organizate pe lîngă diferitele cursuri.

Art. 6.—Absolvenţii secţiunii clasice a liceului se pot specializa pentru oricare din cele patru licenţe (art. 10).

Absolvenţii secţiunii moderne a liceului se pot specializa numai pentru licenţele: în filozofie, în istorie şi geografie şi în filologia modernă.

Absolvenţii secţiunii reale a liceului se pot specializa pentru licenţa în filozofie şi pentru licenţa în istorie şi geografie, grupul b.

Art. 7.—Durata unui curs se poate întinde de la unul până la cel mult trei ani.

Art. 8.—Programa de împărţirea materiilor pe zile şi ore se face la începutul fiecărui an şcolar, în consiliul facultăţii.

Art. 9.—Introducîndu-se cursuri nouă în facultate, combinarea acestor cursuri, cu grupările de materii, prevăzute în acest regulament, se va hotărî de consiliul facultăţii.

Hotărîrile luate se vor aduce la cunoştinţa studenţilor prin decanat.

TITLUL III

Grade şi examene

Art. 10.—Facultatea de filosofie şi litere conferă două feluri de diplome şi anume:

A. Patru feluri de diplome de licenţă:
1. Licenţa în filozofie;
2. Licenţa în filologie clasică;
3. Licenţa în în filologia modernă;
4. Licenţa în istorie şi geografie.

B. Diploma de doctorat în filozofie şi litere.

Art. 11.—Diploma de licenţă va fi dată în numele Maiestăţii Sale Regelui, va purta sigilul Universităţii şi va fi semnată de ministrul instrucţiunii publice, de rectorul Universităţii şi de decanul facultăţii.

Ea va specifica ramura principală de studii în care candidatul a fost examinat; filozofia, filologia clasică, filologia modernă, istoria şi geografia.

La filologia moderuă se va menţiona totdeauna materia specială aleasă de candidat: a) limba romînă şi filologia romînă; b) limba şi literatura franceză; c) limba şi literatura germană.

Diploma de licenţă va fi semnută de candidat la primirea ei în prezenţa secretarului Universităţii. (Va urma)

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plată cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

„Conştiinţa“ d-lui I. Bratianu

După ce a aranjat aşa de bine afacerile publice ale ţărei, d. I. Brătianu a crezut de cuviinţă să se ocupe, la Senat, de afacerile mele private.

I-am răspuns după cum merita; dar fiind-că biroul Senatului m'a împiedecat de a mă apăra, sunt nevoit ca prin presă să restabilesc faptele în toată exactitatea lor.

Sunt treisprezece sau patrusprezece ani de cînd am fost angajat ca avocat de către mai mulţi ţarani din judeţul Basău pentru a le apăra interesele lor într'un proces de expropriere. După ce am studiat chestiunea la faţa locului, examinat valoarea proprietăţilor şi îndeplinit formalităţile obicinuite, am plecat în străinătate.

Intorcîndu-mă în ţară, amicul meu căpitanul Cristian Popovici, care locuia la Moineşti şi care mă recomandase ţăranilor, m'a informat că administraţia îi silea pe aceştia să se aranjeze à l'amiable şi că ameninţă pe aci mai recalcitranţi cu dărămarea caselor lor dacă nu primesc numai de cît angajamentele ce li se propun.

M'am prezentat la d. Brătianu şi i-am atras atenţiunea asupra acestui fel incorect de a proceda. L'am rugat să intervie pentru ca ţăranii, cari nu voiau să primească ofertele ministrului şi care preferau să se adreseze justiţiei, să fie lăsaţi în pace.

La atîta s'a mărginit intervenţia mea pe lîngă ministru; nici odată nu i-am cerut altceva.

După cîtva timp toţi ţăranii au primit mai mult de nevoe de cît de voe propunerile ministerului; n'a mai trebuit deci să pledez ca avocat, şi se înţelege n'am luat nici un onorariu.

In acest timp d. Brătianu, a însărcinat să pledeze contra acestor ţărani nu un avocat ai ministerului ci un amic personal şi—coincidenţă—un amic care pleda procesele particulare ale ministrului. Şi i-a dat ca onorariu suma de 10.000 de lei.

In răspunsul pe care mi l'a dat la Senat, d. Brătianu a denaturat cu totul conversaţia pe care am avut-o cu d-sa, şi a pretins că l'am rugat să nu cadă la învoială cu ţăranii de cît pria intermediul meu. A adăogat că „conştiinţa“ sa îl oprea sămi facă acest servisiu.

I-am dat desminţirea cea mai categorică.

E vorba aşa dar de o simplă conversaţie şi acuzaţiunea sa e bazată pe o afirmaţie.

D. Brătianu afirmă un lucru eu afirm un altul.

Cine are mai mulţi sorţi să fie crezut pe cuvînt?

Este oare admisibil ca un om să ia faţă de un adversar politic îndoitul rol de acuzator şi de judecător, fără să aibă altă probă în contra aceluia pe care-l atacă de cît propria sa afirmaţiune?

Dar e un lucru monstruos! Nimeni pe lume, fie omul cel mai virtuos, cel mai onest, cel mai integru, nu poate să-şi aroage un astfel de drept.

D. Brătianu invoacă în sprijinul afirmaţiunei sale „conştiinţa“ sa.

Care e valoarea acestei conştiinţe?

Acum patru-spre-zece ani făceam încă parte din organizaţia liberală din care n'am eşit decît cu mult mai tîrziu.

Conştiinţa d-lui Brătianu a rămas adormită atîta timp cît eram în rîndurile partidului său şi nu s'a deşteptat de cît după patru sprezece ani atunci cînd am voit să exeminez dosarul alegerei de la Prahova.

Am autorizat pe d. Brătianu să scruteze viaţa mea publică şi privată şi să desvelească în faţa Parlamentului, tot ce ştie despre mine, despre actele mele, despre conduita mea ca om privat şi ca om public.

Nu i-am cerut de cît două lucruri: probe şi reprocitate, dreptul pentru mine de a-l judeca şi eu în toate actele vieţei sale.

D. Brătianu a mai afirmat că în procesele relative la exproprierile de la Gara centrală, aşi fi cîştigat cu onorarii într'un an şi jumătate 150.000 lei (!!!) şi a lăsat să se înţeleagă că am cîştigat aceste onorarii fiind-că şeful contenciosului căilor ferate era o rudă a mea. Las de o parte faptul că d. Brătianu a exagerat într'un mod ridicol onorariile mele;—cuantumul lor n'are, de alt-fel, nici o importanţă în această chestie, din momentul ce au fost cîştigate într'un mod cinstit. Iar în ceia ce priveşte rudenia cu şeful Contenciosului, ea consistă în aceia că acest funcţionar era bărbatul unei surori a soţiei mele, ceia ce nu implică tot deauna o mare intimitate, nici chiar relaţiuni amicale.

Această pretinsă rudă a fost de alt-fel aşa de puţin bine voitoare către mine în cît a strămutat un număr oare-care de procese la Tîrgovişte şi la Călăraşi, pentru a se acordà expropiaţilor minimul posibil.

Toate aceste exproprieri — absolut toate—au fost regulate în faţa Justiţiei, şi toate afacerile—absolut toate — au mers pînă la Curtea de Casaţie.

Nici una din aceste expropieri n'a fost aranjată à *l'amiable* cu administraţia, în felul expropierilor privitoare la unii din membrii familiei d-lui Brătianu.

Atît înainte cît şi după aceia am pledat numeroase procese de expropiere. Sunt unul din avocaţii cei mai căutaţi din această ţară pentru acest fel de afaceri; acum chiar, în urmă, am pledat pentru marile expropieri ale d-lor Klaesi, Steinbruch, Costescu, Al. Em. Lahovari în care am primit onorarii importante, cu toate astea nu sunt rudă nici aliat cu toţi şefii serviciilor Contencioase ale tuturor administraţiilor din ţară.

Conştiinţa mea e curată şi liniştită.

Este oare tot atît de curată şi conştiinţa d-lui Brătianu?

N'a fost ea oare turburată de amintirea unor anumite acte cari au indignat opiniunea publică?

Pe un ast-fel de judecător, îl recuz.

Nu cu bucurie am dus discuţia pe un teren care-mi repugnă; nu eu am început. D. Brăteanu m'a atacat într'un mod extrem de violent, în două rînduri, şi, în loc să menţie discuţiunea pe tărîmul politic, a găsit de cuviinţă să se ocupe de afacerile mele private, — şi cu cîtă rea credinţă!

Acui e vina dacă am fost nevoit să-i spun unele adevăruri?

Şi acum, dacă această discuţie îl interesează şi dacă ziarele liberale ţin ca ea să se prelungească, le declar că odată lupta începută nu sunt omul să mă dau îndărăt şi că o voi duce atît de departe cît va fi nevoe pentru a arăta valoarea morală a acelor cari mă atacă.

Nicolae Xenopol.
Senator

Litere-Ştiinţe-Arte

Dintr'o statistică foarte constiincioasă a d-lui M. W. Lindheim, deputat reese că vrîsta medie a medicilor austriaci este 60 ani. Iar cît pentru causele decesurilor se constată că în Viena sunt numai 7 la sută pentru tuberculosă, pe cînd în restul imperiului 14 la sută.

Marile cause ale mortalităţei corpului medical austriac sunt bolile de nervi şi de inimă aproape 40 la sută din casuri şi după cum dovedeşte o anchetă în casele de sănătate speciale 40 la sută din morfinişti sunt medici.

*

A apărut: „Calendarul Bibliotecei pentru toţi“, un frumos album, conţinînd o bogată materie literară, datorită scriitorilor fruntaşi, articole ştiinţifice din cele mai interesante: (Cucerirea aerului,—Dispariţia pămîntului etc.) precum şi toate indicaţiile necesare pentru publicul care călătoreşte.

Numeroase ilustraţii înfrumuseţează volumul şi dau un deosebit interes calendarului.

Preţul volumului de peste 120 pageni 80 bani.

*

Ziarele mari Vieneze serbătoresc în mod unanim pe marele artist italian Ermete Novelli care a apărut la „Carl Theater“ în cele mai splendide ale sale creaţiuni.

Se ştie că între trăsăturile extra ordinare ale lui Novelli este şi aceia că joacă în tragedie, în dramă şi în comedie cu aceeaşi putere.

De altfeliu iaşenii vor avea ocazia să admire pe Novelli în serile de 28, 29 şi 30 Decembrie cînd va apare în trei în trei creaţiuni superioare şi variate.

*

Intr'un nou articol asupra lui Victorien Sardou, criticul Max Nordau — cari ne pare mai indulgent cu Sardou de cât ca alţi scriitori mai mari—povesteşte că celebrul şi fecundul dramaturg a scris, în tinereţe, un roman: „Perla neagră“, lucrare de merit, dar singura ce-a scris în domeniul romanului.

Pe cînd studia cu multă pasiune istoria şi documentele relative la „Revoluţia Franceză“, Sardou spuse intimilor că va scrie un roman „Thermidor“, de oarece materialul era prea vast pentru o piesă de teatru.

De-abia se află intenţia lui Sardou şi el fu asediat de oferte şi propuneri din partea unor editori şi directori de ziare din toate ţările lumei pentru a cumpăra dreptul de întâietate asupra romanului care a ramas însă—tot piesă de teatru: frumoasa dramă „Thermidor“.

Informaţii

❑ **Cursuri de perfecţionare.** — De la Ministerul Instrucţiunei Publice s'a luat măsura ca profesorii secundari de limba Română să urmeze în vacanţele de Crăciun şi de Paşti cursuri de dicţiune în Bucureşti pentru perfecţionare în arta cetirei. Considerentele aduse de minister în luarea acestei măsuri sînt că foarte mulţi profesori sacrifică interesul estetic al cetirei, cerinţelor migăloase de gramatică, analiză şi stil.

Pentru înlesnire se acordă transportul gratuit pe căile ferate şi internare la Bucureşti.

❑ Unul din fruntaşii comunităţei israelite din Iaşi, bătrînul Mendel Löbel, care a avut relaţiuni de afaceri comerciale şi băneşti cu vechii boieri ai Iaşului, s'a săvârşit din viaţă, ieri sub seară.

Iumormîntarea regretatului va avea loc mîine, Joi, orele unu şi jumătate după prinz.

❑ Societatea „Domniţa Ruxandra“ face cunoscut, că representaţiunea dată în folosul ei, în seara de 1 Decembre, c., a produs suma brută de 3100 lei, din care, scoţîndu-se cheltuelile, a rămas un profit net, în folosul şcoalei, de 2076 lei 45 bani.

Comitetul organizator aduce mulţumirile sale persoanelor, cari, participînd la serbare, şi-au dat obolul încurajînd astfel această instituţiune şi în special d-nelor A. Drosso, care a plătit îndoit loja sa, d-nei Manu, care plătind loja, a pus-o din nou în dispoziţia comitetului spre a

LEONIDE ANDREIEF

INGERUL

V

— Mătuşă, hei mătuşă! zise el silindu-se să vorbească frumos—dar voacea-i deveni şi mai aspră ca de obiceiu—Mătuşă!

Doamna nu auzi şi Sachka o trase cu nerăbdare de rochie.

— Ce vrei? De ce mă tragi de rochie? întrebă bătrîna doamnă mirată... Nu e frumos.

— Mătuşică.... Dă-mi o jucărie din pom, dă-mi îngeraşul.

Nu zise ea cu nepăsare de abia la Anul nou se vor scoate jucărelele din pom... Şi eşti de acum băiet mare, îmi poţi zice pe nume, Marie Dimitrievna.

Sachka simţi că se cufundă într'o prăpastie şi resurse la ultimul mijloc.

— Mă căesc de toate greşelele mele. Voiu învăţa cu silinţă zise el cu voacea întretăiată.

Dar această formulă care a atras în favoarea sa pe profesorii săi, nu face nici o impresie asupra bătrînei doamne.

— Bine-ai să faci, răspunse, ea tot nepăsătoare.

Atunci Sachka zise cu un ton obraznic:

— Dă-mi îngerul!

— Nu, îţi spun! Nu mă înţelegi?

In adevăr Sachka nu înţelegea, şi pe cînd doamna se îndrepta către altă odae, el urmări maşinaliceşte cu privirea rochia ei neagră foşnitoare. In crierul lui care lucra cu ardoare răsări o amintire: unul din camarazii săi ceruse o notă bună profesorului. Văzîndu-se refuzat el căzu în genunchi înaintea lui, îşi împreună mîinele ca pentru rugăciune şi începu să plîngă.

Din cauza aceasta profesorul deveni indispus; dar elevul obţinuse nota bună. O caricatură a lui Sachka făcuse nemuritoare această scenă de îngenunchiare. Să o joace el acum la rîndul său, era mijlocul suprem ce-l întrevăzuse.

El trase din nou pe mătuşa de rochie, şi cînd aceasta se întoarse, el căzu cu sgomot în genunchi, împreună mîinele cum făcuse camaradul său, dar nu fu în stare să verse nici o lacrimă.

— Eşti nebun! strigă bătrîna doamnă, uitîndu-se în jurul ei—din fericire, în odaie, nu era nimeni—ce ţie?

In genunchi, cu mîinele împreunate Sachka o privea cu un aer de dispreţ.

— Dă-mi îngerul! zise el ca un rău crescut ce era.

Şi ochii săi, fixaţi asupra bătrînei doamne, pentru a pîndi cel dintâi cuvînt ce-l va pronunţa, aveau o expresie aşa de rea, încît ea se grăbi să răspundă.

— Da, da ţi-l dau! Ah, cît eşti de prost!... Bine înţeles că-ţi voiu da, ce-mi ceri!...

Dar de ce nu vrei să aştepţi până la Anul nou? Scoală-te şi nu te mai pune nici odată în genunchi, adăuga ea, asta înjoseşte pe om. Numai înaintea lui D-zeu trebue să îngenunchiez!

„Vorbeşte înainie!“ se gîndi Sachka şi încercă se treacă în faţa ei, călcîndu-i rochia.

Cînd ea puse mîna pe înger Sachka n'o slăbi din ochi, fruntea lui se încreţi şi degetele i se îndepărtară. I se păru că ea va strica obiectul.

— Ce frumos e! zise doamna, căreia i părea rău de jucăria elegantă şi desigur costisitoare; cine oare a atîrnat'o aici în dos? Dar spune-mi de ce vrei acest înger? Eşti un băet mare! Ce vei face cu el? Iată cărţi cu imagini! Ingerul l'am promis lui Koha, l'a cerut cu atîta stăruinţă.

Minţis.

Sbuciumul lui Sachka devenea nesuferit. El strîngea spasmodic dinţii, cari scrîşniau. Şi cum se temea de scene, bătrîna doamnă dădu lui Sachka obiectul.

— Na-ţi-l, zise ea cu ciudă! Ce îndărătnic!

Mîinele lui Sachka cari se întindeau către înger păreau ţepene şi tari ca două coarde de oţel dar se făcură aşa moi, încît îngerului i s'ar fi părut că pluteşte în aer.

— Ah! Un suspin lung şi tremurător eşi din pieptul lui Sachka, două lacrimi mici i se iviră în ochi şi se opriră acolo, neobicinuite cu lumina. In timp ce apropia încet îngerul de pieptul său, el nu deslipia ochii săi strălucitori de la stăpîna casei şi surîdea cu un suris blînd, plin de o bucurie suprapămîntească. Se părea că dacă aripele delicate ale îngerului ar atinge pieptul strîmt a lui Sachka, s'ar întîmpla ceva luminos, fără precedent pe acest pămînt trist, suferind şi păcătos.

— Ah! Acelaş geamăt înăbuşit se auzi, cînd aripele îngerului atinseră pe Sachka. Şi strălucirea feţei sale întunecă pe acea a copacului cu lisăriri prea bătătoare la ochi.

(Va urma)

Totdeauna bine încălzit

Atelierul de

Fotografie Artistică WEISS

IAŞI—PIAŢA UNIREI

5 LEI, 12 FOTOGRAFII MIGNION

Doctorul L. POPPER

S'a mutat Strada Alexandri 3

(Casele Hălăceanu)

fi revîndută; d-lui C. Stroici, — care a oferit preţul dublu al fotoliului—şi d-lor V. Dimitriu, Ghinea Ionescu şi G. Dobias, cari, de şi avînd locuri rezervate, au oferit societăţei preţul lor.

❑ Dăm loc azi programului, ce s'a executat de societatea corală în audiţia muzicală de Luni sara 8 Decembrie:

PARTEA I

Dinicu. Corul Societăţei. — Esă luna dintr'un nor.—Bach. Aria pe coarda Sol executată de M. Barbu, cu acompaniament de quartet de coarde.

PARTEA II

Mozart.—Quartet Nr. 19 exec. de d-nii Bobescu violina I, Tăzlăoanu Gh. viol. II, Em. Popescu viola şi Krüger violoncel. — Bach. Concert italian p. Piano executat de d-ra Dimitriu. — Barbu M. Rapsodia romînă. — Barbu M. Fantesia „Steluţa".—Michelet. Ciardaş unguresc pentru violină solo cu acomp. de orchestră executat de d. Al. Barbu.

Orchestra sub conducerea d-lui Ciolan.

O familie asfixiată. Din Braşov ni se scrie că o îngrozitoare cetastrofă, căreia a căzut victimă o întreagă familie de muncitori harnici, s'a întîmplat Vineri spre Sîmbătă noaptea în locuinţa suterană din casa cu un etagiu a proprietarului Beldi din str. Cimitirului 10. In locuinţa suterană a acestui edificiu, constătătoare din două odăi, locuia cizmarul ungur Nagy Gabor cu soţia lui Ana, născută Kozma, şi cu fetiţa lor în etate dn 5 ani, Eszter. Catastrofa întîmplată din cauza pătrunderei gazului aerian în locuinţa familiei Nagy, în urma căruia intreaga familie a fost asfixiată, s'a descoperit abia a doua zi la prînz. O servitoare, care venise pentru repararea unor ghete la locuinţa cizmarului Nagy, găsind uşa locuinţei încuiată şi după ce a bătut de mai multe ori în uşă, s'a uitat prin fereasta uşei în interiorul locuinţei spre a se convinge dacă cumva locuitorii sunt sau nu acasă. Spre surprinderea ei observă zăcînd pe pat nemişcată şi cu gura deschisă pe fetiţa Ester. Bătînd din nou în uşă şi văzînd că nu se mişcă nimeni servitoarea a alarmat pe locuitorii casei, care presimţind o nenorocire, au avizat imediat poliţia. Presentîndu-se un comisar de poliţiei ei deschizîndu-se cu forţa uşa, poliţiştii şi vecinii, care se strînseră în curtea casei au fost loviţi în faţă de mirosul penetrant al gazului aerian, care eşia din locuinţa nenorocitei familii. In acelaşi moment observară zăcînd în mijlocul odăii încleştaţi în braţe şi fără viaţă pe cizmarul Nagy şi soţia sa, iar în pat zăcea nemişcată fetiţa.

Medicul sosit la faţa locului a constatat moartea celor trei victime, pricinuită de asfixiare prin pătruderea în casă a gazului aerian. Pe faţa şi mîinele soţiei cismarului s'au constatat răni şi zgârieturi, provenite din muşcături. Se crede, că între soţii, Nagy, trezindu-se din somn, buimăciţi de respirarea gazului otrăvitor, a avut loc o luptă nebună pentru a-şi mîntui viaţa, o apariţie de altfel obicinuită între cei, cari stau să moară axfixiaţi.

❑ **S. P. A.**—Societatea pentru protecţiunea animalelor, publică concursul între elevii şi elevele şcoalelor din Capitală şi între învăţătorii şi institutorii din toată ţara.

Grupul I. Clasele III şi IV primară; subiectul: groaza cîinilor de hingheri; descrie o scenă pe care ai văzut-o sau despre care ai auzit.

Grupul II. Clasele I-IV licee şi gimnazii; subiectul despre cîine, prietenul nostru.

Grupul III. Clasele V-VIII de liceu, seminarii şi şcoli normale, subiectul: soarta căinilor rătăciţi şi părăsiţi, cum le-am putea uşura suferinţele şi de ce primejdie il apărăm ducîndu-l la adăpostul Societăţei.

Grupul IV. Iuvăţătorii şi Institutorii din toată ţara. Subiectul: cum s'ar putea îndestula şi chiar îmbogăţi o gospodărie printr'o mai bună îngrijire a vitelor cu lapte, (între altele, sfaturi pentru pastrarea laptelui).

Pentru cele mai bune lucrări se acordă premii în bani în valoare de 550 lei.

Lucrările şcolarilor se primesc numai prin direcţiunea şcoalelor, iar lucrările învăţătorilor şi institutorilor urmează a cuprinde numele concurentului împreună cu adresa scrisă într'un colţ al coalei, îndoit şi sigilat.

Ultimul termen de primirea lucrărilor este 1 Martie 1909, şi ele trebuesc adresate biuroului Societăţei, 22 Pasagiul Romîn, Bucureşti.

❑ Prefectura judeţului Mehedinţi a cerut prefecturei de Iaşi să înscrie pe controalele de recensămînt clasa 1910 a 70 de tineri, aflători în Iaşi la lucrările de canalizare a oraşului.

DIVERSE

— Astă noapte s'au furat mai multe vite de la locuitorul Ioan Pădurariu, din comuna Golăeşti.

— Nişte hoţi introducîndu-se astă-noapte, prin spargere, în locuinţa femeei Ghitla Diamant, din strada Ornescu No. 5 au furat mai multe haine şi lucruri de menaj.

— Poliţia a arestat astă-noapte pe Gh. Rusu, care a comis un furt la Bril Isidor din strada Lozonski.

Ultime informaţii

❑ *D. Stelian care cată să iee îngrădiri infame ca să-şi asigure o magistratură* **ideală**, *ascultă aidoma de pretenţiile prefecţilor.*

In această privinţă ni se comunică din Huşi următorul caz tipic: d. Titus Panu, judecător al comunei rurale Rosieşti, judeţul Fălciu, a fost transferat în judeţul Argeş. Strămutarea aceasta atît de sălbatecă are motivele ei bine-cuvîntate: la judecătoria din Rosiesti este avocat d. Gh. Răşcanu, acuzat de prefectul doctor Lupu că ar fi corespondentul **Opiniei.**

De multe ori prefectul a recomandat judecătorului ca să-l persecute pe avocat în senzul ca nimeni să nu-l mai poată lua di apărător.

O altă afacere a pus capăt furiei prefectului contra d-lui judecător Panu: administratorul de plasă Const. N. Ionescu a fost dat judecăţei, pentru o datorie băneasca, de d. Al. Olteanu. D. Ionescu pe lîngă că era dator, a mai avut şi o purtare obraznică faţă de judecător.

Judecătorul, după cererea părţei, i-a dat jurămînt—şi acest fapt a hotărît pe prefect să scape de judecător.

Cu vre-o trei zile înainte de a fi permutat, judecătorul fu înştiinţat de primarul comunei, un ţăran, că va fi mutat în fundul Munteniei.

Şi d. Stelian este un ministru ideal, care sughiţă după o magistratură ideală.

❑ D. V. Morţun, ministrul lucrărilor publice a fost zilele trecute la Roman, stăruind ca cei trei consilieri comunali, d-nii: Deker, Apostol şi păr. Mârzu, care au demisionat din consiliul comunal, să revie asupra demisiilor lor.

Cei trei consilieri comunali au refuzat cu toată intervenţia d-lui Morţun.

❑ D. dr. C. I. Tudor a fost numit medic de dispărţire, în locul d-lui dr. P. Anghel, demisionat.

❑ D. I. Ursu, doctor în filosofie, a fost numit profesor suplinitor la catedra vacantă de Istorie medie şi modernă la facultatea din Iaşi.

❑ Ţarul Rusiei a răspuns prin o lungă şi călduroasă telegramă M. S. Regelui pentru telegrama de felicitare care I-a trimis de ziua de Sf. Nicolae.

❑ D. Al. Djuvara, ministru al comerţului şi industriei, va depune zilele acestea la Cameră proectul de lege privitor la darea in ex ploatare a staţiunilor balneare Govora, Călimăneşti şi Lacul Sărat unei societăţi mixte ce s'ar forma de către particulari cu statul.

❑ Cu ocazia inspecţiei făcută acum cîte-va zile de directorul general al închisorilor la penitenciarul central din localitate s'au constatat oare-care neregularităţi.

Directorul penitenciarului, d. Făgărăşanu, a fost suspendat pe timp de o lună de zile.

❑ Consiliul de higienă al oraşului s'a întrunit aseară şi-a discutat chestiunea ca la institutul „Notre Dame de Sion" din localitate s'au prezintat pînă acum cinci cazuri de scarlatină.

Astăzi, d-l dr. Russ, membru în consiliul de higienă şi medic asemenea al institutului, afost delegat a face azi o inspecţiune sanitară la acea scoală, şi a relata dacă nu mai sînt şi alte cazuri.

❑ Sfatul satului Albeşti, pendinte de comuna rurală Brăeşti, din judeţul Iaşi, a fost disolvat.

D. Vasile Miron a fost numit ca delegat special care să gireze afacerile sus zisului sat pînă la alegerea noului sfat sătesc.

❑ La Vaslui se efectuiază astăzi alegerea colegiului I de comună. Biuroul este prezidat de d. consilier D. Porfiriu.

Mîine va avea loc alegerea la colegiul II.

❑ Curtea de Casaţie, s. III, se va pronunţa poimîne în recursul făcut de fostul bancher Luff, pentru stîngerea falimentului seu.

❑ Şcoalele primare şi secundare din localitate vor lua vacanţie în vederea serbătorilor Crăciunului şi anului nou, în ziua de 23 Decembrie.

❑ Sîmbătă se vor distribui la Epitropia sf. Spiridon ajutoarele băneşti ce se acordă din fondul donatearei Manu, cu ocazia hramului sf. Spiridon.

❑ Pe ziua de 1 Ianuarie viitor se va face o mişcare în învăţămintul primar rural şi urban, cu care ocazie se vor completa şi locurile vacante din judeţul nostru.

❑ Revizoratul şcolar al judeţului a înaintat ministerului cultelor şi instrucţiunei publice statistica învăţămîntului primar urban şi rural pe anul şcolar curent.

❑ Cu ocazia serbătorilor Crăciunului se va organiza un frumos „pom de crăciun" la cercul militar, pentru copiii familiilor ofiţerilor din localitate.

❑ Consistoriul spiritual al Mitropoliei va fi convocat în cursul săptămînei viitoare.

❑ Noua mişcare în magistratură se va face pe ziua de 15 Decembrie a. c.

❑ Curtea cu juri a condamnat la 6 luni recluziune pe individul Nec. Brînzoi, pentru lovituri cauzatoare de moarte.

❑ Membrii Camerei de meserii vor fi convocaţi pentru Luni 15 Decembrie a. c. după amiază.

❑ Ziarele maghiare aduc ştirea că Impăratul a graţiat pe d. Teodor V. Păcăţianu redactorul responsabil al „Telegrafului Român" şi i-a ertat pedeapsa de 10 luni închisoare de stat, la care a fost condamnat de Curtea cu juraţi din Cluj.

❑ **Clericale.**—Pînă la sfîrşitul lunei vor mai fi chemaţi să facă slujbă de probă a sfintei leturghii 5 preoţi din judeţul Iaşi, 5 din judeţul Botoşani şi 5 din judeţul Dorohoi.

In cursul lunei Ianuarie, vor fi chemaţi spre a li nota aptitudinea în sevîrşirea sf-tei liturghii, următorii preoţi:

La Mitropolie: Gh. Ţugulea din Costuleni, Ioan Ursu din Prisacani, Panaite Ashiri Oprişeni, Gh. Romano-Măcăreşti, D. Gheorghiu Oprişeni, I. Beligan Bosia, Adam Beligan Lăzăreni, Gh. Bernardiu Hermeziu, Gh. Luceanu Luceni, Gh. Lăzărescu Podul-Iloaiei, Anastase Popovici Galata, I. Begenaru Zaboloteni toţi din judeţul Iaşi.

La biserica Talpalari: V. Ionescu, M. Troteanu, I. Popovici, Al. Rişca, D. Neagu, I. Băncilă, C. Călinescu, V. Gheorghiu, V. Huţupaş, N. Filip, I. Grigoriu, D. Ştefănescu, din judeţul Botoşani.

La biserica Bărboi: I. Panaitescu, Victor Mironescu, N. Tătarăşanu, Gh. Zamfirescu, Ath. Salust, Gh. Nepotescu, V. Ştefănescu, V. Teodorescu, I. Ionescu, C. Silveanu, V. Gheorghiu şi Andrian Popovici, toţi din judeţul Dorohoiu.

❑ In vederea serbătorilor Crăciunului lefurile membrilor corpului didactic se vor plăti cu începere de la 18 Decembrie a. c.

❑ Un cunoscut concetăţean, din strada Carol, a fost lovit astă-noapte de o crudă boală.

El a fost pus sub pază.

❑ Seziunea de earnă a curţei cu juri din localitate a fost declarată închisă eri.

❑ Aseară la orele 9 a încetat din viaţă, după o grea suferinţă, la locuinţa sa din strada Păcurari No. 34, D-na Maria Sachelary, în etate de 80 ani, mama D-lui avocat L. Sachellari, primarul oraşului Bacău şi bunica d-lui Emil Sachellary tehnic constructor din localitate.

Inmormîntarea va avea loc mîne la orele 2 p. m.

❑ Comandantul regimentului 7 Roşiori din localitate, a intervenit la poliţie, cerînd ca ori-ce grad inferior din acel regiment va fi găsit în stare anormală în oraş sau va face scandal, să fie denunţat comenduirei.

❑ Experţii medicali, cari vor constata starea mintală a d-nei Kogălniceanu, au depus astă-zi cuvenitul jurămînt.

Astă-zi medicii vor începe constatarea.

❑ Procurorul general a plecat în inspecţia autorităţilor judiciare din judeţul Bacău.

❑ Astă-zi, ora patru, urma să se ţie examenul de doctorat în drept, anul I.

Lipsind d. profesor Alexandrescu, examenul s-a amînat.

❑ D. Şumuleanu a fost sărbătorit ieri în piaţa Unirei—în aceiaşi piaţă, care este simbolul celui mai mare sacrificiu al Moldovei.

In plin întuneric — prefectul a dat ordin—idee genială—să se stîngă lumina electrică—s'a încins hora—despăgubirilor civile.

D. Abgar Buiucliu figura ca mireasă în horă.

❑ Primul jurămînt evreesc în instanţă, la Iaşi, va fi prestat în ziua de 17 a. c. la tribunalul s. I.

Rabinul Niemirower va asista, oficial, la acel jurămînt.

Ultima Oră

Declaraţiile d-lui Iswolski

D. Iswolski a convorbit cu şeful cadeţilor, d. Melinkov, care a declarat că opoziţia va critica cu energie la Dumă pe ministrul de externe, fără totuşi a crea dificultăţi guvernului.

Se zice că întreg guvernul va asista pe d. Iswolski, cînd va face declaraţiile sale, spre a manifesta astfel solidaritatea lor cu politica externă a d-lui Iswolski.

Aspiraţiile Sărbilor şi Muntenegrenilor

Constantinopol.—Ziarul „Swainmmet" vorbind de aspiraţiunile sîrbilor şi muntenegrenilor, precum şi de proectul de cale ferată pînă la Adriatica, zice că este lucru îndoelnic, dacă Poarta va primi în mod favorabil acest proect, care nu este avantajos pentru Turcia, nici din punct de vedere militar, nici din punct de vedere economic şi care nu satisface ţinta Serbiei de a tăia Austro-Ungariei drumul spre Balcani şi care n'ar putea servi de cît o unire politică în viitor a Serbiei şi Muntenegrului şi scopurile lor strategice. Ar fi un pas în favoarea unei Serbii mari, realizarea acestei căi ferate, dar nu pentru distrugerea Austriei, ci pentru distrugerea Turciei. Cu toate asigurările de prietenie ale Serbiei şi Muntenegrului, politica acestor ţeri este îndoelnică şi vagă. Situaţiunea Porţei nu este tocmai de invidiat şi dacă Kyamil bey ar fi căzut de acord cu Bulgaria sau cu Austro-Ungăria nu va fi nevoe de a se îngriji.

Manifestaţii studenţilor

Paris.—2.000 de studenţi au manifestat azi după amiazi în faţa facultăţei de medicină contra faptului că se cere un nou certificat de admisibilitate la agregare.

Poliţia a năvălit în facultate operînd mai multe arestăii.

Din Camera franceză

Paris. — Camera a continuat discuţia sporirei artileriei. D. Jaurès declară că este cuminte şi prudent a se spori numărul tunurilor, dar preconizează bateria de 6 piese, care e mai puţin costisitoare şi e mai capabilă de a asigura egalitatea cu artileria germană.

Boicotarea sporeşte

Constantinopol.— Mişcarea de boicotare de la Valona sporeşte mai ales din cauza agitaţiunei ce se face de a se împedica debarcarea viitoarei poşte, precum şi de a se interzice deschiderea coletelor aparţinînd unor funcţionari a consulatelor. Sunt temeri de ciocniri din aceasta cauză; marchizul de Pallavicini, a făcut noi demersuri pe lîngă poartă în chestiunea încetărei boicotului.

In căutarea unui vapor

Paris.—Din Saint Pierre vine ştirea, că crucişetorul „Amirale Aube", a plecat spre a căuta vasul fraucez „Neustria" plecat la 28 August din Marsilia spre New-York şi caro a dispărut de atunci.

Firul telefonic Iaşi—Bucureşti fiind întrerupt între Tecuciu—Galaţi—n'am putut convorbi cu Bucureşti.

Camera de Comerţ şi Industrie
Circumscripţia VIII
PUBLICAŢIE

In conformitate cu oficiu Ministerului Industriei şi Comerciului No. 16,069 | 908 şi în baza votului secţiei centrale a acestei Camere de la 28 Noembrie a. c., se publică spre cunoştinţa generală că această Cameră a instituit un premiu de 500 lei (cinci sute) care se va da celei mai bune lucrări de monografie a subiectelor aratate mai jos.

Această lucrare e referitoare numai la circumscripţiunea acestei Camere (judeţele: Iaşi, Roman, Vaslui, Neamţ), iar subiectele fixate sunt următoarele:

Comerciul de creale, făinuri, fructe şi legume.

Comerciul de vite de muncă şi de măcelărie.

Comerciul de piei brute şi piei tăbăcite.

Comerciul de lapte şi brînzeturi.

Comerciul de paseri şi ouă.

Comerciul de miere, scrobeală, lumînări de stearină şi ceară, săpun zahăr.

Comerciul de lemne de foc, lemne de construcţie şi mobile.

Comerciul de lînă şi fabricatele sale, mori şi ţăsătorie.

Comerciul de gogoşi de matasă, uleiuri vegetale.

Comerciul de vinuri şi alte băuturi alcoolice.

Comerciul de petrol şi ciment.

Condiţiunile concursului şi premierei sunt:

I) Manuscrisele se vor prezenta biroului acestei Camere pînă la 31 Mai 1909 însoţite de un motto, într'un plic închis alăturat manuscrisului va fi scris numele şi adresa autorului.

II) Camera va institui o comisiune care în interval de la 1 — 15 Iunie se va ocupa cu cercetarea lucrărilor ce au fost prezintate referînd înscris Camerei observaţiunile sale asupra fie-cărei lucrări, dînduşi totodată părerea asupra lucrărei celei mai reuşite şi care urmează a fi premiată.

III) Premiile se vor acorda chiar în cazul cînd se va prozinta o singură lucrare aceasta bine înţăles numai atunci cînd lucrarea se va găsi bună de premiat.

IV) Plata preminlui se va face cel mult în termen de 3 zile de la darea votului secţiunei centrale a Camerei.

Preşedinte, **G. D. Şerban**

Secretar, *M. Căzlariu*

Neconsolaţii Leon şi Henriette Sakellary cu fiul lor Ernest, Grigore şi Efrosina Şadbey cu fiul lor Leon, Anetta Şadbey, Margareta şi Emil Sakellary cu fica lor Lydia, Florica şi Gheorghe Sakellary cu copiii lor, Grigorie şi Alex. Sakellary, Olga şi Georges Volenti, Margareta şi Dimitrie N. Bogza cu copiii lor. Lucia Hottineanu cu copiii săi Raoul, Margareta şi Elena Alevra, familiile Sobieschi, Teodor, Hermeziu, colonel Iliescu au profunda durere a vă anunţa perderea prea iubitei lor, mamă, bunică, mătuşă şi vară

✝

Maria Triandafil Sakellary

în etate de 80 ani

Incetată din viaţă după o grea suferinţă în sara, zilci de 9 Noembrie a. c. ora 9 seara şi vă roagă să bine-voiţi a asista la celebrarea ceremoniei funebre, ce va avea loc în ziua de 11 Decembrie, orele 2 p. m., la domiciliul defunctei din Iaşi str. Păcurari 34, de unde cortegiul va porni spre cimitirul „Eternitate".

(Aceasta drept ori-ce invitaţie).

Inginer B. Diamant & Co.
BIUROU TECHNIC, IAŞI

Instalaţiuni de CANAL şi APĂ.
Instalaţiuni ELECTRICE de tot felul.
Furnizat şi instalat în Iaşi de la 1906—1908 **379** cai electrice.
Instalaţiuni de mori automatice, silosuri, turbine.
Maşini de aburi **Patent Schmidt.**
Cazane de tot felul.
Instalaţiuni de **brutărie** mecanice.
Instalaţiuni de **tîmplării** mecanice.
Instalaţiuni de fabrici de spirt, de zahăr, de tot felul.
Motoare de Benzina **„Benz"** de Gaz sarac, Diesel.
Maşini de tot felul, **Pompe**
Furnituri de articole technice.
Cumpărături şi vînzări de maşini şi transmisiuni întrebuinţate.
Desfacere de lămpi electrice cu preţul original.
Se primeşte obiecte de ori-ce natură la reparat.
Construcţiuni de fer.
Impregnare de curele de transmisiuni, după un sistem propriu; garantăm o durată dublă. Preparat **„Perfect"** pentru înlocuirea calofoniumului şi Riemenwachs, care ard cureaua şi ajută la producerea scânteilor electrice a curelelor, din care cauză se nasc accidente.
Preparat „Fix" prin care se va putea scoate piatra depusă în cazanei în cel mai scurt timp şi cu cea mai mare uşurinţă după sistemul Krubb.
Pentru îmbregnarea curelelor şi producirea preparatelor „perfect" şi „Fix" vom aranja un laborator.

Teatrul Naţional
SOCIETATEA DRAMATICA
Representaţie de Beneficiu
SÂMBATA, 13 DECEMBRE 1908
Se va juca
In largul Oceanului
Comedie cu mare spectacol in 9 tablouri de D'Ennery

Grigore Dimitrescu
Doctor în drept, fost supleant la trib. Iaşi
AVOCAT
Str. Carol 14

Pe lîngă Articolele de Mode şi Noutăţi alese ca: Guleraşe, Rijuleţe, Pieptenaşe garnite, Gentiţe de mînă, şi **Eşarfe de Teatru**, toate pline de frumuseţe, Magazinul
„LA VULTUR".
Strada Stefan cel Mare, 21—Iaşi
e asortat cu toate Mărfurile de iarnă precum: Şaluri, Flanele, Mănuşi, Ciorapi, Ghetre de lînă, Matinele, Foi gata Englezeşti şi Jupoane fine.
In tot cursul ccestei luni se vor vinde cu preţuri foarte modeste.

ULTIMELE NOUTAŢI
In lenajuri, mătăsuri şi catifele
au sosit la Magasinul
A. M. DIAMAND

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

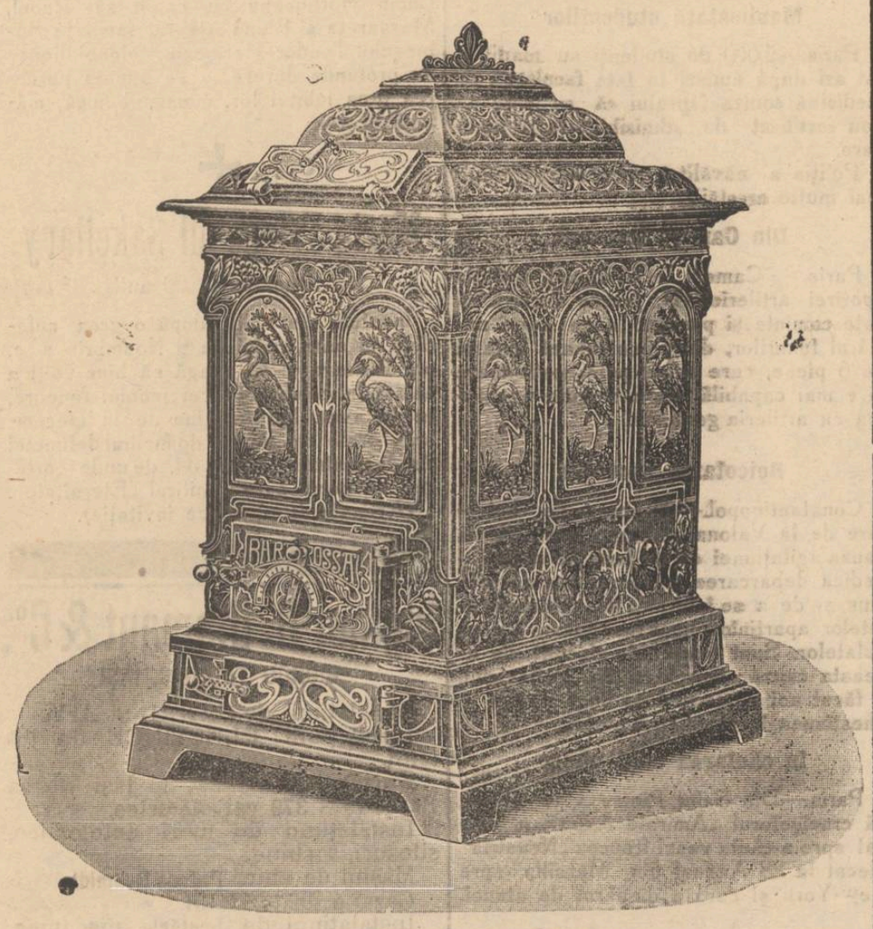

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Godin Rubeland și Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspândit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

Mîne Joi seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

și

Teatru de Varietăți

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m —

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schil'er* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare și lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Pădurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Princip la Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat postal

Se garantează serviciul cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 606 – Vineri 12 Decembre 1908

Un mare discurs politic

Șeful nostru—d. Take Ionescu—a rostit în ședințele de Luni și Marți ale Camerei, un mare discurs politic, cu prilejul discuției răspunsului la mesagiul Tronului.

Este de alt-fel prima cuvîntare pe care o pronunță în parlament, în calitate de șef al partidului conservator-democrat, în desbaterea unei adrese de mesagiu.

Cu acea superbă elocință, care l'a clasat de mult, ca cel mai de frunte orator al Romîniei contimporane și cu acel puternic spirit de concepere și analisă a problemelor politico-sociale și care l'a consacrat de mult ca unul din cei mai de seamă barbați de stat, șeful nostru a analizat toate chestiunile enunțate prin mesagiu și a propus pentru fie-care din ele soluția potrivită cu nevoile și demnitatea neamului.

Ast-fel în primul rînd, a îmbrățișat chestiunea politicei noastre externe, care în ultimul timp a fost criticată cu asprime de diferiți bărbați politici.

Șeful nostru a găsit nedreaptă această critică, căci datoria bărbaților noștri de stat a fost, să facă totul pentru întărirea Statului Romîn, temeiul și speranța romînismului întreg. Evenimentele din peninsula Balcanică au pus în discuțiuni oare-cari chestiuni de natură a atinge suveranitatea noastră, prin recunoașterea și altor state vecine drept compensațiune a unor oare-cari drepturi în chestia Dunărei. Șeful nostru a declarat însă, că nu se poate vorbi fără de noi în această chestiune și că Romînia va ști să opună un *non possumus* la orice propunere, care ar atinge suveranitatea ei. Negreșit, declarația aceasta, plină de avînt patriotic a șefului nostru, a produs mare impresie și a dovedit că în chestiile mari naționale, care'ating demnitatea statului nostru, toate partidele noastre politice nu pot vedea de cît într'un singur fel.

Dar șeful nostru, s'a ocupat și de situația actuală a fraților noștri din Macedonia, în urma renașterei Turciei. Acum se pot vedea rezultatele fericite ale politicei diplomatice a trecutului guvern conservator, care a obținut pentru Romînii din Macedonia, recunoașterea de către imperiul otoman ca naționalitate distinctă. Jertfele făcute de Statul nostru pentru frații noștri de la Pind, își vor produce acum toate roadele și va convinge și pe d. Carp în fine, că există pentru noi o chestie Macedoneană, cînd atîtea naționalități își afirmă dreptul lor la viață în noua Turcie constituțională. Cît pentru convenția comercială cu Austro-Ungaria, care amenință să ne ducă la un răsboiu vamal cu imperiul vecin, d. Take Ionescu s'a îndepărtat cu totul de vederile grupărei junimiste, care crede că numai prin denunțarea acestei convențiuni, se pot pune bazele unei noi convențiuni. A se admite această soluție, ar fi a se merge prea departe, cătă vreme tratativele între ambele state se urmează și cine tratează nu poate și nu trebue să amenințe. Este și aci un mod înțelept de a vedea într'o chestie delicată de politică economică, care n'are nevoe de a se obține prin presiuni premature, cînd rezolvarea ei, poate veni în mod normal și sigur.

Dar șeful nostru, a trecut la chestiunile de politică internă și cuprinzînd întreaga situație de azi a țărei, a tratat rînd pe rînd toate reformele, care se fac din ce în ce mai simțite. Ast-fel: vorbind de starea armatei șeful nostru a recunoscut, că prin permanentisarea infanteriei s'a făcut o mare reformă; ea însă trebue complectată, cu sporirea cadrelor pentru ofițeri și sub-ofițeri, a hranei soldaților, a soldei ofițerilor și complectarea echipamentului și armamentului făcîndu-ne puștile la noi în țară, pentru a nu mai fi la discreția nimănui. Pentru aceasta trebue negreșit noi sacrificii bănești, dar statul nostru, trebue să le facă pînă la capăt, fiind vorba de cea mai necesară instituție a țărei,

Șeful nostru a constatat cu mulțumire că finanțele țărei sunt în stare bună, că avem excedente mari, cari invederează soliditatea finanțelor noastre. De aceea ar fi bine să se revină la vechile lefuri ale funcționarilor și să se ușureze întru cît-va sarcinile contribuabililor și în special impozitul fonciar asupra averilor imobiliare ipotecare, cari plătesc tot atîta, cît și cele al căror venit nu e degrevat. Ar trebui de asemenea reduse taxa pe zahăr și impositul personal, reformă pe cari de alt-fel le-a arătat și în expunerea de motive a ultimului budget din anul 1907, cînd era ministru de finanțe. Dar cel mai însemnat proect din mesagiu prin tendința ce exprimă este după șeful nostru acel privitor la unificarea colegiilor electorale. Recunoscînd că actuala lege electorală nu mai corespunde organizației sociale de azi, d. Take Ionescu nu crede că putem să ne gîndim la sufragiul universal. Ni s'a vorbit de Bulgaria și Serbia, să nu invidiem pe aceste state. Cu votul universal ar domni la noi cesarismul sau anarhia.

Guvernele ar avea or ce fel de camere ar vrea. Deputații n'ar fi decît funcționari ai Guvernului. Dar și contopirea actualelor trei colegii în unul singur e primejdioasă căci s'ar da țara pe mîna colegiului al III lea care e cel mai numeros, ceea ce ar însemna suprimarea colegiilor luminate și înlocuirea lor printr'un colegiu; ignorant și needucat. Și șeful nostru se pronunță pentru un colegiu unic la comună și prin întrunirea celor două colegii de la orașe într'un colegiu astfel alcătuit, încît să nu fie copleșit de colegiul rural încă nepregătit politicește, precum și pentru reprezentarea minorităților.

Dar șeful nostru a tratat și alte chestiuni de reforme atît de mult simțite rîdicîndu-se ast-fel la înălțimea unui barbat politic desăvîrșit, care știe ce vrea pentru țara sa.

Soluțiile sale pot fi privite cu încredere de întreaga națiune, căci ele sunt bazate pe principii de ordine și progres și invederează că este în deajuns pregătit pentru a le realiza când partidul conservator-democrat ar fi chemat în capul treburilor publice.

V. P.

De ce tac junimiștii?

Am dori să știm pentru ce presa marelui (?) și istoricului (?) partid (?) conservator, nu spune nici un cuvînt de nelegiuirile, pe care le săvîrșește guvernul în Capitală, în vederea alegerilor de la 21 Decembrie?

De multă vreme nu s'a pomenit în București, o presiune mai mare și o terorizare mai puternică a alegătorilor coleg. II, ca aceia pe care o exercită azi guvernul, și totuși presa junimistă tace și privește cu impasibilitate la toate actele ilegale ale puterei guvernamentale.

Oare junimiștii n'au și ei candidați în această alegere asupra cărora se resfrînge urgia liberală?

Adevărul este că întreaga luptă ce o desfășură guvernul este dirijată numai în potriva conservatorilor-democrați, și pretutindeni unde se solicită voturi, liberalii nu se opresc de a nu le recomanda'să voteze la urma urmei pe ori cine, **dar numai pe** takiști, **nu.**

Acest oricine, **explică în deajuns mutismul presei junimiste.**

Liberalii sunt mulțumiți să arunce, de se poate și cîteva sfărîmături de voturi lihniților junimiști, ca să le închidă gura în focul acestei mari lupte, în care partidul nostru își are concentrată și angajată toată forța organizației sale politice.

Și bieții junimiști, obișnuiți de altfel cu pomana liberală, închid ochii și nu văd nimic din ce se petrece în jurul lor

Și mai au îndrăzneala să țipe cînd îi mai deștepți cîte odată, că nu sunt cartelizați cu guvernul.

Dar ce cartel mai vizibil ca acesta, să asiste la desfășurarea celei mai destrăbalate acțiuni electorale, din partea guvernului și tu pretinsă opoziție, **să te plîngi tot în contra** opoziției **—adică a noastră—că ingerează în alegeri!!**

Sunt fapte demne de trecut la posteritate!

REA CREDINȚA

Nu odată am constatat reaua credință a pamfletului junimist „Epoca" în întreaga ei acțiune politică.

Ziarul acesta nu trăește de cît prin intrigă și minciună, și constitue cu adevărat o rușine pentru presa romînească.

Eri vorbind de marele discurs politic rostit de șeful nostru în discuțiea la mesagiu, pamfletul veninosului d. Filipescu. spune că șeful nostru s'ar fi încurcat de întreruperile d-lui Marghiloman și ne putînd să-și termine discursul a cerut continuarea discuției pentru a doua zi

Iată o nouă descoperire făcută de organul opoziției miluite în defavoarea șefului nostru

Numai atît că „Epoca" uită să spună că era ora 6, că atît Camera cît și șeful nostru erau obosiți după desbaterile unei întregi sedințe și că în special șeful nostru avea încă de tratat chestiuni politice de mare însemnătate cari trebuiau să ocupe încă cîte va ore.

Să fie liniștiți veninoșii noștri adversari. Nu se va găsi nimeni în țara aceasta, care să se poată rîdica la înălțimea elocinței în care tronează cu atîta strălucire șeful nostru — și întreruperile de multe ori fără de rost ale adversarilor săi, în timpul splendidelor cuvîntări ce rostește, vor avea drept efect totdeauna să-i deschidă noi și puternice orizonturi de cugetare pentru binele țărei cari atît de mult îi frămîntă marele său suflet.

CONVENȚIA CU AUSTRIA

Un mare succes a repurtat Romînia în parlamentul austriac și o mare înfrîngere au suferit agrarienii—din cauza influenței cărora Romînia nu-și poate exporta vitele: ea dă foarte mult Austriei și nu primește nici o compensație,

Parlamentul austriac, cu mare majoritate, a votat o rezoluție prin care guvernul este autorizat să încheie, cît mai grabnic, convenția comercială cu Romînia.

Agrarienii, de și au și acum marea majoritate în Parlament, au fost surprinși de acest vot—care dovedește că Romînia este minată numai de ei, de interesele afacerilor lor, pe cînd adevăratul Parlament, cel desinteresat, recunoaște păsurile noastre.

Guvernul a fost deci obligat să dispue ca fabricarea de protocoale, reluarea lor, amînările—să fie înlăturate și să iee măsuri ca tratatul să devie realitate.

Acum este de datoria guvernului romîn ca, la reluarea tratativelor peste cîte-va săptămîni, să-și spună lămurit punctul său de vedere, să impue resistență delegaților sei—și să ne ferească de o nouă convenție dăunătoare țărei și intereselor sale.

CATE-VA NOTE

Un nou triumf carpist.

„D. George Diamandi, celebrul bărbat de stat, a pus o întrebare domnului Take Ionescu pe cînd acesta vorbea la Camerà, în discuția Mesajului.

„Deputatul de Roman", (adică d. Take Ionescu) a rămas foarte încurcat la întrebarea ce i-a pus-o d. Diamandi și Camera a asistat ast-fel la o mare înfrîngere a deputatului de Roman".

Acesta este, imediat după triumful junimist al d-lui Șumuleanu, cel mai nou triumf junimist. Se va obiecta că, de drept și de fapt, succesul ie al d-lui Diamandi.—dar junimiștii se bucură de succesele altora—așa și în cazul special.

In lumea aceasta trebue să se fi găsind foarte mulți, cari ar fi în stare să pună ast-fel de întrebări șefului partidului conservator-democrat, că acesta nu va fi în stare să respundă.

*

— Părinte, zice unul unui preot, eu plec să-mi caut aiurea pîinea de toate zilele și implor bine-cuvîntarea S. Tale.

— Fiule, respunde preutul, punînd mîinele d'asupra capului necăjitului—să-ți ajute Dumnezeu să te înjure un cîrciumar evreu. Amin!

PREA TĂRZIU

Liberalii s'au trezit în fine față de extraordinarul curent pe care partidul conservator-democrat l'a creiat în favoarea sa în Capitală.

Miniștrii s'au scoborît de la înălțimea departamentelor lor, și cutreeră mahalalele Capitalei, cerșetorind voturi pentru candidații guvernului, în vederea alegerilor de Duminica viitoare.

E prea tîrziu!

Alegătorii cunosc azi în de ajuns pe liberali și știu ce se mai pot aștepta de la dînșii, iar presența Miniștrilor și stăruința ce acești a o pun în scopul de-a asigura reușita candidaților guvernamentali, este de natură să îi indispună și mai mult pe alegători în potriva guvernului.

Zestrea guvernamentală iată ce a mai rămas d-lui Ionel Brăteanu pentru politicianii de a zecea mînă pe care îi susține cu întregul aparat administrativ în alegerea de la 21 Decembrie.

Și această zestre guvernamentală, e redusă la cea mică expresiune, față de secretul votului.

In cît rezultatul strălucit și bine meritat pe care-l va repurta partidul nostru îl prevede azi toată lumea—și va fi o bună lecție pentru liberali de modul cum trebue să gîndească și se lucreze pentru ridicarea claselor muncitoare și nevoiașe, cari compun colegiul al 2-lea.

OAMENI ȘI LUCRURI

GLOSSA ZILEI MICI

10 Decemvrie.

Eri, 9 Decemvrie, am avut după datele științei, ziua cea mai mică a anului: solstițiul de iarnă, iar de astă-zi începînd ziua va crește din nou, tot mai mare, pînă la noul solstițiu, cînd va reîncepe scăderea.

E de sigur un simplu fenomen de suggestiune și nimic alta. De la cunoașterea faptului științific pornește senzația curioasă pe care o am, meditînd asupra zilei de astă-zi, cu care începem a ne apropia din nou de lumina mare, o senzație, asemănătoare acelei ce avem cînd scăpăm de o primejdie.

Nimic nu e mai dușman omului ca întunericul. In înțelesul fizic, și moral și social al cuvîntului, noțiunea de întuneric este cea mai dizgrațioasă dintre toate și piedeca cea grea a ori-cărei dezvoltări. Dac'ați fi studiat, prin spiritul observatorului viața și activitatea în juru-vă în zilele aceste scurte, mici obscure ați fi găsit o scădere enormă, o lipsă de aplicațiune și de fecunditate, o încetineală și o întîrziere peste tot.

Iată: sunt numai trei oare pînă la amiază și dimineața nu s'a născut încă; soarele e adînc sub nori și nimic nu străbate pînă la noi, din lumina și măreția lui. Ochiul e împedicat, vederea e nesigură; mișcările se fac anevoie; nu e spor nicăiri; gîndul e nebulos; înnourarea e peste tot și în toate; sufletele nu se pot înălța pe raza minții libere și zburătoare. Iar urmarea e firească: în zilele aceste mici, pierdute în întuneric, se irosește o mare cîtime de muncă, de gîndire de creațiune.

E drept: serile sunt lungi, dar ele sunt închinate preocupărilor de altă natură; numai anumite manifestări din viața omenească și cu deosebire cele închinate plăcerei, sunt ajutate de domnia nopții asupra zilei; dintre arte—cea mai inferioară, cea dramatică înflorește; în schimb artele cu adevărat creatoare, artele frumoase, izvorîte nu din imitație, ci din geniul omenesc, sufăr și se resemnează în așteptarea marelui mister care dă viață: soarele; ele sunt, ca și omul însuși, un produs al luminei și nu pot trăi fără ea cum n'ar putea trăi nici floarea, nici planta, nici viețuitoarele propriu zise:

De aceea, în mod fatal, ziua cea mai mică a anului este și cea mai mică a neamului omenesc; este cea mai sărăcioasă și cea mai deplorabilă și are doară singurul avantagiu,—acel că trece mai repede. ca ori care alta.

Iar cu ziua de astă-zi începînd lumina va începe să crească; odată cu ziua mai mare vine sporul vine belșugul; vine speranța. In abundența razelor de soare ne găsim pe noi înși-ne spre folosul tuturor. Dimineața de astăzi e tot mică, tot întunecoasă; dar ne luminează întru cît-va și ne ajută siguranța că e cea dintăiu a zilelor în creștere; că de astăzi începînd vom păși tot mai cu grabă în spre lumină mai mare, în spre lumina dătătoare de putere, de mulțumire și de frumusețe.

Rodion

Chestiuni de telepathie

O actualitate uitată. – Ocultism și știință — Cîinii prevăzători. – Lătrăturile de moarte. — Din carnetul unui doctor. – De ce urlă cîinii? – Iluzii și nervozitate.

Inainte ca afacerea Steinheil să fi ajuns acolo unde este, jurnalele s'au ocupat mult de un caz telepatic, care pare adevărat și sigur.

Faptul în el însuși e banal, clasic. O fată vede în vis pe fratele său asasinat într'un loc depărtat, la o moșie, pe unde lucra. Nelinștită, ea telegrafiază arendașului, care îi răspunse că fratele ei a dispărut de cîteva zile. Ne mai îndoindu-se de caracterul profetic al visului seu, fata se adresează poliției și însoțită de doi agenți, ea pleacă în căutarea fratelui său, merge la moșie, caută într'o găinărie, sapă pămîntul și la primele lovituri de tîrnăcop, descopere cadavrul fratelui său, asasinat cu o zi inainte.

Iată un fapt destul de clasic, care amintește multe altele de aceiaș natură. S'a discutat atît de mult asupra însemnătății și asupra caracterului științific al visurilor profetice, asupra presimțirilor și asupra altor fapte telepatice—că e cu totul inutil să mai revenim asupra acestei chestiuni,

Ar fi interesant să semnalăm un fapt despre care nu s'a vorbit încă și anume despre unde lătraturi ale cîinilor, urlăturile lor la mort.

*

E permis oare să credem că au puterea cîinii de a prevedea și de a anunța moartea prin lătrături caracteristice? Această chestiune e formulată într'un mic memoriu, nu demult, de către un doctor foarte distins, foarte instruit, mort de cîtva timp, d-rul Féré, cunoscut prin lucrările lui științifice.

Mult timp d-rul Féré a trăit cu convingerea că într'adevăr cîinii aveau puterea de-a prezice moartea și că lătrăturile lor aveau o însemnare sigură. El credea acest lucru pentru că observase două fapte de această natură, fapte care-l uimiseră mult.

Copil încă, el auzise aceste lătrături pentru întăia oară. Un pitar, vecinul său murise; aproape în momentul morții, un cîine de păstor se puse înaintea casei și începu să latre de moarte; cîinele nu fu liniștit de cît după ce i se dete puțină ciorbă.

Al doilea fapt care s'a produs, 20 de ani mai tîrziu, e și mai caracteristic.

D. Féré, care înlocuia pe atunci pe un doctor fu chemat la un bolnav muribund. Doctorul intrase în casa bolnavului tocmai cînd acesta își dădea sufletul. De odată el auzi gemetele, strigătele întretăiate ale unui cîine, pe care vecinii nu-l puteau liniști. In această împrejurare, aceste lătrături avea o însemnare precisă.

Numit mai tîrziu doctor de spital la Bicêtre, d-rul Féré se hotărî să lumineze această chestiune.

In acest mare stabiliment erau mulți cîini în libertate și mulți oameni cari mureau. D-rul Féré auzise de multe ori cîinii lătrînd de moarte, dar urlăturile nu erau îndreptate în direcția unui mort sau a unui muribund; adese ori ele se îndreptau spre lună sau la vre-o pisică din uiuc.

El aduse chiar cîinii în vecinătatea unor bolnavi în agonie: la 14 experiențe de acest fel nici un cîine nu urlă, cu toate că unii din ei au fost ținuți în sală pînă la un sfert de ceas după moartea bolnavului.

*

Din experiențele și ancheta sa, Féré concluse că lătrăturile de moarte nu există și că acest „semn iluzoriu" trebue să fie dicreditat, Pentru ce?

Pentru că aceste urlături produc asupra unor persoane care cred în ele, o impresie adîncă, un adevărat traumatism psihic, care poate deveni punctul de plecare a unei adevărate psicose. Féré citează următorul fapt tipic în această privință:

E vorba de un om de vre-o 50 ani, spirit foarte cultivat, surmenat în urma unor osteneli și a unor neliniști morale. El locuia într'o casă izolată în mijlocul unei grădini. Odată, el fu deșteptat în în timpul nopții de către un cîine care scoate niște urlete prelungite, penibile...

Impresionat de acest urlet, a cărcia însemnare o cunoștea din copilărie, el se sculă să vadă cîinele; acesta era tocmai în fața casei; nu se putea spune că se adresa aiurea.

Omul nostru se puse să cutreiere casa ca să descopere ceva. Nevastă-sa însă

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plată cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

dormia liniștită și servitorul trăia.

El se culcă înapoi și adormi. A doua zi, plecă la afacerile sale la ora obișnuită. Dar cînd intră în biuroul său, el deveni iar neliniștit. Chemă o trăsură și plecă iute acasă. Găsind pe nevasta sa în viață, se liniști.

Dar, a doua zi, a treia și în toate zilele următoare aceiași istorie reîncepea In biurou, neliniștea reapărea, ideia fixă revenia și pleca repede acasă să vadă dacă nimeni nu i-a murit.

In sfîrșit, pentru a nu mai fi sub stăpînirea acestei obsesiuni, el se hotărî în urma sfatului d-rului Fé:é, să plece cu nevasta sa la țară, unde puțin cîte puțin, ideia fixă dispăru.

D-rul Fé:é are deci dreptate să zică că urlăturile de moarte nu-s de cît niște „semne lezorii" care trebuie discreditate.

Regulamentul Facultății de Filosofie și Litere din Iași

Art. 12.—Diploma de doctor se dă în numele Maiestății Sale Regelui, va purta sigiliul cel mare al Universității, și va fi semnată de ministrul instrucțiunii publice, de rectorul Universității și de decanul facultății. Ea va fi tipărită pe pergament. Candidatul semnează diploma în fața secretarului Universității."

Art. 13.—Pentru dobîndirea gradelor academice conferite de facultate, studenții sunt datori să treacă două feluri de examene.

A. Examene parțiale pe materii. B. Examene pentru diplome.

Examenele parțiale pe materii au de scop să controleze întru cît studentul a izbutit să și cîștige treptat cu mersul anilor de studiu, suma de cunoștințe necesare pentru pregătirea la examenul de diplomă.

Examenul pentru diploma de licență are de scop să dovedească întru cît candidatul și-a însușit în mod temeinic cunoștințele speciale asupra unei grupe de materii, așa ca să fie în stare pe de o parte a urmări progresele știinților în care s'a specializat, iar pe de alta a se folosi de cunoștințele sale speciale în vederea carierii de profesor.

Examenul pentru diploma de doctor are de scop se dovedească întru cît candidatul a izbutit să aprofundeze o specialitate, așa ca să poată lucra cu succes la desvoltarea mai departe a științei în care s'a specializat.

Art. 14.—Candidații la doctorat spre a fi admiși la examenul acestui grad, trebuie să fi trecut mai întâi una din licențele în filozofie și litere, și presinte o dizertație originală asupra unui subiect ales de dînșii din materiile facultății.

A, Examene parțiale pe materii

Art. 15.—Examenele parțiale se pot trece sau la sfîrșitul cursului întreg, care conform art. 7, se poate întinde de la unul pînă la trei ani, sau la sfîrșitul fiecărui an, din materia audiată.

Aceste examene se vor trece din materiile fiecărei specialități, precum se arată în art. 16=25.

Examenele la materiile obligatorii se vor da din materia întreagă a unui curs; examenele din materiile alese de student se vor da din materia ascultată în cursul unui singur an.

I. Pentru licența în filozofie

Art. 16. Studenții acestei specialității sunt obligați a depune următoarele examene parțiale:

1. Un examen de logică;
2. Un examen de psihologie;
3. Un examen de etică și sociologie;
4. Un examen de estetică;
5. Un examen de istoria filozofiei (vechi moderne și contimporane).

Art. 17. Pe lîngă acestea ei vor trece încă un examen de pedagogie și un examen de ori ce altă materie, aleasă de dînșii din materiile celorlalte specialități.

Art. 18. Absolvenții facultății de științe, care vor să treacă licența în filozofie și dovedesc că au frecuentat cursurile de filozofie ale facultății, sunt scutiți de examenul al doilea prevăzut la articolul precedent. Ei vor trebui să treacă numai cele cinci examene parțiale din materiile filozofice (art. 16) și examenul de pedagogie (art. 17)

Art. 19. De asemenea sunt scutiți de examenul al doilea prevăzut la art. 17, studenții facultății de filozofie și litere carea au fost înscriși la o altă specialitate de cît cea filozofică, și au trecut cel puțin două examene parțiale la acea specialitate. Spre a fi primiți la licența în filozofie, ei trebue să dovedească că au ascultat cursurile filorofice și că au trecut cele cinci examene parțiale prevăzute la art. 16 și examenul de pedagogie prevăzut la art. 17.

II. Pentru licența în filologia clasică

Art. 20. Studenții acestei specialități sunt obligați a depune următoarele examene parțiale:

1. Un examen de limba și literatura latină;
2. Un examen de limba și literatura greacă;
3. Un examen de antichitățile grecoromane;
4. Un examen de istoria grecilor și romanilor cu epigrafia latină;
5. Un examen de arheologie.

Art. 21. Pe lîngă acestea, vor trece încă un examen de pedagogie.

III. Pentru licența în filologia modernă

Art. 22.—Studenții acestei specialități sunt obligați a depune, după materiile principale ce-și vor alege următoarele examene parțiale;

a). 1. Un examen de limba și filologia romînă;
2. Un examen de istoria literaturii romîne;
3. Un examen de literatura romînă;
4. Un examen de istoria romînilor pînă la întemeiarea principatelor;
5. Un examen de limba paleoslovenică;
6. Un examen de limba latină.

b) 1. Un examen de limba franceză;
2. Un examen de literatura franceză;
3. Un examen de limba latină;
4. Un examen de filologia romînă;
5. Un examen de literatura romînă sau literatura germană.
6, Un examen de istoria medie sau modernă și contemporană (cu specială privire la istoria Franței).

c] 1. Un examen de limba germană;
2. Un examen de literatura germană;
3. Un examen de istoria limbii germane (cel puțin Mittelhochdeutsch);
4. Un examan de istoria literaturii romîne sau a literaturii franceze;
5. Un examen de filologia romînă;
6. Un examen de istoria medie sau modernă și contimporană (cu specială privire la istoria germană).

Art. 23.—Pe lîngă acestea ei vor mai trece un examen de pedagogie și un examen din orice materie aleasă de dînșii.

(Va urma)

Litere-Științe-Arte

Tolstoi.—Cetim în „Ruskija Wiedomosti" următoarele asupra lui Tolstoi. Sănătatea sa este înfloritoare, el lucrează, scrie, gîndește, călărește și se simte tot așa de voinic ca înainte.

Iată cum spune că își împarte el timpul: „Diminețile sunt dedicate rugăciunii Rugăciunea mea consistă în amintirea trecutului și cugetări asupra naturii, asemenilor și asupra mea însu-mi".

Mișcările culturale actuale din Rusia interesează foarte mult pe marele scriitor și în special universitatea populară din Moscova.

In zilele sau mai bine zis în orele cînd pana sa e mai greoaie Tolstoi se distrage și făcînd pacienție. Diminețele el citește cîte un ziar din Petersburg și unul din Moscova.

Comunicările asupra Dumei nu-l interesează de loc, și de altfel el păstrează față de această instituțiune o atitudine dușmănoasă. Scrierile sale le sigelează ca și mai înainte cu cea mai mare atenție și un articol al seu este de multe ori prescris de mașină până a vedea lumina tiparului.

Ultimele sale lucrări sunt: un articol „Legea pumnului și legea iubirei" „Scrisoare către o damă sîrbă", aceasta din urmă conținînd mai multe capitole și și tratînd asupra ultimelor evenimente. Această scrisoare va apare în curînd în ziarele rusești și sîrbești.

Afară de acesta mai are în lucru o Antologie pentru popor de asemenea se ocupă momentan cu studiul literaturei, religiei și moravurilor indiene pentru a putea răspunde cu competință unei scrisori asupra mișcărei populare indiene.

O scrisoare din Shangai, exprimând speranța că pe baza principiilor etise a marilor regiuni, popoarele ar putea să formeze o alianță universală, a plăcut foarte mult lui Tolstoi și a dezvoltat interesul său pentru China.

Afară de lucrări științifice el mai concepe ici și colo cîte o schiță artistică pe hîrtie. Lucrările belestristice le a părăsit cu totul.

Iată spre încheere ce spune el asupra acestei chestiuni: „Ar fi curios, ca la bătrînețele mele cînd mai am așa de puțin de trăit, să mă ocup cu descrierea naturei, apusului de soare sau a vreunei intrige de amor, cînd îmi mai remîn atîtea chestiuni importante asupra cărora trebue să gîndesc și să scriu. Nu numai că nu scriu beletristică dar nici nu citesc. Doar din cînd în cînd resfoesc spre întremare cîte-va din cele mai bune poeme ale lui Pușkin".

*

Editura „Minerva a dat la lumină în ultimul timp un număr de remarcabile noutăți literare între care menționăm „Impresii literare" de d-na Isabela publicate cea mai mare parte în „Viața Romînească" și cuprinzînd studii aproape asupra tuturor scriitorilor noștri tineri: M. Sadoveanu, D. Anghel, St. Iosif, O. Goga, N. Beldiceanu etc.

Dintre noutățile apărute în biblioteca populară „Minerva"—a 30 bani volumul, menționăm: „In slujbă adevărată de Potapenko, traducere din rusește de dr. Duscian, (2 volume), „Răpitoarea" de Karl Emil Franzos, „Nuvele" traduse de Cons. Negruzzi etc.

Menționăm de asemenea „Calendarul" Minervei pe 1909, o publicațiune foarte bogată în bucăți literare și ilustrațiuni.

*

A apărut No. 11 din „Viața Romînească" cu următorul sumar:

Spiridon Popescu, Fericire. C. Teodorescu, Amurgul unei lupte (Din Leconte de Lisle). N. Bănescu, Scrisori politice ale lui Dumitru Brăteanu. Octavian Goga, Portret (Unui parvenit). I. C. Filiti, Primele convențiuni între Principatele romîne. Gh. din Moldova, Versuri (Don Rinaldo); Păsărică de pe deal; Viziune). Mihail Sadoveanu, Printre gene. Ioan Minulescu, Trec vagabonzii. D. D. Pătrășcanu, Stăruinți. A. Baltazar, Spre un stil romînesc (cu opt ilustrații). Ioan Al. Brătescu-Voinești, Taina. C. Stere, Imperiul Habsburgilor și politica Romînilor. G. Ibrăileanu, „Din trecutul nostru" de A. Vlăhuță. Dr. N. Leon, Cronica științifică (Insectele și agricultura. Dr. C. Parhon, Cronica medicală [Harmonele). A. Mirea, Cronica Veselă. (Caleidoscop: Regina Mab). P. Nicanor & Comp. Miscelanea. Recenzii, Revista Revistelor etc.

Informații

❑ **Șumuleanu în lumină junimistă.**—Acum, că este un fapt autentic că tot lașul l'a primit la gară pe d. Șumuleanu, este foarte interesant, din punct de vedere moral, medical și gramatical, să se știe cum este descrisă acea entuziastă primire în coloanele ziarului junimist local.

Căci dacă este interesant ca un ziar al d-lui M. B. Cantacuzino să degenereze în gazetă sălbatec-naționalistă, nu este mai puțin interesant să se vadă entuziasmul junimist în materie naționalistă.

Prologul la descrierea manifestației sună, textual, astfel:

Imediat ce verdictul Curței cu juri *a fost adus la cunoștința studenților*, placarde invitau pe cetățeni să vie la gară, *pentru a-l primi.*

Verdictul acela n'a fost, deci, aflat de studenți, ci el a fost adus la cunoștința lor — autoritate superioară unei banale Curți cu juri!

Din trenul care sosea avea să se coboare nu d. Șumuleanu — ci însă-și verdictul, care a fost adus la cunoștiința studenților.

După ce arată măsurile polițienești ce-au fost luate ca aevea la o revoluție mare, ziarul junimist descrie momentul suprem al sosirei trenului: „trăiască, strigă mulțimea, apărătorul intereselor Neamului nostru".

Asemenea apărător este — pasă-mite, d. Șumuleanu, căruia „la coborîrea din tren i s'au oferit buchete cu flori".

După predarea buchetelor cu flori, s'a întîmplat, după notele stenografice ale *Evenimentului*, accidentul oratoric ce urmează: „ia cuvîntul *apoi* un student, care arată, că primirea ce-i se face d-lui Șumuleanu ie o datorie a tuturor *ce* simt românește; că au venit pentru a resplăti cu dragoste (și cu buchete), pe acel *ce* apără interesele vitale *a* neamului și care nu pentru el, ci *tot* pentru păstrarea demnității noastre *și-a părăsit ocupațiile* și s-a dus înaintea judecății să ceară dreptate (despăgubiri n'a cerut?).

Iar ca încheiere: „de *marcat* că în tot timpul a domnit ordinea cea mai perfectă..."

Mare minune! Așa de mare, că ziarul o marchează, cum s'ar marca la casa birtului o banală pereche de mititei!

❑ Recruții regimentului XIII Ștefan cel Mare vor jura în ziua de 21 Decembrie.

O serbare va avea loc cu acel prilej.

❑ Două companii ale regimentului XIII vor fi instalate, în cursul lunei, în foasta cazarmă a regimentului de calarași.

❑ Eri după cum am anunțati a avut loc la Vaslui alegerea de la colegiul I de comună.

A fost proclamată aleasă lista în frunte cu d. Ed. Motăș, care a obținut 81 voturi; lista în frunte cu d. P. Erimiade a obținut 67 voturi.

Astă-zi se face alegerea col. II.

❑ Consiliul facultății de litere se întrunește astă-zi la ora 5, pentru a desemna un delegat în Senatul Universitar.

❑ Cu ocazia sărbătorilor Crăciunului se va acorda soldaților din garnizóna locală concedii de cîte 7 și 10 zile.

❑ **Pățaniile lui badea Cîrțan.** — De astă-vară badea Cârțan, nesstimpăratul cioban romîn din Cîrțișoara, nu ne-a mai vizitat. Acum el se află la Brașov, și de astă-vară și până în prezent badea Cârțan a avut multe de suferit.

Acum trei luni, badea Cârțan, a fost luat pe sus pe drum de o patrulă de finanți, care l'au dus la Bran, spre a fi percheziționat și supus unui interogator, crezîndu-se că se vor mai găsi la el cărți și reviste romînești.

Finanții au găsit în desagii lui Cârțan o bucățică de halva, vre-o 10 masline, un codru de pîine și vre-o cîți-va gologani.

După ce i s'a confiscat „marfa de contrabandă", i s'a dat drumul. După vre-o lună jandarmii l'au înhățat din nou și l'au dus la Zărnești. Aci a fost ținut timp de 3 zile legat în fere. Din Zărnești a fost escortat la Brașov.

Aci a fost din nou pus în libertate de care ce judele de instrucție nu i-a găsit nici o vină.

Alaltă eri l'au înhățat din nou jandarmii în Codlea și l'au escortat la Brașov. Adus în fața judelui de instrucție, mimosul badea Cîrțan, revoltat de atîtea șicane, a cerut că dacă e vinovat să fie pedepsit, iăr de nu, să fie pedepsiți jandarmii! N'au fost pedepsiți jandarmii, dar nici badea Cârțan, care a fost pus în libertate și care a hotărît să vină din nou să mai cutreiere țara liberă.

❑ Pe ziua de 1 Ianuarie viitor se va face o nouă mișcare printre administratorii de plăși, din întreaga țară.

❑ Aflăm că pe viitor teritoriul pe care e așezată tabăra Șipote va fi căutat în regie, iar nu ca până acum de către ministerul de rezboiu, pe care'l costa 27.000 lei anual, fără nici un folos.

❑ Din Blaj ni se comunică, că tribunalul din Alba-Iulia a achitat în urma petractării, care s'a ținut în zilele de 19 și 20 Decembrie pe toți acuzații blăjeni, cari au fost acuzați că au cîntat cu ocaziunea unei petreceri, imnul nostru „Deșteaptă-te Romîne".

Apărarea au susținut'o d-nii d-tori I. Maniu și Camil Velican.

❑ De la debitanta de tutun din palatul de justiției se furau de mai mult timp timbre, iar în ultimul timp furtul a fost descoperit.

S'au furat timbre în valoare de peste 250 lei. S'a deschis o anchetă.

❑ Examenul de capacitate pentru catedrele de matematici, care trebuia să înceapă la 15 Decembrie, s'a amînat pentru ziua de 1 Februarie.

❑ La Vaslui se efectuiaza astă-zi alegerea colegiului II de comună. Disidența liberală se luptă.

❑ La Vaslui a încetat din viață, în mod subit Iulius Iulich fost deputat, fost inspector general al societății de asigurare „Dacia".

❑ Actualminte în orașul nostru sunt 150 cazuri de scarlatină.

Ce face serviciul sanitar al comunei?

❑ Din T.-Severin se anunță că 60 de elevi ai liceului „Traian" s'au adunat în parcul Tudor Vladimirescu, unde după ce au cîntat „Deșteaptă-te romîne" s'au dus pe strade strigînd: Jos jidanii!

Cauza acestei demonstrațiuni e că la un bal dat în salonul Appolo, mai mulți evrei au bătut pe un elev, care se zice, ar fi adresat cîteva galanterii unei dame.

DIVERSE

— Secțiunile de gimnastică cu membrii societății de sport și gimnastică din str. Școalei de Arte, se vor ține Sîmbătă de la orele patru jumătate în jos.

Sîmbătă seara la aceeași societate va avea loc serata dansantă septămînală.

— In seara zilei de 26 Decembrie, Corporația Confecțiunilor va da un mare bal în sala teatrului Sidoli, în folosul meseriașilor saraci fără deosebire de naționalitate.

— Elevele școalei „Steaua" vor da o serbare școlară, în ziua de 14 c, în sala teatrului Regal—cu piese teatrale, bucăți muzicale și recitări.

LEONIDE ANDREIEF

INGERUL

Bătrîna și impunătoarea doamnă surîse vesel, fața gravă a domnului pleșuv vibră și copiii rămaseră liniștiți, căci sufletul fericirii omenești îi atinsese. Și în această scurtă clipă toți observară asemănarea enigmatică ce era între fața liceanului cu mișcări stîngace și hainele înguste și acea a îngerului modelat de mîna unui artist necunoscut.

Dar o minută mai tîrziu tabloul se schimbă. Inghemuit ca o panteră gata de-a se repezi, Sachka aruncă în jurul lui o privire întunecată, ca pentru a descoperi, pe acel care-ar îndrăsni să-i rîpească comoara.

— Mă duc acasă, zise el înăbușit, făcîndu-și loc printre asistenți. Mă duc la tata.

III.

Mama dormea, istovită de o lungă zi de beție și muncă. In odăița dindărătul dispărțiturei o lampă ardea pe masă. Lumina ei slabă și galbenă străbătea cu greutate prin sticla afumată și arunca umbre ciudate pe fața lui Sachka și a lui Ivan Sawitch.

— E frumos, nu e așa? șopti copilul ținînd îngerul de capătul brațului, fără să permită tatălui său de a-l atinge.

— Da, are ceva deosebit, răspunse tatăl încet, privind jucăria cu un aer gînditor. Fața sa avea aceiași expresie de plăcere și atenție, ca și a lui Sachka.

— Uite, continuă tatăl, va sbura.

— Am văzut, zise Sachka cu entusiasm. Ce crezi, că sunt orb? Uite mai bine la aripi. Incet nu le atinge.

Tatăl retrase mîna și continuă să se uite la înger ca amănunțime, în timp ce Sachka bodogănia:

— Ce urît obiceiu ai, de a lua totul în mînă! Ai putea să-l strici!

Pe părete se desemnară umbrele mari și nemișcate a două capete plecate, unul mare și sburlit, celalt mic și rotund. In cel mai mare se petrecea o activitate ciudată, penibilă, dar veselă în acelaș timp. Ochii priveau îngerul fără a clipi, și această privire fixă îl făcea mai mare și mai luminos; aripele se mișcau cu un freamăt tăcut și tot restul — păretele de bîrne acoperite cu funingine, masa murdară, Sacka, — totul se contopia într'o masă cenușie, uniformă, fără lumină, fără umbră. Și îi părea omului pierdut că aude o voce milostivă venită dintr'o lume măreață în care a trăit altă dată și din care a fost alungat pentru totdeauna. Acolo, nu se cunoșteau nici certele fără răgaz, nici murdăria, nici lupta oarbă și crudă a egoiștilor; acolo, nu se știa nimic despre suferințele omului beat, ridicat din stradă în rîsul mulțimei și pe care mîini aspre de gendarmi îl lovesc fără milă. Acolo, totul e senin și strălucitor și această seninătate s'a refugiut în sufletul aceleia pe care o iubia mai mult ca viața sa, și pe care a pierdut'o: păstrîndu-și numai existența lui, existența lui nefolositoare. La mirosul de ceară a jucăriei se amesteca un alt parfum neînțeles, și i se părea omului căzut că obiecte iubite au atins îngerul; ar fi vrut să le poată săruta unul cîte unul, să le sărute mult, până ce moartea i-ar fi răcit buzele. Din cauza aceasta jucăria era frumoasă, aceasta îi dădea un farmec particular, seducător, de neexprimat. Ingerul se coborîse din cer, unde era sufletul iubitei, și aducea o rază de lumină în odaia umedă, plină de miros de bucătărie, și în sufletul întunecat al omului, căruia i s'au răpit: iubirea, fericirea și viața.

Și alături de omul care a trăit, străluciau ochii aceluia care începea să trăiască; ei mîngăiau îngerul. Și pentru dînșii prezentul și viitorul dispăruseră: tatăl întotdeauna slab și trist, mama grosolană și de nesuferit, injuriile, cruzimile, injosirile și neliniștea furioasă. Visurile lui Sahka erau vagi și fără formă dar neliniștea cu atît mai mult sufletul său turburat. Tot binele ce strălucește pe pămînt, toată grija adîncă și speranța sufletului ce caută pe D-zeu, se concentrau în înger; iată de ce o lumină dumnezeească strălucea asupra lui, iată dece aripele transparente ca ale unei libelule vibrau tainic.

(Va urma)

ANUNCIU

Fiind în măsură a procura pentru muncile agricole ori-ce număr de muncitori străini și avînd concesiunea din partea Statului Austriac, ceia ce inspiră destulă garanție pentru d-nii agricultori cum că angajamentele luate, vor fi executate cu punctualitate și avînd în vedere că sunt mai mulți, cari cutrieră țara fără a avea o prealabilă autorizațiune, ceia ce ar putea mișcura încrederea ce domnii agricultori o pot pune în concesionarii. Statului vecin, vă rugăm să bine voiți a vă adresa numai subsemnatului, singurul care vă poate servi cu deplină încredere.

Condițiunile și prețurile cu cari se pot aduce muncitori le ținem la dispoziținea d-voastră de îndată ce veți bine voi a ne înștiința.

Cu deosebită stimă

LEON BINDERER

Iași.—Str. Seulescu No. 1.

Doctorul L. POPPER

S'a mutat Strada Alexandri 3

Ultime informaţii

❑ *Astă noapte o deraiare s'a întîmplat în staţia Monteoru, din apropriere de Buzău.*

Două vagoane de la un tren de marfă patinînd au sărit de pe linie şi au deraiat. Ambele vagoane au suferit stricăciuni şi a fost nevoie de o muncă de două ore şi mai bine pentru ca vagoanele să fie rîdicate de pe linie.

S'a constatat că vina e a unui macagiu.

Din cauza acestei deraieri, acceleratul de Bucureşti, care trebuia să sosească în Iaşi la orele 8 şi 30 dimineţa, a avut o întîrziere de 3 ore, sosind abia la orele 11 şi jumătate.

De asemeni trenul de Paşcani, care de obiceiu soseşte în gara Iaşi la orele 11 şi jum., a avut o întîrziere de 70 minunte.

❑ *Partidul conservator-democrat va ţine o mare întrunire publică Duminică 14 Decembrie, în sala Băilor Eforiei, la orele 2 p. m.*

Vor lua cuvîntul d-nii Take Ionescu, Niculae Fleva. C. Dissescu, Barbu Păltineanu, Ion Th. Florescu şi alţi oratori.

❑ Administraţia comunală stăruia de multă vreme ca herghelia de la Graşi să fie strămutată aiurea, spre a nu infecta apa de la Timişeşti, cu care va fi alimentat Iaşul.

Eri, în sfîrşit, chestia a fost regulată în sensul că ministrul domeniilor a dispus ca acea herghelie să fie mutată şi instalată în partea stîngă a pîrăului Ozana.

❑ Afacere pur... artistică.

D. Lecca, neobositul director al teatrului, a subscris două bilete permanente pentru farmaciştii sf. Spiridon, cu contraserviciul din partea acestora de a furniza medicamente gratuit artiştilor teatrului.

Intrebăm : cu învoirea comitetului teatral s'au dat cele două bilete? Cu învoirea eforiei s'a făcut... artistica transacţie ?

❑ Junimiştii din consiliul facultăţei de litere cată să falşifice un fapt existent, fiind-că au ei singuri ruşine de ce-au făcut.

Noi am anunţat că acei profesori junimişti, în număr de trei, au recomandat pe d. N, Iorga ca profesor suplinitor la catedra de literatură romînă.

Se dă acum un fel de comunicat în care se spune, că nu d. Iorga a fost recomandant ci d. Paul.

Este adevărat că a fost vorba şi de d. Paul, dar d. Găvănescu, aducînd laude, acestui profesor, a aratat că nu întruneşte şi condiţiunile spre a fi numit.

Să nu umble deci cu şoalda domnii Găvănescul şi ceilalţi.

❑ Din cercuri, cari apreciază afacerea Şumuleanu, la adevarata ei valoare ni se scrie :

— Ii-au oferit lui Şumuleanu flori albe —simbolul nevinovăţiei în—ştiinţă.

— Ii-au dat 22.000 lei despăgubiri—ca să plece în străinătate, pentru complectarea studiilor, sau mai bine pentru începerea lor.

❑ La Andrieşeni, din iniţiativa d-lui agronom Vasiliu, s'a întrodus cultura sfeclei zaharoase.

Locuitorii din Spineni au cerut ca acest sistem de cultură să fie întrodus şi la ei.

❑ In fie-care an se obişnuia ca cu ocazia sărbătoarei sf. Spiridon şi cu ocazia hramului bisericei, să se facă o recepţie în cancelaria epitropiei, cu care ocazie să făcea şi darea de samă a mersului intereselor cassei.

Aflăm că anul acesta epitropii an decis ca să nu se mai facă nici o recepţie în acea zi, iar ca culme, cancelariile epitropiei vor lucra.

❑ Eri s'au afişat pe zidurile oraşului listele definitive ale alegătorilor Camerei de Comerţ, din judeţul Iaşi.

❑ Membrii Camerei de Meserii au fost couvocaţi în şedinţă extra-ordinară pentru seara zilei de 15 Decembrie a. c.

❑ Membrii corporaţiei din Tg. Frumos au fost convocaţi pentru ziua de 14 Decembrie a. c., în adunare generală, pentru a proceda la votarea statutelor.

❑ Secretarul inspector al Camerei de meserii va pleca Sîmbătă dimineată în inspectarea corporaţiilor din P. Neamtz.

❑ O numeroasă delegaţie a podgorenilor din ţară s'a prezintat ieri d-lui ministru al finanţelor, arătîndu-i inconvenientele produse de restrîngerea numărului cîrciumelor în comunele rurale, prin legea monopolului băuturilor spirtoase.

D. Costinescu a promis că înainte de Anul Nou va prezenta un proect de lege care între alte modificări va permite înfinţarea cărciumelor de vinuri, în mod nelimitat.

Bineînţeles că d. Costinescu nu va face ce a promis, căci promisiunea sa ie un simplu truc electoral.

❑ **Duminică 14 Decembrie, la orele 2 şi jum. p. m., va avea loc în aula seminariului „Veniamin Costachi" conferinţa P. C. S. Archimandritului Gherasim Miron, profesor, membru al societăţei culturale „Viitorul".**

Subiectul conferinţei va fi : „Educaţia creştină«.

❑ D. C. C. Arion a fost însărcinat să predee cursul de drept comercial comparat şi de drept maritim la doctoratul în drept.

❑ **De la Arhiva.**—Aseară a fost **întrunirea săptămînală a membrilor Arhivei, supt preşidenţia d-lui T. Burada.**

S'a discutat în secţia arheologică chipul de păstrare a cîtorva inscripţii frumoase şi interesante, şi care de altfel ar fi expuse stricăciunii. S'a intervenit la rectorat ca de o camdată să fie primite spre păstrare unele pietre în localul universităţii. Aşa e piatra de marmură pentru adusul apei la Iaşi supt Grigore Ghica în 1728.

D. Gh. Ghibănescu a prezentat vol. VI din Surete şi Izvoade, volum în care se cuprind 200 doc. munteneşte din colecţia d-lui A. Stefulescu de la Tîrgu-Jiu, dintre 1474—1716. Apoi a cetit un fragment din prefaţa acestui volum, şi anume partea privitoare la regimul fiscal, care se vede că a fost mai aspru în Muntenia, căci acolo se găsesc mai multe cazuri de deşţărări, de unde şi vorba muntenească : a *dat bir cu fugiţii*. Execuţia dărilor fiind foarte aspră, agentul fiscal prăda pe contribuabil de avutul său. Tot aici se lămuresc cîte-va puncte din regimul *cislei*, care cuprindea la bază proporţionalizarea dării cu puterea omului din casă şi din afară.

D. dr. Leon Cosmovici a rămas să citească în altă şedinţă articolul său despre «*Mentalitatea noastră*».

D. Caton Teodosian a trimis o mică dare de samă critică asupra calendarelor noastre.

No. viitor al Arhivei va cuprinde între alte articule şi *Feràea* studiu de drept vechiu romînesc pe baza a peste 50 documente nouă, de d. Gh. Ghibănescu.

D-sa arată prin acest studiu că *feràea* era o taxă care se plătea visteriei domneşti de partea cîştigătoare pentru a i se asigura încetarea judecăţii pentru pricina dată. Numele şi l'a luat de la *ferul* visteriei ce se aplica pe ţidule de plată, şi se găseşte practica *feriei* între 1572—1675. Cuvîntul *feràe* e derivat din *fer*, *ferie*, scris şi rostit : feràe, feràe, heràe, *ferie* fiind forma cea mai corectă.

❑ **După cum se ştie, ministrul instrucţiunei publice a rîdicat de la 1 Octombrie a. c. gradaţiile şi salariile profesorilor, cum erau înainte de 1901**

S'a făcut însă o mare nedreptate cu profesorii de religie, cărora nu li s'au sporit lefurile.

Aceştia au fost lasaţi la o parte ca şi cum ar alcătui o altă categorie de profesori şi mai ales că s'au sporit salariile şi maiştrilor de muzică şi gimnastică.

Profesorii de religie au alcătuit un memoriu pe care l'au înaintat ministrului de culte, arătînd că această măsură pe cît e de nedreaptă, pe atît e de jigaitoare.

Ei cer prin memoriu să li se rîdice şi lor salariile şi gradaţiile, cu o mică sumă din partea statului—căci suntem puţini în această categorie, spune memoriul,—veţi face un act de dreptate, d-le ministru şi veţi contribui şi la rîdicarea autorităţei morale a profesorilor de religie, dindu-li-se curaj să lucreze cu mai mult zel pentru cultivarea sentimentului religios şi moral.

❑ **Judiciare.** — In rolul proceselor de astăzi al tribunalului s. II, se află înscrisă importanta speţă d'intre comuna Iaşi cu uzina de electricitate. Reclamaţia comunei cuprinde următoarele cinci puncte l

1). că societatea n'a canalizat toate stradele şi cere ca să le canalizeze şi să plătească comunei, pentru timpul cît n'a făcut canalizările cîte cinci mii lei daune anual, socotit de la 1902; 2) societatea să instaleze lămpi electrice în toate stradele prevăzute în contract şi să plătească zece mii lei daune comunei pentru refuzul de a face asemenea instalaţii în stradele : Şcoala de Arte, prelungirea stradei Albe, strada Primăriei şi altele; 3) reclamă contra felului cum se face distribuirea curentului electric şi cere 1000 lei daune pe zi de întîrzierea remedierei; 3) în contra spiritului contractului societatea a făcut reduceri asupra preţurilor fixate prin contract, aşa a făcut mari reduceri bereriei Zimbru, fabricei Rechler şi fabricei Ortoni-Wachtel ; 5) cere condemnarea societăţei către comună la suma de 162,693 lei, fiindcă, prin modul cum au fost aşezate bobinele, a încărcat comuna la socoteli.

— In procesul de astă-zi între comuna Iaşi şi uzina electrică, avocaţii scesteia au rădicat un incident susţinînd, că, conform legei de organizare a comunelor urbnne, o comună, ca să poată intenta o acţiune mai mare de 50000, este nevoe, în afară de votul consiliului, întărit şi de minister—şi de un decret regesc' Au mai susţinut că chiar antorizaţia, aşa cum este dată, nu este complectă, fiindcă consiliul u'a specificat punctele acţiunei.

Tribunalul a respins incidentul. După aceea uzina, introducînd o cerere reconvenţională, procesul a fost amînat pentru ziua de 12 februarie.

— Prestarea jurămîntului în instanţă, faţă de rabin, a fost ieri de complectul secţiei I.

Se ştie că, pînă acum, d. jndecător Teodorescu făcea diverginţă.

— La secţia II a Curţei se judecă astă-zi apelul procurorului contra sentinţei prin care doamna Anna Wolfsohn a fost condemnată la cinci sute lei, pentru faliment simplu.

— Camera de punere sub acuzare, admiţînd opoziţia procurorului de Bacău, a respins eliberarea pe cauţiune a falitului Iosif Aronsohn.

— Implinindu-se încă o lună de la confirmarea mandatelor silvicultorului C. Botez şi al lui I. Tanenzapf, implicaţi în fraudele silvice de la Neamţ, ambii au făcut oposiţie la Camera de punere sub acuzare.

— Comercianţii faliţi Clara Mosher şi A. L. Glasberg din Roman, au fost depuşi. Ei au făcut apel contra jurnalului de confirmare.

❑ Trupa de indieni care dă reprezentaţiile sale la Teatrul Sidoli atrage o mulţime de lume care apreciază foarte mult producţiunele ei. Aceste producţiuni, într'adevăr uimitoare, se văd pentru prima oară în oraşul nostru. De remarcat marea preciziune în feluritele lor lucrări.

Afară de acesta Miss Claire nu mai puţin delectează publicul cu variatele sale instrumente muzicale. Atît indienii cît şi Miss Claire au fost cu belşug răsplătiţi de numerosul public cu aplauze nenumărate.

Pe lîngă aceste producţiuni, 3 părţi mari de cinematograf cu scene din cele mai noi, între altele vînătoarea după hipopotani merită a fi văzută. In programul de astă seară s'au intercalat o mulţime de vederi noui.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi :

Suma din urmă	168 lei
Victor Costin	10 lei

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 10 Decembrie.

Boala d-lui Sturza

Bucureşti.—Primul ministru continuă de a fi suferind.

D. Dimitrie Sturza va pleca în curînd în streinătate pentru a urma o cură serioasă.

Interimatul preşidenţiei consiliului va fi ţinut de d. Emil Costinescu.

O nouă vacanţă la Cameră

Bucureşti. — Sunt cunoscute cazurile d-lor Coculescu şi Pompiliu Eliad. In acelaş caz se găseşte d. dr. Neculai Elian, deputat, care prin decretul No. 1084 din 3 April 1908 a fost numit medic primar al oraşului Focşani, deci într'o funcţiune plătită de stat. Prin urmare d. dr. Elian se găseşte în incompatibilitate de a ocupa scaunul de deputat.

Pe lîngă că e contra constituţiei dar legea electorală prevede clar că medicii primari de oraşe, vor trebui să opteze la scaunul de deputăţie.

Un grup de deputaţi vor cere ca d. dr. Elian să se conformeze legei şi prin urmare se renunţe la scaunul de deputat.

Intre d-nii Fleva şi I. Lahovary

Bucureşti.—Următorul schimb de cuvinte a avut loc între d. I. Lahovary şi Nicolae Fleva.

—Iţi zic rău ai venit, intimpină d. I. Lahovary pe d. Fleva, strîngîndu-i mîna.

—Eu îţi zic d-tale rău te-am găsit, respunse d. Fleva.

Interview cu baronul d'Aehrenthal

Moscova.—Un ziar publică un interview pe care corespondentul său din Viena l'a avut cu baronul d'Aehrenthal :

— Activitatea diplomaţiei europene, a declarat d. d'Aehrenthal, e întrebuinţată pentru progătirea conferenţei europene în chestia balcanică.

Austria, de acord cu Italia e de părere ca să se facă cunoscut de mai înainte chestiunile ce se vor discuta, dacă se va vroi ca conferenţa să aibă succes şi să dea rezultate bune.

Baronul d'Aehrenthal, a dezminţit zvonul că Austro-Ungaria ar fi luat măsuri de mobilizare a armatei sale.

Vacanţa parlamentului

Bucureşti.—In cercurile liberale se afirmă, că imediat ce discuţia la mesagiu, va lua sfîrşit, parlamentul va lua vacanţă pe timp de o lună.

Teroarea guvernului şi alegerile

Bucureşti.—Guvernul pune în aplicare cea mai mare teroare în vederea alegerilor care vor avea loc în Capitală.

S'a dispus ca cărţile de alegător să fie distribuite la judecătoriile de ocoale, şi bandele poliţieneşti ale d-lui Brătianu terorizază ca la 48 pe bieţii alegători. In special la judecătoria ocolului VI domneşte cea mai mare teroare. Aci bandele poliţieneşti opresc pe alegători de a-şi lua cărţile.

CAMERA

Bucureşti.—D. N. T. Popp, în discuţia mesajului, declară că vorbeşte în numele liberalilor independenţi, căci în partidul liberal sunt guvernamentali şi independenţi. Deputatul de Craiova constată cu mîhnire, că reformele agrare ale partid. liberal, nu corespund de loc cu manifestul regal din 13 Martie 1907, şi dacă s'ar fi ştiut aceasta la alegerile generale, de sigur că colegiul I n'a fi trimis în Cameră pe acei cari i-a trimis.

Sunt şi printre dv. oameni capabili, dar ce folos că nu-şi pot manifesta părerile. Dacă nu votaţi aşa cum vrea guvernul sînteţi acuzaţi că sînteţi îndiciplinaţi faţă de partid.

Eu sunt de părere că ar fi bine să se lupte contra monopolului conducerei partidului şi cu toţii trebuie să ne rîdicăm contra acestui procedeu.

Tocmai în afacerilo cele mai gingaşe sunt puşi tinerii de bonton.

Vorbind apoi în chestia externă, oratorul zice că convenţia cu Austro-Ungaria trebuia denunţată.

D. Bianu respunde d-lui Popp zicînd că chiar dacă legile agrare au oare care lacună ele nu trebuesc criticate şi să se ţie în seamă timpurile grele prin care a trecut şi trece ţara.

Oratorul continuă.

SENATUL

Bucureşti.—Senatul votează mai multei recunoaşteri de romîni din Dobrogia şi apoi trece în secţiuni.

Comisiune

Constantinopol.—Comisiunea instituită eri sub preşedenţia marelui vizir şi însercinată să pregătească un memoriu asupra negocierilor dintre Turcia şi Austro-Ungaria mai era compusă din ministrul de externe şi de comerţ şi d. Bloch delegatul bondholderilor engleji, preşedintele consiliului de administraţie al datoriei publice turce. Poarta a numit ca delegat Nuradunghian.

Măsuri suprimate

Haga.—Guvernul Venezuelan, a suprimat măsurile prohibitive şi atît de păgubitoare pentru comerţ.

Această cerere a guvernului ţerilor de jos fiind împlinită, acţiunea flotei olandere e înlăturată.

Parlamentul turc

Constantinopol. — Camera turcească a ales candidaţi la preşidenţie pe trei tineri turci anume :

Ahmed Niza, deputatul Capitalei, Emiulah, funcţionar la ministerul Cultelor, deputat al oraşului Kökilise şi Azmi, deputat din Raveza.

Unul din aceşti toţi va fi numit preşedinte de către Sultan.

Demisia lui Iswolski

Petersburg.— Un conflict s'a ivit între d. Iswolski, ministrul de externe al Rusiei şi d. Stolypin. Conflictul e atît de serios în cît va avea de consecinţă demisia d-lui Iswolski.

Criza ministdrială

Lisabona.—D. Beirov n'a primit misiunea de a forma cabinetui portughez.

Regele Manuel a chemat atunci la palat pe d. Antonio Azevedo.

Nota Bulgariei

Sofia.—Guvernul bulgar a trimes astă-zi representanţilor săi pe lîngă marilor puteri o notă verbală, spunînd, că cu toată atitudinea corectă a Bulgariei, guvernul otoman urmează o politică, care nu este nici de cum o încurajare, formulînd nişte reclamaţiuni inadmisibile, care nu pot de cît să sdruncine relaţiile de bună vecinătate.

Poarta caută prin acest mijloc să vie un timp mai potrivit spre a mai pune în discuţie toate chestiile pendinte. In această atitudine a Turciei cabinetul de la Sofia vede o dorinţă de a cîştiga timpul trebuincios, spre a se pregăti bine milităreşte şi de a lua apoi o poziţie ameninţătoare pentru a reclama nişte condiţii neacceptabile. De alt-minteri boicotarea ia pe zi ce trece proporţii îngrijitoare producînd în opinia publică un curent, care va pune guvernul în imposibilitatea de a urma faţă de Turcia o pulitică bine-voitoare.

Guvernul bulgar are cunoştinţă de pregătirile continue, pe care le face Poarta în provinciile de la hotar şi nu poate de cît să privească cu îngrijire această situaţie. Cabinetul de la Sofia crede de datoria sa de a ruga marile puteri, ca să facă demerburi urgente pe lîngă Poartă, spre a înlătura consecinţe periculoase.

Tratările Austro-Turce

Constantinopol.—Marchizul Pallavicini, ambasadorul Austro-Ungariei la Constantinopol, a comunicat propunerile Austro-Ungariei.

Acestea însă sunt propunerile pe care mai de mult timp încă, Austro-Ungaria le-a făcut Turciei şi pe care şi de astădată le-a respins.

In chestia balcanică

Petersburg.—„Agenţia Westnik" află că mîne, organul oficios rusesc „Rossia", va publica depeşa circulară adresată de ministrul de externe d. Iswolski reprezentanţilor Rusiei pe lîngă puterile semnatare ale tratatului de Berlin.

Această circulară, stăruieşte asupra necesităţii că chestiunile privitoare la Bosnia, Herţegovina şi Bulgaria să fie rezolvite de puterile semnatare,

Din Camera franceză

Paris.—In Cameră era la ordinea zilei interpelarea în privinţa Marocului şi discuţia asupra creditelor pentru Maroc.

Ministrul de externe, d. Pichon, îşi exprimă părerea, că ar fi mai potrivit să se amîne pentru seziunea de Ianuarie, aceste importante desbateri, pentru care el nu găseşte urgenţa. Puterile sunt cu toate de acord spre a recunoaşte pe Hafid. Guvernul francez va începe cu el negocieri într'un spirit de încredere. De altminteri Franţa n'a fost niciodată o duşmană pentru Hafid, cu cu toate că el n'a avut în totdeauna o purtare corectă.

Deputatul socialist, d. Jaures, e de părere că din contra ar fi urgenţa de a se discuta această chestie, spre a sfîrşi odată cu comentariile periculoase ale presei germane şi de a înlătura ori-ce neînţălegere.

Camera hotăreşte cu 296 voturi în contra 250 amînarea interpelărei.

Examenul de capacitate pentru Caligrafie

— Candidaţii reuşiţi la probele scrise —
(în ordinea alfabetică)

Anastasescu N. Vasile, Botez Penel-Const, Ciolac Eugeniu, Constanţinescu Sofronie, Constantin P. Const. Ionescu T. Virgiliu.

Iliescu C. Anastase, Marin R. Teodor, Mateescu Ioan, Mihailescu G. Constantin, Nicolau Fl. Mihai, Negrescu Scarlat, Onicescu Alex.

Popescu Pavel, Tănăsescu Ioan, Teodorescu Gh. Dim., Teodorescu D. Ioan, Zarma Teodor.

S'a perdut o căţeluşă mică, neagră care respunde la numele de Ritta în piaţa halei. Cine o va găsi, e rugat să o aducă la administraţia ziarului sau în str. Anastase-Panu No. 20 şi va fi bine recompensat.

INŞTIINŢARE
Cofetăria Franco-Germană
W. DANOEUR & I. STREIT
IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI
ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima
V. Danoeur & I. Streit
foşti elevi a cassei Tuffli

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON :

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII
Composées, Rayé. Ottoman, şi Chevron-Diagonal.
Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE :
Mare specialitate in trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale
bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasveritabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"
a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfreţianco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adresze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, BĂRBAŢI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspândit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţch administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Facerî.

Consultaţiuni 2—4 p. m —

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiler* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare şi lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vendemei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris a te, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rogaţi a scrie o carte poştală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spătei No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane şi Pardesiuri

Anştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz intreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicliu cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 607 — Sîmbătă 13 Decembre 1908

CIOCOII BRĂTENIȘTI

Dacă N. Filimon, autorul cunoscutului roman: *«Ciocoi vechi și ciocoi noi»* ar trăi astăzi, și-ar alege subiectul romanului său din ramificațiunile a două familii boerești, care sug țara supt forma constituțională de azi.

Conservatorismul a avut și are pecingina Cantacuzinismului cu *beizadelele*; liberalismul are pecingina Brătienismului cu *fiii statuei*.

Țara romînească în mare ne prezintă azi același aspect politic ca și un județ mic, unde o familie-două își dispută puterea. Cetiam mai dănăzi cum județul Romanați e împănat de familiunea unui domn Demetrian. Așa și în alte județe.

Ei bine același lucru îl prezintă în politica mare a țării cele două familii boerești, care își rîvnesc și-și împart puterea. De cît pecingina e mai mare la liberali, fiind-că ei vin și vorbesc în numele poporului—vacă de muls,—și ei, de fapt, sunt ciocoi vampiri... tipul lui *Dinu Păturică!...*

Dacă ar fi să se dea astăzi definiția ciocoiului rîdicat, logicianul departe de a se pierde în fraze sonore și generale, ar zice scurt: ciocoiul e Brăteanu, și brătienismul se confundă cu ciocoismul.

La ciocoiu totul e subordonat intereselor sfintei lor persoane. Neputînd se dea totul de cît prin prisma interesului, ei pun și ideile în slujba acestui sentiment josnic.

Și cum să nu fie interesul material călăuză zilnică acestor ciocoi liberali, cînd știut este că cei 3 crai de ghindă și-au asigurat venituri de peste una sută mii lei fie-căruia, ceia ce arată că aproape zece milioane din avutul țării trebue să circule pentru a garanta lefurile, diurnele și tantiemele celor 3 frați, așa de necesari țării, că nu se poate trăi fără ei.

Un fond perpetuu de zece milioane să hrănească stomahul liberal al celor 3 frați! Și să nu fie țara asta bună vacă de muls, vacă nu cu 4 gurgue, ci cu 12 ca o cățea de cele plodoase.

Ce mai idei! Ce mai muncă! Ce mai vlagă la kefalòn!

Nimic! nimic! nimic!

Dinu Păturică a lui Filimon e un nimic pe lîngă cei trei magi de la răsărit ai liberalismului: Ionel, Vintilă și Dinu! Acești noi ciocoi rod în măduva națiunii și-i storc vlaga pentru ei și numai pentru ei!

Ion Brătianu a cultivat burghezia liberală și și-a făcut'o fanatică. Prin el această burghezie liberală s'a îmbogățit; din pantaloni de dril s'au făcut milionari, iar din cenușeri de la Romînul au ajuns mari industriași! Această burghezie i-a rîdicat statue mai mare ca omul, și i-a hărăzit fără muncă și prin moștenire de nume venitul în familie a peste zece milioane capital.

Azi burghezia rîdică capul și vede suficiența crasă a celor 3 crai îmbuibați, și a început să le întoarcă dosul. Iar ei ca ciocoii vampiri se răpăd asupra unei prade nouă ...*boborul*... și prin vorbe bombastice vreau să-i creeze drituri nouă pentru a mai adăuga încă un gurguiu, și acesta cel național-democrat, ca suptul să fie din neam în neam în țară poveste.

Dar un vînt bate din jos, vînt de revoltă sufletească contra ciocoizmului întronat la cîrma țării. Și acest vînt îmflă vintrelele bărcii politice spre o renaștere morală și sufletească.

Din ciocoismul vechiu al Cantacuzinismului cu beizadelele sale s'a rupt partidul conservator-democrat supt șefia d-lui Take Ionescu, om nou în direcție politică, și unind la însușirile sale superioare de stîlp al țării și spiritul pe indignare al timpului, după ce a curățit atmosfera conservatorismului de tot ce era tombatere și beizadele, dînd o nouă viață și îndrumare ideii conservatoare, e chemat acest nou partid să aducă *ceva nou* în viața obștească a țării: *emanciparea de ciocoism* supt ori ce firmă a fi el, pentru că țara romînească nu e sorocită ori blăstămată de Cel de sus să fie veșnic *slugă la ciocoi*.

Lupoaica Romană a hrănit cel mult *doi prunci*, n'a ajuns să alăpteze *trei iezi*, nici *patru beizadele!*

Iar cei ce au urechi de auzit să auză.

Gh. Ghibănescu

URGIA LIBERALĂ

Urgia liberală e în plină desfășurare. Vremurile de la 1888 au reînviat. Micul fiu al marelui om—a redeșteptat epoca de decădere politică a părintelui său.

Procese scandaloase—persecuții infame—terorizări mizerabile,—întreaga urgie colectivistă de acum 20 ani, îndreptate în potriva conservatorilor democrați, în vederea alegerilor parțiale din țară!

Astăzi din Ploesci ne vine știrea că consiliul Comunal a dispus darea în judecată a fostului primar G. Dobrescu.

După aproape 2 ani de guvernare liberală, colectiviștii din Ploești, abia azi se gîndesc să ducă înaintea justiției, pe un adversar al lor!

De ce? Pentru că la 28 Decembrie are loc alegerea col. II de Senat, unde se știe că amicul nostru Christu Negoescu, candidatul conservator-democrat, își are asigurată reușita.

Și cum ar putea liberalii, combate mai cu succes partidul nostru, de cît producînd acea diversiune în opinia publică, prin inscenarea de procese infame, fruntașilor noștri amici politici din Ploești.

Atîta numai că manopera e prea vizibilă, pentru ca să poată înșela pe alegătorii col. II de Senat din Prahova.

Din potrivă, ea va indigna și mai mult lumea politică cinstită, care vede că liberalii nu mai au alte arme de combatere în potriva adversarilor lor, de cît calomnia și inscenarea infamă a proceselor scandaloase.

Este cea mai prețioasă dovadă a declinului lor politic—căci cînd un guvern ajunge să săvîrșască sau să tolereze asemenea fapte, zilele lui sunt numărate.

„Rău v'am găsit!"

D. Ion Lahovari, a vrut să fie de spirit și a pățit'o.

Intîlnind pe d. Fleva i-a zis:

— Vă zic, rău ați venit!

Dar tribunul, i-a întors la moment vorba, spunîndu-i:

— Și eu Vă răspund, că rău v'am găsit!

Și cu adevărat rău a găsit fostul Ministru de la Roma, organizația politică pe care o onorează azi fratele ilustrului Alexandru Lahovari!

Căci ce poate fi mai rău, pentru o grupare politică de opoziție, de cît să trăiască prin toleranța partidului guvernamental.

Dela constituirea partidului conservator-democrat, gruparea pe care o servește acum d. Ion Lahovary, nu are altă preocupare decît de a conlucra împreună cu liberalii, la nimicirea noastră.

Și în vîrtejul acestei searbede și ridicole activități, ea nu vede că lucrează la propria-i nimicire!

In loc de a se adresa maselor populare cu un program de idei mari, de natură a-i căpăta încrederea, gruparea d-lui Lahovari, ține isonul partidului liberal, în lupta sălbatecă ce duce în potriva noastră!

Iată în ce tristă și desgustătoare situație a adus partidul (?) lor, oamenii cari se pretind a fi, în țara noastră, continuatorii politicei conservatoare a lui Lascar Catargiu și Alexandru Lahovary!

Cînd o organizație politică, cu pretenții de a guverna la un moment dat țara noastră, ajunge a juca un rol atît de rușinos, de a trăi numai din pomana partidului advers, se înțelege de la sine că soarta ei e decisă!

De aceia, bine a zis d. Fleva, că rău i-a găsit pe amicii d-lui Lahovary, —și răul nu se va opri aci—el își va continua și termina opera!

CATE-VA NOTE

O societate electrică din Nürnberg a venit la noi în Orient, ca să instaleze lumină electrică în tîrgul Iașului. Aceasta a insemnat in vremea ei,—„încă un progres al Iașului".

Se 'nțelege dacă s'a găsit o societate străină, care să înlocuiască, cu lumina secolului, felinarele de odinioară, cu ploștele lor apetisante, cu sticlele fumegînde, cu fitilul nesimetric tăiat, cu fanaragii și fanaragițele lor—n'au însemnat toate acestea un real progres al Iașului?

Dar și lumina aceea pe care societatea ne-a adus-o din Nürnberg—orașul celebru al jucăriilor și al turtelor de miere—și lumina aceea a făcut și face progrese uimitoare.

Bobinele—adevărate bomboane pentru societate—ar fi fost așezate cu așa meșteșug—că consumul curentului merge progresînd.

Că doar nu erau să iee nemții de la Nürnberg exemplu de la ceasornicul Mitropoliei din Iași—care merge înapoi, în loc să meargă înainte. Ci bobinele acelea sunt grăbite să consume—poate ca să nu dee de rușine legenda că, prin instalarea luminei electrice, Iașul a făcut încă un mare și real progres...

Dar „afacerea" așa cum este a venit înaintea tribunalului și sperăm că peste vre-o zece ani, ea va fi încă în curs de judecată și bobinele în curs de progres.

*

Eri s'a deschis la Petersburg primul congres al femeilor.

La noi asemenea prim congres a avut loc la Vaslui, cu prilejul procesului cîrciumarilor.

Chestii politice

Legea electorală învechită

Șeful nostru a calificat de învechită constituția de la 1884 în ceia ce privește regimul politic. Afirmarea aceasta categorică pentru nevoia modificării constituției, ca să se adapteze regimul constituțional la stări reale de fapt nu implică însă că sunt necesare și oportune cele 2 sisteme preconizate de liberali; *sufragiul universal* și *colegiul unic*.

Liberalii au înscris sufragiul universal încă din 1892, în programul cetit în sala Pastia din Iași. Dar de atunci liberalii au legiferat legi organice contra sufragiului universal; deci s'au îndepărtat foarte mult de principiul enunțat.

Acum ei înscriu colegiul unic la județe. Alegerile județene cum se fac la noi sunt ceva mort. Nici odată alegerile județene n'au avut o semnificație politică. Deci practica unui sistem nou electoral la un corp mort e o copilărie.

Sigur că liberalii vor vedea singuri neghiobia și vor da îndărăpt.

Dar Ion Brăteanu este omul, care a dat nota oportunismului în reformele electorale, mergînd mersul încet al evoluției, nu al revoluției. El a redus cele 4 colegii la 3, contopind colegiile censitare I și II într'un singur colegiu.

Norma dar e găsită. In evoluția politică concentrarea trebue dusă mai departe. Tot ce e censitar să se contopească la un loc. Toată proprietatea teritorială fonciară, de la 300 lei venit fonciar în sus, să voteze la un loc. Vor avea atunci prilej ca și 25000 săteni proprietari să intre în viața politică a țării, alegînd 100 deputați, iar orașele cu norma celor ce știu carte să facă al doilea colegiu, care să aleagă restul.

Dacă s'ar uni toți alegătorii direcți de la col. III cu cei de la colegiul I ar fi altă însuflețire vieții politice, căci lupta politică dintre partide n'ar mai îngădui excesele administrative de azi, săteanul avînd pavăza marilor proprietari și partidelor politice; și s'ar vedea de o dată o ridicare de nivel în luptele politice.

In starea actuală găsim o mulțime de anomalii: foarte multă lume cultă de la țară nu se folosește de dreptul de vot, căci n'are și venit fonciar de 300 lei.

Școlile rurale ne dau la 20000 absolvenți pe an; proporția creșterii alegătorilor rurali nu e aceiași. Și apoi și interesul politic nu'l au pentru ce, căci ei au alege numai 38 deputați ai lor, pe cînd așa rîdicîndu-i la dreptul de a vota și pe cei de la col. I va rîdica și vaza politică a votului lor.

Partidul conservator are înscris în programul său: *reprezentarea minorităților*. A venit timpul ca acest deziderat să devină lege. S'ar isprăvi cu rușinoasele compromisuri de azi, intrupate în persoana ridicolului politician N. Filipescu, care s'a ales de liberali în două dăți: la Focșani și Vaslui în mod scandalos. Partidele și-ar cîștiga laturile prin lupta onestă și tîrgurile rușinoase s'ar închide!

Sunt atît de multe de ameliorat la această lege învechită, că cu drept cuvînt se poate zice că din evoluția politică a regimului electoral de la noi s'ar cădea din lac în puț, dacă am sări de odată la cele 2 sisteme preconizate de liberali: colegiul unic și sufragiul universal.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

Fol de călindar

Răsfoiesc în fiece zi, mai drept în fie-ce seară, cîte unul. Sunt multe, sunt de tot feliul; și apar mereu—calindarele, acum în apropierea noului an, în ajunul marilor serbători.

Cu deosebire sunt la modă acuma calendarele literare și de cîți-va ani ele se perfecționează mereu. Odată cu înmulțirea edițiilor populare, a colecțiilor literare la îndămîna tuturor, era firesc să se înmulțească și calendarele cu conținut literar și cu ilustrații artistice; apoi cetirea călindarelor e totdeauna mai atrăgătoare, mai plăcută, mai variată decît acea a unei cărți; ea te îmbie prin farmecul noutății și prin o însușire specială, oare-cum psihologică și caracteristică esclusiv acestei publicațiuni ocazionale: călindarele.

De aceea răsfoiesc rînd pe rînd cîte unul, iar în astă seară cel mai nou din aceste călindare interesante mi-a dat o curioasă senzație. Am revăzut între portretele numeroase care-i ilustrează paginele multe figuri cunoscute din lumea publiciștilor; am văzut între ele nu numai chipuri de confrați aparținînd generațiunii de eri, dar și un însemnat număr aparținînd zilei de astăzi, tineri nou intrați în publicistică, forțe de abia intrate în luptă, talente care-și caută cărarea dînd semne de imaginație, de inspirație și de nerăbdare în același timp: o! marea nerăbdare de a fi și a însemna ceva, nerăbdarea de a căpăta un renume, de a fi admirat, lăudat; nerăbdarea de a cuceri o părticică de nemurire pe acest pămînt...

Biografii și portrete, — ele ocupă cea mai însemnată și mai mare parte a calindarelor literare; ele atrag cu osebire privirea cetitorului și de dînsele e legată partea cea mai vie de emoțiuni și de ambiții.

Fiecare nume de oarecare valoare în publicistică, în literatură, își are notița sa biografică, mai mult ori mai puțin concisă și în care scriitorul s'a silit să-și vadă amintite cît se poate mai multe, lucrări, mai multe titluri, mai multe merite, mai multe făgăduinți asupra șansei de-a ajunge și de a însemna.

Vă cunosc, sfinte emoțiuni ale acestor trecătoare, dar mîngăietoare deșertăciuni! In micile biografii ilustrate ale multora din aceste calendare regăsesc un număr oare-care aparținînd unor colegi, unor prieteni, unor tovarăși de vise cu care am împărțășit ani de-a rîndul juvenila ambițiune de glorie sau măcar de renume. Ca și acum apăreau calendarele în ajunul serbătorilor și cu multă nerăbdare deschideam pagina unde editorul îmi așeza notița ilustrată cu înșirarea titlurilor și cu asigurarea cetitorilor asupra șanselor „tînărului scriitor".

Promisiuni cari nu supraviețuiesc... Iluzii cari se istovesc în umbra împrejurărilor doborîtoare ale luptei pentru traiu...

Au filosofia lor călindarele și răsfoindu-le ai totdeauna imaginea sigură a unei lumi efemere în care răsar și dispar, rînd pe rînd, puteri și talente, pe care vîntul aspru al traiului și al luptei le va înăbuși cu cele dintâiu suflări...

Rodion

BOALA VEACULUI

Intoarcerea la natură.—Nervozitatea modernă.—Este munca enervantă? Pe altarul plăcerei. — Surmenagiul vieței.—Dreptul la lene.—Otrava culturei.—Excesul de mîncare.—Efectele distracției.

Dr. Lots din Berlin, specialist autorizat în materie de boli nervoase, într'o scriere a sa aparută de curînd, dă o interesantă explicație asupra cauzelor care contribuie la alimentarea nevrozei, boala timpului nostru.

El ajunge pe calea științifică, ca și Jean Jacques Rousseau pe calea cugetărei, la aceiași conclusie. „Intoarcerea omului la natură".

Filozofia și știința se întîlnesc și de astă dată. Cea dintâi cu rolul ei de a devansa, de a enunța problemele, iar cea de a doua cu rolul ei de a cerceta amănuntele, de a demonstra cu date precise.

Dr. Lots discută această chestiune vitală cu o surprinzătoare claritate și putere de convingere.

In toate timpurile, deduce autorul, au existat oameni care s'au ferit și de munca fizică și de munca intelectuală, fără să fi devenit nervoși. E drept că lupta pentru existență este astăzi cu mult mai grea de cît altă dată, dar se găsesc și astă-zi mulți oameni care n'au nevoe de a munci și, totuși, sînt nervoși. Ar urma că împrejurări favorabile trebue să întărească un sistem nervos slab.

Oamenii bogați n'ar trebui să fie nervoși. Nervozitatea ar trebui să fie un „privilegiu" al celor săraci, care își cîștigă existența cu atîta greutate. In realitate însă este tocmai contrarul. Contingentul cel mai mare e dat de oameni cu avere.

Trîndăvia duce mai repede la nevroză de cît munca. Pe de altă perte nici singur hoinăritul nu poate să fie o cauză directă a nervozității.

Alergarea de la o plăcere la alta, adevărat, îmbătrînește înainte de vreme, dar tot nu poate să facă pe om nervos.

*

Rămîne dar să se caute cauzele nervozității în raportul dintre muncă și plăceri—și anume în excesul lor. Dar aceasta ar fi o imposibilitate technică: cine muncește prea mult nu se poate gîndi la plăceri și cine umblă după prea multe plăceri, nu poate munci.

Amîndouă, cel puțin după un timp mai îndelungat, nu pot fi unite. Una va trebui totdeauna să copleșiască pe cealaltă.

Nici asupra eredității nu se poate arunca vina. Ea lasă chestiunea dezlegată necomplect. Cel mult dacă o dă înapoi cu două generații. Că sîntem mai nervoși de cît alții din cauza vre-unui defect organic, se sub-înțelege. Dar nu știm nici odată din se cauză au fost nervoși părinții noștri.

Alcoolul, nicotina, cofeina, morfina pot contribui de sigur la nervozitate. Dar ele nu joacă un rol primordial. Mulți dintr'acei cari duc o viață cumpătată sînt nervoși, iar mulți din aceia care s'au otrăvit o viață întreagă cu vre-una din aceste substanțe, sînt sănătoși.

Ne-am apropia de adevăr numai dacă ne-am hotărî de a privi însăși viața modernă ca o cauză a nervosității, pentru-că ea atinge pe toți oamenii, fără excepție.

Dacă n'ar exista o cauză cu un caractor general, nervozitatea n'ar fi putut lua proporțiuni atît de mari. Modul nostru de traiu, cum e condiționat de cultura modernă, conține probabil ceva care duce spre nervozitate.

Titanul Antaeus, fiul zeiței Gea, pămîntul, nu putea să fie învins de către Hercule, pentru că era mereu legat de mama sa—țărina—și cînd obosia își recăpata puterile perdute de la dînsa.

Hercule nu l-a învins de cît după ce l'a despărțit cu totul de Gea,—de Pămînt.

Omul samănă cu Antaeus, iar lui Hercule i-a luat locul... Cultura.

Dorul de comoditate, lenea sa înăscută, fac pe omul cult să rupă legătura ce o are cu natura. El poate lăsa pe alții să lupte pentru dînsul. Poate să-și tocmiască brațe vînjoase.

Fără multe greutăți corporale, el iesă la cîmp înarmat numai cu intelectul. Se îndepărtează din ce în ce mai mult de condițiile natnurale de viață. Iar darurile ce le oferă natura mamă adevăraților săi copii, le ea înapoi de la cei înstrăinați.

Și mereu astfel, din generație în ge-

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plată cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

nerație, cade tot mai jos nivelul corporal al omenirei... cultivate.

Indepărtarea de la natură, modul de traiu nechibzuit, iată otrava ce se află în cultură. E în firea Culturei ca să se interpuie între om și natură, spre a le schimba raporturile raciproce.

*

Domeniul nervozității se află între sănătate și boală. Omul sănătos modern are multe manifestări care dintr'un punct de vedere mai înalt nu pot fi considerate ca normale. In primul rînd e limitarea agilității sale corporale. Dacă lăsăm azi pe un om sănătos să se primble zece sau două-spre-zece ceasuri, îl vedem cu totul istovit. Imediat apar simptomele nervoase, nu poate nici să doarmă, nici să mănînce de oboseală. Dacă i-am cere să urce în fugă vre-o înălțime potrivită riscăm să fie apucat de o bătaie de inimă, și să cadă la pămînt. Cu toate aceste se povestesc fapte de necrezut despre agilitatea popoarelor sălbatice. In America de Sud, Hotentotul face un drum de 24 de ceasuri, fără să simtă cea mai mică urmă de epuizare.

Omul mai nervos simte durerea cu mult mai adîncă de cît cel relativ sănătos. Țaranul sufere adesea durerea unei operațiuni mai ușor, pe cînd aceleași dureri doboară un orășan cu un organism „mai fin".

Popoarele necivilizate posedă prin urmare o senzibilitate foarte mică. De aceia se explică cum se ucid și se torturează unii pe alții cu atita ușurință. Cînd unul vrea să facă celuilalt vre-un rău, știe din proprie experiență cîtă anume durere trebuie să-i provoace, ca s'o simtă. Pe noi numai gîndul ne înfioară.

Nici martirii n'au resimțit atita durere cît ne închipuim noi sau cît am simți noi. Așa se explică și fapta lui Mucius Scaevola. Poporului Roman îi mergea destul de rău pe atunci—adică nu fusese încă în stare să'și ruineze sistemul nervos prin cultură.

*

La cei nervoși nu poate fi vorba de o completă lecuire, fiind-că cel mai mare dușman al nervosului este propria sa persoană, nerăbdarea sa, neștiința sa.

Alimentele variate au desigur o mare însemnătate. Dar există un rău, care trebuie înlăturat; noi, oamenii culți, mîncăm prea mult și prea bine. Cum a început să ne placă o mîncare, să nu mai mîncăm dintr'însa. Iată măsura! Și cu cît bucatele vor fi mai simple, cu atît mai bine.

Un mare rol joacă și așa zisele „călătorii de plăcere" Vroim să ne distrăm: să auzim și să vedem noutăți. Mergem din loc în loc și auzim și vedem, atîtea lucruri, una după alta, în cît perdem cu mult mai multă putere de cît dacă am rămînea acasă, în țara noastră. La sfîrșit ne întoarcem acasă obosiți și istoviți. Tot așa se intîmplă și cu „escursioniștii". Tot timpul duc o viață sedentară și deodată vor să umble pe jos, să umble mereu. Idealul lor sînt Alpii, Tirolul. Ei invidiază pe acei care se agață pe munți, pe marii turiști.

Distracția are valoarea ei, dar nu trebuie să-i se dea o valoare prea mare, crezîndu-se că ea poate lecui nervozitatea. Dacă o persoană nervoasă umblă din distracție în distracție, vizitează concerte teatre, societăți, se deprinde astfel că nu se mai poate lipsi de dînsele. Ele îi fac numai un bine trecător.

Rezultatul e negativ,

Comerțul francez în Orient

„La Revue Diplomatique" din Paris, publică următoarele:

Conferința permanentă al Comerțului exterior a oferit Luni un dejun intim d-lui A. D. Xenopol, eminentul decan al facultății de litere din Iași, membru al Academiei Romîne și membru corespondent al Institutului de Franța, la care au luat parte d-nii: Coutouly, ministru plenipotențiar, președinte al conferenței, Josse Bernheim, secretar general, Alex. Barthofermy, consilier al comerțului exterior al Franței și Blot, vice-președinte Laguionie, marchizul de Touanne, baronul de Contenson, Andrè Cheradame: de la Mothe, guvernor onorific al coloniilor. S'au acuzat următorii, care au fost invitați și n'au putut lup parte: R. Millet ambasador al Franței; Harmand, P. Baudin fost ministru, F. Deloncle deputat, I. Perrier atașat comercial al Franței la Londra, baronul P. de Conbertin, A. Dumaine miniștri plenipotențiari: L. Lèger membru al Institutului.

Cu ocazia dejunului d. A. D. Xenopol a ținut o conferență de foarte mare interes, asupra comerțului francez în Balcani.

Asistau la această conferență, invitații la dejun și între alții d-nii: Lahovary, ministrul Romîniei la Paris. G. Blondel, Jacques Siegfried, președintele comitetului consilierilor comerțului exterior, G. Deschamps, E. Bern, G. Lecarpentier, Jules Meulemans, etc. etc.

D. A. Xenopol a descris în linii largi influența franceză în România, așa de profundă din punct de vedere intelectual și moral. „România, a zis d-sa, e o fică a Franței". Din nenorocire, această situație excepțională nu ne aduce nici un avantaj din punctul de vedere economic. Importațiunile noastre, care erau acum 20 de ani de 35 milioane lei, au scăzut în 1907 la 14 milioane.

Or, importațiunile germane, care erau la 1870 de 5 mil. numai, s'au rîdicat la 100 milioane. Și această situație tristă a comerțului francez nu e numai în România. In Bulgaria, Germania importă pentru 11 milioane lei, Franța numai pentru 3 milioane, în Serbia, cnmerțul francez care atinge abia un milion, nu e mai considerabil ca acel al micei Elveții, în Grecia unde aveau acum 20 ani, o situație preponderantă, n'am mari progresat, în timp ce toate celelalte țări, văd importațiunile lor crescînd în mai proporții; în Turcia, statisticele porturilor manifestează o inferioritate din ce în ce mai amenințătoare comerțului francez, în raport, cu acel al celorlalte națiuni.

A cui e vina? De sigur a ignoranței publicului francez în ceia-ce privește lucrurile din Orient, prudenței exagerate a capitaliștilor noștri care escrocați așa de mult de Panama—de 20 de ani nu s'au interesat de afacerile industriale în străinătate, și obiceiurilor luate de negustorii noștri de a nu mai trimete în Orient și în special în România, de cît lucruri scumpe, de calitate excepțională, pe care foarte puțini le cumpără.

Cu mult humor d. Xenopol a descris stupefacția străiniilor obișnuiți a asocia la ideea de scumpete extremă productele franceze.

Asistența a aplaudat foarte mult pe eminentul conferențiar care a știut să afirme, în cursul conferenței cu maniera cea mai elegantă, simpatiile cele mai vii pe care le întîlnește Franța, în această parte a Europei și care ar fi cea mai solidă încurajare pentru renașterea activității noastre comerciale acolo.

Fraudele silvice din județul Neamț

— Raportul ministrului domeniilor.—Destituirea de funcționari —

Iată raportul ministrului Domeniilor către Rege—care raport cuprinde tot istoricul fraudelor silvice din pădurile statului din județul Neamț:

Sire,

In urma denunțărilor ce am primit că unii agenți silvici din județul Neamț au comis abuzuri și acte necorecte cu ocaziunea marcărilor de arbori și a ținerii licitațiunilor pentru vînzări de păduri, am făcut cercetări amănunțite prin d-nii inspectori Bantaș și Nădejde, din cari se constată următoarele:

In primăvara anului 1906, regiunea de Bacău a cerut să se scoată în vînzare 429 fagi din pădurea Pîngărați, județul Neamț, atinși de incendiu, pentru ca după tăerea lor să se proceadă, în primăvara anului 1907, la replantarea suprafeții de pădure unde avusese loc incendiul.

Licitațiunea s'a ținut și arborii s'au vîndut cu prețul de 492 lei, d-lui Leon Catz, asociatul d-lui Mihel Sufrin, care, cum vom vedea mai jos, era protejatul d-lui cap de ocol Merică și al d-lui silvicultor-șef Mihail Anania.

Ministerul a aprobat rezultatul licitațiunii, fără nici o condițiune; în contractul încheiat însă de d. cap de ocol Merică cu d. Leon Catz, acesta s'a obligat să construiască o șură de 12 metri lungime, 6 metri lățime și 3 metri înălțime, cu materialul ce i se va da de Stat.

La 11 Iunie 1907, d. cap de ocol Mericâ încheie un proces-verbal prin care constată că, după calculele sale, întreprinzătorul Leon Catz avea nevoie de 154 brazi de un diametru de la 0,25 pînă la 0,45, pentru construirea șurei și la 14 lunie, acelaș an, îi și predă acest material din pădurea Buhalnița, fără ca ministerul să aibă vre-o cunoștință nici despre construirea șurei și nici despre predarea celor 154 brazi.

La 11 Decembrie 1906, capul de ocol Merică, cere să se scoată în vînzare 272 reșinoși *uscați în picioare, rupți sau doborîți de vînturi*, dar cari, în urmă, s'a constatat a fi brazi cari s'au *tăiat din picioare și cari erau buni și sănătoși*, cu condițiune ca întreprinzătorul să construiască o șură de aceleași dimensiuni și condițiuni ca cea de mai sus.

Regiunea aprobă propunerea, licitațiunea are loc și cei 272 brazi se adjudecă asupra d-lui Simion Beer cu 1.156 lei.

La expirarea termenului de exploatare a acestor arbori, d. cap de ocol Merică, constată că S. Beer n'a clădit șura, și convine cu acesta ca să plătească ca echivalent al lucrului șurei 300 lei, pe cari S. Beer i-a și vărsat d-lui cap de ocol Merică.

Inlăturarea d-lui S. Beer de a construi șura nu avea în realitate alt scop de cît ca să dea întreprinderea acestei lucrări d-lui Mihel Sufrin, asociat al d-lui Leon Catz, pentru a-i putea da în plată lemnu de o înzecită valoare și în aceeaș pădure unde i se dăduse și asociatului său Leon Catz, pentru construirea celeilalte șure.

Capul de ocol Merică predă, în adevăr, fără știrea ministerului, d-lui Mihel Sufrin, pentru construirea șurei, 171 brazi în pădurea Buhalnița.

Astfel dar, cei doi asociați Leon Catz și Mihel Sufrin aveau dreptul de a tăia în aceeaș pădure și în acelaș loc, unul 154 și celalt 171, în total 325 brazi.

Din procesul-verbal dresat în această toamnă de silvicultorul-șef Bocș, care a făcut recepția parchetelor unde se au tăiaseră acești brazi, în urma ordinelor date de noi, și după suspendarea d-lui cap de ocol Merică, se constată că materialul predat de capul de ocol Merică a fost de un diametru dela 0,30 pînă la 1 metru, iar nu de la 0.25 pînă la 0 45 cum capul de ocol Merică constatase prin procesul său verbal din 11 Iunie 1907, că acești brazi cuprindeau un volum de 604 metri cubi, pe cînd în cele două șure nu se întrebuințaseră de cît 47 metri cubi, prin urmare, capul de ocol Merică predase întreprinzătorilor Leon Catz și Mihel Sufrin 556 metri cubi, mai mult de cît era obligat să le dea prin contract.

In pădurea Tarcău s'au scos în licitațiune mai multe loturi de brazi: 227 la 3 Ianuarie 1907, 155 la 7 Martie 1907, 468 și 283 la 13 Iunie 1907.

Cele două dintăi loturi s'au vîndut cu aprobarea regiunii, cel de al treilea lot cu autorizarea ministerului, iar vînzarea celui de al patrulea lot a fost respinsă de minister.

Mai toți arborii de mai sus erau scoși în vînzare ca arbori *rupți uscați*, pe cînd din constatările făcute se dovedește că acești arbori au fost *tăiați din picioare și că erau buni și sănătoși.*

Lucrările de punere în vînzare s'au făcut de capul de ocol Merică, și verificarea la regiune de către silvicultorul șef Mihail Anania.

Lotul de 277 brazi au fost adjudecat asupra lui Herman Catz, cele de 155, 468 și 283 brazi asupra domnului Mihel Sufrin.

Comunicările de ținerea licitațiunilor soseau la primărie abia în ajunul zilelor fixate pentru vînzări și licitațiunile se țineau mai mult în taină. Nimeni nu știa în ce zile trebuiau să aiba loc licitațiunile.

Singuri Mihel Sufrin și Leon Catz și ceilalți asociați ai lor erau în curent de zilele cînd se făceau vînzările.

Ceva mai mult, din declarațiunile pădurarilor se vede că, d. Herman Catz, omul de afaceri al d-lui Mihel Sufrin, a asistat mai la toate marcările făcute în pădure de capul de ocol Merică.

Astfel, Sufrin cunoștea mai dinainte foarte în amănunt, valoarea arborilor ce se puneau în vînzare.

Toate comunicările de rezultatele licitațiunilor de la ocol la regiune și trimiterea lor de la regiune la ocol se făceau de multe ori în două zile, cînd este cunoscut că numai pentru venirea unei adrese de la ocolul Tarcău pînă la regiunea Bacău trebuiau două zile.

Aceasta dovedește, sau că actele de ocol la regiune și orice veste se trimetea cu oameni de ai întreprinzătorilor sau că toate actele dresate erau mincinoase.

Justiția, căreia i s'a deferit aceste fapte va lămuri lucrul pe deplin.

Siguranța întreprinzătorului Mihel Sufrin, că va cumpăra arborii ce capul de ocol Merică îi scotea în vînzare, a mers pînă acolo că, îndată ce a devenit adjudecatorul lotului al 4-lea din pădurea Tarcău de 283 brazi, a și început construirea unei șure ce era obligat să clădească, așa că, atunci cînd ministerul a comunicat ocolului că nu a aprobat rezultatul licitațiunii, șura era deja construită.

Pentru a pune în neputință pe minister să controleze actele lor, capul de ocol Merică și silvicultorul șef Anania scoteau în vînzare păduri a căror valoare era mai mare de 2.000 lei, sumă pînă la care regiunile erau autorizate pe acel timp să aprobe vînzări, împărțeau aceste păduri ce ar fi trebuit să se scoată în vînzare în loturi mari, în părți de o valoare mai mică de 2.000 lei, țineau licitațiunile și aprobau rezultatul lor fără ca ministerul să știe ceva despre toate acestea.

Astfel au procedat la scoaterea în vînzare a celor patru loturi din pădurea Tarcău și a altor patru loturi din pădurea Buhalnița.

O altă fraudă comisă de capul de ocol Merică este următoarea:

D. Al. Șoarec, întreprinzător de păduri, a cerut, la 5 Decembrie 1906, ministerului să-i restituiască o cantitate de lemn pe care o întrebuințase în construcțiuni și drumuri cu lemn din pădurile sale, cînd, după contract, lemnul trebue să-i fie dat de Stat.

Capul de ocol Merică, însărcinat cu facerea estimațiunii lemnelor de predat d-lui Soarec, constată, în ziua de 16 Ianuarie 1907, că materialul întrebuințat de d. Al. Soarec în construcțiuni se urcă la 1.593 metri cubi de brad și 1.200 metri cubi de fag. Apoi marchează și îi predă îndată 822 brazi, conținînd 1.160 metri cubi, în pădurea Garcine, unde erau marcați alți 3.200 brazi spre a fi puși în vînzare, dar cari n'au mai fost vînduți în urma ordinelor date de noi, fără ca ministerul să aibă vre-o cunoștință nici de estimațiunea făcută, nici de predarea acestui material.

De și cei 3.200 brazi fuseseră marcați de d. Merică au 2 ciocane, pe cînd cei 822 brazi nu purtau de cît o singură marcă, fie zis pentru a se putea distinge unii de alții, amestecarea arborilor predați d-lui Șoarec cu a acelora marcați spre a fi puși în vînzare, era făcută de sigur în scopul de a se da d-lui Soarec, unchiul seu, posibilitatea de a-și alege arbori pe cari îi va crede mai buni, ceia ce s'a și întîmplat.

In adevăr frauda a avut loc, căci cei 822 brazi au fost tăiați de întreprinzătorul p. Șoarec din totalitatea arborilor marcați fie cu un ciocan, fie cu două ciocane și pe lîngă aceasta d-sa a mai tăiat în delict încă 517 brazi.

Făcîndu-se o verificare a cantităților de lemn intrebuințate de d. Șoarec în construcțiunile sale, s'a constatat că cei 822 brazi conțineau 1.889 mc, pe cînd capul de ocol Merică constatase că a predat 1.586 mc, adică că predase mai mult 303 mc, în construcțiuni s'a întrebuințat numai 671 mc, și 500 mc, de fag, prin urmare capul de ocol Merică a predat d-lui Șoarec 1.218 mc, de brad și 660 mc., de fag mai mult de cît și i se cuvenea.

Pe lîngă faptele citate mai sus, silvicultorul șef Anania, s'a făcut culpabil și de delictul de luare de mită. In adevăr, cu ocaziunea unei perchiziții corporale ce i s'a făcut de d-nii judecător de instrucție și procuror de Bacău, ca comisiune rogatorie, numită de parchetul de Piatra s'a găsit asupra d-sale o scrisoare a d-lui Carol de Umlauff, administratorul societății anonime pentru exploatare de păduri și ferăstrae cu vapor, mai înainte P. C. Goetzet C-nie, prin care acesta oferea d-lui Anania suma de 2.000 lei, pentru a grăbi cu luarea în primire a parchetului de pădure a cărui exploatare fusese terminată de sus zisa societate.

După afirmația domnului procuror de Bacău, această ofertă a și fost acceptată de d. Anania.

Afară de aceasta, examinînd registrele societății anonime pentru exploatare de păduri și ferăstrae cu vapori, mai înaiute P. C. Goetzet C-nie, dl. procuror a mai constat că silvicultorul șef Anania a primit regulat de la această societate pe fiecare an, de la 1904 pînă la 1907 cîte 1.200 lei.

In urma constatării acestor abuzuri și acte săvîrșite de d. cap de ocol Merică și silvicultorul șef Mihail Anania, cari sunt pedepsite și de codul penal, amîndoi acești funcționari devenind nedemni de a mai rămînea în funcțiunile lor, rog respectuos pe Maiestatea Voastră, să binevoiască a aproba alăturatul proiect de decret de destituirea lor.

Litere-Științe-Arte

Figuri contimporane.—Spațiul nu ne îngadue să reproducem în întregimea lui prospectul, pe care l'au trimis de curînd doi confrați foarte activi, d-nii Th. Cornel și Marc A. Jeanjaquet, colaboratori ai ziarului „La Roumanie" și cari ne anunță editarea în fascicule a unei mari lucrări: „Figuri contemporane".

Lucrarea îmbrățișează toate ramurile de activitate socială, toate manifestările vieții contimporane romînești și va cuprinde un mare volum de 1500 pagini, dar tipărit în fascicule, pentru ușurința cetitorilor și cumpărătorilor.

Lucrarea va avea încă avantagiul de a apare în două limbi, romînă și franceză și va cuprinde în afară de text, un însemnat număr de ilustrațiuni.

Competința celor doi publicești ne inspiră încrederea toată și nu avem de cît cuvinte de laudă pentru inițiativa confraților bucureșteni. Despre succesul lucrării nu ne îndoim de loc.

*

Cartea intitulată: Impresii literare și anunțată în numărul de eri al ziarului e scrisă de d-na Izabela Sadoveanu.

*

A apărut No. 336 din „Biblioteca pentru toți", cuprinzînd: „Poezii" de C. Negruzzi, cu o notiță introductivă de P. V. Haneș.

„Biblioteca pentru toți" își continuă opera atît de utilă a popularizărei scriitorilor noștri din trecut.

Pentru iubitorii de literatură, cari vor să cunoască și opera scriitorilor noștri mai vechi, și pentru tinerimea școlară, publicarea aceasta e cît se poate de binevenită.

Volumul e precedat de admirabila introducere a lui V. Alexandri pentru ediția din 1872 și de o notiță introductivă de P. V. Haneș, care a îngrijit și de publicarea acestui număr.

*

A apărut de curînd raportul regiei franceze de tutunuri, conținînd o interesantă ochire asupra consumului de tabac la francezi.

Anul trecut s'a cheltuit rotunda sumă de 400 milioane pentru tutun. Cîștigul net al monopolului a fost extraordinar de ridicat: 310 milioane adică cu 7 milioane 200,000 lei mai mult de cît anul precedent.

Repartizat pe populație aceasta revine la 20,50 de cap dintre care 9.60 aproape intră în casa statului.

In anul 1907 s'a întrebuințat 60 milioane țigarete, iar 956 milioane este numărul țigărilor întrebuințate.

Ce du-a fum!

Informații

Eri s'a făcut la Caracal alegerea de delegați în vederea alegerei de deputat al colegiului III de Romanați.

Au reușit delegații partidului conservator-democrat, și anume d-nii:

M. Bibian, Vasile Oroveanu, Marcu Cioreanu, Costică I. Radovici, I. Stănculescu, Aurel Protopopescu, Const. Marinescu, Stavarache Borcescu, St. Bibian, Gh. Iatropol, G. Dobrotescu, E. Dulgherescu, N. S. Mărculescu. Gr. Toma Truică. G. Zaman, St. Economu, V. Brîndușaru, Gr. Carianopol, A. Oroveanu și D. Mihăileanu.

❑ D. A. A. Badareu sosește în Iașmîne Sîmbătă.

❑ După noul budget al ministerului instrucției țara a fost împărțită în șapte inspectorate școlare, din care prima cuprinde județele: Iași, Dorohoi, Botoșani Vaslui, Roman și Suceava, cu reședința în Iași.

❑ Consiliul general al județului va fi convocat la începutul lunei Februarie, cînd se va ocupa cu chestia drumurilor.

❑ Examenul de capacitate pentru matematici, care trebuia să se înceapă la 15 Decembrie a. c. s'a amînat pentru ziua de 8 Februarie 1909.

❑ D. Iencisk, consul Germaniei în localitate, a plecat în Capitală în virtutea unui concediu.

❑ Duminică se va ținea obișnuita conferență a institutorilor, la școala primară din Sărărie, de sub direcția d-nei Botez.

Va vorbi d-na institutoare Ciornei.

❑ E o adevărată batjocură ceia ce se face cu apa la noi în Iași.

Zilnic primim plîngeri și reclamațiuni asupra sistemului, nu știm de cine introdus. După acest sistem, cișmelele sunt deschise de la orele 9dim. pînă la 11, iar apoi stau închise pînă la 3 d. a., cînd după puțin timp iarăși sunt închise.

In intervalul cînd sunt deschise, apa din cișmele e luată de anumite sacale, pentru anumite persoane, și aceasta sub supraveghierea simigiilor, iar biata populațiune saracă e novoită să plătească 50 de bani putina de apă.

E o adevărată spoliațiune și ar fi bine să se ia măsuri contra spoliatorilor.

❑ La ambele secțiuni ale Curței aînceput astă-zi judecarea proceselor electorale.

Secția I-a a Curței a șters dintre alegătorii colegiului I de cameră pe vestiții Eduard și Iorgu Motăș din Vaslui.

❑ Astă-zi—și nu ieri, cum s'a anunțat greșit—se efectuiază alegerea colegiului II de Vaslui.

Opoziția liberală luptă și în această alegere.

❑ **Din Bucovina.**—D. prof. dr. Sextil Pușcariu a fost numit profesor ordinar pentru limba și literatura romînă la universitatea din Cernăuți.

— Administratorul parochial din Clivodin păr. Ioan Popescu a fost numit catehet pentru școala gr. or. de băeți din Cernăuți. Păr Dim. Georgescu, cooperator în Dorna, a fost numit paroh pentru parohia vacantă Terebleea.

Păr. Simeon Reli a fost numit cooperator la Boian-Lehăceni.

— Sămbata trecută a încetat din viață baronul Alexie Mustață, frate cu reposatul baron Nicolae Mustață. Osemintele defunctului au fost depuse în cripta familiară de la Sadagura.

— Comitetul electoral creștin-social, compus din 62 membri s'a constituit astfel: dr. Adelsberg președinte; cons. de trib. I. Calinescu și Sadovski vice-prezidenți; d-nii: Mihai Chisanovici și Meremuk secretari, iar d-nii F. Mauz și O. Alias casieri.

— Sf. Sa păr. C. Tarangul din Suceava, a primit rangul de nobil, cu ocazia jubileului împaratului.

— Cantorii bisericeşti din Bucovina au trimes zilele trecute o deputaţie la Imparatul şi la ministerul cultelor. Deputaţia a fost primită atît de Imparatul cît şi ministru, care le-a promis îmbunătăţirea soartei lor.

— La Sirete va avea loc Duminică 10 Ianuarie st. n. în sala „Annahof" o petrecere cu dans şi concert, dată de societ. de lectură „Renaşterea".

— In Suceava a apărut „Foaia soc. Liga Romînilor", organ pentru interesele societ. naţionale.

❑ Aflăm cu plăcere că mîine va avea loc la Fălticeni logodna d-lui locot. Alexandru Voinescu, cu distinsa d-şoara Zoe Andreescu, fica d-lui colonel Andreescu din Bucureşti, şi nepoată d-lui Gh. Străjescu.

Felicitările noastre.

❑ Următoarele păduri ale statului se vor vinde spre exploatare în ziua de 10 Ianuarie 1909, pe contul antreprenorilor care n'au plătit arenda de 1 August 1908 păduri care se vor licita în localul prefecturii judeţului Iaşi:

Cordăreni, Zamostea, trupul Dealului, Goroveni, din jud. Dorohoiu, Vorona, jud. Botoşani, Băiceni, Cărligul, cont. Spănzuraţii şi Palmacii, Trupul de pădure Breazu şi Golăeşti, jud. Iaşi, Secăleni jud. Roman.

DIVERSE

— Comitetul societăţii Moldova a demisionat în corpore, la olaltă cu preşedintele seu, Const. Ionescu.

Joi va avea loc alegerea noului comitet.

— Aflăm cu plăcere că d-na Ortansa Panu, soţia d-lui Orest Panu, a dat naştere unei copilite.

Să le trăească.

Campania contra I. P. S. S. Mitropolitului

O scrisoare a diaconului G. D. Şerban

Domnule Director,

Am trimis următoarea scrisoare directorului revistei „Biserica Romînă" care m'a lovit în cea mai scumpă a mea afecţiune:

De cînd a apărut informaţia în ziarul d-voastră No. 2, din 1 Decembrie 1908, relativ la copila mea, mă simt zguduit moralicește destul de grozav, nu mai am liniștea trebuitoare unui om, care să-şi dea seamă în aşa de grele împrejurări.

E atît de grozav ceia ce aţi scris, în cît mi-a venit să cred, că d-voastră nu aveţi copii, ca să cunoaşteţi şi să simţiţi durerea unui părinte. Dar unde mai pui turburarea ce s'a adus în toate straturile societăţei? Nu pot să apar pe stradă din causa atîtor priviri întrebătoare şi interviewuri; iar versiunile care circulă din gură în gură, sînt prea jignitoare, pentru onoarea mea de cleric şi tată al copilei.

Mă mir ca d-voastră care aţi primit un denunţ, atît de grav, măcar pentru durerea ce aţi, prevăzut poate că voi avea-o, şi pentru cinstea unei copile fără mamă, nu v'aţi gîndit ca mai întăi să întreprindeţi o cercetare ca ziarist, pentru a vă convinge în persoană de gravitatea faptului. Aţi reprodus denunţul, l-aţi dat publicului fără a cunoaşte greutatea persoanelor ce au denunţat şi cauza pentru care s'a făcut aceasta. In aceste împrejurări grele, am fost nevoit să fac în persoană şi la faţa locului cercetări, şi cele descoperite m'au mai bucurat.

Totul să reduce la răsbunarea contra copilei, în urma însărcinărei ce i s'a dat ca secretară a monăstirei, şi în urma alegerilor ce s'au urmat în personalul de administraţie.

Eu nu vă voi îndruma, cum trebue să faceţi şi D-voastră o cercetare, dar e cavaleresc să o faceţi, şi vă pot indica persoane cu care puteţi vorbi în această privinţă, chiar şi cu toţi Botoşenenii. Vă indic: pe d. G. Caniola directorul prefecturei (Botoşani) şi pe d. farmacist Alexandru Şmeltz, actual deputat, care a fost cu părintele Mitropolit Partenie în acele timpuri la monastirea Agafton. Vă indic pe d. Vîntu defensor, care vă poate da bune informaţii relativ la cele administrative de mai sus, căci înainte de alegeri d-nia sa a avut o anchetă la faţa locului tot în afaceri de administraţie, şi atunci vi se va lumina înaintea ochilor, şi veţi vedea ce pacat aţi făcut lovind în onoarea singurului meu copil, care numai în monastire, nu eram decis să rămîe pentru totdeauna. Ci scopul meu a fost numai de a o căsători.

Eu roşesc numai cînd mă gîndesc cam ce fel de persoane va indus în aşa de mare eroare, şi cu ce meşteşug ca să vă decidă a publica acea calomnie.

Cum vedeţi acele persoane a lovit grozav în inima mea şi în viitorul copilei, căci dată mentalitatea publicului de astăzi, pe lîngă cele cetite, apoi şi exagerează, şi aceasta numai că aţi pus bază pe un denunţ, anonim, sau cu nume fictiv, fără a face ancheta pe care de obicei ziariştii o fac şi în cazurile cele mai puţin grave.

Vă declar pe onoarea mea de tată, în urma cercetărilor ce le-am făcut la faţa locului cum că copila mea este nevinovată şi cu totul streină de acea mişelie debitată prin denunţul ce d-voastre aţi primit, totul reducîndu-să la o intrigă din răsbunare în urma însercinării ce i s'a dat ca secretară a monastirei, în lipsă de o alta mai cu talent la scris de cît ea.

Şi vă rog a publica această scrisoare în ziarul ce d-voastre conduceţi pe răspunderia mea. Şi cred că veţi face aceasta, căci pe lîngă că legea îmi dă acest drept apoi şi d-voastră veţi fi destul de drept, căci dacă aţi publicat un asemenea denunţ, iscălit sau neiscălit de persoane care din răsbunare a căutat să lovească atît de grozav, cu atît mai mult, veţi publica şi această scrisoare pe care o iscălesc destul de clar.

Diacon G. D. Şerban
pictor bisericesc, Sf. Spiridon Iaşi

Ultime informaţii

❑ **Cinstea junimiştilor.**—*„Monitorul Oficial" de azi publică raportul către Rege, prin care ministrul domeniilor cere destituirea silvicultorilor defraudatori din Neamţ.*

In acest raport se poate vedea şi rolul, —pe care nu-l calificăm noi, dar îl califică ministrul,—jucat în această afacere de d. Al. Şoarec, fruntaş junimist din localitate, care a primit „1218 m. c. de brad şi 660 m. c. de brad mai mult de cît i se cuvenea".

❑ *Consiliul comunal din Ploeşti ţinînd ieri o şedinţă secretă, a discutat asupra expunerei făcută de d. primar I. R. Stanian. despre abuzurile săvîrşite de foasta administraţie comunală conservatoare.*

Consiliul a decis ca d. G. C. Dobrescu, fostul primar, să fie dat în judecată.

D. Parascheva, consilier comunal, a făcut opinie separată.

Acesta este un infam truc electoral. După aproape doi ani de la plecarea foastei administraţii, s'a hotărît acum, fiind-că este o alegere la Ploeşti, darea ei în judecată.

❑ **24 Ianuarie în Iaşi.**—Iată programul provizor al felului cum va fi sărbătorită în Iaşi aniversarea *Unirei.*:

Tedeum oficiat la catedrala mitropolitană, la orele 9 dimineaţa, la care vor asista elevii tuturor şcoalelor şi profesorii lor. Vor fi invitaţi şi studenţii. In catedrală se va ţinea o predică ocazională de unul din membrii clerului; după slujba divină se va face o procesiune în Piaţa Unirei, unde se vor ţinea cuvîntări; la orele trei d. a. se vor întruni, la teatrul Naţional elevi şi studenţi unde va ţinea o prelegere profesorul P. Rişcanu; cursurile şcoalelor secundare de băieţi vor cînta „Imnul Regal", „Deşteaptă-te Romîne", şi „Hora Unirei", în timp ce treizeci şi două eleve, de curs secundar, reprezentînd cele trei zeci şi două judeţe, în costume caracteristice, vor juca „Hora Unirei"; iar altele, în număr potrivit, în jurul lor, vor represinta provinciile subjugate.

In tot acest timp corurile de fete, jos, în locul orchestrei, vor cînta Hora Unirei. Se vor recita poezii ocazionale.

Serbarea va dura 2—3 ore. Societatea dramatică va fi învitată să dee o reprezentaţie teatrală în seara zilei.

Biletele pentru această reprezentaţie vor fi distribuite de direcţia liceului internat. Conferinţa a ales o comisiune compusă din trei directori şi anume: doamna Agripina Buţureanu, directoara şcoalei normale de fete „M. Sturdza" şi domnii M. Tomida şi Gr. Bîrsan, directorii liceelor locale, care să se ocupe cu redactarea programei definitive.

❑ Joui 18 Decembrie a. c., se va deschide în palatul Sturdza, din str. Carol No. 23, un bazar în folosul şcoalei de cusuturi romîneşti „Domniţa Ruxanda", cu obiecte lucrate de elevele acelei şcoli.

Vînzarea va dura până Sămbătă 20 Decembrie. Intrarea 50 bani.

Publicul care se interesează de progresul acestei şcoli, doritor de a lua ori-ce informaţiuni, este rugat a vizita această mică expoziţie.

❑ Luni, la 15 Decembre, funcţionarii C. F. R. vor da un banchet de adio d-lui Em. Miclescu fostul direrctor general. Banchetul va avea loc în sala Liedertafel din Bucureşti şi va costa 25 lei tacîmul. Din Iaşi s'au înscris la acest banchet d-nii:

Inginer Carp, Ing. Casete, Ing. Antoniu, Ing. Niţescu, Ing. Protopopescu, Ing. Hurmuzescu, Ing. Poter, maestru Rădulescu de la atelierile Nicolina, şeful gărei Iaşi Iordănescu.

❑ Astă-noapte a fost arestat la crîşma lui I. Climer din strada Gărei, austriacul Neculai Antoriac, asupra căruia s'a găsit suma de 177 lei, un ceas şi mai multe lucruri.

El a fost dus la comisia I-a, unde a mărturisit că acum cîte-va zile, a făptuit un furt în Dorohoiu, în tovărăşia unui evreu din acel oraş. Ei au furat cîte-va mii de lei, însă Antoriac spune că tovarăşul lui l'a tras pe sfoară fugind cu banii. Antoriac a declarat că are un geamantan la cîrciumarul Climer, în care mai are o sumă de bani. Luîndu-se cheia geamantanului de la Autoriac un poliţist s'a dus la Climer, însă a găsit geamantanul descuiat şi în el nu se afla nici un ban. Antoriac pretinde că numitul crîşmar i-ar fi furat banii din geamantan.

Azi dimineaţă, în zorii zilei Antoriac a reuşit să evadeze din arestul comisiei I-a.

Şeful siguranţei din Dorohoi a sosit azi aci pentru a'l conduce l'a Dorohoiu.

❑ In ziua de 29 Decembrie a. c. se va ţinea la primărie licitaţia pentru vînzarea mai multor porţiuni de terenuri, proprietatea comunei Iaşi.

❑ In urma cercetărilor ce s'au făcut în chestia furtului de timbre de la debitanta din palatul justiţie, se zice că s'ar fi constatat că furtul ar fi fost comis de un copil, pus la cale de o altă debitantă şi că ar mai fi implicată şi o femee care aducea tutun pe la debitanţi.

❑ Mîine seară Sîmbătă va avea loc la societatea de gimnastică, sport şi muzică, obişnuita serată dansantă săptămînală.

❑ Astă-zi s'a oficiat cu o deosebită solemnitate hramul bisericei sf-lui Spiridon.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Arhiereul Ghenadie Georgescu, egumenul bisericei, asistat de economul stavrofor Dimitrie Popa şi preoţii: I. Gotcu, Chiriac Neculau şi V. Ionescu.

Serviciul liturghiei a fost acompaniat de corul bisericei condus cu multă pricepere de d. Const. Cortez, care îşi dă mult interes pentru buna conducere a corului.

Au asistat epitropii şi funcţionarii casei sf. Spiridon, precum şi un foarte mare număr de credincioşi.

Contra uzului, anul acesta nu s'a mai făcut recepţie la epitropie.

Mîine clerul bisericei va oficia un parastas pentru pomenirea ctitorilor şi donatorilor cassei.

❑ Un mare incendiu a distrus casele locuitorului Iohan Brodner, din satul Cîrjoaia, comuna Băiceni.

Incendiul a mai distrus o şură şi un coşer cu popuşoiu.

❑ Consistorul spiritual al Mitropoliei a fost convocat pentru ziua de 18 Decembrie, cînd va judeca procesul preotului Gh. Maxim, de la biserica sf. Teodor şi în ziua de 19 Decembrie, cînd va judeca alte procese.

❑ Ministrul şcoalelor a dispus să se introducă maşini de scris la toate secretariatele şcoalelor secundare din Iaşi.

❑ Pentru procesul maior Ciecazan—locotenent Rozescu, au fost rezervate zilele de 18, 19 şi 20 a. c.

❑ Liberalii susţin că d. Stelian ar fi renunţat la faimosul seu punct din anteproiect, referitor la judecătorul unic.

❑ Consiliul profesoral al facultăţei de litere şi filosofie în şedinţa sa de aseară a ales ca delegat în senatul universitar pe d. Theohari Antonescu în locul d-lui prof. P. Rişcanu al căruia mandat a expirat.

❑ Consiliul facultăţei de drept va fi convocat zilele aceste pentru a se pronunţa asupra recomandărei d-lui agregat definitiv George Tabacovici, de a fi ridicat la rangul de profesor definitiv.

❑ **Judiciare.**—Domnii profesori doctori Marinescu, C. Botez şi docent doctor Al. Brăiescu, s'au transportat alaltăieri, la domiciliul doamnei Adela Kogălniciauu cu care au convorbit aproape două ore, spre a-i constata starea mintală.

Domnii doctori Botez şi Brăiescu vor mai chestiona pe d-na Kogălniceanu, care, pînă în prezent, ar fi respuns foarte lămurit la toate chestiunile; iar de va fi nevoie va mai veni şi profesorul Marinescu.

Tribunalul a fixat astfel onorariul medicilor: o mie lei d-lui Marinescu şi cîte patru sute lei d-lor Botez şi Brăiescu,

— In procesul doamnei Anna Wolfsonn, curtea a respins ieri ambele apeluri şi a întărit amenda de cinci sute lei dată de tribunal.

Se ştie că acest faliment a figurat între acuzările d-lor Cuza-Hamangiu.

— Pedeapsa de cinci ani închisoare corecţională la care juraţii l'au condemnat pe asasinul D. Tomiţă a rămas definitivă—condemnatul ne făcînd recurs în termen legal.

— Neculai Brînzoi, care a fost condemnat la şase ani reclusiune pentru lovituri cari au pricinuit moartea, a semnat azi recursul în casaţie.

❑ Trupa de indieni care dă reprezentaţiile sale la Teatrul Sidoli atrage o mulţime de lume care apreciază foarte mult producţiunele ei. Aceste producţiuni, într'adevăr uimitoare, se văd pentru prima oară în oraşul nostru. De remarcat marea preciziune în feluritele lor lucrări.

Afară de acesta Miss Claire nu mai puţin delectează publicul cu variatele sale instrumente muzicale. Atît indienii cît şi Miss Claire au fost cu belşug răsplătiţi de numerosul public cu aplauze nenumărate.

Pe lîngă aceste producţiuni, 3 părţi mari de cinematograf cu scene din cele mai noi, între altele vînătoarea după hipopotani merită a fi văzută. In programul de astă seară s'au intercalat o mulţime de vederi noui.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	168 lei
Victor Costin	10 lei

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 11 Decembrie.

Intrunirea de la clubul conservator-democrat

Bucureşti.—Aseară a avut loc la clubul codservator democrat o mare întrunire la care au luat cuvîntul d-nii N. Fleva, Al. Badareu şi Take Ionescu.

D. Neculai Fleva urcîndu-se la tribună e primit în aplauze şi urale.

Am venit la club, spune d-sa, spre a cunoaşte de aproape pe toţi membrii acestui club de supt şefiia d-lui Take Ionescu, clubul conservator democrat, care aş vrea să fie mai mult democrat de cît conservator.

Dacă m'am înregimentat în partidul conservator democrat, n'am făcut'o pentru că Take Ionescu n'are moştenitori pentru şefie. Şi fiindcă au circulat diferite svonuri, ţin să declar că eu nu umblu după şefie, şi că chiar dacă d. Take Ionescu mi-ar oferi-o eu n'aş primi-o. M'am înregimentat ca soldat credincios şi voi lupta pentru interesul general şi pentru progresul acestui partid.

D. *Alex. Bădăreu.* Salută intrarea d-lui Fleva în partid şi spune că ea a fost primită cu multă bucurie şi entusiasm.

Vorbeşte de progresele pe care partidul conservator-democrat le-a realizat in scurt timp, şi că acest partid va merge şi mai departe.

Vorbeşte apoi de cartelul liberalo-junimist şi spune că el e dovada cea mai vie a slăbiciunei acestor două partide.

D. Take Ionescu. Relevă că acum 24 de ani a făcut cunoştinţă cu viaţa de partid politic în casa d-lui Fleva, şi că astăzi după 24 de ani se află împreună. Vorbind de chestia şefiei, spune că atunci cînd s'a înfiinţat partidul, s'a propus ca să se alcătuiască un comitet conducător care să aibă un preşedinte.

Propunerea nu a fost admisă şi cu toţii au fost de acord ca partidul să aibă un şef. Relevă bucuria mare care se manifestă în partid prin intrarea domnului Fleva.

D. Take Ionescu, relevă apoi triumfurile din alegerile trecute precum şi triumful de eri de la Caracal şi Corabia, unde au reuşit delegaţii partidului conservator democrat pentru alegerea de la Romanaţi. Termină spunînd că are încrederea că şi de data aceasta succesul va fi de partea partidului conservator democrat.

Audienţă la Palat

Bucureşti.—D. N. Fleva a fost primit în audienţă, ieri seară, de M. S. Regele.

Intruniri liberale

Bueureşti.—Liberalii au ţinut aseară întruniri la culorile de roş, verde şi galbăn.

La culoarea de roş au luat cuvîntul d-nii Emil Costinescu, Vintilă Brătianu şi Eleftherie Ionescu; iar la culoarea de galben d-nii Procopie Dimitrescu, Hagi Tudorake şi Ionel Brătianu.

Neînţelegerile de la Prahova

Bucureşti.—Deputaţii şi senatorii din Prahova au fost învitaţi ieri să vie la ministerul de interne. D. Brătianu a făcut toate chipurile ca să împace pe d-nii Radovici şi Teodorini, cei doi şefi liberali.

Incercarea a rămas infructuoasă, aşa că alegerea de la colegiul II de Senat este perdută pentru liberali.

Violente manifestaţii

Paris.—Violente manifestaţii s'au reînoit în jurul facultăţei de medicină, din cauza noilor cerinţe la concursul de admisibilitate la agregare.

Un grup de manifestanţi s'a dus la Senat, a spart nişte geamuri şi a însultat pe generalul comandant militar al palatului Luxemburg.

Chestia Cretei

Constantinopol.—Presa turcească începe a se ocupa în mod serios de chestia Cretei, aceasta în urma reproducerei de ziarul „Neologos" a unei cuvîntări atribuite Regelui George, care ar fi exprimat speranţa să vadă în curînd deputaţi Cretani în Camera grecească.

„Yeni Gazeta" declară că Regele Greciei uită că otomanii, liberaţi de tiarele sclăviei, au jurat să jertfească pînă la ultima picătură de sînge, pentru a pastra neatins, fie-ce petic din pămîntul lor sfînt. Ziarul mai reaminteşte apoi Regelui, că a mai probat într'o vreme puterea armatei turceşti.

Se anunţă un mare meeting de protestare, urmat de altele, dacă se confirmă că Regele Greciei a rostit asemenea cuvinte.

Criza ministerială din Portugalia

Lisabona.—D. Azevedo a refuzat să formeze cabinetul.

Regele a chemat pe d. Sebastiano Telles, fost ministru de resboiu în cabinetul Amoral.

Explozeul marelui vizir

Constantinopol. — Ziarul „Ikdam" spune că marele vizir, va ţinea Sîmbătă la Cameră un expozeu, asupra politicei interne şi externe a guvernului.

Negocierile cu Austro-Ungaria vor începe peste vre-o două zile.

Anunciu

Se aduce la cunoştinţa generală, că de la 23 April 1909, se va da în chirie **Otelul Naţional** (Zoller) cu parte din mobilierul său, situat în oraşul Dorohoi strada Grigori Ghica V. V. No, 26

Amatorii de a lua în chirie acest otel, se poate adresa pentru ori ce informaţiuni, atît la oficiul Creditului Urban în Iaşi cît şi la reprezentantul seu din Dorohoi, d. avocat Ernest Canano.

DIRECŢIUNEA

Inainte de a contracta pentru
Instalatiuni de Canal, Apă şi Electricitate
Informaţi-vă în interesul D-tră propiu la
BIROUL TECNIC
din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 12 al
Inginerului I Schwartz
care se va deschide în luna Ianuarie 1909

După o practică specială făcută în ultimul timp în străinătate Inginerul Schwartz este în măsură a executa toatc lucrările atingătoare de

Electricitate, Canal, Apă, Closete
Aranjamente Sanitare, etc.
dupa ultimele sisteme

Aceste lucrări vor fi executate cu strictă exactitate şi în condiţiunile cele mai convenabile.

Informaţiuni, Devize şi Explicări

Sunt puse în mod gratuit la dispoziţia onor Public, la

BIROUL TECNIC
Iaşi. Str. Lăpuşneanu 12

Atelierul de
Fotografie Artistică WEISS
IAŞI—PIAŢA UNIREI
5 LEI, 12 FOTOGRAFII MIGNION

Teatrul Naţional
SOCIETATEA DRAMATICA
Representaţie de Beneficiu
SĂMBATA, 13 DECEMBRE 1908
Se va juca
In largul Oceanului

Comedie feerică în 10 tablouri de M. Morel.

Tabloul I.=Santino Iobsen & Comp.
Tabloul II.—Doui buni camarazi.
Tabloul III.—Pungaşii şi Pungăşiţii.
Tabloul IV.—Orfana.
Tabloul V.—Fostul toboşar de la al 52-lea.
Tabloul VI.—Mănăstirea Ave Maria.
Tabloul VII.—O idee a lui Beber.
Tabloul VIII.—Puntea Gibraltarului.
Tabloul IX.—In largul Oceanului.
Tabloul X.—La Casa de nebuni.

Grigore Dimitrescu
Doctor în drept, fost supleant la trib. Iaşi
AVOCAT
Str. Carol 14

ULTIMELE NOUTAŢI
In lenajuri, mătăsuri şi catifele
au sosit la Magasinul
A. M. DIAMAND

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPH

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Velaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Simbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Facori.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare şi iesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Pădurari* şi al Tramvayului electric

Str. Gelia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Gelia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cişţiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciul cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iaşi .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 608 —Duminecă 14 Decembre 190

INTRE NOI ȘI EI

Presa colectivistă este curioasă să știe, cari sunt și în ce constau deosebirile, dintre noi și partidul d-lui Carp. Curiozitatea aceasta ar fi legitimă, și am fi datori cu toate lămuririle și declarațiunile necesare, dacă reaua credință, care stă la baza ei, nu ar fi vădită.

In adevăr, partidul conservator-democrat, ca organizm politic independent, există de un an. In tot acest timp, el a purtat o campanie politică, cum rar s'a văzut chiar în istoria partidelor vechi. A început cu o declarațiune de principii și cu un program; iar tot timpul de la formațiunea lui și pînă astă-zi a luptat tocmai pe baza principiilor cuprinse în acea declarațiune și în acel program. A necunoaște deci natura deosebirilor, cari sunt între partidul nostru și partidul d-lui Carp, înseamnă, pentru presa colectivistă, care a azistat la luptele noastre de la început, o vădită rea credință.

Căci *Viitorul* se întreabă, dacă deosebirile dintre noi și carpiști sunt „numai de metodă sau și de principii". Dar înainte de a ne întreba, gazeta liberală trebuia să se întrebe ea însă-și, dacă deosebirile de metodă numai fac posibilă existența unui partid. Și răspunsul la această întrebare ar fi fost de natură a da a priori un rezultat *negativ*, ceea ce negreșit ar fi evidențiat lipsa de logică și inutilitatea întrebării. Căci deosebirile de metodă, dacă pot naște disensiuni în sînul unui partid, ele însă nu pot provoca dezbinări atît de profunde, în cît să determine prefacerea desăvîrșită a partidului prin desfacerea lui în două partide noi și distincte.

Dar *Viitorul*, care are menirea să susție o anumită politică și să apere anumite interese, chiar riscînd buna credință, de sigur că nu și-a pus această întrebare logică și firească. Și ast-fel trebue să discutăm chestiunea pe care o ridică, de alt-fel cu destulă preciziune.

Așa dar, între partidul conservator-democrat și între partidul conservator există deosebiri de principii, sau numai de metodă?

Intrebarea pusă este și rezolvită. Pentru ca să existe deosebire de principii între noi și carpiști, ar trebui ca și carpiștii să aibă principii. Or, tocmai această condițiune esențială nu este îndeplinită. Partidul d-lui Carp, afară de cîte-va interese de castă, pe care le apără cu o îndărătnicie energică, nu a manifestat nici-odată și sub nici o formă nici un principiu de guvernare politică. Este adevărat, că d. Carp a invocat și invoacă adesea așa numita „idee conservatoare"; dar ideea conservatoare nesistematizată într'un program de reforme, neconcretizată într'o acțiune politică definită, rămîne ceea ce e, o entitate metafizică. Și entitățile metafizice n'au fost și mai ales nu sunt principii de guvernămînt într'un stat constituțional.

Noi nu contestăm, că d. Carp și partidul său, junimist odinioară, conservator astă-zi, după ce s'a sporit cu elementele credincioase familiei Cantacuzino, n'a avut nici o acțiune politică, ci numai că acțiunea politică a d-lui Carp și a partidului său n'a conținut, nici nu s'a concretizat în principii politice bine definite. D. Carp și partidul său, a lucrat în cîmpul politicei romînești, dar lucrarea este mai cu seamă *negativă*, înrîurirea pe care a exercitat-o d-sa era mai ales în senzul de a împiedeca ceva, de cît de a realiza ceva. Și o acțiune negativă nici nu concretizează principii, nici nu se conduce de principii, ci numai de interese.

Așa fiind, cum putem discuta chestiunea deosebirilor de principii între noi și partidul conservator, cînd de la început ne izbim de această piedică: partidul conservator n'are principii. Deosebirea, din acest punct de vedere, dintre noi și partidul conservator cade pe al doilea plan, pencă o altă deosebire, mai profundă, se pune înainte: *partidul conservator n'are principii.* Și nici comparație și nici discuție nu poate fi cu privire la două lucruri, dintre cari unul este imaginar.

De ce dar *Viitorul* a ținut cu orice preț să pună în discuțiune chestiunea aceasta? Explicațiunea nu este greu de dat. Chestiunea „deosebirilor de principii sau numai de metodă" roade foarte adînc și foarte dureros pe partidul de la cîrmă, și o soluțiune a ei pare indispensabilă unei anumite părți a partidului liberal. In partidul liberal se pune în adevăr cu o logică inebranlabilă chestiunea deosebirilor de principii și de metodă; într-cît cele două mari fracțiuni ale acestui partid, atît de deosebite în acțiunile și vederile lor politico-sociale, au ajuns a constata, că dezbinările lor se datoresc nu numai unor metode deosebite cu cari lucrează, ci și unor principii deosebite de cari se conduc. Poporanismul unora, cu toate consecințele lui țărăniste, este evident în dușmănie cu liberalismul celorlalți.

Dar dacă chestiunea aceasta interesează atît de mult însă-și existența partidului liberal, în formațiunea lui de astă-zi, presa colectivistă să facă bine să n'o exteriorizeze, ci s'o păstreze pentru discuțiunea *en famille* ce va să vie. Alt-fel noi îi vom contesta și buna-credință și buna pricepere a propriilor ei interese.

Manoliu

Procesul contra noastră

Discuția la Mesaj, în Cameră, a adus, de această dată, o notă nouă - de și ea este de toate zilele în afară de Parlament: oratorii liberali, de comun acord cu oratorii junimiști—au atăcat cu obișnuita lor vehemență partidul conservator-democrat, au atăcat și pe șeful acelui partid, fiind-că el face parte din Cameră.

Aceasta o fac în toate zilele în presa lor—pe care n'o citește nimeni; în intrunirile lor—la care nu vine nimeni.

Acum cartelații au făcut-o și în Cameră. Nu s'a rostit un discurs în care să nu se fi dat liber curs amărăciunei că noul partid există; durerei—că el este și va fi. Atacurile ar fi fost, poate, mai puțin violente, dacă discuția la Mesaj n'ar fi coincidat cu oare-cari alegeri parțiale, cari stau în gît părților cartelate.

Altmintreli nu s'ar putea înțelege, de cît doar prin o complectă lipsă de idei, ca discuțiile la Mesaj, cari ar trebui să cuprindă vederile partidelor politice, ideile și idealurile lor, ca asemenea discuții să fi coborîte la nivelul odios al unei înjurături puse pe hîrtie de Ion Nădejde.

La Senat s'a enervat numai bărbatul cu noroc, pe cînd la Cameră au sărit cu toții, liberali și junimiști, ca să facă procesul partidului nostru.

Nu era nevoe—dar s'a afirmat cartelul și cu prilejul discuțiunilor asupra Mesajului. S'a arătat din nou că două partide, ambele vechi, ambele istorice, s'au unit spre a distruge un partid nou.

Cu două partide contra lui și cu Țara pentru el—partidul de sub șefia d-lui Take Ionescu va merge tot înainte—spre biruința totala.

„NE INSPIRA"

Iorganizarea partidului conservator-carpist din Iași de la afacerea Șumuleanu, și, pe urmă, de la o chestie pur universitară—a fost subliniată de noi și comentată cu cuvenitele puncte de esclamație.

Spre respuns—chestia universitară a fost falșificată, iar cealaltă, cîrciumărească, a fost tratată cu un răspuns subțire. Respunsul acela are două părți subțiri: ziarul junimist justifică via parte ce a luat-o la sărbătorirea chimistului, prin aceea că el—ziarul—trebue să ție pe cititorii sei în curent cu tot ce se petrece în Iași,

Un pleonasm—firește: ziarul acela n'are cititori. Iar publicarea sărbătorirei n'a fost pură operă de reportaj, fiind-că sunt multe, foarte multe alte fapte, în adevăr importante, cu cari... cititorii acelui ziar nu sunt puși în curent, fiind-că —și aceasta este natural—ziarul neavînd cititori, n'are nici reporteri.

Adevărul este că, lasată pe seama unor inconștienți, latura intelectuală a partidului carpist local, după exemplul inconștientului N. Filipescu, s'a dedat cu naționaliștii—în desperare de cauză.

Respunsul are, însă și a doua parte: ni se spune acolo că „Evenimentul" este inspirat de d. M. B. Cantucuzino. Foarte mare cinste pentru șeful local al partidului conservator de-a fi inspiratorul unui ziar, care dacă n'ar înjura—n'ar mai avea rost să existe.

Și hora, care s'a încins deună-zi cu d. Abgar Buicliu cu tot—a fost inspirată tot de d. M. Cantacuzino, întru cît acea horă fu redănțuită, a doua zi, în coloanele *Evenimentului.*

Ce știe satul nu știe, însă, și bărbatul: ziarul junimist se zice inspirat de d. Cantacuzino; garantăm că d-sa nu știe nimic despre această cabală.

CATE VA NOTE

Calomniatorul prin presă Iițic Haimsonn, de profesiune cîrciumar, a închis dugheana ieri seara, Vineri, ca de obicei, fiind-că de cu seară, Vineri, și pînă a însera, Sîmbătă, el se odihnește.

A mîncat și s'a așezat pe laviță; iar Malca, nevasta sa, s'a așezat la gura sobei, ca să-i se desghețe mîinele.

— De ce oftezi, Iițic, îl întreabă femeea? De ce n'ai vorbit un cuvînt totdrumul, de la sinagogă și pînă a casă?

— Fiind-că n'am voit să scot mîinile din buzunare.

— Ce-are de-a face mîinile cu vorba?

— Eu, cînd vorbesc, trebue să dau din mîini. Și n'am vrut să dau din mîini fiind-că era frig—și fără să dau din mîini, n'a și fi putut vorbi.

— Dar acum îmi poți spune ce-a fost la proces. Ce-au spus avocații?

— Avocații lui au spus că suntem jidani.

— Mare lucru! Și alta?

— Că noi punem în vin acid salicilic.

— De ce n'ai spus că tu pui apă?

— Eu n'am spus nimic. Presidentul mi-a spus: „cum te chiamă, acuzatule?" Și eu am răspuns: „nu mă chiamă acuzatele, mă chiamă Iițic Haimsohn".

— Dar jurații—ce ie asta?

— Oameni care jură.

— Parcă tu nu juri? Dar Iorga ce-a spus?

— A spus că el nu este contra jidanilor, dar vrea să fie numai Romîni.

— Cum vine asta.

— Ca pe timpul lui Haman: să ne spînzure pe toți.

— N'ai trebuit să iscălești Memoriul. Acum tragi pacatul pe degeaba.

— Pentru a doua oară în viața mea: cînd m'a luat în armată am plecat și te-am lasat cum ieși acum. Cînd m'am întors te-am găsit cu burta mare. Te-am întrebat: „Cum se poate, Malcă? Mi-ai respuns: „am recit, se vede"...

— Iar începi, Iițic?

— Dar tu de ce începi iarăși cu procesul?

OAMENI ȘI LUCRURI

Lupta pentru frumusețe

Anglia e de sigur țara cea mai bogată și cea mai puternică în Europa. Intr'o singură privință sufere, poate, faima ei și anume—în materie de frumusețe, începînd cu cea mai esențială și mai superioară între toate, frumusețea femeească. Dar și în această direcțiune Anglia începe a fi nu numai ambițioasă, ci și la înălțime. Nu de mult, într'un concurs de frumusețe anglo-americană, Britania a reușit cu succes și „regina" proclamată între femeile engleze rivaliza cu mîndrie cu „regina" frumuseților americane. Iar acum un director de teatru a dat de știre că e dispus a angaja în condițiuni excelente pentru al său „institut artistic" un număr de douăsprezece domnișoare „dintre cele mai frumoase" ale Regatului unit. Anunciul avu un răsunet formidabil; 6000 de candidate își trimiseră fotografiile, iar acum o mare publicațiune engleză face apel la gustul cetitorilor săi supunîndu-le rînd pe rînd fotografiile în chestiune, pentru ca lumea să... voteze și să aleagă pe cele mai frumoase.

E o senzație extraordinară și va fi o adevărată luptă în jurul buletinelor de vot; un concurs în toată puterea cuvîntului, menit nu numai să aleagă un număr de frumuseți, dar și să pună la încercare gustul însuși, criteriul englezilor în acastă delicată materie. Căci nu e, într'adevăr, temă mai delicată și mai complexă decît alegerea între o femee frumoasă și alta; iar ceea ce, mai presus de toate, face greutatea alegerei—„l'embarras du choix" este că oferi alegătorilor nu frumuseți de femei, ci portrete, lucruri reci, neînsufletite.

Le froid rayonnement de clartès sans tandresses).

E cu neputință ca între mii de fotografii să poți alege cîte-va femei, în adevăr cele mai frumoase, pentru că frumusețea trebuie să fie vie, reală, încarnată, iar nu zugrăvită; ea e făcută din mișcare, din graiu, din priviri cu scînteietoare reflexe ale dorințelor, izvor de chemări, de îndemnuri, de plăceri, de făgăduinți; e făcută din căldură, din speranțe, din bucurie și tristețe, din mister, din mii de înfiorări ce evocă apropierea de dînsa, ca să-i scrutezi adîncimea ochilor, să-i simți parfumul corpului, splendoarea ființei întregi, lumina unui cuvînt, voluptatea unei atingeri, sau să-ți dee măcar durerea unei dezamăgiri...

Iar toate aceste nu le găsește „alegătorul" între mii de fotografii pentru care e chemat să „voteze", ci numai în fața femeei însăși, alături de ea... De aceea lupta și reclama ziarelor engleze sunt numai de o seriozitate relativă. Cu cele 6000 de portrete... moarte Anglia va rămînea încă multă vreme îndărătul altor țări, în ce privește frumusețea femeei. Dar are cel puțin meritul de a vroi să dobîndească ceea ce nu are încă și care face în adevăr marea bogăție a unei națiuni.

Rodion

Dinastia Brătianu

Am voit să facem o dare de seamă a discursului șefului partidului conservator democrat, care s'a prelungit aproape în două ședințe ale Camerei și care a atins toate chestiunile la ordinea zilei, coprinzînd bine înțeles și chestiunea agrară și reforma electorală.

Suntem forțați însă, să amînăm această analiză spre a semnala îndată strania teorie a d-lui Vintilă Brătianu, pe care d-sa a susținut-o eri la sfîrșitul ședinței și pe care a încercat s'o încadreze în diatribe împotriva d-lui Take Ionescu și a d-lui Nicolae Fleva, spre a se face plăcută majorității Camerei.

D. Vintilă Brătianu a desvoltat teoria următoare: în ultimii două zeci de ani Romînia a realizat mari progrese economice. Ea s'a îmbogățit prin toate chipurile, dar în schimb în domeniul vieței politice, ea a avut o epocă de stagnație, ba chiar de regres.

Acest regres al vieței noastre politice, pe care d. Vintilă Brătianu îl atribuie tuturor partidelor, dar în special partidul liberal, s'ar manifesta după orator, prin două trăsături caracteristice.

Opera de demosratizare a societății romîne a fost oprită și Parlamentul a renunțat la dreptul său de a discuta politica externă și chestiunile militare. D. Vintilă Brătianu a precizat cu o exactitate matematică această perioadă de regres.

Ea a început în 1890 și s'a terminat în 1901.

*

Trebue să constatăm înainte de a căuta misterul acestor date, că teoria domnului Vintilă Brătianu este absolut falșă.

Ultima extensiune a sufragiului a avut loc în 1883, prin urmare dacă a fost vre-o oprire în opera de democratizare, ea n'a avut o altă cauză de cît nerevizuirea permanentă a legei noastre electorale, și atunci ar trebui să însemnăm anii de la 1883—1908.

Alegerile, și mai ales alegerile din colegiul al III-lea, au fost în totdeauna puțin democratice, mai ales în toată această perioadă și mai cu seamă acum în urmă în 1907.

Legile antidemocratice pentru administrațiile comunale și județene nu datează de cît de la perioada lui 1890—1901. Din potrivă, legea comunală cea mai restrictivă pe care o cunoaștem datează de la 1886.

Apoi nici o dată Parlamentul romîn nu s'a ocupat mai mult de politica externă, de cît între anii 1890—1901. Dela 1893 și până la 1895, cînd cu agitația pentru romînii din Ungaria, Parlamentul s'a ocupat aproape continuu cu politica externă. Și marile discuțiuni dintre 1898 și 1899, cari au determinat schimbarea de guvern, se refereau de asemeni la chestiunea școalelor romîne din Brașov și nu erau deci o chestiune de politică internă.

Putem adăoga la aceasta și desbaterile destul de repetate și violente de la 1897 în chestia romînilor din Macedonia.

In schimb se va căuta zadarnic o discuțiune asupra politicei externe în perioadele de la 1884 — 1890 și 1901 — 1908.

In fine chestiunile militare n'au ocupat mai mult Parlamentul romîn de cît în perioada de la 1890—1901.

In această perioadă s'au realizat reformele generalului Lahovari, schimbarea armamentului și de asemenea în acest timp s'a produs pronunciamentul ofițerilor de cavalerie, organizat în 1894 de către corifeii partidului liberal, după cum s'a arătat aceasta într'o zi de către d. Emil Costinescu.

E adevărat, ca să fim drepți, că în perioadele cari au precedat anul 1890, mai ales în 1887—1888, sub ministerul Ioan Brătianu, s'au discutat de asemenea chestiuni militare, dar nu curat militare, chestiuni penale militare, pentru că era vorba de ministrul de resboi din cabinetul lui Ioan Brătianu.

O chestiune identică, e adevărat, nu s'a mai repetat; dar ar fi greu de a vedea în această împrejurare un semn de regres.

*

Prin urmare dacă trăsăturile caracteristice ale perioadei de la 1890—1901, semnalate de d. Vintilă Brătianu, sunt false, cari sunt adevăratele trăsături caracteristice ale acestei perioade?

E una singură.

Domnia dinastiei Brătianu a fost suspendată pentru cauză de minoritate. Intr'adevăr nici un alt fapt de cît moartea ui Ion Brătianu nu semnalează anul 1890. N'a avut loc nici chiar o schimbare de regim la acea dată, pentru că partidul conservator a domnit de la 1888—1895.

Putem căuta și răscăuta un singur fapt pentru caracterizarea anului 1890: moartea lui Ion Brătianu și alegerea d-lui D. Sturza ca șef al partidului liberal, sau mai curînd ca regent al dinastiei Brătianu în așteptarea măturității numeroaselor odrasle cu cari Ion Brătianu a îmbogățit Romînia.

Să trecem la anul 1901 care ar însemna sfîrșitul acestei perioade de regres și de abdicare a drepturilor Parlamentului, în mîinele unui alt factor al Statului.

Ce s'a petrecut oare în 1901, care ar putea caracteriza o epocă?

Nu poate fi vorba de opera economiilor, pentru că aceasta n'are nici o legătură cu democratizarea Statului și exercițiul drepturilor Parlamentului în ceea ce privește politica străină și chestiunile militare.

Cu totul alt ceva s'a întîmplat în 1901.

D. D. Sturza a venit la putere; dar de data aceasta în calitate de șef abia tolerat de dinastia Brătianu, care se înconjurase de o gardă de pretorieni recrutată din tabăra socialistă și republicană, și înțelegea să se facă stăpînă pe partidul liberal.

De la 1901 la 1904 situația politică a fost dominată de lupta împotriva d-lui Dimitrie Sturza, care a fost ajutat de V. Lascar și de d. Costinescu, ca să reziste împotriva năvălirei foștilor socialiști conduși de dinastia Brătianu, luptă care s'a sfîrșit cu greva de la Cameră din 1901, pentru că d. Dimitrie Sturza refuza de a pune un ultimatum Coroanei în ceea ce privește noile alegeri pe cari partidul liberal le cerea pentru el.

De la 1904 aceiași luptă s'a continuat în opoziție. D. Dim. Sturza a fost copleșit puțin cîte puțin. I s'a cerut umilința de a nu recunoaște propria lui semnătură pusă pe contractul Fiala, contratul Fiala pe care d. Vintilă Brătianu nu a neglijat de a-l critica cu vehemență în discuțiunea de ieri.

In momentul de față Vasile Lascar e mort, d. Costinescu cu desăvîrșire îmblînzit, vechile cadre umilite și disprețuite,—dinastia Brătianu e înconjurată de foștii sosialiști și e atît de stăpînă pe situația căreia d. Vintilă Brătianu, copilul teribil al dinastiei, îi intonează cîntecul de victorie.

De aceia ne-a fost dat să auzim că perioada de la 1890—1901, în care Romînia a scăpat de domnia Brătienilor din cauză de minoritate, a fost o perioadă de regres și abdicare a Parlamentului.

*

Ori care ar fi desgustul nostru în fața acestor pretențiuni—cari nu justifică de cît prin acea Bancă Națională, spelunca dinastiei Brătianu și căreia d. Vintilă Brătianu, bine înțeles, i-a făcut elogii în discursul său—suntem fericiți de ședința de eri.

Cu cît se vor proba mai curînd țărei pretențiunile acestei dinastii extra-constituționale, cu atît se va vedea mai curînd căderea ei.

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

O singută Dinastie e suficientă Romăniei și aceasta este Dinastia aleasă în 1866; Romînia are oroare de un shogunat pe cari însiși japonezii l'au distrus considerînd năruirea lui ca o condițiune esențială renașterei și libertății lor.

Regulamentul Facultății de Filosofie și Litere din Iași

IV Pentru licența în istorie și geografie

Art. 24.—Studenții acestei specialități sunt obligați a depune, după materiile principale ce-și vor alege, următoarele examene parțiale:

a) 1. Un examen de istoria veche cu științele auxiliare;

2. Un examen de istoria medie modernă și contamporană (cu paleografia latină medievală;

3. Un examen de istoria romînă;

4. Un examen de geografie;

5. Un examen de limba latină sau greacă;

6. Un examen de arhiologie cu antichitățile greco-romane;

b) 1. Un examen de istoria romînă (cu paleografia romană);

2. Un examen de istoria veche;

3. Un examen de istoria medie modernă și contimporană;

4. Un examen de geografie;

5. Un examen de limba paleoslovenică (cu paleografia slavă și diplomatică slavo-romînă);

6. Un examen de antichitățile grecoromane.

Art. 25.—Pe lîngă aceasta ei vor mai trece un examen de pedagogie.

Art. 26.—Absolvenții facultății de științe, secția științelor naturale, cari vor voi să treacă licența în istorie și geografie, grupul b, și dovedesc că au frecuentat cursurile respective ale facultății de filozofie și litere, vor trebui să treacă toate examenele parțiale prevăzute la art. 24, grupul B, precum și examenul de pedagogie prevăzut la art. 25.

Art. 27.—Deosebit de examenele arătate, studenții, în vederea problemelor științifice sau literare ce urmăresc, pot asculta și alte cursuri și pot trece și alte examene parțiale.

Art. 28.—Examenele parțiale se dau înaintea profesorului respectiv, și constau după libera lui apreciare, sau din lucrările făcute în seminar sau din lucrări scrise, fixate în termenul prevăzute la aliniatul următor, sau dintr'un examen oral. Rezultatul examenelor se exprimă prin bile albe, roșii și negre.

Examenele parțiale se dau de la 1—20 Iunie și de la 1—20 Octombrie.

Art. 29.—Studentul care va obține bila neagră la o materie, va fi amînat pentru sesiunea următoare.

Dacă un student e respins de două ori la aceeași materie, el poate cere să fie examinat de o comisiune de trei profesori. Decanul va aviza asupra cererei.

Art. 30.—Examenele parțiale, netrecute în timpul celor 3 ani de studii, vor trebui să fie trecute neapărat în decursul a doui ani imediat următori. După expirarea acestui termen, studentul pierde dreptul de a se mai prezenta la examen.

Consiliul facultății însă, apreciind validitatea motivelor invocate, poate admite trecerea examenelor și după acest termen.

B. Examenele de licențe

Art. 31.—Trecerea examenelor parțiale pe materii (conform art. 15—30) conferă studenților titlul de absolvenți ai facultății și le dă dreptul să se prezinte la examenul de licență.

Art. 32.—Examenul de licență consistă:

a). Dintr'un examen înscris;

b], Dintr'un examen oral.

Examenul de licență să trece din trei materii alese de candidat, cu aprobarea decanului, dintre materiile licenței respective (art. 16—25).

Dintre acestea nu poate lipsi una din următoarele materii:

a). Pentru licența în filozofie: logica și psihologia;

b). Pentru licența în filologia clasică: limba și literatura latină, sau limba și literatura greacă;

c). Pentru licența în filologia modernă: limba romînă sau limba și literatura franceză, sau limba și literatura germană;

d). Pentru licența în istorie și geografie: istoria veche, media modernă și contimporană și istoria romînă penten grupul A. istoria medie modernă și contimporană și istoria romînă sau geografia pentru grupul b.

Art. 33.—Examenul în scris de licență consistă:

I. La specialitatea filozofică

a). Din analiza unui op filozofic, ales de candidat, cu aprobarea unui profesor de filozofie;

b). Dintr'o lucrare asupra unei chestiuni alese de juriu din cele trei materii alese de către candidat.

II. La specialitatea filologiei clasice

a) Dintr'o traducere din grecește în romînește sau din romînește în latinește după alegerea candidatului;

b) Dintr'o lucrare asupra unui subiect ales de juriu din cele trei materii alese de candidat.

III. La specialitatea filologiei moderne

a) Pentru grupul a): dintr'o probă de filologie romînă sau din istoria literaturei romîne; pentru grupul b): dintr'o probă de limba și literatura franceză; pentru grupul c): dintr'o probă de limba și literatura germană;

b) Din tratarea unui subiect fixat de juriu din celelalte două materii alese de candidat. (Va urma)

Litere-Științe-Arte

Metschnicoff. Cu privire la savantul Metschnicoff care a luat premiul Nobel scrie ziarul „le Temps" următoarele relațiuni asupra vieții savantului și împrejurărilor care l'au îndemnat să facă știință. Tatăl său a fost ofițer și la bătrînețe să apucase să creiască vite în Ukraina, la Ivanovska.

Acolo prin botanică s'a inițiat în secretele științei și a prins dragoste de ea Și dacă această aptitudine ar atribui o ereditații atunci ea n'ar veni decît de la un bunic al seu, evreu, tatăl mamei sale om cult și un strămoș dupe tată romîn care a fost de o înaltă cultură științifică și care a învățat pe Petru cel mare să scrie și citească.

*

A apărut No. 9 din „Noua Revistă Romînă" excelenta publicațiune săptămînală a d-lui C. Rădulescu-Motru, cuprinzînd articole și studii semnate de: C. I. Băicoianu, C. Rădulescu-Motru, Fary Emeric, Elena Bacaloglu, Victoria Juga, Th. D. Speranță, Lazăr Iliescu, Ștefănescu-Iacint, etc.

*

Acum cîte-va zile s'au vîndut prin licitație publică mai multe instrumente muzicale cari au aparținut defunctului conte de Lovelace și printre care figura și viola lui Mozart.

Acest instrument de care s'a servit ilustrul compozitor și din care n'a încetat să cînte până cînd a murit, datează din anul 1615 și a fost fabricat de către Giovanni Paolo Maggini. Viola s'a vîndut pentru suma de 1125 de lei.

*

Eduard Wachmann, fostul director al Conservatorului și al operei romîne din București, a murit la vrîsta de 70 de ani.

Astăzi la orele două are loc înmormîntarea la București.

Defunctul era părintele directorului Băncei romîne din Salonic și cumnatul d-lui C. G. Dissescu.

*

Statistica căsătoriilor din Germania ne arată că în 1906 s'au căsătorit 19 femei mai tinere de 16; 1059 în vrîsta de 16—17, 12.760 în vîrstă 18—19 și 24.787 nu împlinise încă 20 ani. Ca un contrast la aceste tinere, iată numărul femeilor căsătorite în vîrste foarte mature.

Nu mai puțin de 2648 femei au avut vrîsta de 50—55 ani, 1361 au fost de 55—60 ani și în vrîstă de peste 60 de ani s'au mai găsit 629 mirese.

Interesant este de remarcat că par a fi în creștere căsătoriile între femei mai bătrîne și barbați mai tineri.

*

Pericolul galbăn există nu numai în direcția economică, ci și în—universități.

Cei mai mulți studenți chinezi se duc în Japonia ca să'și completeze studiile. Numărul lor în această țară e aproximativ de cinci mii. Guvernul chinez nu prea vede însă cu ochi buni această grămădire în Japonia de oarece studenții chinezi fiind atît de numeroși trăesc mereu împreună și se întorc în țară cu aceleași obiceiuri cu care au plecat.

Pe lîngă aceasta, ei întîlnesc în Japonia mulți exilați și revoluționari chinezi, fapt care de asemeni nu convine guvernului din Peking. De aceea guvernul a căutat să-i îndrumeze pe studenți spre alte țări. Astfel în America de Nord se găsesc acum 1500 studenți chinezi. In Europa, țările preferate de dinții sunt în primul rînd Anglia apoi Rusia, Belgia, Germania și Franța. In Italia nu se află aproape nici unul. Cei trimiși de Stat capătă burse anuale de cinci mii de lei și înainte de a pleca sunt ținuți să învețe bine limba țării respective și să treacă un examen echivalent cu bacaloriatul german.

*

Fernand Brunetière, defunctul redactor al cunoscutei „Revue des deuy mondes" primi acum cîți-va ani cu ocazia unei călătorii prin America, o scrisoare prin care i se făcea o cerere cam... originală. Iată de ce e vorba. Se știe că Brunetière s'a ocupat mult cu viața și operile lui Bossnet pe care-l numia „Vulturul din Meaux".

Un american, iubitor de originalități.... europene îi scrie următoarele: „Stimate Domn, am auzit că un oare care, vultur din Meaux, care trece în patria dv. drept un animal strașnic, s'ar găsi în posesia dvs. Sunt directorul unei menajerii și fac un turneu prin orașele Statelor Unite. Sunt sigur că vulturul acesta care e foarte cunoscut în toate cercurile grație operelor dv. va stîrni o mare curiozitate în publicul vizitator. Bine voiți a-mi comunica dacă-mi închiriați această pasere și stabiliți dv. înși-vă prețul. Comunicați-mi în același timp în ce mod se hrănește paserea". Brunetière comunică directorului menajeriei că pașerea în chestiune era moartă de două secole, prin urmare nu mai are nevoie de hrană. In același timp repetă că nu-i poate oferi nici măcar un exemplar împăiat.

Informații

❑ Membrii consiliului comunal au fost convocați pentru astă-zi după amiazi la orele 4 și jumătate, în ședință extraordinară.

❑ Cercetările în afacerea lipsurilor de la regimentul 13 Ștefan cel Mare s'au început din nou.

Eri a fost chemat și ascultat d. colonel N. Cernătescu, de la Giurgiu, fost ajutor de comandant al regimentului 13 Ștefan cel Mare.

❑ Comisiunea pentru examinarea magistraților stagiari, se ocupă actualmente cu cercetarea probelor scrise întrunindu-se în fie-care zi de cîte ori în localul facultății de drept.

❑ In cursul lunei Ianuarie se va ținea examenul pentru candidații pregătiți în particular pentru școala de notari.

❑ Ministerul de interne a trimes o circulară prefecturei noastre de județ, prin care cere să i se comunice rezultatele legei asupra poliției vînatului, precum și modificările ce ar putea fi introduse în această lege.

❑ D. maior Ciocazan, despre al cărui proces am vorbit, va fi apărut de domnii: A. A. Badareu, maior Nădejde, Vesp. Pella și locotenent Cantuniari.

❑ Policlinica spitalului israelit din Iași va fi inaugurată mîine. Cuminică, ora trei.

❑ Corpurile Legiuitoare luînd vacanță la finele săptămînei viitoare. nici un proiect de lege nu va mai fi supus desbaterilor pînă după vacanțele de Crăciun.

In cursul săptămînei viitoare Camerele vor lucra în secțiuni, cercetînd cîte-va proiecte de legi ce vor fi depuse Luni.

❑ Representația Cinematografică de beneficiu anunțată pentru 3 Decembrie va avea loc în seara de Joi 8 Ianuarie cu un program extra-ordinar.

❑ In apropiere de Strunga au fost arestați mai mulți țigani care umblau în bandă și care comiteau furturi prin comunele rurale de prin împrejurimi.

❑ Epidemia de scarlatină, continuă mereu să ia proporții în localitate.

In ultimele zile s'au constat un mare număr de cazuri de această epidemie.

❑ In primile zile ale lunei Ianuarie vor fi convocați la ministerul instrucțiunei publice toți inspectorii și revizorii școlari de județe pentru a se consfătui asupra bunului mers al învățămîntului primar.

❑ D. colonel Georgescu, intendentul corpului 4 de armată. a fost numit ca expert în afacerea lipsurilor de la manutanța din Roman, care se va judeca de consiliul de răsboiu în zilele de 18, 19 și 20 Decembrie a. c.

❑ **Comunitățile străine.**—La Fălticeni s'a născut un conflict între primarul orașului, d. Eugen Singurof și comunitatea israelită din localitate.

Primarul a primit un denunț că la acea comunitate s'ar săvîrși neregularități și făcînd cercetări, a dispus înlocuirea membrilor comitetului comunității, cu alte persoane alese de d sa.

Fostul comitet al comunității israelite a făcut recurs la prefectul de Suceava, d. Ghițescu, iar d-sa a făcut recurs la ministerul de interne, dîndu-și părerea că administrația comunală nu e în drept să intervină în afacerile de administrare ale comunităților religioase de rit străin.

*

Ministerul de interne a luat asupra acestui caz avizul consiliului administrativ permanent. Această autoritate a fost de aceiași părere cu d. prefect de Suceava.

Ca urmare, ministerul de interne a recomandat d-lui primar de Fălticeni să nu se amestece în afacerile interioare ale comunității israelite din acel oraș, rămînînd ca parchetul să fie înștiințat dacă la acea comunitate se săvîrșesc neregularități.

❑ Revizoratele școlare ale județelor întocmesc tablourile de învățătorii care s'au ocupat cu cursurile de adulți și au dat rezultate bune.

❑ „Viitorul" reproduce în ironie darea noastră de seamă despre discursul d-lui Take Ionescu și găsește că am exagerat spunînd că șeful nostru e cel mai mare orator al țărei și că a fost ascultat cu sfințenie.

Ce să facem dacă suntem nevoiți să repetăm ceea ce însiși liberalii spun de d. Take Ionescu, numindu'l cel mai frumos talent oratoric, iar d. Diamandi îl socotește drept o *forță*.

Și ce să facem, dacă nu putem spune de d. Vintilă Brătianu același lucru și cînd însiși liberalii spun de d-sa că este tipul mediocrității, fadului și plictisitorului.

Noi, cînd lăudăm, avem ce lăuda. Liberalii cînd laudă, tămîiază doar o icoană care n'are altă valoare de cît aceea că seamănă cu icoana unui alt sfînt, mai mult sau mai puțin autentic.

Iar cînd își laudă și sfințișorii devin ridiculi.

Și credem că în privința recordului laudelor, „Viitorul" ne-a bătut cînd a scris următoarea informație elogioasă și cu literă groasă despre un profesoraș insipid ca d. Banu.

„Camera a înregistrat eri un debut strălucit și numără în rîndurile ei un nou mare talent. D. C. Banu a rostit la discuția la Mesaj o cuvîntare splendidă. De o înălțime de cugetare, de o perfecțiune de formă, de o emoțiune cu atît mai impresionantă cu cît e mai conținută, cuvîntarea a fost cu drept cuvînt salutată de ovațiunile majorității.

D. Banu s'a clasificat dintr'o dată printre parlamentarii noștri de seamă. Partidul liberal e fericit să salute în el o speranță a lui, iar noi, amicii săi, îi prezicem cu bucurie o strălucită carieră politică".

DIVERSE

— D. C. S. Ballan, magistrat Trib. Putna, trimițînd «Societății pentru cultura femeei» din București 101—una sută unu—volume din ediția II-a a lucrărei sale „*Cauzele criminalității*", în scopul ca, din valoarea lor să se mărească fondul pentru întreținerea „adăposturilor" pentru copiii lucrătoarelor.

D-ra Elena Ch. Pherechyde, prezidenta numitei societăți, drept răspuns, a trimis d-lui C. S. Ballan, următoarea adresă de mulțumire:

București 9 Dec. 1908

Stimate Domn,

„Cu vie mulțumire am luat cunoștință de cuprinsul scrisorei d-voastre din 3 c. și nu putem de cît a vă adresa mulțumirile noastre pentru sentimentul ce exprimați față de întreprinderea noastră.

„Asemenea încurajări, venite de la persoane cari pot să aprecieze nevoile sociale, ne îndeamnă și mai mult la muncă în apriga luptă întreprinsă de societatea noastră în contra relelor de care suferă în special femeia.

„Odată cu aceasta vă trimitem statutele societății noastre și dările de samă pe anii 1906—1907—1908, sperînd că bine-voitorul d-voastre concurs nu ne va lipsi în viitor.

Primiți, etc.

Prezidentă

(ss) **Elena Ch Pherechyde.**

Secretară generală

(ss) *C. Perietzeanu-Buzeu.*

— D. Ștefan Străchinaru a fost numit învățător suplinitor la școala din comuna Horodiștea, în locul d-lui Alex. Fintînaru, demisionat.

— De la Ministerul de război se comunică:

Se aduce la cunoștința corpurilor și serviciilor că ofițerii cari călătoresc îmbrăcați în uniformă nu mai sunt îndatorați ca să prezinte organelor de control ale cailor ferate, maritime sau fluviale, biletele de identitate înființate prin ordinul circular No. 14 din 1900, publicat în Monitorul Oastei No. 29 din Iunie 26, de oare ce, conform legii din 1171 și a legii pozițiunii ofițerilor din 1907, uniforma este de ajuns pentru a justifica calitatea de ofițer în serviciu și a le da dreptul să beneficieze de tariful redus la jumătate.

In cazul, însă, cînd ofițerii călătoresc îmbrăcați civili, pentru a putea beneficia

LEONIDE ANDREIEF

INGERUL

Tatăl și fiul nu se vedeau; inimile lor bolnave lîncezeau, plîngeau și sîntau fie-care pentru sine, dar era ceva care unea aceste inimi, umplea prăpastia fără fund, care desparte pe oameni și-i face singuratici, nefericiți și slabi. Cu o mișcare inconștientă tatăl puse mîna pe gîtul fiului său și micul cap se plecă, tot fără voie, către pieptul atacatului.

— Ea ți l'a dat? șopti tatăl, fără a-și lua ochii de la înger.

In ori-care alt moment Sachka ar fi răspuns printr'o negațiune impertinentă; dar acum răspunsul răsuna de la sine în inima sa, și buzele pronunțară minciuna mîngăietoare:

— Dar cine să-mi fi dat? Desigur că ea!

Tatăl Sări, Sachka de aseminea. Cine-va horcăi în odaia de alături, apoi se auzi o trosnitură; liniștea domni o secundă și cesornicul sună trei lovituri puternice și repezi.

— Sachka, visezi tu vreo-dată? întrebă tatăl gînditor.

— Nu! răspunse copilul. Ah! ba da, odată am căzut de pe un acoperămînt, unde m'am suit ca să prind hulubi.

— Eu visez în totdeauna. Cîte-odată am visuri foarte frumoase. Văd tot ce-a fost, iubesc și sufăr, ca și cum ar fi realitatea...

Tăcu din nou și Sachka simți, că mîna care-i înconjura gîtul tremura. Tremura din ce în ce mai tare, apoi se contracta și liniștea nopții fu deodată întreruptă de un hohot de plîns înăbușit pînă acum. Sachka încreți sprincenile pe nesimțite, pentru a nu mișca mîna tremurîndă și greoaie, pe urmă își ștersă o lacrimă. I se părea curios să vadă plîngînd pe un om în vîrstă.

Ah! Sachka! Sachka! suspină tatăl. Pentru ce toate astea?

— Ce ți-e? șopti copilul iritat. Parc'ai fi un copil.

— Nu voiu mai face, se scuză tatăl surîzînd rușinat. Ce-mi folosește.

Théoctiste Petrowna se întoarse în patul ei. Ea suspină și bodogăni din vis cu o voce ciudată și îndărjită: „Ține-l dar, ține, ține!

Era timpul de culcare, dar mai întîiu trebuia să instaleze îngerul. Nu putea să-l lese pe jos. Fu atîrnat cu un fir de ață de ventilatorul sobei. Acolo el se desemna lămurit pe fundul alb de faianță, așa că amîndoi puteau să-l vadă. După ce a aruncat o grămadă de cîrpe în colțul unde dormia, Sachka se desbracă și se culcă cu aceiași repeziciune, pentru a revedea îngerul cît mai degrabă.

— De ce nu te desbraci de tot? întrebă tatăl, învărtindu-se în cuvertura ruptă și aranjînd pardesiul care-i acoperia picioarele.

— Nu-i nevoie. Mă voiu scula îndată.

Sachka voia să mai adauge, că nu-i era somn de loc, dar n'avu timp, căci adormi îndată ca și cum un fluviu adînc și repede l'ar fi tîrît cu sine. Tatăl făcu acelaș lucru. Liniștea se citea pe trăsăturile obosite ale omului care și-a trăit traiul, și pe figura îndrăzneață a fiului său, care de abia începea să trăiască.

Și îngerul atîrnat lîngă soba fierbinte se topia. Lampa care după dorința lui Sachka n'a fost stinsă, umplea odaia de un miros de gaz aruncînd prin sticla afumată, un reflex trist, asupra acestui tablou de înecată nimicire. Ingerul părea că se mișcă. Picături mari de ceară se scurgeau dealungul picioarelor rose și se turteau pe plită. La mirosul de gaz se amesteca mirosul greu de ceară topită. Ingerul vibră, ca și cum ar fi vrut să-și ia sborul și căzu cu un sgomot ușor pe placa ferbinte a sobei. O gînganie ciudată mergea încet în jurul masei informe de ceară, arzîndu-și picioarele, se acață de aripa libelulei, apoi își agită tentaculele, luîndu-și sborul...

Prin fereastra împodobită cu o perdea, pătrundeau zorile zilei și în ogradă aparul sgribulit de frig, lovea pămîntul cu tîrnăcopul. M. A.

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

Representație de Beneficiu

SÂMBATA, 13 DECEMBRE 1908

Se va juca

In largul Oceanului

Comedie feerică în 10 tablouri de M. Morel.

Tabloul I.—Santino Iobson & Comp.
Tabloul II.—Doui buni camarazi.
Tabloul III.—Pungașii și Pungășiții.
Tabloul IV.—Orfana.
Tabloul V.—Fostul toboșar de la al 52-lea.
Tabloul VI.—Mănăstirea Ave Maria.
Tabloul VII.—O idee a lui Beber.
Tabloul VIII.—Puntea Gibraltarului.
Tabloul IX.—In largul Oceanului.
Tabloul X.—La Casa de nebuni.

de tariful redus la jumătate, sunt îndatorați ca să prezinte la cerere, organelor de control ale direcțiunilor menționate mai sus, biletul de concediu sau de identitate liberat de șeful corpului sau serviciului, ori fotografii vizate, pașapoarte sau ori ce alte acte oficiale ce ar avea asupra lor, prin care dînșii să poată justifica calitatea de ofițer activ, ofițer în disponibilitate sau ofițer din ori ce element al armatei cînd este chemat în serviciul activ.

❑ Ministerul de industrie și comerț proectează de a da o organizație învățămîntului de meserii, de care se simte nevoie.

Școalele de arte și meserii, care depind de ministerul instrucției publice nu pot cuprinde toate meseriile. Pentru cea mai mare parte din meserii n'avem școli.

Ministerul industriei și comerțului are intenția de a umplea această lipsă și de a organiza învățămîntul pentru toate meseriile.

E vorbă de a se organiza acest învățămînt în diferitele fabrici sau ateliere, —cele mai bune—, care vor fi designate de minister. Elevii vor face acî practica, sub controlul ministerului și vor obținea certificate pentru studiile lor.

Ultime informații

❑ *La regimentul din Roman, s'ar fi descoperit mari neregularități privitoare la îmbrăcăminte și administrație.*

D. colonel Vlădoianu, comandantul brigăzei, a început cercetările.

❑ Articolul 5 din legea pentru organizarea armatei, fixînd termenele de serviciu sub arme, mutările de oameni dintr'un corp de trupă cu serviciul sub arme pe 3 ani, într'unul cu serviciul pe 2 ani, sunt cu desăvîrșire oprite.

Mutarea se poate aproba, însă numai în cazul cînd acel care solicită mutarea dintr'un corp cu serviciul pe 3 ani, în altul cu serviciul pe 2 ani, va subscrie un angajament de a servi trei ani sub arme, în corpul în care se mută.

❑ Toate companiile din regimentul 13 Ștefan cel mare au început a face marșuri septămînale.

Astă-zi ele au făcut cîte trei km., parte spre Popricani, iar parte spre Capul Dealului.

❑ Azi au fost trimiși de regimentele Roman și Bîrlad recruții cari urmează a complecta efectivul regimentului 13 din localitate.

❑ In ziua de 19 a. c., d. medic șef de regiment va proceda la inspectarea recruților trimiși spre complectarea efectivului reg. 13 Stefan cel mare.

❑ *D. Eug. Ghica-Budești, șeful junimiștilor din Neamț, a fost șters ieri din listele electorale de Curtea secția I.*

D. M. B. Cantacuzino, care a susținut apelul d-lui Ghica, a esclamat:

— De m'ar șterge și pe mine din listele electorale—ași fi fericit.

❑ D. profesor doctor Marinescu, sosește mîine în localitate, spre a continua cu cercetările în privința stărei mintale a d-nei Adela Kogălniceanu.

❑ **Un fapt revoltător.** Ni se scrie din Vaslui.

Gh. Hîrjeti din comuna Tîngujei cotuna Răcea, județul Vaslui, părăsit de soția sa Catinca, care se dusese la sora din același sat, o pîndește și o surprinde la o fîntînă, îi taie nasul din rădăcină și-l aruncă. La țipetele desperate ale victimei, aleargă în ajutor mai mulți săteni, o ridică și o transportă la spitalul din Negrești.

Țăranii, în naivitatea lor, căutau nasul, ca să-l ducă medicului, în speranță că acesta îl va putea lipi, dar ferocele Otello, de la Răcea, li strigă: „degeaba îl căutați, că l'am zvîrlit!" și zicînd acestea dispare pentru vre-o trei zile din sat.

Nu s'a întreprins nici o urmărire până acum împotriva acestui fapt, care dacă își are explicația în gelozie, denotă totuși o ferocitate alarmantă.

Hîrjești, foarte satisfăcut, trăiește astăzi nevatamat în mijlocul consătenilor sei din Răcea, cărora nu s-a sfiit să li explice, că libertatea și impunitatea o datorește sumei de 500 lei dați unui deputat, pentru ca să convingă parchetul de inpunitabilitatea faptei sale.

❑ D. Al. G. Hinna, consilier la Curtea de Apel, a plecat ieri seara la Piatra-Neamț, desemnat de sorți să prezideze biroul electoral la colegiului I de Senat.

❑ Pentru formarea islazului comunal, comisia regională a jud. Iași a cumpărat 102 hectare, cu 600 lei hectarul, din moșia Hoisești, proprietatea d-lui M. B. Cantacuzino.

❑ Duminica viitoare, va avea loc în salonul otelului Trajan, o producțiune muzicală-literară, dată în folosul leagănului „Sf-ta Maria" din Tătarași.

❑ Din Bucovina ni se scrie că lipsa de nutreț pentru vite se simte foarte mult.

Din această cauză țăranii își vînd vitele pe prețuri de nimic.

Băncile populare s'au oferit a ajuta pe locuitori.

❑ D. Alex. A. Bădăreu, care a sosit astă-zi în Iași, va pleca în astă seară la Piatra-Neamtz.

❑ **Noii controlori ai Băncilor Populare.**—Iată rezultatul concursului pentru ocuparea celor patru posturi, destinate învățătorilor, de controlori ai Băncilor populare și cooperativelor sătești:

Au reușit, în ordinea clasificației, învățătorii Popescu Popa de la Dobrun (Romanați), Constantinescu de la Pantelimon (Ilfov), Mihailescu de la Mogoșani (Dîmbovița), Voinescu de la Corabia (Romanați), Gh. Manolache de la Pîrscov (Buzeu), M. Belizarie de la Chirogi (Constanța), I. Mihalache de la Topoloveni (Muscel), Gh. Timuș dela Băneasa (Ilfov) C. Fedeleș de la Tazău (Neamțu), și Gh. Cuatu dela Banca (Tutova).

Din acești, cei dintâiu patru au fost numiți, pe ziua de 15 c., în cele 4 locuri vacante de controlori ai Băncilor populare și cooperativelor sătești.

❑ D. sub-comisar Deoghenide din Vaslui, a arestat zilele trecute în gara Vaslui pe un individ suspect.

La cercetările ce s'au făcut, s'a constat că individul e grecul Spiru Gavrilatos, care acum 3 ani a fost expluzat din Iași și care acum s'a introdus în mod clandestin la noi.

❑ O nenorocire s'a întîmplat azi dimineață la fabrica de tutun.

Lucrătorul Mihai Marian, din strada Țicău No. 112, umblînd la o mașină, din nebagare de seamă a fost prins de cureaua roței, care i-a fracturat mâna dreaptă și i-a produs o gravă leziune la cap.

Nenorocitul lucrător a fost transportat la spitalul Sf. Spiridon, unde a fost internat.

❑ Suntem în măsură a anunța, că la Societatea de gimnastică din str. Școalei de Arte se organizază o serbare cu totul deosebită în vederea anului nou, serbare care va rivaliza în splendoare și în surprinderi cu acele ale societăților similare de peste hotare.

Eri chiar au sosit din Paris, Nürnberg și Viena comenzile făcute în acest scop, care constau dintr'o profuziune de splendide jucării pentru copii, cadouri delicate și dăguțe pentru dame și o combinație de farse și glume din cele mai hazlii pentru bărbați.

Această serbare va avea loc în ajunul anului nou—31 Decembrie—între orele 3—7 ziua și, după cît suntem informați, comitetul organizator, îi va da caracterul unei serbări familiare cu totul neobișnuite până acum la noi.

Copiii în deosebi, cărora li se mai rezervă și surpriza unui grandios pom, vor petrece de minune.

❑ După cum s'a mai anunțat, ministerul industriei și comerțului are de gînd să înființeze o bancă a meseriaașilor.

In orașele mai principale se va înființa cîte o asemenea bancă, care vor avea o casă centrală la fel cu aceea a băncilor populare.

Ele vor fi controlate și susținute de stat.

❑ La Vaslui a reușit ieri, lista oficială în alegerile comunale, cu 83 contra 41 voturi, întrunite de lista disidenței liberale.

❑ Prin noul buget al ministrului instrucțiunei publice, d. Haret a prevăzut salariile învățătorilor înaintați pe loc.

Ni se spune că și de data aceasta, veninosul sectar de la culte a procedat cu pasiune. N'a ținut samă de ordinea în care au reușit la concurs învățătorii, n'a ținut samă prin urmare de merit, ci a înaintat pe învățători așa după placul său!

❑ Serbarea ce se va organiza de 24 Ianuarie, cu ocazia aniversărei a 50 de ani de la marele act al Unirei, va fi prezidată de d. Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunei publice, care va veni în acea zi la Iași.

S'a pus în vedere și învățătorilor din comunele rurale să organizeze serbări școlare și să ție cuvîntări, prin care să explice sătenilor însemnătatea zilei.

❑ **„Citim în Gazeta Transilvaniei".**— Din Blaj ne vin două știri, una care trebue să ne revolte pînă la adîncul sufletului, iar alta care ne pune în mirare. Cercetarea, care s'a pornit în contra nemernicilor, cari au aruncat în aer. „Piatra Libertății" și „crucea lui Iancu"—a fost sistată pe motiv „că nu s'a putut da de urma atentatorilor". In 19 și 20 l. c. s'a ținut în Alba-Iulia pertractarea în procesul ce s'a intentat mai multor Romîni din Blaj, pe motiv că la o petrecere ar fi cîntat „Deșteaptă-te Romîne". Tribunalul a achitat pe acuzați în urma strălucitei apărări a d-lor adv. Dr. I. Maniu și Dr. Velican.

❑ Pe ziua de 1 Ianuarie a. c. va apărea o nouă mișcare în învățămîntul primar urban și cel rural.

❑ Societatea cooperativă „Nicolina" a cumpărat fostul local al brutăriei Szakmari, unde societatea va deschido în ziua de 20 Decembrie brutăria sa.

Membrii care sunt în curent cu plata cotizațiilor să se prezinte la președintele societății pentru a primi acțiunile.

❑ Serviciul nostru sanitar a fost înștiințat că în cîte-va comune din Bucovina bîntuie epizootia din pneumo-enterită infecțioasă.

❑ Relativ la cartușele găsite lipsă la regimentul 13 Ștefan cel Mare, s'a comunicat comandamentului, că eroarea a fost găsită în scriptele din Capitală, unde s'a trecut, în loc de 40,000 cartușe, un zero mai mult—400,000.

❑ In timpul vacanței de Crăciun conferințele culturale ale institutorilor și ale ale învățătorilor, vor fi suspendate.

Ele vor reincepe în prima Duminică după 8 Ianuarie.

❑ Joi se va face la administrația financiară plata pensiilor civile și militare pe luna Decembrie.

❑ Ultimile știri sosite la serviciul nostru sanitar arată că holera a scăzut mult la Petersburg, iar în celelalte guvernăminte unde bîntuia, flagelul e aproape stins.

❑ Doui generali ruși, care au venit eri în localitate, au plecat azi dimineață în Capitală.

❑ Comisiunea care va fi orînduită de ministerul cultelor și instrucțiunei publice pentru a examina pe institutorii și învățătorii din circomscripții ce urmează a fi scoși la pensie din oficiu, pe ziua de 1 Aprilie viitor, va lucra pe la jumătatea lunei Ianuarie, la Universitate.

Comisiunea va fi presidată de inspectorul școlar al circumscripției, iar examinarea medicală se va face de către medicul primar al județului.

❑ **Din Bucovina.**—O crimă oribilă, asupra căreia lipsesc încă informațiuni mai detailate, s'a comis în noaptea trecută în satul Vilavcea, în următoarele împrejurări:

Locuitorul Isak Rasner a fost brusc trezit din somn la miezul nopței și invitat a eși afară din casă.

Pe cînd Rasner vroia să'și îmbrace hainele, necunoscutul stărui să părăsească repede locuința. Ajuns în curte, Rasner fu apucat cu putere de gît și după ce i s'a legat mîinile și picioarele a fost decapitat cu ajutorul unui cutit.

Lipsește cu desăvîrșire orice urmă a criminalului și nici motivele acestei barbare crime nu sînt cunoscute. Se crede că a fost la mijloc intenția unei tălhării sau că crima s'a comis din motive politice.

— Ei Vineri s'a serbătorit la Volovăț jubileul de 60 ani de preoție a sf.-sale părintele Stavrofor C. Tarangul, protoereul Rădăuților.

Dimineață s'a oficiat la biserică o leturghie solemnă, de către P. S. S. prof. univ. și inspector diecezan dr. E. Vointschi, asistat de mai mulți preoți din protopresviteria Rădăuților. După serviciul divin, asistența a mers la locuința venerabilului arhipresviter, spre a'l felicita, prezentîndu-i și un album subscris de toți preoții din protoeria Rădăuților.

❑ **Universitare.**—D. ministru al instrucțiunei face cunoscut rectorului Universității că a aprobat cererea consiliului facultății de științi, ca d. doctor I. Borcea să treacă examenul de abilitare ca docent în specialitatea zoologiei descriptive.

— Astă-zi 13 Decembrie, la orele 2—3 va avea loc la seminarul pedagogic universitar, lecțiunea de probă la limba latină a d-lui Ioan Lupu, cu elevii clasei a V. Critic va fi d. M. Petrov iar reportor d. I. Andreeșescu.

— D. Radu Manoliu, student al secțiunei filosofice va ținea în ziua de 19 Decembrie, ora 4 d. a. în presența d-lui profesor P. P. Negulescu și a colegilor conferința sa tratînd despre „Critica rațiunei pure" a lui Emanuel Kant.

— Lucrările de laborator la chimia organică a fost stabilit a se face Mercuria și Vineria de la orele 9—12 dim.

— Toți studenții de la litere sînt înștiințați a-și plăti neaparat prima rată de taxă universitară pînă la 20 Decembrie.

❑ **Judiciare.**—In procesul intentat direcției C. F. de erezii fostului conductor Stîngaciu, au pledat ieri domnii avocați Eug. Herovanu și Lascar Antoniu, după care desbaterile au fost amînate la 19 a. c., cînd va pleda d. Capeleanu, avocatul direcției.

— La parchetul general se întocmește tabloul de grațieri ce se vor face de sărbători.

— Tatăl lui Kohos Mopper, implicat în falimentul acestuia, a făcut opoziție la camera de punere sub acuzare în contra confirmărei mandatului său de arestare de tribunalul Roman.

— Un nou congediu de două-zeci zile, cu începere de ieri, a fost acordat d-lui judecător de instrucție C. Sculi, care se află greu bolnav.

❑ Trupa de indieni care dă reprezentațiile sale la Teatrul Sidoli atrage o mulțime de lume care apreciază foarte mult producțiunele ei. Aceste producțiuni, într'adevăr uimitoare, se văd pentru prima oară în orașul nostru. De remarcat marea preciziune în feluritele lor lucrări.

Afară de acesta Miss Claire nu mai puțin delectează publicul cu variatele sale instrumente muzicale. Atît indienii cît și Miss Claire au fost cu belșug răsplătiți de numerosul public cu aplauze nenumărate.

Pe lîngă aceste producțiuni, 3 părți mari de cinematograf cu scene din cele mai noi, între altele vînătoarea după hipopotani merită a fi văzută. In programul de astă seară s'au intercalat o mulțime de vederi noui.

Ultima Oră

Bucureşti, 12 Decembrie.

CAMERA

Bucureşti.—In discuția la Mesaj a continuat să vorbească d. Stere, care, atingînd rescoalele, a luat apararea prefectului doctor Lupu.

Senatul votează recunoașteri contra cărora protestează domnul Costescu Comăneanu.

Demisiune de formă

Bucureşti.—D. D. A. Sturza a înaintat demisia sa M. S. Regelui. Demisia le dată pe motiv de boală și că primul-ministru ar fi nevoit să plece în străinătate.

Suveranul a respins demisia.

(Astă-zi se vorbește cu mare dificultate pe celebrul fir Iași-București. Din această cauză serviciul nostru telefonic este atît de redus astă-zi).

Atentatul contra președintelui Republicei francese

Paris.—Un chelner de cafenea, numit Jean Mattis, s'ar apropiat azi dimineață pe Piața Etoile de președintele republicei Fallières care se preumbla însoțit de secretarul general Raniondon și de colonelul Lasson. Individul apucă de gît pe president, și încearcă să-l tragă de barbă însă fu îndată trînit la pămînt de cei doi însoțitori ai presidentului și în urmă arestat.

Mattis avea relațiuni cu comitetele regaliste. D. Fallières are o sgîrietură la ureche produsă de o violentă isbitură.

Ședințele Dumei

Petersburg.—Lojile diplomaților, ziariștilor și publicului gem de lume. Cabinetul întreg este de fața miniștrilor. Sala este foarte populată. Raportul citește raportul comisiunei budgetului afacerilor străine. In urmă d. Iswolski se urcă la tribună și începe expunerea situațiunei politice cu extremul orient. Aranjamentul americano-japonez este o nouă verigă venită în lanțul de aranjamente internaționale în scopul menținerei statului quo pe coastele pacificului pentru asigurarea liberului comerț internațional, pentru salvgardarea integrității independenții Chinei. Ministrul asigură cu deplină încredere că complicațiuni de nici un fel nu sunt de așteptat în această privință. Aranjamentul Anglo-rus, care este complectul necesar și natural al aranjamentului ruso-japonez și-a făcut deja proba foarte serioasă în turburările persane. In ce privește Persia, politica rusă are de scop de a menține raporturile amicale și istorice. In ce privește reformele din Turcia, ministrul declară că în Iulie trecut s'a produs un eveniment care a prefăcut cu totul situația politică generală din balcani. Constituțiunea fiind restabilită, stabilește acum egalitatea de drepturi pentru populațiunea creștină și cea mahomedană.

Duma știe ce atitudine a observat Rusia față de acest eveniment de acord. Ministrul comunică recenta depeșă circulară adresată tuturor reprezentanților Rusiei și relevează că Rusia de la începutul crizei, a lucrat de acord nu numai cu Franța dar și cu Anglia și Italia. In negocieri rolul cel mai important incumbă Turciei care poate să compteze pe simpatiile Rusiei în cererile ei drepte și ea va căuta să ajungă la un aranjament drept între Turcia și Bulgaria.

Cabinetul de Chirurgie dentara

al

Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA

s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. **Lăpușneanu la No. 25**, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

PRIMARIA COMUNEI IASI

Se aduce la cunoștința publică, că pentru mormintele de clasa a doua din parcelele ortodoxă, protestantă și catolică din Cimitirul Eternitate, care s'a vîndut între anii 1876 și 1878, a expirat termenul de 30 ani și prin urmare în curînd se va începe desgroparea oseminte'or din acele morminte și îngroparea lor în o groapă comună, pentru a se putea vinde acele locuri.

Persoanele cari ar dori să reinoiască proprietatea mormintelor pe un period nou de 30 ani, vor trebui să depuie la Casieria Comunală pînă la 1 Ianuarie 1908 costul locurilor.

Tot la această dată expiră și termenul prescris de art. 23 din Regulament pentru reclamarea monumentelor, împrejmuirilor de fer și alte obiecte puse pe acele morminte, căci de la acea dată, dacă nu vor fi reclamate, vor trece în proprietatea Comunei.

Dispozițiunele de mai sus, se vor aplica și pentru mormintele de clasa treia.

No. 21644
16 Octombrie 1908

Român 35 ani foarte energic și bun gospodar fără viciu caută post administrator de moșie în orice parte a Moldovei, adresa M. Z. post-restant, loco. S'au de la 21 Noembrie, Fochiam-Labirint 76. București.

FABRICA de CORSETE

IANOVICI & WECHSLER

Str. Lăpușneanu No. 37

a asortat complect depositul și vinde ocasional pentru sf. serbători corsete gata choit-devaut cu prețuri de engros

Corsete de comandă

pentru rochii directoire și princesse se efectuează în 12 ore.

HIRSCH-IASI

— Cassa de incredere —

IAȘI—STRADA LAPUȘNEANU—IAȘI

CEL MAI MARE DEPOZIT

al renumitelor

LAMPI

PENTRU ELECTRICITATE

cu prețurile originale ale fabricilor

tot ce este MAI NOU și MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE

COVOARE

cu metru și cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu prețuri foarte eftine.

BEȚE pentru perdele de **BRONZ** frumoase, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune și frumoase și nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME și STORURI

de ultimele noutăți

INȘTIINȚARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAȘI—PIAȚA UNIREI—IAȘI

ȘI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena și Paris. Bomboane fondante și chocolăți pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunți, baluri, banchete, etc., precum și comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foști elevi a cassei Tuffli

FRAȚII POLLINGHER—Iași

Au sosit toate Noutățile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri și Velours

Ultimele creațiuni din Paris și Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII

Composées, Rayé, Ottoman, și Chevron-Diagonal.

Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:

Mare specialitate in trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri și jupoane.

Rayoane Speciale

bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele și Linoleum. Mare asortiment de incălțăminte superioare și solide.

Taffetasveritabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"

a se observa bine marca țesută pe lisieră

Prețurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfrșianco

ULTIMELE NOUTAȚI

In lenajuri, mătăsuri și catifele

au sosit la Magasinul

A. M. DIAMAND

„VICTORIA"

SOCIETATE ANONIMA DE

Asigurari generale și Reasigurări

IN BUCUREȘTI

Direcțiunea generală: Str. DOAMNEI No. 10

Capital statuar 5.000.000

Din ceasta emisiune lei .000.000

Primul v[illegible]ământ Lei 300.000

Societatea este representată în toate localitățile mai principale din țară prin Agenții săi și face *Asigurări* contra riscurilor de

INCENDIU și EXPLOZII

ACCIDENTE

CORPORALE ȘI ASUPRA **VIEȚEI** *OMENEȘTI*

TRANSPORT

Terestru, Fluvial și Maritim

—REPRESENTANȚA GENERALA PENTRU JUDEȚUL ȘI ORAȘUL IAȘI—

Strada Ștefan cel Mare No. 33

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, OMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspândit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară

la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

și

Teatru de Varietăți

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă

la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Goiae 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidenei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spiți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sft. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiți-vă și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale:

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat postal

Segarantează servicliu cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași.—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 609 —Marți 16 Decembre 1908

Intrunirea din Capitală

Pentru a doua-oară cetățenii capitalei au ținut să manifeste încrederea și căldura nemărginită ce o au pentru partidul conservator-democrat.

Intâiași dată, a fost atunci cînd se limpezise lucrurile în marele partid istoric, cînd izbăvindu-se de tot ce-i stătea în cale, curentul nou se lămurise în mod hotărît, luînd viață reală in alcătuirea partidului conservator-democrat.

Atunci era afirmarea dintâi, și mulți au spus că ceea ce explica sufletește entuziasmul mulțimei, e credulitatea ei în lucrurile nouă, și în genere în tot ce-i poate susținea speranțele.

Cine a asistat la acea măreață întrunire, știe bine, că nu acesta a fost sentimentul dominant. Nu credulitatea oarbă a stîrnit furtuna aceea de entuziasm, cu care s'a consacrat partidul viitorului. Că ceea ce vibra în miile de suflete din sala arhiplină, era credința lămurită că ceva nou și mare se petrecea în acel moment. Că toate vagile năzuințe, că toate nenumăratele nevoi sociale, că toate curentele născute din viața socială a țărei se concretizau, într'o mișcare care asigura bunul mers al lucrurilor pe viitor.

Acum, după ce partidul a intrat în activitatea sa politică, după ce s'a afirmat cu putere în toate unghiurile țărei, după ce a unit sub steagul său toate forțele vii ale națiunei, cetățenii capitalei au venit să consacre din nou dreptul său de existență și datoria sa de a lupta înainte.

Și a fost o nouă sărbătoare, consacrarea aceasta, pentru că în ea se unea salutul ce poporul a ținut să-l aducă vechiului său tribun, de curînd intrat în rîndurile partidului nou.

Sărbătorirea tribunului era meritată. Pentru că nu se putea ca lumea să uite ceea ce datorea acestui om, care o viață întreagă a luptat pentru cele mai mari interese ale patriei sale, și care în această luptă a pus cea mai mare căldură, împreună cu atîtea distinse calități de om politic.

Dl. Fleva trebuea sărbătorit pentru că s'a reîntors în țară, și pentru că s'a hotărît să reeie activitatea sa suspendată. Dar trebuia sărbătorit și pentru alegerea fericită ce a făcut-o, cînd s'a decis să dee concursul său neprețuit partidului conservator-democrat.

Bine privind lucrurile, alegerea aceasta era fatală din moment ce tribunul luase hotărîrea de a reintra în luptă. Căci unde ar fi putut lega asemenea raporturi? La liberali, a căror anarhică demagogie a combătut-o în atîtea rînduri? La carpiști, cu a căror aristocratică mentalitate nu putea găsi nimic comun? Firește că numai alături de d-nii Take Ionescu și Bădăreu, cari erau cei mai aproape de spiritul său larg, de inima sa adînc iubitoare de popor.

D-l Fleva n'a ales; d. Fleva n'a ezitat. D. Fleva a venit în casa sa, unde-l aștepta locul și cinstea ce i se cuveneau, și unde-l voia și-l cerea poporul acela al cărui proteguitor a fost o viață întreagă.

Reintrarea d-lui Fleva în viața politică, și intrarea sa în partidul conservator-democrat, este deci un fapt care trebuea să se întîmple,—dar care nu mai puțin trebue socotit ca o fericire obștească.

De aceea la întrunirea de ieri, cetățenii capitalei au salutat cu entuziasm pe șeful și fruntașii partidului conservator democrat, ca și cum le-ar fi spus: pînă acum ați avut încrederea noastră necondiționată, și toată dragostea noastră caldă și curată. De astăzi înainte aveți credința noastră nestrămutată că numai prin noi vom putea merge înainte către vremuri mai bune. Salutăm întregirea acestui mănunchiu de forțe pe care țara 'l aștepta de demult pentru liniștea, și mărirea ei.

O rușine a Parlamentului

„Destinat pentru lăutărie, să cînte și să umble cu cheta—căci nu era macar țigan, ca să fi putut ajunge lăutar de seamă—Emil Costinescu, fost „student“ la clasul de violin—aruncă scripca, aruncă și sacîzul, și—respunzînd vocațiunei sale, se făcu țiitor de scripte, mai apoi îmbrățoșă zărăfia la Banca Națională și de aci fu detașat pe banca ministerială; căci între acea bancă și partidul liberal existau, pe vremuri, legături foarte strînse“.

Așa va scrie cronicarul cinstit, despre ministrul finanțelor de astăzi și va mai adăugi: „a fost și industriaș și mare naționalist, după ce, mai întîiu, fusese în solda finanței evreești de la Berlin. După ce, ca ministru, majorase taxele vamale, instală apoi o fabrică de cuie, o alta de var, o a treia de frunze de frassin pisate, făcînd, tot odată, industrie rentabilă în pădurile statului din județul Neamț și pe valea Lotrului“.

Dar d. Costinescu, în zilele noastre, este ministru, ia cuvîntul în discuția la Mesaj și injură pe d. Take Ionescu.

Un lăutar nu poate de cît atîta: să fie lichea sau să scuipe ca la ușa cortului.

Nimeni nu l'a înjurat pe d. Costinescu, pentru că dînsul să fi fost îndrituit la acea stupidă exploxie în contra „takismului“.

S'a amintit, doar, de capacitatea financiară a fostului inscriitor în cartea mare de la... Bancă și, credincios sistemului incultului, care nu poate resista la finețe, grobianul a respuns injurînd.

Injurat-a d. Stere în discursul seu? Firește, apropierea ie hazardată. Doar că ambii fruntași liberali s'ar asemăna în lungimea... bărbilor. Dar d. Stere nu este ministru, n'are practica politică a d-lui Costinescu și totuși... ce atmosferă dureroasă a produs „discursul d-lui Costinescu, pronunțat după acel al deputatului de Iași.

Oratoria d-lui Costinescu nu poate atinge pe șeful partidului nostru. Ea este o rușine pentru desbaterile noastre parlamentare—o rușine pentru guvernul din care un asemenea obscur face parte, o rușine pentru însăși lăutarul care a degenerat în bărbat de... stat.

Ministru de mahalà

Credeam că d. Fleva va muri, în rezervă, la Roma...

Dacă cetățenii ar face rușinea Capitalei și l-ar alege pe Fleva, nimeni nu s-ar mira dacă ar reuși, într-o zi, și candidatura lui Moki Fischer.

Intr o întrunire pe culoare a vorbit și d. I. I. C. Brătianu, șeful real al partidului liberal, ca să susție candidaturile celor trei necunoscuți colectiviști.

Am reprodus mai sus părțile esențiale ale discursului seu și fie-care se va întreba, de sigur, dacă asemenea gen oratoric, asemenea formă și fond, nu cadrează perfect cu oratoria ori cărui agent electoral de rînd?

Dar n'ar fi putut vorbi alt-fel sărmanul fost inginer de clasa III, despre care însuși părintele seu a zis odată: „pe Ionel am să-l fac inginer, fiind-că ie cel mai prost din copiii mei“.

Se vede că, pe vremuri, ingineria era reu cotată, căci astă-zi nici inginer n'ar mai putea fi Ionel Norocosul.

Credea d. Ionel—ca omul care crede și nu știe nimic—că d. Fleva va muri la Roma.—Speranța neputinciosului față de omul destoinic, este că acesta va muri, căci prin alt mijloc nu-l va putea birui.

E foarte natural, foarte logic, ca un bărbat cu asemenea profunde vederi, o crasă nulitate care s-a rădicat prin moartea tatălui seu, prin voința lui Carada și prin divorțuri—să ajungă la cel mai important minister și să viseze o altă moarte ca s'ajungă șef de partid—dar ar fi, după a lui bolnavă părere, o rușine mare, foarte mare, ca N. Fleva să se aleagă în Parlament, căci aceasta ar însemna că și Fischer se poate alege în Parlament.

De la mentalitatea scabroasă a omului mic și nul, care cată să se rădice prin decesul altora, care dorește moartea adversarului, șeful viitor al partidului liberal, a făcut o repede transiție și a ajuns la Fischer....

Nu că d. Brătianu ar fi voit să facă, pentru împrejurare, pe oratorul popular, și să grăiască pe înțelesul mahalaqiilor.

Nu oratorie ocazională a fost aceea. Fiind-că chiar atunci ar trebui să fie diferință între forma oratorului de seamă și acea a cetățeanului, care este pus să vorbească, în înțelesul seu, ca să dee întrunirei pe culoare un caracter „popular“.

Ci acela este genul de-a casă al d-lui Brătianu și al lui Vintilă, cari, dacă n'ar fi Brătieni, ar fi....

Marea întrunire de ieri

Măreață a fost întrunirea pe care partidul conservator-democrat a ținut-o eri în Capitală.

Mii de cetățeni au răspuns cu dragoste la apelul șefului nostru și au aplaudat cu frenezie însuflețitele cuvîntări ale fruntașilor noștri.

Pe cînd la Dacia, liberalii, de și anunțase întrunirea lor la orele 2, abia la orele 3 au putut deschide întrunirea, în mijlocul unei săli complectamente goale, la Eforie, încă de la ora 1, vasta sală era arhiplină, iar la orele 2, cînd d. Ghica-Deleni a deschis întrunirea, toate sălile laterale și bulevardul gemeau de lume.

Au vorbit pe rînd d-nii: Barbu Păltineanu, Florescu, Titulescu, Carageale, Fleva și șeful nostru d. Take Ionescu. In special cuvîntările d-lor N. Fleva și Take Ionescu s'au rîdicat la înălțimea unor adevărate programe de partid și miile de cetățeni au putut să se convingă că partidul nostru este condus de barbați de stat desăvîrșiți, cari știu ce vor în politica lor și cari sunt îndeajuns pregătiți pentru a lua, în ori-ce moment, greua sarcină a conducerei treburilor statului.

De mult Capitala n'a mai văzut o așa de impunătoare manifestație politică; ea poate fi asămănată cu marele congres de la 5 Februarie, pe care partidul nostru l'a ținut în aceiași sală și care căpătase caracterul unui adevărat meeting național.

Judecînd după imensa mulțime de cetățeni cari, cu toate presiunile guvernamentale, au preferat să participe la întrunirea noastră, precum și căldura și entuziasmul care a domnit în sală în tot timpul întrunirei, putem să întrevedem succesul pe care partidul nostru îl va avea la 21 Decembrie.

Reușita candidaților noștri se poate considera ca deplin asigurată, căci Capitala întreagă s'a manifestat eri cu dragoste pentru ei.

Ambele partide așa zise istorice, au putut vedea cu spaimă că imorala și ridicula lor coalizare în potriva partidului nostru, departe de a'i împiedeca triumfalul seu mers spre progres, din potrivă, au ca efect să grupeze în jurul partidului nostru toate mințele alese și conștiințele oneste, care simt și gîndesc bine pentru țară.

Intrunirea de eri a putut convinge, atît pe junimiști, cît și pe liberali, că sentimentul întregei țări, este cu noi și că nici o forță, ori-care ar fi ea și ori de unde ar veni ea, nu-i-le poate înăbuși.

CATE VA NOTE

D. Haralamb Lecca a fost interviewat. Asemenea oamenilor mari, cari urăsc interviewul, directorul teatrului din Iași s'a arătat greoi, nedispus să se împărtășească față de indiscretul ziarist. Pe urmă, încet încet, a devenit mai blînd, comunicativ până ce a explodat.

— Teatrul merge reu, a zis d. Lecca. Repertoriul ie excelent—mai ales traducerile; prețurile de întrare îs mai mult pe degeaba; opt ore pe zi directorul este ocupat cu semnarea biletelor de favoare —dar teatrul merge prost.

— De ce fu întrebarea umilă a ziaristului?

— Fiind-că, fu respunsul amabilului interlocutor, fiind-că publicul ieșean se împarte în două părți egale: în publicul care a fost la Paris și acel care n-a fost acolo. Primul este prea pretențios ca să se mulțumească cu repertorul meu; secundul este prea puțin pretențios ca să gîndească la teatru.

Deci teatrul nu merge, d. Lecca ie amărît și interviewul a avut loc și s'a publicat.

*

Părerea „Opiniilor“ despre alegerea senatorială de la Ploiești:

Partidul liberal, are rădacini adînci și multiple în județul Prahovei, și cu un șef de valoarea intelectuală și energia d-lui Al. Gh. Radovici, și cu un candidat de cinstea și popularitatea d-lui I. Demetrescu-Agraru, va birui toate facțiunile și coalițiile.

Vrea să zică: rădăcinile sunt multiple și adînci și cu asemenea rădăcină partidul va birui toate *facțiunile* și coalițiile.

Publicăm în pagina II-a a numărului nostru de astăzi, raportul Curței de Apel din Iași cu observațiile acestei înalte instanțe judiciare asupra anteproiectului domnului Stelian.

E un document a cărui importanță nu va scapa nimănui și de accea atragem atențiunea asupra raportului.

OAMENI ȘI LUCRURI

O PREFAȚĂ

Răspunzînd dorinței exprimate— prin graiu și prin scris—de un număr de cetitori și mai ales de cetitoare—am reunit o parte din bucățile apărute, în cei cinci ani ai „Opiniei“, în această rubrică, oferindu-le publicului sub forma comodă a volumului și însoțite de o mică prefață pe care iat'o aproape întreagă.

„... Reunite la olaltă, modestele articole se vor arătà mai curînd ca un tot, avînd nota lor, particularitatea lor, însușirile și defectele lor proprii. Căci, publicate, și cetite în ziar, ele reflectează fatalmente pagina însăși a ziarului din care făceau parte și de care cu anevoie le poate izola cetitorul.

Amintiți-ve numai de cîte ori vre una din aceste bucăți de lirice reflexiuni sau de umanitară revoltă, dispărea, ca o voce sfiioasă și slabă, în mijlocul unei pagini de alarmă unei pagini războinice,—ecou palid înnăbușit între răsunete formidabile de atacuri și de lupte, care o încadrau și o faceau să apară într'o lumină de naivitate, ori chiar de ridicul.

Și cu toate aceste rubrica a persistat și persistă, în virtutea unei vigori pe care o posedă la rîndul ei, fiind produsul nu al unei dorințe, ci al unei trebuințe de a scrie trebuință sufletească susținută la rîndul ei, de cerința unui număr de cetitori—(și de cetitoare, se consolează gîndul și vanitatea)—deprinși a găsi la locul ei, în toate zilele, modesta rubrică cu care s'au împrietenit deprinși de a găsi puțin ritmu, puțină poezie, stoarse din șirul sec al întîmplărilor, vieței, uniforme și dizgrațioase în cea mai mare parte a lor, de a găsi asupra actualității prozaice anumite reflecții, ce în graba preocupărilor sau din lipsa de obișnuință, n'au apucat a le face ci însuși și le găsesc cu plăcere făcute de alt cine-va. Arta nu constă numai din lucruri extra-ordinare sau superioare; e destul a pune puțină armonie și frumusețe în lucruri de toate zilele, a le da o anumită formă și ordine, întocmai cum cea mai minunată clădire e construită din forme banale, din pietre ordinare, monotone prin asemănarea lor.

Iar dacă veți avea pe alocurea impresiunea că cele scrise nu prea corespund realității—nimic de mirat. Din toate aceste bucăți nici una nu e scrisă în mijlocul zilei: ci, fie seara tîrziu, fie în zori de ziuă, cînd orașul e tăcut, cînd pasiunile sunt adormite, cînd larma e amuțită, —pe cînd tot restul ziaruluise face ziua 'n amiază mare, în plin zgomot, în bataia telefonului, în graba întîmplărilor, reflex imediat al modului cum se ciocnesc și se învrăjbesc, „oamenii și lucrurile“...

... Și acum cînd v'am divulgat „prefața“ —vă pot da asigurări liniștitoare, fiți fără grijă, cetitori.

Volumul anunțat e operă de imaginație, și nu de comerț. Din el nu va apare de cît prefața de mai sus și cu banii dv. veți găsi lucruri mai interesante de cumpărat.

Rodion

Ciocoii nuoi

O actualitate politică.—Cei vechi și cei noi.—In vremea lui Dinu Păturică.—Ciocoizmul în literatură—Psihologia tipului.—Semnul distinctiv. Un roman de făcut.

In articolul său de alaltăeri d. Gh. Ghibănescu a făcut psihologia ciocoismului, pornind de la oare care fapte concrete din domeniul politic de astăzi.

Aceasta ne suggerează observația că în ultimii ani cuvîntul de „ciocoiu“ a devenit din nou „en vogue“, e foarte des la ordinea zilei, în presă, în literatură, în graiul curent, deși citatul roman al lui N. Filimon „Ciocoii vechi și noi“ este foarte puțin cetit și cunoscut de generația de astăzi.

Opera lui Filimon nu e un roman propriu zis—cum se intitulează—ci un adevărat studiu de moravuri ale epocei fanariote în care un erou mizerabil, de talia lui Dinu Păturică, s'a putut rîdica la ranguri și averi.

Acțiunea se petrece pe vremea lui Ipsilante; Păturică se gudură pe lîngă principele fonariot, făcîndu-și mendrele și ajungînd tot mai sus dar fără să renunțe la firea sa nedemnă și mișeleasca.

Până la urmă Dinu Păturică „sărută ciucurii patului pe care șede Fanariotul“, făcînd temenele și adresînd lingușiri.

Dar cuvîntul de ciocoiu a evoluat; s'a generalizat și a căpătat multe și variate înțelesuri sociale. Dar ori-cum și oricînd el a rămas un cuvînt cu o plastică putere de înfierare a unui anumit tip, al cărui complex înțeles trebuie căutat în literatură, în istorie și în psihologie.

*

Poezia populară ne aduce la tot pasul înainte cuvîntul acesta suggestiv și onomatopeic, care pare scris cu sînge în graiul sufletesc al poporului:

„Măi Chirișo, dumneata
Scoală frate, nu ședea;
Vezi cel cîne de ciocoi?
Cît o sta ăsta pe noi
Nu mai facem car și boi“.

Sau:

„Vasilane, dumneata
Scoală frate, nu ședea:
Vezi cel cîne de ciocoi,
C'a supt sîngele din noi?
Aid, să tăiem cînele
Ne-a mîncat cu clăcile
Și ne ia și zilele“.

In toiul evenimentelor din 1848 actorii moldoveni colindau orașele recitînd pe toate scenele strofe aprinse în contra ciocoilor, spre marea disperare a Caimacanului și a oamenilor lui. Una din acele strofe suna:

De la Dunărea 'n Carpați
Suge țara guleraţi,
Din Focșani în Dorohoi
Țara-i plină de ciocoi...

Cu aceste versuri și altele la feliu se entuziasma poporul și s'a întronat era de libertate. Aceasta însă nu insamnă că poeții zilelor noastre n'au găsit încă loc de înfierat ciocoismul. Coșbuc în «Vrem pămînt» apostrofează violent:

Ciocoiu pribeag adus de vînt,
Tu ai cu iadul legămînt!

Iar în „Tricolorul“, același poet explică norodului cele trei culori ale steagului romînesc, în strofe înfiorătoare, ca aceasta:

Albastru, Romîne, ți-i steagul
Dar știi tu de ce? Să te 'nvăț:
Albastru 'nsemnează ciocoii
Și tot ce aduni tu cu boii
Din mila căldurii și-a ploii
Al lor e acum și de-apururi
Și-al tău, cerșetorule un—băț...

*

Asupra psihologiei ciocoiului modern găsim într'un foarte recent studiu al d-lui Rădulescu-Motru explicațiuni largi și complecte din care cităm un fragment:

„Intocmai cum sălbaticii—spune d-nul Motru—iubesc podoaba pentru că este podoaba corpului lor, și nu fiindcă ea reprezintă vre-o artă, tot așa ne spun sociologii, sunt oameni cari iubesc puterea, rangul sau înălțimea socială pentru că acestea le dă lor o satisfacțiune imediată, iar nu pentru că ele ar mijloci realizarea vre-unui scop: iubesc puterea pentru putere, și nu pentru gîndul de a face ceva cu puterea. Este forma cea mai redusă pe care o îmbracă tendința spre distincțiune; este tendința rămasă în stadiul de joc.

„Ciocoiul este din categoria acestor din urmă oameni. Pentru a-l înțelege trebue să ne desbarăm de prejudecățile pe cari ni le dă cultura timpului. Ciocoiul este un adorator al puterii și al rangului indiferent sau independent de scopul la care ar putea fi utilizată puterea și rangul. Scopul lui nu trece dincolo de satisfacția imediată; el nu vrea puterea pentru a introna idealurile sale în organizațiunea societății, nu; el vrea puterea pentru a se ști că o are el și nu alții. Istoria și tradiția populară ni-l arată totdeauna astfel: „Scoală tu să stau eu"; „de ce tu și nu eu"; aci se încheie toate raționamentele ciocoilor, ori de cîte ori îi întîlnim agitîndu-se pentru a cîștiga grația Domnului, sau pentru a veni la cîrma statului.

Mai departe d. R. Motru, consecvent metodei sale de a ilustra cu exemple teoriile pe care le enunță, ne dă cîteva portrete de ciocoi între cari unul e așa de transparent încît credem că fiecare cititor va recunoaște pe acel fost ministru de instrucție publică de care vorbește eminentul profesor:

„Sunt cazuri în care ciocoismul se manifestă, la unii din compatrioții noștrii, de la primele lor începuturi de activitate politică, sunt însă și cazuri în cari ciocoismul se manifestă tărziu, și totdeauna surprinzător de brusc. Cazurile acestea din urmă sunt din cele mai interesante, și de aceea începem cu dînsele. Așa îmi permit să povestesc următorul, pe care îl cunosc de aproape. X este un profesor amabil și sentimente democratice; un băiat bun, cum i se zice în limbagiul familar. Imprejurările politice îl aduc pe fotoliul ministerial; este ministru, poate peste așteptările sale. De la primele acte de om puternic, profesorul nostru se schimbă, pînă a nu mai fi de recunoscut. Faptul de a semna în josul unei rezoluții, și de a se ști că împarte în dreapta și în stînga, cînd te-roarea, cînd bucuria, l'a făcut să cadă ca într'un fel de beție; profesorul nostru avea plăcerea astului în sine indiferent de consecințe. Consecințele puteau fi rele sau bune. nu-l importau. Principalul lucru pentru dînsul era să se știe exercitînd puterea, și să știe și alții că de puterea lui depinde o lume întreagă. Rezoluțiunile luate nu urmau vre-un plan; ele se schimbau continuă după dispozițiile de moment. Profesorul nostru nu și-a pus lămurit nici odată întrebarea dacă prezența sa la minister avea vre un scop; singurul scop era să apuce și ziua de mîine ca ministru. Disprețul pentru opinia altuia, și pentru mulțime, în genere, a urmat de sine; el armoniza cu întreaga lui stare sufletească. Toți cari apropiau pe fostul coleg, pe noul ministru, aveau impresia acestei transformări. Prietenul meu, dr. Marinescu, bănuia o deranjare in funcțiunile celebrale. O deraujare era, bine înțeles, profesorul nostru era atins de ciocoism".

*

Credem că tot acestei clase ultramoderne de ciocoi se aplică de minune versurile unui poet psiholog apărut acum cîteva luni în „Opinia", sub titlu: „Semnul".

Din toate cîte sunt pe lume
Nu-i una fără semn anume:
După miros cunoști o floare;
Cunoști un fruct după savoare;
Un geniu după o gîndire,
Și steaua după o sclipire;
Pe-un om de d h, pe cum privește
Și pe neghiob pe cît vorbește;
Cunoști o pasere pe glas,
Cupoiul de vînat—pe nas;
Un cîne, ori un om turbat,
Pe bate și lătrat;
Cunoști o fiară,
După ghiară:
După un fluier, pe un mierloiu;
După mai multe—pe ciocoiu.

*

Iar după aceste toate avem de adăogat doară observația că studiul ciocoismului, ca și specia însăși aparțin esclusiv țării noastre de a cărei istorie și nenorociri se află strîns legate.

Un Filimon mai modern și mai artist ar găsi în ziua de astăzi tipuri mai instructive de zugrăvit de cît Dinu Păturică în lumea ciocoilor.

A.

Modificarea legei de organizare judecătorească

—Raportul No. 11.787 din 4 Decembre 1908, adresat de d-l prim-președinte al Curței de apel din Iași d-lui Ministru de justiție privitor la observațiile Curței asupra proectului de organizare judecătorească.—

Domnule Ministru,

In conformitate cu adresele d-voastră No. 26.153 și 26 2.6 din anul curent și în baza art. 148 din legea de organizare judecătorească, am convocat Curtea în adunare generală în zilele de 21 și 25 Noembrie expirat, și rezultatul discuțiunilor urmate am onoare a vi-l comunica în următoarele observațiuni:

La art. 10.—S'a emis părerea că nu este nici un motiv pentru asimilarea primului președinte a tribunalului Ilfov în privința rangului ierarchic cu consilerii de Curte de apel, și în orice caz este nejustificat aceasta numai pentru primul președinte de Ilfov, căci s'ar stabili un fel de inferioritate pentru colegii cari îndeplinesc aceiași funcțiune în provincie.

La art. 17.—Complectarea tribunalului cu judecătorul de ocol prezintă în practică mari inconveniente, căci judecătorul de ocol tras la sorți poate fi ocupat în aceiași zi cu judecarea unor procese ce nu sufer amînarea. In toate cazurile este însă necesar a se prevede și cazul cînd tribunalul ar trebui să se complecteze cu doi judecători.

La art. 20.—Părerea Curței este că judecata în colegiu prezintă totdeauna mai multă garanție decît acea a judecătorului unic; tot deodată și ascultarea martorilor de către un singur judecător, nu poate fi folositoare justiției, căci, foarte adese ori, de la atitudinea și modul cum face martorul declarațiunele sale înaintea judecătorului, depinde apreciarea sincerității și veracității spuselor sale, și dar în acest mod se poate cu mai multă siguranță ajunge la descoperirea adevărului.

In caz însă cînd s'ar menține în totul dispozițiunele acestui articol, s'ar putea prevede ca în același timp să se poată judeca procese de fiecare judecător, această dispoziațiune putînd ajuta judecarea mai repede a proceselor la tribunalele prea mult încarcate.

La art. 31.—S'au făcut aceleași observațiuni ca și la art. 20 în privința ascultărei martorilor, iar în ceeace privește amînarea sau suspendarea proceselor pentru ori-ce motiv legal, s'a ridicat chestiunea dacă prin motiv legal se poate înțelege și acele motive de amînare sau suspendare care ar da loc la discuțiuni ce comportă o adevărată judecată,

La art. 32—S'a observat că tribunalele cu o singură secțiune fiind compuse, conform art. 7 din acest proiect de lege, numai dintr'un președinte și doi judecători, din care unul este numit judecător de instrucție și care prin urmare își va da ordonanța în în afacerile criminale, la complectarea Curților cu jurați, președintele tribunalului va trebui să ia parte totdeauna, și prin urmare textul legei trebue să spună că în compunerea Curței cu jurați va lua parte și președintele tribunalului.

La art. 34.—Tragerea la sorți a președinților Curților cu juri, prezintă foarte multe inconveniente. Judecătorul tras la sorți adeseori nu va putea lua parte la unele procese, fie că a dat deciziunea ca membru al camerei de punere sub acuzare, fie că ar fi prezidat procese ce vin în judecarea juraților în urma casărei, așa că în aceste cazuri ar trebui să se trimită un alt judecător numai pentru acele procese, ceeace pe lîngă că ar da loc la cheltueli zadarnice, dar ar provoca și descomplectarea Curței; este dar mult mai preferabil sistemul actual al delegat unei în care primul președinte poate ține seamă de toate aceste inconveniente.

De asemenea, nu se poate înțelege pentru ce s'a înlăturat dispoziațiunea din legea actuală care prevede dreptul primului pruședinte și al președinților de secții de a presida Curțile cu jurați.

La art. 35 și 36.—Reducerea sesiunilor ordinare a Curților cu jurați numai la trei, va da loc la înmulțirea prea mare a proceselor într'o sezune, astăzi chiar fiind județe unde mai în fiecare sesiune sunt 10 până la 15 procese, și la o prea lungă deținere a acuzaților în închisoare fără a fi judecați; iar gruparea circumscripțiunii Curței numai în două serii, va avea de rezultat că consilierul însărcinați cu prezidarea Curților cu jurați, să stea cîte două luni și jumătate în județe fără să mai poată lua parte la lucrările Curței, ceea ce credem că nu poate fi folositor, din toate punctele de vedere.

In cazul cînd s'ar menține sistemul tragerei la sorți, trebue cel puțin să se prevadă ca judecătorii cari au eșit la sorți într'o sesiune, să nu se mai pună în urnă pentru sesiunea viitoare, ca să nu stea departe un consilier de lucrările Curței 5 luni și chiar mai mult.

La art. 57.—Nu se prevede sancțiune și pentru actele dresate de judecător necontrasemnate de grefier.

La art. 62 și urm.—De sub titlul privitor la înființarea de inspectori judecătorești. In ce privește rolul acestor inspectori de a observa modul cum magistrații aplică legile, în principiu și în general, acest control nu se poate da unui funcționar cu caracter administrativ.

Judecata instanțelor judecătorești, modul cum ele aplică legile nu pot fi de cît sub controlul judecății instanțelor inferioare și a stabili interpretarea legilor și prin urmare modul lor de aplicare. Crearea unor asemenea organe de control, ar da loc la conflicte cari ar provoca turburare și nesiguranță în aplicațiunea legilor, cînd inspectorii ar aprecia că rău o instanță judecătorească a aplicat o lege, și instanța chemată să se pronunțe în ultim resort asupra aceleiași afaceri ar găsi că bine s'a interpretat și s'a aplicat legea de instanța inferioară a cărei judecată a fost blamată de inspectori. Este vădit că o asemenea stare de lucruri pe care ar crea-o înființarea unor acemenea inspectori, ar avea tristul rezultat de a micșora, de a fase să dispară chiar încrederea de care trebue să se bucure hotărîrile judecătorești.

Prin acordarea unui asemenea drept acestor inspectori s'ar ajunge ca interpretarea legilor și stabilirea jurisprudenței să nu mai aparțină instanțelor judecătorești, ci acestor organe administrative.

In cît privește controlul ce acești inspecteri judecătorești ar exercita asupra magistraților, legea actuală prin art. 114 dă îndestulătoare mijloace de control al personalului judecătoresc, și nimic până acum nu a dovedit insuficiența lor, și nici nu a justificat neîncrederea ce prin crearea acestor inspectori li sar arăta.

Cel mult ceea ce s'ar face ar fi să se impună ca inspecțiunele primului prețedinte al Curței și ale procurorului general să fie obligatorii, să se facă în persoană și la intervale mai scurte, iar raportul lor să se trimeta ă ministerului la epoce anume fixate. De altmintrelea, pînă acum asemenea inspecțiuni s'au făcut regulat de către președinții Curților cu jurați, iar rezultatul inspecțiunilor lor a'a reportat totdeauna ministerului.

La art. 67.—și urm. relativ la crearea unui consiliu superior pentru magistratură. Principiul ce trebue să predomine la întocmirea unui tribunal disciplinar pentru magistratura, este ca magistrații să fie judecați prin ei înșăși, așa că un asemenea tribunal nu se poate compune decît din magistrați, și ar fi o călcare a principiului separațiunei puterilor prin introducerea în acest consiliu a unor persoane administrative. In special, a se introduce ministrul și inspectorul judecătoresc, adică tocmai acele organe care vor porni acțiunea, care vor fi acuzatorii magistratului tradus înaintea consiliului superior, este a lipsi pe magistrat de garanția unei judecăți nepreconcepută, imparțială. Toate legile împedică pe acela ce a pornit vre-o învinuire să judece el însuși. Și astuala lege de organizare judecătorească oprește pe primul președinte a lua parte în compunerea Curței chemată a judeca, cînd el însuși a deferit pe magistrat în judecata Curței.

Consiliul superiror, compus din 3 consilieri ai Curței de casație și 2 consilieri ai Curței de apel din București, cîndu-i-se dreptul de disciplină, prin ultimul aliniat al art. 172, asupra membrilor Curței de casație, prin aceasta se aduce o gravă atingere principiilor de ierarhie, făcîndu-se justițiabili de către membrii Curților de apel, consilierii Inaltei Curți de casație și președinții Curților de apel, judecîndu-se astfel superiorii de către inferiorii lor. E te deci mult mai natural ca judecarea membrilor Curților de apel, să se facă de către magistrați superiori în grad, de către un tribunal compus din membrii Curței de casație, iar nu de către doi colegi ai Curței de Apel din București. In ce privește judecarea membrilor tribunalelor, ea este bine să se facă dari de către judecătorii Curților de apel.

Sistemul actual al legei, în ce privește judecata disciplinară a magistraților, este cel mai potrivit cu instituțiunea însăși și mai conform principiilor, și pînă acum, dacă se va ține seamă numai de garanțiile ce el trebue să ofere în primul loc prestigiului magistratului, și în al doilea loc magistratului ce urmează a fi judecat, tribunalele disciplinare, în alcătuirea lor actuală, au răspuns chemărei lor. Ceeace însă ar fi bine a se face, ar fi să se reducă numărul membrilor ce trebue să formeze tribunalul disciplinar și compunerea să se facă prin tragere la sorți în chiar ziua fixată pentru judecată. Este bine venită inovațiunea introdusă în actualul proect de a se motiva hotărîrea precum și părerile fiecărui judecător.

In ce privește atribuțiunea acestui consiliu, de a-și da părerea asupra numirei și înaintărei magistraților de orce grad, rolul acestui consiliu este atît de șters, atît de redus, încît e de natură a-i ridica chiar prestigiu, de oarece consiliul superior nu poate nici prezenta nici recomanda pentru numiri sau înaintări, și este chemat numai a-și da părerea asupra acelor magistrați asupra cărora ministrnl îi cere avisul. Dacă însă s'ar menține crearea acestui consiliu superior cu această atribuțiune, este neexplicabilă participarea în acest consiliu numai a membrilor Curței de apel din București, și dar în compunerea sa ar fi bine să facă parte și cîte un membru ales din fiecare Curte de apel, de oare ce numai în acest mod consiliul poate avea cunoștință de valoarea magistraților din întreaga țară, membrii înaltei Curți de casație și ai Curței de apel din București neputînd cunoaște însușirile și calitățile magistraților din alte circumscripțiuni, care ar putea să-i desemneze ca meritoși pentru înaintare. De asemenea, este straniu ca membrii Curței de apel din București să fie chemați a-și da părerea asupra înaintărei la Inalta Curte de casație a colegilor lor dela alte curți de apel. Aceasta ar constitui nu numai o stare de inferioritate a celorlalte curți față de Curtea din București, dar ar fi și o lipsă de garanție a unor juste aprecieri la cazuri de înaintare pentru judecătorii celorlalte trei curți de apel.

(Va urma).

„Opinia" în provincie

PAȘCANI.

Administrație abuzivă. — Nu știm să fie vre-o localitate în toată țara, căreia să-i fie hărăzită o administrație mai ticăloasă și mai abuzivă, ca cea din com. Pașcani jud. Suceava. Zilnic se înregistrează fel de fel de cazuri, care de care mai arbitrare, mai abuzive. Și mulțumită priceperei sale, spiritului său inventiv, pare că administrația din Pașcani, a dat de adevăratul rost al legilor reformatoare. E vorba de legea „contra beției", care, în mîna acestor abuzivi, a devenit o adevarată armă politică.

Dar să revenim la fapte: tot ce-i om cinstit în localitate, ca și în tot județul, simpatizează cu d. Sebastian Moruzi; afară de cei cîțiva indivizi ce se găsesc în fruntea așa zisei administrații, din care vre-o doi vechi clienți ai justiției, iar ceilalți cu nn moral ce nu mai poate suferi nici o perdere. Multe fapte li s'au dat în vileag; cîteva sînt pendinte înaintea justiției. Ast-fel în ziua de 26 Noembrie a fost un proces la tribunalul din Fălticeni, fiind dat în judecată de către dl. Procuror general, administratorul de plasă Tabacu, pentru furt și luare de mită. Intre martorii care au depus cu mai multă tărie contra lui Tabacu, a fost sf. sa preotul C. Hanganu.

Ca răzbunare, contra preotului Hanganu, acest administrator a găsit de cuviință să însceneze ceva odios de tot, mijloc nou de a lovi în adversarii politici: A pus pe subalternul său, președintele comisiei interimare, Anton Popovici, să dreseze un proces-verbal că ar fi văzut pe preotul C. Hanganu în stare de beție, turburînd ordinea publică, pe peronul gărei în seara zilei de 26 Noembrie cr., adică tocmai în seara cînd se întorcea de la proces din Fălticeni; martori au fost puși 2 agenți polițienești (vătăjei) care nici nu erau pe peron în seara aceia. Procesul-verbal s'a încheiat în 4 exemplare: unul a fost trimis percepției fiscale pentru a încasa amenda de 5 lei, unul a fost trimis Mitropoliei, unul direcției C. F. R., iar unul a ramas la arhivă.

Dar preotul Hanganu are de partea sa toată opinia publică cinstită. Toată lumea e indignată de această nouă infamie ce poate fi întrebuințată contra oricărui cetățean de către acești indivizi fără scrupule.

Preotul Hanganu a reclamat, personal, cazul d-lui Ministru de interne, cerînd a se face o severă anchetă; pe de altă parte a făcut recurs la judecătorie, propunînd marturi oameni cu multă greutate morală ca: dl. Inginer C. Busuioc, șeful atelierului C. F. R., Inginer Boldur-Epureanu, dr. Bejenariu și alții cu care preotul a fost în contact pe peronul gărei, la sosirea trenului, în seara de 26 Noembrie a. c.

Și să mai zică cineva că reformele guvernului sînt inaplicabile, că ele nu dau rezultate bune?

Altă ispravă.—T. M. Tabacu, a chemat în cancelaria sa pe mecanicul pensionar de la C. F. R., Marian Roznatovschi, și pe motiv că un agent de la percepție ar fi reclamat că i-a dat 100 de lei mai mult, cu ocazia unei retrageri pe care Roznatovschi ar fi făcut-o de la cassa de economie, a început să'l lovească pe acesta cu pumnii și picioarele pănă ce la lăsat lat. Bietul om, slab și bătrîn, abea a fost dus într'o trăsură acasă. Un medic chemat a putut să constate contuziunile și starea gravă în care se găsea bietul om.

Cazul s'a reclamat parchetului general și consulatului Austro-Ungar.

Halal de administrație, face cinste țărei, partidului liberal și d-lui prefect Ghițescu.

Dar avem multe, multe și mai și.

Litere-Științe-Arte

Novelli.—Genialul artist italiau, Ermete Novelli serbează adevarate triumfuri în București unde își continuă representațiile în mijlocul admirațiunei generale.

In urma marilor succese din Capitală, iașanii pregătesc artistului o primire strălucită și cele trei spectacole anunțate vor fi adevărate evenimente artistice ale stagiuni.

*

Serbia își are și ea arta dramatică tendenționistă și patriotică, ba chiar războinică. Cu deosebire are mare succes piesa lui Nuschic „Hadschi Loja" în care se atacă violent monarhia și armata austriacă. Deși ast-feliu concepută piesa, ciudatul prinț moștenitor Gheorghe al Serbiei a asistat pînă la sfîrșitul primei reprezentații și a dat semnalul aplauzelor. Se putea ast-feliu?

*

„Noua Revistă Romînă" No. 10 are următorul sumar:

Noutăți: Congres de educație.—Chestia agrară în Anglia.—Adresa cercului romîn din Paris către studenții Universității din Roma.—Bibliografie.—Vulturul austriac. (Desemn de N. Mantu).

Științe sociale: Stanislas Cihoski. Caracterul statisticei moderne.

Pedagogia: Toma Dicescu. Starea actuală a pedagogiei la Romîni.

Literatură: Al. Cazaban, Poetul Cosmiță; Gabrielle d'Annunzio, Cîntecul Priveghetorii; Kirilov, Tîlharul și scriitorul.

Etnografie: Emil Staicu, Sărbii și Romînii.

Note și discuțiuni: Nicolae S. Ionescu Monumentele antice din Roma: „Plagiatul d-lui G. Murnu".

Noutăți: „Congrese de educați".

Informații

❑ La Piatra-N. se efectuiază astă-zi Luni, alegerea parțială la colegiul I de Senat. Candidează d-nii: profesor doctor Toma Ionescu, conservator-democrat; Ermil Zaharia, liberal, și Leon Bogdan junimist.

Biroul este prezidat de d. Al. G. Hinna.

❑ „Epoca" *spune că d. Al. Pașcanu, omul strîmt și nul, face presiuni și corupe pe alegătorii col. I de Senat de Senat de Neamț.*

D. Al. Pașcanu este șeful Carpiștilor din Suceava.

❑ Cercul Romîn din Paris a făcut o sărbătorire, așa după cum merita, ilustrului nostru istoric și profesor universitar d. A. A. D. Xenopol, în urma conferențelor sale de la Sorbona.

Cu această ocazie, d. A. D. Xenopol, a trimes președintelui acelui cerc următoarea scrisoare, care ni-o trimete președintele acelui cerc:

Domnule Președinte,

Vă rog a primi mulțămirile mele, pentru frumoasa sărbătorire pe care „Cercul Romîn din Paris" ne-a făcut'o, soției mele și mie, Duminică în 14 Decembrie.

Unul și același gînd ne'ntrunea pe toți în capitala marei noastre surori Franța; o singură inimă pare că bătea în piepturile noastre: gîndul cuprindea țara și neamul romînesc, căci nu ne-a fost dat încă să ajungem ca una să însemne singură și pe cealaltă; inima tot pentru ea bătea.

Și dacă ați întrunit tinerile voastre voci pentru a preamări pe doi Romîni mai în vrîstă de cît voi, ați făcut'o numai fiind-că ați cunoscut în ei suflete ce totdeauna au cuprins cu căldura lor Romînimea 'ntreagă.

Este bine că aici departe de țară și de neamul nostru, de și în sînul unei țări și al unui popor de aceeași gintă și plecat prietenește către noi, să vă înmănunchiați cugetul, să vă uniți mințile și să vă încordați voințele spre cultura și ridicarea poporului romînesc, căci ați venit doar la așa îndepărtări numai cum sboară albina, departe de stupul ei, spre a culege mierea din care ea trăește. Și, prin această rîvnă pentru învățătură și prin purtarea voastră corectă și cinstită, ați readus iarăși la Neamul Romînesc ce ajunsese de hulă și de ocară.

Urmați deci înainte pe calea apucată și dee Domnul ca din sînul vostru—cum spune Riria—să răsară iarăși flori de gînd pe mintea poporului romîn și să se împlinească calda ei rugăminte.

„Să cînte zorii luptei, fă barzi cu doruri mari
„Să scrie-amurguri sfinte, fă iarăși cronicari
„Fă doamne să tresară în imn de veselie
„O mare scumpă țară, o 'ntreagă Romînie!"

A. D. Xenopol

❑ Consiliul permanent a admis un examen în lanuarie pentru acei studenți medicinești, cari, în seziunea din lunie sau Octombrie, vor cădea la cîte un obiect.

❑ **Absențele institutorilor.** — „Monitorul Oficial" de azi publică raportul d-lui G. Simionescu, revizor școlar al Capitalei, asupra mersului învățămîntului public și privat din București, către d. ministru al cultelor și instrucțiunei.

Pe acest raport d. ministru Haret a pus următoarea apostilă:

„Institutorii din București fac, în mijlociu, 54 de absențe pe an. Se va da ordin revizorului și inspectorului să fie fără cruțare pentru acest abuz monstruos, iar în minister să nu se mai dea concedii, să nu se mai scuze absențele neîntemeiate și să se elimineze din învățămînt toți cei cari împlinesc 30 zile de absențe. Consiliul iuspectorilor primari să dea un aviz asupra generalizărei orarului de la 7 și jumătate pînă la 12 și jumătate pe timpul căldurilor".

❑ Parlamentul va lua vacanță de Sîmbătă, 20 Decembrie și pînă la 8 sau 12 Ianuarie.

❑ Febra-tifoidă care bîntuia printre soldații din garnizoana locală, s'a stins cu desăvîrșire.

In spitalul militar nu mai există de cît vre o două cazuri, în convalescență.

❑ Eri a sosit salariile institutorilor și a învățătorilor din județul nostru, pe luna Decembrie a. c.

❑ Vineri 19 Decembrie va avea loc la Liceul Internat o serbare, dată de elevii acelui liceu, în folosul bibliotecei elevilor școalei.

Elevii vor executa diferite bucăți la violină și piano, precum și exerciții gimnastice, sub conducerea maestrului Th. Berescu, se va juca și comedia „Un leu și un zlot".

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

SÂMBATA, 20 DECEMBRE 1908

BENEFICIUL

C. Ionescu și R. Bulfinschi

Se va juca

IUDITA și OLOFÉRN

Piesă în 5 acte și 7 Tablouri

Biletele la agenția „Thalia" (Maximovici)

❑ **Din Vaslui.**—Sîmbătă seara a avut loc în saloanele palatului administrativ un mare și frumos bal, dat în folosul cantinei școlare din Vaslui.

Tot ce are orașul mai distins și mai ales a luat parte la acest frumos bal, fie-care ținînd să mulțumească prezidentei inițiatoare, amabila d-na Lucie Ed. Ghica.

In acordurile muzicei militare, care întonează admirabil un vals apar perechile și pornesc ca duse pe niște valuri în care se pierde conștiința, iar timpul pare că s'a oprit pe loc ca să admire cum trece în vîrtej fierbinte, uimitor, nebunesc atîtea și atîtea flori, pare că smulse de vîntul aprig al pasiunei:

D-nele: Lucia Ed. Ghica, en gris cu dantele d'Irlande, Elenuța Stăuceanu, regina adorabilă a valsului „fermecător, Grigoriu, champagne cu bleu, Nathier, Elise Motăș rose garnie de tulle paillettè d'argent, Viforeanu în bleumarin, Balasan în chaudron, Cătănescu în rose, Strat în alb tulle grec, Sion champagne, căpit. Mihailescu în bleu, Puppa în alb, Ghinea, în negru, Ungar în gris, Desila în velours noirs, Ruginsky, Minulescu, Petrini, Mitescu, Elena căp. Dimitriu etc. etc.

D-șoarele: Ghica în rose, Ralea în rose. Zina Ungar în alb, Mèlanie Ungar în rose, Elena Mihailescu, Florescu, Iukăl, Stavri, Miloș Teohari etc.

D-nii: Eduard Ghica, Al. Viforeanu, T. Grigoriu, Rallea, Z. Motăș, St. Balassan, Aurel Ghinea, Pallady, St. Desilă, Puppa, Bordea, Octav Buzdugan, Taicu, Isăcescu, Ștefănescu, N. Pompilian, Gr. Stavăr, epoletul reprezentat prin d-nii: Colonel Vrabie, maior Ruginsky, căpitanii Dimitriu, Cătănescu și Mihilescu, locotenenții: Hotnog. Pittiș, Rășcanu, sub-locot. Bancov, Arghir, și mulți alții, ale căror nume ne scapă.

S'a petrecut și s'a dansant pînă aproape de ziua, în tot timpul domnind cea mai mare animație. **Cor.**

❑ Consiliul de higienă al orașului se va întruni în astă-sară, în ședință ordinară, sub prețedenția medicului primar al orașului.

❑ Membrii camerei de meserii au fost convocați pentru astă-seară Luni, la orele 7 seara, pentru a discuta mai multe chestiuni.

❑ Asta-zi s'a deschis sesiunea de toamnă a Curței cu juri din Huși.

Curtea e prezidată de d. Dim. Porfiriu consilier al Curței de Apel din Iași.

❑ Oficiul poștal din localitate ne înștiințează că de la 1 Ianuarie st. n. 1909, până la noi dispozițiuni, mandatele cărți poștale ne mai fiind valabile, ele sunt înlocuite prin vechile formulare mandate carton.

❑ E i s'a inaugurat cursurile școalei de adulți de pe lîngă școala de băeți „Cuza Vodă" din Tătarași.

S'a dat o serbare școlară la care, pe lîngă personalul didactic, au mai asistat d-nii: P. Fîntînaru, prim ajutor de primar, D. Sachelarescu, inspector școlar, N. Ionescu, revizor școlar și alți.

După serbarea școlară, corpul didactic al școalei de adulți, compus din d-nii institutori: I. Vîrlănescu, I. Carare, Lazăr Grecea și Victor Munteanu, împreună cu d. revizor școlar N Ionescu au participat la o mică agapă la berăria Unirea. S'a toastat pentru izbînda școalei înființate și pentru solidaritatea corpului didactic.

DIVERSE

— Venitul brut al reprezentației teatrale dată în folosul societății cantinei școlare la sara de 5 Decembrie a fost: 1708 lei din vînzarea biletelor; 3 lei donațiuni din partea d-lui inginer Antoniu 12 lei din partea d-lui T. P. Maximovici și 1 leu D. S.

Total	1724 lei
Cheltueli	334 „
Venit net	1390 lei

— Const. Ungureanu venea eri cu căruța în Tg. Frumos. Caii, luînd vînt, Ungureanu sări din căruță, dar se isbi astfel că, transportat la spital, încetă din viață.

— Numitul Petru Solomon s'a presintat acum zece zile la comisia disp. I, cerînd să fie internat în spital. Nefiind locuri el a stat zece zile în arestul polițienes, fără căutare medicală, și astă noapte a încetat din viață.

Ultime informații

❑ *Decanatul facultății juridice din Iași a decis astă-zi ca să reintroducă a treia sesiune de examen, în Ianuarie. Inscrierile candidaților la examene încep de astă-zi și vor dura pînă la 23 Decembrie, iar examenele vor începe la 8 Ianuarie.*

❑ *Membrii societății viticole din Iași, întruniți ieri, au redactat și votat o propunere în care guvernul este învitat ca. la reluarea tratărilor priviloare la convenția cu Austria, să fie luate în seamă și fructele ce se expoartă în Austria, întrarea cărora în Austria este oprită.*

Propunerea a fost înaintată și celorlalte șape societăți viticole din țară, cu desideratul, că dacă nu se adoptă propunerea mașinele agricole din Austria să fie boicotate.

❑ *Se știe că silvicultorii Mihail Anania, Gheorghe Cernat, Virgil Cerariu și Victor Vaideanu, toți din regiunea silvieă Bacău, inculpați în fraudele ce-au fost comise în pădurile statului din jud. Neamț, au fost destituiți și depuși.*

Judecătorul de instrucție din Bacău a pus în libertate pe toți deținuții și a tă-zi procurorul a făcut opoziție la camera de punere sub acuzare, care va cerceta mîine dosarul.

❑ Membrii consiliului comunal au fost convocați, în ședință extra-ordinară, pentru Mercuri 17 Decembrie a. c., la orele 4 p.

La ordinea zilei vor fi de discutat următoarele chestiuni:

Scăderi din debitul serviciului de percepție; scăderi din debitul serviciului domeniilor; credite; cereri de scutiri și reduceri de taxe; cereri de recunoașterea de proprietari bezmănari; vînzări de locuri; cereri de certificate de bună purtare pentru împămînteniri; cereri de cumpărări de materiale vechi ale Comunei; planurile și devizile pentru construcția unui local de pompierie în strada Nicolina.

In afară de acestea consiliul comunal se va ocupa și cu recursul făcut de direcțiunea uzinei centrale de electricitate, contra deciziei administrației comunale, pentru aplicarea de amenzi; ratificarea întregei acțiuni a comunei contra direcțiunei uzinei centrale de electricitate, așa cum a fost formulată înaintea tribunalului secția II-a Iași; fixarea numărului și a locurilor cișmelelor și a „jet d'eau", ce urmează a se face în Iași; cumpărarea de cotiuge pentru serviciul comunal.

❑ Cercul didactic din localitate a hotărît a serba pomul în ajunul anului nou împreună cu societatea de gimnastică. In vederea acestei serbări vor lua parte acei membri cari vor cotiza cu 2 lei de fiecare copil, primind în schimb cîte un cadou.

❑ La școala de *adulte* de pe lîngă școala primară de fete „Hatmanul Nicoară" de pe lîngă biserica Nicoriță s'au înscris la 50 de fete, lucrătoare de la fabricile din Tătarași. Multe din aceste lucrătoare au cîteva clase primare, cele mai multe însă n'au urmat nici o școală primară până acum.

❑ Profesorii de limbi străine din orașul nostru vor pleca Joi seara la Craiova, pentru a lua parte la congresul profesorilor de limbi străine din întreaga țară, ce se va deschide în ziua de 19 Decembrie a. c.

❑ Consiliul de disciplină al regimentului 13 Ștefan-cel-Mare a ținut și astăzi ședință, judecînd pe mai mulți soldați, pentru dezertare.

❑ In primile zile ale lunei Ianuarie viitor, d. general Al. Tătărăscu, comandantul corpului IV de armată va inspecta trupele din garnizoana locală.

❑ D. I. Cucu, institutor la școala primară de băeți „Vasile Alexandri", va fi numit director al acelei școli, în locul d-lui I. Dafinescu, care a fost numit inspector al învățămîntului primar privat din Moldova.

❑ Cu începere de la 23 Decembrie se va da soldaților buni din regimentul 13 Ștefan-cel-Mare, concedii de cîte 20 de zile, cu ocazia sărbătorilor Crăciunului și a anului nou.

❑ Au fost puși pe tabloul învățătorilor și institutorilor, care urmează a fi scoși la pensie pe ziua de 1 Aprilie viitor, următorii membri ai corpului didactic primar din județul nostru:

D-nii: Ion Cararo, institutor din Iași, pentru limită de vrîstă, Gh. Dimitriu învățător din Hermeziu, Ioan Iamandi din Belcești și Mihai Damir din Durnești, pentru boală.

Aceștia vor fi examinați de comisiunea ce se va orîndui de ministerul școlelor, în jumătatea lunei Ianuarie.

❑ **La alegerea de astăzi din Piatra N., biroul a proclamat balotaj**

❑ După cum am anunțat, ministerul cultelor și instrucțiunei publice va înainta pe loc pe mai mulți învățători reușiți la examenul ce s'a ținut astă earnă.

Din circumscripția Iași, după cît știm, vor fi avansați pe loc 15 învățători,—aceștia bine înțăles nu după merit, adică nu după ordinea în care au reușit, ci după bunul plac al d-lui Haret.

❑ D. Neculae Ionescu, revizor școlar al județului, a plecat în inspectarea școalelor din județ.

Eri d-sa a inspectat școala din comuna Tăuteești.

❑ Din nou primim plîngeri asupra murdăriilor ce predomină dealungul străzei Zugravilor.

Atragem atențiunea gospodarilor de la comună.

❑ Senatul universitar și consiliul profesoral al facultății de științi au fost convocate pentru astă-zi, luni, ora 5, spre a proceda la cercetarea lucrărilor d-lui Haralamb Vasiliu, suplinitorul catedrei de chimie agricolă și candidat la acea catedră.

❑ Pe timpul vacanței Crăciunului lucrările urgente ale tribunalului Iași vor fi expediate de d. supleant V. Gr. Iamandi, avînd de grefier pe d. V. Lefter.

❑ Carolina Dvorjac, de 50 ani, de fel din Bucovina se afla în serviciul doamnei și d-lui P. Angel, strada N. Gane.

Sîmbătă seara numita, introduaîndu-se într'o șură din fundul curței, s'a sinucis spînzurîndu-se.

O boală grea de care suferea a împins-o la acel act desperat. D. procuror Skarlet, care a anchetat, a dat cuvenita autorizare de înhumare.

❑ In privința neregularităților descoperite din nou la manutanța din Roman, aflăm că ele ar consta în ce privește o furnitură de fîn.

Ancheta a stabilit pînă acum că fînul, furnisat acum un an, a fost achitat abia în ziua în care d. colonel a inceput. ancheta.

❑ De cîte-va zile a eșit de supt tipar un volum de piese teatrale, întocmite pentru teatrele sătești de către d. Serafim Ionescu, director de școală în Folticeni.

Sunt minunat de bine adoptate pentru mințile copilașilor, căci prin nenumărate glume și supt o formă foarte clară, îi învață pe nesimțite multe întîmplări din istoria noastră și să întărește astfeliu întrînșii dragostea de patrie. Ar trebui să profite învățătorii de această lucrare însemnată acum cînd se pregătesc să sărbătorească jumătate de secol de cînd s'a îndeplinit cel mai însemnat eveniment politic pentru noi, unirea principatelor,

❑ D-ra E. Petrescu, institutoare din Galatz, va fi transferată la Iași, pe ziua de 1 Ianuarie viitor.

❑ Astăzi, Marți, 16 Decemvre, se va represinta la teatru, frumoasa comedie *Balamuc*, dată în folosul societății funcționarilor agricoli. Intreg corul metropolitan va da concursul seu; tot așa și o orchestră sosită în localitate pentru acest scop.

Sfătuim publicul să se grăbească a cumpara puținele bilete ce au mai ramas nevîndute; ele se găsesc la d. Aurel Rîșcanu, prețedintele Societății și la sediul societății str. Unirea No. 9; iar sara la casă.

❑ **Serstă dansantă.**—In splendida sală a „Societății de Gimnastică", sport și muzică, din strada Școala de Arte, a avut loc a treia serată dansantă a cărei reușită a întrecut așteptările tuturor.

Pe la ora 9, în acordurile sublimului val „Walzertraum" s'a început dansul, care a durat, cu multă animație, pînă la orele 1.

Reușita splendidă a acestei serate dovedește încă odată, seriozitatea și dorul de muncă care îl arată cei din comitetul societății, pentru propășirea acelei instituții necesare.

In numeroasa asistență am remarcat.

D-nele: Scarlat, Stihi, Lohan, Teodorescu, Rober, Harnagea, Vasiliu, Andriescu, Minea, Florescu etc.

Drăgălașul buchet de d-re a fost compus din:

D-rele: Carina Rober, Miți Vasiliu, Elena Minea, E. Harnagea, Ciudin Florescu, Ionescu, Bădărău, Michiu, Paladi, Manole, Mă-gărint, Horga, etc.

Neobosiți dansatori d-nii: Scarlet, Stihi, Lohan, Teodorescu, dr. Nimereanu, Georgel Rober, Apostoi, lt. Scheleti, Andrievici și Sub-lt. Antoniu, Babeș, Andriescu, Georgescu, Razuș și I. Pavlu etc.

Aceste frumoase serate vor urma regulat în fiecare Sîmbătă și sperăm să aibă același succes.

Vor avea loc după cum am mai anunțat și două baluri.

Pentru revelion se promit frumoase surprize,

❑ Astă-seară Luni 15 Decembrie, se desfășoare un program nou la Cinematograful Pathe Freres din sala Sidoli. In acest program se află și o serie noua a expediției în Africa, organizată de casa Pathè și despre care am vorbit în unul din numerile noastre trecute. Această serie cuprinde o vînătoare de caimani (uriașii crocodili) din fluviile Africei, scene prinse, cu mari obstacole, absolut exaet depe natură. Omul-momiță, Moscova în timpul ernei, răsbunarea unui cîine și alte multe sujete foarte interesante și absolut noue cele de pe urmă apariții ale casei pariziane, sunt cuprinse în oul program din astă-seară Luni.

Spectacolul va fi întovărășit de producțiile simfonice atît de bine apreciate, ale d-nei C aire, precum și de miraculoșii indieni de la gurile Gangelui, care mai rămîn cîte-va zile în orașul nostru.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iași:

Suma din urmă	168 lei
Victor Costin	10 lei
D-na Eugenia M.	20 lei

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

București, 15 Decembrie.

CAMERA

București.—D. Saita depune o petiție a lucrătorilor tipografi de la imprimeria statului prin care cer mărirea salariilor.

Prețedintele camerei a spus că o va comunica ministrului de interne.

D. N. Popp întreabă cînd se vor da despăgubirile proprietarilor devotați căci aceștia dau faliment în așteptare.

D. Emil Costinescu a răspuns că lucrările s'au întocmit foarte greu și că cel mult în 10 zile vor fi gata.

D. I. Brătianu își continuă discursul său și zice că aplicarea reformelor agrare trebuie apreciată, după mai mulți ani nu după un singur an de la înființarea lor și lumea trebuie să facă jertfe. Un incident se naște între d-nii Filipescu și I. Brătianu.

—Nu d-voastră sînteți în măsură a da pilde, a zis d. Filipescu, dv. trebuie să luați de la alți.

— Cred că noi suntem cei în drept a face jertfe și a da pilde a respuns d. Brătianu.

D. Filipescu: ba nu.

Brătianu: ba da.

Se naște un mare tumult și d. Filipescu a stat în picioare așteptînd să se isprăvească sgomotul spre a respunde.

D. Ferekide, adresîndu-se d-lui Filipescu:

— D-ta n'ai cuvîntul.

— D. Filipescu așezîndu-se jos: asta nu se face, e jenant lucrul acesta.

D. Bratianu continuă.

Teroare în vederea alegerilor

București.—D. N. Filipescu a propus d-lui Ionel Brătianu să lanseze o sută mandate de arestare în alb, care să fie încredințate agenților, și care să le uzeze Duminecă cu ocazia alegerilor col. al 2-lea de Ilfov.

D. Brătianu n'a dat nici un respuns la această propunere.

O constatare

București.—Existența cartelului junimisto-liberal s'a constatat și eri cu ocazia întrunirei de la Dacia.

In sală s'a putut observa un grup de cetățeni în frunte cu Mihalcea, agentul d-lui Filipescu, împrumutat de acesta pentru a se popula sala.

Ciocnire la granița sîrbească

Sarajewo. — La granița sîrbească, in apropriere de țărmul drept al Drinei, o încăerare a avut loc între grănicerii sîrbi și o patrulă austriacă; grănicerii au fost provocatorii; s'au tras focuri și, din ambele părți, au fost morți și răniți.

Știrea se confirmă oficial.

Afacerea Mathias

Paris.—Pe baza unui mandat al judecătorului de instrucție Julliot, însărcinat cu afacerea Mathias, șeful siguranței d. Hamard a făcut o percheziție la birourile ziarului „Le Jaun", negăsind însă pe nimeni acolo a pus sigiliile. Deputatul Bietry venind în urmă, a rupt sigiliile.

Recunoașterea prețedinției lui Gomez

Caracas.—Agenția Reuter află că prețedenția d-lui Gomez a fost recunoscută. In întreaga țară revoluția s'a sfîrșit, fără efuziune de sînge. Insuși generalul Celestino Castro, fratele fostului prețedinte Castro, a depus comandamentul trupelor și a remis toate armele.

Presa și-a recapatat libertatea. Monopolul vitelor este suprimat.

Hotărîrea guvernului sîrbesc

Belgrad.—Se afirmă că guvernul sîrbesc a hotărît să admită propunerea Austriei, de a se prelungi pe trei luni tratatul de comerț actualminte în vigoare.

In chestia Marocului

Paris.—D-nii Clemenceau, Pichon, Piequart și ministrul Franței la Tanger d. Regnault au conferit cu privire la măsurile de luat în vederea evacuărei progresive a teritoriului Sanga. D. Regnault va merge la 10 Ianuarie la Fez spre a face o vizită Sultanului Mulay Hafid care l'a invitat reședința sa cu insistența în mai multe rînduri.

Desmințire

Madrid.—Ministrul de externe desminte formal svonul, după care Spania ar avea de gînd să ocupe un nou punct pe coasta de nord a Africei.

TEATRUL NAȚIONAL

ERMETE NOVELLI

Și excelentul său assamblu

—Vor da trei reprezentațiuni în Iași:—

28 DECEMBRIE:

PAPA LEBONARD

29 DECEMBRIE

KEAN

30 DECEMBRIE

SHYLOCK

— Locația la „Thalia" —

nginer B. Diamant & Co.

BIUROU TECHNIC, IAȘI

Instalațiuni de CANAL și APĂ.

Instalațiuni ELECTRICE de tot felul.

Furnizat și instalat în Iași de la 1906—1908 **379** cai electrice.

Instalațiuni de mori automatice, silosuri, turbine.

Mașini de aburi **Patent Schmidt.**

Cazane de tot felul.

Instalațiuni de **brutărie** mecanice.

Instalațiuni de **tâmplării** mecanice.

Instalațiuni de fabrici de spirt, de zahăr, de tot felul.

Motoare de Benzina **„Benz"** de Gaz sarac, Diesel.

Mașini de tot felul, **Pompe**

Furnituri de articole technice.

Cumpărături și vînzări de mașini și transmisiuni întrebuințate.

Desfacere de lămpi electrice cu prețul original

Se primește obiecte de ori-ce natură la reparat.

Construcțiuni de fer.

Impregnare de curele de transmisiuni, după un sistem propriu; garantăm o durată dublă. Preparat **„Perfect"** pentru înlocuirea caloloniumului și Riemenwachs, care ard cureaua și ajută la producerea scânteilor electrice a curelelor, din care cauză se nasc accidente.

Preparat „Fix" prin care se va putea scoate piatra depusă în cazanei în cel mai scurt timp și cu cea mai mare ușurință după sistemul Krubb.

Pentru îmbregnarea curelelor și producirea preparatelor „perfect" și „Fix" vom aranja un laborator.

Grigore Dimitrescu

Doctor în drept, fost supleant la trib. Iași

AVOCAT

Str. Carol 14

HIRSCH-IASI

— Cassa de incredere —

IAȘI.—STRADA LAPUȘNEANU—IAȘI

CEL MAI MARE DEPOZIT

al renumitelor

LAMPI

PENTRU ELECTRICITATE

cu prețurile originale ale fabricilor

tot ce este MAI NOU și MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE

COVOARE

cu metru și cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu prețuri foarte eftine.

BEȚE pentru perdele de **BRONZ** frumoase, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune și frumoase și nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME și STORURI

de ultimele noutăți

Cabinetul de Chirurgie dentara

al

Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA

s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. **Lăpușneanu la No. 25**, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang.

SALOANELE OTELULUI TRAIAN

Duminică 21 Decembrie 1908

ora 2 jum. p. m.

Matineu Musical și Literar

Organizat în folosul Leagănului „S-ta MARIA" din Iași.

Intre orele 5—7 se va dansa

Prețul unui loc 5 lei

ULTIMELE NOUTAȚI

In lenajuri, mătăsuri și catifele

au sosit la Magasinul

A. M. DIAMAND

„VICTORIA"

SOCIETATE ANONIMA DE

Asigurari generale și Reasigurari

IN BUCUREȘTI

Direcțiunea generală: Str. DOAMNEI No. 10

Capital statuar 5.000.000

Intăia emisiune lei 1.000.000

Primul vărsămînt Lei 300.000

Societatea este representată în toate localitățile mai principale din țară prin Agenții săi și face *Asigurări* contra riscurilor de

INCENDIU și EXPLOZII

ACCIDENTE

CORPORALE ȘI ASUPRA **VIEȚEI** *OMENEȘTI*

TRANSPORT

Terestru, Fluvial și Maritim

—REPRESENTANȚA GENERALA PENTRU JUDEȚUL ȘI ORAȘUL IAȘI—

Strada Ștefan cel Mare No. 33

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

și

Teatru de Varietăți

Prețuri populare

In flecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sft. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zèci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează serviciu cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Iași .—Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 610 —Mercuri 17 Decembre 1908

DOUE INTERIMATE

Ni s'au făcut două mărturisiri prețioase, de doi politiciani liberali, mărturisiri cari tradează mentalitatea unor anumite cercuri de politiciani liberali.

Una din aceste mărturisiri privește organizarea lăuntrică a partidului liberal; alta privește raportul politic dintre partidele istorice.

In prima afirmare s'a spus de la tribuna parlamentului, de d. Vintilă Brătianu, că de la 1891 pînă la 1901 partidele politice n'au atins nici de cum chestia *politicei externe*, nici *organizarea armatei*, și că numai de la 1901 partidul liberal a început a se ocupa de aceste 2 chestii.

De ce d. Vintilă Brătianu și-a ales cele 2 date? E ceva întîmplător în aceasta, ori e ceva calculat?

Alegerea acestei date trădează în mintea d-lui Vintilă Brătianu ideia *interimatului* d-lui D. A. Sturdza la șefia partidului, fiul statuei avînd nevoe de o tutelă provizorie. Și acea tutelă a exercitat'o cu consimțimîntul sfatului de familie d. D. A. Sturdza.

De la 1901 d. Ionel Brătianu a prins a zbura politicește, căci ministerul său de la 1895 a fost numai pasul de încercare a minorului politic. De la 1901 în coace d. Ionel Brătianu a început a scutura egemonia tutelară și la 1904 a făcut greva parlamentară, iar azi e dispus să facă alte boroboațe, dacă nu rațiuni de ordin moral îl împiedică, adică să lese vremei să dezlege problema șefiei față de d. D. A. Sturdza, care e prea bătrîn și greu bolnav.

De alt-fel acest interimat de 10 ani, dacă e mult pentru persoana d-lui Ionel Brătianu, e puțin lucru pentru drepturile patrimoniale ale familiei. Succesiunea șefiei în familia Brătianu e ceva de drept divin „bojieiu milostieiu", cum ar fi zis cei vechi, fără adausul ăst nou al „voinței naționale".

Dar la urma urmei, ce ne privește pe noi de afacereile lăuntrice ale partidului liberal. Treaba lor, dacă așa își regulează drepturile la șefie! Cel mult putem constata o scădere morală în vlaga politică a partidului și dacă partidul o înghite, e că întreg partidul e în descompunere.

Cît despre a doua afirmare, aceia privește rațiunea politică de a fi a partidului conservator. La o întrunire pe culori din București, unul din candidații partidului liberal a avut naivitatea să afirme că în serviciile publice, ce partidele politice au făcut țării, singur partidul liberal a adus cele mai multe servicii statului și țării, și de drept lui i s'ar fi cuvenit permanența la putere, dacă nu s'ar fi simțit obosit în anumite cazuri și atunci pentru a se odihni de munca depusă au lăsat interimatul puterii partidului conservator, cari l'au ținut atîta cît a bine-voit partidul liberal, pentru a-și relua dreptul la putere.

Concepția aceasta ce-și face partidul liberal de rostul partidului conservator a plecat de la capul luminat și pătimaș a d-lui D. A. Sturdza. Ceia ce șeful a zis plîngînd la 1895 toamna, că va relua firul lui 1888, nerecunoscînd nimic din legiuirile conservatoare, era un chip stîngaciu de a-și explica locul de prim ministru liberal după Ioan Brătianu.

Dar vorba șefului, s'a repetat de alte guri nechemate. Și cel mai puțin chemat în a repeta formula greșită a șefului a fost dr. Buicliu—falsul Buiucliul—candidatul plouat al liberalilor în Capitală. Ce putea zice mai potrivit pentru un grav om politic ca dr. Buicli, de cît să repete ca o menavetă zisele șefului partidului.

Dar iată că în calea acestei doctrine *pro domo*, se interpune personalitatea d-lui Take Ionescu și puternicul partid conservator-democrat. Elanul cu care luptăm noi la toate alegerile, succesele parțiale dobîndite au vărît în spărieți și pe unii și pe alții.

Cît timp partidul conservator se mărginea la masa verde de la Jokey-Club, la o masă de *stos* sau la jocul de *bacarà*; cît timp șefii de carton și energumeni se bizuiau pe Rege, nu și pe popor, pe acel alegător romîn, așa de puțin interesant lor, liberalii cu morga lor democrată își jucau mendrele.

Dar iată că metoda lor de luptă și de propagandă s'a învechit; alegătorii încep a se agita contră-le; și de unde pînă acum ei tratau pe alții că le țin interimatul, acum putem vorbi de interimatul liberal. Nu greșim cînd profețim că partidul liberal cu șefia paralitică a d-lui Ionel Brătianu, va fi un slabși trecător interimat a partidului conservator-democrat, cu șefia atît de luminată, înaltă și înțeleaptă a d-lui Take Ionescu.

Iar pentru moment țara cere încetarea interimatului liberal și așteaptă ca M. S. Regele să iscălească decretul.

Gh. Ghibănescu

Semnificația unui balotaj

Trecutele alegeri parțiale au fost zdrobitoare pentru guvern, au invederat neexistența junimismului altoit cu speța Nababistă, au afirmat tăria partidului conservator-democrat.

In alegerile parțiale de acum, Piatra avea să însemne zdrobirea noastră și să fie prologul succesului adversarilor, să fie și pilda pentru alegătorii din București, Caracal și Ploiești.

In semnul mormîntului lui Albu aveau să triumfe liberalii; în semnul citadelei junimiste avea să triumfe d. Leon Bogdan.

Iar candidatul partidului conservator-democrat, străin de localitate, cu sprijinul aproape nul al partidului local—avea să fie sfîșiat și să fi făcut o saftea dureroasă candidaților din celelalte orașe citate.

De aceea s'a pus termen urgent—la limita celor trei săptămîni de rigoare—alegerei dela Piatra; șampanie era să se bee și la carpiști și la liberali—bravi eroi, strivitorii takismului, aveau să fie numiți mîndrii Nemțeni.

Acum, că rezultatul este cunoscut, poate să spuie și adversarii: suntem slabi chiar unde suntem tari; și ei sunt tari, chiar unde sunt slabi.

Partidul nostru, la Neamț, nu este nici puternic, nici numeros. Ar fi să mințim, dacă am susținea contrariul. De aceia, faptul că acel partid a putut produce un balotaj, a putut să intrunească treizeci nouă de glasuri—constitue un dublu triumf pentru el.

Intrunit-au junimiștii număr egal de voturi, la alegerile parțiale trecute, în centrele unde erau slabi?

Nu este oare un triumf ca noi, care n'avem partid bine constituit la Piatra, să fi fost, totuși, arbitri situației?

Și dacă n'am avut partid mare înainte de alegeri, nu este evident că, după alegerea de ieri, el s'a format, că va merge înainte și că, după exemplul de pretutindeni, el se va oțeli în luptă, va crește și va invinge?

Suntem mîndri de succesul nostru de ieri, fiindcă am reușit să nu dăm adversarilor motiv de jubilare, înainte de 21 Decembrie, zi la care va fi dată cea mai însemnată luptă de pe vremurile opoziției-unite încoace.

Iar colectiviștii, cari au fost zdrobiți și de astă dată, să vadă că țara nu perde prilej fără să nu i infiereze.

Țara nu vrea politica Brătienilor.

Cartelul bandelor

După cinica declarație a omului de afaceri, Costinescu, făcută alaltăeri în plin parlament, cu privire la acordul celor două partide în potriva organizației noastre politice, condusă de d. Take Ionescu,—acum ni se aduce la cunoștință, ca fapt sigur—, acordul bandelor colectivisto-filipesciane pentru terorizarea alegătorilor, în vederea alegerilor de Dumineca viitoare!

Sufletele sălbatice și haine din ambele partide 'și-au dat deci mîna pentru a paraliza puternica desfășurare a forțelor conservatoare democratice din Capitală, cari trebue să invingă cu ori ce preț în această alegere.

Fiul cel mare al Statuei de pe bulevard—a dat brațul seu celui mai veninos și răsbunător politician de stradă—și cu bîtele în mînă, au pornit'o la luptă, în potriva mulțimei, care urmează cu un devotament fanatic politica patriotică a șefului nostru, d. Take Ionescu.

Ne-a fost dat să vedem la sfîrșitul anului 1908, pe mitocanul boerit Ion Brăteanu, cot la cot cu boerul mitocănit Nicu Filipescu, organizînd mizerabila cruciadă a haimanalelor de uliți, în contra unui partid politic, care personifică democrația cinstită, muncitoare și iubitoare de adevăr și bine în țara noastră.

Sărmanii! cum și-au perdut mințile!

Ei cred că vor întîlni în drumul lor lașitatea și mișelia și vor isbuti astfel să ne amuțească glasul.

Dar cît de mult se înșeală.

Ii asigurăm din vreme, și e bine s'o știe—și acei cari au personificat prin actele lor de politică destrabalată, totd'auna desordinea în țara noastră — cît și mai cu seamă aceia cari au azi răspunderea ordinei și liniștei în Stat — că partidul conservator-democrat, nu se va da înlături de la nimic—că își va face datoria sa întreagă și pînă la capăt, oricari ar fi pedicile ce ar întîlni în calea sa—și că nu cunoaște și nici nu vrea să cunoască, în îndeplinirea acestei datorii, nici un fel de intimidare chiar dacă va avea de luptat cu indivizi —eșiți de sub scutul legilor!

Alegerea de la Piatra

Rezultatul alegerei de la Piatra înseamnă încă o înfrîngere pentru guvern.

Din 143 alegători ai colegiului I de Senat, candidatul guvernamental n'a putut întruni de cît 51 de voturi.

Și acest candidat, este fostul prefect Ermil Zaharia care s'a retras din prefectură, numai pentru a salva guvernul de rușinea unei căderi, in orașul unde ministrul de afaceri imaculatul Costinescu, își are unul din principalele sediuri ale politicei sale negustorești.

Și pentru a obține acest număr ridicol de glasuri, guvernul nu s'a dat înlături de la nimic.

Locul de prefect l'a ținut vacant, ca o veșnică amenințare pentru alegătorii mai slabi de fire, în cazul cînd candidatul căzut va trebui să revină în capul județului.

Insuși ministrul tuturor afacerilor, mult vulnerabilul d. Costinescu s'a dus la Piatra, și ca un ordinar speculant a traficat asupra conștiințelor șubrede și nevoilor multiple ale unora din alegători, doar va putea reuși să cîștige scaunul de Senat.

Dar majoritatea cetățenilor cari compun acest colegiu, al inteligenței și al marei proprietăți, a respins cu dispreț propunerile umilitoare și presiunile mizerabile ale negutătorului Costinescu și s'au rostit cu tărie prin votul lor, în potriva politicei nefaste a guvernului

Dar nu numai prin această prismă trebue privită alegerea de la Piatra Ea semnifică și un frumos succes pentru partidul conservator-democrat a cărui organizație nu datează în acel oraș de cît de trei săptămîni.

Cînd după un așa de scurt timp de la constituirea sa, partidul nostru izbutește să adune în jurul eminentului său candidat d. dr și prof. Toma Ionescu un număr de 39 voturi, deci cu 13 mai puțin de cît candidatul liberal, ori cine își poate face idee de marele progres politic, pe cari conservatorii democrați din Piatra l'au făcut de la organizarea lor.

De aceia adevăratul învingător în alegerea de eri de la Piatra este numai partidul nostru căci de și abea format de trei săptămîni, el a putut răpune ambele partide învechite, luptînd astfel atît în potriva liberalilor guvernamentali, înarmați cu aparatul presiunei administrative în frunte cu negustorul—ministru Costinescu, cît și în potriva opoziției miluite junimiste, sprijinită pe față de toți liberalii nemulțumiți.

Și cînd te gîndești, că presa carpistobrătenistă, strigă în cor, că desfide, partidul nostru să aibă curajul să pună și să-și susțină candidatul pînă la sfîrșitul alegerei?!

Dar nu numai că l'a pus și menținut, dar a învins cu el,—căci a provocat **balotagiul**, *într'un județ unde liberalii s'au mîndrit totdeauna cu puternica lor organizație politică, iar junimiștii s'au lăudat totdeauna că aici — mai mult de cît ori unde —ei reprezintă o forță electorală invincibilă!*

Onoare dar partidului conservator-democrat de la Piatra! **V. Pella**

CORUS-CURIUS

Ieșenii au cunoscut pe bătrînul Curius, profesorul de limba franceză. Asupra acestui Curius se păstrează o hazlie anecdotă.

Ci că se duce o dată Curius să cumpere lemne de la Hală. Tocmește carul cu lemne și spune țăranului să le ducă în strada *cutare* la domnul *Curius*. Țaranul s'a crezut că va ține minte numele mușteriului și pleacă. Ajunge el în strada spusă; dă să-și aducă aminte de nume, pace!

Intreabă sergentul, sergentul era nou în pontul lui, nu știe. Mai întreabă pe alt călător, nimenea nu-i putea da nici o lămurire. Incepu a se scărpina țăranul în cap.

Ce să se facă el! Iată un domn mai curățel. Mă rog, mnetale nu știți unde stă un domn așa și așa, începu să se încurce țăranul. Umblu de 2 ceasuri cu carul ista; mi-am omorît boișorii. Taranul tot nu află nimic.

Domnului făcîndu-i-se milă de țaran începu a-l ține de rău, cum de nu i-a luat însemnare de nume și stradă, ca să nu se năcăjească atîta. Dar și domnul acela, ce ți-a cumpărat lemnele *curios* trebue să fie, că...

Dar n'apucă să isprăvească bine vorba și țăranu, ca trezit din buimăceala lui, zise: da da, l'ai ghicit, i-ai zis, numele mai adeniaori. Chiar așa! Cum așa mai romîne?—Mai adinea-ori ai zis, chiar așa îl chiamă!

—A! Curius! Hai măi Romîne, să-ți arăt casa.

Bogda proste, domnișorule; așa! așa Curius, mînca-și-ar numele!

Mi-a venit în minte întîmplarea cu bătrînul Curius, cînd am cetit că bătrînul domn Costinescu, ministru de finanțe, în 5 minute de discurs, a sărit arsa ca și cum ar fi fost mușcat de un șerpe și în diatribele contra șefului nostru, l'a amenințat cu desființarea scurt și cuprinzător, politică prin *corus* făcut intre partidele istorice.

Curios corus! ca și *curios Curius*!

Dar oratoria sarbădă a d-lui Costinescu, strigătul său de flașnetar demodat, amenințările sale de însălător legal, au stărnit un hohot de rîs în toată țara, și cenușerul *Romînului* mai vorbește de hohote de rîs față de succesele crescînde ale partidului conservator-democrat!

Inainte de a se înjgheba *corul* liberalo-filipescan să bine voiască partiturile să-și găsească dirijorul, căci alt-fel ajung a produce o curioasă cacofonie.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

SOCRATE BAROZZI

Sala teatrului național avea din nou —aseară—aspectul solemn al sărilor de gală, căci elita Iașului venise să aducă un omagiu atît, de bine meritat, unui talent extra-ordinar, tînărului violonist Socrate Barozzi.

Aproape un copil încă,—între 16 și 17 ani—de și nu apare pentru întăia dată pe scenă, pare a suferi încă în toată intensitatea lor emoțiunile ce inspiră primele aparițiuni pe scenă, primele înfruntări ale rampei.

Iată-l în așteptare: o mișcare febrilă îl stăpînește întreg, mișcări nervoase îl fac să-și plimbe degetele pe gîtul vioarei pe care o strînge, o privește, o îmbrățișează—ca pe o tovarășă scumpă de care nu se va despărți toată viața. Dar de abia a terminat maistrul Sibianu întroducerea și Barozzi atacă, nerăbdător și transfigurat, marele „Concerto" al lui Beethowen și prinde a stăpîni, a subjuga numerosul auditoriu.

A crescut par'că în vrîstă și în înălțime și în putere, fața e mai îmbujorată acum între pletele lungi, castanii, iar ochii reflectă lumini de vis, străluciri de inspirații sublime, Une-ori văzîndu-l cum își topește toată ființa în cîntecul vioarei, te temi—că-l simți istovit: osteni-va? sta-va oare cu mîna înghețată pe arcuș? O nu!

E un farmec nebănuit în acest instrument și din fie-ce atingere a strunelor cu arcușul, artistul soarbe noui puteri și pare a se îmbătă de frumusețile propriilor sale armonii. Nu mai sunt sunete, ci glasuri vii, plînsete și chemări și oftări, este lumea toată de mister și de viață pe care genialii compozitori le-au pus în operile lor și pe care le reînvie mîna tînărului artist, le înfiripează talentul lui Barozzi, cultivat la școala marilor maeștri străini.

Nu e de admirat numai tecnica, în înțelesul fizic al cuvîntului, agilitatea propriu zisă, dar înainte de toate temperamentul și sentimentul artistic. pe care le posedă Barozzi în măsură atît de mare și care-l ridică la înălțimea unei personalități cu care va comptă de sigur lumea cunoscătoare de artă.

Cele cinci bucăți executate—între care acea mult duioasă „Ave Maria" de Schubert, au fost de o potrivă admirat și aplauzele entuziaste de aseară au consacrat încă odată pe tînărul Socrate Barozzi ca un talent de mînă întăia, ca un artist din stofa unui Bronislaw Huberman și Florizel de Reeter, ca să amintim numai de cei care și-au impus renumele din prima tinerețe.

Maestrul pianist Sibianu, care l'a acompaniat a pus din nou aseară în cînt tot focul artistic de care e capabil și a fost la rîndul său obiectul admirațiunii unanime a sălii.

Rodion

Intre Austria și Romînia

...Desfășurarea întregei noastre istorii de până acuma, trebuia să ne arate că Austria la început și Austro-Ungaria de la 1867 înainte, era statul cel mai dușman al Statului și poporului nostru.

Fără a pătrunde prea adînc în trecut, la epoca lui Mihai-Viteazul sau la scopurile de anexare ale țărilor romîne din partea Austriei în tratatele premergătoare păcei de la Carlovitz 1699, găsim că prin tratatul de la Passarovitz (1718) Austria smulge Oltenia din corpul Munteniei. Și dacă, ea nu putu menține această pradă din cauza războiului nefericit purtat de ea cu Turcii și sfîrșit în dauna ei, prin pacea de la Belgrad (1739), ea izbuti a îndruma sfîșierea Poloniei și ca o urmare a acelui mare succes diplomatic—așa se numesc crimele săvîrșite de state—ea răpi din trupul Moldovei dulcea și frumoasa Bucovină, prin niște mijloace atît de necinstite și de desbrăcate de ori ce morală, în cît rămîi uimit cînd citești documentele ce le conțin și cari documente au fost date la lumină fără știrea și fără voia guvernului Austriac.

Scopul de a anexa țările Romîne se reînoi cu prilejul războiului Crimeei, cînd Austria le ocupă și fu nevoită a le părăsi numai după foarte energice stăruinți din partea celorlalte puteri.

Dar Austria luîndu-și rămas bun de la ideea încorporărei, se sili a urma mai departe exploatarea lor economică, după cum era sfătuită de economistul austriac Stein.

Tot din această pricină, a tendinței exploatărei economice, Austria se opuse cu atîta stăruință la Unirea țărilor romîne, știind bine că întărirea organismului lor politic va avea de efect stăvilirea acelei exploatări.

Este cunoscut cîtă perfidie se ascundea în propunerea Austriei făcută în congresul de Paris, de a nu se proceda la Unirea Principatelor înainte de-a se face o anchetă în ele asupra dorinței ce ele ar manifesta privitor la viitoarea lor organizare.

Austria și cu aliata ei în această privință Turcia, sperau că vor putea stoarce prin presiuni de la Moldova, care trebuea să piardă prin Unire capitala ei, un vot al divanului ad-hoc, potrivnic acestei contopiri și documentele timpului sunt pline de strigătele de disperare ale partidului unionist din Moldova în contra josnicelor uneltiri ale agenților austriaci din această țară.

Cînd cu alegerea îndoită a lui Cuza-Vodă, Austria voia să intre cu armatele în Principate pentru a distruge ceea ce un avînt al cugetului național săvîrșise într'un mare moment de patriotică încălzire și numai isbucnirea războiului cu Franța pentru Piemont zădărnici dușmănestelei ei scopuri.

La 1866, cînd Romînii putură realiza ultima dorință manifestată de ei prin divanurile «ad-hoc» pentru asigurarea viitorului lor, aducerea dinastiei străine în tronul Romîniei, viitorul nostrul rege trebui să treacă travestit și cu pericolul vieței prin Austria și, după a lui fericită sosire pe pămîntul romînesc, Austria voia iarăși să spulbere cu armele această nouă întărire a neamului romînesc, cînd războiul cu Prusia stînjeni această nouă manifestare dușmănească.

După ce Austria deveni Austro-Ungaria la 1867 se adaose la dușmănia ei de Stat acea de rasă a Ungurilor contra Romînilor. Ea urmări pe de-oparte veshea ei tendință de a ne robi economicește precum pe de alta se năpusti cu furie asupra fraților noștri Romîni de peste munți pentru a stinge în ei facla gîndirei naționale ce se aprinsese așa de frumos dincoace de piscuri.

Raporturile noastre economice cu împărăția vecină deveniră numai mijloace de exploatare puse de ea în lucrare asupra țărei noastre. Călcînd convenția comercială încheiată cu ea în 1875, Austro-Ungaria opri prin măsuri samovolnice intrarea vitelor noastre pe piețele

ei, pe cînd revărsa asupra ţărei noastre preţiosul fabricaţiilor sale proaste şi calpe?

După încetarea rezboiului vamal la care am fost nevoiţi să recurgem pentru a ne apăra avuţia, am fost siliţi la sfîrşit să primim la reînoirea convenţiei excluderea exportului vitelor noastre în Austro-Ungaria, şi acuma cînd s'au început din nou tratările pentru încheierea unei noui convenţiuni, Austro-Ungaria ne opune aceeaşi rea voinţă, aceleaşi piedici menite a asigura foloase numai ei, iar toate daunele să fie revărsate asupra capului nostru. Cine nu-şi aduce aminte de sbuciumul ţărei noastre, cînd cu chestia Dunărei, cînd Austro-Ungaria tindea să pue mîna pe marea noastră arteră fluvială şi pe partea pe care ea nu mai este stat riveran; a trebuit numai energia purtărei noastre pentru a face ca stipulaţiile convenţiei în chestia Dunărei şi care dădea poliţia apelor noastre monarhiei Austro-Ungare să rămîe scrisă numai pe hîrtie.

Ungurii pe de altă parte grămădeau tot mai multe lovituri asupra fraţilor noştri de peste munţi pentru a sfărma forma speciala de gîndire pe care natura a sădit-o în creerul romînesc.

Fiecare lovitură dată fraţilor noştri are un lung răsunet în întregul neam şi mai ales în noi Romînii din Romînia liberă, cari prin împrejurări suntem puşi în capul întregului popor pentru a-i conduce destinele.

Este deci învederat că suntem împinşi în chip fatal la duşmănii contra monarhiei Austro-Ungare şi nu se poate admite ca în criza actuală care bîntue tot Orientul să păstrăm faţă cu dînsa, din cauza unor simţiminte personale a conducătorilor, legăturile de prietenie cu monarhia vecină.

Ce este de făcut?

*

Prin anexarea Bosniei şi Herţegovinei, s'au deslănţuit în întreaga peninsulă balcanică nişte complicaţii politice, care după toate probabilităţile nu se vor putea deslega decît prin sabie. Incercările de a se împăca lucrurile printr'un congres par a deveni zadarnice şi toate semnele unei încordări crescînde se arată în toate părţile atît Turcia cît şi Serbia şi Muntenegru se arată hotărîte a nu îngadui această cucerire în plină pace, care a intrat de mult în obiceiurile Austriei. Bulgaria pare a fi fost împinsă de Austria la declararea independenţei; nu se ştie însă acuma, după ce a făcut lovitura, dacă pentru a capata sanctiunea ei, nu se va alia cu Turcia în contra Austriei.

Pe de altă parte Italia merge cu paşi hotărîţi către desfacerea ei din alianţa austro-germană. Tripla alianţă a trăit.

Noi nu putem stă cu nici un preţ nepăsători faţă cu focul ce se va încinge şi „se impune neapărat o înţelegere cu popoarele cari au interes de-a combate pe Austria". In caz de rezultat favorabil, vom putea iarăşi incorpora cel puţin dulcea şi frumoasa Bucovină. Şi că rezultatul va fi favorabil putem se fim aproape siguri, căci ferberile naţionale din Austria vor ajuta revoluţiei lăuntrice la slăbirea monarhiei Habsburgilor şi Francisc Iosif va vedea stingîndu-se statul pe care Rudolf, sau mai bine Albert, l-a întemeeat cu 500 de ani în urmă.

Ar fi o crimă în contra naţionalităţei noastre ca cu prilejul acestei prăbuşiri să nu întregim iarăşi corpul nostru ciuntit într'un mod atît de nedrept de către Austria.

Credem că înţelepciunea Regelui nostru îl va sfătui să se supună şi el dorinţei poporului, cum s'a supus capul casei Hohenzolern, Impăratului Wilhelm al II-lea dorinţei poporului german. Iar dacă în contra aşteptărei ar fi să precumpănească simţimintile personale asupra interesului obştesc al ţărei şi al Neamului romînesc, atunci să ne aducem aminte că a trecut timpul cînd politica exterioară era privilegiul păstrat capului statului.

A. D. Xenopol

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Modificarea legei de organizare judecătorească

(sfîrşit)

La art. 75.—S'a observat că în cazul cînd s'ar menţinea dreptul consiliului superior de a-şi da avizul asupra numirilor în magistratură, acest aviz nu se mai cere pentru numirile primilor preşedinţi, preşedinţilor şi procurorilor generali la Curţile de casaţie şi de apel; or, dacă acest aviz se cere pentru mai multă garanţie e unor bune numiri, apoi cu atît mai mult el este indispensabil cînd este vorba de numiri de o importanţă mult mai mare decît aceea a consilierilor acestor Curţi.

La art. 105.—Este nedrept a nu se ţine seamă la numirile de preşedinţi de secţiune la Curţile de apel de gradul ierarhic, aşa după cum se face prin alin. II de sub art. 108, cînd este vorba de aceste numiri la Inalta Curte de casaţie, şi prin urmare numirea lor nu trebue să se facă din primii preşedinţi sau preşedinţii de secţiune de tribunal, cum prevede noul proiect; acest drept ar da loc să se facă numiri de preşedinţi de secţiune la Curţi din preşedinţii de tribunal cu patru ani de grad, trecîndu-se peste consilierii de Curte cari ar fi în această calitate de 15 sau 20 de ani, şi cari ar ajunge astfel să fie prezidaţi de magistraţi inferiori în grad până în ajun.

Aceeaş observaţiune s'a făcut şi la art. 106 unde este vorba de numirea în funcţiunea de procuror general, cu adăogire că nu se poate înţelege, din momentul ce procurorul general devine inamovibil, conform art. 129 din proiectul de lege, de ce nu s'ar putea lua în această funcţiune, nu numai prin delegaţiune, şi dintre consilierii de curte, cînd ar consimţi la aceasta.

La art. 107 şi 110.—Inaintările devenind din ce în ce mai dificile, primii-preşedinţi de secţiuni şi procurorii generali ai Curţelor de casaţie şi de apel, ar trebui să nu poată fi numiţi de cât dintre consilierii şi procurorii de Curţi, adică dintre magistraţii de carieră, cari s'au devotat magistraturei şi cari aştéptă înaintarea ca dreaptă recompensă şi recunoaştere a meritului şi muncei depuse în curs de ani de zile.

Numirile dintre avocaţii cari ar fi exercitat în mod efectiv şi cu distincţiune profesiunea lor—aprecierea putînd fi prea elastică şi arbitrară, cu atît mai mult cu cît proectul, prin art. 75 alin. II, nici nu cere pentru aceste numiri avizul consiliului superior—se poate face cel mult pentru preşedinţii do tribunal.

La art. 119.—Este bine a se prevedea incompatibilitatea între membrii Curţilor sau tribunalelor şi membrii parchetelor între cari ar exista înrudirea prevăzută în acest articol.

La art. 132.—Transferarea prin înaintare fără consimţămîntul magistratului inamovibil, este o atingere gravă şi vădită a inamovibilităţei; adesea, sub pretextul înaintărei, poate fi pus un magistrat inamovibil în poziţiune de a se retrage din magistratură şi prin urmare în această privinţă, pentru o sinceră respectare a principiului inamovibilităţei, trebuie a se menţine dispoziţiunile art. 93 din actuala lege.

In ce priveşte transferarea magistraţilor Curţilor de apel pentru motivele din alin. b de sub art. 132, aceasta este o dispoziţiune care poate aduce o atingere principiului inamovibilităţei, şi o experienţă de 18 ani de cînd s'a creat inamovibilitatea este o dovadă din cele mai puternice că necesitatea unei asemenea dispoziţiuni nu s'a simţit niciodată.

Dacă însă s'ar menţine această dispoziţiune din art 132, este necesar a se adăoga că transferarea nu se poate face cît cînd se va dovedi că rudenia, legăturile sau interele au influenţat cîndva şi întru ceva pe magistratul inamovibil în judecata sa, şi, de asemenea, că înaintea consiliului superior să fie totdeauna chemat şi ascultat magistratul ce este a se transfera.

La art. 133.—Credem că dispoziţiunea din ultimul alineat al acestui articol se poate întinde şi la magistraţii Curţilor de apel, cari au servit în Curte 15 ani. Ea este reclamată şi este necesară pentru aceleaşi motive puternice pentru care trebue să se recunoască că este cu drept introdusă pentru magistraţii Curţei de casaţie.

La art. 134.—Credem că cazurile prevăzute în acest articol se pot judeca mai bine şi mai în cunoştinţă de împrejurări de colegii magistratului pretins infirm, aşa că e de dorit a se menţine dispoziţiunile art. 97 din actuala lege.

La art. 137.—Ar trebui să se prevadă ca magistraţii ce nu se vor întruni cînd vor fi chemaţi în adunare generală, să fie consideraţi ca şi acei ce nu vin la şedinţă la ora regulată şi, conform art. 143, să peardă salariul pe acea zi.

La art. 148.—Este prea scurt termenul în care trebuie să se redacteze deciziunile Curţei, şi ar trebui ca acest termen să înceapă nu de la închiderea desbaterilor, ci de la pronunţare.

La art. 166.—In acest articol, care corespunde cu art. 109 din legea actuală, se prevede măsura punerei în disponibilitate sau destituirea contra magistraţilor cari au suferit trei pedepse disciplinare sau de două ori suspendarea; dar de unde, după legea actuală, aceste 2 măsuri nu se pot lua de cît dacă acele trei pedepse disciplinare sau două suspendări au fost aplicate magistratului în cursul unui an şi se hotărăsc numai de tribunalul disciplinar, în proiectul de faţă sau omis aceste două condiţiuni, rămînînd deci ministrului dreptul de a pune în disponibilitate sau destitui pe magistratul învinuit.

Prin aceste două omisiuni, cari la prima vedere par de puţină importanţă, se rîdică însă ori ce garanţie a inamovibilităţei, căci ea va sta în puterea ministrului ca, în baza art. 172 alin. II din acest proiect şi pentru motive nu bine definite, cu totul vag enunciate, cum se va vedea mai la vale, să înfl gă magistratului două pedepse disciplinare în acelaş an, ceea ce poate face sigur fără concursul consiliului superior şi apoi, în puterea art. 188 din proiect, ţinînd samă de o altă pedeapsă dată în alt an, căci legea nu mai cere condiţiunea ca acele trei pedepse să fi fost aplicate în cursul aceluiaş an, tot ministrul, fără concursul sau avizul cel puţin al consiliului superior, să pună în disponibilitate sau să distitue pe magistratul inamovibil pe care ar voi să-l îndepărteze.

Este dar absolut necesar pentru garantarea principiului inamovibilităţei, să se menţină textul art. 109 din actuala lege de organizare judecătorească.

La art. 172.—Acest articol se exprimă într'un mod cu totul vag în privinţa cazurilor în cari ministrul poate aplica şi hotărî pedepse disciplinare, nu determină ce acte pot fi considerate ca o abatere de la datoriile de cari sunt ţinuţi magistraţii în exerciţiul funcţiunilor lor şi pentru care ministrul poate aplica şi hotărî o pedeapsă disciplinară, cum face art. 142 din legea actuală. Această modificare a actualei legi, lăsînd prea mare latitudine de apreciere, unită cu dispoziţiunile din art. 166 alin. II, ce s'au arătat mai sus, pune pe magistraţii inamovibili într'o prea mare dependenţă de autoritatea administrativă şi-i expune la măsuri ce pot duce la ştirbirea garanţiilor inamovibilităţei.

La art. 190.—Nu se justifică cu nimic necesitatea tragerei la sorţi în şedinţă publică a magistratului ce funcţionează în timpul vacanţelor mici, neavînd nimic de judecat, ci numai expedierea lucrărilor curente şi primirea acţiunilor ce se vor prezenta.

Lt art. 203.—Ar trebui ca dispoziţiunea din ultimul alineat să nu se poată ua contra magistratului bolnav de cît dacă o comisiune medicală, ad-hoc, ar constata că boala se va prelungi în mod nedeterminat peste cele două luni, de oare ce se poate ca magistratul bolnav să se restabilească după cîteva zile peste cele două luni.

Tot aci trebue introdusă dispoziţiunea că rechemarea este obligatorie la cea dintâiu vacanţă a unei aceleaşi funcţiuni, ca aceea ce a avut-o magistratul pus în disponibilitate.

S'a observat însă la acest articol că dispoziţiunea din ultimul alineat al articolului corespunzător din legea actuală, adică art. 154, este mai umanitară, căci nu este de vină magistratul că a căzut bolnav, şi pînă acum, în timp de 19 ani, nu s'a semnalat nici un caz în care mersul justiţiei să fi fost împiedecat sau cel puţin să fi suferit din această cauză.

La art. 204.—Suprimarea congediului magistraţilor ce au făcut serviciul în timpul vacanţelor mari, fără arătare de alte motive prevăzute prin actuala lege la art. 156, este nedreaptă, căci trebue să se recunoască că un magistrat ce munceşte necontenic un an de zile, are absolută necesitate fie de o cură, fie de un repauz de două luni de zile. Ceeace s'ar putea însă introduce ca modificare a art. 157 din legea actuală, corespunzător art 201 din acest proect, este ca judecătorul care a uzat de acest drept de concediu, să nu mai fie dispensat de a trage la sorţi în anul următor.

La art. 205.—Se constată o redacţiune greşită, căci primul preşedinte de curte şi procurorii generali, trebue să ceară congediu chiar mai mic de 15 zile, tot de la Ministerul justiţiei.

Acestea sunt, d-le Ministru, observaţiunile ce s'au făcut de această Curte în adunare generală, constatînd cu această ocaziune progresul ce se face prin întinderea inamovibilităţei, care, numai cu îngrădirile mai sus arătate şi pe baza legei actuale, este menită tot mai mult a asigura şi garanta poziţiunea independentă a magistraturei, sustrăgînd-o de sub influenţa puterei administrative, căci numai astfel ea poate fi chezăşia averei şi onoarei cetăţenilor, baza fundamentală pe care se razămă un stat bine organizat şi civilizat.

Bine-voiţi vă rog d-le Ministru, a primit asigurarea prea osebitei mele consideraţiuni.

Prim-preşedinte, **Ioan T. Burada**

Litere-Ştiinţe-Arte

Femeea-critic.—Dacă nu ne înşelăm volumul d-nei Isabela Sadoveanu, apărut la „Minerva", sub titlul de „Impresii literare" este primul volum în acest gen, datorit unui autor femenin. Nu că n'am avea scriitori de merit în rîndurile sexului slab sau —ca să fim mai delicaţi: în rîndurile sexului frumos; nu că nu ne-am fi obişnuit cu multe nume femeeşti, cari nu lipsesc de cîte-ori se aminteşte lista scriitoriilor noştri de seamă. Dar critica este un gen literar în care *ea* s'a exercitat mai puţin şi nu ţinem minte vre-un nume femeesc de care să se fi legat impresiunea că ar reprezenta o forţă reală în domeniul criticei literare.

Avem volume de poezii, de roman, de nuvele, de schiţe semnate de femei; în antologii şi crestomatii ele nu lipsesc de un număr de ani. Dar volumul d-nei Sadoveanu taie o brazdă nouă pe cîmpul cam arid, dar nu mai puţin important pe tărîmul culturei noastre generale: critica ştiinţifică, fiind primul volum semnat de o autoare.

Nu e locul de arătat în ce constă calităţile şi defectele cărţii d-nei Isabela Sadoveanu. Constatăm numai fenomenul însuşi, nou în sine, al apariţiunii sale şi ne mulţumim a spune că e o carte interesantă de consultat, scrisă într'un stil colorat şi vioiu, într'o excelentă formă literară şi pe alocurea instructivă, deşi une-ori prea personală.

*

Un biolog susţine că amîndouă părţile obrazului omenesc nu sunt nici odată absult identice.

In 40 la sută din cazuri ochii nu stau exact pe aceeaşi linie orizontală; în 10 la sută din cazuri un ochiu e ceva mai mare de cît celalalt iar cel drept se află, în genere, puţin mai sus ca cel stîng.

*

A apărut No. 7 şi 8 din „Pedagogia Experimentală". In urma retragerei d-lui profesor Rădulescu-Motru de la direcţia revistei, publicaţiunea va fi condusă de d-nii I. Ciocărlie şi G. A. Antonescu.

*

In cursul lunei viitoare se va juca în beneficiul exelentului artist I. Morţun „Manase", piesa regretatului Ronetti Roman.

Rolul lui Manasse va fi creat de Bulfinski, iar Zeilic Şor va fi jucat de Ioan Morţun.

*

Coquelin Cadet şi-a lichidat drepturile la pensiune ca societar al Academiei franceze.

Informaţii

Noii inspectori ai învăţămîntului primar au fost convocaţi pentru astăzi la ministerul cultelor şi instrucţiunei publice spre a li se da mai multe lămuriri.

Eri şi alaltăeri s'a continuat cu cercetările în afacerea lipsurilor de la depozitul de haine al regimentului 13 Ştefan-cel-Mare.

Abia pe la sfîrşitul lunei aceştia cercetările în această afacere vor lua sfîrşit.

Apelurile electorale, la curtea de Iaşi, se vor judeca şi în primele zile ale lunei Ianuar.

Independenţa dînd seama de balotajul de la Piatra, tipăreşte *Zahariade* numele candidatului liberal.

In procesul maiorului Ciocazan-locotent Rozescu acuzarea va fi susţinută de d. colonel Băltăceanu, comandantul regimentului XIII Ştefan-cel-Mare.

D. A. A. Badareu, a sosit astăzi dimineaţă în oraş.

Examenul de capacitate al ofiţerilor de poliţie va începe la Bucureşti în ziua de 12 Ianuarie.

Din Iaşi a fost chemat la examen d. C. Costescu, comisar cl. II, şeful siguranţei publice.

Camera turcească a delegat pe primul ei vice-preşedinte să plece la Bucureşti ca să studieze organizarea Camerei noastre.

Excelente moravuri parlamentare ar putea învăţa de la d. Nicu Filipescu.

Congediul d-lui D. A. Sturdza, primul-ministru, va fi de şase septămîni.

Membrii societăţei viticole din localitate au fost convocaţi în adunare generală pentru Duminică 21 Decembrie, în saloanele Camerei de Comerţ.

Consistorul spiritual al Mitropolie Moldovei şi Sucevei va ţinea şedinţe mîine 17 Decembrie şi poimîne 18 Decembrie.

Mîine consistorul va judeca procesul privitor pe preotul Vasile Patron, de la biserica ziua Crucei, proces care a fost amînat din luna trecută din cauza lipsei unor martori şi care după cum se ştie a fost intentat de poporani, pentru-că numitul preot a refuzat să facă astăvară procesiuni pentru ploaie.

Poimîne consistoriul va judeca procesele: preotului Gh. Maxim, de la biserica sf. Teodor din localitate, al preotului Dimitrie Baltag, din comuna Rediu lui Tatar şi procesul preotului Victor Mironescu din judeţul Dorohoiu, pentru nereguli în serviciu.

Medalia Bene-Merenti clasa I-a a fost acordată tragedianei Sarah Bernhardt.

Din Bucovina.—Vineri s'a ţinut la facultatea teologică de la Universitatea din Cernăuţi, prelegerea d-lui dr. Octavian Isopescul.

— Comitetul ţărei a suprimat din serviciul ţărei pe vicesecretarul Zachar, din cauza unor incorectitudini ce le-a comis în purtarea agendelor ce i s'au încredinţat.

— Academia ortodoxă organizează pentru 8 Ianuarie st. n. în Storopiultz o serată muzical-literară împreunată cu dans.

— La Cernăuţi s'a constituit un comitet, care să adune fonduri pentru zidirea unui internat de băeţi, care ar avea să se aplice la vre-o meserie sau comerţ.

M. S. Regele a semnat decretul prin care d. profesor Aurel Mănescu a fost confirmat decan al facultăţei de ştiinţi pe termen de doi ani.

Jean Kubelic. — Agenţia teatrală „Thalia", Maximovici, îşi face o mare plăcere să anunţe, că neîntrecutul violonist *Kubelic* va da un singur concert în sala Teatrului Naţional.

E o datorie pentru noi de a sărbători cu prezenţa noastră pe acest celebru artist între artişti, care ţine întreaga asistenţă sub farmecul iresistibil al fenomenalului său arcuş. Se ştie că în toate centrele artistice din lumea întreagă, *concertele lui Kubelik* sunt adevărate minuni.

După cum este aşteptată sosirea unui monarh iubit, tot aşa şi sosirea *lui Kubelik*, monarh şi el al înaltelor sfere artistice, este aşteptată pretutindeni cu cel mai mare şi cald entusiasm, din partea iubitorilor de artă sublimă. Lui i se poate zice: „Paganini redivivus".

Şcoalele rurale din judeţul nostru vor lua vacanţie, în vederea Crăciunului, Lunea viitoare şl până la 8 Ianuarie.

A treia zi de Crăciun va avea loc în împrejurimile Iaşului o mare vănătoare la care va lua parte şi d. general Tătărescu, comandantul corpului 4 de armată, precum şi mai mulţi ofiţeri din localitate.

Comisia Camerei, care va duce respunsul la Mesaj, a fost primită astă-zi, marţi, de M. S. Regele.

Comisia este astfel compusă: domnii C. Cociaş, D. Boicescu, dr. Gruescu, Petre Chiţu, T. Boceanu, dr. N. Anghelescu, C. Sturdza, G. Dragu, Ion Langa, C. Brîncoveanu, I. Vrăbiescu, C. Stoicescu, Cesar Pîrîianu, Virgil Arion, dr. Elian, M. Tăut, C. Gîrleşteanu, C. Stere, E. Ionescu-Quintus, Al. Răşcanu, Al. Săulescu, N. Enăşeşcu, Z. Filotti, T. Sassu, Ştefan Ioan, Al. Constantinescu, St. Graur, Iosif Igiroşanu, G. Văsescu, C. Alimănişteanu, G. G. Assan, T. Lahovary, I. G. Saita şi N. Micescu.

Balotajul la Piatra-N. se va efectua în ziua de 22 Decembrie.

Şcoala militară şi liceul internat vor lua vacanţie, în vederea sărbătorilor, Sîmbătă 20 Decembrie a. c.

Astă-seară Marţi 16 Decembrie, se desfăşoară un program nou la Cinematograful Pathé Freres din sala Sidoli. In acest program se află şi o serie noua a expediţiei în Africa, organizată de casa Pathé şi despre care am vorbit în unul din numerele noastre trecute. Această serie cuprinde o vînătoare de caimani (uriaşii crocodili) din fluviile Africei, scene prinse, cu mari obstacole, absolut exact depe natură. Omul-momiţă, Moscova în timpul ernei, răsbunarea unui cîine şi alte multe sujete foarte interesante şi absolut noue cele de pe urmă apariţii ale casei pariziane, sunt cuprinse în noul program din astă-seară Luni.

Spectacolul va fi întovărăşit de producţiile simfonice atît de bine apreciate, ale d-nei Claire, precum şi de miraculoşii indieni de la gurile Gangelui, care mai rămîn cîte-va zile în oraşul nostru.

Teatrul Naţional

SOCIETATEA DRAMATICA

SÂMBATA, 20 DECEMBRE 1908

BENEFICIUL

C. Ionescu şi R. Bulfinschi

Se va juca

IUDITA şi OLOFÉRN

Piesă în 5 acte şi 7 Tablouri

Biletele la agenţia „Thalia" (Maximovici)

Alegerea de la Piatra

— Un iniţiat descrie ce s'a petrecut cu prilejul acelei alegeri —

Şeful carpiştilor din Neamţ, d. Leon Bogdan, a cheltuit 25,000 lei cu alegerea sa—adică cu prilejul ne-alegerei sale. Parte din aceşti bani îi-a sacrificat candidatul personal, parte au fost trimeşi din Bucureşti, prin cek plătibil la vedere şi la ordinul unei doamne din Piatra N. care s'a interesat mult de alegerea senatorială, la care d. Bogdan a întrunit eri 53 de voturi, contra 56 voturi pe care le întrunise, pentru acelaş loc, în ultimele alegeri generale.

La P. Neamţ, cu ocazia acelor alegeri generale, nu se făcuse fuziunea şi prietenii noştri lucrase în cartel cu liberalii în schimbul locului ce fusese acordat d-lui Virgil Arion.

La alegerea de eri, junimiştii, abili cum sunt, îşi pregătiseră explicaţia unei căderi încă de la ora 12. Căderea devenea ruşinoasă, de oare ce cu septămîni în urmă, ei trimbiţase reuşita lor sigură.

Tot la ora 12 s'a dat o telegramă d-lui Nicu Filipescu, cerînd să interpeleze în Cameră asupra teroarei administraţiei, care a oprit de la vot 40 de alegători. Văzînd însă că la ora 2, numărul votanţilor trecuse de 130, junimiştii au expediat o altă telegramă d-lui Filipescu cu rugămintea ca să nu mai interpeleze şi că explicaţia o va primi prin poştă.

La ora 3 s'a expediat o telegramă *Epocei*, cu cuprinsul neruşinat că d. Bădăreu, în fruntea agenţilor administraţiei, terorizează pe alegători în piaţa primăriei. Neruşinarea constă în faptul, că la acea oră piaţa primăriei era absolut pustie de oarece nu mai remăsese de cît 7 alegători, care nu votase.

Telegramele acestea, care în moravurile noastre au devenit de stil, cînd se prevede o cădere, au încurajat pe liberali, cari au şi comandat de la băcanul N. Ionescu, alegător în coleg. I, 30 butelii şampanie, cari urmau a fi aduse la clubul liberal la orele 5 jumatate.

Aflînd despre aceasta prietenii noştri au trimes respuns bacanului, că au dispus şi ei să cumpere şampanie, cînd cele 30 de sticle vor fi decomandate de liberali, dar că se le deie cu preţ redus pentru ca şi liberalii să plătească o mică gloabă pentru uşurinţa cu care au făcut comanda.

In acelaş timp d. Bădăreu a expediat d-lui Take Ionescu următoarea telegramă urgentă: „votanţi 142 din 156 înscrişi. Balotajul sigur. Liberalii şi junimiştii au comandat totuşi banchet şi şampanie pentru succesul lor."

Această telegramă a fost expediată la ora 4. La ora 5 s'a dovedit că d. Bădăreu nu se înşelase de cît cu 2 voturi. Urna s'a închis cu 142 votanţi, lipsind 12 din totalul înscrişilor: doi morţi, trei opriţi de administraţie şi şapte absenţi.

Egalitatea matematică a voturilor obţinute de candidatul junimist şi cel liberal este o dovadă vie a cartelului, care datează de la 1905 de cînd liberalii şi junimiştii din Neamţ luptă cu înverşunare contra noastră. In 1905, cu ocazia alegerilor generale sub guvernul Cantacuzino, s'au ales la Piatra în cartel d-nii: Costinescu, defunctul Albu, Leon Bogdan şi Ermil Zaharia.

*

După proclamarea rezultatului a avut loc o întrunire la clubul conservator democrat. In mijlocul entusiasmului general au vorbit d-nii Badareu şi dr. Thoma Ionescu.

D. Bădăreu a expus situaţia prezentă şi viitoare şi a mulţumit călduros prietenilor pentru eroismul cu care au luptat.

Des întrerupt de apluuze a fost discursul în adevăr strălucit al d-nului profesor Thoma Ionescu.

S'a decis menţinerea candidaturei d-lui Thoma Ionescu la balotaj.

In astă seară prietenii noştri din Piatra, vor serbători succesul printr'un banchet.

Ultime informaţii

❑ *Despre plecarea în străinătate a d-lui D. A. Sturdza cunoaştem, din izvor autorizat, detaliile ce urmează: primul ministru a plecat pe neaşteptate. N'a fost condus la gară de nici un ministru. Medicii au hotărît pe d. Sturdva să plece grabnic şi M. S. Regele, pus în curent, a insistat ca d. Sturdza să plece.*

Intre Suveran şi vechiul seu colaborator a avut loc, la luarea congediului, o scenă foarte duioasă. Ambii au plîns. D. Sturdza a declarat că se simte foarte reu şi nu ştie dacă va mai putea conlucra cu M. S. la afacerile Statului.

Suveranul l'a încurajat mult pe d. Sturdza.

In ultimul consiliu de miniştri, Brătienii credeau că vor reuşi ca interimatul preşidinţiei consiliului să-l iee d. Costinescu.

D. Sturdza s'a opus şi a reuşit.

❑ Nu credem să existe în vre-un oraş din ţară un serviciu de higienă mai indolent, cum e acel din oraşul nostru.

După ce toată vara diferitele epidemii au decimat populaţia şi mai ales epidemia de febră-tifoidă, acum scarlatina se întinde pe zi ce merge şi mahalalele sunt pline de bolnavi de această epidemie.

Avem un consiliu de higienă al oraşului, menit a se interesa în deaproape de salubritatea oraşului şi de combaterea epidemiilor. Acest consiliu însă se mulţumeşte să se întrunească de două ori pe lună, ocupîndu-se şi atunci numai cu chestii mai mult de cît ridicole.

Pănă cînd oare atîtea indolenţă şi nepasare?

❑ Ministerul de interne fiind informat că în unele spitale din comunele rurale se refuză primirea bolnavilor pe motiv că nu sunt din judeţul respectiv, şi procedeul fiind contrar sentimentului de umanitate, s'a trimes o circulară prefecturei de judeţ, prin care o invită să puie în vedere medicilor de spitale ca să nu mai procedeze ast-fel şi să permită şi sătenilor din judeţele limitrofe a fi internaţi în spitale.

❑ Administraţia casei bisericelor a intervenit la prefectura de judeţ să dispue ca ori-ce contract ce se va încheia pentru arendarea vre-unui teren biserices din acest judeţ, să se încheie de acum înainte tot deauna cu începere de la Aprilie, iar nu de la Octombrie, chiar dacă termenul arendărei a experat în Octombrie, punîndu-se în acelaş timp arendaşului condiţia ca în toamna ultimului an al arendei, să se îngăduie noului arendaş de a-şi face arăturile de toamnă—condiţie care să fie prevăzută în contract.

❑ D. Ştefan Străchinariu, a fost numit învăţător la şcoala din cotuna Horodiştea, comuna Cotnari, din judeţul nostru.

❑ D-na Sofia Vignali, institutoare la şcoala primară „Principesa Maria" a obţinut un concediu de 2 luni de zile.

D-na Eliza Vasiliu, institutoare la şcoala „C. Negri" a obţinut un concediu de 23 de zile.

❑ Din comuna Aroneanu se comunică că acolo s'a ivit epidemia de scarlatină.

S'au luat măsuri pentru combaterea epidemiei.

❑ Şcoala din cotuna Bosia Ungheni a fost închisă pînă după vacanţa Crăciunului, din cauza epidemiei de scarlatină, care bîntuie printre copii din acel sat.

❑ Se zice că în locul d-lui C. Dafinescu va fi numit institutor la şcoala „V. Adamachi" d. Vasile Grigoraş de la Săveni.

❑ Tribunalul Iaşi, secţia I-a, s'a pronunţat astă-zi în cererea doamnei Elena Sturza de a-i se rîdica inderdicţia şi a respins acea cerere.

❑ Cu cîteva zile în urmă d. Ermil Zaharia a declarat primarului de Piatra:

— Takiştii nu vor avea mai mult de 15 voturi.

Un avocat din Iaşi, liberal, era fată la acea declaraţie.

❑ La secţie II a tribunalului se va judeca mîine, în continuare, procesul fostului protoereu Stamate.

❑ Membri camerei de meserii s'au întrunit aseară la orele 7, sub preşedenţia d-nului Gh. D. Şerban, preşedintele camerei.

Camera a validat alegerea preşedintelui şi comitetului corporaţiei metalurgice, acea a preşedintelui şi comitetului corporaţiei constructurilor, precum şi alegerea comisiunei de arbitri de pe lîngă acea corporaţie.

Camera s'a mai ocupat cu eliberarea de brevete de maiştri şi a luat cunoştinţă de procesele-verbale de inspecţiile făcute de secretarul-inspector al Camerei pe la diferite corporaţii.

❑ In şedinţa de aseară senatul universitar a recemandat pe dl. candidat Haralamb Vasiliu, ca agregat definitiv la catedra de chimie agricolă de la facultatea de ştiinţi.

❑ In compunerea consiliului de rezboiu, care va judeca procesul Ciocazan-Rozescu, a intervenit o modificare în sensul că, în locul d-lui colonel Bunescu a fost numit d. colonel Lupan, directorul şcoalei militare.

❑ In alegerea de la Piatra, fruntaşul liberal Th. Dornescu a lucrat nejenat pentru candidatul junimist.

Cartel, însă, n'a fost!!

❑ **De la cercul didactic.**—Pentru activarea cercului didactic, şi pentru ca colegialitatea dintre profesori să fie mai efectivă, comitetul actual a luat iniţiativa ca să se facă înlesniri materiale membrilor, pentru ca să fie un mijloc indirect de îmbunătăţirea în salariu.

S'a făcut apel la autorităţele, care ar putea face avantaje. Aşa primăria, teatrul, cîteva farmacii s'au oferit deja a da un rabat mai mare membrilor cercului.

Cînd numărul membrilor ce doresc a beneficia de aceste avantaje va ajunge la 50, se vor tipări cărţi de membru.

In curînd se va face un apel şi la comercianţi şi industriaşi pentru a se şti cine se oferă a acorda rabaturi membrilor cercului.

Ceia ce încearcă cercul didactic în Iaşi e de mult organizat la Viena, de societatea institutorilor şi fie care institutor membru al societăţii lor so bucură de avantagii materiale de peste 50 coroane pe lună, ceia ce de fapt e un spor de salariu.

❑ Intre apelurile electorale pe cari le-a judecat astă-zi curtea secţia II, a fost şi acel făcut de d. Eugeniu Ghica Budeşti care a fost şters d'intre alegătorii colegiului I Senat de Neamţ.

Curtea a respins apelul d-nului Ghica-Budeşti.

D. M. B. Cantacuzino a pledat pentru apelant, iar contestatorii au fost represintaţi prin d-nii Lascar Antoniu şi Vesp. Pella.

❑ Printre profesorii liceelor din Iaşi se agită ideia de a se cere ministrului ca acele licee să ie vacanţă de Joi seara, de oare ce mulţi profesori vor pleca, în acea seară, la Craiova, la congresul de acolo.

Elevii şcoalei normale „V. Lupu" vor lua vacanţă Sîmbătă seara.

❑ Lucrările urgente la Curtea de Apel, în timpul vacanţei Crăciunului, vor fi expediate de d. consilier D. Grigorovici.

❑ Oposiţiunele făcute de silvicultorul C. Bottez şi de I. Tanenzapf, implicaţi în fraudele de la Neamţ, au fost respinse astă-zi de Camera de punere sub acuzare.

❑ **Universitare.**—Astăzi, d. practicant Alexandru Balaban a ţinut la Seminarul pedagogic universitar o lecţiune de probă la limba romînă.

Critic al lecţiunei d. I. Lupu, iar raportor d. Pioneanu Alexandru.

— Pictorul Mirea, care a fost pentru universitate cele două mari tablouri ale sale va veni zilele aceste în Iaşi, spre a proceda la aşezarea acelor tablouri în sala paşilor perduţi.

— Se aduce la cunoştinţa studenţilor care vor cere înscrierea la examenele din sesiunea Ianuarie, că nu li se va ţinea în samă petiţiile, de nu vor fi însoţite de recipisele de plata taxelor universitare.

— D. Ioan Petrovici a amînat prelegerile sale de Luni pentru Vineri 19 Decembrie, la orele 3 la 5.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 16 Decembrie.

Groaznicul cutremur din Italia

Oraşe distruse de cutremur. — Perderi colosale.—Mii de morţi şi răniţi. — Ajutoarele.

Palermo.—Aci s'a simţit un cutremur de pămînt, de o durată de 32 secunde.

Cutremurul a fost semnalat în Sicilia întreagă. Toate liniile telegrafice şi telefonice au fost întrerupte, afară de cablurile cu Neapoli.

La Mineo un cutremur violent a produs o mare panică. Numeroase case au fost despicate. La Catana cutremurul a durat 20 de secunde. Populaţia a părăsit casele; de asemeni mişcarea valurilor mărei a produs în port pierderi considerabile.

Cutremurul a fost de asemeni semnalat la Lingualohsa şi la Santa-Severina. La Noto durata a fost de 30 de secunde. Populaţia înspăimîntată a părăsit casele. Mai multe case şi biserici s'au spintecat; prizonierii au încercat să fugă, însă trupele au restabilit liniştea.

La Augusta de asemeni cutremurul a fost puternic. Casele şi bisericile s'au crapat.

*

Catania.—Ştirile din prozincii anunţă perderi serioase pretutindeni. La Maletto, Belpasso, Sanglovanide, Giavri, Riporto şi în alte numeroase comune, casele şi bisericile s'au crapat, s'au prăbuşit. Sunt mai multe victime.

Marea a năpădit în locuinţe. Valurile aveau 10 metri înălţime.

La Messina numeroase case s'au prăbuşit. Morţii şi răniţii sunt foarte numeroşi. Primii răniţi au sosit la Catania pe vasul Washington. Cinci vapoare au plecat din Catania la Messina cu ajutoare.

*

Roma.—Ministrul de lucrări publice pleacă astă-seară în Calabria şi Sicilia.

Mai multe cuirasate au fost îndreptate spre Messina pentru a organiza ajutoare şi a restabili comunicaţiile radiotelegrafice. Companiile de săpători şi un vapor de răsboiu sunt gata să plece la cas de nevoie în Calabria.

*

Roma.—„Giornale d'Italia" publică că comandantul torpilorului „Spica" a trimes ministrului o depeşă spunînd că o parte din oraşul Messina a fost distrus. Sunt numeroşi morţi şi răniţi, mai multe sute de case s'au prăbuşit. E cu neputinţă să fie de ajuns mijloacele locale pentru rîdicarea dărămăturilor. Căpitanul de fregate Passin a murit sub dărămături. Cutremurul a avut o lungă şi spăimîntătoare intensitate. La Palmi, unde a făcut mari stricăciuni, sunt mai multe sute de victime. La Catenaro cutremurul a fost simţit în întreg teritoriul încercat de dezastru în 1905.

Ştiri foarte grave sosesc din provincia Reggio. Sunt foarte mulţi morţi.

*

Roma.—Totalul morţilor în urma cutremurului de eri este de 75 mii, iar răniţii în număr de 200 mii.

Oraşele Messina, Regio, Calabria, sunt cu desăvîrşire distruse.

Regele Victor Emanuel a plecat la Messina.

O declaraţie a d-lui I. I. Brăteanu

Bucureşti.—Primind rezultatul alegerei de la Piatra N., ministrul de interne a declarat unor prieteni ai sei:

— Dacă şi la alegerile din Capitală vom avea aşa succes, trebue să plecăm de la putere înainte de întoarcerea d-lui Sturdza.

SENATUL

Bucureşti.—D. C. Disescu întreabă pe ministrul de instrucţie dacă a rezolvit chestiunea reîntroducerei sesiunei de Ianuarie la facultăţi.

D. Haret spune că chestia ie în studiu.

Senatul votează recunoaşterei.

CAMERA

Bucureşti.—Se depune un proiect prin care ministerul domeniilor este însărcinat să cumpere păduri de la casa rurală.

Se dă cetire respunsul la Mesajul Tronului.

Atentat contra Şahului

Petersburg.—O telegramă din Teheran anunţă că un atentat s'a sevîrşit contra Şahului Persiei.

Un individ îmbracat în haine preoţeşti a descarcat un foc de revolver rănind pe Şahul Persiei în umăr.

Budgetul Bulgariei

Sofia.—Budgetul pe 1909 se prezintă cu suma de 157.300.000 contra 127.200.000 al anului curent. Sporirea provine de la rezboiu, 9 milioane instrucţie, 3 milioane în capitalul datoriei statului.

S'a suprimat tributul pentru Rumelia răsăriteană, care era de vre-o 3 mil.

Luptă cu hoţii

Moscova.—In noaptea de 25 spre 26 Decembrie, a avut loc în insula Bossino, lîngă Moscova, o luptă violentă între poliţişti şi talhari, care se baricadaseră într'o casă.

Poliţia apropiindu-se a fost primită cu salve de puşcă. S'au adus ajutoare din Moscova. Casa a fost înconjurată; poliţiştii au tras asupra casei, iar după prînz poliţia a pătruns în casă, însă nu a găsit de cît un singur om mort.

Proprietarul casei a fost arestat. Mai mulţi poliţişti sunt grav răniţi, unul dintrei ei a murit.

Cuirasat înămolit

Paris.—Cuirasatul „Gauloise" care trebuise să şi întrerupă călătoria de exerciţii, de oare ce maşinele sale fuseseră grav stricate prin mai multe bucăţi de metal svîrlite în mecanism de o mînă criminală, s'a înămolit lîngă insula Hoedic, însă a reuşit să iasă. Crucişătorul este comandat de fratele deputatului Jaures.

Negocierile austro-ruse

Viena.—Negocierile dintre cabinetele din Viena şi Petersburg asupra programului conferinţei balcanice au ajuns de curînd la un sfîrşit prealabil, de oare-ce ministrul Iswolsky a aderat la punctul de vedere al Austro-Ungariei că întrunirea conferenţei ar trebui să fie precedată de negocieri între puteri, pentru a preciza de comun acord lucrările conferenţei. D. Iswolsky a aratat, precum se ştie, acum cîte-va zile, punctul său de vedere asupra cesiunei. Tot ast-fel guvernul austriac a creznt de a sa datorie de a preciza faţă de puterile semnatare starea negocierilor. Guvernul estugată să recunoască noua stare de lucruri proclamată în Bulgaria presupunînd că conferenţa nu va sancţiona independenţa, de cît cînd chestiile financiare, în care se cuprinde şi aceia a căilor ferate orientale. vor fi regulate.

In ce priveşte Bosnia şi Herţegovina şi Sandjacul, guvernul consimte că aceste 2 puncte vor putea figura printre punctele programului, însă bine înţăles că întinderea drepturilor Suverane asupra Bosniei şi Herţegovinei nu va mai putea forma obiectul de discuţie. In ce priveşte stipulaţiile art. 29, care limitează drepturile suveranului Muntenegrului, guvernul se opune ca această afacere să fie discutată în conferenţă.

Cabinetul vienez constată concordanţa între cabinetele din Viena şi Petersburg cu privire la opornitatea negocierilor prealabile şi încheie că cabinetul rus este tot atît de doritor ca şi cel vienez de a apara conferenţa de primejdiile ce ar putea rezulta din vre-o discuţie în chiar sîntul conferenţei.

Noua sechestrare a ziarului „Le Jaune"

Paris.—Poliţia a pus din nou sigiliile la birourile ziarului „Le Jaune", pe care le rupsese Biotry. Acesta a declarat că le va rupe din nou mîine, pentru a intra la ziarul său.

TEATRUL NAŢIONAL

ERMETE NOVELLI

Şi excelentul său assamblu

—Vor da trei reprezentaţiuni în Iaşi:—

28 DECEMBRIE:

PAPA LEBONARD

29 DECEMBRIE

KEAN

30 DECEMBRIE

SHYLOCK

— Locaţia la „Thalia" —

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi praines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foşti elevi a cassei Tuffli

Pe lîngă Articolele de Mode şi Noutăţi alese ca: Guleraşe, Rijuleţe, Pieptenaşe garnite, Gentiţe de mînă, şi **Eşarfe de Teatru**, toate pline de frumuseţe, Magazinul

„LA VULTUR"

Strada Stefan cel Mare, 21—Iaşi

e asortat cu toate Mărfurile de iarnă precum: Şaluri, Flanele, Mănuşi, Ciorapi, Ghetre de lînă, Maticele, Foi gata Englezeşti şi Jupoane fine.

In tot cursul ccestei luni se vor vinde cu preţuri foarte modeste.

CONST. JORNESCU

AVOCAT

— Strada Carp No. 5 —

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII

Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.

Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:

Mare specialitate in trusouri de la cele maĭ modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale

bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasveritabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"

a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfrşianco

ULTIMELE NOUTAȚI

In lenajuri, mătăsuri și catifele

au sosit la Magasinul

A. M. DIAMAND

„VICTORIA"

SOCIETATE ANONIMA DE

Asigurari generale și Reasigurari

IN BUCUREȘTI

Direcțiunea generala: Str. DOAMNEI No. 10

Capital statuar 5.000.000

Intăia emisiune lei .000.000

Primul vărsământ Lei 300.000

Societatea este representată în toate localitățile mai principale din țară prin Agenții săi și face *Asigurări* contra riscurilor de

INCENDIU și EXPLOZII

ACCIDENTE

CORPORALE ȘI ASUPRA **VIEȚEI** *OMENEȘTI*

TRANSPORT

Terestru, Fluvial și Maritim

—REPRESENTANȚA GENERALA PENTRU JUDEȚUL ȘI ORAȘUL IAȘI—

Strada Ștefan cel Mare No. 33

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE — FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE — de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

și

Teatru de Varietăți

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultațiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Frotera-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris acte, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinei No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zèci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale:

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează servicin cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 611 — Joi 18 Decembre 1908

Alegeri și promisiuni

Ne aflăm din nou în plină perioadă electorală. De și sunt de făcut numai cîte-va alegeri, din cari trei în Capitală, totuși ecoul luptelor se repercutează de la o margine a țării la alta. Și care e spectacolul ce se oferă tuturor? Aceleași arme învechite ca și în zilele de odinioară. In această ordine e curioasă mai mult ca oricare altă, mentalitatea partidului liberal. El învită pe de o parte pe adversarii săi la luptă de principii, dar tot el recurge pe de alta la toate mijloacele uzate altă-dată și cari se păreau că vor rămînea înmormîntate acum cînd avem pretenția a fi parcurs un drum bun spre progres.

Cînd privește cine-va fățărnicia aceasta liberală, își închipue numai de cît că chemarea la lupta de principii nu are altă menire de cît a distrage atențiunea adversarilor, făcîndu-i să adoarmă în convingerea că la mijloc, în toată lupta electorală, nu s'a desfășorat nimic alt-ceva, de cît valoarea acelora.

In fond, însă, partidul nu numai că se folosește de puterea inerentă ori-cărui guvern, pe care o utilizează cu destulă strășnicie, dar adaogă la aceasta și tot felul de promisiuni.

In adevăr, schimbările în administrație, ca cele făcute la Piatra-N., în preziua alegerii ce urma să se efectueze acolo, propunerea de a se da în judecată o administrație, care a fost a adversarilor politici, tot în preziua alegerilor, în Ploești, unde urmează a se face o altă alegere, ce alt însemnează de cît dezlănțuirea puterii guvernamentale.

Dar apoi cu promisiunile, lucrurile nu se petrec la fel? A fost de ajuns ca șeful partidului conservator-democrat, în magistralul său discurs, ținut cu ocaziunea discuțiunei adresei de răspuns la mesagiu, să arăte nedreptatea ce se face celor mulți prin scumpirea vieții. A fost de ajuns să arăte că mijloacele de cîștig ale acelora au rămas tot ceia ce era acum 20 ori 30 ani în urmă, pentru ca liberalii să înceapă cu promisiunile.

„Viitorul“ organul liberal al celor mai înaintați dintre liberali, face monetă în momentele actuale din această chestiune, și varsă *lacrimi* pentru soarta acelor obijduiți. Și așa pentru trebuința timpului actual, timp de luptă electorală, zisul ziar găsește că nimeni mai mult de cît partidul liberal nu este în chip firesc mai chemat să se ocupe de nevoile cercurilor sociale, ca slujbașii modești și comercianții mici.

„Mai ieri, slujbașii și lucrătorii de la căile ferate, azi funcționarii poștali, rînd pe rînd au văzut și văd (sic) salariile lor crescute. Mîine vine rîndul altora, spre pildă: învățătorii și profesorii, poimîne alții vor veni la rînd: funcționarii din ministere etc.“.

Pentru astă-zi, admitem că aceste accente sunt sincere, dar numai pentru astă-zi. Mîine va fi altă chestiune. Deci, cum ziceam nu programele arată mentalitatea partidului la putere, ci practica ce face, modul cum întrebuințează acea putere.

Și dacă în timpurile de acum, sub regimul censitar, sub care trăim, se procedează ast-fel, cum vor proceda liberalii atunci, cînd regimul electoral se va schimba, după cum au ei pretențiunea? Dacă în această epocă de progres, cînd fără îndoială corpul electoral s'a mai modificat, cînd sunt mulți acei cari te apreciază, vii cu promisiuni măgulitoare pentru fiecare categorie de muncitori în preziua alegerilor, căci știu că pe lîngă acei ce te judecă sunt mulți, cari pot lua drept bune toate acelea, ce va fi cu un corp electoral, unde cei ce știu vor fi proporțional foarte puțin față cu cei ce nu știu?

De altfel principii imutabile trebuesc căutate cu microscopul la liberali. Forța imprejurărilor mai mult de cît stabilitatea principiilor i-au adus în anumite timpuri să dea cîte un fel de soluțiune unor chestiuni. Cel care va face istoricul acestui partid, greu va găsi firul conducător al lui.

Nu se va putea nega de exemplu, că mișcarea agrară din 1907 nu a surprins și pe liberali, ca și pe celelalte partide. Liberalii prevedeau poate o oare-care turburare, căci la așa ceva contribuiau, dar nu-și dădeau seama de cîtă nemulțumire era înmagazinată, în decursul veacurilor, în lumea muncitoare de la țară, nici pînă unde era să ajungă ea

Mișcarea i-a surprins și au crezut că cu cîte-va promisiuni date prin un mesagiu, vor stîmpăra ceia ce devenise revoltă.

Dar de altfel și acele promisiuni fusese principiile imutabile ale partidului liberal, ori au fost luate în pripă și sub presiunea momentului?

Iar dacă dînșii vor să vadă un atare principiu în lupta pentru îmbunătățirea stărei celor mai mulți, aceasta nu poate fi un monopol al lor.

Constatăm dar că liberalii s'au schimbat numai la suprafață, dar fondul a rămas același. Tot demagogismul promisiunilor face acel fond. Atît numai că pentru a fi deșteptați ca să făgăduiască țăranilor, le-a trebuit o mișcare violentă ca cea din 1907, acum pentru a face promisiuni orășenilor a fost de ajuns o luptă electorală. — Tot e un progres și în aceasta.

Vir.

Halucinațiile „Epocei“

Ziarul „Epoca“ tună și fulgeră în potriva d-lui Al. Bădăreu, din cauza eșecului pe care junimiștii l'au suferit în alegerea de Luni de la Piatra.

După ziarul d-lui Filipescu, vinovat de acest eșec, nu este nici administrația, nici compromișii cantacuzinești, cari au susținut pe d. Bogdan, ci numai d. Al. Bădăreu, care, spune acest ziar, s'a dedat la cele mai mari ingerințe pentru a trînti pe candidatul carpist.

Pînă acuma știam că în luptele electorale, ingerințele nu le săvîrșește de cît administrația.

De data aceasta, „Epoca“ a făcut o descoperire. Opoziția takistă este aceia care condusă de d. Bădăreu, în frunte cu o ceată de bătăuși, a intimidat pe alegători pentru a impiedeca alegerea d-lui Bogdan.

Ba încă, „Epoca“ afirmă că d. Bădăreu a mers pînă acolo, că a luat însuși direcțiunea administrației; că prefectul liberal se mărginea în a executa ordinile și că între liberalii din Piatra și amici noștri a fost un cartel pe față pentru sdrobirea candidatului carpist.

Halucinațiile organului junimist nu pot de cît să ne inspire compătimire.

Căci ar fi copilăresc lucru, să mai protestezi împotriva unor asemeni aiurări, cari explică în deajuns starea lor de desperare.

Dacă le-am relevat însă, am făcut'o ca simplă curiozitate și pentru a da cititorilor o probă de halul, în care au ajuns ziarele junimiste, atît de înspăimîntate de puterea veșnic crescîndă a partidului nostru.

Dar ce vor zice oare Dumineca viitoare, după alegerile din Capitală?

Fără îndoială, știința patologică va găsi atunci în presa junimistă, cele mai rare exemple de demență politică, pe care nici d-rul Leonte, candidatul junimist nu va fi în stare să le explice și să le califice.

In jurul alegerei de la Piatra

Rezultatul alegerei de la Piatra a exasperat pe junimiști

Partizanii d-lui Carp erau siguri de reușită, căci candidatul lor, d. Leon Bogdan, pe lîngă sprijinul cantacuziniștilor — Corbu, fostul primar și Șoarec fostul prefect, își asigurase și pe acel al liberalilor nemulțumiți, în frunte cu senatorul Dornescu.

Și cu toate acestea, d. Bodgan nu s'a putut ridica de cît la 53 de voturi; deci cu trei voturi mai puțin de cît a obținut în alegerile generale din 1907, cînd a luptat numai cu propriile sale forțe.

Aceasta este dovada cea mai evidentă că organisația junimistă din jud. Neamț, cu toată alipirea elementelor cantacuzeniste, e în complectă descreștere, a;a că descompunerea ei este mai mult decît sigură.

Fără îndoială că ziarele junimiste au tot dreptul să acuze pe conservatorii democrați ca autori ai decăderei acestei organizațiuni politice din Piatra, cu care pînă mai eri se mîndreau și o prezentau țărei ca o cetate carpistă de neînvins.

Căci amicii noștri din Piatra, pe cari presa junimistă îi socotea incapabili de a susține o luptă electorală, au isbutit să reducă cu această ocaziune la un număr de voturi, așa de restrîns, pe junimiști.

De aceia noi ne explicăm prea bine, furia cu care junimiștii s'au năpustit asupra fruntașilor noștri amici din Piatra, cari prin lupta viguroasă ce au dus, au dovedit că partidul conservator-democrat se bucură și în acest oraș, de reale simpatii și că nu va întărzia să devină curînd o adevărată forță politică, căreia să nu'i poată rezista ambele partide zise istorice.

Cu modul acesta, partidul conservator-democrat va avea meritul de a curma odată vechea dispută dintre aceste două partide asupra dreptului de supremație politică, ce fie-care din ele se lăudau că o are în localitate.

Chestii politice

Contraziceri?

Ziarele liberale și Carpiste fac *corus* —vorba d-lui Costinescu—în a arăta că la marea noastră întrunire de la Băile Eforiei, s'a fost produs un desacord de vederi între șef și d-l Nic. Fleva, în ceia ce privește lărgirea vieții politice. Ba merg pănă a pune față în față cele două serii de afirmări:

Tactica aceasta e cunoscută din partea ziarelor *consîngene*.

In marele discurs al șefului de la Cameră s'a aratat că constituția e învechită, că trebue ca necesară o schimbare a regimului nostru politic. Actuala constituție cuprinde prea multe anomalii. De cît de la această constatare și pănă a spune anume acum în ce sens să se facă reforma e un mare pas.

Dl. Take Ionescu nu s'a oprit ca dl. Ion Lahovari în a apăra cu îndărătnicie colegiile restrînse, pentru plăcerea de a trimite opozanți, ci din contra, în calitatea sa de șef de partid a arătat necesitatea reformei vieții politice. Dar iar nu s'a putut opri în fața ridiculului liberal, de a face experiența colegiului unic la alegerile județene, un corp politic mort. Mai mult încă, a arătat că un partid, cînd e la putere, poate legifera și lucruri cari nu le are scrise în programe, cum au făcut liberalii cu *izlazurile* și cu *maximum și minimum*.

Liberi sînt fruntașii partidului conservator-democrat să studieze chestia, să formuleze tot felul de deziderate, să admită orice modificări la bază, să contopească ori ce colegii, să rotunzască circumscripțiile electorale; căci cu cît se va frămînta mai mult chestia, cu atît va fi limpezită mai bine, aducîndu-și fiecare obolul său de studiu, de observare, de convingeri intime și sincere.

In asemenea situație ce putea face un fruntaș încercat ca dl. N. Fleva de cît să arăte că nu e străin de ideea de a cere colegiul unic, în care să se reprezinte toate clasele sociale, plecînd de la anumita bază politică.

Iar fruntașul nostru dl. Alex. Bădăreu să ceară o *sinceră* și *liberă* funcționare a colegiului al 3-a, fără candidaturi oficiale și fără amestecul administrației.

Și altele și altele.

Si noi credem că cea mai bună școală politică—în spiritul ideii conservatoare — e de a alipi pe toți alegătorii direcți rurali de la 300 lei venit fonciar în sus la colegiul I, ca așa în alăturare cu marea proprietate să facă exercițiul de vot, alegînd pe toți deputații și de la colegiul I: Prin această ridicare în drept e o chezășie a unei însădiri a spiritului de proprietate, o lărgire a exercițiului de vot, o interesare mai mare a partidelor de pătura rurală și cîștigul va fi însutit fără zdruncin mare.

Ori ce schimbare de regim politic să aibă de scop rădicarea maselor fără perturbări în mecanismnl statului.

***

CATE VA NOTE

Numele Nababului n'a mai fost tipărit de mult în ziare. Cu prilejul, discuției Mesajului, la Senat, Nababul fu lovit de un guturai, în găinele de la Prahova, trustul Nababului, a întrat sterilitate — iată cauzele principale pentru care n'a fost vorba, de multă vreme, despre omul care are cea mai frumoasă —casă din București.

Acum numele său apare în fine în ziare: în ziarele carpiste și la partea rezervată anunciurilor, din *Monitor*: d. George Gr. Cantacuzino a fost victima unui nou atac de prodigalitate. Primul atac—acum vre-un an—a constat, precum se știe, din darul de peste patru sute mii lei și zece bani, dar făcut ministerului de finanțe: Nababul și-a făcut socoteala pagubelor suferite cu prilejul rescoalelor și le-a cedat ministerului. Tot cu atîta s'ar fi ales dacă nu ceda—dar a cedat.

Acum a dăruit ceva mai real: două terenuri de pămînt pentru două școli sătești. Aceste acte de profundă filantropie, în valoare maximă de două mii lei, au fost urmate de un șivoi de mulțumiri publice: în numele părinților elevilor, în numele elevilor; în numele viitorilor copii ai acestor elevi; din partea celor doi primari rurali, învățătorilor, din partea prefectului de județ, din partea ministrului școalelor—mulțumiri, urale entuiaste, onoare domnului.

Zice în sf, scriptură: „să nu știe dreapta ce face stînga“. Iar Nababul cînd dă și cînd nu dă—știe și dreapta și stînga; hăisa și ceala se țipă că a dat—căci se miară el singur că a putut da două fălci de pămînt....

*

La toamnă vor dispărea din centrul orașului micele... monumente caracteristice lașului: cișmelele sau haznalele.

Nimeni nu va crede că aceste cișmele sunt mai producătoare de venituri de cît multe profesiuni și că ele mai sunt și singurile locuri unde se face coadă.

Apa este foarte scumpă în Iași și figurează în cota bursei alimentare: prețul variază între 15 și 50 bani rîndul de putini. La vreme prea friguroasă sau prea călduroasă și în caz de incendiu mare—prețul se urcă.

Ca s'ajungă cine-va să poată pune putina la gura cișmelei, trebue să fie sau nu protejat al suingiului, sau de la o curte al cărei proprietar este la putere. Cînd ești opozant trebue să bei apă minerală.

Acum cată să dispară și afacerea cu apa.

OAMENI ȘI LUCRURI

MACARONADĂ

Am comentat în acest loc, nu de mult un document emanat din sinul unei așa zise „Academii fisico-chimice“ din Palermo, Sicilia, o adresă trimisă mai multor persoane din orașul nostru, proclamate drept membri onorifici ai citatei „Academii“. Am exprimat bănuiala că trebuie să fie la mijloc o mistificare și că primul scop al adreselor în chestiune ar fi—încasarea unor sume pentru acordare de diplome.

Modestului nostru articolaș îi se face onoarea unei dezminți, pe care o trimite însăși „Academia“ în chestiune, scrisă într'aceeași franțuzească... siciliană din care, pentru edificarea cunoscătorilor, cităm o frază.

„Ensuite, en repoussant avec toute indignation les injurieuses paroles adressèe à notre honorabilitè nous disons seulement que nons ne trompons personne et que nous sommes des professeurs et nous n'avons bêsoin (sic) de nous gagner *l'argent avec les doits* (subliniat în text) comme fait bien ce célebre Monsieur Rodion“.

Tot profesori unul și unul, dar cari scriu o asemenea franțuzească și cari se laudă că nu cîștigă banii cu.... degetele. Cred și eu: cîștigă cu diplome și cu alte asemenea invențiuni... științifice. Sau cum ar cînta eroii operetei, cu un mic adaos:

Noi suntem profesori
Și examinatori
Și nu suntem farsori....

Și ilustra Academie alăturează o nouă serie de imprimate și reclame drept dovadă că... Academia din Palermo e o instituție și nu o păcăleală, cum am presupus, judecînd după faptul că a adresat circulări suspecte unor persoane care nu au nici merite, nici lucrări pe tărîmul fizicei, nici al chimiei, și cărora li se cere cîte 25 de lei drept ori ce opere de știință. Prospectele și reclamele alăturate abundă de aceleași erori grosolane de limbă și stil ca și cele anterioare și semnătura unui ministru se tipărește sub o frază ca aceasta:

„Et, avec les souhaits d'une vie bien florissante et de rejoindre les gènèreux buts que l'Academie se propose“..

Academia nu are nici un scop anunțat, nici statut, nici an de întemeiare, nici sigil, ci numai niște liste de nume, probabil imaginare și ori-cît și-ar lua aere de a ne avertiza cu intervenția... ambasadei, continuăm a crede că am făcut bine prevenind publicul în contra vreunei mistificări. Și nu numai spectrul consulatului, dar chiar amenințarea vre unei flote italiane care și-ar face apariția în apele... Bahluiului, nu ne-ar putea convinge că a fost vorba de o instituție serioasă pe care au ofensat-o bănuielele noastre.

Sicilia e, în momentul de față, obiectul simpaticei compătimiri a întregei lumi civilizate; o catastrofă grozavă a săcerat multe vieți și-a distrus multe bogății. Să sperăm că învățații membri ai savantei academii fisico-chimice din Palermo nu se află printre victimile cutremurilor de pămînt și că s'au ales cu singura pagubă ce le-a cauzat articolul nostru de dăunăzi, cu privire la încasările pentru diplome. Intervenția... diplomatică în perspectivă e—ca și toată reclama Academiei—o simplă macaronadă și ne face impresia unei ultime încercări de a salvà aparențele.

Rodion

IMPRESIUNI DESPRE ROMA

O actualitate tristă.—Capitala Italiei.—Reliquii prețioase.=Originalitatea Romei.—Veselie și tristeță.—Femeile romane.—Călătorii deziluzionați.

Italia de Sud este acum teatrul unor îngrozitoare cutremure de pămînt. Italia, lovită în cursul ultimelor decenii, de multe nenorociri, părea a fi uitat cel puțin dezastrele vechilor zguduiri vulcanice. Acum însă nenorocirea a revenit.

Privirea tuturor e îndreptată acum asupra Italiei,—o privire înduioșată de milă pentru suferințele unei mari și nevinovate populațiuni.

De aceea vom reda cîteva impresiuni, de dată recentă, asupra Romei, datorite unui călător.

Cel ce nu cunoaște Roma și vrea totuși să-și facă o idee despre ea, trebuie să-și închipuiască înainte de toate, că orașul cel mai măreț din lume, nu este un oraș mare.

Roma nu prezintă cartiere vaste și monumentele ei n'au în jurul lor spațiul ce li s'ar fi rezervat aiurea.

Iei un templu antic se ascunde între două clădiri malte, colo o biserică romană se sprijină de un palat din secolul al XVII; dar tocmai această dispoziție surprinde pe vizitator și-l farmecă tot odată.

Fie-care edificiu se prezintă fără să se anunțe; străzile nu se ajustează ca în alte orașe mari; simțim lupta fie-cărui secol de a-și produce monumentele sale; epocele se învecinează într'un mod armonios. Simetria înseamnă ordine, continuitate—dar și moarte; adevărata armonie naște din desacorduri, din contraste, din surprize. Un oraș simetric plictisește.

Roma rămîne în totdeauna nouă, uimitoare chiar pentru cel ce-o cunoaște; e mică, dar într'insa totul e bogat, vital esențial. Nu vei găsi aici cartierele vaste care diferențează capitalele moderne, nici acele întinderi care strivesc pe individ, care-l micșorează, făcîndu-l să pară un atom într'o mulțime.

Indată ce ești din părțile orașului, dai de o cîmpie posomorîtă, de un deșert, care izolînd-o, o face mai sfîntă. Munții și marea se zăresc în depărtare—ca și cum din respect nu ar îndrăzni să se apropie cu familiaritate de regina lumii.

*

Roma e un oraș care seduce cu încetul; ea posedă toate farmecele, căci are toate trecuturile; cine trăește în Roma are înaintea sa toate momentele civilizațiunii noastre; are toată istoria într'un oraș.

Dar un astfel de filtru îmbată mintea; el te face mai mult să filosofezi de cît să lucrezi, căci considerînd toate acestea ruine pierzi încrederea, credința trebuitoare acțiuni.

Aerul ți se pare plin de resturi impalpabile; nicăieri praful nu cuprinde atîta cenușă; vechile inscripțiuni sunt pe cale de a dispărea, pretutindeni neantul pândește gloria.

Poporul însuși are ceva într'insul din moleșeala aceasta. Pe străzile Romei vezi trecînd femeile, aproape somnolente, greoaie, cam brutale. Vocea lor răgușită pare un metal ruginit. Multe sunt blonde. Ele au oarecare monotonie a figurei ce dă frumuseții un fel de austeritate.

Cînd se iritează ele strigă ca niște Furii; dar de obiceiu abia vorbesc, abia se mișcă; s'ar zice că au trăit întreaga viață a Romii, că au văzut toate triumfurile, toate gloriile, toate masacrele, și că acum nu mai doresc de cît să doarmă.

Găsește totuși în Roma ceva veșnic vesel: fîntînele.

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Scoborînd din munții Volsgi și Albani, iuți, neobosite, alergînd, cîntînd, sonore, delicioase, salubre—unind murmurul lor familiar cu sgomotele zilei, răspîndind în pacea nopții nesfîrșita lor armonie—fîntînele sunt veșnica tinerețe a Romei.

Cum ar putea să pară trist orașul, cît timp va fi animat de acest joc al ninfelor? Care desolație ar putea să reziste la acest dulce murmur? Pretutindeni îl auzi; el îmbracă tăcerea, te dispune la visare, te amuzează și te odihnește.

In mijlocul monumentelor și al amintirilor vechi, obosite, posomorîte, apele acestea dau Romei surîsul veșnic al naturii.

*

Se fac multe clădiri în Roma; mulți își propun s'o înfrumusețeze.

Fără îndoială, viața modernă își are trebuințele sale, dar și Roma își are drepturile sale. Ajunsă la o ast-fel de frumusețe, la o ast-fel de expresiune, orașul întreg nu e de cît un singur monument.

Cine ar dori să ridice aci un edificiu nou, e ca și cum ar vroi să picteze în Capela Sixtină. O piatră nouă printre atîtea pietre mărețe, ar părea o parvenită. Construcțiuni de mărimea celor din Paris sau Londra ar dărăma tot ce le încunjoară în această Romă mică și sfîntă unde culoarea timpului strălucește frumos pe toate pietrele.

Cînd Roma va deveni o cetate modernă, ea nu va mai fi de cît un oraș mic; Roma va fi atunci redusă, umilită, ex-regina pămîntului.

Toți vizitatorii englezi, americani, germani, francezi, vin la Roma, crezînd că vor mai găsi orașul iubit al lui Goethe, Stendhal, Chateaubriand, Keats, Byron. Nu trebue să se întoarcă dezlusionați.

Se poate oare ca poporul italian, atît de mindru, atît de generos, atît de tînăr în mijlocul atîtor trecuturi, să uite că una din obligațiile sale cele mai înalte e ca să păstreze națiunilor cîte-va orașe sfinte ca: Veneția, Florența, Roma, orașe stăpînite de dinșii și iubite de atîția oameni?

Pentru onomastica mamei sale

Trezită de grijă, Smărăndița se sculă de cu noapte. Își puse rochița cea nouă, salba la gît, cerceii la urechi, și fără să o simtă nimeni eși de acasă, îndreptîndu-se spre colnice, în preajma luncilor împrejmuitoare. Avea un gînd; să sărbătorească pe mama sa.

Ce-i putea dărui însă? Flori proaspete!

Ca o pasere dulce a dimineței Smărăndița alerga prin ierburile dese, diamantate de rouă...

Soarele se rîdicase din umbrele nopței risipite, frămîntind vîrful arborilor cu putere de aur. Prin rariște tremura strălucirea zilei.

Ce de mai flori, ce de mai frumuseți!..

Tot ce găsia mai frumos, flori, frunzișoare, le strîngea în mănunchiu; Culesă un buchet, își umplu cu el brațele și porni spre casă.

Prin tufișurile și prin ierburile înalte nici nu se zărea.

O detunătură puternică umplu văile. Un țipăt înădușit și nimic alta.

De după un tufar pletos se iviră doi barbați cu puștile fumegînd.

Cercetară imprejurimile.

Auzisă un țipăt. Cotrobăiră ierburile. Au ramas încremeniți.

Găsiră pe Smărăndița la pămînt.

Gemea.

O întoarse cu surîsul spre soare.

Pe ochi se întinsese deja țspălăceala morței.

Cu mînuțile amîndouă strîngea buchetul la piept. Din partea inimei svîcneau clocote de sînge negru închegat.

Cum au putut ei face aceasta?

In pînda lor, vînătorii, auziră ierburile foșnind și nebănuind nimic alta decît vînatul, descarcară puștele. Glontele nimerese pe Smărăndița.

— E pentru mămițica mea, îngînă stins Smărăndița—lipind cu putere buchetul la piept.

Bieții oameni, uluiți, cum se pricepură au astupat rana și au dus-o acasă.

Intrară în odae.

Mama ei era încă în pat.

Un țipăt de groază isbucni din pieptul nenorocitei femei și sfîntită se repezi apucîndu-și odorul în brațe.

Smărăndița cu cele din urmă puteri întinse buchetul mamei sale și stîns, aproape neauzit îngînă:

— Să trăești mamă!—după care își dete sufletul

Aceste vorbe ca o rugăminte pornită din adînsul sufletului, se îndreptară spre cer, pierzîndu-se în slava Dumnezeirei.

Și Dumnezeu le primi—căci Smărăndița fu sorbită ca un negur lîngă Dînsul.

Ori-cui i s'ar fi strîns inima la această funebră sărbătoare a inimei.

Dr. P. Gidei.

Regulamentul Facultății de Filosofie și Litere din Iași

IV La specialitatea istoriei și geografiei

a) Dintr'o lucrare asupra unui subiect ales de juriu dintr'una din cele trei materii indicate la art. 31;

b) Dintr'o lucrare asupra unui subiect ales de juriu din una din celelalte două materii, indicate la acelaș articol, după alegerea candidatului.

Art. 34.—Examenul în scris de licență se trece înaintea unui juriu, compus din trei profesori numiți de decan și sub președinția acestuia, sau a unui membru al juriului delegat de dînsul.

Juriul hotărăște subiectele probelor și fixează zilele și orele lucrărilor.

Asupra rezultatului se încheie un proces-verbal iscălit de toți membrii juriului.

In caz de absență a unuia dintr'inșii, decanul îl înlocuește, conf. art. 37.

Art. 35.—La examenul înscris de licență se acordă trei ore de lucru pentru fiecare probă.

El poate fi trecut de odată de mai mulți candidați pentru aceeaș licență.

Art. 36.—La examenul oral de licență nu vor fi admiși de cît acei candidați cari au obținut la examenul în scris cel puțin toate bilele roșii. Examenul oral poate fi trecut sau în aceeaș sesiune sau în sesiunea următoare.

Art. 37.—Examenul oral de licență se trece din cele trei materii (art. 32), înaintea unui juriu compus din trei profesori numiți de decan și sub președinția acestuia, sau a unui membru din juriu delegat de dînsul.

Cînd unul sau doi din membrii juriului ar lipsi, ei vor fi supliniți prin profesori sau agregați, numiți de decan.

In nici un caz un profesor nu va putea examina din două specialități, afară de cazul cînd suplinește o a doua catedră.

Fiecare din membrii juriului dă cîte o notă.

Art. 38.—La examenul oral de licență nu poate fi examinat în același timp de cît un singur candidat.

Examenul oral de licență este public și durează cel puțin o oră și jumătate. El se ține în prezența tuturor membrilor juriului.

Cînd un membru al juriului nu se va prezenta de două ori după olaltă, conform convocării decanului, el va fi înlocuit de acesta cu un alt profesor sau agregat.

Art. 39.—Notele se dau prin bile albe, roșii și negre.

Candidatul ca să fie promovat trebuie să întrunească cel puțin trei bile roșii.

Cînd candidatul are o bilă neagră, el e ținut să repete examenul numai la materia la care a obținut bilă neagră. Acest examen de repetiție se trece în cea mai apropiată sesiune, înaintea unui juriu compus din trei profesori, care, în caz de reușită, încheie un nou proces-verbal, ținînd seamă de notele obținute la examenul anterior. In caz de nereușită, candidatul va trebui să repete întreg examenul.

Cînd candidatul obține la un examen oral de licență două sau mai multe bile negre, el e ținut să repete din nou acest examen întreg.

In cazuri excepționale și cu permisiunea consiliului facultății, se poate repeta examenul și a doua oară.

Art. 40.—După terminarea examenului oral de licență, președintele juriului adună notele de la examenul în scris și oral și proclamă rezultatul.

Candidatul care va avea majoritatea de bile albe, va fi promovat „cum laude" iar cel care va avea toate bilele albe „magna cum lauda".

In amîndouă cazurile se va face mențiune de acest rezultat în procesul-verbal și în diploma de licență.

Art. 41.—Examenele de licență se dau între 1—30 Octombrie și între 15—31 Iunie.

Pentru cei ce vor avea să repete examenul, se acordă o sesiune de la 15 31 Ianuarie.

Art. 42.—Examenul de licență în filozofie ori în istorie și geografie îl vor putea trece și absolvenții facultății de științe, conform art. 18 și 26. Modalitatea ținerii lui va fi aceeaș ca la absolvenții facultății de filozofie și litere.

Art. 43.—Trecerea de la o licență la alta nu se poate face decît prin depunerea tuturor examenelor parțiale cerute de acest regulament, pentru fie-care licență.

C. Examenele de doctorat

Act. 44.—Titlul de doctor în filozofie și litere se poate obține în următoarele condițiuni:

a) Candidatul să fi obținut mai întâiu titlul de licențiat;

b] Să fi participat, cel puțin un an după trecerea examenului de licență, la lucrările de seminar ale specialității în care voiește să-și treacă doctoratul;

c) Să prezinte o lucrare originală asupra unei chestiuni luate din materiile facultății.

Art. 45.—Teza de doctorat va trebui să fie examinată și aprobată, în cel mult două luni după prezentarea ei, de profesorul materiei respective, și de un al doilea profesor, delegat de decanul facultății dintre profesorii materiilor înrudite. După aprobarea tezei, ea va fi tipărită și distribuită tuturor profesorilor facultății, cel puțin cu 30 de zile înainte de examen.

Art. 46,—Examenul de doctorat consistă în susținerea orală a tezei și într'un examen: a) din specialitatea din care s'a făcut teza, b) dintr'o altă materie, după libera alegere a candidatului și cu aprobarea decanului, cu preferință însă dintr'o disciplină filozofică.

Acest examen se va ține într'o singură ședință.

Art. 47.—Comisiunea examenului de doctorat se formează din cinci profesori: decanul, ca președinte, doui profesori de specialitatea tezei și alți doui de specialitatea materiei aleasă de candidat, numiți de decan, Numai în caz de boală sau absență din țară, decanul poate delega pe un alt profesor în locul său.

Admisibilitatea se va hotărî cu majoritatea voturilor membrilor comisiunii.

In cazul cînd candidatul este admis cu unanimitatea voturilor, comisiunea hotărește dacă merită să i se acorde distincțiunea „cum laude" sau „magna cum laude". Această hotărîre se ia cu majoritate de voturi.

In amîndouă cazurile se va face mențiune despre acest rezultat și în diploma de doctor. In aceasta se va face mențiune și de titlul tezei.

Art. 48.—Candidatul respins la examenul de doctorat, spre a putea fi admis la un nou examen, trebue să prezinte o nouă teză.

Art. 49.—Pentru diploma de doctor candidatul va plăti, afară de suma prevăzută în regulamentul taxelor universitare, costul diplomei. (Va urma)

Litere-Științe-Arte

Loteria.—Să nu creadă cetitorii că avem intenția de a le recomanda — încă odată — vre-o loterie preferabilă, fie chiar și „loteria romînă" care se află sub protecția artistică a agenției Thalia.

Inregistrăm numai fonomenul unei pseudo-literaturi care înflorește de cît-va timp, în legătură cu instituția națională a lotăriei. Primim necontenit ziare ocazionale, editate de case și agenții de lotărie; zidurile orașului sunt acoperite de afișe mari, multicolore, în... versuri, invitînd publicul să prefere cutare sau cutare casă, aducătoare de noroc și de cîștiguri mari, sigure. Pînă la bogățiile promise, avem o bogăție de reclamă, avînd mai mult ori mai puțin forma literară și, mai cu seamă, avem o reînsuflețire a versului, a strofei, a rimei, mijloace supreme de convingere și de suggestiune.

De ce oare recurge comerțul la arma poeziei? Ar fi o interesantă problemă pentru un studiu de psihologie literară. Poate vom încerca, la vreme, să găsim nodul acestei probleme. Pînă atunci—încercați-vă norocul, încurajînd două întreprinderi pur naționale: lotăria și poezia...

*

In numărul său de Crăciun, „Neue Freie Presse" publică scrisorile inedite ale lui Heinrich Heine adresate între 1839—1846 scriitorului Alexandre ideil. Această colecțiune de scrisori fusese cumpărată de defunctul arhiduce Rudolf al Austriei care le-a dat Impărătesei Elisabeta, ca dar, de oarece Suverana admira în gradul cel mai înalt pe marele poet.

După moartea împărătesei scrisorile fură dăruite familiei lui Heine.

*

La Berlin e vorba de creațiunea unui „Teatru de umbre" asemenea aceluia care a existat la Paris și după care s'a făcut unul și la München.

Ca și acela din Paris „Teatrul de umbre" din Berlin va da înainte de toate producțiuni satrice; dar va consacra în acelaș timp o parte din spectacolele sale reprezentărei tablourilor istorice sau diferitelor basme pentru copii.

*

In ultimele zile vînzarea biletelor pentru cele trei reprezentații ale marelui artist italian Novelli s'a ridicat în mod extraordinar. Inlocuirea piesei „Dante" cu... Shylock" a fost bine primită de publicul iașan, care cunoaște mai de aproape subiectul și acțiunea acestei din urmă piese a marelui Shakespeare.

In cursul lunei lauuarie marele artist va juca în marile orașe ale Rusiei unde pleacă din Iași prin Unghenii-ruși.

*

Se repetă cu mari stăruinți piesa „Iudith și Olofern" de Hebbel. Beneficiul artiștilor Ionescu și Bulfinski are loc Sîmbătă 20 Decemvrie.

*

In „Calendarul Minervei" pe anul curent d. I. Teodorescu, cunoscutul publicist și sociolog publică un foarte instructiv articol asupra „Mării Negre infectate"—cu hidrogen sulfurat. Articolul fiind interesant din multe puncte de vedere ne vom ocupa mai pe larg de cele cuprinse în el.

*

Muzica militară a regimentului 13 Ștefan cel Mare, pregătește. sub diriguirea eminentului și maestru Vlăduță, un frumos concert, pentru una din serile lunei Ianuarie.

Informații

❑ Cu prilejul alimentărei Iașului cu apă, cișmelele din centrul orașului vor fi desființate și în locurile principale, vor fi instalate jocuri de apă.

Consiliul comunal va numi o comisiune din sînul ei și cîte-un cetățean din fie-care dispărțire, cu însărcinarea de a hotărî cari cișmele nu vor mai funcționa și locurile unde ar trebui instalate jocurile de apă.

❑ Copila, care a fost găsită lepădată pe treptele Teatrului Național, a fost botezată de toți artiștii și de toate artistele teatrului local.

Serviciul a fost oficiat de părintele Stamate. Copila — căreia i s-a dat numele de Julietta, a fost încredințată unei mance ca s'o crească. Eforia Sf. Spiridon va da zece lei lunar și artiștii cincispre-zece lei — pentru creșterea copilei.

❑ D. Al. Vasiliu va figura grefier al Curței în timpul vacanței Crăciunului.

❑ D. Mînă-Scurtă, controlor financiar în Iași, a fost mutat în aceeași calitate la Fălciu.

La Iași a fost numit d. Oreste Panu, actual țiitor de scripte la Eforia Sf. Spiridon.

❑ Precum ie dovedit că pămîntul ie rotund și că astă-zi ninge afară—tot așa ie dovedit că „Evenimentul" ie un ziar imbecil.

Ne pisează în diferite rubrici idioate, că noi am zis că la Piatra N., s'a proclamat balotaj, dar că n-am specificat voturile.

Ei bine, ziarul acela, tot vorbește de „succesul" de la Piatra, dar nicăieri nu specifică voturile, ca să vadă lumea că invincibilul Leon Bogdan a întrunit un vot mai mult, de cît liberalul și trei-spre-zece mai multe de cît candidatul partidului nostru, despre care s'a spus că nici n'ar exista la Piatra.

❑ **Casa rurală.**—Situația casei rurale pe ziua de 30 Noembrie era aceasta: *Pasiv* 10355301 lei, *activ*: acționari 7,042400 lei; Casa 32102 lei, efecte publice 992038 lei, efecte scontate 589500 lei, conturi curente 171,977 lei, mobilier 4719 lei, cheltueli de constituire 25389 lei, cheltueli de administrație 38504 lei, conturi de valori 1.458,668 lei.

❑ In unele cercuri militare se afirmă, că consiliul de război, în procesul maior Ciocazan — locotenent Rozescu — va fi presidat de d. general Pressan, comandantul brigăzei Bărlad.

❑ Afăm cu bucurie, că amicul nostru, d. căpitan Gh. Sterea, internat în sanatoriul S-ta Maria și operat de apendicită cu colecțiune, se află pe deplin restabilit.

D-sa, văzîndu-se acum în afară de ori-ce pericol, a trimis d-lui dr. Ernest Juvara, eminentul nostru chirurg, care l'a operat, o telegramă de mulțumire, exprimîndu-și recunoștința pentru că l-a salvat dintr'o situație atît de critică.

Dorim amicului nostru să părăsească cît mai curînd sanatoriul, spre a se reîntoarce în mijlocul familiei sale.

❑ La școala primară de băeți Carol I, din Toma Cozma de sub direcțiunea d-lui Lascar Matasariu, ivindu-se cîte-va cazuri de scarlatină printre elevi, școala a fost închisă. Eri hainele elevilor și clasele au fost serios dezinfectate.

❑ La goana care a avut loc Duminică și Luni, organizată de societatea Vînătorilor, în pădurile Hadîmbu-Mironeasa. au fost împușcați 55 epuri și 6 vulpi.

❑ Libraria N. Sfetea a adunat într'un elegant volum unele din cele mai frumoase Nuvele ale distinsului scriitor N. Gane. Volumul a apărut astăzi. El mai cuprinde: discursul d-lui Gane la înmormîntarea lui M. Kogălniceanu; discursul de la desvelirea statuei lui Alexandri și articolul ce l'a scris distinsul om de litere cu prilejul jubileului *Convorbirelor literare.*

❑ D. Cezar Ștefăniu, a fost numit învățător suplinitor, la școala din Dumești.

❑ Revizorii școlari de județe vor fi convocați după anul nou la ministerul cultelor și instrucțiunii publice, pentru a li se da mai multe lămuriri și pentru a se consfătui asupra îmbunătățirilor ce sunt de adus învățămîntului primar.

❑ Poimîne seară va avea loc la liceul Internat o serbare dată de elevii școalei.

Fanfara elevilor, condusă de d. Haas va executa mai multe bucăți, de asemeni și corul bărbătesc sub conducerea d-lui Al. Aurescu.

Elevii vor executa apoi bucăți la piano violină și violoncel.

După ce se vor executa diferite exerciții gimnastice, sub conducerea maistrului Th. Berescu, elevii Tiron V., Munteanu Gh., Dimitrescu S., Mitache I., Marinescu E., Ghica I. și Gheorghiu C. vor juca „Un leu și un zlot", comedie într'un act.

❑ Pe ziua de eri au fost în oraș cîte va noi cazuri mortale de scarlatină.

❑ In urma cercetărilor ce s'au făcut, s'a constatat că furtul dela primăria din Ungheni, s'a sevîrșit astfel:

Perceptorul fiscal Oau, aflîndu-se într'o crîșmă din Ungheni, a perdut una din cheile dela lada de fier.

Cheia a fost găsită de Constantin Grădinariu, fost vătăjel la primărie, care se sfătui cu actualul vătăjel Gheorghe Enea și cu femeea Marghioala Chelariu ca să opereze la lada de fier din primărie.

Tustrei și-au pus planul în aplicare și încetul cu încetul operau, furînd sume mici de bani, fără ca nimeni să-i bănuiască.

In luna Septembrie a. c., ei au furat suma de 200 lei.

Probabil că ei ar fi continuat să opereze dacă n'ar fi fost descoperiți.

S'a constatat că suma furată se urcă la 997 lei.

Cei trei au fost arestați și înaintați parchetului.

❑ Prin noul budget al ministerului cultelor și instrucțiunei publice se va prevedea înființarea cîtor-va posturi noi de învățători, în circumscripția Iași.

❑ Din cauza epidemiilor ce bîntue în Kișinău, toate școalele din acel oraș au fost închise încă de acum o săptămînă, pînă în primile zile ale lunei Ianuarie.

❑ Frumoasa biserică ce s'a construit în comuna Curea nu va fi sfințită nici în cursul ernei aceștia.

Lucrările nefiind încă terminate, sfințirea nu se va face de cît probabil la primăvară.

❑ După cum se știe, după noua lege de reorganizarea armatei, tinerii de 18—19 ani sunt obligați a face exerciții militare la cazarmă.

Ministerul instrucțiunei publice a hotărît că tinerii care urmează cursurile școalelor normale, să facă instrucțiile cu instructorii militari ai școalelor și să fie astfel scutiți a se mai duce la cazarmă pentru aceste exerciții.

❑ Astăseară Mercuri 17 Decembre se desfășoară un program nou la Cinematograful Pathé Freres din sala Sidoli. In acest program se află și o serie noua a expediției în Africa, organizată de casa Pathé și despre care am vorbit în unul din numerele noastre trecute. Această serie cuprinde o vînătoare de caimani (uriașii crocodili) din fluviile Africei, scene prinse, cu mari obstacole, absolut exact depe natură. Omul-momiță, Moscova în timpul ernei, răsbunarea unui cîine și alte multe sujete foarte interesante și absolut noue cele de pe urmă apariții ale casei pariziane, sunt cuprinse în noul program din astă-seară Luni.

Spectacolul va fi întovărășit de producțiile simfonice atît de bine apreciate, ale d-nei Claire, precum și de miraculoșii indieni de la gurile Gangelui, care mai rămîn cîte-va zile în orașul nostru.

❑ Antreprenorului de furaje al corpului IV de armată, i s'a făcut azi cunoscut, că de nu va aduce furajul necesar cailor trupelor, pînă în 4 zile, se va cumpara acel furaj de către comandament, în socoteala sa, conform contractului.

DIVERSE

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la crîșmarul Isac Șoser, din strada Păcurari No. 63. Pompierii au localizat focul.

— Un alt început de incendiu s'a declarat la d. Căp. Coculescu, din strada Păcurari No. 14.

— Liceul de domnișoare Elena Meisner (Humpel) va lua vacanță Sîmbătă seara.

Externatul de fete și școalele profesionale sf. Sava și Reuniunea Marți 23 Decembrie.

— In seara de 26 Decembrie va avea loc o serată dansantă, în sala teatrului regal Pastia, dată pentru ajutor reciproc de societatea funcționarilor tramvaiurilor electrice.

Procesul maiorului Ciocazan

Procesul de mîine — Maiorul Ciocazan și lt. Rozescu. — Cum s'a procedat. — Faptele ce li se impută. — Martorii. — Ordonanța de darea în judecată. — Alte amănunte.

Consiliul de răsboiu al corpului 4 de armată va judeca, după cum am anunțat, mîine Joui, Vineri și Sîmbătă procesul maiorului P. Ciocazan, șeful manutanței de Roman și al locotenentului Rozescu, cel dintăi dat judecății ca agent provocator de deturnare de bani publici, iar celalt pentru deturnare de bani publici și pentru falșuri.

Ședința se va deschide mîine dimineață la orele 9. In acest proces figurează vre-o 20 martori.

Raportor în această afacere a fost după cum se știe d. lt. colonel Iarca. Ordonanța de trimiterea în judecată a celor doui cuprinde 30 de coale mari.

Această ordonanță spune următoarele:

Adjunctul cl. I Ciocazan Petru, fiind încă în București, și aflîndu-se într'o poziție materială critică, se gîndește că cel mai bun loc unde poate să se adreseze pentru a'și salva situația, nu e de cît la Manutanța de Roman, al cărei șef devenise și în acest scop să și adresează Adtorului II Rozescu cu diferite scrisori intime, cerîndu-i a'i face diferite servicii și a'i trimete sume de bani. Ad-torul II Rozescu, datat cu firea sa bună, nu așteap'tă de cît această ocaziune și se pune cu totul la dispoziția noului său șef, închiriindu-i casă, transportîndu-i bagajele, amenajîndu-i camerile și trimețîndu-i bani din casa Manutanței, păstrînd în schimb scrisorile și actele.

Adjunctul cl. I Ciocazan, față cu aceste servicii nu mai exercita nici un control asupra subalternului seu și se pune în relații tot mai intime cu acesta, cerîndu-i necontenit bani din casa Manutanței.

In acest mod, Adj. cl. I Ciocazan P. parvenise să-și achite toate datoriile; ba ce e mai mult, începe a'și cumpara bijuterii și mobile, plătindu-le cu prețuri foarte mari, cela-ce a atras opinia publică față de luxul ce'l ducea și a jocului de cărți, cu care nu mai contenea.

Fondurile manutanței diminuau, în loc să progreseze. In acest timp, comandant al pieței era maiorul Moscu Gh. din regimentul Roman 14, care fiind pasionat de josul de cărți, avea o situație materială sdruncinată și în loc să exercite un control la Manutanță, cum prevede regulamentul, a căutat să vie în intimitate cu Ad-torul și a'i pretinde diferite sume de bani, sub diferite forme. Rozescu care avea interes de a capata de partea sa și pe acesta, îl servea.

Din cauza lipsei de control Administratorul Rozescu manipula banii manutanței după bunul său plac.

In această situație deci, Manutanța din Roman numai pregrese nu putea face, ci din contra trupele din acea garnizoană mîncau o pîine foarte proastă și de o calitate foarte inferioară, iar fondurile diminuau din ce în ce mai tare și furnizorii remineau nep'ătiți.

Lucrurile au mers așa pînă la 9 Mai 1908, cînd d. sub-intendant Georgescu, avînd ordinul confidențial al comandantului Corpului 4 de armată să facă un control inopinat escadronului 4 tren, asupra unor nereguli constatate de d. comandant al brigăzei 4 calarași, i-a specificat ca cu această ocazie să constate și fondurile Manutanței Roman.

Adjunctul clasa I Ciocasan P., fiind înștiințat de aceasta, încunoștiință, prin adj. cl. II Guriță, pe ad-torul Rozescu. Acesta știind că în casa Manutanței are o lipsă de 15.878 lei 95 bani, caută să salveze pe șefi și pe el. Se duce la Divizie, cere șefului de clasă Irimescu 4000 lei sub pretext că are de plătit făina și nu are suficienți bani în casă.

Acesta i-a dat 3500 lei; apoi se duce la casierul regimentului Roman No. 14 ad-tor cl. I-a Lateș, îi arată situ[illegible] și'l rugă să i dea 2000 lei, în comptul pînei pe chenzina 1—15 Mai. Acesta l'a refuzat. Se duce apoi la maiorul Moscu, care ținea loc de ajutor șef de corp și împreună intervin la ad-torul Lateș pentru suma cerută.

Acesta-i avansează. Cum îi mai trebuia încă până la complectare, găsește de cuviință a trece în cheltuieli un sempt de 12.818 lei 75 bani ai furnizorului Milas et fiu și din care nu achitase de cât 8600 lei, acoperind diferența de 5.218 lei 75 bani din o altă parte. Mai acopere deficitul cu 762 lei, diferența din garanția cuvenită furnizorului Klepper și cu 319 lei, costul transportului făinei pe C. F. R., reținută furnizorului Milas și care în realitate fusese plătită de Klepper.

Venind d. sub-intendant Georgescu, însoțit de d. Adj. cl. I Ciocasan P., numără casa, încheind jurnalul și apoi pleacă tot cu acesta, lăsînd ordin că după amiază la ora 2 se va reîntoarce pentru a termina verificarea, cînd va vedea și portofoliul cu actele.

La cîtva timp, Adj Ciocasan se reîntoarse cu Rozescu la manutanță și după ce acesta arată modul cum a procedat, stabilesc împreună și în mod definitiv scriptele și actele, punîndu-le în concordanță cu numerarul găsit în casă, după care se despart. Revenind sub-Intendant Georgescu, nu constată nici-o lipsă de bani, ci numai suma de la portofoliu de 45209 lei 43 bani o găsește foarte mare în raport cu fondul Manutanței și în mod neregulat avansată și justificată. Adjunctul cl. I Ciocasan arată d-lui sub-Intendant că Rozescu are avere, e bine situat și că nu poate fi nici o temere.

După raportare, se ordonă de către g. general să se ia măsuri de îndreptare în ce privește sumele găsite în nereguli la portofoliu. Cei doui dîndu-și samă de gravitate, aleargă după bani.

Se adresă maiorului Moscu, apoi adj. cl. II Lateș. Acesta împrumută pentru ei de la bancherul Bring 10.000 lei, în schimbul unei polițe dată de cei trei. Rozescu ceru de la C. Moșinschi, furnizorul de lemne și de furaje al garnizoanei să 'l împrumute cu 2000 lei. Acesta neavînd îi dă o chitanță de complezență pentru acea sumă, cum că ar fi primit'o și s'o pună în casa Manutanței, în contul furajelor ce ar fi predat. Rozescu se duse cu chitanța la adj. cl. II Lateș să 'i dea bani pentru ea. In urma garanției lui Ciocasan acesta dădu banii, pe care i-a pus tot în casa Manutanței și mai luă și de la alții pînă ce complectară suma.

Adj. Ciocasan făcu în două rînduri: la 25 Mai și la 3 Iunie verificări și de și găsi mai multe falșuri în acte nu raportă. La 9 Iunie înaintă corpului de armată situația fondurilor Manutanței, fără a arata cea mai mică neregulă.

Ast-fel au mers lucrurile pînă la 26 Iunie, cînd Adj. Ciocasan, urmînd a pleca la Iași pentru a 'și executa pedeapsa de 30 zile închisoare, ordonată de d. general, pentru că a jucat cărți la Iași la hotelul Trayan; cu Ad-torul cl. 3 Ioanide Gh. de la atelierul de confecțiuni, care s'a sinucis după ce delapidase o sumă, —a predat casa cum se găsea Adj. cl. II Guriță.

In acest timp reg. 8 artilerie reclamă d-lui general că pînea e foarte proastă. Adj. Guriță fu însărcinat cu cercetarea. Rozescu fu pedepsit cu închisoarea și cu schimbarea serviciului. Acesta ceru Diviziei 7, printr'un memoriu, o anchetă pentru a se vedea întru cît e vinovat și prin care memoriu aducea grave învinuiri Adj. Ciocasan și Guriță și maiorului Moscu. Generalul diviziei însărcinează o comisiune compusă din d-nii maior Zadik și căp. Mărculescu și Alexandrescu, de la statul major al Diviziei să cerceteze, iar pe de altă parte, în calilitate de locțiitor de comand. al corp. de armată, dă ordin sub-intendantului Georgescu a face o nouă verificare Manutanței. Comisiunea găsi cele arătate de Rozescu, ca neîstemeiate.

Sub-Intendantul Georgescu constată un deficit de 2714 lei și 49 bani, pe care Rozescu declară că l'a dat în mod neregulat la mai mulți ofițeri străini de manutanță. Se constată apoi că suma delapidată de Rozescu e de 5772 lei 94 bani. Mai apoi se constatară și celelalte lipsuri, pentru care a fost dat în urmărire pentru deturnare de bani privați.

La instrucție Rozescu recunoscu cele imputate, adăugînd că s'au trecut la portofoliu factura furnizorului Manase Zilberman pe suma de 1944 lei fără ca în realitate să i-o achite, aceasta după ordinul adj. Ciocazan. Arată apoi cum a procedat pentru acoperirea deficitului la întîia inspecție. Declară că adj. Ciocazan i-a distrus niște chitanțe pe care i le prezentase pentru verificare și achitare, și că deficitul se datorește cerințelor și insistențelor făcute de adj. Ciocazan și maiorul Moscu pe care adeseori i-a împrumutat cu bani.

Adj. Ciocazan la instrucție declară că Rozescu i-a spus de suma de 3500 lei ce a luat-o de la Divizie, însă mai înainte de inspecția din 9 Mai, ci după. Că găsind nereguli și bănuind a mai exista, s'a pus în urmărirea portofoliurilor și a găsit încarcat portofoliul. Că e posibil să fi luat de la manutanță aconturi din soldă, dar nu-și amintește sumele. Că el nu a aprobat nici odată să se dea aconturi ofițerilor străini de manutanță.

Declară că nu datorește lui Rozescu nici o sumă pentru cheltuelile ce acesta ar fi făcut cu mutarea, căci le-a achitat pe toate. Nu-și aduce aminte să fi distrus nici o chitanță prezentată de Rozescu; din contra a făcut observații acestuia pentru lipsuri și falșuri în acte și că a referat cazul diviziei, dîndu-i în acelaș timp ordin să depuie sumele.

Că a semnat polița de la adj. Lateș, fără s'o citească, numai de a veni în ajutorul lui Rozescu. Că și-a pus amanet mobilile și bijuteriile pentru a mai acoperi o sumă ce lipsea din casa manutanței. Că Rozescu nu i-a atras atenția nici odată că sunt furnizori neachitați.

D. Maior Moscu declară la instrucție că a luat bani de la manutanță cu împrumut dar i-a achitat. Că era față cînd adj. Ciocazan a rupt o chitanță ce i-o prezentase Rozescu pentru achitare. Că sumele ce le lua cu împrumut erau girate de adj. Ciocazan.

In timpul instrucției s'a mai primit de la Divizia a 7-a actele care constată că Rozescu și-a mai însușit suma de 144 lei provenită din reținerile de 10 la sută făcută din soldele maiștrilor mecanici Burghele și Gotcu pe trimestrul Ianuarie și April.

Reiese din depunerile furnizorilor că ei nu erau achitați de Rozescu. Suma delapidată de acesta e de 15873 lei 95 bani din care 15111 lei 95 bani din fondul manutanței și 765 lei rest din garanția furnizorului Klepper precum și 2322 lei 33 bani.

Se constată că în calitate de contabil, voind se acopere parte din sama a comis falșuri în acte, fapte care întrunesc elementele constitutive ale faptelor de deturnare de bani publici și privați, prev. și ped. de art. 256 cod. jus. m. și falș în materie de administrație ped. de art. 250 c. p. m., combinat cu art. 129.

Aviînd în vedere că adj. cl. I Ciocasan P. a semnat chitanța de complezență dată de Moșinski și apoi luată de Lateș că a acoperit și indosit deficitele și falșurile că cumpara bijuterii de valoare și mobile. că pe timpul seu fondurile bănești ale manutanței diminuau fără să raporteze, dedîndu-se la luxuri care atrăgeau atențiunea tuturora, că juca cărțile în cluburi și familie și că cunoscînd falșurile lui Rozescu nu le-a raportat, faptele sale întrunesc elementele de agent provocator de deturnare de bani publici, prev. și ped. de art. 47 c. p. m. combinat cu 258 și 256 și de abuz de putere prev. și ped. do art. 157 c. p, m. combinat cu 258, 250 și 256 și în acelaș timp de distrugere de acte private prev. pedep. de art. 338 c. p. m. comb. cu 258 și 129, pentru care a fost trimis în judecata consiliului de rezboiu al corp, IV de armată.

In sarcina maiorului Moscu Gheorghe negăsindu-se nici un prejudiciu, s'a stins urmărirea contra sa și s'a supus cazul comenduirei.

Ultime informații

❑ *In gara Boboc a deraiat astă noapte un tren cu două vagoane de marfă.*

Nici un accident de persoane.

Din cauza acelei deraieri trenul de București va sosi astăzi abia la orele 5, la care oră va intra în gara București și acceleratul de Moldova.

❑ Comisia regională din Iași a mai încheiat următoarele transacții pentru formare de islazuri: din moșia Mîndărjești, proprietatea bisericei Talpalari, a cumpărat 170 hectare cu preț de 484 lei hectarul, de pe moșia Hărpășești propietatea d-lui C. Rusovici.

— Membrii comisiei regionale vor pleca Sîmbătă, 20 c. la moșia Cetățuia, propietatea statului, pentru formarea islazului.

— Alegerea unui prim supleant în comisia regională, în locul d-lui Leonida Gatoschi, se va efectua la 20 c.

❑ Cetățeni din strada de jos ni se plîng asupra nesiguranței lor în acea stradă, din cauza puținel paze polițienești.

Pe lîngă alte tălharii comise, hoții au rupt ieri mînerul de fier de la locuința d-lui avocat Drăcșăneanu, cu gînd de-a se introduce în casă.

Mai multă priveghere n'ar strica.

❑ Cu începere de la primăvară consiliul de războiu se va muta în localul ocupat actualminte de comandantul companiei de gendarmi pedeștri, urmînd ca pe viitor acesta să ocupe o locuință particulară ca ori-care ofițer.

❑ D. C. Groholschi a fost numit stagiar la judecătoria din Pungești (Vaslui).

❑ Azi are loc ședința obișnuită a „Arhivei" în localul cercului didactic.

❑ D. colonel Lupan, directornl școalei de fii de militari, primind ordin ca elevii să iee vacanță Sîmbătă, a decis, ca plecarea să se facă în două serii pentru a evita aglomerația pe C. F. R. Anume, elevii din orașele îndepărtate vor pleca Sîmbătă seara, iar restul Duminică, cu trenurile de dimineață.

❑ La depunerea jurămîntului de către recruții regimeutului 13 Stefan cel mare, care va avea loc Duminică, vor asista și d-nii general Pavloff, comandantul diviziei și colonel Vlădoianu, comandantul brigăzei.

❑ Elevii școalelor militare, care au obținut medii mai mari ca 7 vor beneficia de foi de drum gratuit dus și întors, trimise de ministerul de rezboiu; iar ceilalți vor plăti prețul pe jumătate, ca simplii soldați.

❑ **Universitare.**—Au sosit astă-zi la rectoratul universității diplomele d-lor licențiați: Nicolae Racovitză, Vrânceanu I. Victor, Pompilian N. M., N. A. Badareu, Gheorghe Palade, Gheorghe Alistar, Ionescu N. Dimitrie, și Gheorgheescu I. G.

— D. Alex. Bondescu, a fost scutit de rectorul universității, de plata taxelor de dr. în medicină.

— D. profesor suplinitor I. Ursu și-a aranjat astfel orele de prelegeri, pentru studenții sei. Lunia și Mercuria 4—5 Istoria medie, Mercurea de la 5 | 6 Seminar, (Diplomatică, paleografie, cronologie etc.) și Vinerea 4—5 Istoria contemporană.

Cursurile le va începe Mercuri 14 Ianuarie.

❑ La 22 Decembrie vor începe a se acorda congedii soldaților din garnizoana locală. Ele se vor da în 2 serii, ast-fel ca toți soldații să poată beneficia de cele 15 zile, făcînd serbătorile în familie.

Soldații veniți și prezintați la regiment cu întîrzieri, nu vor beneficia de cît de cîte 8 zile permisiune.

❑ D. A. D. Athanasiu, în urma concursului depus a fost numit profesor cu titlul provizor la catedra de perspectivă, desemn geometrie și caligrafie, la școala de Arte frumoase din Iași.

Numirea s'a făcut pe ziua de 15 Dec.

❑ **Judiciare.**—Intr'un proces d'intre I. Kopolovici cu alții, pendinte de secț I-a a tribunalului, s-a prestat astă-zi jurămînt mozaic în instanță ceea ce s'a întîmplat pentru prima oară la tribunalul local.

Cu acest prilej s'a discutat dacă jurămîntul trebue depus pe biblie sau pe Toira—și, după explicațiile date de expert—rabinul Niemirower—și concluziile puse da d. avocat L. Antoniu, tribunalul a admis ca jurămîntul să se facă pe biblie.

— Procesul falimentului Leff se va judeca la 7 Februarie la secția II a Curței.

— Negețitorul S. Gutmann, proprietarul prăvăliei de încălțăminte „La Parcul Regal", a făcut apel contra declarării sale în faliment, din oficiu, și a cerut și moratoriu.

Afacerea a fost repartizată la s. II cu termen la 19 Decembrie.

— Direcția tramvaiului a făcut apel contra sentinței tribunalului, care a condamnăt-o să plătească zece mii lei daune d-nei Anastasia Constantin și altora, al căror imobil din str. Apeducului a fost distrus cu prilejul deraierei din 1905.

Apelul urmează să se judece astăzi.

— Procesul fostului protopreu Stamate înscris astăzi în rolul proceselor de la secția II-a a tribunalului, a fost amînat, de oarece avocații preutului n'au putut sosi în Iași, din cauza întîrzierei trenului.

— Camera de punere sub acuzare a respins astăzi opozițiile făcute de Cohon și Clara Mopper și A. L. Glasberg, implicați în falimentul fraudulos al lui Louis Mopper din Roman.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

București, 17 Decembrie.

In chestia Mitropolitului Moldovei

București.—Studenții facultății de teologie au întocmit un memoriu, pe care l'au înaintat d-lui Haret, rectorului Universității și decanilor și tuturor înalților prelați, prin care amenință cu grevă în chestia atacurilor la adresa Mitropolitului Partenie, dacă nu se va face lumină și vinovații ori-cine ar fi ei, nu vor fi pedepsiți.

Catastrofa din Italia

— Noi amănunte —

Viena.—Camera seniorilor a autorizat pe președintele Camerei să exprime guvernului italian condoleanțele sale cele mai calde cu prilejul catastrofei din Calabria și Sicilia.

*

Palermo. — Comunicațiile prin calea ferată între Catana și Messina au fost restabilite.

Un tren aducînd răniții din Messina a sosit la Catana. Acești nefericiți erau aproape nebuni de spaimă. Ei au povestit că otelul Trinacria cu întregul său personal și 90 călători, a fost distrus, acoperind victimele sub dărămături.

De asemeni primăria orașului, bursa, palatul poștelor și mai multe căzărmi s'au prăbușit.

Se confirmă că pagubele cele mai grozave au fost pricinuite de un fel de flux al Mirei, care a aruncat peste oraș un val imens, care a făcut numeroase victime.

Trupele din Palermo au plecat spre Messina cu materialul de salvare și un mare număr de medici.

Un torpilor venind din Messina a debarcat la Millazzo 60 ne răniți.

Se confirmă știrea că primarul Messinei, cu fiii săi au murit. De asemeni prefectul provinciei cu familia, Deputatul Nicolo Efulci și-a găsit moartea în această grozavă catastrofă.

Mai multe escadre de salvare au plecat spre Messina

Se confirmă că pagubele sunt enorme la Rezzio de Calabria și la San-Giovani. La Pidimonte Etna sunt mulți morți și răniți.

*

Palermo. — Comandantul vaporului Italian „Waschington", care se ducea spre Messina, în momentul cînd s'a produs catastrofa, pe la 5 și 20 dimineața, a văzut în strîmtoarea de Messina ca o ceață deasă cuprinzînd tot spațiul împrejurul vaporului, pe cînd cerul fusese senin pînă atunci. La ora 6 și 45 cinci sguduituri au fost simțite. La 6 și 15 o luntre se apropie de vapor spre a vesti grozava catastrofă. In întrarea strîmtoarei, comandantul a văzut o mulțime de luntri sparte și mii de mobile și diferite obiecte plutind pe apă. O luntre venind din Gazziri, a adus știrea că sunt acolo o mie de morți și 500 răniți.

*

Roma.—Știrile sosite la ministerul marinei, confirmă că orașul Messina e distrus. Sunt temeri că Reggio de Calabrio a avut aceiași soartă. Deputatul De Felice a trimes președintelui Consiliului, d. Giolliti o depeșă spunînd că orașul Messina e cu desevîrșire distrus și că sunt aproape 10 mii victime.

Dezastrul a fost sporit și de mai multe incendii ivite în toate părțile orașului distrus. Numărul total al victimelor pare a fi 12 mii. Președintele Consiliului a pus la dispoziția prefectului 100 mii lire. Trenurile sosesc mereu, aducînd o mulțime de răniți aproape goi și tororizați de catastrofă. Ei nu sunt în stare să vorbeasc, dar repetă incontinuu, că orașul Messina e distrus complect. Se confirmă știrea că primăria, catedrala și mai multe căzărmi din Messina s'au prăbușit.

*

București.—**Din Roma se telegrafiează: Orașul Messina a dispărut de pe fata globului. Din 160.000 de locuitori au rămas în viață 12.000. Orașul Reggio de Calabria avea 40.000 locuitori: toți au perit sub dărimături.**

Un bastiment care plecase să dee ajutoare, s'a reîntors neputând găsi locul unde fusese orașul Reggio.

Jalea în toată Italia este enormă.

Bandele lui Filipescu

București.— D. N. Fillpescu s'a plîns că organizația pentru Duminică lasă mult de dorit.

După stăruințele d-lui Vintilă Brătianu, bandele de bătăuși au fost încredințate d-lui N. Filipescu.

CAMERA

București.—Președintele propune să se trimeată Camerei italiene o telegramă de condoleanțe cu prilejul catastrofelor din Sicilia.

D. Brătianu, spune că o asemenea telegramă a și fost expediată din partea guvernului.

Camera admite.

Ministrul Djuvara depune proiectul referitor la reorganizarea ministerului comerțului și industriei.

D. Toma Stelian depune proiectul pentru modificarea legei judecătoriilor.

D. Moisescu, deputat de Muscel, cere ministrului de justiție, mai multe acte, pentru o interpelare în afacerea unui magistrat stagiar din acel județ.

D. St. Filipescu, anunță o interpelare referitoare la nereguli militare.

Se dă cetire prolectului pentru prelungirea convenției comerciale cu Turcia.

D. Ion Lahovari obiectează că la noi nu se aplică legile, și ceea ce se face cu prelungirea vechilor convenții ie reu și anticonstituțional.

D. I. I. Brătianu zice că din cauza schimbărilor politice din Turcia, nu s-a putut stabili încă o nouă convenție.

CABINETUL DENTISTIC
— CHIRURGICAL ȘI TECHNIC —
D-rii med. H. și M. Pekelman
(2 săli de operație)
Se efectuează *ori ce operațiuni privitoare la chirurgia dinților*: Vindecarea radicală a fistulelor dentare, regularea dinților strîmbi, extracțiuni absolut nedureroase; plombe rde porcelană arsă; plombe de au plastice și turnate, etc. etc.
Precum și *cele mai moderne lucrări de protéză dentară*: coroane și punți de aur fixe, piese cu plăci de aur, dinți cu șurubi; etc.

O odae mobilată de închiriat în str. Soseaua Arcu No. 32 în condițiuni avantajoasă cu s'au fără pensiune.
De preferat elevi de liceu.

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

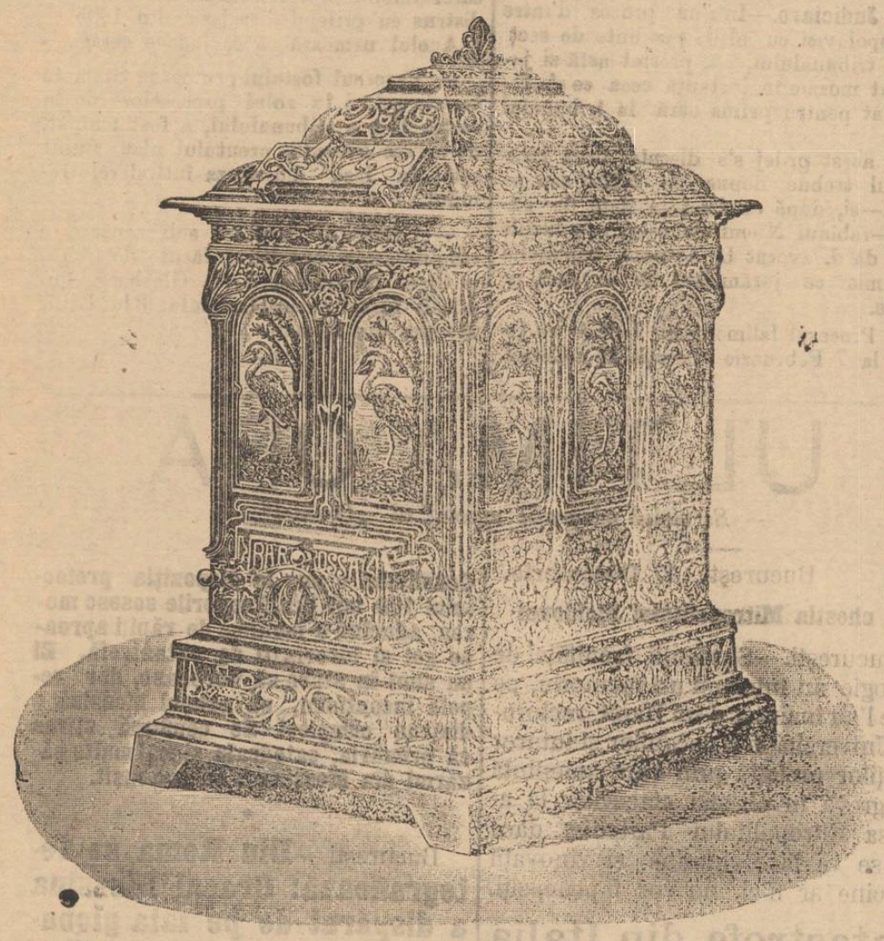

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurându-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat rusesci)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 20

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In flecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Pădurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicul cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. P. Diamant & Comp.—Iaşi

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 612 —Vineri 19 Decembre 1908

Lupta electorală din Capitală

Ziua de 21 Decembrie, se apropie. Capitala are de suportat, în acea zi, una din cele mai înverșunate lupte electorale.

Partidul conservator-democrat a îndrăsnit să desfidă cele două organizații politice, în vederea alegerilor parțiale și să le scoată la luptă hotărîtoare pentru cucerirea supremației politice în centrul țărei:

De sigur, față de organizația junimistă, actul de provocațiune al partidului nostru nu pare a fi atît de curagios.

Toată lumea știe că 'ntreaga armată conservatoare cu cei mai capabili și energici fruntași, au urmat pe d. Take Ionescu după ruptura din Ianuarie 1908 și au constituit astfel noul partid conservator democrat.

Este natural deci, ca partidul nostru să-și măsoare ori-cînd forțele sale cu cele ale organizației condusă de d. Carp și să aibă astfel pretențiunea de a-i fi superior, în ori ce timp și în ori-ce ocazie, atît prin puterea numărului, cît și prin valoarea membrilor săi.

Dar, ceea ce pare îndrăsneț, este ca partidul nostru să încerce a-și măsura puterea sa cu vechiul și marele partid liberal; ba să aibă chiar pretențiunea de a-l învinge în Capitală —la guvern fiind,—și la colegiul unor clase sociale reputate ca legate prin tradiție de liberali.

De aceea ambele aceste partide politice au înțăles importanța extraordinară pe care această mișcare politică o prezintă în împrejurările actuale, precum și consecințele decisive ce pot decurge pentru întreaga politică a țărei.

De o lună corpul electoral al colegiului orășenesc din capitală este frămîntat de această luptă aprigă.

Cîte-și treile partide politice, prin căpeteniile lor, cutreeră de la un cap la altul mahalalele, în dorința de a'și cîștiga încrederea și concursul alegătorilor.

Miniștrii chiar, rostesc discursuri înflăcărate prin mahalale și imploră cetățenilor a sprijini pe candidații guvernamentali.

Și întreaga luptă a liberalilor, care devine din ce în ce mai violentă, nu e îndreptată, de cît numai împotriva conservatorilor-democrați, opoziția junimistă neexistînd azi pentru liberali.

Și același lucru îl fac și junimiștii cari n'au nimic de zis împotriva guvernului, adversarul lor de temut fiind, tot partidul conservator-democrat.

De sigur, dacă partidul nostru s'ar prezenta în această luptă într'o situație de vădită inferioritate față de cele două partide, mișcarea electorală n'ar avea caracterul atît de agresiv pe care îl vedem.

Insă prin ideile cari îi formează programul său și prin capacitatea fruntașilor săi conducători, partidul nostru a reușit să-și capete în scurt timp un rol preponderent în politica țărei și să-și atragă spre el cele mai mari și numeroase simpatii cetățenești.

Din această cauză el se prezintă corpului electoral al Capitalei înarmat cu o mare autoritate morală și politică și nădăjduește a învinge, prin lupta ce va da, pe ambele partide istorice.

Astfel ziua de 21 Decembrie va fi pentru conservatorii-democrați una din cele mai mari sărbători, căci îl va consacra în mod definitiv ca partid de guvernămînt.

Dar ceva mai mult, această zi va prevesti atît junimiștilor cît și mai ales liberalilor declinul lor, întru cît prin politica nefastă ce o fac de la un timp încoace s'au îndepărtat cu totul de aspirațiunile neamului.

Partidele politice ca și indivizii cari le compun pot avea epocile lor de glorie și de decădere.

Ele nu pot trăi în perpetuitate în virtutea legendelor. Și în lupta evolutivă spre progres a societății, este fatal ca pe ruinele partidelor istovite să se nască și să se impună partide noi, cu vederi noi și cu aspirații noi.

Alegerile de Duminecă

In puterea pactului imoral încheiat între liberali și junimiști, campania odioasă contra d-lor N. Fleva, Barbu Păltineanu și I. Th. Florescu, continuă în toată oroarea ei.

Ziarul frances al colectiviștilor se întreabă chiar cine sunt cei trei candidați conservatori-democrați?

Se întreabă cine sunt ei, pe cînd întreaga Capitală și țara toată, voiesc ca ai noștri candidați să biruiască, să biruiască democrația în contra rușinosului și imoralului cartel.

Că triumful va fi al partidului conservator-democrat o mărturisește și cartelul, prin campania de atacuri nedemne în contra candidaților noștri și prin goana turbată ce agenții guvernului o dau cetățenilor. Acolo unde nu are trecere banul, se încearcă intimidarea.

Zadarnic. Alegătorul Capitalei s'a deșteptat, e conștient de puterea dreptului său civic și va vota așa cum îi dictează conștiința sa, inclinațiunile sale politice.

La 21 Decembrie, colegiul II de Cameră din Capitală va alege pe d-nii Nicolae Fleva, Barbu Păltineanu și I. Th. Florescu.

MANIA CURENTĂ

Ziarele liberale din București, de și foarte numeroase și ieftine, au toate aceeași soartă: n'au cititori. De aceea publicul cel mare nici nu știe că unicul rost actual al acestor ziare este de a ataca pe d. Fleva.

Unul din aceste ziare liberale, nemulțumit că publică numai cîte cinci și opt articole pe zi, contra fostului ministru plenipotențiar, a angajat și perechea de gemene, ca să ucidă pe d. Fleva—în versuri.

Faptul dovedește, natural, că reintrarea d-lui Fleva în viața politică nu le este indiferentă liberalilor și că succesul său la alegerea de duminecă este asigurat.

Dar ceea ce ne interesează pe noi nu este că un adversar este atacat, în mod ordinar, de presa liberală. Doar aceasta —și nu alta—este menirea ziarelor colectiviste.

Din campania liberală se degajează, însă, mentalitatea și modul barbar al liberalilor de a trata pe prietinii cari i-au părăsit.

Nici Delavrancea, nici N. Xenopol — n'au fost tratați altfel. Pe ei, însă, îi-au înjurat liberalii, pe d. Fleva îl înjură renegații.

Presa liberală, în adevăr, este în mîna renegaților: nici Nădejde, nici d. I. G. Duca, nici d. Rubin, n'au acte că sunt liberali de baștină. Foști socialiști—unii—fost reacționar—celalalt— tustrei acești mentori ai presei liberale, au scris, în viața lor, mai multe articole contra liberalilor, decît se opintesc a scrie pentru ei.

Sudalma ca armă contra foștilor prieteni este deci obligatoare la liberali și de aceea renegații se silesc să se întreacă, ca să dovedească că ei sunt mai colectiviști de cît colectiviștii.

Din partea și a unora și a altora, a liberalilor adevărați și a celor renegați și asimilați, campania fără rost dar cu patimă exagerată contra d-lui Fleva, dovedește sălbătăcia exagerată a școalei liberale și totala lipsă de idei, cu cari, dacă le-ar avea, ar putea combate mai cu succes în această campanie electorală, de cît cu sudălmi la adresa unui om, care înseamănă un simbol și o epocă în țara aceasta.

Mania curentă a liberalilor este deci d Fleva, precum altă dată a fost altul, precum mîine va fi iarăși altul.

Continuitate de manii—în lipsă de idei — iată temelia unui partid istoric!!

Chestii politice

Educația politică a colegiului al 3-a

Exercițiul de vot e cel mai bun mijloc de educație politică. De cît, pentru ca acest exercițiu de vot să fie educativ, trebue lasată deplină libertate cetățanului în practica lui. Garantarea libertății exercițiului de vot stă în rîdicarea nivelului cultural al alegătorului și în îngrădirea lui prin legi contra a tot puterniciei administrative. In trecut, la noi, toată politica a fost numai administrativă, ea este și azi în mare parte administrativă; E de datoria partidelor politice a năzui în aceia ca ea să fie dezrobită de administrație.

S'a zis și s'a crezut că interesul te face să fii slugarnic. Nu totdeauna însă e așa și ca dovadă e că cel mai puțin interesat e colegiul al 3-a, care n'are a cere mai nimic de la stat și cu toate acestea e slugarnic, căci e administrativ.

Partidele politice au neglijat acest colegiu, căci la baza lui are un viciu colosal: *delegații*, care sînt zestre administrativă. Delegații sînt o dezicere a ori cărui exercițiu de vot, căci el are o valoare temporară, pe cînd cetățanul trebuie să fie în mod permanent legat de mecanismul statului, interesat de mersul statului.

Colegiul al 3-a are ca privilegiați pe învățători și preuți, căci lor nu li se cere censul. Lăsarea mai departe a acestor 2 clase de slujbași în atingere politică cu sătenii nu le folosește nici lor, nici sătenilor. Nu le folosește lor, căci din exercițiul lor de vot la un loc n'au ce învața de cît că mașina administrației e prea puternică, și deci se pleacă și ei acestei mașine. Nu le folosește nici sătenilor, căci ei fiind cei mai mici slujbași sînt și ei, la rîndul lor, influențabili de administrație, căci pănă azi și preuții și învățătorii sînt duși ca turma după ordin politic, cu toate că legea nu spune nimic în aceasta. Deci 2 categorii de cetățeni slab pregătiți, politicește a mai dăinui împreună însamnă a-i permanentiza în slăbăciunea lor politică.

Cum s'ar putea dar educa politicește colegiul al 3-a? Luîndu-se învățătorii și preuții cari votează *în virtutea cărții* și alipindu-se de colegiul al 2-a orășenesc, cari votează iarăși *în virtutea cărții*. Am prins prin aceasta într'un singur colegiu pe toți carturarii și urbani și rurali, avînd multe interese comune prin carte și meserie. Iar pe de altă parte să luăm pe toți alegătorii *censitari* ai colegiului al 3-a și să-i alipim de colegiul I *censitar*, care trebue să cuprindă și urbani și rurali.

Numai prin această contopire pe toată linia a elementelor rurale și urbane *cu carte* și *cu cens*, se poate schimba duhul colegiilor reduse la 2—. Rădicăm prin aceasta valoarea alegătorilor colegiului al 3-a, căci ei vor alege nu numai pe cei 38 deputați de azi, ci și pe toți cei 138 deputați, împărțiți pe 2 colegii.

Colegiul I, ori ce s'ar zice, dar are un alt exercițiu de vot; în atigere cu el vor căștiga alegătorii rurali, fără teamă de a fi copleșiți, căci pe lîngă legile cari vor îngrădi abuzul administrativ, vom avea partidele cari vor lupta să apere pe alegători, apropiindu-i-și.

Iar ca experiență politică putem afirma că pe țăranul cuminte, docil și plin de bunul său simț tradițional, mai ușor ți-l apropii sufletește de cît pe cărturarul tărgovăț *mercenar*. Unul — săteanul e stăpîn pe dînsul și pe munca lui, altul — tărgovețul cărturar — e pururi marfă politică de exploatat prin nevoile sale.

***

CATE VA NOTE

Sinagoga cea mare din Iași, așezată în valea Tîrgu-Cucului, avea doar încă rostul acesta ca să fie lăcașul unde se presta jurămîntul more-judaico.

Atîta rost—căci încolo numărul evlavioșilor se tot împuținează; oamenii sunt atît de ocupați cu lupta pentru existență că nu mai au vreme să se închine.

Forma acelui jurămînt era străină de ori ce apucătură modernă. Doar atît, că după sistemul Kneipp, individul care a primit jurămîntul, avea să facă o baie rece—pe stomacul gol—atîta era modern.

Dar baia aceea luată în presența ceaușului, avea motive să piardă din farmecul ei.

Baia era prima parte a tualetei—premergătoarea jurămîntului. Căci după ea veneau rînd pe rînd, curioase operațiuni de mani și pedicurie: același ceauș tăia pedepsitului—unghiile de la mîini și de la picioare.

Pe urmă, în sinagogă, se făcea un al treilea rînd de tualetă: individul cu jurămîntul fu îmbrăcat într'o robă albă, pus înaintea scrinului care conține un număr de Tore—și înaintea lor jura, potrivit formulei, în sunetul goarnelor sfinte.

Se făcea, deci și muzică... Afacerea complicată cum era, dădea loc la vicii de forme și jurămîntul se casa, pentru a fi prestat din nou: se obiecta că unghiile n'au fost simetric tăiate, că ceaușul n'avea calitate etc.

Acum jurămîntul acesta se poate considera ca desființat. A zis Curtea de casație și în urmă, una din secțiile tribunalului Iași, că nu este nevoe de atîtea diverse tualete, ca să juri: că unul de treabă jură pe credință ori unde și că ticălosul, ori cît i-ai tăia unghiile, tot ticălos rămîne.

Iar în sinagoga cea mare, n'au să mai aibă loc acele curioase matinee muzicale.

OAMENI ȘI LUCRURI

VULCANII

Italia a dat omenirii pe cel mai mare poet al groazei și al durerei: Dante. In „Infernul" său el a găsit cele mai spăimîntătoare tablouri alcătuite din imagini ale vieței reale, de toate zilele și le-a zugrăvit în culori atît de măiastre, atît de suggestive, în cît le-a asigurat cea mai deplină nemurire.

Dante a trăit înaintea Renașterei al cărei premergător, în Italia, a fost. Patria lui trecuse de pe atunci, încă prin grele încercări, iar de atunci încoace pămîntul Italiei n'a fost nici odată cruțat de suferinți, de mizerii, de catastrofe, fie istorice, fie sociale, fie fizice.

La 79 după Hristos s'a întîmplat acea de-apururi celebră erupțiune vulcanică, sub ale cării revărsări de lavă și ruine s'au îngropat trei orașe: Stabia, Pompei și Herculanum. Aceste două din urmă, mai cunoscute prin importanța lor erau minunate cetăți, bogate și deplin civilizate, după cum dovedesc rămășițele ce se dezgroapă mereu, relicvii interesante pentru muzee și pentru studii arheologice. Vezuviul le-a acoperit sub ruine. Vezuviul al cărui crater imens se credea stins, dar care acum nu de mult amenință din nou să și deschidă gura lui de flăcări de asupra unuia din cele mai frumoase orașe ale Italiei, ale Europei, —Neapoli.

Acum trei luni de zile, într'o escursiune, făcui cunoștința unui profesor napolitan, doctorul Carito, un orator de o vervă extra-ordinară, un scriitor și un artist de o exuberanță fără seamăn. Ne îndemna să vizităm orașul lui, Neapoli, cînd ne-om abate prin Italia.

— Ne e frică de Vezuviu.

— O, Vezuvio,—è morto! Noi suntem Vezuviul.

Era în adevăr un temperament vulcanic și cuvîntarea lui la banchet a zguduit sala și asistența.

Cu toate aceste mi s'a părut că amintirea numelui teribil al vulcanului i-a așternut o ușoară umbră peste figura lui îmbujorată, de căldura succesului și a șampaniei.

Vezuviul rămîne eterna amenințare a Italei de mijloc, după cum Etna e primejdia Siciliei, după cum Japonia, Kamciatca, Mexico, Chili și Peru poartă în pămîntul lor, fie-care, grozava primejdie a vulcanilor. Un capriciu misterios, neînțeles, poate să-i reaprindă după sute după mii de ani, în momentul cînd natura simte trebuința unui cataclism și a unei transformări, supuse unor legi pe cari nu le pricepem. Sunt cîți-va ani de cînd în insula Martinica au pierit 11 mii de oameni, după o erupțiune a unui vulcan. La un mic interval un cutremur teribil a distrus orașul San-Francisco din Statele-Unite. Se credea că mai grozave catastrofe nu sunt posibile. Și iată acum tragedia din Sicilia mai spăimîntătoare ca tot ce s'a văzut și descris vre odată: cu sute de mii de morți și răniți, cu sute de vapoare înnecate, cu orașe, întregi distruse, înnebunite de groază,— e lumea de apoi, e inferuul lui Dante, e indescriptibilul și desperarea minții omenești.

Iar o întrebare flutură pe buzele tuturor, cu temere adîncă: al cui va fi rîndul mîni?

Care pămînt va fi înghițit cu oameni, cu bogății, cu civilizație cu tot?

Dar acum, în mijlocul dezastrului, lumea cultă are o singură datorie,- de a compătimi cu nefericirea Italiei și a-i ura să restabilească ordinea unde s'a semănat ruina. E o țeară mare și frumoasă și e locul să repetăm dictonul vechiu—Italia fară da se,—se va mîntui singură...

Rodion

Ponturile vămilor Valahiei

DIN 1827

De curînd a apărut și s'a pus în vînzare vol. VI al *Suretelor și Isvoadelor* de d. Gh. Ghibănescu. In acest volum se cuprind pe lîngă documentele muntenești din colecția d-lui Alex. Stefulescu, din Tîrgu-Jiu, și ponturile vămilor Munteniei din 1827, a căror original e în posesia d-lui C. Pop, diriginte oficiului poștal din Iași.

Dăm loc prefeței cu care d. Gh. Ghibănescu întovărășește publicarea acestor ponturi.

„In tarifele vamale cetim desvoltarea economică a unei țări, căci acolo vedem mișcarea averilor și puterea poporului prin satisfacerea nevoilor sale.

Ponturile de vamă prevăd atît mișcarea mărfurilor în interiorul țării, cît și exportul în afară. Capitala București trăia supt un regim de privilegii la fórte multe articole din tarif. Baza evaluării era sau 1 din zece, sau 3 la sută.

Iată principalele articule supuse tarifului vamal.

Pentru lămurire împărțim ponturile după nomenclatura întrebuințată în actualele tarife vamale și în statisticile comerțului la noi.

Partea I, astăzi cuprinde animale și produse animale; și anume în § 1 avem animale vii, ce cuprind 15 articole (1-15) în ponturile vămilor din 1827 se vorbesc în 12 articule de animale vii, împărțite în vite mari și vite mici. Vite mari: boi, vaci, mînzați, bivoli, cai, catîri; vite mici: capre, oi, miei, rămători.

Taxa era 2 lei de cap de vită; pentru bivoli și cai 2 taleri 60 bani; juncanii un taler; oi, capre 60 bani (o jum. leu) rămători 30 bani, miei 6 bani. Capănlații cari cumpărau vite pentru capanu împărătesc la Țarigrad erau înlesniți, ei aveau a da 14 bani de vită; asemenea și negoțul de vite spre Turcia avînd avantajele națiunei celei mai favorizate.

In § 2, avem produsele animale: astăzi cuprind 36 articule (16—51), din vechi erau 14 ponturi;

a) alimente: icre (3 la sută), racii, de car 40 raci și 60 b.; morunul și ori ce alt pește un taler de povoară, și 3 bani la sută pentru export; pește sărat de car 4 taleri; pește proaspăt va da măjerit de car 1 taler 12 bani; iar carul cu pește sarat va da de vită 1 leu 5 bani. Pastrama va da 3 la sută; iar cea pentru capanu în girezi 2 lei de car; rînza, din zece bani, unul; săul și cervișul la mia de ocă 10 taleri iar pentru Turcia numai 3 lei; untul, la zece bani unul; la suta de ocă 10 lei; iar capănlații la mia de ocă 4 taleri.

b) alte produse animale: (artcule 52-58); din vechiu 3 ponturi: ceara, 1 ban la zece, 3 la sută pentru export; contra venienții ver plăti vamă îndoit; cașcavalul la mia de ocă 10 taleri; iar la capănlăi la mia de ocă 4 taleri 54 bani; mierea de berbeniță 7 bani, iar la export 3 taleri la sută.

c) piei crude și tăbăcite (art. 52—67). In tariful vechiu se vorbește în 12 ponturi de piei de animale domestice și sălbatice, crude sau argăsite; pielea de bou 45 bani bucata; pielea de cal 15 bani; pielea de capră 3 bani oca; pielea de capră merinos (cordovane la export 3 taleri la sută; piele de vulpe, lup și vidră 1 ban la zece: pele de capră ne argăsită 9 bani de una; piele de miel una 6 bani; la export 3 la sută; la import 3 bani unul; hărsile (pielea de miel pentru cizme) din zece bani unul; iar ișlicarii și cojocarii vor plăti de una 9 bani.

Nu avem nici o prevedere în tarif pentru curelărie, mănuși, blănuri (art. 68—87), de și blănurile din vechi erau așa de purtate și erau articole de lux și de daruri la domni de zile mari. Intru cît însă aceste articole erau în întrebuințare la boeri, neprevederea lor în ponturile de vamă arată că era o ușurare în prețuri, blănurile fiind de felul lor foarte scumpe pe atunci. Cojoacele și căciulele plăteau 9 bani de hărsie, adică de pielcică.

d) Lînă și păruri (art.86—92), se pre-

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

văd în 2 ponturi; lîna ce se vindea la țară n'avea vamă, lîna ce se vinde prin tîrguri va da din 10 bani unul.

Toate articolele (93—149) ce privesc torturi, țesături, împletituri, ceaprăzării, pîslă, resturi de animale, soponuri, stearină și pene, erau prevăzute în 3 ponturi, prin marfă străină, care plătea 3 taleri la sută.

Ea venea la carvasară și acolo se deschidea și o prețeluială; șaluri de țară care plăteau din 10 bani unul, și postavuri de țară la eșire 3 taleri la sută; asemenea și cele străine le adus.

c) Mătasea cu toate fabricatele ei cuprinde azi 14 articule (150—163); în tarifele vechi era numai un pont, că mătasea plătea de povoară 7 taleri 66 bani, dar numai aceia ce trecea în tranzit din țara Turcească în țara Ungurească ori în țara Căzăcească, iar aceia ce se importa în țară nu plătea nimică, intrînd și mătasea între articulele de lux, ce atingea boerimea și pe domn și deci trebuia să fie scutită.

In partea II avem produse ale solului care cuprind peste tot 310 articule (art. 169—479). a) Cereale și produse de cereale (art. 169—193) tariful vechiu prevede 3 ponturi: grău, orz, ovăs din zece bani unul; mălaiu de meiu ori de porumb din zece bani unul; făina să dea 1 ban la 10 bani.

In legătură cu comerțul de cereale, vechiul tarif mai prevede că negustorii ce vînd bucatele pentru alișveriș să dea zece bani unul, afară de cei privelegiați, tot odată mai prevede și o tarifare a hambarelor de cereale, care se închiriau (vindeau) pentru negoț; se plătea din zece bani unul.

b) legume (art. 194—201; în vechiul tarif erau: carul cu legume, 60 bani de cal;—carul cu varză de car 2 verze și 30 bani;—carul cu pepeni (harbuz) și crastaveți, de car 3 pepeni și 15 bani;—lintea din zece bani unul; mazerea tij;—năutul tij; usturoiul, ceapa, prajul de car 100 căpățini și 80 bani;—Fasola din zece bani unul.

c) Plante, flori și semințe (art. 202—223), în vechiul tarif erau: fînul la țară nu plătește vamă: iar carul cu fîn în tîrg, din zece bani unul; semînța de in și cînepă din zece bani unul; scumpie tij; tutun de una oca 3 bani.

d) Băuturi și fructe (art. 224—256, în vechiul tarif erau: vinul 60 bani la sută, cel boeresc și mănăstiresc nu plătea nimic; strugurii cu carul, de car 20 ocă struguri și 50 bani;—merile și ori ce fel de pometuri de un car 100 poame și 50 bani;—rachiul la 5 bani un ban;—spirtul de vadră un leu. Vămuirea rachiului nu se va face prin crămi sau la casele locuitorilor, ci la locul de desfacere;—zaharicalele (art. 257—263) nu sunt prevăzute, de cît doar la băcănii ce au a da de cîntar 42 bani eșire din țară sau la dispoziția finală 3 taleri la sută.

e) Arbori, lemn și industriile derivate (rotărie, tîmplărie, strugărie) art. 264—317), cheresteaua va plăti din zece bani un ban;—covilturi, roșii, juguri și roate din zece bani unul; carul cu funii de teiu, doniță, hălbue, buniță, etc. de car 7 bani;—carul cu șindrile tij;—carul cu lemn de foc de car 60 bani;—luntrele de năvod un taler de una;—luntrele de pod 60 bani de una;—rogojini din zece bani unul;—morile de lemn pe Dunăre 3 taleri la sută.

f) Plante textile și fabricatele din ele (art. 318—417), bumbacul ce trecea în țara Ungurească de povoară 3 taleri;—inul și cînepa din zece bani unul.

Hârtia, cărți etc. (art. 418—479) nu erau cuprinse în specie, ci ori intrau la băcănii, și în pontul final, „iar pentru cîte nu vor cuprinde în acest catalog mărfuri străine să se ia vamă la sută trei".

In Partea III avem produsele subsolului (art. 480—734), vechiul tarif cuprinde prea puține ponturi: carul cu var, de car 60 bani;—carul cu cărbuni de ghiuveci, cu 4 boi un taler, cu 2 boi 60 bani, cărbuni țigănești carul 30 bani;—sticlele de Tîrgoviște de car 60 bani;—olarii, de cuptor 2 taleri pe an, afară de fumărit;—păcura, de vadră 12 bani, iar exportînd-o în Turcia de vadră 6 bani.

In partea IV-a produse combinate (art. 735—854) vechiul tarif nu cuprindea de cît piatra de boia (calitaș) care plătea 3 taleri la sută.

In trăsături generale vechiul catalog tarifar al țării cuprindea 87 ponturi, pe cînd actualul catalog tarifar, cuprinde 854 articule; adică de 10 ori mai mult a luat desvoltarea economică țara.

Vechiul sistem tarifar era întocmit pe o bază de privilegii în țară pentru clasa boerească și pentru clerul înalt; de avantagii acordate Turciei, de o preferință vădită capitalei și satelor, și de un bun simț tradițional în tarifare. Toate articulele din catalogul tarifar aveau a plăti 2 vămi, una a vînzării și alta a scoaterii din țară sau a intrării, afară de vite, care plăteau și matrapazlîcul, adică plata trecerii din mînă în mînă; iar la măjeritul de pește plată se făcea pe car odată într'un an.

Oglinda trecutului o vedem și în regimul tarifar care și el este un derivativ al întocmirii statului vechiu, cu privilegii în lăuntru și în atîrnare politică și economică de Turci.

Sudații (supușii) altor state aveau tarifare deosebită, un fel de convenție secretă încheiată între domn și consulatul străin, cum cetim în tariful vamal aplicat mărfurilor franceze din 1795 Iulie 1 (Furnica «Ist. comerțului» 167).

Iași 5 Noembrie 1908.

Gh. Ghibănescu

Regulamentul Facultății de Filosofie și Litere din Iași

TITLUL IV

Inscrierea la facultate, frecuentarea cursurilor și lucrărilor practice de seminar

Art. 50.—Cursurile facultății de filozofie și litere sunt frecuentate: a) de studenți, b) de auditori.

Art. 51.—Studenții sunt aceea cari, fiind admiși conform art. 6, sunt înscriși în registrul facultății și sunt supuși la toate îndatoririle cuprinse în regulamentul de față. Lor li se vor libera caiete de cursuri, în cari se vor însemna cursurile audiate și se va constata la începutul anului prezentarea la curs și la sfîrșitul anului, frecuentarea, prin iscălitura profesorilor.

In caz de pierdere a unui caiet de cursuri, se va elibera studentului un duplicat. In aceasta se vor trece de către secretarul facultății cursurile audiate, după foaia de cursuri a studentului, care se va păstra la secretariatul facultății.

Art. 52.—Auditori sunt aceia cari, posedînd sau nu certificatul de absolvirea liceului, nu se înscriu în registrul facultății, ci asistă numai la cursuri cu permisiunea decanului.

Art. 53.—Numai studenții au dreptul să depună examenele prevăzute în acest regulament. Ei sunt datori să treacă cel puțin două examene pe fiecare an.

Art. 54.—Auditorilor se vor putea elibera de către profesori certificate de frecuentarea cursurilor la cari au asistat. Aceste certificate vor fi vizitate de decanul facultății.

Art. 55.—Studenții se înscriu în registru de la 1—20 Octombrie, la secretariatul facultății. După acest termen, înscrierea nu se poate face de cît cu avizul decanului și cu aprobarea rectorului.

Minimul cursurilor ce trebue să frecuenteze un student în decursul unui an este de 12 ore pe săptămînă.

Art. 56.—In luna Mai se va comunica de către decanat, tuturor profesorilor, catalogul studenților ce au dreptul să se prezinte la examenele parțiale.

Art. 57.—Studenții facultății sunt datori a urma toate cursurile pentru cari s'au înscris, precum și a lua parte la lucrările practice ale seminariilor de specialitatea lor. Ei sunt obligați să urmeze în același an mai mult de două seminare.

Un regulament special, elaborat de consiliul facultății, va hotărî modul în care se vor face lucrările practice ale seminariilor.

Art. 58.—Cursurile și lucrările de seminar se vor ținea numai în zilele de lucru, între orele 8—12 a. m. și 2—7 p. m. Intre orele 12 și 2 p. m. nu se vor face nici cursuri, nici lucrări de seminar, nici examene. De asemenea după orele 7 p. m. nu se vor face nici cursuri, nici lucrări de seminar.

Art. 59.—In cazul cînd un student n'ar îndeplini, în decursul unui an școlar, obligațiunile din art. 55 și 57, nu i se va ținea seamă de acel an.

Art. 60.—La decanatul facultății se va ținea un registru general de numele studenților, în ordinea alfabetică, în care se va menționa:

a) Numele și pronumele studentului;

b) Locul nașterii, vîrsta, religia și naționalitatea

c) Locuința lui în oraș;

d) Numele, profesiunea și locuința tatălui sau tutorelui;

e) Liceul sau școala de unde vine și actele pe temeiul cărora s'a înscris;

f) Specialitatea aleasă;

g) Examenele trecute și notele obținute, precum și numele profesorilor examinatori.

Notele vor fi trecute în registru după procesele-verbale de examene semnate de către profesori și cari se vor păstra în dosarul fiecărui student.

TITLUL V

Echivalența titlurilor universitare străine cu cele din țară

Art. 61.—Studenții cari și-au făcut studiile universitare în străinătate și vor să dobîndească titlu de licențiat în filozofie și litere din țară, vor trebui să dovedească.

a) Absolvirea învățămîntului secundar din țară sau din străinătate; în acest din urmă caz ei trebue să fi dobîndit echivalența cerută de art. 61, aliniatul II din lege;

b) Terminarea cel puțin a unui trieniu academic pentru specilitatea în care voesc să obțină titlul de licențiat.

(Va urma).

Litere-Științe-Arte

N. Gane prozator.—Credem a afirma adevărul, scriind că volumașul apărut în editura librăriei C. Sfetea din București sub titlu de „Spice" prezintă pentru prima dată publicului romîn pe d. N. Gane „membru al Academiei romîne".

E un mic volum de peste 100 pagini și nu e de așteptat ca să poată cuprinde lucrurile mai de seamă ale prozatorului și nuvelistului Gane. Cărticica retipărește doară cîte-va bucăți dintr'acele mai puțin cunoscute, apărute în „Pagini răslețe" și „Zile trăite", variind de la poveste și nuvelă pînă la amintiri sau anecdotă. E proza de bătrînețe a scriitorului N. Gane, acea proză limpede, dar cam lîncezîndă, lipsită de vigoarea și de scînteiarea ce întîlnim în opera de tinerețe, in Nuvelele d-lui Gane, retipărite acum de curînd în „Biblioteca pentru toți".

Bucățile din volumașul de față au avantagiul că s'au înlăturat curioasele erori de ortografie, ce conține editura iașană, cum era bunăoară: me-au, în loc de mi-au și altele la feliu. Dar așa cum sunt alese ele nu adaugă în mic la reputația literară a primarului de Iași și cu atît mai puțin a membrului de Academie, N. Gane.

*

Dl. Ed. Caudella a terminat orchestrații operei „Adevăr și Minciună", cu textul de d-na Matilda Poni. Opera e în 3 acte și cuprinde două personagii alegorice și o sumă de personagii din popor Acțiunea se petrece pe malul mării și în mijlocul unui sat de pescari. Ca voci cuprinde un bas, doi tenori lirici și o soprană, în rolurile principale. Se crede că lucrarea va fi montată de trupa d-lui Grigoriu.

*

Al doilea concert filarmonic al orchestrei conservatorului sub conducerea d-lui Ath. Theodorini are los Duminică 21 Decembrie în sala teatrului, oara 2 jum. precis, cu programul următor:

1) Mozart. Uvertura din Nunta lui Figaro, 2) Ph. Scharinzenka, Polnische Volkstanz, 3) P. Mascagni, „La Gavotta Delle Bambote", 4) Grieg, Elegische Melodien a) Herzwunden, b) Letzter Fruhling, ex. de orchestră cu instrumente de coarde. 5) Schubert, Simfonia No. 5, a) Allegro, b) Andante con Moto, c) Menuetto (Allegro molto), d] Allegro vivace ex. de orchestră.

Al 3-lea concert filarmonic va avea loc în Februarie.

*

Clerul rus e foarte grăbit cu trimiterea lui Lew Tolstoi în iad. In anumite biserici din provincie se poate vedea o operă de „artă", un tablou reprezentînd „biserica rezboinică" și reprezentînd pe contele Tolstoi, în costum de lucrător și înconjurat de marii apostați istorici: Herodes, Nero, Julian și de capii sectelor religioase rusești, cu inscripția: „dușmanii credinței«. In planul din fund se vede iadul și diavolii trag pe toți necredincioșii într'acolo. Capul lui Tolstoi e acoperit de o bandieră pe care se citește numele apostolului de la Iasnaia Poliana.

*

La Dresda a avut loc premiera nouei piese a tînărului dramaturg vienez Raoul Auernhlimer: „Vremea cea mai fericită". Lucrarea a obținut un viu succes.

*

Victorien Sardou, murind, a lasat cîteva lucrări inedite cari cu siguranță nu vor întarzia să vadă lumina rampei. Toată iarna trecută și o parte din vară Sordou și-a petrecut-o scriind, în colaboare cu Angelo Galdemar, o dramă în 4 acte și 7 tablouri, a cărei acțiune se desfășoară în timpul revoluției și care poartă titlul de L'insaisissable. Se hotărîse chiar că prima reprezentație să aibă loc în Anglia.

Pe de altă parte Emile Moreau—care după cum se știe a colaborat cu Sardou la Dante, Madame Sans-Gène și Cleopatra—a mai scris împreună cu marele dramaturg francez trei lucrări, cari încă sunt în stare de manuscris. Voim să vorbim de libretul operei „Sărbătoarea Nilului" la partitura căreia lucrează actualmente maestrul Giordana; de „Madame Tallien", o dramă în 5 acte și 6 tablouri, precum și de o comedie dramatică în 4 acte al cărei titlu a rămas nefixat pînă azi.

*

Scriitorul rus Maxim Gorki a protestat în scris în contra unui pretins articol al său publicat de o revistă americană. Gorki afirmă că n'a putut scrie nici un articol în contra Franței, cu atît mai mult cu cît nici n'a vizitat această țară, și afară de aceasta fiindcă are o deosebită stimă și recunoștință pentru marii literați ai Franței, cărora le datorește viața. Se știe că Gorki era să fie omorît, dacă Țarul nu-l ierta în urma apelului desperat al tuturor intelectualilor francezi. Articolul anti-francez în chestiune l'am înregistrat și noi nu de mult ca o curiozitate. Ar fi fost de mirat să nu-l desmintă.

Informații

❑ Casa rurală a făcut prima cumpărătură de moșie: domeniul Tarnăuca, proprietatea societății de asigurare „Națională", a fost cumpărat pentru suma de 2,200,000 lei.

Moșia se află situată în județul Dorohoi și are una din cele mai mari velnițe din Moldova.

❑ In chestia alegerei de la Piatra N., ziarul liberal *Secolul*, după ce spune că liberalii nemulțumiți au votat pentru opoziție, afirmă că acei liberali sunt nemulțumiți, fiind-că n'au reușit să facă gheșefturi în pădurile Statului.

După aceea *Secolul*, face apel la unire!

❑ Procesul în calomnie pe care d. avocat Oswald Teodoreanu l'a intentat d-lui Hamangiu, proces transferat la București, a fost repartizat la secția I-a a Curței de Ilfov, cu termen la 19 Ianuarie.

Curtea va avea să se pronunțe întîiu asupra incidentului ce-a fost rîdicat de d. Hamangiu — și respins de tribunalul Iași—că afacerea n'ar fi de competința instanțelor ordinare.

❑ Comisiunea regională a cumpărat 170 hectare, cu preț de 730 lei hectarul, de pe moșia Mădîrjești, proprietatea bisericei Talpalari, pentru formarea islazului.

❑ Din Kișinău ni se scrie că în ultimile zile a căzut în Basarabia o așa de mare cantitnte de zapadă, în cît în unele părți circulația e întreruptă.

❑ Ministerul instructiunei publice a însărcinat pe d. inspector al lucrului manual ca împreună cu maeștrii de lucru manual de la Seminarul central și de la școala normală a societății din București să alcătuiască un proect de programă analitică de lucru manual în școalele normale și seminarii.

Comisiunea și-a început lucrările.

❑ In urma intervenției medicului primar al județului, în vederea salubrității Trg-Frumos, s'a hotărît canalizarea porțiunei din centrul orașului; înfințarea de zaplazuri mari, fără comunicație la rîul Bahlui și dărămarea latrinelor de pe acest pîrîu, iar în locul lor să se construiască latrine de piatră cu ciment.

❑ **Intârzierea trenurilor.**—Din cauza deraierei de eri a trenului de marfă, lîngă stația Boboc, trenul de București, care urma să sosească eri dimineață, la orele 8 și 30 în gara Iași, a sosit abia aseară la orele 5 și jumătate, avînd deci o întarziere de 9 ore.

Cauza deraierei trenului de marfă la Boboc, nu se știe precis. Se crede a fi neglijența unui acar. Două vagoane au fost sfărâmate. Trenul de București care venea spre Iași a trebuit să aștepte vre-o 5 ore, pînă să se cureță linia.

De asemeni, acceleratul care plecase seara din Iași pentru București a avut o întîrziere de 9 ore și a ajuns în gara de Nord, abia eri la orele 5.

Un călător, care se afla în trenul sosit aseară la 5 și jum., povestea că era o adevărată tortură pentru ei, căci vagoanele nu erau de loc încălzite.

Trenul de Pașcani, care de obiceiu sosește în Iași la orele 6 și 10 m., a avut aseară o întârziere de două ore și mai bine, tot din cauza accidentului din stația Boboc. Acest tren a sosit în gara Iași abia la orele 8 și 15 minute.

— Astă-zi trenurile au sosit iarăși cu întîrzieri mari, din cauza marei cantități de zăpadă, care a căzut eri toată ziua și astă-noapte.

Trenul de București, în loc să sosească la orele 8 și 30 azi dimineață, a avut o întârziere de 65 de minute, sosind în gara Iași, abia la orele 9 și 35.

❑ Parochia vacantă Ceplenița, din județul nostru, a fost cerută de tînărul I. Lascar, absolvent al facultății de teologie.

Numitul tînăr va fi hirotonisit cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, pentru acea parochie.

❑ D. Spiru Haret va depune un proiect pentru reformarea învățămîntului particular.

❑ După cum am anunțat, pe ziua de 1 Aprilie viitor, nu vor fi avansați pe loc, de cît 15 dintre învățătorii din circumscripția Iași, reușiți la examenul de înaintare.

După cît a putut transpira, din aceștia nici jumătate nu au fost luați după merit, adică după ordinea în care au reușit.

Chestia va veni înaintea contenciosului.

❑ Pe ziua de 1 Ianuarie, se va face o mișcare printre funcționarii penitenciarelor din țară.

❑ La tribunalul s. II a început ieri judecarea procesului intentat cîrciumarului Lupu Leibovici, acuzat de bancrută simplă și frauduloasă.

Continuarea pe Luni.

— La secția I-a a Curței se va judeca astă-zi apelul tramvaiului contra sentinței prin care a fost condemnat să plătească 40,000 lei daune erezilor def. Furtună, una din victimele deraierei de la 1905.

❑ A apărut — cu un bogat și interesant sumar—revista bisericească *Viitorul* de sub direcția prietenului nostru D. G. Boroianu.

❑ In ședința de ieri a societății științifice „Arhiva", d. profesor Leon Cosmovici a dat citire studiului său despre „Mentalitatea noastră actuală", studiu în care se insistă asupra lipsei de încredere ce-o avem în noi, în știința noastră, în literatura noastră.

S'au urmat discuțiuni asupra acestui studiu și, în urmă, s'a admis publicarea lui în revista „Arhiva".

❑ Au fost înaintați următorii ofițeri de rezervă și retragere din corpul IV de armată: d. colonel Buteanu, din batalionul IV vînători, la gradul de general, la comandamentul corpului IV de armată; d. locot.-colonel I. Bernfeld, din regim. Resboieni, la gradul de colonel, în acelaș regiment; la același grad d. locot.-colonel Ioan Mateescu, din regimentul XIII Ștefan cel mare, în același regiment; la gradul de locot.-colonel, domnii maiori: Mincu, I. Stroja, I. Lățescu și Radu Demetrescu.

La gradul de sub-intendant: d. I. Calmuschi, de la corpul IV de armată, la corpul III.

Serviciul sanitar: d. maior profesor doctor Gabriel Socor, locotenent-colonel în retragere; d. maior veterinar I. Popovici, locot.-colonel la corpul IV; d. maior Mihailescu locot.-colonel; farmacist maior, d. căpitan Petraș.

❑ Consistorul spiritual al Mitropoliei a avut de judecat eri două procese privitoare pe preotul Vasile Patron, de la biserica ziua Crucei.

Primul proces era intentat de epitropul bisericei Zamfirescu, pentru că numitul preot nu ținea în bună regulă cimitirul bisericei. Reclamația epitropului Zamfirescu a fost respinsă.

Al doilea proces a fost acel intentat de poporănii bisericei contra numitului preot, pentru că acesta a refuzat astăvară să facă procesiuni pentru ploaie.

Din cauză însă că și de astă dată lipseau martorii, consistoriul a amînat procesul pentru o altă ședință.

Astă-zi consistoriul judecă procesul preotului Gh. Maxim, de la biserica sf. Teodor din Iași, acel al preotului Dim. Baltag din Rediul lui Tatar și al preotului Aristotel din jud. Dorohoiu.

❑ In strada Primăriei s'a întîmplat ieri seara, un caz, care este explicat în diferite feluri.

Informațiunele noastre sunt următoarele: la ora 7 doamna E, soția unui cunoscut cetățean, se întîlni cu d. I, funcționar judiciar și, după ce s'au preumblat puțin, a detunat un foc de revolver.

Duși la secția III ambii făcură declarații identice; că revolverul s'a aflat în manșonul doamnei și că focul a pornit din greșeală—fără a lovi pe cine-va.

S'a încheiat un proces-verbal în acest senz.

DIVERSE

— Un reporter al ziarului nostru a vizitat astăzi salele societății de gimnastică unde se fac pregătirile pentru serbarea de ajunul anului nou.

Cea mai mare parte din obiecte sosite sînt aranjate. Pomul în deosebi va fi splendid.

Cît privește apoteozarea anului nou, va fi ceva cu totul unic și deosebit pentru noi.

Serbarea începe la ora 3 d. a. și va dura până la 7 seara.

In tot timpul serbăroi muzica regimentului 13 Ștefan cel Mare, sub conducerea valorosului său șef locotenent Vlăduț va executa cele mai reputate bucăți de concert.

In toate părțile salelor vor fi organizate distracții deosebite, așa în o parte jocul minunat al „păpușelor romînești" (cu Vasilache), în o alta va apărea „Steaua".

Corul, în mai multe locuri, surprise și diferitele farse de bun gust. Cadouri gingașe și alese pentru sexul frumos, jucării și bomboane pentru copii etc.

Societatea neurmărind profite materiale s'a luat dispoziție ca intrarea tuturor să fie liberă.

Pentru garderobă numai oamenii mari vor plăti cîte 1 franc membrii societății și 2 franci persoanele străine.

— Un bal mascat va avea loc la societatea de muzică, sport și gimnastică, în ziua de 31 Decembrie 1908, de la orele 2—6.

Ultime informaţii

Procesul militar de astăzi

Azi a venit înaintea consiliului de rezboiu judecarea procesului maiorului Ciocazan, şeful manutanţei militare din Roman şi al locotenentului Rozescu, comptabilul acelei manutanţe.

Şedinţa s'a deschis la orele 9 jum.

Consiliul se compune din d-nii: general Pressan, comandantul Diviziei a 13 infanterie, ca preşedinte: colonel Popescu; locotenent colonel Lupan, maiorii Chirculescu şi Arion, membri.

Comisar special: d. loc. col. Băltăceanu, comand. reg. Ştefan cel Mare, asistat de d. comisar regal căpitan Al. Dimitriu,

Se dă citire ordinului Comandantului Corpului IV de armată prin care e convocat Consiliul de rezboiu al acestui corp, după care membrii Consiliului depun jurămîntul.

D. general Pressan, preşedintele consiliului, dă ordin să se întroducă acuzaţii, după care se citeşte ordinul de dare în judecată.

Apărarea e reprezentată prin d-nii avocaţi: Alex. Badareu, Vespasian Pella, maiorul Nădejde şi locot. Cantuniari din partea maiorului Ciocazan, şi căpitanii: Mihailescu şi Stroja, din partea locot. Rozescu.

Martorii acuzării maiorului Ciocazan: Maior Gh. Moscu, Lateş Nec., Adj. cl. I, Popovici Dim., sub-ofiţer, Irimescu P., şef de birou, şi Guriţa Eugen, adj. cl. II.

Martorii acuzării locot. Rozescu: colonel Cristea Georgescu, Arion I. soldat comp. 4 Roman, Solomon Wexler, comerciant Iaşi, Iancu Gross, reprezentantul băncii agricole Roman, Moşinski I. inginer, Manasse Silbermann, comerciant Roman, Bercu Buchesohn, comerciant Roman şi Dimitrie Millas.

Martorii apărărei lui Ciocazan: Niculescu Al. adj. cl. II Roman, Ambrosie Andrei, adj. cl. I., Dimitriu I. maior regimentul 5 Ialomiţa şi Predescu Andrei, adj. cl. I, reg. 5 Ialomiţa. Martorii apărării lui Rozescu: Ştefănescu Al., medicul spitalului Roman, Ştefan Calmuski, adj. în retragere, Macri Nec., locot. reg. 14 Roman, I. Teodorescu, avocat Roman, Ioachimescu N. căpitan regimentul 14 Roman şi generalul Alex. Pavloff, comandantul Diviziei a 7 Roman.

După cetirea actului de acuzare, preşedintele suspendă şedinţa până la ora 2 după amiază.

*

Şedinţa se redeschide la orele 2 şi 20 minute p. m.

După ce se introduc acuzaţii d. lt.-colonel Băltăceanu, comisar regal special, dă citire faptelor pentru care au fost trimeşi în judecata consiliului de răsboiu Adjunctul cl. I Ciocasan P. şi Ad-torul II Rozescu şi anume: d. Ciocasan ca agent provocator de deturnare de bani publici, abuz de putere şi distrugere de acte private, iar Ad-torul Rozescu pentru: deturnare de bani publici şi pentru falş în materie de administraţie militară.

Se face apoi apelul nominal al martorilor. Lipsind parte din ei, atît comisarul regal cît şi părţile renunţă la ei.

Preşedintele consiliului procede apoi la interogarea Ad-torului Rozescu.

Ad-torul Rozescu declară că: a fost mutat la manutanţă prin consimţimînt mutual. A primit în regulă toate scriptele şi cassa manutanţei. La venirea sa, fostul Adjunct Calmuschi verifica cassa în fie-care lună, şi acesta nu i-a cerut niciodată aconturi. La eşirea la pensie, acesta la notat pentru avansare. La venirea d-lui Adjunct Ciocasan, a venit în iuspecţie d. general Minei şi a găsit toate în bună regulă, notîndu-i bine pe toţi. D. Adj. Ciocasan fiind mutat din Bucureşti la Roman îi scrie o scrisoare cerîndu-i să'i trimeată suma de 250 lei la Bucureşti, avînd nevoie pentru strămutare şi transportul bagajelor, nu din cassa manutanţei, ci din banii lui personali. Declară că a trimes banii ceruţi şi el i-a luat de la manutanţă, care bani îi trecea într'un registru aparte, unde'i deschisese o partidă. Repetă încă odată că banii i-a luat din cassa manutanţei.

Arată apoi că d. Adj. Ciocazan i-a spus că a lasat amanet la Bucureşti nişte juvaeruri şi că i-ar trebui bani ca să le scoată. Declară că i-a spus că n'are bani, dar poate să'l gireze în piaţă, şi în adevăr i-a girat o poliţă de 1000 lei.

Arată că Adj. Ciocazan a verificat tot-deauna manutanţa şi chiar într'un mod mult mai bine de cît fostul Adj. Calmuschi. Arată că pe lîngă funcţia de casier al manutanţei mai era casier al popotei şi al cercului ofiţerilor, a căror bani îi ţinea în casa manutanţei şi cînd se făcea vre-o inspecţie lua din un loc şi punea în altul unde îi lipsea, aşa că lipsa nu i se putea simţi nici-odată.

Declară că în 1906 Neombrie Adj. Ciocazan i-a cerut iarăşi o sumă şi neavînd s'a împrumutat de la cassa de credit a ofiţerilor şi dîndu-i lui Ciocasan acesta după cît-va timp i-a înapoiat.

Arată apoi că treptat, treptat Ciocazau îi cerea bani, dîndu-i în schimb chitanţe. In toamna anului trecut, raporturile dintre ei răcindu-se, d. Ciocasan a încetat a se mai împrumuta de la el, achitîndu-i tot ce luase de la el, lnînd în acelaş timp chitanţele ce i le dăduse.

Ad-torul Rozescu continuă cu declasale.

❑ *D. Al. Morţun, din Bacău, a făcut opoziţie la camera de punere sub acuzare contra jurnalului acelui tribunal prin care i-a menţinut mandatul de arestare.*

D. Al. Morţun, o rudă a ministrului, este învinuit de abuz de încrede în chestia unor furnituri de material, pentru căile ferate şi pentru abuzuri ce le-a făptuit cu prilejul distribuţici de pămînt la ţărani.

❑ D. A. C. Cuza continuă cu sistemul seu de-a face digresiuni în pretinsele sale cursuri universitare.

La cursul de ieri a atins—de şi cu mare întîrziere—faptul că mai mulţi studenţi au publicat, în chestia Iorga—Ibrăileanu, o scrisoare deschisă la adresa celui d'intăiu.

D. Cuza a afirmat că autorii acelei scrisori sunt nişte „băeţi de 20—21 ani, cari habar n'au ce fac."

Cînd însă, studenţi de aceiaşi vrîstă se dedeau la acte reprobabile. d. Cuza nu protestează, fiind—că aceia sunt— sărmanii!—ai lui.

❑ Comisia regională a judeţului Iaşi va pleca luni la Hadîmbu, proprietatea d-lui doctor Rojniţă, pentru formarea islazului.

❑ Doi studenţi, cari urmează cursurile doctoratului în drept în Iaşi, s'au impacientat de faptul că examenele la acel doctorat se amînă din zi în zi.

Acei studenţi au subscris o petiţie prin care cer ca examenul să înceapă imediat sau, dacă nu, ei să fie transferaţi spre a da examen la Bucureşti.

Profesorii s'au simţit ofensaţi şi au cerut ca cei doi studenţi să-şi retragă petiţia, de nu vor fi deferiţi Senatului universitar.

❑ Intre profesorii şcoalelor secundare din localitate, este o adîncă nemulţumire, împotriva ministerului de instrucţie, pentru faptul că li s'au reţinut din leafă, pentru orele la care ei deşi absenţi, au pus totuşi suplinitori, ceea ce însamnă, că ei, plătesc de două ori,

❑ Tribunalul Iaşi secţia I, fusese sesizat în 1902 de o cerere a prinţului D. M. Sturza, astă-zi defunct, de a institui un consiliu judiciar fiului său Grigore Sturza, care se făcuse vinovat de acte de prodigalitate.

Prinţul Grigore, după ce contractase împrumuturi în sumă de un milion franci de la proprietarul unei mari prăvălii din Dieppe, făcu împrumuturi şi în Iaşi şi Botoşani, în sumă de cîte-va sute de mii de lei.

Atît tribunalul din Iaşi—pentru ce privea averea din Romînia—cît şi acel din Dieppe—în ce privea averea din Franţa instituise prinţului Grigore consilii judiciare.

Tribunalul din Dieppe, după cererea făcută de defunctul principe Dimitrie Sturza, a rădicat interdicţia în ziua de 5 Iunie 1908. Acelaşi lucru fu cerut şi tribunalului Iaşi, dar între acestea, tatăl interzisului încetă din viaţă.

Acum fratele prinţului Grigore, prinţul Mihai, prin procuratorul său d. Al. C. Sturza, a făcut cerere identică bazată pe faptele că prinţul Grigore duce trai mai prudent şi că şi tribunalul din Dieppe a admis o cerere identică.

Petiţiunea a fost remisă primului-procuror pentru facerea dosarului, iar în urmă se va pune termen.

❑ Un ansamblu german de operete, cu puteri excelente, va da trei reprezentaţiuni în Iaşi, în serile de 9, 10 şi 11 Ianuarie.

Spectacolele le aranjează agenţia *Thalia.*

❑ Astăzi urma ca profesorii de limbi străină, de la şcoalele secundare şi liceele locale, să plece la congresul de la Craiova. Din cauza timpului atît de nefavorabil însă, ei au renunţat a mai lua parte la congres.

Biletele de liber parcurs trimise de minister, au fost retrimse la Bucureşti.

❑ Elevii liceului internat vor lua vacanţă Sîmbătă seara, cînd va pleca prima serie de o sută, rămînînd ca restul să plece Duminică.

❑ Azi dimineaţă d. colonel dr. Acontz medicul şef al garnizoanei locale, asistat de d lot-col. dr. Ştefănescu şeful diviziei de Roman, au procedat la examinarea medicală a recruţilor noului contingent.

❑ Consiliul comunal a aprobat suma de 1115 lei, necesară facerei reparaţiunelor acoperemîntului Teatrului Naţional şi al Băilor comunale.

❑ Administraţia comunală a adjudecat asupra domnilor V. Antoniu şi R. Şcolari lucrările de construirea unui local de şcoală primară în strada Păcurari.

❑ Procesul locotenentului C. Stoianovici, din Bacău, se va judeca de către consiliul de resboiu al corpului IV de armată, în cursul lunei Ianuarie.

❑ Un ziar local are notiţă rău voitoare la adresa telefonistelor din Iaşi.

Notiţa aceea ie cu totul deplasată. Toată lumea din Iaşi ştie, că avem un serviciu telefonic excelent, cum, poate, nicăiri în ţară.

D-na Sofia Nicolau, în special, contra căreia se plînge ziarul local, este o excelentă funcţionară, totdeauna gata să fie serviabilă—mai ales cînd este vorba de ziare.

❑ Consiliul comunal a delegat pe domnii consilieri d-nii Gheorghiu şi maior N. Antoniu ca să evalueze preţul terenului situat în colţul Bulevardului Ferdinand cu strada Arcu.

❑ Procurorul general s'a întors astă-zi din inspecţia făcută la Bacău.

❑ In sala teatrului Sidoli se reprezintă astă seară Joi 18 Dec. un propram complect nou la cinematograf precum şi o noutate pe arena tearului de varietăţi. Debutează Roberii spaniolul echilibrist—cîntăreţ, o specialitate artistică absolut nouă pentru Ieşeni.

Miss Claire şi fenomenalii indieni fraţii Kadry, mai rămîn 2 zile în oraşul nostru, ei se reîntorc la Bucureşti unde au fost reangajaţi la Teatrul Bulevard pentru un lung ciclu de reprezentaţii.

Reamintim cetitorilor că programul cinematografului este cu desăvîrşire nou în astă seară Joi şi cuprinde scene foarte interesante în toate genurile artei cinematografice moderne.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	198 lei
C. c. d.	20 „

ULTIMA ORA

— Serviclul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 18 Decembrie.

Catastrofa din Italia

— Noui şi complecte amănunte —

Viena.—Imparatul Frantz Ioseph a donat 50,000 lei pentru victimile catastrofei din Italia meridională.

*

Roma.—Corespondentul ziarului „Tribuna" la Pizzo a interviewat pe ofiţerii torpilorului „Saffo", care se afla la Messina în momentul dezastrului.

Ofiţerii au zis că deodată marea s'a sbuciumat teribil, zguduind vasul. In clipa următoare un vas uriaş s'a format năvălind în strîmtoarea Mesinei, măturînd coastele şi spărgînd corăbiile. Pachebotul ungaresc „Andrassy", avînd şi ancorele rupte, s'a ciocnit de alte vase, făcîndu-le stricăciuni. Cheiul portului şi basinul de reparaţii a fost distrus; 8 marinari de pe torpilorul „Saffo" au debarcat şi au început să dea ajutoare.

Deţinuţii scăpînd din închisoare prădau băncile şi prăvăliile.

Echipagiul unui vas englez a scapat o familie de 5 persoane dintr'o casă incendiată.

*

Neapole.—Corespondentul ziarului „Matin" la Monteleone a interviewat un pasajer care se afla pe mare, lîngă Messina, în momentul cataclismului. Acesta a declarat că după o teribilă sbuciumare a mărei, oraşul Messina, care era iluminat, a fost de o dată cufundat în întunerec şi acoperit de un nor de praf. Incendii au isbucnit deodată din 8 puncte ale oraşului.

*

Roma.—O depeşă a comandantului torpilorului „Epika" către ministrul de marină, confirmă ştirea că generalul Costa se află mort sub dărămături. Garnizoana din Messina este redusă la un mic număr de soldaţi. Din palatul primăriei n'a rămas de cît o arcadă.

*

Neapole.—Cuirasatul rus „Makaroff" a sosit din Messina, avînd pe bord 400 răniţi. A sosit aci şi steamerul „Therapia" cu alţi răniţi.

*

Roma.—O ediţie specială a ziarului „Tribuna" zice: La Palmi s'au scos de sub dărămături 425 morţi şi un foarte mare număr de răniţi. Poate că se vor afla morţi şi sub dărămături. Populaţia a fugit toată din case, stînd sub cerul liber, fără haine şi fără merinde.

La Bognora sunt 1000 morţi. La Santa Eufemia 15,000 morţi, la Seminara 400, la Castelloce 16 morţi.

*

Roma.—Un nou cutremur de pămînt a avut loc eri la Gerace, distrugînd zidurile rămase nedărămate.

Ziarul „Messagero" publică o depeşă din Katanzoro zicînd că a fost cu neputinţă pînă la miezul nopţei să se obţină legătura cu Reggio. Sunt temeri că desastrul la Reggio e şi mai mare de cît cel din Messina. Centrul oraşului e cu totul distrus. N'au remas nedărămate de cît vilele de pe drumul de la Reggio la Campé, situate pe loc rîdicat. Castelul oraşului s'a dărămat; de asemeni liceul şi splendida catedrală. Aproape toţi şcolarii gimnaziului au murit. Cazarma s'a prăbuşit, sute de soldaţi au murit. Toţi refugiaţii din Reggio spun că dezastrul e imens. Numărul victimelor este enorm.

*

Palermo.—„Giornalli di Sicilia" zice că deputaţii Fulci şi Orioles au murit în dezastru. A murit şi directorul agenţiei Stefani la Messina.

Deputatul Deflice a telegrafiat din Messina la Catane: „Trimete-ţi merinde, mor oamenii de foame.

Eri seara din nou s'a resimţit un cutremur.

*

Milano.—Incendiile continuă la Messina. Circulaţia în oraş este imposibilă din cauza grămezilor enorme de dărămături, sub care zace îngropată jumătate din populaţie. Două trenuri cu ofiţeri şi soldaţii garnizoanei au dispărut.

*

Roma.—Mişcarea de caritate publică este extra-ordinară. Municipalităţile, băncile, asociaţiunile şi cetăţenii participă la subscripţii pentru ajutarea victimelor.

Steamerul „Taormina" a plecat din Genua spre Messina şi Reggio cu 2500 paturi de campanie şi 2000 paturi de fer. Din Palermo au plecat 2 steamere cu trupe de ajutor. Din August au plecat 2 vase ruseşti, din Saracuza două vase engleze cu medici.

*

Messina.—Oraşul nu este de cît o imensă intindere de ruine.

Numărul morţilor nu poate fi evaluat. Se salvează cu sutele răniţii de sub dărămături.

Valorile băncei italiene şi ale altor bănci au fost asigurate.

Regele şi Reginele au fost azi dim. aci, vizitînd oraşul şi răniţii de prin spitale.

*

Roma.—Papa şi-a manifestat dorinţa de a pleca să viziteze pe răniţii din Messina şi Reggia di Calabria.

Medicii însă l'au oprit.

*

Cetinge.—Un puternic cutremur de pămînt a fost simţit la orele 1 noaptea.

La ora 2 fără un sfert un nou cutremur a fost resimţit.

Campania contra I. P. S. S. Mitropolitului Partenie Clinceni

Bucureşti.—In cercurile politice se comentează campania întreprinsă în contra Mitropolitului Moldovei.

La administraţia Casei Bisericelor se afirmă, că promotorul campaniei ar fi d. avocat Mariu Teodoreanu, redactorul revistei bisericeşti *Vestitorul* şi nepot al d-lui Carada.

Se mai afirmă că revista „Biserica Romînă", care a publicat învinuirile, ar fi subvenţionată şi inspirată de d. Haret.

*

D. Gomoi, redactorul revistei *Biserica Romînă*, a primit o adresă din partea ministerului cultelor, ca să se presinte la minister şi să dee lămuriri în chestia invinuirilor ce le-a adus Mitropolitului. Citatul s-a presintat şi a declarat că n'are să dee explicaţii. A cerut ca afacerea să fie referită parchetului, ca el să fie dat la juraţi şi înaintea lor va vorbi.

SENATUL

Bucureşti.— Prezidează d. Neron Lupaşcu. 97 senatori presenţi.

D. Emil Costinescu depune proectul pentru prelungirea convenţiei comerciale cu Turcia şi un alt proect pentru încheierea unei convenţiuni cu Spania.

Urgenţa pentru ambele se admite.

D. Comăniţă, întreabă pe d. ministru al justiţiei, dacă are cunoştiinţă, cum se autentifică actele la unele tribunale şi judecătorii, de oare-ce se fac nereguli şi dificultăţi.

D. Stelian cere să-i specifice cazuri.

D. Brătianu, cere urgenţa pentru proiectul, prin care ministerul şcoalelor este autorizat să cedeze un loc viran comunei Bucureşti, pentru deschiderea unui bulevard.

Se admite. Senatul trece în secţiuni.

Camera lucrează în secţiuni.

Ascensiune

Lemans.—Ariatorul Wright a sburat, parcurgînd 98 km. într'o oră şi 54 minunte.

Din cauza frigului prea mare a trebuit să se oprească.

GREVA GENERALĂ LA BUDA-PESTA

Buda Pesta.—Astăzi a fost doclarată aci greva gnnerală. Nici un magasin, nici un birt, nici un hal, nici-o prăvălie, nimic nu e deschis. Nici un ziar nu apare. Peste 60.000 de lucrători au părăsit fabricele. Oraşul pare că e pustiu.

Sunt temeri că astă-seară se vor produce mari tulburări. Casa lui Andrassy este inconjurată şi păzită de soldaţi, de oarece socialiştii vor să pătrundă în locuinţa lui.

Linii întrernpte

Bucureşti.—Sunt întrerupte din cauza înzăpădirelor următoarele linii: Ciulniţa-Slobezia; Făurei-Feteşti; Făurei-Brăţuleni; Piatra-Olt-Arceşti şi Piatra-Olt-Vlăduleni.

Toate trenurile sosesc cu mari întîrzieri.

Seziunea de Ianuarie

Bucureşti.— O delegaţie de medicinişti s-a prezentat astă-zi d-lui Haret, cerînd rezultatul asupra seziunei din Ianuarie.

Ministrul a răspuns că a admis cererea, cu mici modificări.

Teatrul Naţional

SOCIETATEA DRAMATICA

SĂMBATA, 20 DECEMBRE 1908

BENEFICIUL

C. Ionescu şi R. Bulfinschi

Se va juca

IUDITA şi OLOFÉRN

Piesă în 5 acte şi 7 Tablouri

Biletele la agenţia „Thalia" (Maximovici)

Grigore Dimitrescu

Doctor în drept, fost supleant la trib. la

AVOCAT

Str. Carol 14

UNTURA de PEŞTE

totd'a-una proaspătă

LA FARMACIA

— I. ROTBARD —IAŞI —

Cezar Simionescu

AVOCAT

Str. Sărărie 78

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foşti elevi a cassei Tuffli

FABRICA de CORSETE

IANOVICI & WECHSLER

Str. Lăpuşneanu No. 37

a asortat complect depositul şi vinde ocasional pentru sf. serbători corsete gata choit-devaut cu preţuri de engros

Corsete de comandă

pentru rochii directoire şi princesse se efectuează în 12 ore.

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII

Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.

Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:

Mare specialitate in trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale

bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasverifabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"

a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfrşianco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

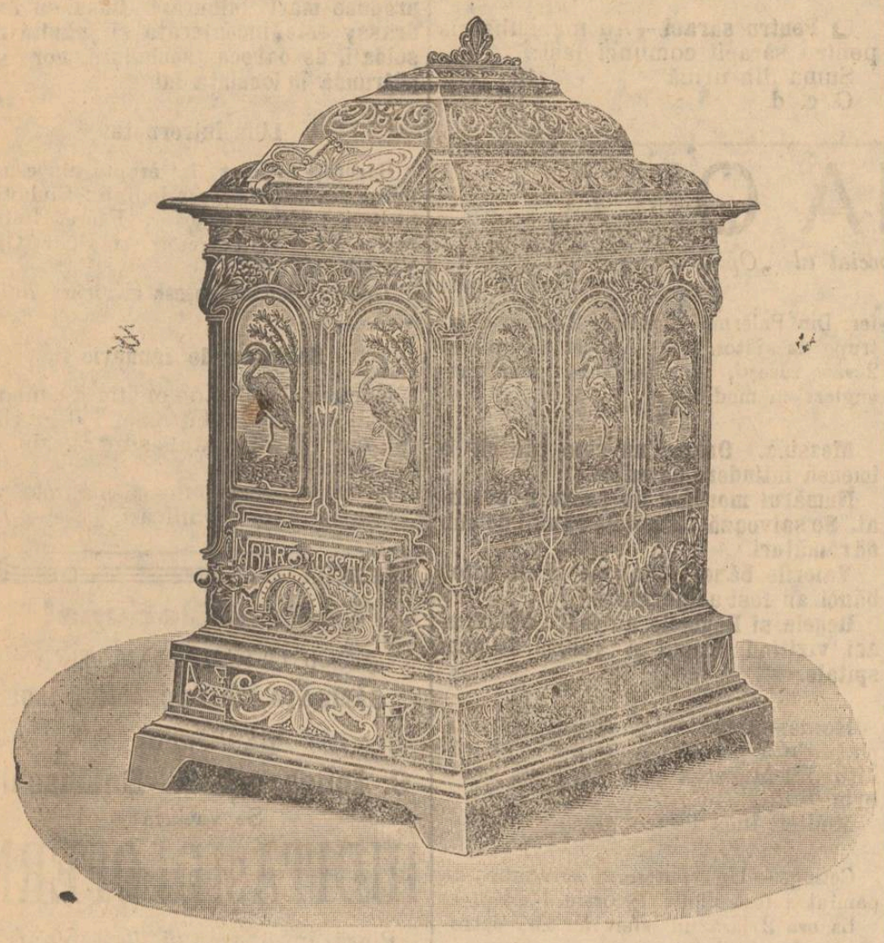

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame
etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS
10.000 Lei
nu; — dar
oferim un f. mare şi lesnicios
Venit accesoriu
tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidenei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sft. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane si Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cişţiga in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciul cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 613 —Sîmbătă 20 Decembre 1908

Cel mai mare colegiu

Colegiul al doilea din București e cel mai mare colegiu din țară.

Cinci mii alegători numără acest colegiu.

Tot ce are Capitala ca inteligență și ca muncă, votează în acest colegiu. Și Capitala are o bogată industrie, are un bogat comerț, are o bogată inteligență.

Din corpul luminat fac parte: medici, avocați, profesori de toate gradele; din corpul comerțului și industriei fac parte micii negustori, micii meseriași. Și din fie-care categorie alegătorii sunt cu sutele, sunt cu miile.

Mîine acești alegători, *cinci mii*, au a judeca procesul dintre cele trei partide, proces cu atît mai interesant, cu cît acum are prilejul pentru întâiași dată să-și arăte pe față preferința.

Colegiu mai înăduşit ca colegiul al doilea din București n'a fost. Nesocotit de partide, el a fost pururi zestrea administrației.

Nu că fondul sufletesc al acestui colegiu era atît de sarbăd, pentru ca să nu merite atîta băgare de seamă asupra-i, nu că fondul sufletesc al acestui colegiu era așa de venal pentru a fi pus la jocul norocos al administrației; nu; ci acest mare colegiu, cel mai mare colegiu din țară, era tratat ca ori-ce alt colegiu al 3-lea din cal mai îndepărtat colț din țară.

Același duh stăpînea și acest colegiu, ca și pe toate celelalte; colegiu de mici slujbași, colegiu de mici negustori și de mici meseriași.

Puțin oameni politici au izbutit să scormolească sentimentele acestui mare colegiu. C. A. Rosetti după vremuri reușise să-și capete acel ascedent ce comporta înalta lui personalitate politică.

A mai fost un om politic, care a diriguit după vremuri gîndul și inima acestui colegiu.

A fost *Nicolae Fleva.*

Astă-zi același Fleva se înfățișază acestui mare colegiu, cu aureola ce i-o dă înalta și bogata lui experiență politică. Bătrînii alegători ai acestui colegiu au ce spune tineretului înscris în liste, cine a fost și este candidatul de azi.

Restul politicianilor au nesocotit colegiul al doilea din Capitală, și prea puțini au putut să-și alipească la partidul lor alegătorii acestui colegiu.

Și în curs de ani, duhul acestui colegiu s'a îmbunătățit. Legi organice au venit și au asigurat situația lor în stat: stabilitatea crescîndă în slujbele lor, iar tineritul cu profesiuni liberale s'a deprins cu exercițiul vieții politice, alipindu-se de partide. Iar în lumea meseriașilor și comercianților conștiința valorii lor politice a crescut prin organizarea lor specifică și prin exercițiul profesional în materie de organizare.

Iar mai pre sus de toate s'au rădicat la putința de a'și înțelege rostul lor în mecanismul statului, întru cît au dat dovada de a deosebi între oamenii politici, cari au purtat și poartă interes sincer meseriei lor.

Și stau acum cele 3 partide în fața colegiului și le cer sufragiile.

Liberalii fac uz și abuz de mașina administrativă. Tot ce e funcționar e amenințat în pîinea de toate zilele, conștiința înăduşită, voința nimicită. Tot aceiași liberali forțează conștiința alegătorilor neatîrnați, amenințîndu-i cu tot felul de șicane. De ceia ce au făcut și sunt dispuși să facă pentru țară, nu le dă mîna să vorbească, de aceia ei împrăștie noroiu asupra adversarilor.

Dar mașina administrativă s'a uzat, ea a ajuns să nu mai fie spărietoare pentru alegători. In fața secretului votului ori-ce amenințare cade, și apoi și moralul nu se căștigă cu amenințarea, ci mai de grabă revolta.

Carpiștii se pierd în intrigi și culise. Străini de colegiu, ei și candidații lor se mișcă din greu pe față. Unelteşc, conspiră, lucrează pe supt mînă cu guvernul, ca doar-doar ar ameți ori speria pe alegători în conștiința lor. Desprețuitori de alegători ei îl tratează în unelte brută, de dus cu banul și cu paharul, alt-ceva neavînd nici cu ce să îndemne, nici cu ce să atragă. Ei își ascund lipsa lor de sinceritate prin ademeniri și momele josnice, și în nătîngia lor, ei se bizue pe slăbăciunea alegătorului și pe puterea mașinei administrative.

Dar iată că contra acestor două categorii de candidați, se prezintă candidații partidului conservator-democrat, candidați prea cunoscuți Capitalei ca luptători vrednici și de mîna întîia, dar supt o nouă direcțiune politică.

Neculai Fleva e cunoscut Capitalei, vorba ceia ca un cal breaz, tot și'a legat el șieși porecla de cal de tramvai. Azi Fleva vine în numele partidului conservator-democrat să ceară sufragiile colegiului al 2-lea.

I. Th. Florescu e cunoscut Capitalei. Fostul șef de culoare e și actual șef aceleiași culori, căci el a rămas statornic șef supt direcțiunea nouă.

Iar Barbu Păltineanu, din șef de culoare, azi e șeful politic al Capitalei, o înaintare în grad, o mărire de vază politică.

Tustrei vin supt o nouă direcțiune politică. supt șefia d-lui Take Ionescu.

Iar mai pre sus de toate, e personalitatea mare a șefului, om încercat în trebile țării, care a făptuit atîtea legi de interes obștesc, și în care țara și-a pus multă nădejde de bine în viitor.

Contra șefului nostru s'au deslănțuit toate urile, toate patimile. In ura lor turbată, dușmanii și-au dat mîna să-l doboare.

In pojghița subțire de politicieni colcăe patimile, și veninul lor vreau să-l verse asupra celorlalți.

Dar în dosul acestei pojghițe, este atîta lume cuminte, cu bun simț, iubitoare de adevăr și dreptate, dreaptă aprecietoare a oamenilor publici, la care vorbele nu plătesc nici o ciapă degerată ci faptele, și pe terenul faptelor șeful nostru strălucește ca o stea de mărimea întâia.

Ei bine în noianul cel mare al celor cinci mii de alegători este atîta curent prielnic nouă și a lor noștri; este atîta entuziasm și elan pentru șef și candidații noștri, că țara întreagă așteaptă cu toată nerăbdarea dar și cu toată încrederea că în procesul deschis dintre cele 3 partide, cel mai mare colegiu din țară își va da preferința sa celui mai mare și mai popular partid din țară prin votarea în bloc a tuturor candidaților noștri, pentru a limpezi toată situația, pentru a stabili toate titlurile, și pentru a da toată indicația necesară.

Cei prea cinstiți

Lupta în contra partidului conservator-democrat se dă pe tema cinstei. Chiar partidul liberal, care a întronat era tălhăriilor clasice, al cărui a totputernic tolerase chiar crime și asasinate – partidul liberal chiar, vorbește de cinste.

Există, firește, două feluri de cinste: una, cea adevărată, pe care fie-care o poate bănui; alta, cea falșă, de care nimeni n'are dreptul să se atingă.

Care este obârșia averei Brătienilor? La ce anume loterie, cu ce număr, în ce an, a făcut d. Costinescu lotul cel mare, că el, scripcarul neterminat, fostul director al Băncilor ovreești—a ajuns mare industriaș, mare făcător de minuni și milionar?

De unde milioanele misteriosului Carada, care a avut o biată și leșinată băcănie în strada Nouă din București? N'ai voe să vorbești. De parc'ar avea un fidei-commis d. Costinescu sau cei alți citați.

Acum, cu prilejul alegerei din Capitală, cinstiții se leagă iarăși de cei necinstiți.

Vine, însă, un ziar liberal și, vorbind de alegerea din Piatra, spune că acolo sunt liberali nemulțumiți, nemulțumiți nu din cauza unei idei politice, ci fiind că nu li s'au dat copaci în pădurile Statului și nu li s'a dat o magistratură după nevoile lor.

Dacă nu li s'au dat acestora, s'a dat, negreșit, altora – căci, altmintreli, toți liberalii ar fi fost nemulțumiți – la Piatra.

In pădurile statului din județul Neamț, a operat, pe numele defunctului Albu și pe alte nume, cinstitul Costinescu – de ce n'ar opera și alți liberali?

Exproprieri ideale au avut Brătienii, a avut—curioasă coincidență – și d. Al. Marghiloman—de ce n'ar avea și alți liberali și junimiști?

Dar necinstiți sunt conservatorii-democrați. In timpurile de față necinstit ie d. Fleva – contra căruia nu există, de fapt, umbră de bănuială; necinstit ie d. Păltineanu, fiindcă un neguțitor a scris altuia, că, într'o afacere, va fi nevoe de protecție; necinstit ie d. I. Th. Florescu, fiindcă cine-va l'a dat în judecată—dar nu s'a prezintat să-și susție reclamația.

E lumea pe dos.

PUTEREA NATURII

Țara clasică a cutremurilor de pămînt a fost pustiită dir. nou. De această dată a venit rîndul Siciliei și Calabriei ca să îngrozească lumea prin nenorocirea lor. Vor fi exagerate știrile ce vin despre oribila catastrofă din Italia de Sud; totuși pustiirea este fără pareche.

Oamenii și popoarele, cu certele și rancunele lor, apar iarăși ridicol de mici, față cu puterea neștiută a firei. Un răsboiu, ori cît de crîncen și de îndelungat, n'ar fi putut face atîtea victime, n'ar fi putut pustii atîtea orașe, cîte a făcut și pustiit peste noapte puterea Naturei.

In aseminea tragice împrejurări, la dispariția dureroasă a atîtor mii de suflete și la dispariția orașelor întregi, cînd toată puterea omenească și tot ajutorul omenesc apar ca simple himere—solidaritatea între oameni trebue să se stabilească; trebue să uităm nimicurile vieței, dușmăniile și rancunele și să ne gîndim numai la micimea noastră.

Ori cît ne-ar favoriza împrejurările, tot mici suntem, mici si nepuincioși în fața puterei Naturei.

In Italia soarele încălzește mai puternic ca aiurea. De aceea pămîntul acela ie mai roditor, vegetația ie mai îmbelșugată. Dar, expus cutremurelor pămîntul acela îmbelșugat ie o simplă șansă: astăzi rodește cu prisos, mîine el a dispărut.

Nu trebue deci să măsurăm puterile noastre cu acelea ale elementelor—căci ale noastre sunt incomensurabil mai mici.

Unanime simpatii se îndreaptă spre Calabria și Sicilia. Sunt eroi acei cari au pierit, fiind-că ei au știut că sunt zilnic expuși să piară prin puterea neștiută De secole întregi se întîmplă astfel de catastrofe, pier oameni, pier orașe și apoi orașe se reconstruiesc și ele să repopulează prin oameni, la cari iubirea de patrie și de vatră ie mai intensă de cît groaza zilei de mîini.

Așa va fi și de astă dată. Catastrofa va alunga pe supraviețuitori, va alunga și pe acei din alte părți ale țărei, clasică în cutremure de pămînt.

In urmă, însă, va învinge tot proverbul că: unde ie patria, acolo ie bine.

Și puterea dragostei de patrie ie tot așa de mare ca acea putere neștiută, ale cărei taine nu se pot afla.

CULTURA VIILOR

față de Convenția comercială cu Austro-Ungaria

Dintre mărfurile, produse ale solului Romîniei, Austro-Ungaria importă pînă la 1854, cereale, vite, mascuri, miere, fructe, struguri etc. etc.

Interesele economice ale Ungariei au făcut ca, la 1884, exportul nostru de vite și rîmători să fie prohibite în Austria, astfel că relațiile noastre comerciale cu Austria nu mai prezintă interesul economic din 'naintea anului 1884. Totuși pe lîngă cereale se exportă în Austria o cantitate oare-care de struguri de masă, astfel că Austria începuse a deveni un client pentru unul din produsele noastre, viile. Dar și acest export a fost prohibit, pentru că importatorii din Austria prefăciau strugurii în vin.

Acum cînd suntem în tratative de reînoirea regimului convențional încă pe 10 ani, a venit timpul ca reprezentanții și guvernul Romîniei, să ceară și să prevadă, în noul tarif convențional, dreptul de liberă trecere a vinurilor, strugurilor și fructelor noastre în Austria, suportînd o taxă vamală minimă. Credem că buna noastră amică Austria, nu va pretexta existența pestei bovine și în vinuri, struguri și fructe. Guvernul nostru nu trebuie să treacă cu vederea acest lucru, care are importanța lui comercială netăgăduită.

G. D. Șerban.

CATE-VA NOTE

Un soț—e în ceartă mare cu nevasta, sa Cecilia.

— Vorbește mai puțin ordinar, i spune aceasta.

Și soțul, după un moment de gîndire:

— Nu te cutremura Sicilio, că eu nu sunt Messina, ca să mă ștergi cu una cu două de pe suprafața pămîntului.

*

La cafenea între evrei, sediscuta despre desființarea jurămîntului more-judaico.

— Ce te bucuri așa bre, întreabă unul pe un altul – ce profit mare ai să ai.

— Ce profit? N'am să mai fac baie nici odată.

*

D. G. Mavrocordato face două soiuri de politici: una practică și sensațională, ie șeful partidului conservator și consilier guvernamental la Vaslui; alta de sentiment: felicitează pe d. Nicu Filipescu de onomnstica sa.

Asemenea politică n'are pereche de cît în materie de umbrele: sunt umbrele en tout cas, bune pentru soare ploaie, ninsoare și lapoviță....

OPINIA va publica mâine raportul cu observațiunile Curței de Apel din Craiova, referitoare la ante-proiectul pentru organizarea judecătorească.

A se citi astă-zi: nuoi amănunte privitoare la catastrofa din Italia de Sud și continuarea la procesul fraudelor militare.

OAMENI ȘI LUCRURI

Copila din flori

In plină melodramă. O scenă de duioșie s'a petrecut în viața puțin cam cinică a culiselor noastre;—vorbim de botezul copilei, găsită mai zilele trecute pe scările, ori în fața teatrului național. Se știe din ziar că această copilă a devenit oare-cum o fiică adoptivă a trupei noastre dramatice care, toată, a luat parte la botezul ei și va îngriji bănește de creșterea ei.

Unde-va, în umbră, trebuie să fi plîngînd sau rîzînd mama acestei nefericite copile din flori; e personagiul anonim, eroina necunoscută a melodramei, în care joacă nu numai actorii trupei dramatice, dar și o copilă fără nume și o mamă de asemenea fără nume: de tată nu mai vorbim.

Lumea toată — s'a zis de mult — e o vastă scenă; viața e un amestec de tragedie și comedie, de dramă și melodramă; acțiunea socială se petrece cînd pe scenă, în văzul și auzul tuturor, cînd între culise; se imbină plîns și rîs; lacrimi și veselie; scene de jale și scene de humor. Iar un epizod caracteristic pentru viața liniștită a lașului, este fără doară această întîmplare care adună pe neașteptate pe toți actorii noștri în jurul unui leagăn și face din societatea dramatică — protectoarea unui copil lepădat în preajma frumoasei clădiri.

Cine știe! Nevăzuta și necunoscuta mamă a acelei copile va fi văzut pe scenă, de multe ori, desfășurîndu-se, în vr'o melodramă cu acest titlu, povestea unui „copil din flori"; de acolo poate va fi păstrat convingerea că se găsesc în lumea asta rea, inimi simțitoare, suflete miloase și atunci i-a venit poate ideea de a apela la însuși aceia cari, prin profesiunea lor, au interpretat de atîtea ori rolul binefăcătorilor sentimentali, cu aceeași sinceritate cu care în alte piese, au purtat masca de cinici răufăcători. Și nu s'a înșelat. Actorii, în genere puțin dedați afecțiunilor și sentimentalismului, s'au înduioșat cu toții de soarta pruncului lepădat și l'au luat sub scutul lor cu o lăudabilă generozitate.

Copila va crește și la un moment dat va cunoaște această pagină de melodramă și, cine știe! va simți cîndva povoara acestei ceremonii... teatrale, organizată în jurul nașterei sale; o va apăsa ca o mustrare coroana de paradă încinsă în jurul ei și falsa aureolă a vieței de culise. Pentru viitorul ei era de sigur mai de folos înlăturarea acestei reclame, care peste un număr de ani o va obseda ca o umbră punînd într'o lumină rea ființa și numele. Și mama Juliettei se va gîndi atunci cu părere de rău că atît de aproape de scările teatrului era leagănul discret al Institutului Grigorian unde copila ar fi putut crește într'o modestă uitare, cum se cuvine celei născute din păcat...

Rodion

Două beții

Alcoolism și corset.—Plăgi ale omenirei. Părerea lui Marcel Prévost – Necesitate ori suggestiune?– Ravagiile alcoolului.– Talia Venerei.—Beția... corsetului.—Se cer legi protectoare.=D. Haret nemuritor.

Lucrurile cele mai prozaice și cele mai poetice, întocmai ca extremele, se întîlnesc adeseori. Cine ar fi putut, bună oară, apropia două elemente atît de diferite cum sunt: alcooolul și... corsetul? E drept că apropieri se pot face.

Alcoolul provoacă beția fizică; corsetul face parte din elementele amețitoare, îmbătătoare pe care nu arareori le-a cîntat fantazia poetului. E într'adevăr opera unui apostol-poet—a lui Marcel Prévost—ideea de a alătura alcoolul și corsetul și de a cînta dintr'o dată relele amîndorura și leacul în contra lor.

In cele ce urmează vom rezuma articolul lui Prévost, adăogînd numai că unele din cele afirmate de spiritualul scriitor pot fi primite sub reservă și că, în ce privește corsetul, pesimismul e mult exagerat. Acest obiect n'a contribuit, credem, la degenerarea fizică a sexului pe care continuăm a-l găsi încă demn de fsima sa, acea de „sex frumos".

Credem că corsetul va trăi încă multă vreme, în contra asprimei criticilor și va face parte multă vreme încă din—poezia sexului slab. Despre corset ca și despre alcool se poate zice: „qui a bu—boira".

*

Alcoolismul și corsetul sunt cele două plăgi pe care și le-a impus omenirea civilizată și în special francezii, zice Prévost.

Cea d'intâi este o plagă pentru bărbați, cea de a doua lovește exclusiv în lumea femeilor. Dar amîndouă bîntue cu o furie egală și fac deopotrivă de multe ravagii. In urma lor răsare, tovarășa nedespărțită, boala însoțită de degenerare și moarte.

Ambele aceste plăgi au comun faptul că sunt intrate în us pe cale artificială. Individul care nu s'a deprins cu el, nu simte cîtuși de puțin lipsa lor.

Lăcomia bună oară este un defect propriu omenirei; toți copiii sunt din fire lacomi, dar cînd se dă prima picătură de rachiu unui copil, la arsura produsă de această otravă, sermanul se strîmbă grozav. De abia mai tîrziu și prin mijlocirea zaharului el se deprinde a-l suporta.

De aceia naivele normande-franceze au prevederea necesară și întrebuințează metoda cea mai propice spre a face din copiii lor adepți fervenți ai alcoolului. Ele amestecă rachiul în supa de dimineață a micuților, îndulcind-o cu zahar și presărînd-o cu pîne.

Ast-fel dresat, un copil de 10 ani a devenit clientul asigurat al debitului de spirt unde își va lăsa primii bani din ucenicie.

Cu toate acestea un om deprins să se abție de la alcool nu poate să-și închipue o viață mai deplîns de cît aceea a maneiturului dedat beției.

Paralel cu aceasta este în lumea femeilor corsetul; de asemenea un fel de sugestiune fanatică neîndreptățită de nici un adevăr estetic.

In epoca în care omenirea poseda cele mai frumoase forme, nu se cunoștea corsetul. Celebra „Venus de la Millo„ are 80 ctm în talie iar superbul grup „Dansul" postat în fața Operei talia bărbatului este tot așa de... subțire ca și cea a dansatoarei.

Idealul frumuseței după Carpaux este acel al Greciei antice și aceasta, drept vorbind, reprezintă și astă-zi pentru fiesare dintre noi idealul frumuseței.

De altminteri discuțiunea nici nu se învîrtește în jurul acestei chestiuni, căci nici cea mai asiduă adeptă a modei, nici cel mai ingenios fabricant de corsete n'ar pretinde că silueta modelelor sale ar constitui un model artistic.

Tot așa de puțin motivat este corsetul din punctul de vedere al comodității fizice, căci peste jumătate din totalitatea femeilor nu-l poartă și devin prin aceasta cu atît mai apte pentru muncile grele. Intrebuințarea corsetului n'a fost dar dictată nici din motive de comoditate fizică.

A fost propriu zis o sugestiune, tot pe atît de ridicolă cît de fatală, precum este mutilarea picioarelor la femeile chineze avînd ca scop a reduce lungimea tălpii de la 15 la 10 ctm., sau lungirea artificială a gîtului la frumoasele din Podang.

La acest trib datina hotărăște ca de la vîrsta de 7 ani să se pue fetelor un fel

de inel-sgardă pe gît.

La aceasta se adaugă în fie care an încă cîte un inel astfel că cu timpul muşchii gîtului se lungesc într'atîta, încît la fetele mari lungimea gîtului întrece cu o bucată pe acea a capului.

Aşa zisa „omenire civilizată“ şi-a impus cele două plăgi numite: alcoolism şi corset.

Cît de scump plătesc aceste capricii abea astăzi începe să ştie şi să se spue. Dezastrele pe cari le pricinueşte alcoolul sunt aşa de teribele, în cît guvernele au început a lua măsuri de apărare.

Alcoolul nenoroceşte mii şi mii de oameni şi nu e unul măcar pe care să-l fi fericit.

Toată lumea ştie aceasta, şi totuşi profesioniştii cari trăesc din vînzarea acestei otrăvi se bucură de stima generală! Nu este aceasta ciudat? Ştiu oare contribuabilii cît îi costă cîştigul obţinut de debitanţi?

Cunosc ei oare ravagiile ce face alcoolul în popor?!

Un statistician, german îmi pare, a socotit că un singur alcoolic costă statul în decursul unui secol rotunda sumă de 900.000 lei prin mizeria, boala, nebunia sa şi crimele urmaşilor săi.

Rezultatele plăgei de ordin femeesc sunt mai puţin funeste în aparenţă, dar ştim de mult că nu trebue să ne încredem în aparenţe.

Reul pe care-l suferă echilibrul moral şi sănătatea femeei este foarte mare. Căci femeea este mamă, şi degenerarea femeei este distrugerea rasei.

Pe de altă parte alcoolicii reprezintă numai o minoritate a bărbaţilor, pe cînd corsetul este întrebuinţat în toate clasele femeeşti.

Iată ce spun medicii în această privinţă: „Femeea care poartă corset trăeşte într'o continuă jenă de respiraţie. Cu toate că femeile susţin că nu se strîng ori care din ele ar renunţa la corset pentru 6 luni, ar vedea că talia îi s'a îngroşat cu 10—15 centimetre, perspectivă îngrozitoare pentru elegantele noastre.

Dar medicina le spune clar şi precis ce le costă aceste 15 centimetre cîştigate. Turburări digestive, turburări respiratorii şi turburări de un ordin mai intim, dar pe care nu voim să le numim pe nume.

De aci decurge tristul rezultat că femeea modernă cu toată lipsa de încordare la muncă cu toată lăudabila abstinenţă de la alcool şi cu toată viaţa regulată şi curată ce duce, se simte mult mai slabă ca barbatul.

Ea devine din ce în ce mai mult o fiinţă dispeptice, neuropată, dezarmată şi neaptă pentru maternitate.

*

Ambele plăgi se întrec pe acest teren în distrugerea rasei. Ce remîne dar de făcut?

Ambele plăgi trebuesc combătute fără cruţare. Legea începe a combate alcoolul dar o lege contra corsetului îndrăsni-vom oare a promulga?

De ce nu?

In Romînia scrie d. Prévost ministrul Haret a interzis încă din 1902 purtarea corsetului, la fetele din şcoală, ca dăunător sănătăţei.

Ministrul Bulgariei, Şişmaanov a făcut acelaşi lucru din 1904.

In Germania se interzice de mult purtarea corsetului în oarele de gimnastică, iar în Rusia o ordonanţă specială interzice corsetul în licee şi şcolile superioare de fete.

In Franţa există din 1885 ordonanţa consiliului sanitar interzicînd purtarea corsetului în orele de gimnastică. Dar această măsură pare a fi remas zădarnică de oarece la actualul mod de îmbrăcăminte este imposibil fetelor de a lepăda corsetul.

V'a trebui deci mai mult aşteptat pentru legea contra corsetului de cît pentru legea contra alcoolului, pentru că femeile se vor convinge numai cu încetul de necesitatea lepădărei corsetului.

Dar se vor convinge desigur şi atunci vor cere ele singure legi contra corsetului.

Iar, spre a încheia, putem da depline asigurări fabricanţilor de corsete. In aşteptare ca femeile — după credinţa lui Prévost—să ceară ele singure desfiinţarea corsetului, pot sta liniştiţi şi să-şi continue industria atît de rentabilă şi de poetică în acelaş timp.

Regulamentul Facultăţii de Filosofie şi Litere din Iaşi

Ei vor trece apoi examenul de licenţă conform art. 31—44 din regulament.

Art. 82. Licenţiaţii facultăţilor străine, care voesc să treacă examenul de doctorat, pe lîngă îndeplinirea condiţiunilor cerute de art 61, lit. a şi b, trebue să fi dobîndit şi echivalenţa diplomei de licenţă la una din facultăţile din ţară, conform art. 61, alin. III din lege.

Ei vor trece apoi examenul de doctorat conform art. 44—49 din acest regulament.

Art. 63. Licenţele şi doctoratele străine vor putea fi recunoscute echivalente cu cele din ţară, în următoarele condiţiuni.

Profesorii respectivelor diplome vor trebui să dovedească:

a) Absolvirea învăţămîntului secundar din ţară sau din străinătate; în acest din urmă caz ei trebue să aibă şi echivalenţa cerută de art. 64, alin. II din lege;

b) Ei vor trebui să dovedească terminarea cel puţin a unui trieniu academic.

Facultatea va putea supune la un examen de încercare pe licenţiaţii şi doctorii cu diplomă din străinătate, cînd va găsi de cuviinţă.

Acest examen se va face asupra materiilor principale din specialitatea pentru care candidatul a obţinut diploma.

El se va trece înaintea unei comisiuni numită de decan şi compusă conform art. 34, 37 şi 47 din acest regulament. Comisiunea va fi prezidată de decan sau, în caz de boală ori absenţă, de un profesor delegat de dînsul.

Art. 64. Cînd candidatul nu îndeplineşte condiţiunea prevăzută la art. 63, lit. a, el va fi respins până ce va produce titlul respectiv.

Cînd candidatul nu îndeplineşte condiţiunea de sub lit. b a aceluiaş articol, facultatea apreciază dacă trebue să-l supună la examenul de încercare, prevăzut de acest articol, sau dacă trebue să-l oblige a trece toate examenele parţiale şi de diplomă cerute de acest regulament, pentru obţinerea unui titlu echivalent cu cel pe care îl posedă candidatul.

Aceste examene se vor trece în termenele fixate de facultate.

Art. 65. Pentru examenele de echivalenţă se vor plăti sumele prevăzute în regulamentul taxelor universitare.

TITLUL VI.

Dispoziţii tranzitorii

Art. 66.—Regulamentul de faţă intră în vigoare de la 1 Octombre 1908.

Art. 67.—Studenţii înscrişi în facultate înainte de 1 Octombre 1908 îşi vor continua studiile şi-şi vor trece examenele conform regul. de faţă.

Ei vor trebui să anunţe decanatului, de la începutul anului specialitatea şi grupele de materii, după cari, conform acestui regulament, vor să-şi continue studiile.

Decanul va putea lua, în această privinţă, avizul consiliului facultăţii.

Art. 63.—Absolvenţii facultăţii după regulamentul de la 1899 pot trece licenţa după regulamenţul actual, dacă au toate examenele cerute de acesta, sau dacă vor trece examenele de diferenţă.

Studenţii cari au absolvit facultatea sub regimul regulamentelor anterioare celui de la 1899 vor avea latitudinea să treacă examenul de licenţă după regulamentele respective.

„Opinia“ în provincie

PAŞCANI

Furturi.—De o bucată de vreme furturile şi prădăciunile se ţin lanţ în Paşcani. Astfel, mai zilele trecute, s'a furat comisionerului Gherner un butoi cu scrumbii, de către individul Const. Ştef. Spatariu şi alţii, din cotuna Fîntînele; nu mult după aceasta, tot aceşti indivizi au furat un sac de cafea din magazia de mărfuri a C. F. R. Sacul cu cafea a fost descoperit, în carul lui Spatariu, de către magazionerul Enea.

Indivizii: Ion Pasat, Ştefan Pasat, şi alţii, tot din cotuna Fîntînele, au fost surprinşi pe cînd cărau care întregi, încarcate cu pae din girezele d-lui arendaş Jean Veron. Administratorul moşiei, d Cristescu, i-a predat cu tot cu care secţiei de gendarmi rurali.

Ioan Pasat, delegatul sfatului sătesc din Fîntînele, Cost. Ştef. Spatariu şi alţii au întîmpinat în cale pe drumul dintre Paşcani şi Fîntînele pe femeea Catinca T. Timofti, au trîntit-o la pămînt, au bătut-o şi au jefuit-o de suma de 30 lei, ce-i avea asupra ei. Biata femee a reclamat cazul Procurorului de Suceava, care a şi sosit în anchetă, Sîmbătă 13 c. Nu cunoaştem rezultatul anchetei. Se aude că administraţia lucrează din răputeri să cocolească afacerea. A şi intervenit pe lîngă femee, făcînd presiuni să se împace. Făptaşii se plimbă în libertate, adunîndu-şi cu concursul administraţiei, probele necesare spre a'şi dovedi nevinovăţia.

In sara de 12 Decembrie, individul Ioan Pasat, pe cînd încerca să se introducă prin spargere într'o baracă a portarului gărei: Ioan Mămăligă, a fost surprins de aceasta asupra faptului şi cu ajutorul lucrătorilor Dracinschi şi Ciobanu, predat pe mîna comisarului gărei Paşcani, care a încheiat actele cuvenite, iar pe d. delegat de sfat sătesc, Pasat, l-a predat secţiei de gendarmi. A fost pus însă imediat în libertate pentru a'şi aduna probe cu care să'şi dovedească nevinovăţia.

Şi toată lumea se întreabă, pentru ce atîta toleranţă cu aceşti tălhari ordinari care au devenit groaza locuitorilor?

De ce autoritatea din localitate, în frunte cu Tabacu, Popovici şi Ionescu caută să acopere pe colegul lor Pasat şi alţii, sustrăgîndu-i de la răspundere? Unii spun că aceasta e recompensă pentru că la alegeri a susţinut, cu ciomagul, lista gevernului; alţii spun că „partidul“ are nevoe de dînşii la viitoarea alegere şi că până atunci pot să facă ce vor voi, căci nimeni nu-i supără.

Noi le răspundem însă la toţi cu zicătoarea romînului: „Peştele de la cap se strică“.

Nereguli la Cooperativa.—Doi controlori de la cassa centrală a băncilor populare lucrează de vre-o lună de zile la verificarea societăţei „Coperativa“. S'au găsit mari neregule de pe timpul cînd era casier dl. Neculai Vasiliu.

Voi comunica la timp rezultatul anchetei.

Pentru copiii saraci. — Din iniţiativa d-lui Inginer C. Busuioc şeful atelierului C. F. R. s'a organizat o colectă între lucrătorii atelierului pentru a se veni în ajutorul copiilor saraci înainte de sărbători.—Hăinuţele au şi fost cumparate, iar Duminică la ora 2 p. m., ele vor fi împărţite micilor desmoşteniţi.

Litere-Ştiinţe-Arte

Messina.—Un oraş cu o repede şi tristă celebritate este oraşul sicilian Messina, aşa de grozav lovită prin dezastrul recent al cutremurului de pămînt.

Alături de Palermo, Messina e cel mai mare oraş al Italiei şi unul din cele mai însemnate şi mai fortificate oraşe comerciale ale Italiei, cunoscut de străini prin situaţia pitorească la picioarele munţilor care se scoboară pînă pe coastele mării.

Oraşul e zidit în amfiteatru, din cauza poziţiunii muntoase şi mai multe linii ferate şi linii de navigaţiune conduc pînă la el; populaţia atingea numărul de 150,000.

Oraşul reclădit după cutrumurul din 1783 are o citadelă, două faruri, mai multe forturi, pieţe frumoase, străzi largi şi asfaltate, splendide biserici, palate mari şi frumoase cheiuri cu fîntîni arteziane. Cele mai elegante străzi şi pieţe sunt: Corso Cavour, Via Garibaldi, Piazza del duomo, del Anunziala etc. Oraşul posedă peste 80 de biserici, între care o catedrală din 1197.

Portul adăposteşte 1000 de vapoare. Universitatea există din 1549. Messina numără încă şcoli technice, nautice, colegii militare, apoi o academie de ştiinţi şi arte, un muzeu, un episcopat, palate de justiţie şi mai multe consulate.

Intemeiată de colonii euboice, Messina e populată din secolul VIII înainte de Christ şi din secolul V e cunoscută ca un port însemnat. Ea a jucat un rol în istoria Cartagenei, în războaiele punice ca şi în istoria mai nouă a Spaniei, Franţei şi Italiei.

Ce-a mai rămas oare din toată mîndra cetate?

*

Curtea de apel din Dijon—Franţa—a condamnat pe institutorul Morizot, să plătească către părintele unui elev suma de 200 franci despăgubire pentru că a predat un învăţămînt anti-patriotic şi anti militarist. Ziarele radicale se exprimă foarte sever faţă de această condemnare curioasă, iar ziarele naţionaliste se arată foarte mulţumite.

Institutorul va plăti 200 franci, cum plăteşte un cîrciumar chimistului naţionalist Şumuleanu.

*

❑ A apărut *Annuario litterario* e artistico del mondo-latino — di Angelo de Gubernatis. Roma 1908.—1 vol. pag. 436.

In acest volum avem un studiu „Grecii în Romînia“ de Neoclei Kasassis. „Una gloria romana“ (Haşdeu) de Pier Emilio Bosi. Apoi o serie de notiţe despre „Romania“ cu referinţă la diferite traduceri în italieneşte de pe scriitorii noştri. Aşa: „Deşteaptăte Romîne“ de Andrei Mureşanu, „Prima durere“ de Caton Teodorian. Nici Haralamb G. Leca n'a scapat de a fi tradus în italieneşte cu Suprema forţă“. „Cancer la inimă“. Traducătorul acestor bucăţi e P. E. Bosi, pentru „Nuova Rassegna di letterature moderne“.

Nici d-na Ianculescu de Reus, nici d-na Smara nu sunt trecute cu vederea.

*

Mîne seară se joacă la teatrul naţional în beneficiul artiştilor C. Ionescu şi R. Bulfinschi prea frumoasa dramă de F. Hebbel: „Iudith şi Holofern“. Va asista foarte multă lume.

*

No. 400 din „Biblioteca pentru toţi“ cuprinde celebra lucrare: „Duminicele unui burghez parizian“ de Guy de Maupassant.

Informaţii

❑ Marele bărbat de stat, eminenţa Sa Dimitrie Greceanu, părăsind Iaşul din cauze bine cunoscute în lumea politică, a lăsat ca pamfletul numit „Evenimentul“ să fie condus de cei mai intimi prieteni pe care-i are, de pompierul-avocat nepledant şi de puşcăriaşul-gazetar.

Aceşti indivizi în conducerea ziarului merg pînă acolo cu fanatismul pentru patronul lor, încît, din cea mai mică cauză îşi procură mijloacele de a zeflimisi pe preşedintele clubului conservator din Iaşi, pe d. Matei Cantacuzino.

Astfel, în numărul de aseară, vorbind despre un insignifiant proces electoral care s'a judecat acum 3—4 zile la Curte secţia II şi în care rolul important, dar ingrat în acelaş timp, l'a avut distinsul avocat d. Matei Cantacuzino, îi dă în ironie proporţiile unei cauze celebre, descriind şi nişte pretinse „dueluri juridice“ cari n'aveau ce căuta într'o chestie mai mult cu caracter electoral de cît juridic.

Dar, obrăznicia acestor deşuchiaţi gazetari nu se opreşte aci; ei merg cu îndrăzneala faţă de şeful capiştilor locali de a vorbi în gazetă şi de teoriile emise, afirmînd că aceste teorii *„au făcut ca să fie o zi veselă la palatul de justiţie“*.

Această obrăznicie e prea îndrăzneaţă ca să nu o relevăm, protestînd noi cel puţin, dacă d. Matei Cantacuzino îi tolerează, de modul cum cei de la „Evenimentul“ tratează pe distinsul avocat al baroului de Iaşi.

❑ La administraţia financiară din Iaşi se stabilesc acum taxele succesorale ce vor avea să le plătească erezii defunctului principe D. M. Sturza.

❑ Ziarul care se supără cînd îl faci imbecil, afirmă că a specificat voturile de la Piatra N., în numărul imbecil al imbecilului ziar—apărut cu data de Marţi —la pagina I-a.

Numărul cu data de marţi a apărut luni seara la ora 5; rezultatul s'a aflat abia la orele 6—şi, totuşi a reuşit să publice rezultatul la pag. I, care se tipăreşte la ora 3 sau 4, adecă cu trei ceasuri înainte de proclamarea rezultatului!

❑ **O circulară.**—In urma ordinului I. P. S. Mitropolitului Moldovei, s'a trimis preoţilor o circulară cu următoarea adresă a sf-lui Sinod:

„Sf-tul Sinod în şedinţa sa din 22 c., aprobînd propunerea de a se trimete o circulară preoţilor, prin care să li se pună în vedere ca să declare cei ce doresc să'şi procure „Pravila Mare şi Pidalionul“, spre a se şti în ce număr de exemplare să se scoată, am onoare a vă ruga să bine voiţi a dispune cele de cuviinţă, comunicînd Sfîntului Sinod la sesiunea viitoare rezultatul ce se va obţine“.

Primiţi, văr rog I. P. S. S., ale mele în Christos fraţeşti îmbrăţişări.

Preşedinte: *Parthenie Mitropolit Moldovei*

❑ Recruţii repartizaţi la compania de pompieri din localitate au depus eri jurămîntul.

❑ D. Dim. Sachelarescu, inspector al învăţămîntului primar, a inspectat alaltă eri şcoalele primare din oraşul Roman.

❑ Cazurile de scarlatină se înmulţesc din ce în ce oraşul nostru.

Pe ziua de eri au fost cîte-va cazuri noi mortale.

La o şcoală primară din localitate, un copil fusese atins de această epidemie, şi cum el n'a fost izolat, maladia a cuprins încă alţi 6 elevi.

Onoare serviciului sanitar al comunei!

❑ Trenurile continuă să sosească în localitate cu mari întîrzieri, din cauza gerului.

Trenul de Paşcani ce soseşte de obiceiu în gara Iaşi la orele 6 şi 10 p. m. a avut aseară o întîrziere de aproape trei ore, sosind la ora 9. Acceleratul de Bucureşti a avut aseară o întîrziere de 150 de minute, sosind la orele 11 şi jumătate, în loc să sosească la orele 9.

Azi dimineaţă trenul de Bucureşti, care trebuia să sosească la orele 8 şi jumătate, a sosit abia la orele 11 şi jumătate.

❑ S'a anunţat că d. institutor I. Carare, va fi scos la pensie din oficiu pe ziua de 1 Aprilie.

Adevărul e că d. institutor Carare îşi va regula, pe acea dată, drepturile la pensie, pe baza anilor serviţi.

❑ De cîte-va zile se constată din nou că în fiecare noapte se fură mănerile de alamă de pe la uşele magaziilor şi a vagoanelor de la vamă.

Se crede a fi o nouă bandă de minori care operează.

❑ Autorităţile ruseşti au prins în apropiere de Kişinău pe un vestit hoţ Const. Buraga, care dispăruse de la noi din ţară şi care se apucase de tălhării în Basarabia.

El a fost extradat acum cîteva zile autorităţilor noastre, însă alaltă-eri a reuşit să fugă pe cînd sentinela îl conducea la Vaslui.

❑ Depozitul de recrutare din Iaşi, a făcut cunoscut comisariatelor de dispărţire din localitate, a pune în vedere concediaţilor din ori-ce corp şi din ori-ce contingent, care nu şi-au primit foile de congediat pînă în prezent, să se prezinte la depozit spre ale primi.

❑ Poliţia de siguranţă din Capitală a cerut poliţiei din oraşul nostru să cerceteze dacă în intervalul de la 15 Noembrie şi pînă în prezent, nu s'au vîndut în localitate acţiuni ale băncei Naţionale sau băncei Agricole, sau scrisuri fonciare pe numele lui Gh. Cantilli.

❑ Duminică dimineaţă, va sosi în localitate artistul Socrate Barozzi, care dă preţiosul seu concurs societăţii „Leagănul Sf.-ta Maria“ din Tataraşi, cîntînd la concortul ce are loc la Otelul Traian, în acea zi.

❑ Din iniţiativa unui comitet format din: S-sa preot. Gh. Vrânceanu, d. C. Dolinescu administrator, Arist. Bogdan şeful Oficiului Telegrafic, N. Rîpeanu dirigintele şcoalei sub preşedenţia d-lui dr. Scărlat Ohl, s'a organizat o serată dansantă pentru ziua de 26 Decembrie, în beneficiul spitalului din Bivolari.

❑ Membrii corporaţiei „Progresul“ din care face parte meseriaşii: bărbieri, brutari, cartonagişti, cofetari, coafori, ceaprazari, franzelari, încadratori, legători de cărţi, litografi, lumînărari, olari, polietori, perieri, pavatori, simigii, soponari, scărari şi tipografi din oraşul şi judeţul Iaşi, sunt convocaţi în adunare specială şi adunare generală, pentru seara zilei de Luni 22 Decembrie, orele 8 p. m., fiind la ordinea zilei: alegerea membrilor şi a supleanţilor comisiei de arbitri; votarea statutelor comisiunei de arbitri; precum şi votarea Statutelor casei de ajutor şi votarea şi aprobarea regulamentului biroului de plasare.

❑ Consistoriul Mitropoliei a judecat eri pe preotul Gh. Maxim, de la biserica sf. Teodor. Negăsindu-se întemeiate învinuirile ce i s'au adus, consistorul l'a achitat.

De asemeni, consistoriul a achitat pe preotul D. Baltag din comuna Rediu lui Tatar, care era acuzat de nereguli şi a amînat procesul preotului Aristotel Popescu din judeţul Dorohoi.

❑ In sala teatrului Sidoli se reprezintă astă seară Vineri 19 Dec. un program complect nou la cinematograf precum şi o noutate pe arena tearului de varietăţi. Debutează Roberii spaniolul echilibrist—cîntăreţ, o specialitate artistică absolut nouă pentru leşeni.

Miss Claire şi fenomenalii indieni fraţii Kadry, mai rămîn 2 zile în oraşul nostru, ei se reîntorc la Bucureşti unde au fost reangajaţi la Teatrul Bulevard pentru un lung ciclu de reprezentaţii.

Reamintim cetitorilor că programul cinematografului este cu desăvîrşire nou în astă seară Vineri şi cuprinde scene foarte interesante în toate genurile artei cinematografice moderne.

Mîne Duminecă două reprezentaţii. La 3 ore ziua Matinnu cu preţurile pe jumatate la toate locurile, seara reprez. cu preţurile obişnuite.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	218 lei
Casa de Bancă M. Wachtel	50 lei

DIVERSE

— S'a cerut poliţiei noastre urmărirea şi prinderea următorilor indivizi: Traian Petricică, care a dispărut de la d. C. Crupenschi din Suceava, furînd suma de 368 lei; Hristea Gh. Glugara, dispărut din Turnu Măgurele, înainte de a se executa isgonirea sa din ţară şi care se crede a fi refugiat în Iaşi; Gopila Elena de 13 ani, care a dispărut de la părinţii ei B. Lăzerescu din comuna Baneazu jud. Vlaşca; Petru A. Russu, romîn transilvănean, disparut de la stăpînul său V. Misir din Focşani, furînd suma de 700 lei; Constantin Petrescu, fost notar în comuna Ştirbei, jud. Dîmbovita, care făcînd mai multe încasări în sumă de 4693 lei, furînd un ceas de aur de 500 lei, a dispărut.

— Alaltă-eri seara un individ s'a introdus în locuinţa d-lui Posner, din str. Banu No. 6, care s'a dat drept tăietor de lemne şi care furînd cheia de la antret, a dispărut.

— Aseară Joi, au avut loc şedinţa societăţeii Moldova, pentru a alege un nou comitet. Neîntrunindu-se numărul de membri cerut de statut alegerea s'a amînat.

— D. locotenent colonel Calinescu, comandantul regimentului 6 Roşiori, a inspectat recruţii acelui regiment asupra progresului la părţile teoretice facute pînă în prezent. Mîne, Sîmbătă, îi va inspecta la călărie.

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

PROCESUL MILITAR

Ce spune Rozescu.—Declarațiile d-lui maior Ciocozan—Ședința de astă noapte.—Ascultarea martorilor.—Rechizitorul.

Procesul a durat ieri pînă la orele 8 seara.

S'a continuat pînă la orele 6 jumătate cu interogatorul locotenentului Rozescu.

Acesta continuînd spune că cu ocazia eșirei la pensie a generalului Beller, a cumparat tovărășie cu maiorul Ciocazan două vase cu vin de la general, luînd banii din casa manutanței fără să-i fi spus cine-va.

Arată apoi cum pe maiorul Moscu nu l'a cunoscut de cît în August 907, căruia destăinuindu-i cum dădea aconturi ofițerilor de chitanță din casa manutanței, acesta mai pe urmă cerîndu-i și el aconturi, i-a dat rînduri rînduri, pînă ce suma totală se urcase la vre-o 4560 lei. Ast-fel că la 9 Mai 1908 înainte cu cîte va zile de inspecția inopinată a colonelui Georgescu, Rozescu avea deplasați din casa manutanței pe la ofițeri suma de 13 mii lei. Venind colonelul Georgescu în inspecție a găsit în regulă din cauză că se împrumutase cu cîte va mii lei pe care le puse în casă, iar pentru rest falșificase niște chitanțe.

Arată apoi cum într'o zi maiorul Ciocaz chemîndu-l acasă la el i-a rupt o chitanță de 240 lei, zicînd că aceasta a fost lichidată furnizorului de mult încă. Spune mai departe că a dat în diferite rînduri sume de bani lui Ciocazan, dar nu poate justifica cu acte veracitatea celor spuse.

D-sa termină la ora 6 și 20. Se ia apoi interogatorul d-lui maior Ciocasan.

D. Ciocasan arată mai întăi cum a fost mutat la la manutanța Roman, prin avansare, din ministerul de războiu, și că necunoscînd pe nimeni în Roman își amintește de locot. Rozescu, pe care îl cunoștea din Galați și mai ales de la școala militară unde-i fusese repetitor, căruia îi scrie o scrisoare, rugîndu-l se-i trimeată suma de 250 lei, însă nu din banii manutanței. Rozescu îi trimese prin bancă această sumă, care i s'a oprit din soldă chiar din luna următoare.

Arată apoi cum fostul șef al manutanței Adj. Calmuschi, eșind la pensie, i l'a recomandat pe Rozescu ca un bun ofițer ceia ce l'a făcut să aibă toată încrederea în el. Verificîndu-l adese ori îl găsea bine, pînă într'o zi cînd verificîndu-l găsi în casă mai multe chitanțe de ale ofițerilor intre care și una de 3500 lei a maiorului Moscu.

D-sa spune lui Rozescu ca pînă a doua zi să pună suma la loc, alt-fel va raporta pe ambii generalului.

Mai departe d-sa demonstrează netemeinicia celor afirmate de Rozescu, zicînd că adese ori lua sume mici de bani de la Rozescu, însă în comptul soldei sale, iar nici de cum sume mari.

Arată cum la verificare găsindu-l lipsă în casă și acesta împlorîndu-i să nu-l nenorocească, i-a semnat o poliță de 2000 lei. Spune că pentru a putea verifica mai bine casa, a cerut Diviziei ca ori ce sumă de bani să nu o mai trimeată lui Rozescu, ceia ce i s'a și aprobat. Asupra unei sume pe care Rozescu arată că ar fi dat-o d-sale pentru a scoate niște obiecte cu ramburs de la magazinul Hassan din București, d-sa dovedește că la acea dată era în verificări, așa că și aceasta aratare a lui Rozescu e falșă.

D-sa termină la ora 7 și 40 cînd ședința se suspendă, urmînd a se relua la ora 9 seara.

*

La deschiderea ședinței de noapte se procede la ascultarea martorilor. Primul care e ascultat, e d. sub-intendant Georgescu, care a făcut prima anchetă în această afacere.

D-sa arată că la 9 Mai, cînd a făcut inspecția la manutanța din Roman, Rozescu i-a prezentat în regulă atît cassa, cît și scriptele. Procedînd la verificarea lor, n'a găsit nimic grav, ci numai puține neregularități, asupra cărora a atras atențiunea Adjunctului Ciocasan, și portofoliul prea încarcat.

La 3 August, cînd am făcut ancheta, am descoperit toate falșurile și delapidările, sevîrșite de Rozescu și de cari ordonanța de urmărire cît privește pe Adj. Ciocazan nu poate să'i atribue nici o vină în actele sevîrșite de Rozescu.

Conducerea manutanței o avea, exclusiv, Rozescu, plățile le făcea numai acesta, presum și trecerea în scripte a tuturor operațiilor în calitatea sa de comptabil gesionar.

Martorul adăogă că l'a întrebat pe Rozescu ce a făcut cu banii delapidați, acesta a declarat că în mare parte îi are dați pe la diferiți ofițeri, străini de manutanță, de la cari a luat chitanțe.

D. Adj. cl. II Lateș al doilea martor al acuzărei, arată că a numărat sub formă de împrumut lui Rozescu, în diferite rînduri, suma de 8000 lei, pe care Rozescu i-a cerut ca să acopere deficitul ce spunea că'i avea în cassă. Declară că Rozescu implorase aceste împrumuturi, pretextînd că adj. Ciocasan îl amenințase că'l va raporta, de îndată ce nu va depune suma ce'i lipsește.

Martorul întrebat că ce l'a îndemnat să avanseze lui Rozescu, sume atît de însemnate, declară că i-a fost milă de dînsul și de familia sa.

Arată apoi diferitele machinațiuni la care a recurs Rozescu, pentru a'l face să piardă banii împrumutați și pentru care acesta'i declarase împreună cu niște cumnate ale sale că'i va face o hipotecă într'un imobil din Galați și apoi cumnatele pe care a avut grijă să'l vîndă imobilul înainte de a avea o sentință judecătorească în potriva lui, îi semnase cu toții, solidar, niște polițe.

Martorul termină, arătînd că 2000 lei i-a numărat lui Rozescu, prin rugămintea maiorului Moscu, ajutor de șef de corp, în urma intervenirei sale la d. Adjunct Ciocasan, care numai prin stăruințele familiei lui Rozescu, a semnat o chitanță dată de furnizorul Moșinschi, dar pe care Rozescu a fotografiat'o pentru a împedica pe Adj. Ciocasan de a'l mai forța să depună banii, ceia-ce Adj. Ciocasan n'a făcut.

Adj. Lateș declară că nici odată Adj Ciocasan nu l'a rugat să de bani lui Rozescu, ci aceștia au intervenit la maior să aibă milă de Rozescu și să nu'l nenorocească.

Ședința s'a ridicat la orele 1 și jum. anunțîndu-se cea următoare pentru azi dim. la orele 9 și jum.

*

Ședința de astăzi Vineri

Ședința s'a deschis la orele 9 și jum. dimineața.

Se continuă cu ascultarea martorilor.

Iancu Gross, comptabilul băncei agricole din Roman, spune că Millas, furnizorul manutanței, stînd în compt curent cu banca agricolă din București, acesta a trimes facturile în sumă de 13.516 lei sucursalei din Roman și acesta prezintîndu-se lui Rozescu spre încasare, Rozescu a declarat că nu-i poate achita integral suma, ci să'i dee treptat, iar el să'i dea factura întreagă, rămăind ca pentru rest Rozescu să'i dea chitanță.

Întîrziind cu achitarea restului el a somat pe Rozescu să'i achite, contrar va reclama. Rozescu a găsit diferite pretexte între care și acela că n'are cheia de la ladă etc. Arată că și azi i se mai datoresc de manutanța din Roman 3.058 lei.

Solomon Wexler, reprezentantul moarei Klepper, arată că fiind furnizorul manutanței, a eliberat făina, primind toți banii regulat.

Expirînd contractul, a cerut restituirea garanției, pe care Rozescu a refuzat să-i o dea, sub pretext că a cumpărat în contul lui făină în sumă de 700 lei. Nici până azi Rozescu, nu i-a achitat restul.

Se mai ascultă pe Simsohn Șmil, reprezentantul cassei Cristești, Manasse Silberman, furnizori, care declară că n'au fost plătiți regulat și au încă și azi a mai primi sume.

Maiorul Moscu Gh. Declară că la început nu cunoștea nici pe Rozescu și nici pe Adj. Ciocasan. In Mai 1907 a făcut cunoștință cu Rozescu și prin August avînd nevoie de bani, acesta i-a spus că 'i împrumută el, căci are banii lui proprii. A făcut în adevăr diferite împrumuturi de la acesta, pe care le-a achitat în totdeauna.

Declară că pentru îndatoririle ce Rosescu i-a făcut, i-a dat în adevăr de ziua-i onomastică cadou un ceas de aur cu monogramă. Spune că a văzut pe Adj. Ciocazan în cancelaria Diviziei, rupînd o chitanță—Ciocazan însă i-a spus că era o chitanță achitată. Spune că n'are nici-o cunoștință de cei 2600 lei avansați de Adj. Lateș în comptul pînei.

Se mai ascultă apoi pe sub-ofițerul D. Popovici, care declară că n'are nici o cunoștință de cheltuielele ce le-ar fi făcut Rozescu pentru Adj. Ciocasan. Nu e adevarat că Adj. Ciocasan nu i-ar fi achitat niște bani pentru unele cumpărături ce i-a făcut.

Ședința se ridică la orele 12 și 40 minute.

*

Ședința se deschide la ora 2,40. Se introduce martorul medicul loc.-colonel Anghel Ștefănescu. D-sa declară că cunoștea pe Rozescu de cînd era sergent în regimentul de geniu. Spune că maiorul Ciocazan, în vedere că se apropie inspecția, voia să verifice casa manutanței. In privința aconturilor, zice că d. Ciocazan, făcînd verificarea înainte de inspecție, a găsit o mulțime chitanțe de aconturi date la ofițeri între care și d-sa cu 1600 lei, pe care însă, în lunie, i-a achitat.

Spune că cunoaște că Rozescu ducea o viață cumpătată și liniștită, și are convingerea că nu e vinovat, probabil e victima fatalismnlui și a neglijenței sale. In privința maiorului Ciocazan, zice că e un om cinstit, bun camarad, și că nu a auzit vorbindu-se că obișnuia să i-a aconturi de la Rozescu. Declară că înainte de concentrarea de la Șipote, a venit Rozescu cu o poliță de 1200 lei să o gireze,—zice că a girat'o și a achitat o parte. Spune că, cu Ciocazan, n'a avut nimic afară de faptul că-i gira chitanțele de aconturi.

Locot. Macri Neculai. Dă oare cari lămuriri asupra unor tablouri făcute cu ocazia retragerei la pensie a generalului Beller, cînd s'a oprit costul lor fiecărui ofițer, din soldă.

*

Depozițiile martorilor vor dura până seara, cînd va lua cuvîntul comisarul regal.

Pleduariile vor începe la orele 9 seara. Se crede că la noapte procesul va fi terminat.

Ultime informații

Spulberarea unei infamii.—Ziarele carpiste în cor cu acele colectiviste, au adus fruntașului nostru prieten Barbu Păltineanu acuzarea infamă, că ar fi fost mituit de o casă străină, într'o daraveră de licitație.

Actele publicate de acele ziare n'aminteau de numele d-lui Păltineanu, dar pentru împrejurarea alegerei din Capitală, le-a convenit acelor ziare să amestece numele amicului nostru.

Astă-zi infamia a fost spulberată prin următoarea scrisoare pe care d. I. Hauser, citat de ziarele vrăjmașe, a adresat-o *Ordinei*:

Domnule Director,

Revenind din străinătate, văd numele meu amestecat în afacerea în care implicați pe d. B. Păltineanu.

In interesul adevărului și cunoscînd spiritul d-voastră de dreptate îmi permit a vă ruga să bine-voiți a publica următoarele rînduri:

Declar prin aceasta pe cuvîntul de onoare, că nu am plăcerea de a cunoaște pînă azi pe d. Barbu Păltineanu și deci nu l'am putut recomanda d-lui Pels din Hamburg sau ori-cărei alte persoane, neavînd de alt-fel nici nevoie de aceasta, pentru motivul că, casa ce reprezentam a fost la licitație cu oferta cea mai ieftină și deci n'avea nevoie de nici un fel de intervenție.

Mulțumindu-vă de ospitalitatea ce ați bine-voit a da acestor rînduri, vă rog să bine-voiți a primi asigurarea stimei și considerațiunei mele.

J. Hauser.

Domnii P. S. Alixandrescu și M. Popovici, artiști ai teatrului Național din Iași, au fost primiți în audiență de ministrul instrucției căruia i-au remis memoriul, care conchide la nevoia de a se spori subvenția teatrului din Iași.

D. Haret a răspuns că a însărcinat pe d. Pompiliu Eliad, să întocmească un proiect pentru reformarea legei teatrelor naționale.

Noul proieet prevede crearea unui post de director general pentru București, și a doi sub-directori pentru Iași și Craiova. Salariul societarului din București va fi de 1000 lei lunar, a celor din Iași și București, de cîte 500 lei.

Pentru acoperirea tuturor acestor cheltueli, proiectul prevede ca, în afară de subvențiile actuale, teatrele din București, Iași și Craiova să fie indrituite a încasa cîte zece la sută din rețetele brute ale tuturor spectacolelor (teatru cinematograf, circ, panorame) ce se vor da în numitele orașe.

D. Haret a mai declarat, că dacă proiectul nu va trece, va spori cu ceva subvenția ce să dă acum teatrului din Iași.

Duminecă, 21 Decembrie, se va ține conferință didactică la școala de băeți No. 6 „Costache Negri", de sub conducerea d-lui V. Munteanu.

In ședința intimă va vorbi d-șoara L. Stoica, despre tratarea unui grup de litere de tipar.

In ședință publică, subiectul conferinței: „boalele molipsitoare" va fi tratat de d. dr. C. Tuder.

După conferință va avea loc o serbare școlară populară: „a Stelei".

Astăzi, d. rector al universității a fost înștiințat de ministerul de instrucție că acesta aprobă, în principiu, propunerea universității cu privire la înființarea unei școale de electricitate, asupra căreia însă se va cere și avizul consiliului permanent de instrucție.

Tot odată comunică, că servicii gratuite, din partea unor persoane străine de învățămînt nu va accepta; iar în budget, anul acesta, nu poate prevedea nimic, de oarece budgetul e deja foarte încarcat.

Iată starea epidemiilor din județul nostru, pe ziua de astăzi:

Scarlatina: Mogoșești 3 cazuri, Erbiceni 2, Ungheni 1, Băiceni 2, Cepleniță 5, Fîntînele 3, Belcești 5.

Febra-tifoidă: Tg.-Frumos 2 cazuri; Bucium 1, Poeni 1, Belcești 4.

Tusă-covulsivă: Băiceni 2 cazuri, Tomești 2.

Difterie: Copou 2 cazuri; Tg.-Frumos 2 cazuri.

S'au înscris în partidului conservator-democrat din Iași, domnii:

I. V. Atanasiu avocat, C. C. Atanasiu, Teodor Andrieș, V. V. Brudea, I. Brudea, I. Bulau, Octav. Buzdugan proprietar, Mihai Botez, Mihai Cristea pensionar, N. V. Coman, Mihai Constantinov, N. Dimitrescu proprietar, E. Eșeanu, pensionar, D. Filipescu-Tîngujei, Hagioglu, pensionar, C. Idriceanu avocat, Gh. C, Kogălniceanu, Alex. I. Lupescu, Grig. Moldoveanu, Miron Gherasim Arhimandrit și profesor, Vasile Mantea, Const. Nedelcu, Ioan Nicolescu, Gh. Profir, I. Parfenie preot, Gh. Peste, V. Păduranu, D. Pangal, N. A. Ștefănescu, S. Săvulescu diacon, A. Sobieschi căpitan, Gh. Voluță proprietar.

Curtea s. II a rădicat astă-zi starea de faliment a comerciantului S. Gutman (la „Parcul Regal") și i-a acordat și un moratoriu pe timp de șease luni.

Duminică vor depune jurămînt, în fața preotului Agapi, soldații recruți ai regimentului 13 Ștefan cel mare, chemarea a II-a, contingentul 1909.

D. C. Dafinescu, noul inspector al învățămîntului primar-privat a sosit în localitate și a început inspectarea școalelor particulare.

Din motive de sănătate d. Anton Naum, profesor de limba și literatura romînă la facultatea de litere din Iași, a demisionat astăzi de la acea catedră, pe ziua de 1 Ianuarie.

Eri urma să aibă loc examenul de abilitare, în specialitățile dreptului privat și dreptului public și privat a d-lor Melic și Zeuleanu.

Lipsind d. profesor Missir, examenul s'a amînat.

Ministerul instrucțiunei publice, a comunicat astăzi d-lui rector al universității decisiunea sa că în acest an nu mai acordă studenților bilete de călătorie—dus și întors cu prețul pe jumătate.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

București, 19 Decembrie.

Intrunire carpistă

București.—Contra zvonurilor lansate, dl. P. P. Carp n'a prezidat întrunirea publică de ieri a Carpiștilor, care a avut, de altmintreli, un mare însucces.

Deces

București.—Din Paris vine trista veste despre încetarea din viață a lui Falmiliu Pavelescu, un distins și cunoscut inginer, fratele poetului Cincinat Pavelescu.

Deraiarea de la Chitila

București.—Azi dimineață, un tren care manevra la o departare de 50 m. de gara Chitila, a deraiat. Mașina și două vagoane au sărit de pe linie. Vagoanele s'au sfărîmat.

Deraiarea se zice că ar fi fost pricinuită de un drug de fer care era așezat pe linie.

S'a orînduit o anchetă.

Sinuciderea unui căpitan

R.-Sărat.—Căpitanul Mihai Cristescu, din regim. R.-Sărat No. 9, s'a sinucis astă-zi. Neurastenia l'a împins la actul desperat.

Pentru victimele din Italia

București.—Fruntașul nostru d. N Fleva a trimes ziarului „Tribupa" din Roma, telegramă de condoleanțe pentru catastrofa din sudul Italiei, donînd în acelaș timp 300 lei pentru victimele catastrofei.

Intrunire

Ploești.—Aseară a avut loc la clubul conservator democrat de aci o mare întrunire, la care au luat cuvîntul d-nii. N. Xenopul, Bucur Spirescu, Victor Bilciurescu, CristeaNegoescu, și alți fruntași,

CAMERA

București.—D. președinte Ferekide la deschiderea ședinței, dă citire unei telegrame din partea peședintelui Camerei italiene, care transmite Camerei romîne expresia de via recunoștință, pentru simpatia Romîniei și pentru condoleanțele trimese de Camera Romînă, pentru catastrofa din sudul Italiei.

D. St. St. Șendrea, adreseză ministrului cultelor o interpelare asupra numirei d-lui Lascar Veniamin, ca inspector al învățămîntului privat, caro, spune interpelatorul, a fost numit fără ca d. ministru să cerceteze antecedentele acestuia.

D. Titu Frumușeanu, interpelează pe ministrul justiției, căruia îi cere diferite rapoarte, pentru a se vedea dacă acesta nu a împrumutat reformele judecătorești de la predecesorii săi.

Deputații fac mare haz de ostilitatea, care o întrebuințează d. Titu Frumușeanu, în interpelarea sa.

Catastrofa din Italia

Roma.—Directorul observatorului din Catania telegrafiază că docurile din portul Messina s'au scoborît pînă la nivelul apei.

Mișcarea mărei s'a simțti de la Messina pînă la Siracusa și Imerose.

Numărul victimelor e de 200,000. Observatorul a semnalat, după primele sguduituri alte 42. De 13 ore instrumentele sunt liniștite.

Vulcanii Etna și Stramboli sunt liniștiți. Se exclude o origină vulcanică. Fenomenele sunt analoage cu cele din 6 Februarie 1783.

*

Messina.—Numărul emigranților, care trebuesc transportați se ureă la cîte-va zeci de mii. Dînșii înconjoară fie care tren, care pleacă. Toată lumea vrea să plece.

Regele a vizitat satele de pe coasta Siciliei. Mîine va vizita pe cele ale Calabriei. Regina continuă a vizita și a încuraja răniții.

*

Reggio de Calabria.—De-a lungul drumului de la Lazzaro la Reggio domnește cea mai mare dezolare și spaimă. Imense păduri de portocali sunt distruse.

Satul Bocalo a fost distrus peste tot. In cîmpii se văd cadavre, sute de morți stau neîngropați.

Eri două noui sguduituri au produs o mare panică. 18 comune din provincie, pe lîngă satele lor, au fost complect distruse.

Deputatul Tripepei a fost scos de sub dărămături grav rănit. Deputatul Valentino e mort.

*

Contagoro.—Știrile din Palmi anunță că morții scoși pînă acum sunt în număr de 700; nici-o casă nu mai poate fi locuită.

*

Rvma.—Două vapoare germane aflătoare în Mediterana au primit ordin de la Imparatul Wilhem a merge la Messina să dea ajutor.

Miniștrii Casana și Schauzer și comisarul emigrațiunei au decis să se trimeată la Reggio și Messina un mare pachebot, pentru a aduce emigranților merinde pentru 30 zile și a da supravețuitorilor un adăpost momentan.

SENATUL

București. — La Senat s'a prezentat domnului Ionel Brătianu o delegație de 10 Dobrogeni, cari au anunțat înființarea unui club liberal la Tulcea.

Nefiind fiind nimic la ordinea zilei, se trece în secțiuni.

Ziarist expulzat

Sarajewo.—D. Beresowsky; corespondentul ziarului „Novoy Wremja" care a sosit eri la Sarajewo, a fost expulzat și transportat la graniță.

Grevă

Constantinopol.—După ziare, 350 amploianți plătiți de lista civilă, s'au pus în grevă și au intenția de a manifesta în fața Porței și a Camerei.

Greva din Buda-Pesta

Buda-Pesta. — Greva generală a fost proclamată pentru motive politice. Ea nu are succes.

Din 100.000 de lucrători nu au încetat lucrul de cît 4000. Nu se semnalează nici un accident grav.

Un atentat

Paris.—Un individ a tras focuri de revolver în curtea ministrului de interne. El e corsican și a fost arestat fără greutate.

Poliția a constatat că el a tras asupra cabinetului d-lui Clemenceau.

Teatrul Național

SOCIETATEA DRAMATICA

SÂMBATA, 20 DECEMBRE 1908

BENEFICIUL

C. Ionescu și R. Bulfinschi

Se va juca

IUDITA și OLOFÉRN

Piesă în 5 acte și 7 Tablouri

Biletele la agenția „Thalia" (Maximovici)

ATENȚIUNE!!

DROJDIE PROASPĂTĂ

se găsește zilnic

la Depoul de Făină

— ANA CLECNER —

No. 36 Str. Anastasie Panu No. 36

lîngă magazinul de coloniale Leon Kleiner

O odae mobilată de închiriat în str. Soseaua Arcu No. 32 în condițiuni avantajoasă cu s'au fără pensiune.

De preferat elevi de liceu.

CONST. JORNESCU

AVOCAT

— Strada Carp No. 5 —

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

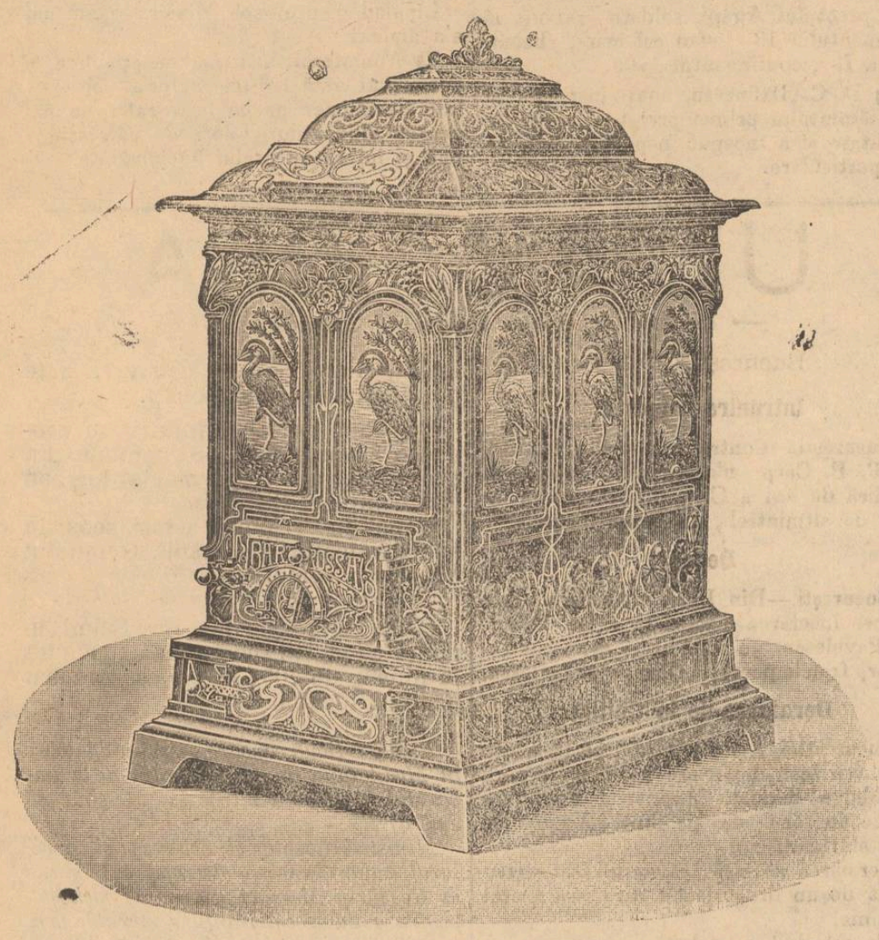

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară

la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă

la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare şi lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidêniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfţ. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciu cel mai Prompt şi conştincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 614 — Duminecă 21 Decembre 1908

Stări sociale și partide politice

Curioasă concepțiune are actualul domn Ministru de Finance, despre mecanismul social și politic al țării noastre. D-sa nu voește în ruptul capului să iasă din teoria celor două partide de guvernămînt. Și ce e mai mult, e convins că țara, care-l urmează de alt-fel, are aceleași vederi, cu toate că după umila noastră părere, acea țară s'a rostit și se rostește alt-fel de cum crede D-sa.

D. Ministru spune tuturor celor ce se găsesc acum în mișcarea politică ca și celor ce vor să o înceapă, că n'au alt chip de cît ori să se sue în rădvanul de la pașopt, ori în automobilul veacului ce va fi. Căci ast-fel înțălege D-sa ființa celor două partide, ori conservatorii vechi rămași în urma vremilor, ori liberali înaintați, din care face parte și D-sa, cari au lăsat vremile în urmă.

Pentru cei cari vor să fie oamenii timpului, ale căror aspirațiuni sunt mai modeste, căci se mărginesc a cerceta și cunoaște nevoile de cari sufere societatea actuală, a aduce o alinare cerințelor prezente, nu e loc după acea concepțiune. După această credință nu s'ar putea găsi, adică un număr de oameni liberali, ca și conservatori, cari să-și sacrifice activitatea pentru cele ce se reclamă acum.

Și noi, cari credeam că ne găsim la începutul veacului al 20-lea, stăm nedumeriți cînd auzim o voace autorizată ca acea a d-lui Ministru de Finance, care ne spune: greșiți, căci ori sunteți la „pașopt ori în veacul al 21, dar nici decum în 1908. Și cu atît e mai grozavă această injonțiune cu cît tot d. Ministru de Finance, ne amenință că rădvanul se va uni cu automobilul și vor sfarma tot ce le esă în cale, pentru ca să nu rămînă de cît ei?!

Și ne miră mult de alt-fel acest mod de a înțelege lucrurile și mersul lor. Cei în numele cărora vorbește d. Ministru de Finance, vor să se facă salturi atît în ordinea politică, cît și în transformarea socială. Ei vor, nici mai mult nici mai puțin, de cît votul universal, pentru realizarea acelor transformări.

Și, dacă găsești cu cale și priincios pentru progresul general, să ai o ast-fel de manifestare a vieții civice, rămîne neînțeles cum în chestia partidelor politice, relativ la numărul lor, voești să stai într'un cadru așa de restrîns. Căci nu se poate susținea că de o parte evoluția s'ar arata către o largă participare la viață publică și de altă parte, partidele politice cari sunt mijlocul de a se pune în evidență acea participare să rămînă, țărmurite. După cît cunoaștem din viața altor țări, cari au adoptat sufragiul universal, numărul partidelor politice nici într'una nu e redus numai la două. In Germania, ca și în Franța, în Austria ca și în Italia sunt mai multe partide, cari aspiră a guverna țara.

Cu progresul, cu înaintarea civilizației ies la lumină interese noi, aspirațiuni noi și ele trebue să-și găsească ecoul într'un partid de guvernămînt.

Ar fi de ajuns pentru a învedera aceasta, a spune că în zilele noastre se impune atențiunei tuturor un element, neglijat altă-dată, voi să zic *munca*. Pentru partidele politice din trecut aceasta nu însemna nimic. Iar partidele care își trag obîrșia de acolo, continuă a o considera ca ceva secundar în preocupările lor. Cei veniți cu idei din alte părți dau negreșit prea mult acesteia și lasă pe planul al doilea preocupări de altă natură.

Și negreșit munca are nevoe a fi organizată. Fie-că e vorba de munca de la țară, fie că se vorbește de cea de la orașe, nevoie de organizare e comună și uneia ca și celeilalte. Dar asemenea organizare trebue făcută temeinic și potrivit împrejurărilor actuale. Vor face-o conservatorii pentru cari munca nu e mare lucru, vor face-o liberalii înaintați, cari se conduc și de oare-cari utopii, ca maximum și minimum, ori mai curînd aceasta va fi chemarea partidului conservator-democrat, care constient de rolul său, înțelegător al nevoilor timpului îi va da adevărata îndrumare?

Negreșit o formulare a partidelor politice n'am putea-o socoti ca un semn de progres. Dar ni s'a părut curioasă și stranie teoria d-lui ministru de finance, care zice, ori trecutul cu puținii săi reprezentanți, ori viitorul cu un număr de reprezentanți mai mare, dar nu prezentul, cu mulțimea sa de reprezentanți.

Din fericire, că țara, pe care d. ministru de finance se laudă că o tîrăște după d-sa, are ultimul cuvînt în această mare chestiune. Țara a știut și va ști mai bine ca ori-cine, cari sunt durerile ei, cari îi sunt nevoile, ce alinare se poate aduce acestora și ea va indica pe cei chemați pentru aceasta.

Pentru starea noastră actuală pot dăinui trei partide politice. Dar chiar de ar fi să găsim un fond cît de mic de adevăr în teoria d-lui ministru de finance, încă trebuie să recunoaștem că nu trecutul și viitorul au cădere de a guverna ei singuri, ci trecutul poate rămînea cu amintirile, iar conducerea țării trebuie să revină întâi reprezentanților stării prezente și apoi celor a viitorului. **Vir.**

ZIUA DE MÎINE

Miine Duminecă, va fi bătută lupta electorală cea mai mare, ce s-a dat de aproape două-zeci ani încoace. Mare va fi acea luptă și prin faptul că cel mai numeros colegiu electoral din țară este chemat să se pronunțe: mare va fi acea luptă și din cauza enormelor presiuni ce se fac de guvern, unit cu o parte a opoziției; mare, în sfîrșit, și importantă, prin faptul că, pentru prima oară, opoziția cea adevărată se adresează cetățenilor Capitalei.

Cine va birui? Infamiile fără pereche la cari se dedau cartelații în contra celor trei candidați conservatori-democrați, dovedesc că simpatiile celor multe mii de cetățeni sunt pentru acei candidați.

Dacă am trece, chiar peste acest considerent așa de puternic, ne întrebăm: trei rînduri de candidați se presintă alegătorilor—care este situația lor față de ei?

Partidul junimist nu există nicăieri ca partid cu oare-care popularitate — necum în Capitală. Liberalii, cu Brătienii și poporaniștii lor, sunt în plin faliment—aceasta se dovedește de cîte ori și ori și unde țara este chemată să se pronunțe. Aceeași țară se pronunță, însă, în mod sistematic pentru noi și așa va fi și la București—inima Țării.

Partidul conservator-democrat va fi împlîntat steagul biruinței în cea mai importantă luptă politică.

Argumentul suprem

Fischer—acest nume face parte din educația noastră politică, din vocabulariul și din luptele noastre politice. S'a făcut așa că acest nume se potrivește și se acomodează la toate împrejurările, în toate discursurile, în toate discuțiunile.

Și cînd se pare că cine-va are ceva de spus și, mai ales, cînd n'are nimic de spus—Fischer este atras în discuție. Generația mai veche și generația nouă—au studii complecte în această privință. Mulți nu vor fi cunoscînd viața și operile mai marilor acestei țări—dar cine nu știe cîți anume frați Fischer există în țară? Cîți n'or fi știind cu precizie în cîte județe se împarte țara, cari sunt capitalele acelor județe cari mărcile lor—dar cum se numește groaznicul incult. care nu știe cîte moșii țin Fischerii în arendă, cîte fălci are fie-care, în ce județe sunt situate?

Și era, nu știu cum, o îndrăzneață desfidere aruncată moravurilor, faptul acesta straniu că în toată această campanie electorală, n'a fost citat argumentul suprem —Fischer, în afară doar de înălțătorul discurs de mahala al Brătianului norocos =care, cu eleganță, a vorbit de un Fischer.

Dar n'a mers pînă la sfîrșit. Ci cînd să se apropie ziua de 21, a mers, ca o banală circulară polițienească. în ziarele, carpiste, poporaniste și colectiviste—vestea că Froim Fischer a sosit în Capitală, a adus cu el—căci de el nu era nevoie — pungi multe cu galbeni, ca să reușească candidații takiști.

De ce nu l'a expulzat guvernul pe Fischer din București? Fiindcă el nici n'a dat pe acolo, dar era nevoe să se vorbească de el, ca să se facă față uzului.

Intr'o vreme Fischerii s'au pus garanți ca să evite falimentul unui actual ministru: Nababul face transacție rușinoasă cu Fischer la tribunalul Vaslui există dovadă autentică că d P. P. Carp ie în daraveri silvice cu Fischer; un liberal fruntaș din Dorohoiu are cumpărată o moșie pentru Fischer.

Noi n'avem nimic cu ei. Am dovedit'o. Să ni se dovedească contrariul.

Chestii politice

DELEGAȚII

Și constituția și după ea legea electorală prevăd în sistemul nostru de vot două categorii: alegători direcți și *delegații*.

Art. 61 din constituție zice: „fac parte din colegiul al 3-a toți cari nu sînt alegători în colegiul întâiu și al doilea și plătesc o dare cît de mică către stat"... iar în aliniatul 6 același articul, se zice: „50 alegători aleg un *delegat*".

Numărul delegaților aleși la colegiul al 3-a e de aproape 20000, cam tot atîția cît și alegătorii direcți, din totalul de 42000 alegători ce cuprinde colegiul al 3-a.

Alegătorii delegați sînt dezicerea sistemului nostru politic. Delegatul e moartea vieței politice pentru că durata drepturilor sale cetățenești e foarte scurtă și deci exercițiul dreptului său de vot nu-l poate influența în nimica în mod educativ. Delegații sînt în mîna administrației.

Cînd partidul conservator-democrat, prin organul șefului său, a zis că o reformă a vieții noastre politice se impune și că s'a prea învechit Constituția, liberi sîntem a discuta valoarea politică a delegaților.

Ar fi de dorit ca sistemul de votare prin delegați, ori să se desființeze ori să se îmbunătățească; a se mai dăinui în starea actuală însamnă a zădărnici opera politică a țării. E mult mai preferabil să dai drept de vot *direct* la cît mai multă lume, scoborînd baza, de cît să se mai mențină sistemul delegaților.

De pildă o lărgire ar fi ca să se prevadă la art. 61 din constituție ceia ce se prevede la art. 60 al. *d*: „cei ce au absolvit cel puțin învățămîntul primar" fără să se mai ceară „un venit fonciar de 300 lei în sus", căci atunci s'ar spori pe fie care an cu cel puțin 15000 numărul alegătorilor direcți la colegiul al 3-a.

Dar răul stă în aceia că delegatul face prea pentru puțin timp exercițiul vieței politice. Scos pentru o clipă din noianul mulțimei, se reîntoarce după o clipă iarăși în același noian, și deci conștiința de interesele superioare ale țării nu are cînd să se formeze. Un remediu ar fi să se prelungească pe un termen mai lung *ființa sa politică*: un an, doi ani sau chiar patru ani. Permanentizarea delegaților pe o durată de timp mai mare ar da prilej la un mai bogat exercițiu de viață cetățenească la zeci de mii de oameni și partidele i-ar cunoaște și i-ar cultiva, și în loc de a fi elemente de dezordine vor fi elemente de ordine, conștiente și neadministrative.

O dată permanentizarea delegaților admisă se poate spori numărul lor, legiferînd ca numai 10 alegători să aleagă un delegat. Am avea de o dată *o sută de mii* de alegători în plus cu exercițiul vieții politice, cari ar face practica votului prin disciplina partidelor.

In ori-ce caz nu se poate face revizuire de regim a vieții noastre politice fără a nu se atinge și chestia votării prin delegați.

***

CATE-VA NOTE

De numele capitalei Tutovei se leagă două nume la fel: Paloda - rîul și *Paloda* —gazeta. Ziarul apare de mai bine de 15 ani, cu foarte puțină chetuială de nervi fără a face o politică bine determinată, mulțumindu-se cu reproducerea faptelor de peste septămînă, luînd vie parte la toate evenimentele familiare din oraș și județ...

Paloda n'avea motiv să cadă victimă foarfecelor din redacții: în totul un ziar nevinovat, dar cu care, în lungul anilor, ne deprinsesem și nu o dată am admirat resistența gazetei în a exista.

Ultimul număr al *Palodei* ne vestește că ea dispare și, într'un lung necrolog ce'și dedică, ziarul bărlădean povestește tot trecutul seu, toate sacrificiile ce le-a făcut ca să poată rezista atîta vreme.

Două zeci și șapte de ani de cînd apare, nu pot, firește, fi luați matematicește întru cît ziarul apare numai o dată pe săptămînă. Dar munca la un ziar hebdomedar nu diferențează în mod colosal de acea ce se depune la un ziar zilnic întru cît și în cazul special trebue să aduni zilnic, să scrii zilnic și în toate zilele iarăși, să ai grija ziarului.

Dar un ziar săptămînal reclamă cu atît mai puțină cheltuială și trebue să ne gîndim la luptele ziarelor zilnice, la sacrificiile ce le fac—cînd așa de amar luptă un ziar mai mic, care după două zeci și șeapte ani de ființă, după ce părea că ajunsese un mic monument al orașului în care apare—trebue să înceteze învins de nevoi, de nevoile ce au existat și cu ani în urmă, dar cărora le ținuse piept fondatorul Cațafani, care de multe ori, trebue să fi dat din punga lui ca să vadă apărînd ziarul.

Atîta mîngăiere i poate rămîne. „Palodei" că dacă nu s'ar face sacrificii, n'ar fi în țara romînească de cît doar două ziare...

OAMENI ȘI LUCRURI

Cît lumea

In vagonul friguros și aproape gol al tramvaiului,—întră cine-va cu vînt și zgomot în același timp. Fără să fie provocat el se adresă vecinului meu, ca și cum ar fi continuat un dialog întrerupt vorbea cu glas tare, cu un ton iritat complectînd povestirea unei întîmplări despre care tocmai îmi vorbise puțin și vecinul meu:

— Să vezi domnule, că nu m'o indignat muierea, cît mi-e necaz pe dobitocul de polițist. Il învăț eu minte, sunt intim cu comandatu. Chiar mîni dimineață mă duc la el și ți-l învăț eu minte.

Mă rog, îi spun: „dă-mi o mînă de ajutor, vezi cum se ține femeea asta de mine să-mi facă scandal pe stradă. Are vre-o pretenție? să mă dea în judecată este tribunal, este parchet"... El însă nu se mișcă. Ce și-o fi zis? A văzut muierea tînără, el tînăr, poate s'alege cu ceva chilipir... Il raportez eu lui Danu...

Din cîte mai spuse omul și din ce apucase a-mi spune vecinul meu lucrurile stăteau ast-feliu.

Cetățeanul avuse o femee bolnavă,—afară din casă, poate în spital. Ca să nu-i fie urît și-a adus în casă pe tînăra cu pricina. Acum femeea legitimă s'a îndreptat, a revenit și el a concediat-o pe cea de-a doua. „Doar nu era s'o țin cît lumea" spunea omul cu accente de adîncă convingere

Că vorbea cu atîta încredere de tribunal, de justiție, se înțelege. E un om cu carte, care știe că în asemenea daraveri intime nu trebuie să se amestece nimeni. Același lucru îl știa și femeea care se răzbuna cel puțin cu puțintel scandal, ținîndu-se de el în stradă și făcînd să se adune lumea la respintene. Că polițaiul „a refuzat" concursul—nu e de mirare; e posibil să-i fi fost și lui momentan, menajul în vacanță și vorba eroului, poate se pune bine cu tînăra și se alege cu ceva chilipir...

Mi-a părut rău că trebuia să părăsesc frigurosul vagon al tramvayului și că n'am mai putut auzi convorbirea plină de interes și nu lipsită de oare-care filosofie instructivă.

Tabloul acelei tinere femei, de sigur atrase cu promisiuni și blîndețe și apoi „congediată"—nu pot pune cuvîntul mult mai brutal întrebuințat la adresa ei—apărea tragic în banalitatea lui. Ce e mai banal în adevăr de cît lucrul acesta în viața de toate zilele?

Cîte mii de relațiuni nu sunt urmate de subite rupturi, în care femeea are rolul părții slabe și amăgite? Și cu toate aceste *ea* va rămînea etern încrezătoare pururi naivă gata să urmeze făgăduinții *lui* că o va „iubi" sau o va vroi cît lumea...

Rodion

O scrisoare a D-lui N. FLEVA

Primim, din partea d-lui N. Fleva, următoarea scrisoare:

Domnule Redactor,

Văd că, cu toată lovitura mortală, ce au primit de la cetățenii Capitalei, la 14 Decembrie, cele două partide așa zise istorice, în ajunul de a trece la istorie, convoacă din nou pe cetățeni la întruniri. In ce ne privește, proba este făcută și fiind-că nu ne rămîne de cît a aștepta în liniște ziua votului, recurg la ospitalitatea ziarului d-voastră pentru a mă răfui în public cu doi oameni politici, unul actual și celalalt fost ministru, amîndoi animați de același sentiment, ura adversarului, și cuprinși de același foc, acela de-a ajunge fie-care la șefia partidului:

D. Ionel Brătianu, ministru de interne și d. Nicu Filipescu, patronul ziarului „Epoca".

D. Brătianu la o întrunire de mahala, m'a criticat zicînd că am stat la Roma sub frumosul cer al Italiei, pe cînd țara ardea în flacări, și acum cînd poate va fi de apărat un interes al țării, am părăsit postul și vin la trebile interioare, imediat ce s'a făcut un loc vacant, și aceasta fiind-că sunt condus numai de interesul meu personal". Aceste sunt propriile d-sale cuvinte, culese din ziarul „Viitorul", de la 13 Decembrie.

Mai întîiu mulțumesc d-lui Brătianu că, recunoscînd că și fi fost în stare să apăr un interes mare extern al țării, dacă stam la Roma, mă răzbună contra partizanilor și aliaților săi, cari au spus că nu pentru că aveam vre-un merit mi-au încredințat și m'au ținut în acel înalt post, ci pentru că sunt un agitator periculos și incomod de care toate guvernele doreau să scape.

Al doilea, d. Brăteanu, zice că am părăsit postul meu de la Roma, numai pentru un interes personal, acela de a ocupa în Cameră un loc, care s'a deschis. Dar aceasta a fost oare în timp de opt ani singura ocazie de a solicita o asemenea onoare? Și oare pentru prima oară fac politică pentru a avea asemenea ambițiune? N'am mai fost oare îmbrățișat și altă dată de colegiul II al Capitalei și mai ales în opoziția de la 1890, cînd în urma acelei alegeri, guvernul care m'a combătut a căzut după cîte-va zile?

Și oare pentru aceastaași fi făcut un așa de mare sacrificiu? căci, ori-ce s'ar zice, este un sacrificiu să renunțe cineva la liniștea sa, la cerul dulce al Italiei iarna, și la toate avantagiile ce o situație atît de înaltă ca aceea de ministru al țărei în străinătate, îi procură?

Nu astea sunt cauzele care m'au determinat la acest sacrificiu, ci hotărîrea ce am luat mi-a fost impusă de conștiința mea.

M'am crezut dator să fac și de astă dată ceeace am făcut în 1886 sub guvernul bătrînului Ioan Brătianu. Și atunci aveam situația de primar al Capitalei, de avocat la căile ferate, de avocat la spitalele Brîncovenești, situație ce-mi procura cu munca mea și avantaje însemnatate, și cu toate acestea, am renunțat la dînsele, atunci cînd în conștiința mea mi-am zis că ași fi complicele chiar prin tăcere, al acelei direcțiuni occulte care a compromis în ultimele zile guvernul lui Ioan Brătianu, și l'a făcut să degenereze în conrupție și tiranie și în cele din urmă să se prăbușească la 1888 sub blestemul țărei întregi.

Dar de ce nu m'am întors în țară atunci cînd țara ardea în flăcări? zice d. Brătianu, făcînd aluzie negreșit la nenorocita mișcare a țăranilor din 1907. Dar făcut'a oare guvernul apel la mine pentru a'l ajuta și a contribui și eu, ca prieten al țăranilor, la potolirea mai blîndă și în tot cazul, la o represiune mai puțin sălbatică? Nu. D. Brătianu a voit să-și rezerve singur gloria acestei potoliri și, pentru modul cum a făcut'o, eu unul, nu-l invidiez și cred că nici istoria nu'l va trece pentru aceasta la nemurire.

Rămîne chestia dacă, bine sau rău am făcut a renunța la situațiunea ce aveam la Roma și a veni în țară.

Să examinăm:

Că situația exterioară este critică, și că un interes mare extern va fi, poate, de apărat pentru țară? Dar mi s'a părut cert că situația internă e și mai critică, că criza actuală a celor două partide așa zise istorice, dă loc la și mai mari îngrijiri, că în țară este un interes superior de apărat, interesul democrației romîne, baza existenței noastre politice și pentru care în toată viața mea am luptat.

Iată pentru ce am venit.

Bine am făcut? Eu cred că da. In tot cazul, nu recunosc dușmanilor mei, și mai puțin d-lui Brătianu, dreptul de a mă judeca.

Acest drept îl are ţara, opinia publică şi cetăţenii Capitalei, cari prin manifestările lor s'au pronunţat.

Acestea pentru d. Brătianu. Trec acum la d. Filipescu.

Pentru a răspunde la atacurile pasionate şi calomnioase ale ziarului său, am zis la întrunirea de la 14 Decembrie, fără a cita nume, că între patronii acestui ziar este unul cel puţin care nu poate tăgădui a-mi fi zis, că dacă ar şti că mă întorc în ţară pentru a intra în rîndurile lor, m'ar primi cu braţele deschise şi m'ar propune de candidat al lor la col. II al Capitalei.

Credeam că se va ţine cont de această rezervă datorită unei amicii personale, rămasă între mine şi d. Filipescu de cînd am luptat şi am fost închişi împreună la 1888.

M'am înşelat, ura actuală de care este copţinsă contra amicului meu Take Ionescu de l'a nimic nu l'a oprit, şi ziarul Epoca continuă alături cu Voinţa, şi d. Filipescu alături cu vătămătorii, a mă ataca, fără a'şi da seamă că pentru a mă lovi, loveşte în guvernul [illegible] Cantacuzino, în care şi d-sa m'a [illegible] să intru, în bunul meu amic şi colegi din acel guvern, d. Lahovari, care a răspuns în Camera junimiştilor cari mă interpelau, şi în fine chiar în colegul său de astăzi d. Marghiloman, care mi-a propus să primesc postul înalt de ministru la Roma, post la care de bună voe am renunţat.

Atît e de adevărat că ura orbeşte pe om, şi că bine zice poetul în tragedia sa.

„Tu non puoi ragionar, perche hai messo tua ragion nell'iman dell ira!"

In faţa unei asemenea atitudini nu mă mai cred reţinut de nici-o rezervă şi declar în faţa publicului, că personalul Epocei, la care am făcut aluzie în întrunirea de la 14 Decembrie, este însuşi d. Nicu Filipescu.

Primiţi, d-le redactor, o strîngere de mînă amicală. **Nicolae Fleva.**

Modificarea legei de organizare judecătorească

Raportul No. 16.265 din 4 Decembrie 1908, adresat de dl. prim-preşedinte al Curţei de apel din Craiova d-lui Ministru de justiţie, privitor la observaţiile Curţei asupra preiectului de organizare judecătorească.

Domnule Ministru,

In urma adresei d-veastre No. 26.212 şi conform art. 148 din legea organizării judecătoreşti, am convocat Curtea în adunare generală, împreună cu d-nii membri ai parchetului Curţii, la secţia I-a a acestei Curţi, în ziua de 30 Noembrie 1908, spre a-şi da avizul asupra proiectului de lege întocmit de d-voastră pentru modificarea unor dispoziţiuni din legile relative la organizarea judecătorească şi în această zi s'a şi prezentat numărul prevăzut de lege.

Luîndu-se în discuţiune proiectul de lege, Curtea a admis în principiu ca toate instanţele judecătoreşti de ori-ce grad să fie inspectate şi controlate în lucrările lor.

Insă, în ce priveşte persoanele cari ar trebui să exercite acest control, a găsit că este mai nemerit a fi încredenţat d-lui procuror general al Inaltei Curţi de casaţie, care ar putea să exercite toate atribuţiunile cari li se conferă de art. 64 inspectorilor judecătoreşti, afară de „modul cum magistraţii aplică legile", aceasta fiind cu totul de domeniul conştiinţei magistraţilor.

Ca modul acesta credem că ministrul ar fi în măsură să cunoască lucrările fiecărei instanţe judecătoreşti şi nu s'ar atinge susceptibilitatea judecătorilor fiind astfel controlaţi de un magistrat de cea mai înaltă ordine judecătorească.

In ce priveşte consiliul superior pentru magistratură, Curtea admite acest consiliu, nu însă cum este prevăzut în proiect, pentru că acest consiliu astfel cum este compus din trei membri ai Curţei de casaţie şi doui membri ai Curţei de apel din Bucureşti, ar putea fi chemat la un moment dat să judece chiar pe un magistrat al Inaltei Curţi de casaţie şi aceiaşi raţiune este şi pentru Curţile de apel, pentru că se poate întîmpla ca cei doi magistraţi ai Curţei de apel eşiţi la sorţi, mai tineri, să fie chemaţi a judeca pe colegii lor mai vechi în funcţiune, pe un preşedinte şi chiar pe primul preşedinte de Curte.

De aceea, Curtea găseşte mai nemerit ca acest consiliu să se compună dintr'o secţie a Curţei de casaţie pentru Curţile de apel şi celelalte instanţe judecătoreşti şi secţiile unite pentru membrii Curţei de casaţie.

Ast-fel compus, consiliul superior ar prezenta mai multă autoritate şi nu ar atinge întru nimic prestigiul magistraţilor.

In ce priveşte numirile şi înaintările în magistratură, Curtea este de părere să se facă de ministrul de justiţie după listele de presentare, care liste se vor întocmi pentru vacanţele de la Curţile de apel în modul următor: fiecare Curte va prezinta cîte doi candidaţi, dintre cari ministrul va numi pe unul cu avizul conform cu al consiliului superior.

Cu modul acesta, teama că alegerea ar fi vătămată de spiritul de corp, ar fi îndepărtată, avînd ministrul facultatea de a face alegerea din toate listele combinate Curtea opinînd în sensul acesta, găseşte totuşi că trebue suprimat art. 132 din acest proect şi menţinut art. 93 din actuala lege de organizare judecătorească, după care magistraţii inamovibili nu pot fi transferaţi nici chiar prin înaintare, fără voia lor, pentru că este imposibil de admis ca un judecător de Curte să nu aibă legături şi relaţiuni de rudenie în circumscripţia Curţei.

De asemenea, în ce priveşte dispoziţiunile art. 105 din proiect, Curtea n'a fost de părere ca preşedinţii de secţiuni să poată fi numiţi şi din preşedinţii sau prim-preşedinţii de tribunale cari în majoritatea cazurilor au fost prezidaţi de consilierii Curţei.

Curtea exprimă dorinţa ca membrii Curţei de apel şi ai parchetului general să aibă dreptul în caz de retragere pentru limita de vîrstă la o pensie egală cu onorariile lor, dacă vor fi servit la Curtea de apel cel puţin 15 ani.

Asupra art. 203. Curtea este de părere să se menţine dispoziţiunile legii vechi, prin care se dă dreptul la 2 luni de zile concediu membrilor cari compun secţia vacanţei mari, mai cu seamă că prin art. 98 din actualul proect, s'au înmulţit pricinile care trebuesc judecate în timpul vacanţei şi prin urmare judecătorii Curţii, după o muncă de 10 luni în timpul anului, ar avea dreptul la o vacanţă bine meritată de cel mult 2 luni.

Curtea mai este de părere în cazurile prevăzute de art. 208 alin. 2 şi art. 203 din proect ultim alin., ca magistratul care a lipsit mai mult de o lună fără concediu şi acel care în caz de boală a lipsit peste concediul acordat de 2 luni de zile să nu fie considerat ca demisionat sau pus în disponibilitate, de cît după avizul conform al secţiunei Curţii de casaţie.

La ce priveşte art. 34 din actualul proect, găseşte că e mai nimerit ca d-nii consilieri însărcinaţi cu prezidarea Curţilor cu juraţi să fie delegaţi, iar nu aleşi prin sorţi, pentru că se poate întîmpla ca un judecător să cadă la sorţi de 2 sau 3 ori pe rînd şi astfel să fie tot anul la juraţi, pe cînd un altul să nu iasă de loc la sorţi, ceiace nu este drept.

Se mai poate întîmpla ca un judecător din cazuri neprevăzute, fie de boală, fie de interese familiare sau debilitate, să nu poată merge la juraţi, şi atunci cel mai bun apreciator în aceste cazuri nu este de cît primul preşedinte al Curţii sau preşedintele, care sunt în măsură să aprecieze aceste fapte şi să facă delegaţia astfel în cît să nu sufere serviciul.

Asupra art. 148 Curtea este de părere că atît în ipoteza acestui articol cît şi în acele din art. 149, să se acorde un termen de 15 zile de la pronunţare, pentru redactarea hotărîrilor, iar nu de la închiderea desbaterilor.

Şi ca ultimă observaţie a Curţei, domnule ministru, şi pentru un control mai întins asupra tribunalelor, s'ar putea prevede în lege ca judecătorii Curţii însărcinaţi cu prezidarea Curţilor cu juraţi, să fie obligaţi să îndeplinească toate atribuţiunile date prin acest proect inspectorilor judecătoreşti minus fraza «afară de modul cum magistraţii aplică legile»; prelungind sesiunea Curţii cu juraţi cu 2 zile mai mult, în care timp preşedintele Curţii cu juraţi să'şi poată îndeplini această însărcinare, aducînd toate constatările sale la cunoştinţa ministrului.

In ce priveşte poziţiunea grefierilor şi ajutoarelor de grefă actuali, cari nu au titluri de licenţă în drept, este de părere ca ei să fie menţinuţi, fiind un act de dreptate ca aceşti funcţionari după un îndelungat serviciu să nu fie înlocuiţi cu titraţi, de cît cînd s'ar declara vacanţe în mod normal şi astfel ar fi bine să fie adăogat un aliniat la art. 53 din proect, în sensul ca: „grefierii şi ajutoarele de grevă netitraţi cari se vor afla în funcţie la punerea în aplicare a legii se menţin", şi că pentru înlocuirea lor este necesare avizul conform al primului preşedinte sau preşedintelui Curţii sau tribunalului pe lîngă care funcţionează.

De asemenea, Curtea şi-a exprimat părerea ca să se modifice şi art. 54 din proiect în sensul ca să fie clasificaţi grefierii şi ajutoarele de grefă clasa I şi cei fără titlu, dar cari ar avea stagiu şi merite, în baza unui raport motivat din partea primului preşedinte sau preşedintelui respectiv, singurii în măsură a aprecia meritele lor.

Odată cu aceasta am onoare a vă înainta şi petiţia ce mi s'a adresat de ceilalţi funcţionari ai grefei, adică, arhivari, registratori şi copişti, în ziua de 25 Noembrie 1908, înregistrată la No. 14470, spre a o avea în vedere.

Acestea fiind observaţiunile esenţiale făcute proectului de lege ce aţi bine voit a ne adresa, am onoare ale supune cunoştinţei d-voastră.

Primiţi vă rog, domnule ministru, asigurarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni. Prim preşedinte, **G. Orman**

SALOANELE OTELULUI TRAIANU

Duminică 21 Decembrie 1908
ora 2 jum. p. m.

Matineu Musical şi Literar

Organizat în folosul Leagănului „S-ta MARIA" din Iaşi.

Intre orele 5—7 se va dansa

Preţul unui loc 5 lei

Cumpăraţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

Litere-Ştiinţe-Arte

Soluţia!—După informaţiile ziarului, ministrul Haret ar fi declarat celor doi delegaţi ai societăţii dramatice iaşane că după noua organizare a teatrelor—în stare de proiect însă—se va percepe 10 la sută asupra tuturor spectacolelor din ţeară în folosul societăţilor dramatice. Lucrul a mai fost discutat şi ideea nu se ventilează pentru întâia dată. Cu toate aceste ne vine greu să credem că proiectul se va realiza şi nici nu ne pare cu cale de a se face atmosferă în favoarea unei atari soluţiuni, cere numai artistică nu este. Dacă Parlamentul va găsi de cuviinţă că instituţia teatrelor naţionale trebuie sprijinită, va găsi şi mijloacele materiale necesare, fără a scumpi spectacolele în general, impunînd publicului un bir indirect, căci întreprinzătorii vor pune în sarcina publicului suma de 10 lei sută percepută în folosul teatrelor. Dar ideea are încă vreme să fie discutată şi—înlăturată.

*

O veste plăcută pentru admiratorii lui Penel.

Simpaticul artist revine zilele aceste în Iaşi, dar după o scurtă şedere se va reîntoarce în Bucureşti pentru a termina cura. Nu va juca de loc în astuala stagiune,—ci abia în cea viitoare.

*

Din eroare s'a tipărit în numărul de eri fraza „Messina cel mai frumos oraş al Italiei",—în loc de al Siciliei".

*

Notiţa noastră de dăunăzi cu privire la pensionarea artistului Coquelin Cadet la Comedia Franceză a fost incompletă.

Iată cum stau lucrurile. Ziarul „Comoedia" spune că societarii Comediei Franceze au cerut într'o şedinţă ca aputamentele, pe cari le lua Coquelin Cadet să fie suspendate, de oare-ce acest artist n'a mai jucat de mai bine de un an, şi să i se servească pensia, care i se cuvine.

In timpul şedinţei tocmai, d. Jules Claretie, care presida, a primit scrisoarea de la medicii curanţi ai lui Coquelin Cadet, prin care făceau cunoscut apropiata vindecare a marelui artist.

*

Lumea artistă din Florenţa a serbătorit a 80-a aniversare a veteranului artei dramatice italiane Tommaso Salvini.

*

Scriitorul polonez Henric Sinkiewicz a lansat ideea de a se organiza o expoziţiune a tuturor Slavilor, la Cracau, în 1901 cu ocasia aniversării a 500-a de la lupta victorioasă la Grunewald.

*

„Italia fara da sè". Această patriotică deviză a regelui Albert al Italiei e la ordinea zilei. Dar nu numai cu ocazia marilor sforţări ce se fac acuma cu repararea marilor dezastre suferite prin cutremurile de pămînt ci şi în misiuni sociale de altă natură.

Regina Elena, secondată de regina văduvă, Margherita, au întreprins o cruciată în contra modelor femenine extravagante pe care Parisul le impune Italiei şi Romei în special.

Cele două regine luptă pentru întronarea unei mode naţionale italiene, avînd caracterul ei propriu şi frumuseţea ei originală. Ducesa de Aasta, de Genua, princesa Latitia şi altele au aderat la acest proect.

E vorba chiar ca o comisiune de artişti să fie însărcinaţi a elabora planuri de... rochii şi pălării, modele nuoi cari vor fi popularizate de către Regine, princese şi damele înaltei societăţi italiane. Emanciparea de tirania modei pariziane,—iată deviza Italiei moderne şi oficiale.

*

La Paris în „Grand Palais" are loc actualmente o expoziţiune de aparate de zburat. De la cele mai primitive încercări până la ultimele invenţiuni ale lui Wright şi Farman, toate se pot vedea la această expoziţiune.

Informaţii

❑ Corespondentul nostru din Capitală ne-a comunicat zilele trecute, că directorul ziarului *Biserica Romînă* afirmă că a fost invitat să se prezinte la ministerul cultelor, spre a da lămuriri în chestia învinuirelor ce acea revistă le-a adus Mitropolitului Moldovei.

Afirmarea revistei este inexactă, precum dovedeşte următorul comunicat ce-l publică *Monitorul Oficial:*

„In unul din numerele ziarului „Biserica Romînă", care apare în Bucureşti, s'au publicat nişte acuzaţii contra unui profesor de la Seminarul Central, fără însă a se preciza nimic. D. secretar general al ministerului a scris atunci redacţiei numitului ziar, pentru a-i cere să precizeze vre-un fapt concret, neputîndu-se alt fel a se face nici o cercetare serioasă Ca răspuns redacţia s'a mărginit a adresa d-lui ministru o scrisoare necuviincioasă, păstrînd tăcerea asupra lucrului ce i se cerea.

Acum, în ultimul său număr, ziarul în chestie publică această din urmă scrisoare, căutînd să dea scrisoarei d-lui secretar general, pe care nu o publică, un sens pe care nu l-a avut.

Se publică acestea pentru cunoştinţa generală.

❑ Iată telegrama, pe care amicul nostru d. căpitan Gh. Sterea a trimes-o în ziua de 15 l. c. eminentului nostru chirurg, d. d-r. Ernest Juvara, ca recunoştinţă pentru salvatoarea operaţiune ce i-a făcut:

La 30 Noembrie mă simţeam cuprins de umezeala mormîntului. La 1 Decembrie mîna ta măiastră m'a readus la viaţă. Astăzi după 14 zile, în al 56-le an al vieţii mele, simţindu-mă reîntinerit, şi înconjurat de ai mei, în Sanatoriul S-ta Maria, beau un pahar în sănătatea d-tale, şi 'mi permit, şi a distinsei d-voastre familii, rugînd cerul să te ţie şi să te păstreze, scumpe şi neîntrecute mare maistre, pentru alinarea durerilor şi salvarea vieţilor ce eşti menit a le reda încă.

Să trăeşti,

Căpitan, **Gheorghe Sterea**

❑ Şi aseară ca şi astă-zi trenurile au sosit cu mari întârzieri, din cauza gerului.

Trenul de Paşcani a sosit aseară abia la orele 9, adică cu o întârziere de 3 ore, iar cel ce soseşte la orele 11 noaptea a venit abia la orele 1.

Azi dimineaţă trenul de Bucureşti a avut o întîrziere de 2 ore şi jumatate.

❑ Mîine după amiază va avea loc la Teatrul Naţional concertul filarmonic al orchestrei conservatorului.

❑ In astă-seară va avea loc la societatea de gimnastică, sport şi muzică, obişnuita serată dansantă săptămînală.

❑ Astă-seară vor lua vacanţie şcoalele internate din localitate.

Celelalte şcoli vor lua vacanţie Marţi 23 Decembrie.

❑ Mîine va avea loc la Voineşti o vănătoare oficială.

Vor lua parte mai multe persoane din localitate.

❑ De două zile timpul se menţine foarte friguros.

Astă noapte şi azi dimineaţă termometrul a arătat 24° sub zero.

❑ Consiliul de resboiu al corpului 4 de armată va fi convocat din nou, în a doua jumatate a lunei Ianuarie, cînd are a judeca cîte-va procese militare importante.

❑ *Intre liberali.*—Numirea d-lui C. Dafinescu ca inspector şcolar particular a stîrnit a vie nemulţumire între insfitutorii liberali din localitate. Toţi sunt îndîrjiţi contra d-lui Sol. Haliţa—inspector general şcolar, că s'a amestecat pe faţă la această numire.

Aşa d. N. Ionescu e nemulţumit, căci, zice el, lui i se cuvine, locul, ca vechiu revizor liberal exilat în Dobrogia. Iar d. Vartic, care a remas pe dealturi iarăşi strigă, că lui i se cuvine revizoratul de Iaşi prin înaintarea lui N. Ionescu ca inspector.

Bine că sfada e acum la spartul iarmarocului, căci ar fi fost frumos să se fi întîmplat mai de mult.

❑ In episcopia Huşului se află vacante 17 parohii rurale, împărţite după cum urmează:

In jud. Fălciu: Parochia Grozeşti, Podoleni de sus şi Rîsăşti.

In jud. Tutova: Parochia Ciocani, Ruşi, Similişoara, Ciartalom şi Rădeni.

In jud. Vaslui: Parochia Protopopeşti, Trohan, Hîrşova, Ipatele, Rădăueşti, Ivăneşti, Zizinca, Todireşti şi Bîrzeşti.

❑ **Din Bucovina.** — Şcoalele publice din Cernăuţi au fost închise până la 10 Ianuarie st. n. inclusiv, din cauza epidemiei de scarlatină, care bîntuie cu furie de cît-va timp, în toate părţile oraşului.

— In Suceava s'a înfiinţat „Reuniunea învăţătorilor romîni din ţinutul Sucevei. Comitetul acestei reuniuni s'a constituit ast-fel:

Inspectorul Nicu Tarasievici, preşedinte; înv. sup. V. Stanescu, vice-preşedinte: înv. V. Cosmovici secretar la interne; înv. Dumitru Moldovan, secretar la externe; înv. sup. Eugen Botezat, casier; înv. L. Voievidca, bibliotecar şi înv. sup. Nicu Donisă, Amf. Ţurcan şi Ioan Barbier, membri fără funcţie.

Controlori au fost aleşi: înv. sup. Eug. Avram şi înv. Ioan Renţ.

— Conducătorii partidului naţional romîn creştin social au amînat scoaterea ziarului ce'l plănuise pentru a apărea astăzi, din cauza angajamentului partidului în campania electorală.

Ziarul va apărea probabil la sfîrşitul lunei.

— D-nii Aurel Mironovici, Teofil Ivanovici, şi Mihail Veloşenco au fost numiţi administratori silvici, primul la Cernăuţ, al doilea la Vatra Moldoriţei şi al treilea la Hardeggtal.

❑ Alegerile consiliului general de Constanţa efectuate de curînd sub teroarea satrapului Vîrnav, au fost contestate.

Consiliul permanent superior găsind contestaţiile întemeiate şi-a dat avizul pentru casarea acelor alegeri.

❑ Consiliul administrativ permanent, dezautînd chestiunea lucrătorilor străini cari vin în ţară pentru cultura zarzavatului, şi-a dat avizul ca ei să fie îndatoraţi să obţină autorizarea consiliului comunal în privinţa modului lor de şedere şi să plătească taxa pentru strajă.

Servitorii lor cu simbrie nu vor fi îndatoraţi să obţie asemenea autorizare, dacă au acte de angajament făcute prin autoritatea competinte romînă. Ei vor fi însă obligaţi să plătească taxa de strejuire.

Ministorul de interne va pune în vedere prefecturilor această dispoziţiune a consiliului administrativ permanent.

❑ Direcţiunea generală a serviciului sanitar a trimis o circulară medicilor primari de judeţ din întreaga ţară, punîndu-le în vedere să zestrea infirmeriilor, acolo unde nu sunt infirmerii permanente trebue depozitată la spitalele cele mai apropiate, dîndu-le în păstrarea medicilor de spitale respectivi, cari, la cererea medicilor, vor fi obligaţi să le elibereze imediat.

❑ Astă-zi a avut loc inaugurarea brutăriei Cooperative „Nicolina" situată în strada de Sus 168 fostă Szackmary.

Serviciul religios a fost oficiat de preotul Popescu, apoi d. preşedinte Apostol institutor a ţinut o cuvîntare, la care dl. X. Eraclide ajutor de primar respunde felicitînd pe iniţiatori.

❑ In sala teatrului Sidoli se reprezintă astă seară Sămbătă 20 Dec. un splendid propram la cinematograf precum şi o noutate pe arena tearului de varietăţi. Debutează Roberti spaniolul echilibrist—cîntăreţ, o specialitate artistică absolut nouă pentru leşeni.

Miss Claire şi fenomenalii indieni fraţii Kadry, mai rămîn în oraşul nostru, pînă mîni ei se reîntorc la Bucureşti unde au fost reangajaţi la Teatrul Bulevard pentru un lung ciclu de reprezentaţii.

Reamintim cetitorilor că programul cinematografului de astă seară cuprinde scene foarte interesante în toate genurile artei cinematografice moderne.

Mîine Duminecă două reprezentaţii. La 3 ore ziua Matineu cu preţurile pe jumatate la toate locurile, seara reprez. cu preţurile obişnuite.

Reprezentaţiile viitoare reîncep Joi 25 Decembrie a. c. cu program nou. In tus-trei zile ale Sărbătorilor Crăciunului vor avea loc matineuri la 3 ore ziua, cu preţu pe jumătate şi serile reprezentaţii obişnuite.

DIVERSE

— Comitetul corporaţiei „Progresul" din localitate, organizează pentru seara zilei de 6 Ianuarie 1909, un frumos *bal familiar*, al meseriaşilor, în sala societăţei de gimnastică „Turn-Werein" din strada Gîndu.

In acest scop, s'a lansat invitaţii speciale, şi se fac pregătiri deosebite, pentru ca reuşita morală a acestui bal să fie desevîrşită, spre a fi dovadă de modul demn, cum ştiu meseriaşii a-şi alege petrecerile lor.

— Poliţia din Capitală a cerut poliţiei noastre prinderea şi arestarea potemchinistului Vasile Polencenco, dispărut din comuna Roşu, judeţul Ilfov.

— A fost arestat individul Neculai Boboc, supus austriac, care a furat mai multe lucruri de la Elena Vasiliu, din strada Zugravilor.

— Cu ocazia sezonului de iarnă, salonul de mode al d-rei Elena Deleanu, din strada Veche No. 27, a pus la dispoziţia onor. sale clientele, modelele cele mai nuoi.

— Societatea comercianţilor romîni din oraşul şi judeţul Iaşi a organizat un frumos bal sub patronajul d-lui X. Eraclide ajutor de primar în localul Circului Sidoli pentru ziua de 6 Ianuarie 1909.

— In seara a doua de crăciun are loc balul societăţii funcţionarilor de la tramvay, iar în a treia, la 27 Decembrie, balul societăţii Moldova,—la teatrul Pastia.

PROCESUL MILITAR

Ascultarea celorlalţi martori,—Un incident.—Rechizitorul.—Pledoariile.—Şedinţa de astăzi

Procesul militar ce se judecă înaintea consiliului de răsboiu al corpului 4 de armată, a continuat până la orele 9 seara.

După locot. Neculai Macri, s'a ascultat pe martorul căpit. Lupaşcu din Roman.

D. *căpitan Lupaşcu Al.*, spune că cunoştea pe acuzaţi înainte de această afacere; arată apoi că orice ofiţer avea nevoie de bani, Rozescu le dădea.

Declară că nu juca nici un joc şi ducea un trai foarte modest. Convingerea d-sale e că Rozescu e un om cinstit şi nu e capabil să-şi însuşească bani streini.

Lipsind martorul d. general Pavlov d. Stroja, apărătorul locotenentului Rozescu, ridică un incident de amînarea procesului pentru motivul că d. general Pavlov e unul din cei mai importanţi martori ai d-lor.

Roagă pe onoratul consiliu ca în luminata lor judecată să amîe procesul, căci din contra îi priveză de cel mai larg drept ce-l au de a se apara.

D. *comisar regal special* loc. col. Băltăceanu, cere respingerea incidentului pe motiv că făcîndu-se apelul nominal, apararea a renunţat la d. general Pavlov, cu condiţia că dacă se va întîmpla să vină în timpul desbaterilor procesului, să fie ascultat.

D. *Alex. Bădăreu*, din partea maiorului Ciocasan, combate incidentul rîdicat de apărătorul lui Rozascu pe baza art. 367 care zise că în nici un caz un proces nu se poate amîna dacă s'a intrat în desbateri ascultîndu-se macar primul martor şi cere respingerea incidentului căci în caz de amînare ar urma ca instrucţia orală ce s'a făcut azi, să se reînceapă din nou.

D. *locot. Cantuniari*, cere şi d-sa respingerea incidentului pe acelaş motiv ca şi d. Bădăreu.

D. *comisar regal special* cere încă odată respingerea incidentului, de oare ce d. general Pavlov e chemat nu ca martor ci ca informator.

Consiliul se retrage şi după o deliberare de 15 minute, cu unanimitate, respinge incidentul.

Mai fiind doi martori de ascultat ai miorului Ciocazan, acesta declară că renunţă la ei.

D. Preşedinte, general Pressan, dă cuvîntul comisarului regal special.

D. *lt.-colonel Băltăceanu.* Susţinîndu-şi rechizitorul spune că e regretabil cazul de azi, căci, doi ofiţeri, unul superior şi altul inferior leagă intimitate între ei şi pentru care se comite falşuri în scripte şi defraudări de bani.

Acest caz se petrece între şef şi subaltern. Incă din anul 1906 cînd adjunctul Ciocazan e mutat la Roman, prin diferite scrisori cere de la inferiorul seu sume de bani, atrăgîndu-i însă atenţiunea să nu-i ia din casa manutanţei. Cere apoi diferite servicii contabilul Rozescu care ia din casă diferite sume care se întrebuinţau pentru şef. Lucrurile se petrec astfel până la 9 Mai cînd s'a făcut inspecţia inopinată a colonel Georgescu. Adjunct Ciocazan auzind de sosirea acestuia în garnizoană trimete şi anunţă pe Rozescu.

Acesta ştiind că are lipsă în casă caută să şi le acopere. Arată cum Rozescu se duce şi împrumută bani din mai multe părţi pentru a complecta dificitul, făcînd faţă la inspecţie. Arată apoi că falşurile s'au comis la 9 Mai şi deci care era interesul adjunct Ciocazan să-i gireze poliţi şi să-i înlesnească împrumuturi pentru a-şi acoperi lipsurile? Deci falşurile sau comis de Rozescu, cu toleranţa adj. Ciocazan.

Arată apoi că Rozescu a mai fost dat judecaţei odată, cînd prin ce împrejurări nu ştie, a scapat si chiar în memoriul seu e notat reu. Falşurile s'au descoperit în timpul cînd adj. Ciocazan îşi facea o pedeapsă disciplinară la Iaşi şi negreşit că rezultatul acestor falşuri va fi un proces pentru stat cu furnizorii şi sigur că statul îi va despăgubi.

Examinează apoi falşurile şi reiesă o sumă totală de 13000 lei. Adj. Ciocazan zice că a raportat cazul generalului. De ce atunci a ascuns falşurile lui Rozescu la inspecţie? Si ca justificare a acestor sume, Rozescu zice că le-a împrumutat pe la ofiţeri, deci el manipula banii manutanţei cu învoirea lui Ciocazan. Rozescu se face deci vinovat de art. 250 c. p. m. 157 c. p. com. 258 c. p. m. şi 288 c. p. com. cere deci aplicarea acestor articole precum şi despăgubiri civile.

Cît priveşte pe adj. Ciocazan el e pasibil de art. 47 c. p. com, 157 c. p. com. şi art, 258, 256 şi 157 c. p. m. Cere aplicarea acestor articole.

După d-sa presidentul dă cuvîntul apărărei.

Locot. Rozescu, luînd cuvîntul se apără desvinovaţindu-se în mare parte de sumele de care e acuzat.

Mai vorbeşte d. Stroja.

D. Alex. Bădareu luînd cuvîntul zice că apărătorul lui Rozescu a făcut în mare parte aparea lui Ciocazan în cît sarcina sa e uşurată.

In acest proces e drept că e o mare confuzie pentru că s'au exagerat lucrurile. D. comisar regal special afirmă că adj. Ciocazan a făcut fapte reprobabile fără însă ca d-sa să examineze dacă există ceva în acuzarea ce o face şi dacă Rozescu v-a lămurit pe dv. că la 9 Mai nu se făcuse nici un falş, atunci eu am de răspuns un singur lucru că am distrus o chitanţă de 360 lei ce era deja achitată? Şi dacă Ciocazan l'a provocat, atunci e complice cu Rozescu, iar dacă l'a tolerat atunci cum e agent provocator? D-sa dovedeşte, că Adj. Ciocasan nu e agent provocator, de oare ce nu i-a dat ordine nici odată să cumpere făină etc. Cu pretinsele falşuri din Mai ele nu sunt puse în socoteala lui, dar el se face respunzător pentru cele din 3 August pentru că le-a tolerat? Arată apoi cum era firesc lucru ca Ciocazan fiind mutat la Roman şi fiind strîmtorat trebuia să ceară asistenţa cui-va şi a cerut pe a cea a lui Rozescu ca unuia ce avea să-i fie şef. Şi fiind-că armata noastră n'a ajuns încă la desvoltarea armatelor streine, unde ofiţerii în mare parte sunt recrutaţi din clasa bogată, cu o rentă mare, de aceia e firesc lucru ca ofiţerii să caute a se împrumuta.

Mai departe d-sa analizează diferitele bileţele şi scrisori prezentate de Rozescu pentru dovedirea unor pretinse sume de bani ce afirmă că are de luat de la Ciocazan, şi demonstrează că din ele nu rezultă uici o obligaţiune. Ar fi o mare nedreptate, spune d-sa, ca un ofiţer superior, cu un memoriu aşa de frumos şi numai pentru faptul că a dat de un ofiţor rău şi cu care nu era în relaţiuni de intimitate, să fie pedepsit dînsul pentru faptele inferiorului său. Penaliceşte deci nu are nici o respundere şi ca judecată imparţială, cere un verdict de achitare.

Şedinţa se suspendă la orele 9 şi 10 m. amînîndu-se în continuare pentru a doua zi la orele 8.30.

*

Şedinţa de azi Sîmbătă

Şedinţa se deschide la orele 8 şi 40 a. m., cînd presidentul consiliului, d. general Pressan, dă cuvîntul d-lui locot. Al. Cantuniari, apărătorul maiorului Ciocazan.

D. Locot. Cantuniari, zice că are absolută convingere că apără un nevinovat şi pentru că inferiorul trebue să ia apararea şi a superiorului seu în acest scop, a solicitat aprobarea d-lui General Comand. al Corp. 4 Armată, care i-a aprobat.

Analizează toate acuzaţiunile d-lui Comisar Regal: — Camaraderia — trebue să existe pe buza dragostei reciproce între şef şi subordonat.

Dar, superiorul a luat bani de la inferiori?

Nu de la inferior, ci de la manutanţa a cărui şef era.

In schimb însă, verifica bine manutanţa şi zic aceasta bazîndu-mă pe actele din dosar. Mai este o întrebare, de unde avea bani ca să ducă lux d. Maior Ciocazan? A avut 5608 lei, cînd a fost mutat la Roman şi justific în faţa Dv. de unde se vede că în această sumă nu întră, căci nu a luat nici o sumă de la Manutanţă.

D. Comisar Regal mai spune: De ce l'a tolerat pe Rosescu? Ce interes avea de-a acoperi lipsurile. Adevăratul mobil: Respunderea solidară bănueşte cont. art. 14 din Reg. de A-ţie. Mai suntem acuzaţi pentru ce Maiorul Ciocazan n'a dedus sumele de la portofoliu? Aci sunt multe de spus, cu toate acestea din cauza respectului ce am faţă de Dv. vă pot spune numai atît: „Nu mă pot feri bine de.....“.

Altă chestiune: că maiorul Ciocazan ascundea falşul?

Dar vedeţi în dosar fila 18, în care d. general Pavlo, printr'un raport către Corp de Armată arată că a primit dese reclamaţiuni de la maiorul Ciocazan în privinţa modului cum Rozescu administrează fondurile băneşti ale manutanţei. In privinţa poliţei date pe cuvînt de onoare — vă declar că o găsesc bună, pentru că scopul era de a salva un nenorocit, a se salva pe sine pecuniar şi prestigiul instituţiei, — în schimb însă ia contra-dovadă de la Rozescu ca să se ştie că suma e pentru Rozescu şi apoi mai era rugat şi de Adm. I Lates, care era amestecat în chestii financiare cu Rozescu şi se temea ca să nu peardă bani.

Discută apoi punctele din ordonanţa definitivă, pe care le combate.

D. Cantuniari cere un verdict de achitare.

După d. loc. Cantuniari, ia cuvîntul d. căpitan Stroja apărătorul loc. Rozescu, arătind inexactitatea falşurilor şi sumelor de care e acuzat clientul d-sale. Cere achitarea.

Şedinţa se suspendă la orele 12 urmînd a se continua la ora 2 p. m.

*

Şedinţa se deschide la ora 2 p. m. cînd se dă cuvîntul d-lui Vespasian Pella, apărătorul d-lui Ciocazan. D-sa zice că o imperioasă datorie, acum cînd dezbaterile sunt aproape terminate, să mulţumească consiliului pentru imparţialitatea cu care a condus procesul.

Sunt trei delicte de care e acuzat Ciocazan: 1) agent provocator de deturnare de bani 2) abuz de putere şi 3) distrugere de acte private. Zice că primul delict nu poate forma obiectul unei discuţii serioase căci această imputare a survenit cînd Rozescu a fost chemat să justifice delapidările sale. Cei însărcinaţi cu instruirea faptelor lui Rozescu, au ajuns la concluzia numai asupra unui singur fapt imputat lui Ciocazan, anume distrugerea unei chitanţe de 2400 lei.

Această afirmare a lui Rozescu nu poate fi crezută pentru că nu aduce nici o dovadă în sprijinirea acestei afirmări. Ce remîne atunci?

Al doilea act distrus e de 360 lei. Dar şi despre acest act, Rozescu nu dovedeşte cu nimic afirmarea sa.

Asupra delictului de abuz de putere prevăzut la art. 157 c. p. zice că Adj. Ciocasan nu poate fi făcut respunzător, cît nu a exercitat nici o presiune, sau constrîngere asupra lui Rozescu.

Spune că ori care va fi verdictul, nu va şovăi nici un cuvînt, avînd toată încrederea în judecata ce au făcut-o.

Cine poate poate spune că Ciocazan ştia de faptele comise de d. Rozescu pînă la 9 Mai? Isuşi, Rozescu a declarat că d. Ciocazan n'a ştiut absolut nimeni.

Arata împrejurarea cum Rojescu venind, după inspecţie, la Ciocazan şi spunîndu-i că are lipsa în casă, îl roagă se constrngă pe maiorul Moscu să-i achite 3500 lei ce-i împrumutase, acesta a fost nevoit să gireze o poliţă lui Moscu cu care a luat de la Guriţă, 3500 lei. Cu ce sa făcut deci vinovat Ciocazan? Pentru că a girat poliţa.

El a făcut aceasta pentru că să acopere lipsa făcută de Rozescu în casa manutanţei.

Termină cerînd achitarea maiorului Ciocazan.

Ultime informaţii

❑ M. S. Regele a subscris 10.000 lei pentru victimele catastrofei din Italia de Sud.

❑ Camera de meserii se va întruni luni 22 Decemarie, ora 7 jum. seara, în şedinţă ordinară.

❑ **Explozia de la fabrica „Moldova“.** O nenorocire, provocată prin marea imprudenţă a unui mecanic, s'a întîmplat astă-zi la orele 12 şi jumatate, la fabrica „Moldova“, din şoseaua Naţională.

Şeful mecanic Nagel, apropiindu-se de rezervorul cu benzină, pentru a constata cantitatea aflătoare acolo, s'a servit de un chibrit pentru a vedea mai bine şi natural că explozia s'a produs imediat, rănind pe Nagel, pe un lucrător şi pe magazinerul Bercovici, cari au fost transportaţi la spital.

Din fericire cantitatea de benzină din rezervoriu era foarte mică, căci alt-fel am fi avut de înregistrat o nenorocire foarte mare.

D. procuror Scarlet a fost la faţa locului şi a încheiat cuvenitul procesverbal.

❑ Tribunalul Botoşani a confirmat mandatul de arestare emis contra d-lui Adolf Weintraub, acuzat că ar fi violat pe fata Sofia lui Nicolae a Zoiţei.

Weintraub a întrodus opoziţie la Camera de punere sub acuzare.

❑ Primarul comunei Galata a înştiinţat parchetul că aseară a fost găsit strangulat într'o şură, de la fabrica de cărămidă Teitler, de lîngă „Manta Roşie“, un individ necunoscut, în etate cam de 60 ani.

S'a orînduit o anchetă.

❑ De cîte-va zile s'au ivit în oraş nişte pungaşi, care în fie-care noapte fură mînerele şi clampele de pe la uşele magasiilor.

Se crede că ar fi o nouă bandă de minori care operează.

❑ La tribunalul secţia II-a s'au terminat ieri desbaterile în procesul intentat direcţiei generale a C. F. de erezii lui Stîngaciu, care a fost ucis cu prilejul deraiărei de la Sîrca.

Tribunalul se va pronunţa la 23 c.

❑ Suntem informaţi că d. colonel Cernătescu, comandantul regimentului Vlaşca No. 5 va fi în curînd mutat ca director al personalului la ministerul de Resboi, în locul d-lui colonel N. Săulescu, care va trece comandant al regimentului Vlaşca, pentru a-şi face stagiu la trupă, prevăzut de noul regulament al legei de înaintare în armată.

❑ Un grup de lucrători constructori au luat iniţiativa formărei unei societăţi de meseriaşi din această breaslă în scopul formărei unei case de economie, şi mai ales a luării de intreprinderi de construcţiuni.

Pentru aceasta meseriaşii constructori sînt convocaţi pentru ziua de 26 Decembrie a, c. la locuinţa meseriaşului Gh. N. Luchian din str. Săvescu No. 14 spre a hotărî în mod definitiv înfiinţarea societăţei.

Meseriaşii din provincie sînt şi ei primiţi la această şedinţă şi vor putea lua parte fie în persoană, fie prin adevăr înscris.

❑ Avocatul Dalban din Bacău a contestat pe avocatul Rei, alegător' în colegiul I de Senat, pe motiv că d. Rei n'ar fi cetăţean romîn.

Curtea secţia I, a admis astă-zi contestaţia d-lui Dalban.

❑ Tribunalul şi Curtea de Iaşi iau vacanţă de astă-zi şi până la 2 Ianuarie.

❑ Cele cîte-va contestaţii electorale rămase nerezolvite se vor judeca în zilele de 3 şi 12 Ianuarie.

❑ Luni se va efectua la Piatra balotagiul colegiului I de Senat.

Tustrei candidaţii vor lupta.

Universitare. — Prelegerea de arheologie, de astă-zi Sîmbătă a fost suspendată de d. profesor Teohar Antonescul, cari nu 'şi va relua cursurile de cît după vacanţă.

— La cursul de unire între facultăţi, ţinut astă-zi, d. profesor Găvănescul va trata Psihologia compactă în legătură cu problema întinderei sufletului în natură.

❑ **Un manifest.**—Comitetul executiv al partidului conservator-democrat din Neamţ, hotărînd să menţie candidatura d-lui profesor dr. Toma Ionescu, la balotajul de Luni, adresează alegătorilor colegiului de Senat, următorul manifest:

Atunci cînd am luat parte la campania alegerei de la 15 Decembrie cu o organizare atît de nouă în judeţ şi cu un candidat străin de localitate, dar un om de valoare, am luptat cu încredere în conştiinţa şi energia voastră.

Campania noastră a fost o campanie dusă în numele unei idei. Am făcut apel la inima şi conştiinţa alegătorului, n'am exploatat nici interesele nimănui, n'am ameninţat în numele puterei ce va reveni partidului conservator - democrat, n'am speculat părţile slabe ale firei omeneşti, nici nevoile nimănui.

Am voit să curăţim atmosfera luptelor politice şi să inaugurăm un nou sistem politic prin care să regenerăm şi obiceiurile şi oamenii.

Suntem fericiţi să vedem că în faţa unei campanii dusă pe baza unei idei şi a meritului, inteligenţei şi muncei, colegiul I de Senat din judeţul Neamţ, căruia i s'adusese ultrajul că este rînd pe rînd zestrea junimiştilor şi a liberalilor, a zdruncinat din temelii singura citadelă junimistă din ţară, şi a arătat toată slăbiciunea unui partid sfîşiat de pofte, cum e partidul liberal prin balotajul de Luni.

După o campanie de şase zile colegiul I de Senat a dat o satisfacţie preţioasă partidului conservator democrat, a cărui existenţă era tăgăduită cu îndîrjire pentru care v'aducem omagiile şi mulţumirile noastre călduroase. Aceasta este un semn că putem să ne prezentăm cu încredere în sprijinul vostru la balotajul de la 22 Decembrie.

Am hotărît să menţinem candidatura d-lui dr. Toma Ionescu la balotaj. In numele partidului conserator democrat, în numele datoriei ce avem ca cetăţeni, s'asigurăm judeţului Neamţ toate forţele politice de care are nevoe pentru a progresa, facem un apel călduros la toată energia voastră pentru triumful candidaturei noastre.

Vă găsiţi într'un moment în care sunteţi chemaţi s'alegeţi între un trecut de sclavie politică, menţinută priu exploatarea intereselor fie-cărui şi între un viitor de libertate politică în care împlirea datoriei va consacra valoarea drepturilor; în care munca cinstită şi rodnică, va înălţa pe fie-care acolo unde va putea munci pentru meritul lui şi folosul tuturor.

Suntem siguri că fără codire veţi arunca un trecut de umiliţi, pentru un viitor de independenţă în care nimeni nu va mai trăi din calculile, altora ci prin propriul seu drept şi barbatul ilustru a cărui candidatură o sprijinim cu entuziasm, va fi ales senator al colegiului I-iu de Neamţ,

Aşteptăm cu încredere hotărîrea voastră.

Comitetul executiv conservator-democrat.

❑ **Pentru săraci.**—Au mai subscris pentru săracii comunei Iaşi:

Suma din urmă	218 lei
Casa de Bancă M. Wachtel	50 „
X.	3 „

Ultima Oră

Bucureşti, 20 Decembrie.

Interview cu d. Take Ionescu

Bucureşti.—«Adevărul» publică un interview cu d. Take Ionescu, în chestia alegerilor. Şeful partidului nostru a declarat că nu-l surprinde cartelul.

D. Take Ionescu a declarat că are absolută certitudine că mîine vor birui candidaţii conservatori-democraţi.

Starea sănătăţei d-lui D. Sturdza

Bucureşti.—D. Bianu a comunicat astă-zi la Cameră d-lui Ionel Brătianu ştiri foarte triste despre mersul sănătăţei d-lui D. Sturdza.

In cercurile liberale se asigură că M. S. Regele va da curs încă înainte de Ianuarie demisiei pe care primul ministru I-a înaintat-o înainte de plecarea sa în străinatate.

Pentru victime

Roma.—Papa Piu X a dat un milion de lire pentru victimele groaznicei catastrofe din Italia de Sud.

Catastrofa din Italia

—*Roma.*—**Pînă acum au fost înmormîntate 40 mii victime.**

La Vatican şi la palatul regal s'au instalat paturi pentru supraviţuitorii catastrofei.

CONSFĂTUIREA MAJORITĂŢILOR

Bucureşti. — Cînd vă telefonez are loc o consfătuire a majorităţilor.

Se discută starea precară a guvernului şi eventualitatea unei retrageri, accelerate prin plecarea d-lui Sturza.

Teroarea din Romanaţi

Bucureşti.—Din Caracal vine ştirea că în vederea alegerei colegiului III de deputaţi să exercită cea mai mare teroare. S'a adus armată pentru a se împedica pe ţarani a veni la vot.

Vacanţă parlamentară

Bucureşti.—Camera şi Senatul au luat vacanţă de astă-zi şi pînă la 12 Ianuarie.

Evidenţa cartelului

Bucureşti.—Astă-zi la Cameră d. Ionel Brătianu a fost văzut alături de d. Nicu Filipescu, împreună cu d. Emil Petrescu, consfătuindu-se asupra teroarei pe care s-o exercite mîine cu ocazia alegerei.

Consfătuirea carteliştilor a durat mai bine de o oră.

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foşti elevi a cassei Tuffli

CABINETUL DENTISTIC

— CHIRURGICAL ŞI TECHNIC —

D-rii med. H. şi M. Pekelman

(2 săli de operaţie)

— *Strada Alexandri No. 3* —

Se efectuează *ori-ce operaţiuni privitoare la chirurgia dinţilor*: Vindecarea radicală a fistulelor dentare, regularea dinţilor strîmbi, extracţiuni absolut nedureroase; plombe de porcelană arsă; plombe de aur plastice şi turnate, etc. etc.

Precum şi *cele mai moderne lucrări de proteză dentară:* coroane şi punţi de aur fixe, piese cu plăci de aur, dinţi cu şurubi; etc.

ANUNCIU

Fiind în măsură a procura pentru muncile agricole ori-ce număr de muncitori străini şi avînd concesiunea din partea Statului Austriac, ceia ce inspiră destulă garanţie pentru d-nii agricultori cum că angajamentele luate, vor fi executate cu punctualitate şi avînd în vedere că sunt mai mulţi, cari cutrieră ţara fără a avea o prealabilă autorizaţiune, ceia ce ar putea mişcura încrederea ce domnii agricultori o pot pune în concesionarii. Statului vecin, vă rugăm să bine voiţi a vă adresa numai subsemnatului, singurul care vă poate servi cu deplină încredere.

Condiţiunile şi preţurile cu cari se pot aduce muncitori le ţinem la dispoziţiunea d-voastră de îndată ce veţi bine voi a ne înştiinţa.

Cu deosebită stimă

LEON BINDERER

Iaşi.—Str. Seulescu No. 1.

Anunciu

Se aduce la cunoştinţa generală, că de la 23 April 1909, se va da în chirie **Otelul Naţional** (Zoller) cu parte din mobilierul său, situat în oraşul Dorohoi strada Grigori Ghica V. V. No, 26

Amatorii de a lua în chirie acest otel, se poate adresa pentru ori ce informaţiuni, atît la oficiul Creditului Urban în Iaşi cît şi la reprezentantul seu din Dorohoi, d. avocat Ernest Canano.

DIRECŢIUNEA

ATENŢIUNE!!

DROJDIE PROASPĂTĂ

se găseşte zilnic

la Depoul de Făină

— ANA CLECNER —

No. 36 Str. Anastasie Panu No. 36

lîngă magazinul de coloniale Leon Kleiner

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

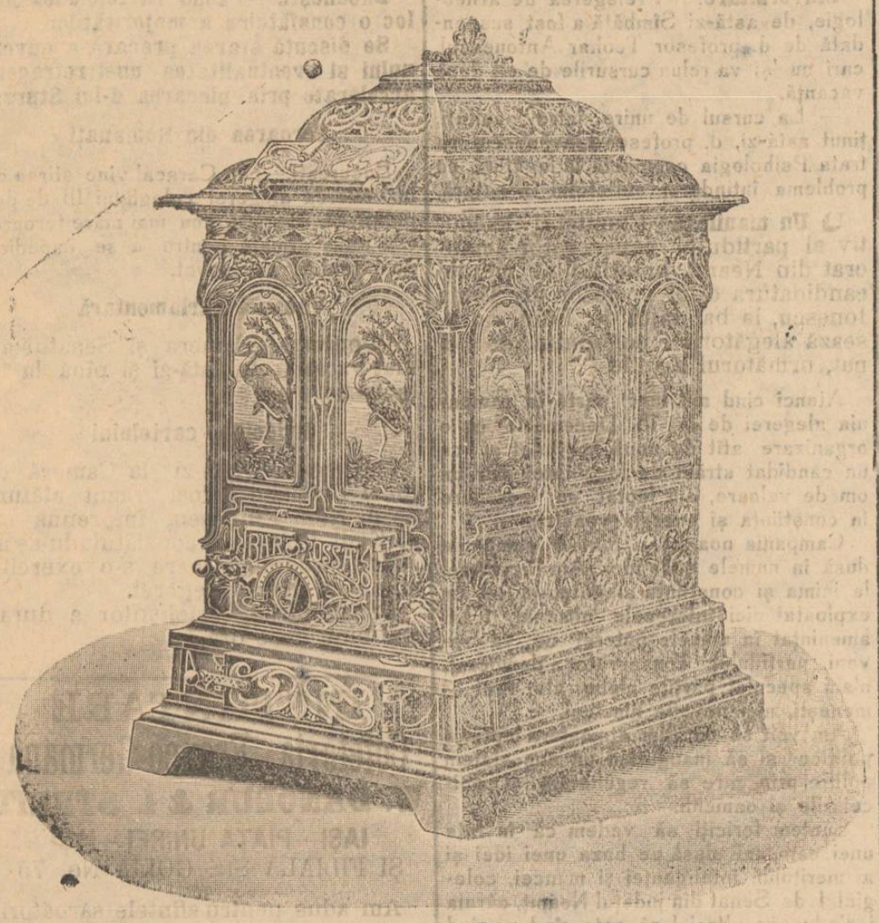

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, OMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterno-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidenei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian
— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sft. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicia cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 615 — Marți 23 Decembre 1908

Succesul nostru: Inima țerii bate pentru noi

In procesul ce se urmează între cele trei partide, Țara, prin județele ei, a fost chemată să se pronunțe rînd pe rînd: Moldova și Oltenia s'au pronunțat pentru partidul Conservator-democrat și ieri Muntenia, prin capitala țerii, s'a pronunțat tot pentru acest partid.

Colegiul cel mai reputat prin guvernamentalismul seu a fost chemat să aleagă între cei nouă candidați, dintre cari șase, cu o nerușinare uimitoare, s'au dedat la cele mai cumplite urgii și presiuni.

Brătienii—ciocoi noi—au dat mîna cu ciocoii vechi și de la nimic nu s'au dat în lături spre a reinvia acele vremuri rușinoase, cari au patat cu sînge ultimii ani de guvernare a lui Ion Brătianu.

In mijlocul celor mai odioase presiuni s'a efectuat alegerea de eri si cu toate acestea, rezultatul este zdrobitor pentru guvern și cartelați, precum înseamnă, pentru partidul conservator-democrat cea mai înălțătoarea iruință politică, pe care istoria neamului o cunoaște de 50 de ani încoace.

Căci, cu toate nelegiuirile sevîrșite de agenții regimului nefast pentru a înăbuși sentimentul de dispreț, pe care alegătorii colegiului al doilea de Cameră din Capitală, îl poartă nefastului guvern, candidații partidului conservator-democrat au reușit să adune în jurul stindardului partidului nostru, cel mai mare număr de voturi.

Ast-fel Nicolae Fleva a întrunit 1223 voturi; d. Barbu Păltineanu 1058 și d. I. Th. Florescu 1049; din candidații liberali: Dimitrie H. Tudorache 1005; I. Cezărescu 991 și dr. Buicliu 844; candidații Carpiști d. Deșliu, 1013; dr. Leonte 934 și Dobrescu 995.

Candidații conservatori democrați au avut deci în total 3330 de voturi; candidații carpiști 2942 de voturi și candidații liberali 2840 de voturi.

Din acest rezultat total se degajează din nou aceiași mare învățătură anume: că partidul liberal și la București a remas în urma partidului nostru, a avut 100 de voturi mai puțin chiar decît partidul carpist și deci este un partid împotriva căruia se deslănțue cea mai mare ură, din cauza politicei pe care Brătienii o fac în detrimentul tuturor claselor sociale ale țării și tuturor instituțiunilor Statului.

De cînd suntem partid aparte, sub șefia celui mai democrat fiu al țerii, de multe-ori ne-am măsurat puterile cu celelalte două partide, cari neagă dreptul nostru de a fi partid și cari s'au dedat la nerușinate cărdășii spre a desființa partidul conservator-democrat.

De atîtea ori însă am sfărâmat asociația, am rezbătut în mijlocul vijeliei, a minciunei și a celor mai odioase calomnii—și am învins.

Și de cîte ori învingem nu putem uita, că de la Iași a pornit mai întâi voința țării, cînd în ziua de 9 Martie 1908, cel mai important colegiu al țării, a zis, prin voturile ce le-a întrunit Gheorghe Lascar, că partidul conservator-democrat trebuie să meargă înainte în interesul însuși al țării.

Țara are înaintea ei trei partide: partidul liberal, minat de diversele sale nuanțe, intre cari cea anarhistă are preponderență, se află în plin proces de prefacere.

Partidul Carpist a fost și a remas un partid îndepărtat de nevoile țării, care nu poate exista de la sine stător, ci numai din miluire.

Și țara, pe care nevoile și grelele evenimente, prin care a trecut, au luminat-o—și-a dat seamă de această situație: ea manifestează cu ori-ce prilej contra partidului liberal unit cu cel carpist și să pronunță pentru partidul cu adevărat democrat, care dorește ca echilibrul să fie restabilit prin legi cumpănite și acel partid este condus de Take Ionescu.

De cîte ori acest partid va învinge, de atîtea ori prietenia colectivisto-Carpistă se va afirma mai violentă contra noastră și de atîtea ori vom învinge mai cu succes.

Așa a fost și eri în București: glasul Capitalei a fost glasul țerii întregi; conștiința acelora, care au pus eri în urnă numele candidaților partidului conservator-democrat, a fost și conștiința țerii întregi.

Triumful de eri înseamnă triumful definitiv al partidului nostru, înseamnă consacrarea lui definitivă ca partidul diriguirei de mîine, în care țara pune toate speranțele de care sufere.

Trăiască alegătorii Colegiului al doilea din Capitală! Trăiască partidul conservator-democrat, care, la balotajul de Dumineca viitoare va lupta și învinge în mod efectiv.

N. Fleva	**1223**	**voturi**
I. T. Florescu	**1049**	**„**
Barbu Păltineanu	**1058**	**„**

D-r Buicliu (liberal)	844	voturi	M. Deșliu (carpist)	1013
I. Cezărescu	991	„	Dr. Leonte	934
D. H. Tudurache	1005	„	C. Dobrescu	995

Cumpărați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

EUROPA IN 1908

Articolul lui Max Nordau.—Evenimentele anului. — Filosofia istoriei.—In plină revoluție.—Europa de eri și de azi.—Turcia nouă.—Iluziile Bulgariei.=Secretul unui succes.—Ungurii politiciani. Ungur-antimaghiar.

Ca în toți anii cunoscutul scriitor și critic Max Nordau trece în revistă—prin foiletonul ziarului Neue Freie Presse—principalele evenimente politico-sociale ale lumei în decursul anului expirat.

Nordau nu se mulțumește numai a înregistra în ordine cronologică întîmplările de samă; el le cerne prin o anumită filosofie istorică punîndu-le în lumina altor timpuri și ridicînd evenimentele la înălțimea unei continuități fatale, neclintite, așa că fiece an ne apare ca un fragment necesar dintr'un singur tot și din cele petrecute înțelegem în același timp, ceea ce stă să se întîmple de acuma înainte, iar din fiece fapt realizat învățăm a vedea până la un punct mulțimea cea mare de fapte ce vor fi se se îndeplinească de acum înainte.

Nordau găsește în cursul anului expirat multe însemnate transformări și simptome caracteristice pentru evoluția popoarelor.

In primul loc luptele politice din Rusia. E drept că pentru moment revoluția pare cu totul biruită și Stolypine apare ca un atotputernic, stăpînind marele imperiu prin o contrarevoluțiune îndeplinită prin execuțiuni sumare, prin spînzurători și prin fortăreață ca și cum Rusia oficială n'ar fi fost abia de curînd biruită și umilită în chipul cel mai sîngeros de către Japonia.

E înșă o înfrîngere și o oboseală aparentă.

La cea dintăiu ocaziune furia va izbucni din nou, revoluția își va relua violența și eroismul.

Norvegia, prin schimbarea de Suveran a îndeplinit o mică revoluțiune, fără violență; popoarele Austro-Ungariei s'au agitat pentru obținerea votului universal; Germanii au avut și ei mica lor revoluțiune, constînd în îndrăzneala cu care, pentru întăia dată, Parlamentul a judecat pe Imparatul Wilhelm I: după cum afacerea Dreyfus a transformat Franța și mentalitatea politico-socială, tot astfeliu, credem, afacerea Eulenburg—Harden—Moltky a contribuit la transformarea mentalității poporului german.

Orientul întreg a luat parte la mari și adînci schimbări. Persia a smuls despotului o umbră de constituție, un început de viață parlamentară.

Dar Șahul a profitat de cel întăiu prilej și—mai puțin scrupulos de cît Autocratul Rusiei—a retras constituția și a prăbușit parlamentul cu tunurile.

*

Dar în Orientul Europei, în Turcia, s'a petrecut cel mai important eveniment politic și social: transformarea Turciei în stat constituțional și recucerirea vieței parlamentare, definitiv acordată; o mare și adevărată revoluțiune înfăptuită, din fericire fără vărsări de sînge, pentru că armata însăși fiind de partea revoluționarilor, a tinerilor turci, Sultanul și Camarila au recunoscut numai de cît zădărnicia ori-cărui încercări de a se opune.

Nordau afirmă că tot ce s'a spus asupra acestei splendide revoluțiuni, că ea ar fi opera Angliei și altele sunt de domeniul fantaziei.

Secretul succesului e simplu. Tinerii turci erau bine organizați, aveau de partea lor oameni plini de energie și de caracter, spirite entuziaste și inteligente ca Enver, Niațim și Nazim, oameni cu inima și mintea închinată numai luptei pentru libertatea poporului.

Tinerii turci erau reprezentați în Europa prin puternice organizațiuni în fruntea cărora se aflau Ahmed Riza și Sabah Eddin Efendi și al căror organ autorizat era „Mechveret", ziar care apărea la Paris. Iar principalul merit al lor era că în mijlocul nenumăraților spioni ai Sultanului și ai guvernului turcesc, ei au izbutit să țese acea vastă conspirațiune în care să intre și armata și preoțimea și studențimea și femeile și ca să nu se afle nimic dintr'un complot la care în vremea din urmă se asociase mii și mii de oameni.

Au dovedit îndemînare, pricepere, energie, dar mai cu seamă caracter: nici un trădător nu s'a ivit în mijlocul lor și aceasta a fost scăparea, aci e întreg misterul izbîndei.

Și cînd astfeliu stau împrejurările, Nordau crede că-și poate bate joc de naivii cari cred că în Turcia mai poate avea loc o reacțiune.

Constituția e definitiv cucerită; Parlamentul va trăi și va lucra; sutragiul universal va fi acordat în scurt timp și—după care care timp—Constantinopol va deveni nu numai capitalul unui stat federativ, al mai multor naționalități independente, dar va fi centrul de atracțiune și speranță pentru toate popoarele musulmane ale Asiei și Africei. Anglia va trebui să redea Egipetului independența; Persia va recuceri prin foc și sabie libertatea ce i-a răpit Șahul zilele aceste. Vîntul mișcării pentru libertate va cuprinde China, India, tot nordul Africei, pentru că aceasta e o cerință a istoriei și a timpului.

*

In Europa s'au mai petrecut alte evenimente importante. Bulgaria s'a proclamat regat, lucru care după părerea lui Nordau a surprins numai pe cei neștiutori în ale Istoriei.

Turcia, după perderea ori cării suveranități asupra Romîniei, Serbiei, Greciei, trebuia să se aștepte la emanciparea Bulgariei; aceasta, din datoriile trecute și prezente către Turcia, în afacerea drumului de fier oriental.

Cum va fi rezolvată însă chestiunea anexării Bosniei și Herzegovinei? Aceasta n'o poate spune Max Nordau, el însuși originar din Austro-Ungaria. Cel mult dacă are curagiul să spună contelui Andrassy—conaționalul său—că pretinsul sufragiu universal acordat popoarelor monarhiei vecine a fost o parodie. Căci pe de oparte s'a lărgit dreptul de vot, iar pe de altă parte prin sistemul votului plural se nimicește orice influență bine-făcătoare a privilegiilor acordate.

Prin înființarea unor categorii inegale de cetățeni; prin faptul că se întronează inegalitatea dîndu-se unui cetățean trei voturi, iar altuia un singur vot, se desființează în realitate ceea ce s'a promis a se înființa: sufragiul universal.

Scopul proiectului—zice Nordau—e asigurarea supremației maghiare față de fracțiunele celelalte, nemaghiare.

Dacă poporul ungur nu mai are îndrăzneala și nervul să-și întemeieze hegomonia prin autoritate, apoi de sigur că prin violenie n'o să reușască...

Nu e fără interes că acest crud adevăr îl spune un scriitor născut în Ungaria.

E drept ex Max Nordau a avut tot deauna curagiul părerilor sale.

Răspuns la scrisoarea STUDENȚILOR UNIVERSITARI IEȘENI

Din partea unui număr de studenți ieșeni primim, spre publicare, următoarea scrisoare în chestia polemicei Iorga-Ibrăileanu.

O publicăm cu plăcere.

O scrisoare deschisă, publicată în „Neamul romînesc" din 14 Decembrie, în numele studenților universitari din Iași, dar în realitate ticluită de un oare-care anonim în colaborare cu alți cîți-va secundanți, vrea să ne atace pe noi, cei ce ne-am simțit indignați de modul cum l-a apreciat d. Iorga pe d. Ibrăileanu, într'un precedent număr al „Neamului romînesc".

Dacă ar fi fost în acea scrisoare numai o bîrfeală naivă am fi trecut-o cu vederea, dar intenționata rea credință a autorului *scrisorii* cere un răspuns. Deocamdată, însă, ținem să arătăm că această ciudată scrisoare deschisă într'atît de multe expresia majorității studenților ieșeni, în cît oare-cari membri ai comitetului iritabilei societăți „Solidaritatea"—adică, cum am spune, cele mai marcante personaje studențești! — n'au putut lua cunoștință de energica subscriere a virulentei scrisori amintite, de cît făcînd sacrificiul de 15 bani, costul «Neamului Romînesc». Totuși, nu noi vom fi aceia, cari să contestăm resemnarea bărbătească, cu care a recunoscut faptul post-hoc. Tot respectul nostru acestei energice ratificări!

Dar ceea ce ne-a lovit în chipul cel mai dureros e falșificarea nerușinată și sistematică a faptelor.

Ceea ce au urmărit făptuitorii acestei scrisori a fost să arate că manifestarea noastră de simpatie, pe care am aratat-o ca foști elevi ai d-lui Ibrăileanu, a fost, în realitate, o simplă cortină, în dosul căreia după „interese" cele mai puțin avuabile interese fondul nostru de naivitatei. Adică, cu alte cuvinte, scopul acestei mișcări a fost... căpătuirea cu cîte-va paltoane.

Și slavă Domnului, pentru ca să ne arăte într'o lumină atît de ingrată, alcătuitorii scrisorii n'au cruțat nici una din acele obicinuite scamatorii pentru a suci faptele așa după cum aveau nevoe.

Dar, dacă ar fi numai falșificarea faptelor—după cum se va vedea mai jos—incă n'ar fi nimic. Din scrisoare însă, ese la iveală și pervertirea sufletească a autorilor ei, căci a arunca o învinuire așa de gravă și întru nimic dovedită ca aceea, care resultă din meștesugita insinuație că d. Ibrăileanu, grație legăturii cu dl. Stere, poate fi, pentru urzitorii manifestului scos de către noi, o recomandație suficientă pentru vre-un tacîm la banchetul bugetar, aceasta e o indicație îndestulătoare pentru flexibilitatea principiilor lor morale.

Iar falșificarea faptelor o vom proba cu însăși cuvintele lor: „Ei (adică noi) dau indignării lor manifeste un alt motiv, ce găsesc într'o afirmație a d-lui Iorga în polemica sa cu „Viața romînească", și atunci se rîdică contra d-sale și cu o îndrăzneală nepermisă îi resping cuvîntul, ce i-a jignit, vai! și pe dînșii!!" Dar cum rimează aceasta cu pasajul, în care se afirmă, că indignarea noastră ar proveni din pricina așa zisei căderi a d-lui Ibrăileanu? Foarte ușor. Complicii acestei scrisori caută numai decît ipocrizie în modul cum noi ne-am manifestat adică, supt pretext că ne-a jignit d. Iorga, indignarea noastră ar proveni de acolo, că d. Ibrăileanu ar fi întîmpinat rezistență de la consiliul profesoral al facultății de litere. Dar această imputare ce ne-o aruncă, mai de grabă, parcă ne desvălue că compozitorii acestei scrisori trebue să facă parte dintre acei studenți cari sînt foarte obicinuiți cu asemenea procedeuri, în care scrupulele de conștiință nu joacă nici un rol.

De cît, domnilor sub-scriitori postumi sinceritatea noastră rezultă atît din scrisoarea manifest, pe care am putea-o cita în întregime, cît și din *adîncul credinței* noastre, pe care bine voiți a ne recunoaște și d-voastră atunci, cînd ne numiți halandala, „socialiști, poporaniști, și mai știu eu ce, numai naționalisti nu", fiind că evident naționalismul e monopolizat exclusiv supt *firma d-voastră.*

Relevăm, mai departe, falșificarea că noi am publicat scrisoarea noastră în urma „căderii" d-lui Ibrăileanu. Lucru neexact. Căci nu se ceruse încă avizul consiliului profesoral, în cît acesta să-l fi putut respinge pe dl. Ibrăileanu. Acest aviz s'a cerut mai tîrziu. Și, doar, această mică operație de falșificare au făcut-o alcătuitorii scrisorii deschise ca să ne denunțe că am fost conrupți spre a protesta în potriva consiliului profesoral.

Alt exemplu de falșificare: d-lor au găsit că în scrisoarea noastră noi arătăm dorința de a-l avea pe dl. Ibrăileanu profesor la Universitate, cu toate că nu toți semnatarii sîntem studenții universității. Dar nici un pasaj din sus numita scrisoare nu arată aceasta. In cît a căuta să vezi întrînsa ceea ce nici nu este scris în ea, acest lucru nu însamnă de cît o perfectă și intenționată rea credință.

Dar nu mai lungim lista falșurilor. Intreaga scrisoare este un falș.

Dealtfel, în avîntul stilistic al autorilor acestei scrisori nu lipsește și partea comică. D-lor ne zeflemisesc pentru convingerea adîncă ce ne-am format-o despre „înnalta valoare ca profesor" a d-lui Ibrăileanu. Cu alte cuvinte un enfemizm, ca să nu ne zică „incapabili".

De dragul lor, însă, pot fi asigurați că nu ne vom supune unui examen ca să ni se elibereze certificate de capacitate, înainte de a ne ridica glasul contra d-lui Iorga. Dar parcă celor mai mulți dintre noi li se recunoștea destulă capacitate altădată, cînd aveau de jucat cu măestrie rolul de trampolină electorală, de care nu a avut a se plînge mișcarea naționalistă. Totuși să fim într'o mare măsură drepți. Intr'un singur punct au dreptate acei ce au publicat scrisoarea în „Neamul Romînesc", atunci anume, cînd ne contestă sinceritatea entuziasmului cu care am urmărit lecțiile de istorie a literaturei d-lui Iorga.

Căci, s'o spunem între noi, fraza respectivă am adăugat-o noi mai mult fiindcă un scrupul de conștiință ne împedică de a fi prea pretențioși față de un lucru de dar.

(Neculau I., Triandafil E., Nichifor S., Mironescu I., Soroceanu C., Niță G., Eliade W., Zotta G., Petrov M., Iancu N., Pioneanu A., Radacovici D., Profir N., Dornescu G., Caligari N., Teodorescu I., Botezatu, Caligari A., Teodorescu C., Botez M., Crudu T., Stelea C., Negru N., Lupu N., Tănăsescu I. Radu, V. Mareș G., Argintoeanu I. etc. etc.

Litere-Științe-Arte

Orbii.—Un anunciu teatral anunță pentru seara de 5 lanuarie un concert în folosul „Vetrei Luminoase". Nu cunoaștem pînă acum programul complect al acelei serbări; se anunță doară participarea orchestrei orbilor, orchestra Vetrei Luminoase.

Instituția creată de M. S. Regina, pentru adăpostirea unui nunăr de orbi din toate părțile țării se bucură astă-zi de cea mai intinsă popularitate. Iașul, mai mult ca multe alte orașe, a contribuit cu sume frumoase, cu donațiuni importante, răspunzînd apelului făcut de generoasa Suverană a țării.

Acum are loc în orașul nostru cea dintîiu serbare artistică în beneficiul aceleași instituțiuni. După cît știm printre nenorociții cari au găsit azil la „Vatra Luminoasă" se află și ieșani: un cuvînt mai mult ca publicul ieșan să contribue cu obolul său la serbarea organizată din inițiativa unor persoane bine-voitoare și presă sub înaltul patronagiu al M. S. Reginei. Vom publica la timp întreg programul concertului anunțat. Bilete se pot reținea la agenția „Thalia".

*

Representația cinematografiei dată la 20 Decembrie în beneficiul societății „Sprijinul" a produs un venit net de 1650 de lei.

*

A apărut No. 382—383 din „Biblioteca pentru toți" cuprinzînd: OTHELLO sau Maurul din Veneția, tragedie în 5 acte de Villiam Shakespeare, traducere după original de d. Victor Anestin.

Această tragedie e una din cele mai frumoase creații ale poetului și marelui dramaturg englez, care, cu o strălucire neîntrecută, ne redă sîngeroasele și groaznicele urmări ale pasiunilor cari frămîntă omenirea. Othello, de și bun și îndrăzător prin firea lui, devine barbar și crud sub influența perfidului Iago,—și cruzimea lui crește din scenă în scenă din cauza geloziei care-l chinuește și-l schimbă în calăul frumoasei Desdemone, un ideal de femee.

*

Comitetul societății positiviștilor din Franța, reprezentat prin d-nii E. Corra, P. Grimanelli, Auguste Keufer, Fagnot, Ajam, Dr, Cancalon, Dr. Delbet. etc., a publicat o declarație prin care dezaprobă purtarea Austro Ungariei și a Bulgariei din ultimul timp. In același timp comitetul laudă și își pune toată încrederea în activitatea partitului junilor turci. Declarația se termină ast-fel: „Positiviștii trag din evenimentele petrecute în timpul din urmă o învățătură de mare însemnătate. Sunt două fapte cari sunt de natură a isbi spiritele. De o parte, s'a văzut că monarchul cel mai catolic dintre monarhi, Impăratul Franț Iosef I, acela a cărui îndoită coroană are cele mai multe titluri la bine cuvîntarea Bisericei Catolice, a sancționat prin autoritatea sa imperială planurile unui ministru cutezător.

De altă parte, există încă la Roma în palatul Vatican, un Papă, un moștenitor al gloriosei puteri spirituale, care în alte timpuri vorbia în numele unei credințe vii, și care via, sub puterea [illegible] de care dispunea, să amintească puternicilor zilei de datorie, de preceptele Evangelii, sau cel puțin de poruncile Decalogului!

Prin urmare, odată mai mult, se constată insuficiența crescîndă a moralei teologice și abdicarea vechei puteri spirituale. Odată mai mult se impune necesitatea de a solidarize, nu numai pe oameni, dar și popoarele și Statele, prin mijlocirea unei morale positive puternice, și de a prepara astfel ridicarea unui nou apostolat spiritual, care să poată provoca, dirija și susține efectiv, în numele științei și a umanității, reacțiunea conștiinței publice în contra puterilor materiale de tot felul.

*

Abatele G. Fremont, doctor în teologie, și-a pus candidatura la fotoliul rămas vacant prin moartea cardinalului Mathieu.

Abatele Fremont a scris: „Principes ou Essais sur le Problème des Destinées humaines", operă în 12 volume din care au apărut pînă acuma 9 și; „L'Epopée de la grand nation". In această lucrare care e gata, dar care nu va apare de cît în 1909 două-zeci și cinci de cinturi sunt consacrate pentru a celebra acțiunea dreptății lui Dumnezeu în cursul evenimentelor tragice care s'au desfășurat în Franța și în Europa de la 5 Mai 1789, data deschiderei Statelor generale la Versailles și pînă la 5 Mai 1821, data morții lui Napoleon la Sfînta Elena.

La fotoliul cardinalului Mathieu mai candidează și monseniorii de Cabrières și Duchesne.

Informații

❑ Ministerul industriei și comerțului are de gînd a modifica legea asupra camerilor de comerț.

Ministrul a cerut în acest scop avizul camerilor de comerț din întreaga țară.

Membrii camerei noastre de comerț, se vor întruni astă-zi după amiazi la orele 3, pentru a discuta asupra acestei chestiuni.

❑ Simbătă s-a efectuat alegerea unui prim-delegat în comisia regională a județului Iași în locul d-lui Leonida Gatoschi.

A fost ales—cu 5 voturi din 6 votanți—d. C. Russovici. Un vot a avut d. Alixandrescu.

❑ Eforii casei sf. Spiridon au aprobat ca funcționarii acelei case să înființeze o casă de Economie.

❑ Eri a avut loc la școala de băeți No. 6 „C. Negri", o serbare a elevilor acelei școli. In conferința intimă, s'a tratat de d-ra Sofia Scriban institutoare, o lecție practică de scris—cetit. Conferința a reușit foarte bine.

In conferința publică a vorbit d. dr. C. Tudor despre *boalele molipsitoare.*

Excelentul medic a expus, sub o formă populară, subiectul așa de bine, în cît toată lumea asistentă a rămas luminată și pătrunsă de folositoarele sfaturi, pentru evitarea contaminărei, cunoașterea și măsurile de desinfectare, izolare și mijloacele de căutare a bolnavilor de scarlatină, anghină difterică, pojar (coriu) etc.

D. Victor Munteanu, directorul școalei, a adus vii mulțumiri sufletelor generoase care au contribuit, prin 4 liste de subscripție la ajutorarea elevilor saraci din școală.

S'a strîns suma de lei 141,75.

Elevii au cîntat diferite cîtece și au recitat bucăți literare potrivite cu mintea lor.

D. inspector școlar D. Sachelarescu a mulțumit institutorilor școalei pentru reușita serbărei, lăudînd inițiativa luată pentru ajutorarea elevilor săraci și conferența d-nului dr. Tudor, mulțumindu-i pentru colaborarea la progresul școalei și binelui neamului romînesc.

❑ Membrii clubului liberal din localitate sunt convocați pentru Mercuri 23 Decembrie seara, în adunare generală.

❑ Membrii camerei de meserii au fost convocați, pentru astă-seară Luni, cînd se vor ocupa cu mai multe chestiuni, între care și validarea comisiunei de arbitri de la unele corporații, etc.

❑ **Din Bucovina.**—Duminica trecută s'a pus bazele la Volocinet, unei asociațiuni pentru vînzarea vitelor; asociațiunea poartă numele de „Aurora agricultorului" și e prima de acest fel în Bucovina.

Asociațiunea își propune în acelaș timp să procure nutrețul necesar îngrășerei vitelor.

— Marți a încetat din viață marele proprietar romîn Grigore de Constantinovici, din Spasca Mihalcea, în vrîstă de 69 ani.

— Filiala „școalei Romîne" din Storojinetz organizează pentru 7 Februarie st. n. o serată muzicală împreunată cu dans.

— Alaltă-eri a apărut la Cernăuți No. 1 al ziarului „Bucovina", organul tinerilor ruteni.

— Dieta țărei a votat mai multe stipendii pentru tinerii care vor frequenta școala de coșărărit din Sadova.

❑ Simbătă seara a avut loc obișnuita serată dansantă a societății de „gimnastică, sport și muzică" din strada Școala de Arte.

Din numeroasa asistență remarc:

Doamnele: Pilescu, Manole, Papadopol, Patrașcu etc.

Domnișoarele: C. Rober, C. Pilescu, A. Pilescu, Manole, Horga, Papadopol, Păun, Bădăreu, Isăcescu, Groholschi etc. etc.

Neobosiți dansatori domnii: Georgel Rober, Manoliu-Teliman, inginer Poter, Osvald Racovițză, G. Botez, Greceanu, Berea, sub-locotenenții Ghouca și Carp, Stavăr, Chirilovici, Patrașcu, Popaz, Isăcescu, Răzuș, Panopol, Pavlov etc.

Serata s'a sfîrșit la orele 1.

❑ Aflăm cu părere de reu că d-na și d. maior P. Minovici, de la Intendența corpului IV de armată, au fost greu încercați prin moartea iubitului lor copilaș Petruș, în etate de 10 ani, a cărei înmormîntare a avut loc eri.

Transmitem nemîngîiaților părinți expresia sincerilor noastre condoleanțe.

❑ Un incendiu s'a declarat aseară la casele din strada Lăpușneanu No. 6 locuite de d. profesor Traian Bratu.

Focul a luat naștere de la o sobă de fier, ce era așezată lîngă părete și s'a propagat la un părete de scînduri și la bagdadie. O parte din mobilele din cameră au fost distruse.

Pompierii sosind la fața locului au localizat focul.

DIVERSE

— Corporația „Confecțiilor din localitate, a organizat pentru seara zilei de 26 Decembrie, a doua zi de Crăciun în localul Circului Sidoli un frumos bal, din venitul căruia se vor îmbraca copiii meseriașilor saraci, fără deosebire de naționalitate.

Scopul acestei petreceri fiind filantropic nu ne îndoim că publicul ieșan va da concursul seu.

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la Șprenț Burăh, din strada Albă No. 53.

Sosind pompieri la timp, focul a fost localizat.

— A fost arestat individul Ioan Negrea asupra căruia planează grave bănuieli.

— Rectoratul universității a trimis azi o adresă de mulțumire d-lui inginer căp. Andrei Nicolau, din geniu, pentru serviciile sale dezinteresate și pline de competință aduse universității, cu prilejul reparațiunilor făcute în cursul acestei toamne, palatului universitar.

— D. I. Th. Burada, primul președinte al curței de apel s'a reîntors astăzi în localitate.

In afacerea anchetei de la Curtea de Apel din Iaşi

In ziua de 8 Octombrie c. Curtea din Iaşi, în secţiuni unite, a semnat procesul verbal prin care a răspuns lacunoscutele aveitismente.

Astă-zi, după zece săptămîni, resună un ecou privitor la acea justă afacere: ie o scrisoare pe care d. Em. Cernătescu, consilier la curtea noastră, o adresează *Curierului judiciar*, care a publicat raportul comisiei de anchetă. D. Cernătescu, în scrisoarea sa, spune multe lucruri interesante—şi de aceea o reproducem:

Domnule Redactor,

Buna cuviinţă cere, simţul de dreptate comandă şi legea (art. 193 din Codicele penal) ordonă ca ziarul, care publică un articol prin care se aduce cuiva vreo învinuire, să publice şi răspunsul învinuitului.

In „Curierul Judiciar" No. 65 din 9 Octomvrie 1908, s'a publicat Raportul comisiunei însărcinată cu ancheta magistraţilor de la Iaşi. Acest raport e o pată ce se aruncă asupra trecutului meu judecătoresc, pentru că din vorbele „Fără îndoială că Curtea, acordînd liberarea, într'o cauză aşa de gravă, a uzat de o indulgenţă neexplicabilă (pag, 528)..." se deduce că lucrul se explică numai că ori s'au primit bani, ori s'a făcut hatîr, ori a fost un act de slugărnicie către vreun aşa zis *mare om*, iar în ziarul „Viitorul" No. 329 din 8 Octomvrie se spune că Ministrul justiţiei în această afacnre nu numai că nu a făcut un act de severitate excesivă, ci mai curînd *act de cruţare*, ceeace constitue o insinuare calomnioasă, şi la adresa magistraţilor învinuiţi, şi la adresa magistraţilor anchetători şi chiar la adresa ministrului, care după citatul ziar a cocoloşit afacerea şi a preferit să terfeleaacă întreaga magistratură, decît să dea în judecata Inaltei Curţi de casaţie pe cei vinovaţi.

Ca răspuns la acel raport, magistraţii Curţii au încheiat un proces-verbal, de pe care vă trimet o întocmai copie spre publicare, şi de pe care o copie a fost trimisă d-lui Ministru al justiţiei cu următoarea adresă No. 10.141 din 9 Octomvrie 1908:

(Aci urmează procesul-verbal al Curţei, pe care l'am publicat la vreme).

După aceea scrisoarea adaugă:

După cum vedeţi, d-le redactor, acest proces-verbal e apărarea şi răspunsul magistraţilor învinuiţi, în general, şi al meu în special, la citatul raport, şi văzînd că d-nia-voastră, nici pînă acum nu le-aţi publicat, fie că poate v-aţi îndoit de veracitatea şi exactitatea lui, fie că aţi aşteptat să vi se ceară aceasta, vă rog cu insistenţă a-l publica, pentru că ziarul „Curierul Judiciar" nu e un ziar politic care să urmărească interesele unui partid şi ale unor persoane cu sacrificarea chiar a intereselor generale a Statului, ci e o revistă menită a trăi în veci şi a fi consultată de generaţiile viitoare, şi nu vroi ca să fiu dat ca pildă de judecător venal, hatîrgiu sau slugarnic.

Intemeiat pe simţul de dreptate şi pe lege, cred că cererea mea va fi îndeplinită, şi mulţumindu-vă anticipat pentru această îndatorire, vă rog să primiţi, d-le redactor, asigurarea deosebitei stime ce vă păstrez.

Em. Cernătescu
Consilier al Curţii de apel din Iaşi

Ultime informaţii

❑ **Rezultatul alegerei de eri a dovedit pe deplin veracitatea afirmărilor că liberalii au încredinţat d-lui N. Filipescu conducerea campaniei electorale.**

D. Filipescu a abuzat de dînsa în senzul că a tras pe sfoară pe colectiviştii, făcînd ca junimiştii să întrunească mai multe voturi de cît candidaţii guvernamentali.

❑ *Astă-zi a sosit la decanatul facultăţei de drept adresa ministerului, prin care se aprobă ţinerea unei sesiuni extraordinare de examene, pentru studenţii care s-au prezintat şi n'au reuşit la examene în sesiunile din Iunie şi Octombrie.*

Sesiunea va ţinea de la 5—15 Ianuarie, fără a stingheeri ţinerea regulată a cursurilor.

❑ In procesul fraudelor de la manutanţa Roman, consiliul de rezboi s-a pronunţat Sîmbătă, după apariţia ziarului.

După o deliberare de o oră şi zece minute, consiliul a pronunţat verdictul respunzînd negativ la toate cele şase puncte relative la maiorul Ciocazan şi afirmativ la 15 întrebări privitoare pe locot. Rozescu, iar la a 16 întrebare, relativ tot la Rozescu, a respuns cu trei voturi afirmative, contra două negative.

Consiliul a declarat achitat pe d. Ciocazan, iar pe Rozescu, cu acordare de circumstanţe atenuante, l'a condemnat la un an închisoare, cu toate consecinţele ce le-a atrage o asemenea pedeapsă infamantă.

La sfîrşit grefierul a citit verdictul d-lui Ciocazan, i s-a remis sabia şi a fost pus în libertate.

❑ *Diagnosticul medicilor străini în privinţa boalei d lui D. A. Sturdza variază; unii medici au opinat pentru o embolie cerebrală şi necesitatea de a se face o trepanaţie; alţi medici sunt de părere că sunt în faţa anui caz de marasm senil.*

❑ *La balotagiul de astă-zi de la Piatra N., luptă d-nii L. Em. Bogdan şi Ermil Zaharia.*

❑ D. C. Motăş, judecătorul ocolului Şipote, a demisionat—ministrul nevoind să-i acorde o prelungire de congediu.

❑ Din Trg.-Frumos ni se scrie că de acolo, a dispărut, luînd drumnl spre America, neguţitornl H. Grünberg.

S'a cerut sechestrarea prăvăliei numitului.

❑ La locuinţa sa din Iaşi str. Lascar Catargi 2, a încetat din viaţă bătrîna doamna Profira Herţa, muma d-lui Vladimir Hertza, fruntaş basarabean.

Corpul defunctei a fost depus în biserica Buna-Vestire, iar mîne va fi tranportat în Basarabia.

❑ Trenul de Bucureşti a avut şi astăzi o întîrziere de aproape trei oare.

❑ Scarlatina continuă a face ravagii în localitate.

De aproape o lună se înregistrea- De aproape zilnic cazuri mortale.

Pavilioanele de izolare sunt pline de bolnavi de scarlatină, aşa că nu se mai găseşte loc pentru a se izola şi alţi bolnavi.

❑ In locul d-lui Oreste Panu, fost ţiitor de scripte cl. II la epitropia sft. Spiridon, serviciul comptabilităţei, va fi înaintat d. Sava, actual ţiitor de scripte cl. II-a.

❑ Eri s'a dat soldaţilor din garnizoana locală concedii în vederea sărbătorilor de Crăciun.

❑ Comisiunea de examinare a institutorilor ce urmează a fi scoşi la pensie din oficiu, va lucra în localitate la 15 Ianuarie viitor.

❑ Sîmbătă, a treia zi de Crăciun, se va oficia cu o deosebită solemnitate, hramul bisericei Sf. Ştefan din strada Albinetz.

❑ In cursul lunei Ianuarie [illegible] spiritual al mitropoliei va fi convocat din nou, spre a judeca cîte-va procese clericale.

❑ **Ministerul Instrucţiunei Publice a luat decizia ca până la aducerea apei în Iaşi Şcoala superioară de Arte şi Meserii să'şi aducă apa cu sacalele, părăsind instalaţiile pentru apă de care s'a servit în decurs de 8 ani.**

Aceasta din cauză că o parte din conducte trec pe marginea şanţului de barieră al oraşului.

Prin suprimarea barierilor d-na Maria Gheorghiu din Iaşi şi-a revendicat dreptul de propriatate asupra terenului şi a interzis şcoalei trecerea conductelor prin el.

Suma exagerată pe care d-na Maria Gheorghiu a cerut-o pentru acel loc, a a făcut pe Minister să prefere revenirea la sisteme preistorice de alimentare cu apă a instalaţiilor sale.

❑ In ziua de 18 a. c., s'a celebrat în casele d-nului advocat Dabija, căsătoria domnişoarei Paulina Neculce institutoare cu domnul N. Petre inspectorul Plăşei Bivolari.

❑ D. Teohar Antonescu a fost confirmat ca delegat în senatul universitar, în locul d-lui P. Riţcanu, al cărui mandat a expirat.

❑ Comitetul de acţiune al studenţilor în teologie din Bucureşti a trimis societăţilor studenţeşti din Iaşi, memoriul în chestia mitropolitului Parthenie.

De asemeni au mai trimis şi o adresă prin care îi roagă să se solidarizeze cu acţiunea lor. In vederea organizărei acţiunei care e condusă de d. licenţiat Gomoi, aflăm că d-sa a comunicat că va sosi în Iaşi în cursul vacanţei acesteia.

❑ Artistul Vladimir Cuzinski a fost condemnat ieri să împlinească, absolut nepregătit, rolul bolnavului imaginar.

Fiind în cele mai fericite momente ale vieţei sale, sănătos tun, s'a anunţat totuşi că d. Cuzinsky se află bolnav, din care cauză spectacolul de eri, Duminecă, s'a contramandat.

De ce nu s'a pus o altă piesă, în care bolnavul—sănătos Cuzinski n'ar fi avut rol?

Fiind-că—şi de aceea s'a îmbolnăvit d. Cuzinski—reţeta se arata dezastroasă —maximum cinci zeci lei—şi s'a recurs la un bolnav imaginar, ca să se salveze o situaţie absolut bolnavă.

In schimb, ca o îndrăzneaţă sfidare— se anunţă pentru cele trei zile de crăciun, cînd reprezentaţiile se dau pentru popor —trei rînduri de Şerloci, din cari unul făcut de d. Lecca.

Să dai asemenea spectacole de Crăciun este o îndrăzneală—care-şi are explicarea în faptul că d. Lecca s'a pregătit să încaseze tantieme de sărbători.

Nu va reuşi—vă punem garanţii pentru aceasta.

❑ La tribunalul secţia II s-au continuat astă-zi desbaterile în procesul falimentului Lupu Leibovici.

A pledat d. Lascar Antoniu, după care tribunalul s-a retras în deliberare.

❑ Eri după amiază a avut loc în saloanele hotelului Trajan un matineu muzical şi literar, organizat în folosul leagănului „Sf-ta Maria" din localitate.

A asistat o lume, pe cît de numeroasă pe atît de aleasă.

Tînărul Socrate Barozzi, excelentul violonist, care a dat concursul seu, a executat, cu talentu-i neîntrecut mai multe bucăţi, acompaniat la pian de o excelentă pianistă din Bucureşti d-ra Bucşan.

Şi cu această ocazie tînărul Socrate a dat o dovadă că e un violonist de samă. Nu mai puţin talent a dovedit d-şoara Bucşan.

D-na Iamandi şi d-ra Dimitriu au recitat admirabil şi cu multă vervă, diferite monologuri;—tînărul Uhrinoschi a fost cît se poate de admirabil în monoloagele franţuzeşti.

După concert a urmat dansul, care a durat pînă la orele 7 seara.

❑ **In tustrelele zile ale Crăciunului, vor avea loc în Sala Teatrului Sidoli cîte două reprezentaţii cinematografice în fie care zi. La 3 ore p. m. Matineuri pentru familii şi copii, preţurile pe jumătate la toate locurile şi serile reprezentaţii cu preţuri obişnuite.**

Programul acestor reprezentaţii va fi cu desăvîrşire nou, special întocmit pentru aceste zile de serbători. El va brila în scene superbe, de o măreţie nemărgenită, care va oferi cea mai plăcută petrecere de serbători, numeroşilor vizitatori ai acestor atrăgătoare spectacole.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 22 Decembrie.

Alegerea de eri din Capitală

(Prin telefon dela corespondentul nostru)

Zbuciumul era mare eri pentru agenţii guvernului, a căror luptă n'a avut însă succes.

Iată rezultatul dela toate secţiile:

SECŢIA I

N. Fleva	a întrunit	108
J. Th. Florescu	„	78
B. Păltineanu	„	84
N. Cezărescu lib.	„	92
Hagi Tuduraki „	„	100
Dr. Buicliu „	„	89
Deşliu junim,	„	155
Dobrescu „	„	96
Dr. Leonte „	„	111

SECŢIA II

N. Fleva	a întrunit	129
J. Th. Florescu	„	99
B. Păltineanu	„	[illegible]
Cezărescu	„	105
Hagi Tudurachi	„	103
Dr. Buicliu	„	86
Deşlin	„	155
Dobrescu	„	135
Dr. Leonte	„	138
Petrovici independent	„	10

SECŢIA III-a

N. Fleva	a întrunit	106
I. Th. Florescu	„	71
B. Păltineanu	„	90
Hagi Tudorache	„	101
I. Cezărescu	„	93
Dr. Buicliu	„	76
M. Deşliu	„	141
D. Dobrescu	„	122
Dr. Leonte	„	122
S. Petrovici	„	11

SECŢIA IV-a

Şcoala Alexa Marin (Polizu)

N. Fleva	a intrunit	87
I. Th. Florescu	„	63
B. Păltineanu	„	73
Hagi Tudorache	„	101
I. Cezărescu	„	98
Dr. Buicliu	„	98
M. Deşliu	„	70
D. Dobrescu	„	93
Dr. Leonte	„	59
S. Petrovici	„	17

SECŢIA V

N. Fleva	a întrunit	120
I. Th. Florescu	„	89
B. Păltineanu	„	93
Cezărescu	„	109
Hagi Tudoraki	„	101
Dr. Buicliu	„	84
Desliu	„	125
Dobrescu	„	94
Dr. Leonte	„	85
Petrovici	„	18

SECŢIA VI-a

Şcoala General Golescu (S-ţii Apostoli)

N. Fleva	a întrunit	144
I. Th. Florescu	„	136
B. Păltineanu	„	131
Hagi Tudorache	„	94
I. Cezărescu	„	107
Dr. Buicliu	„	69
M. Deşliu	„	85
D. Dobrescu	„	86
D-r Leonte	„	81
S. Petrovici	„	32

SECŢIA VII

N. Fleva	a întrunit	133
I. Th. Florescu	„	155
B. Păltineanu	„	
Cezărescu	„	110
Hagi Tudorache	„	111
Dr. Buicliu	„	101
Deşliu	„	70
Dobrescu	„	73
Dr. Leonte	„	71
Petrovici	„	14

SECŢIA VIII

N. Fleva	a întrunit	104
I. Th. Florescu	„	102
B. Păltineanu	„	97
Cezărescu	„	150
Hagi Tudorachi	„	162
Dr. Buicliu	„	149
Deşliu	„	110
Dobrescu	„	104
Dr. Leonte	„	108
Petrovici	„	

SECŢIA IX-a

Şcoala Eliade Rădulescu (B-d Pake).

N. Fleva	„	153
I. Th. Florescu	„	136
B. Păltineanu	„	136
Hagi Tudorache	„	44
I. Cezărescu	„	49
D-r Buicliu	„	193
M. Deşliu	„	85
D. Dobrescu	„	75
D-r Leonte	„	77
S. Petrovici	„	7

SECŢIA X-a

Şconla Ioniţă Pop. Mîntuleasa)

N. Fleva	a întrunit	139
I. Th. Florescu	„	120
B. Păltineanu	„	128
Hagi Tudorache	„	90
I. Cezărescu	„	73
Dr. Buicliu	„	72
M. Deşliu	„	89
D. Dobrescu	„	81
Dr. Leonte	„	
S. Petrovici	„	

*

La clubul conservator democrat se adunase încă de cu seară un mare număr de cetăţeni, care aşteptau cu nerăbdare rezultatul scrutinului.

Cînd s'a afiat rezultatul definitiv s'a născut un entuziasm de nedescris.

La orele 10 a venit la club d. Take Ionecu.

Şeful partidului a fost primit în cele mai mare ovaţiuni şi aplause, care păreau că nu mai iau sfîrşit.

D. Take Ionescu, urcîndu-se la tribună, a mulţumit alegătorilor pentru că şi-au făcut datoria şi pentru bravura lor. Arătînd cît de mare e dezastrul guvernului faţă de rezultatele alegerilor,—d. Take Ionescu, termină zicînd.

„Dacă azi am dovedit bravura, Duminica viitoare să luptăm pentru succesul definitiv.

*

In cercurile liberale rezultatul alegerilor a produs o vie nelinişte.

Mulţi fruntaşi liberali nu s'a sfiit a declara că rezultatul alegerilor e o adevărată înfrîngere a guvernului.

Telegrama Regelui Italiei

Bucureşti.—M. S. Regele a trimes Regelui Italiei o telegramă de condoleanţă cu prilejul catastrofei din Italia de Sud.

Regele Italiei a răspuns Suveranului nostru:

Buna Ta telegramă m-a asigurat încă-odată de prietenia Ta credincioasă şi afectuoasă pentru mine şi pentru ţara mea, aşa de crunt încercată. Cu inima străpunsă de tristeţă şi de recunoştiinţă 'Ţi mulţumesc.

Devotatul Teu **Vittorio Emanuele.**

Alegerea din Romanaţi

Caracal.—Eri s'a făcut aci alegerea colegiului III de deputaţi.

Administraţia a exorcitat cele mai mari ingerinţe asupra alegătorilor.

Au întrunit:

D. N. Popp conserv.-democrat 466
D. Şuculescu liberal 881 ales

IN VEDEREA BALOTAJULUI

Bucureşi.—Se afirmă că guvernul ar avea de gând să încheie un cartel, cu junimiştii în vederea balotajului de Duminică, cu condiţia cu junimiştii să retragă 2 candidaţi, lăsând să candideze numai d. Deşliu, şi în schimb şi guvernul va retrage candidatura d-lui dr. Buicliu.

Foarte mulţi dintre liberali însă sunt contra încheierei unui asemenea cartel.

Presa liberală şi alegerile

Bucureşti.—„Viitorul", în numărul seu de astă-zi, vorbind de rezultatul alegerilor de eri, recunoaşte, printre rînduri, înfrîngerea guvernului, făcînd declaraţia că guvernul liberal va continua totuşi să-şi îndeplinească datoria şi rezultatul alegerilor nu'i va zdruncina întru nimic situaţia.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—In astă seară Luni se va ţinea un consiliu de miniştri, sub preşedenţia d-lui Sp. Haret.

Nemîngîiaţii: Adina şi maiorul P. Minovici cu fiul lor Dan şi Anna Hristescu bunică, cu mare durere fac cunoscut tuturor prietenilor şi cunoscuţilor, perderea scumpului şi drăgălaşului lor copilaş, frate şi nepot.

✝

PETRUŞ

în etate de 10 ani

Incetat din viaţă în urma unei boale care nu iartă, în ziua de 20 Decembrie şi înmormîntat Duminică 21 Decembrie la cimitirul Eternitatea din localitate.

FABRICA de CORSETE

IANOVICI & WECHSLER

Str. Lăpuşneanu No. 37

a asortat complect depositul şi vinde ocasional pentru sf. serbători corsete gata droit-devaut cu preţuri de engros

Corsete de comandă

pentru rochii directoire şi princesse se efectuează în 12 ore.

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima
V. Danoeur & I. Streit
foşti elevi a cassei Tuffli

TEATRUL NAŢIONAL

ERMETE NOVELLI

Şi excelentul său assamblu

—Vor da trei reprezentaţiuni în Iaşi:—

28 DECEMBRIE:

PAPA LEBONARD

29 DECEMBRIE

KEAN

30 DECEMBRIE

SHYLOCK

— Locaţia la „Thalia" —

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII
Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.
Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:
Mare specialitate in trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale
bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasverifabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"
a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratisfeţiane

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

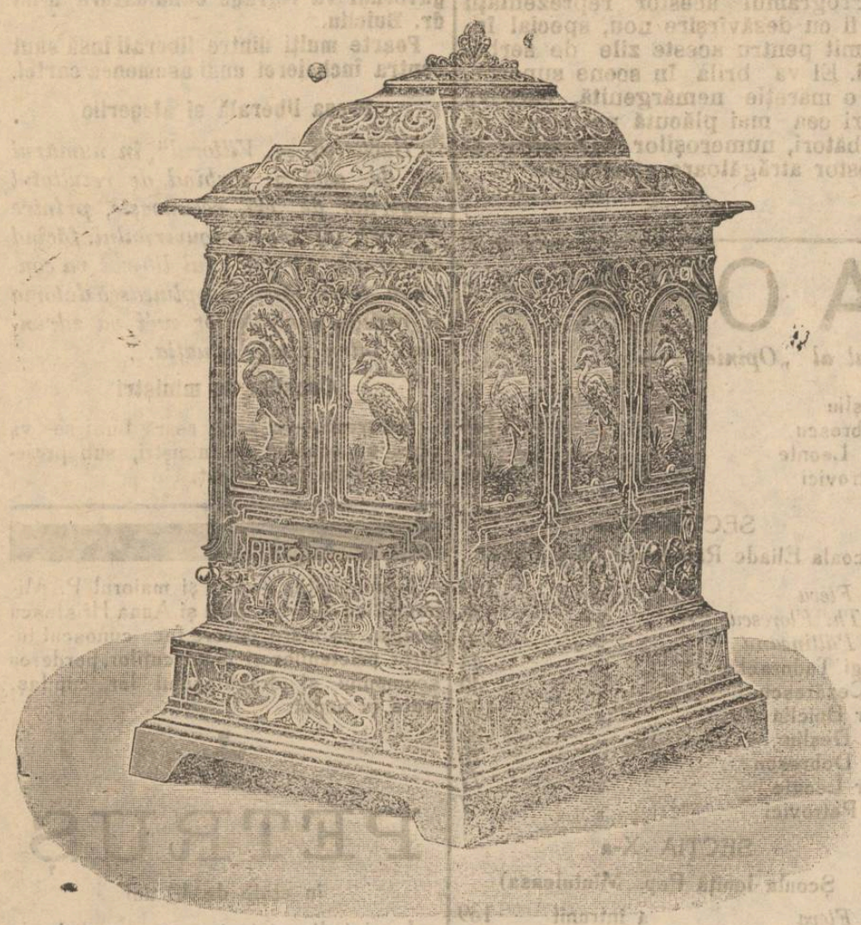

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară

la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In flecare Sîmbătă şi Duminecă

la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovidenicei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sft. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează servicia cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 616 — Mercuri 24 Decembre 1908

AL TREILEA PARTID

Se împlinește anul de la constituirea partidului conservator-democrat. Ne aducem aminte cu cîtă neîncredere a fost privită această constituire de către cele două partide istorice.

„Sunteți o desidență conservatoare —ne-au strigat liberalii—care nu veți putea trăi ca organizație politică distinctă și care mai curînd sau mai tîrziu, veți fi nevoiți să vă încorporați la vechiul partid conservator".

„Sunteți niște aventurieri politici —ne-au strigat conservatorii carpiști —cari vă jucați ultima carte politică și cari nu veți putea trăi ca partid aparte, nici trei luni de la constituire".

„Sunteți o asociație de oameni periculoși țerii — ne-au strigat în cor ambele partide—și cari în scurt timp veți fi desconsiderați de către însuși corpul electoral cu prilejul alegerilor ce se vor ivi și dovediți ast-fel de a nu avea nici o rațiune ca să existați ca al treilea partid în această țară.

Evenimentele politice, însă, cari s'au desfășurat dela organizarea noastră ca partid și pînă azi, au dovedit cît de mult s'au înșelat aceste două vechi partide, atunci cînd ne-au întîmpinat cu atîta neîncredere.

Am dovedit nu numai că putem trăi ca partid aparte și prin propriile noastre forte, dar că suntem un partid puternic, mai puternic chiar de cît marele partid liberal, care are o viață de două generațiuni.

Alegerile care s'au perindat în diferitele orașe ale țerii în cursul acestui an de la constituirea noastră, alcătuesc cea mai strălucită dovadă că țara întreagă își are azi îndreptată către noi toată încrederea și simpatia ei.

Rînd pe rînd toate clasele noastre sociale au fost chemate să-și spună cuvîntul lor, dacă partidul nostru trebuie sau nu să trăiască, și toate s'au rostit în mod hotărîtor pentru noi.

Astfel, colegiul întâi de Senat, care se știe că este colegiul marei proprietăți și al intelectualității, a acordat desăvîrșita sa încredere partidului nostru.

La Iași, candidatul nostru Gheorghe Lascar întrunește din partea alegătorilor marei proprietăți fonciare și a intelectualilor acestui eminamente oraș de cultură, mai multe voturi de cît candidatul liberal Gr. Buicliu și de cît junimistul D. Grecianu.

La Craiova, vechea Capitală a Olteniei, oraș reputat prin bogăția proprietarilor Doljeni și considerat ca centru de cultură al întregei Oltenii, așa cum Iașul e al întregei Moldove, candidatul nostru N. Economu, este ales senator, întrunind mai multe voturi de cît candidatul liberal și cel junimist laolaltă și chiar de cît toți candidații ce s'au prezentat în acea alegere.

Și tot astfel la Vaslui, marea proprietate trimete în Senat pe candidatul nostru Donici, expunînd la aceiași rușinoasă cădere și pe liberali și pe junimiști, mai cu seamă pe junimiști unde șeful lor d. Carp își are fiefu! său politic.

Dar ambele partide istorice ale căror profeții se dovedeau zi cu zi că fuseseră greșite, n'au voit să recunoască cît de mult se înșelaseră, cînd ne-au tratat ca aventurieri politici, și căutînd a da explicațiunile cele mai ridicole dezastrului politic suferit de dînsele, ne invitau pentru marea bătălie electorală din Capitală care trebuia să fie decisivă pentru noi.

Și, *rissum teneatis*, această bătălie a sosit și ea a fost decisivă tocmai pentru aceste partide.

Căci, rezultatul alegerii din Capitală, consacră de azi înainte și-n mod desăvîrșit, atît în fața țării, cît și a Palatului, partidul nostru ca partid de guvernămînt.

Ast-fel, la clasa marilor proprietari și a intelectualilor țerii, cari au dat primul semnal de aprobare a politicei partidului nostru, s'a alăturat Duminecă și mica burghezie a țerii, reprezentată prin toate clasele muncitoare, ca: mici meseriași, comercianți, funcționari, etc. Și cu modul acesta, țara întreagă a demonstrat în chip strălucit încrederea sa în partidul nostru.

Candidații noștri, Fleva, Păltineanu și Florescu, au întrunit după cum se știe cel mai mare număr de voturi, și victoria noastră este cu atît mai mare, cu cît cele două vechi partide au mers mînă-n mînă împotriva noastră, ne-avînd ca unică preocupare decît nimicirea noastră.

Dar, și colegiul al treilea, al țărănimei pe care liberalii se laudă că au cîștigat-o de partea lor prin insipidele reforme agrare, și-a spus cuvîntul seu în favoarea noastră, căci la Romanați, cu toate blăstămățiile administrației liberale, cari dovedesc sinceritatea lor în materie de libertate de alegeri și lărgire de drept de vot pentru săteni, candidatul nostru St. Popp, reușește în mijlocul celei mai mari terori să întrunească aproape 500 de glasuri într'un colegiu unde partidul conservator carpist nici n'a cutezat să pună candidat.

Ce învățăminte și ce conclusiuni trebuie să tragem dar, din toate aceste lupte electorale sevîrșite numai în decursul unui an de existența noastră ca partid politic?

In primul rînd, că partidul liberal de la constituirea noastră, nu mai este în stare *la guvern fiind* să mai țină piept marelor noastre forțe; că el perde rînd pe rînd ori ce alegere și, ce e mai teribil pentru dînsul, el se găsește prin candidații săi în coada tuturor candidaților de opoziție, și mai cu seamă în cele mai importante centre ale țării și anume în cele trei capitale ale Moldovei, Olteniei și Munteniei, unde sunt centralizate toate forțele avuției noastre materiale, morale și intelectuale.

Ca atare partidul nostru este destinat prin valoarea conducătorilor săi și prin imensa mulțime care-l urmează orbește, să nimicească partidul liberal, sau în tot cazul să devină cel mai puternic partid din țară și să aibă astfel cel mai preponderent rol în conducerea Statului.

Cît despre partidul junimist, el va rămîne ceia ce-a fost totdeauna, o infimă desidență conservatoare, care departe de a guverna vre-odată țara, va sfîrși, prin a face *mea culpa* și a se lipi la partidul nostru, sau să îngroașe drept compensațiune, rîndurile veșnic rezlețite și micșurate ale partidului liberal, dacă mai cu seamă ținem seamă de diferitele exerciții electorale și combinațiuni politice, pe cari de cîți-va ani le fac în tovărășia liberalilor.

Adică de ce concubinajul lor politic nu l'ar transforma într'o căsătorie legitimă, lucru ce ar fi și moral și ar clarifica odată pentru totdeauna o situație pe care din această pricină, toată lumea o privește azi cu un suveran dispreț.

Vespasian Pella

O scrisoare importantă

Din copacul omenirei dă să cadă încă o frunză, încă un an coboară în sînul veciniciei.

1908, în România, va fi fost un an roș ca și 1906; va fi fost anul anarhiei cumplite și între actele sale cele mai anarhice stă în frunte ancheta judecătorească de la Iași.

N'am fi voit să mai vorbim despre acea cumplită rușine, pe care numai uitarea o poate înăbuși. Dar, a resunat un glas, foarte autorizat, a vorbit unul din magistrații cei mai cumplit nedreptățiți și a spus lucruri inedite, adică d'intre acelea ce nu figurează în procesul verbal al Curței.

D. Emanuel Cernătescu, care a publicat scrisoarea pe care am reprodus-a ieri, este un vechiu magistrat. Ambele sale numiri de magistrat inamovil—president al tribunalului Fălciu și mai tîrziu, consilier la curtea de Iași—s'au făcut sub guverne liberale.

D. Cernătescu a fost unul din cei trei consilieri acuzați de „indulgență inexplicabilă", în chestia Gutman. El numește această acuzare „o pată ce se aruncă asupra trecutului seu" și cere să se publice apararea sa pentru ca lumea să știe că o respinge.

Vor fi unii cari vor taxa intervenirea d-lui Cernătescu ca inoportună, întru cît a trecut atîta vreme, de la acel incident uricios. Dar ea se explică foarte bine: ministrul justiției a dat cea mai largă publicitate raportului și avertismentului. Pe acestea din urmă le-a publicat chiar într'un ziar politic.

De ce n'a dat ministrul aceeași publicitate și respunsului Curței?

Resfoind colecția Monitorului, *peste un număr de ani, cărtrariul sau curiosul vor da peste acele documente, care spun lucruri urîte despre o întreagă Curte. Vor căuta, însă, în zădar, respunsul Curței, va fi fost o acuzare fără replică, prin urmare o acuzare absolut întemeiată.*

Nepublicînd procesul verbal al Curței, d. Stelian s'a făcut vinovat de un mare act de nedelicateță și a dovedit că n'a fost nepărtinitor în toată procedarea sa. că a fost- ceea ce este și astăzi—un om nedemn și un ministru nedemn.

D. Cernătescu, care pune demnitatea sa de judecător mai presus de ori ce considerent, a tras d-lui Stelian un al doilea proces-verbal, o complectare a celui d'intîiu.

Asemenea act cinstește pe cel ce l'a făptuit—precum acte de servilism, despre cari Monitorul *din zilele trecute ne-a dat o probă crasă—doboară pe acei ce le fac.*

Oameni de energia d-lui Cernătescu sunt făcuți să zdrobească făcători de rele de speța lui Stelian.

CATE-VA NOTE

D. Aurică Geblescu, simpatia țărei —întregi, a apărutcu *Steaua* sa taman la vreme: cînd să umble și ceilalți băieți cu steaua, s'a ivit și Aurică cu acea a Olteniei.

Dar d. Aurică nu vrea să fie—ca tot crestinul—blînd si iertător de Crăciun. Ci ie, din contra, foarte resboinic, gata să iee puterea și ne prevestește un „apropiat conflict între puterea judecătorească și puterea presei".

Bătălie mare are să fie între magistrați și ziare—de la o afacere personală a lui Aurică.

Pe averea lui Aurică s'a pus conservator un domn St. Rusănescu. Aurică a cerut îndepartarea acestui Rusănescu și numirea unui sechestru judiciar. Curtea de Apel din Craiova a admis cererea și a numit sechestru judiciar tot pe acel Rusănescu.

Asupra decisiunei Geblescu zice „iată dar chestia, iată apropiatul confict între cele două puteri, dacă nu se vor lua măsuri.

Dacă nu se vor lua măsuri, atunci chestia *se aduce la rezboi*, la *lupte politice*, să vie Aurel Geblescu la putere (Amin! N. R) să poruncească el la ministerul de justiție... Ne-am făcut deci, datoria spre a evita un conflict teribil între puterea presei și cea judecătorească...

*

In altă ordine—de idei, se 'nțelege— Aurică se plînge de următorul fapt de contrabandă: în discuția mesagiului la Cameră ori cine a putut constata, cum mulți deputați au vorbit sub imboldul nostru, numai ar fi trebuit să indice sursa; nefăcînd aceasta au rămas plagiatori ordinari",

*

La urma urmelor, Aurică își aduce aminte de sărbători și trimite cititorilor precum urmează: „mulți și fericiți ani și un *inbelșugos* an agricol și o prosperitate generală pe toată linia țărei și întregului neam romînesc".

Imbelșugos să-ți fie și ție anul agricol —Aurică, pe toată linia țărei și noroc bun la conflictul cu judecătorii!

D'asemenea și din partea lui Rusănescu și de la Madona-Dudului și—rabat de la noi—de la Socola noastră.

Judecătoriile de ocoale

Legea d-lui Stelian asupra judecătoriilor de ocoale—este o lege rea. Toate criticele ce i s'au adus concordă în această privință—și nimeni n'a zis că legea este rea find-că este opera unui ministru liberal, dar este rea fiind-că ie nepotrivită cu mentalitatea, cu caracterul țaranului nostru; fiind-că împovoară pe magistrații chemați s'o pună în aplicare.

Realitatea faptelor, adică roadele ce le-a dat legea, concordă perfect cu criticile: justițiabili, avocați și judecători sunt de-o potrivă nemulțumiți.

D. procuror general de la Curtea noastră de Apel nu vede lucrurile în această lumină. După d-sa, din inspecțiile multiple ce le-a făcut judecătoriilor din jurisdicțiunea Curței de Iași, legea aceasta este făcătoare de minuni, ea a rîdicat pe țăran socialminte, moralicește și materialicește—în scurtul restimp de la 1 Mai și pînă la 1 Octombrie—dată la care se oprește raportul pe care d. procuror general l'a trimis ministrului și pe care-l publică *Monitorul* de ieri.

Acest raport începe prin a constata că „rezultatul aplicărei legei este *considerabil* „respectiv de țărani"—din punct de vedere material și moral".

Și sfîrșește: „așa că aplicarea legei, de și cu unele *dificultăți*, ca la început, dă roade *îmbucurătoare*".

Cum se poate ca un rezultat *considerabil* „respectiv pentru țărani" (probabil o eroare de zaț), să fi fost obținut cu unele dificultăți și să devie, la sfîrșit, numai îmbucurător?

Firește, considerabil și îmbucurător sunt la fel—adjective. Dar în înțelesul lor ele diferă: nu ie tot una cînd, spre pildă, sănătatea cuiva se îmbunătățește în mod considerabil, sau numai în mod îmbucurător. O lege cînd dă rezultate considerabile și cînd dă numai de cele îmbucurătoare—ie departe a fi tot una și cum ne aflăm înaintea unui raport oficial, care glăsuește despre o lege unanim condemnată, nu putem primi această enormă contrazicere: considerabil ca întroducere—îmbucurător ca închiere

Raportul mai face încă o confuzie — tot de adjective: între adjectivele social și moral.

Social—privește societatea; moral—privește moravurile. La litera b) a raportului, d. procuror general zice:... „facerea actelor gratuite nu este numai o economie bănească pentru țăran; profitul — „pot zice social" — este mult mai mare".

Acest profit căruia d. procuror general „i poate zice *social*", constă în faptul că gratuitatea actelor l'a făcut pe țăran să scape de jalbari, cari au dispărut și aceasta este un mare cîștig *moral*".

In afară de aceste conflicte de adjective, raportul, care abundă în virgule greșit plasate, cuprinde și următoarea frază: „țăranul arunca vina asupra judecătorilor pe cari îi credea *de* părtinitori și asupra dreptății, *cărora* de mult începuse a-și pierde încrederea".

Cu acest raport al d-lui N. V. Leonescu—legea d-lui Stelian n'a făcut nici un pas înainte.

Procurorul general de Iași crede că legea este extra ordinară. Toți ceilalți oameni de legi — sunt convinși de contrariul.

fost magistrat.

OAMENI ȘI LUCRURI

VIAȚA NATUREI

La începutul lui Octombrie, anul trecut, după cîte-va zile de obositoare escursiuni și vizite în Constantinopole, plecarăm, un grup, de călători întovărășiți din întîmplare, să vizităm insulele mării de Marmara. La o mică depărtare, după o călătorie liniștită de cîte-va oare cu vaporul, ele apar, în șir, una mai interesantă și mai pitorescă de cît cealaltă: Proti, Halki, Antigona și cea din urmă și cea mai măreață din toate: insula Prinkipo.

N'am avut nicăiri și nici odată senzații mai intense de beatitudine, n'am primit mai trainice impresii de frumusețe pînă la extaz, de cît în după amiaza aceea senină, caldă, îmbătătoare, petrecută pe Princkipo, începînd cu masa luată pe terasa hotelului Calyso, pe malul mării și sfîrșind cu înălțimile malurilor unde ajunserăm după o fermecătoare escursiune, călărind pe măgari flegmatici, străbătînd părțile înguste în inima pădurii de pini și de brazi. Iar din vîrf scăpați de umbra frunzișului, urmăriți doară de parfumul vrăjitor al trandafirilor și al portocalilor, puturăm privi cea mai încîntătoare priveliște ce poate vedea ochiul unui muritor: strălucita și pașnica mare de Marmara—un adevărat luciu de marmoră clară—întinzîndu-se și încrețindu-se de abia, colo la picioarele insulei, reflectînd cu o scînteiere argintie cel mai mîndru soare, oglindind într'un reflex azurtu,—cerul cel mai superb. Era cald ca într'o zi de vară, era lumină, era senătate, era voioșie, era sensația unei depline uitări, a ori-cării griji sau preocupări; iar către seară, cînd se ivi discul alb al lunei pline—ne cuprinse un delir, de par'că ne-ar fi îmbătat sufletele și mințile întreg vinul amețitor, al insulei meridionale unde am fi vrut să trăim o eternitate în fiece clipă...

N'am mai revăzut atîta frumusețe, După unan, încunjurînd insulele Adriaticei dintre Quarnero și Lusinpiccolo, fie carecu darurile ei naturale, îmi aminteam de neîntrecutele vederi ale insulei Prinkipo, azvîrlită printr'un capriciu al naturei in acea parte a mării, greu accesibilă mai cu seamă din cauza celei mai nebunatice mări europene—Marea Neagră —ale cării toane și furii le-am simțit atunci la întoarcerea, în țeară, trecînd prin spaima unei primejdii de moarte, după ce gustasem farmecul celei mai grandioase priveliști.

Toate insulele acele ce sunt oare, de cît produsul unor capricii ale apei, mărturiile unor vechi dezastre și frămîntări care despart și îmbucătățesc pămîntul, care schimbă în decursul vremilor forma globului, mînîncă straturi de pămînt ca să creeze, altele?.. Natura lucrează numai prin schimbări de proporții mari, prin așa zisele cătastrofe. Superbele insule unde gustăm cele mai alese frumuseți—ca mîni vor dispărea sub apă cu toate comorile lor de liniște și de sănătate; toate sunt osîndite peirii și un îngrozitor exemplu de cum lucrează, în stil mare, natura distrugătoare este dezastrul Siciliei de acum cîte-va zile. Și acolo ca și în orient, erau frumuseți, erau parfumuri, erau păduri de olivi și portocali, era soare etern, era mîngăiere pentru cei slabi, odihnă puntru cei trudiți. Intr'o singură minută toate aceste au fost nimicite, împreună cu imense averi adunate de muncă seculară împreună cu zeci de mii de vieți omenești. Pe cît e de darnică natura, pe atîta e și lipsită de milă cînd ascultă de ascunsele legi ale propriei sale veșnicii și suveranități.

Rodion.

Este feminismul possibil?

Cele două sexe.—Bărbați și femei.—Caracteristice și diferențe.—Psihologia sexelor.—Este vreunul superior?—Lupta pentru emancipare.—Problema maternității.—Proprietatea copilului.—Perechea omenească.

De cît-va timp o mișcare, care nu e pe cale de a se sfîrși, s'a produs în favoarea emancipărei femeii. Această mișcare este ea oare în acord cu principiile biologiei?

Existența celor două sexe în specia omenească nu este un accident fără importanță. Bărbații și femeile nu se deosebesc numai prin felul ler de a se îmbrăca, de a se pieptăna, sau prin cîteva detalii de conformațiune exterioară.

Atît la plante cît și la animale, sexualitatea s'a manifestat chiar de la primele începuturi ale organizațiunei. Absența sexului este proprie formelor cu totul inferioare; unirea celor două sexe pe acelaș individ, e rezultatul unei degradări ce-a suferit specia. Separația sexului este un fenomen fundamental atît în regnul vegetal cît și în regnul animal.

*

In amîndouă regnurile caracteristice celor două sexuri este una și aceiași; această caracteristică e bazată pe o deosebire adîncă în modul cum au loc cele mai intime fenemene ale nutriațiunii în fiecare dintre sexuri. Organismele nu sunt sexuate numai în cîteva părți limitate; s'ar putea zice că ele sunt pătrunse în întregime de deosebirile sexului femeesc este sexul nutrirei intensive; el naște în belșug și rămîne în belșug din cauza unor importante rezerve alimentare în țesături; oul, el însuși este elementul lacom prin excelență; pentru a se nutri, el distruge ouăle mai mici de cît el, și volumul său îl datorește rezervelor alimentare cu care e umplut. Sexul masculin, este din contra, sexul nutrirei imperfecte; ei naște în lipsuri și este caracterizat printr'o dilapidare extra ordinară a substanțelor, care puse în rezervă la sexul femenin, sunt cheltuite de sexul masculin în mișcări și în producere de lux de tot felul.

Elementul bărbătesc, el însuși se deosebește de ou prin activitatea lui, prin extraordinara lui micime și prin lipsa totală a materiilor de rezervă.

Caracterele elementelor sexuale sunt caracterele însuși ale organismului care le poartă, ea și cum ar fi răsplndite în toate țesăturile sale.

*

Fie care sex nu are numai o fiziologie nutritivă proprie; el are și o psihologie particulară, care se menține în tot regnul animal.

Toată psihologia sexului femeiesc se învîrtește în jurul unui singur punct principal: să asigure ființa și alimentația progeniturei.

Femeia, prezentînd susizisele caractere fiziologice, n'ar putea să se înlature dela această psihologie cu totul deosebită de aceia a sexului bărbătesc.

Ea nu poate nici să judece, nici să

lucreze ca și barbatul. Este ea din acest punct de vedere superioară sau inferioară bărbatului? Intrebarea e grea. E deosebită, iată ce se poate respunde.

Psihologiceşte ca şi fiziologiceşte amîndouă sexurile se întregesc; ele au fiecare rolul său şi cine vrea să le egaleze nu ţine seama de opeza de reproducere care a lăsat pretutindeni urme adînci.

*

In toate pledoariile pentru emanciparea femeiei nimeni n'a vorbit de această muncă de reproducere, care a hotărît deosebirea celor două sexe şi care o menţine.

Copilul, care nu există încă, ocupă toată existenţa mamii.

Pentru a pregăti concepţia copilului, mama sufere o criză mensuală, în timpul căreia toată psihologia e schimbată. Îndată ce e conceput copilul influenţează asupra întregului organism; după naştere cere nesfîrşite îngrijiri.

Psihologia fetei fiind atît de deosebită de cea a băiatului, cum ne-am putea închipui ca femeia, care are maternitatea ca principală datorie, să ducă o existenţă întocmai ca şi barbatul, independent de progenitura sa? Ori ce-ar face, femeia nu poate să-şi cîştige libertatea faţă de tovarăşul ei, de cît sacrificînd ceea ce este rostul existenţei sale: maternitatea.

*

In loc să se organizeze munca femeei paralel cu cea a bărbatului, ar trebui din contra ca munca acestuia din urmă să fie ast-fel organizată în cît să facă faţă nevoilor familiei—şi ca femeia să fie liberă de a-şi face datoriile sale. Femeia e înainte de toate proprietatea copilului Din nenorocire nu prea urmăm calea aceasta.

Individualismul exagerat către care alunecăm şi pe care unele filozofii false încearcă să-l justifice ne conduce să ne lipsim de tot ce-ar putea să ne jeneze; efectul acestui individualism este dessreşterea populaţiunii, pentru care se inventează cauzele cele mai extraordinare.

El micşurează numărul naşterilor legitime sau nelegitime, stinge puţin cîte puţin spiritul de solidaritate şi de sacrificiu, se ascunde sub o pretinsă fraternitate universală ca să suprime ideia de patrie pentru că ea implică ideia de abnegaţie, în sfîrşit acest individualism caută să disocieze ceia ce altă dată era socotit ca inseparabil: perechea omenească.

Această operă nefastă de dizoluţie înceată ne duce la decadenţă, dasă nu va fi oprită la timp.

Din acest punct de vedere—care va părea unora „reacţionar"—trebue privită şi studiată problema femenismului şi judecat dacă este sau nu posibil în societatea modernă.

Rezultatul examenului pentru magistraţi stagiari

Iată candidaţii reuşiţi la probele scrise pentru examenul de magistraţi stagiari, în ordinea clasificaţiei:

Stănescu Nicolae, Popescu, St. Nicolae, Eftimopol Ioan, Predescu I. Vasile Chereachez Teodor, Ercul Const. Popovici, N. Vasile, Morlova N. Const. Adrian Paul, Apostoleanu I. Mihail, Ardeleanu Alex. Munteanu E. D-tru, Vasilescu P. Mihail Aronescu, P. Gheorghe, Popescu C. Const. Proicea George, Botez M. Ion, Cornescu I. D-tru, Constantinescu Ştefan Demetrescu, Buzău D. Hagi Chirea, G. Niculescu S. Ion, Popovici, I. Alfred, Bossie St. Const. Marinescu Const. Mihuleţ Alexandru, Navarlie I. Const. Rădulescu P. Anton, Toader Marin, Alexandrescu, I. Stroescu P. Atanase, Costu Eugeniu, Panaitescu I. C. Popovici C. Mihail, Caţichi Mihail, Ionescu Stelian, Lăţea I. Ştefan, Petrescu I. G. Pleniceanu, I. St. Petrescu Leonida, Alexandrescu Vasile, Angelescu Gheorghe, Ceaur Aslan Ernest, Colea D-tru, Copoiu, G. Teodor, Filipescu C. Matescu, D. Spiru Popescu, I. Gh. Profiriu G. Ioan, Rădulescu G. Ioan, Rusescu Cicerone, Tintorescu I. Tudor, Stănescu I. D-tru, Tiron D-tru, Barbescu Mihail, Coroi C. Alexandru, Dogeanu M. Nicolae, Georgala Em. Gr., Popescu Petre, Vasilovici George, Bonteanu G. Ceacîran Const., Dimitriu M. Vasile, Marian Ioan, Pleşan D-tru, Slavu I. Petre, Vasiliu G. Octav, Daia Nicolae, Daneş D-tru, Ionescu G. Const., Iosipescu G. Ioachim, Balan Alex., Brădescu Virgil, Constantinescu Ghinea, Damian Nicolae, Drăghici M. G., Dumitrescu O. Marin, Ionescu Alex., Oanea C. Nicolae, Paraschivescu Mih., Popescu A. Alex., Protescu Victor, Stamate Vasile, Vasilescu Nicolae, Vrabie S. Panait.

Examenele definitivatului primar

Examenul pentru obţinerea titlului de institutor şi învăţător definitiv se va ţine cu începere de la 1 Martie 1909.

Vor fi chemaţi la acest examen institutorii şi învăţătorii cari, până la 1 Martie 1909, vor avea trei ani împliniţi de cînd funcţionează cu titlu provizoriu în învăţămînt.

Examenul va consta din două probe: una extemporală conf. art. 152, a doua de practică de pedagogie. La ambele probe candidaţii trebue să obţină media 7; urmează dar, că acei cari vor obţinea o notă mai mică la proba extemporală, nu vor mai fi admişi la proba de practică pedagogică.

Preşedinţii comisiunilor vor încunoştiinţa prin revizoratele şcolare pe fiecare candidat în parte cînd şi unde are a se prezenta pentru a-şi trece examenul. Revizorul este dator să înainteze prezidentului comisiunii dovezi din partea celor chemaţi la definitivat, de primirea acestor înştiinţări. Nici un candidat nu poate părăsi postul decît pentru termenul chemării.

In preziua ţinerei probei de practică pedagogică, fie-care candidat va trage un plic cu chestiunea ce va trata a doua zi, pe care îl va semna cu numele şi pronumele său şi apoi îl va încredinţa prezidentului.

In ziua fixată cu două ore înainte de începerea lecţiunii, fie-care candidat îşi desface plicul ce-i fusese încredinţat de prezident, şi în urmă îşi pregăteşte lecţiunea într'o sală anume a şcoalei, sub pază de necomunicare, fără a i se permite note sau cărţi.

Candidatul va prezenta comisiunii planul lecţiunei model ce va avea să ţină în clasă cu şcolarii, asupra unui subiect de limba romînă sau aritmetică, după programul şcoalei primare. Această lecţiune va dura o jumătate de oră şi se va ţine numai cu elevii claselor III şi IV primară.

Pentru recomandarea la obţinerea titlului definitiv, candidatul trebue să întrunească cel puţin nota 7.

Institutorii şi învăţătorii cari, fără motive valabile, vor lipsi de la examen, vor fi consideraţi ca respinşi.

Litere-Ştiinţe-Arte

Un omagiu,—Peste cîte-va zile Novelli, marele artist italian, va sosi în oraşul nostru, unde va da un ciclu de trei reprezentaţiuni: Papa Lebonnard, Kean, Schylock.

Novelli nu este un nou venit în Iaşi. Marele şi variatul său talent'—mergînd de la rolul de tragedie pînă la veselă comedie—a fost adese-ori apreciat şi aplaudat de publicul nostru cunoscător. De astă-dată însă, artistul şi trupa sa ne vin în momentul cînd privirea întregei lumi civilizate este aţintită asupra Italiei, care a trecut prin cea mai îngrijitoare catastrofă ce a încercat vre-odată un popor şi o ţeară. Simpatiile tuturor naţiunilor se manifestă în mod unanim şi cu cea mai vie sinceritate faţă de mult indureratul popor italian şi aceasta îi constituie în momentul de faţă mîngăierea cea mare. De aceea credem că sosirea lui Novelli în mijlocul nostru, va fi un prilej bine venit publicului iaşan, ca să-şi arată nu numai admiraţia pentru artist, dar şi sentimentele de simpatie pentru Italia greu lovită, aplauzele ce vor întîmpina pe artişti, vor fi un omagiu, pentru întreaga naţiune italiană.

Cumparaţi Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI (Piaţa Unirei)

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-0 jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

A apărut No. 9 pe Decembrie din „Indrumarea" cu următorul cuprins:

„Indrumarea" Reîntrarea d-lui Fleva în viaţa politică.

Ocatv Doljan Cum se nasc şi se aplică legile la noi.

E. Herovanu Cetatea Califilor: cîte-va impresii.

Titus Lapteş Crăiasă a Poeziei (poezie).

I. Iordăchescu Problema agrară: aplicarea legei tocmelilor agricole.

Mihai Codreanu In faţa morţii (sonet).

Vasile Jurist, Expoziţiei din 1906 (sonet).

I. Petrovici Asupra scepticismului.

I. Neagu Scapatatul (schiţă).

Artur Gorovei Documente asupra chestiei ţărăneşti, camăta în 1839.

C. Teodorescu La lumina focului (poezie după *Guyau*).

Dr. P. Zosin Primejdia activităţii extra şcolare în felul cum se practică la noi.

Recenzent Revista revistelor romîne: Viaţa romînească (articolele d-lor Bănescu. Filitti şi Stere) Cultura romînă (d. N. Em Teohari despre Educaţie), Noua revistă romînă (d. Toma Dicescu despre Pedagogie) Ramuri (d. D. Tomescu despre Critica literară) Convorbiri critice (d. N. Em. Teohari despre d. Iorga).

Bibliografie: In slujba adevărată de I. N. Potapenko, trad. de d. dr. Duscian.

*

A propos de catastrofa din Messina. Se ştie că în 1783 oraşul sicilian a fost lovit de un teribil cutremur de pămînt care a distnus o parte a Messinei. Cutremurul s'a întîmplat în timpul nopţei şi se povesteşte că Goethe—la Weimar—s'a sculat în acea noapte şi a chemat pe servitorul seu şi l-a întrebat.

— N'ai simţit nimic? N'ai observat nimic pe cer?

— Nimic, răspunse servitorul.

Iar marele scriitor, care era în acelaşi timp un mare om de ştiinţă îi zise:

Dacă n'a fost un cutremur, o să avem de sigur unul astă noapte ori mîne.

Lucrul s'a povestit a doua zi şi la Curteă Ducelui de Weimar. După trecerea unui număr de zile sosiră ziarele italiene cu ştirea despre cutremurul din Messina întîmplat exact în noaptea cînd l'a presimţit Goethe.

Pe atunci ziarele nu publicau nici telegrame nici ştiri telefonice, ca astă-zi. Dar un mare poet — ca Goethé — putea să fie în acelaşi timp un mare învăţat.

*

Concertul orbilor anunţat pentru seara de 5 Ianuarie în folosul „Vetrei Luminoase" va fi o producţiune artistică rară în felul ei. Elementele ce participă la concert aparţin esclusiv „Vetrei" şi vor sosi la Iaşi anume pentru această serată artistică, tristă şi atrăgătoare în acelaşi timp.

*

In seara zilei de 9, 10 şi 11 Ianuarie vom avea trei reprezentaţiuni de operetă vieneză cu concursul d-rei Mila Theren, foastă primă subretă de la Theater an der Wien.

Se vor juca 2 noutăţi senzaţionale în ordinea următoare:

Die Foerster-Christl, Liebes-Walzer şi Tipp Mamselle. Preţurile sunt convenabile, faţă de superioritatea trupei.

*

La Varşovia au fost publicate într'un volum de către Mieczylaw Karlowicz 19 scrisori inedite de ale lui Chopin, pe cari o strănepoată a sa d-na Maria Ciecomska, le păstra cu sfinţenie. Sunt scrise în limba poloną şi sunt adresate familiei.

Ele conţin un curios tablou al Parisului între anii 1844 şi 1849 şi al Londrei de la 1848 şi 1849.

Chopin era un mare observator şi îi plăcea să comunice rudelor observaţiunile sale în scrisori cari conţineau 20—25 de pagini!

Sunt impresiunile unui străin care vede, ascultă şi notează. Aşa el spune că a văzut la Paris o trupă de Piei roşii; că o indiană a murit şi că îi s'a ridicat la mormînt un monument de asupra căruia se găsea o floare de marmoră reprezentînd nostalgia; Leverrier a descoperit o planetă necunoscută; Taber din Londra, a inventat un fel maşină automată care cîntă singură «God save the Queen».

De la fereastra sa Chopin priveşte Parisul care l'a cuserit şi-l desmie.

*

A apărut No. 11 din excelenta publicaţiune săptămînală „Noua Revistă Romînă" avînd un sumar bogat cu articole şi studii semnate de Rădulescu-Motru, C. I. Băicoianu, N. Ştefănescu-Iacint, D. Drăghicescu, dr. Cristelf, E gen Porn. Noutăţi, traduceri literare etc.

*

Cu dispărutul oraş sicilian Messina au pierit şi un mare număr de însemnate opere de artă: tablouri datorite unor pictori celebri, lucrări de sculptură, decoruri bisericeşti de o rară frumuseţă, muzee bogate etc. Toate aceste sunt astăzi pierdute odată cu celelalte bogăţii ale vechiului oraş, el însuşi aproape şters de pe suprafaţa pămîntului.

Informaţii

❑ **Mişeliile cartelului.** — Cumetria-Brătianu-Marghiloman nu s'a dat în lături de la nici o infamie, pentru a lovi în partidul conservator-democrat şi în candidaţii acestui partid.

Cartelul junimisto-liberal a imprimat la Focşani—cetatea faimosului Săveanu—un mare număr de afişe, în cari şeful nostru, d. Take Ionescu, este numit fiul natural al unui evreu şi ginerele altui bancher evreu din Anglia.

Agentul brătenismnlui de la Focşani fiind însă într'o complectă stare de ebrietate, a trimis aceste afişe pe adresa ilustrului nostru şef, aşa că pamfletul n'a putut fi împrăştiat eri în Capitală.

Iată mijloacele cu cari luptă în alegeri bestiile democratice ale dinastiei Brătianu şi desperaţii apostoli ai asanării moravurilor.

❑ D. profesor doctor Obreja din Iaşi a fost numit în sub-comisiunea însărcinată de ministrul industriei cu elaborarea unui proiect pentru unificarea metoadelor de analiză a produselor petroleului.

❑ Un mare furt s'a comis către sfîrşitul lunei trecute, la hotelul Knikkerbaker din New-Iork.

Hoţii au furat un colier de perle, executat de cassa Marsellus şi Pott, colier compus din 62 perle şi un diamant de 8 carate, legat în aur şi platină.

Agenţia detectivă din New-Iork a intervenit la autoritătile noastre pentru a cerceta dacă colierul n'a ajuns la noi în ţară, promiţînd o recompensă de 500 dolari acelui care va descoperi pe deţinătorul colierului.

❑ La 8 Ianuarie va începe concursul pentru ocuparea locurilor de medic primar la spitalele din Roman şi Hărlău.

Vor candida domnii doctori Mărzescu şi Bossie.

❑ Profesoarele şi profesorii din provincie, cari vor asista la cursurile de dicţiune din Bucureşti, vor avea locuinţa şi masa gratuită: profesoarele vor fi găzduite la institutul Pompilian şi profesorii la seminar.

❑ D. Doctor Sion, sub-direetorul serviciului sanitar superior, a fost trimis la Piatra-N., ca să facă cuvenitele presiuni asupra medicilor cari votează la colegiul I Senat.

Acum ie vorba să se facă un proect în baza căruia directorul şi sub-directorul serviciului sanitar, să fie numiţi la posturile lor pe timp de 15 ani.

Recompensă meritată pentru atîtea servicii electorale.

❑ **Din Botoşani.**—Sîmbătă a avut loc în sala Teatrului-Popovici o şezetoare, organizată de d. Ioan Popovici — Puiu, institutor.

Sala era arhi-plină. Corul, condus cu multă îngrijire de d. Popovici a executat frumoase bucăţi, între care: „Ce te legeni codrule", „Tot ţi-am zis", „Vino lele", „Lumea mea", „La secere", „Foaie verde poamă neagră", „Măi Marandă" şi alte cîntece populare.

S'a jucat apoi „Rusaliile", vodevil de V. Alexandri. după-care a urmat „Mureşanca", joc naţional romînesc. S'a distins în acest joc, tînărul Colceag, originar din Iaşi.

Şezătoarea s'a terminat cu marşul cîntăreţilor, cîntat de corul bărbătesc. De asemeni orchestra batalionului 8 vînători a dilectat publicul cu ariile cele mai alese.

D. institutor Popovici, căruia se datoreşte buna reuşită a serbărei, a fost viu felicitat ds asistenţă.

❑ Şcoalele rurale din judeţul nostru au luat vacanţie astezi.

❑ La Galaţi cîţi-va dezertori, conduşi de Alex. Bereţeanu, Tanase Tanasiu, desertor din marină şi Voina Gh. Dim., s'au constituit într'o bandă, comiţînd numeroase furturi de vite.

Acum cîte-va zile aceştia s'au introdus prin spargere în locuinţa d-lui Const. Balaş şi au furat 4200 lei în bilete de bancă a 100 lei, 1300 lei în piese de 5 lei, 20 piese de aur, una pereche cercei de aur, precum şi mai multe lucruri de valoare.

După comiterea îndrăzneţului furt, hoţii au dispărut făcîndu-se nevăzuţi.

DIVERSE

— Secţia de jandarmi rurali din Cozia, judeţului Falciu, a cerut autorităţilor noastre prinderea şi arestarea supusului otoman Zdravec Kitan, dispărut din serviciul lui Gh. Voicu, de la care a furat o însemnată sumă de bani.

— Poliţia din Giurgiu cere prinderea lui Victor Mazurchievici, care în noaptea de 13 Decembrie a dispărut de sub paza sentinelelor.

Acesta era depus pentru omor.

— De la d-na Maria I. Argintoianu din Buzeu s'a furat acum cîteva zile mai multe lucruri de valoare şi suma de 800 lei.

S'a cerut urmărirea hoţilor.

— Poliţia din Bacău a cerut poliţiei din oraşul nostru urmărirea copilei Maria Pacheţanu, de 16 ani, care a dispărut de la părinţii săi, şi care se crede a se fi refugiat în Iaşi.

— Nişte reu făcători au încercat eri noaptea să prade locuinţa domnului S. Braunştein.

— Corporaţia „Confecţiilor din localitate, a organizat pentru seara zilei de 26 Decembrie, a doua zi de Crăciun în localul Circului Sidoli un frumos bal, din venitul căruia se vor îmbraca copiii meseriaşilor saraci, fără deosebire de naţionalitate.

Scopul acestei petreceri fiind filantropic nu ne îndoim că publicul ieşan va da concursul seu.

TRISTIA

Siretul! cum clocoteau valurile cu un muget fioros spărgîndu-se de maluri!... Soarele smălţuia această faţă muncită a apei—diamantîndu-i încheguriile.

Părea un prizonier luptîndu-se sălbatec cu lanţurile grele, pe a cărui frunte străluceşte mîntuirea.

O siluetă se strecură ca fulgerul în zarea aprinsă de soare a malului celuilalt, în preajma apei.

Cine-i, de ce fuge? de ce priveşte într'una apa, cercetîndu-i pare-că adîncimea şi de ce priveşte într'una înapoi?...

Poate că...

Şi m'am oprit aici cu gîndul.

O curiozitate fără păcat m'a pus pe urma fugătoarei umbre.

O ajunsei.

Puteam să desluşesc formele.

Era o femeie tînără, cu un buchet de flori în mînă.

Intră în cimitir, se strecoară printre cruci,—ca un spirit al morţei.

Se opreşte la o movilă de ţărînă proaspătă în care şedea plîngătoriu o cruce cioplită numai şi strîmbă.

Ingenunchiă pe movilă împrăştiind florile.

Mă apropii. Intreb.

E vre-o cunoştinţă de sigur!?...

— E tata! Nu's trei zile de cînd pămîntul l'a inghiţit!

Zicînd aceste o lacrimă clară se ivi sub gene curgînd pe faţa-i suptă şi albă, asemenea unui strop de rouă pe o floare albă.

*

A doua zi, la aceiaş oră, ea veni din nou la mal.

Privi mai cercetător şi mai fără teamă întinderea spumată a Siretului.

Mă cunoscuse.

O urmării.

Intră în cimitir, se furişă printre cruci oprindu-se la un mormînt proaspăt.

Acelaş căpătăi sărac.

Ingenunchiă.

— O vre-o rudă? întreb...

— E mama! Am dat-o pămîntului azi, după tata.

Zicînd aceste ochii i se umplură de lacrimi.

*

A treia zi aştept în cimitir.

Imi întrase o idee în cap.

Ea era smintită.

La aceiaş oră ea vine cu braţul plin de ramuri şi de flori.

Ingenunchiă la un mormînt proaspăt, mai proaspăt ca celelalte.

Împrăştie florile pe groapă, îşi lipi gura de ţărînă şi ramase ast-fel multă vreme.

Mă apropii.

Imi scot pălăria.

Atîta durere cerea un aspect.

— Cine-i?

Ea rîdică faţa plină de lacrimi şi ţărînă.

Ce faţă! ce ochi! ce înfăţişare!...

Pare-că eşise din groapă.

Cu ce voace înecată, topită, ca şi cum sufletul i-ar fi eşit pentru totdeauna îmi zise:

— E „el".

Şi se trînti năucă, ţipînd de-ţi înfioră trupul.

Inţeleseiu.

O atît de neagră şi intimă durere nu se turbură.

Am plecat cu sufletul răscolit de milă.

Se lasa seară.

Siretul mugea asemenea unei fiare închisă.

Sermana femeie se întorcea de la cimitir.

Se apropie de mal.

Privi înapoi, „acolo" unde viaţa ei rămase.

Privi spre cimitir.

Duse o mînă la gură, cealaltă la inimă întinzîndu-le apoi cu acel din urmă şi nesfîrşit amor spre mormîntul iubit.

Mai privi în toate părţile, cercetînd negurile nopţii şi cu desnădejdia aceluia ce nu mai speră în nimic se prăbuşi în apă.

Sermana! Durerea „lui" îi furase minţile.

Siretul mugea într'una, ca şi cum noaptea şi acea fundebră apoteoză îi aduceau plîngeri noi, mai înpătimite, înghiţind o viaţă cu gura-i uriaşă.

Huşi 1909 **Petru Gâdeiu**

ATENŢIUNE!!

DROJDIE PROASPĂTĂ

se găseşte zilnic

la Depoul de Făină

— ANA CLECNER —

No. 36 Str. Anastasie Panu No. 36

lîngă magazinul de coloniale Leon Kleiner

CONST. JORNESCU

AVOCAT

— *Strada Carp No. 5* —

Ultime informaţii

❑ Ni se scrie din Huşi:

Sîmbătă, 20 Decembre, s'a închis sesiunea Curţii cu juri a judeţului Fălciu.

S'au judecat nouă procese în totul, din care 5 cazuri de loviri cauzătoare de moarte, tălhărie, infanticid, asasinat, în care complicele era paricid şi o crimă pasională.

Din punctul de vedere al criminalităţii, proporţia crimelor în care furtul întră ca mobil, poate fi îmbucurătoare.

Acuzarea, reprezentată tot timpul prin d. procuror Ciurea, a fost mai presus de înălţimea misiunei sale. D-sa are un organ simpatic, formă elegantă, logică strînsă, cunoştinţi complecte, astfel încît transformă şedinţa într'o adevarată plăcere intelectuală.

In ce priveşte pe apărători, s'au distins, în procesul de paricid, tînărul avocat N. Cişman, nu numai prin stăruinţa, cu care şi-a susţinut clientul, dar prin cunoştinţele juridice şi prin cultura generală de care a dat dovadă.

La crima pasională, cu care s'a încheiat sesiunea, au pledat tînărul Cişman, care a deşteptat admiraţia pentru partea psihologică a procesului şi d. avocat Chiriţoi, un tînăr distins, care a escelat în partea juridică.

De prisos să mai amintim caldele felicitări, serbătorirea tînărului Cişman, căruia cu toţii îi prezicem un viitor strălucit.

In sumă, graţie acestor tineri, sesiunile Curţii cu juri de la noi au început a ieşi din monotonia rutinară de până acum.

❑ Sunt recunoscute astă-zi de fie-care foloasele aduse de societăţile de gimnastică de peste hotare, prin desele sărbări şi întruniri ale membrilor societăţilor, care au de scop atît desvoltărea noastră fizică, cît şi cultivarea sentimentului de sociabilitate şi solidaritate. Urmărind şi noi aceiaşi ţintă societatea de gimnastică din localitate a organizat tot astfel de sărbări în vastele săli ale societăţei.

Prima serbare va avea loc în ajunul anului nou (31 Decembrie) între orele 3—7 ziua şi va consta în tot soiul de petreceri, surprinderi şi jocuri avînd de scop distracţia membrilor şi mai cu samă [illegible]

O frumoasă şi originală apoteoză, reprezentînd anul vechiu şi anul nou, un splendid şi bogat pom de Crăciun, tombolă, stea, jocuri de păpuşi, irozi, etc., vor fi cuprinse în programul serbări, special aranjat pentru acea zi. Muzica militară reg. 13 Ştefan cel Mare sub conducerea eminentului său şef d. locot. Vlăduţă va dilecta invitaţii în tot timpul sărbării cu cele mai frumoase piese de dans şi de concert.

Comitetul organizator a lansat un mare număr de invitaţii şi serbaren va avea un desăvîrşit succes căci toată lumea şi-a dat întîlnire la această serbare.

❑ Azi dimineaţă a încetat din viaţă d. Frantz Cicerski, în etate de 60 de ani.

Inmormîntarea va avea loc poimîne Joi 25 Decembrie, la ora 2 p. m.

❑ Tribunalul secţia II s'a pronunţat astă-zi în procesul de daune pe care d-na Ecaterina Stîngaciu, personal şi ca tutrice a minorilor sei copii, a intentat-o direcţiei C. F. din causa morţii soţului său, victima deraiarei de la Sîrca,

Tribunalul admiţînd acţiunea, a condemnat pe direcţie să plătească cinci mii lei daune şi o pensie viageră de 30 lei lunar, reversibilă asupra copiilor pînă la majoritate.

Osebit a condemnat şi la două sute lei cheltueli de judecată.

❑ Ast-zi după amiazi, la orele 2, s'a făcut înmormîntarea d-nei Profira Hertza.

Defuncta se trăgea dintr'o veche şi însemnată familie din Basarabia.

Prohodul a fost oficiat de P. S. S. Archiereul Ghenadie Georgescu, vicarul Mitropoliei, asistat de 8 preoţi.

❑ Şedinţa camerei de meserii, care trebuia să aibă loc această seară, s'a amînat pentru o altă zi, din cauză că nu s'au întrunit membrii.

❑ Comisiunea permanentă a camerii de comerţ, compusă din d-nii: T. Lupescu, Ionescu şi I. Motăş, membri ai camerei, pentru a studia modificările ce sunt de adus legei asupra camerilor de comerţ, s'a întrunit eri, pentru a studia chestia.

❑ Trenul de Bucureşti a avut azi dimineaţă o întîrziere de o oră.

Trenurile de Paşcani sosesc regulat.

❑ Poliţia din Ploeşti a înştiinţat poliţia noastră că acum cîte-va zile un mare furt s'a comis la d. Dim. Şerban, din acel oraş.

Nişte hoţi s'au introdus prin spargere în locuinţa d-lui Şerban şi au furat o pereche de cercei de aur cu diamante, un inel de aur cu trei briliante, o cruce de aur cu piatră de safir, un medalion de aur, o braţară de aur cu 13 pietre.

Hoţii au dispărut şi se crede că au luat drumul spre Moldova.

S'au luat măsuri pentru prinderea lor.

❑ La regimentul 5 calaraşi din oraşul Calaraşi s'a făptuit un furt.

Cu chei false, s'a deschis casa de fier de la cazarma acelui regiment şi s'a furat suma de 700 lei.

Unul din autorii acestui furt, un anume Zaharia Simion a fost prins. El a declarat că a săvîrşit furtul în tovărăşia sergentului major Simionescu, care a dispărut.

❑ Procesul locotenentului N. Stoianovici din Bacău, va veni înaintea consiliului de răsboiu în cursul lunei Ianuarie.

❑ D. Constantin Petrovici elev gr. III de la oficiul poştal Buhuşi a fost transferat la oficiul din Tg. Frumos, în locul d-lui Gh. Mironescu, care trece la Buhuş.

D. Lazăr Ciocan de la oficiul Paşcani a fost transferat la oficiul Vaslui, în locul d-lui Pizu Dim., care trece la Paşcani.

❑ Rezultatul de ieri de la Piatra N. arată că d. Emil Zaharia, care a fost ales, a avut 18 voturi mai mult de cît la primul scrutin şi d. L. Bogdan—nouă voturi mai puţin.

❑ Consiliul facultăţi de litere, întrunit eri, a hotărît următoarele: se admite o sesiune extra-ordinară de examen în Ianuarie; se invită d. profesor Naum a reveni asupra demisiei sale din profesorat; obligativitatea cursului de logică al d-lui docent-conferenţiar Petrovici, să se extindă şi asupra studenţilor în filosofie, anul II.

❑ Am aratat deunăzi că judecătorul de instrucţie din Bacău a pus în libertate pe d-nii N. Ananie, Gh. Cernat, Virgiliu Berariu, Victor Văideanu, silvicultori, şi Th. Boca, brigadier silvic, implicaţi în fraudele silvice din Neamţ.

Camera de punere sub acuzare, cercetînd astă-zi dosarul, în urma opoziţiei procurorului, a menţinut arestaţi pe numiţii.

❑ Ministerul justiţiei a remis Curţei şi tribunalului proiectul de budget, pe anul viitor, al acelui minister.

Salariile funcţionarilor de la grefe sunt reduse ca înainte de aplicarea curbei, iar grefierii sunt împărţiţi în două clase: grefierii de clasa I, de la curte, sunt înscrişi cu un salar de 400 lei; de clasa II cu 300 lei; ajutoarele de clasa I-a, 280 lei şi cei de clasa II, 250 lei.

❑ In spitalul de izolare al spitalului Paşcanu se află actualmente 33 de copii bolnavi de scarlatină şi la „Caritatea"—doi-spre-zece.

❑ Artistul G. Cîrjă, care se afla greu bolnav la Bucureşti, s'a restabilit pe deplin, şi în curînd se va reîntoarce în Iaşi.

❑ In procesul cîrciumarului Lupu Leibovici, acuzat de faliment simplu şi fraudulos, tribunalul secţia II, calificînd falimentul de simplu, a condemnat pe Leibovici la 3 luni închisoare.

❑ Dl. Constantin Marino, s'a înscris în baroul local.

❑ Tabloul cu graţierile ce se vor face cu prilejul sărbătorilor, a fost remis ministrului justiţiei.

In total s'au propus două-spre-zece graţieri.

❑ De la 2 Ianuarie, epitropii Sf-tului Spiridon vor proceda la întocmirea noului budget.

❑ D. Gh. Sava, a fost numit ţiitor de scripte cl. I la Eforia Sft. Spiridon, în locul d-lui Oreste Panu, demisionat. In locul d-lui Sava, trece că ţiitor de scripte cl. II-a d. D. Gheorghiu, fost copist la serviciul silvic, iar în locul acestuia a fost numit d. N. Butnărescu.

❑ **Judiciare.**—Cîteva din contestaţiile electorale rămase nerezolvite la secţia II a Curţii, se va judeca în ziua de 12 Ianuarie.

— Cererea de suspendarea execuţiei, făcută de casa şcoalelor, în procesul pentru anularea testamentului colonelului Rosnovanu, se va judeca la 9 Februarie, la s. II a Curţei.

— Procesul Alexiade, învinuit de escrocherii, se va judeca la 15 Ianuarie, la s. I a tribunalului.

❑ In tustrelele zile ale Crăciunului, vor avea loc în Sala Teatrului Sidoli cîte două reprezentaţii cinematografice în fie care zi. La 3 ore p. m. Matineuri pentru familii şi copii, preţurile pe jumătate la toate locurile şi serile reprezentaţii cu preţuri obişnuite.

Programul acestor reprezentaţii va fi cu desăvîrşire nou, special întocmit pentru aceste zile de serbători. El va brila în scene superbe, de o măreţie nemărgenită, care va oferi cea mai plăcută petrecere de serbători, numeroşilor vizitatori ai acestor atrăgătoare spectacole.

TEATRUL NAŢIONAL

ERMETE NOVELLI

Şi excelentul său assamblu

—Vor da trei reprezentaţiuni în Iaşi:—

28 DECEMBRIE:

PAPA LEBONARD

29 DECEMBRIE

KEAN

30 DECEMBRIE

SHYLOCK

— Locaţia la „Thalia" —

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei" —

Bucureşti, 23 Decembrie.

Debandada şi răfuiala liberalilor

Bucureşti.—Dacă înainte de alegerile din Capitală debandada în partidul liberal lua proporţii din ce în ce, acum după alegeri, debandada a ajuns la culme şi tot-odată s'au început rafuielile, spre a se vedea asupra cui cade vina de înfrîngerea de Duminică.

Aproape toţi fruntaşii aruncă vina asupra dinastiei Brătianu, care prin purtarea lor, au înstrăinat aproape toate simpatiile partidului.

Miniştrii sunt foarte consternaţi de înfrîngerea de Duminică. Furia în contra dinastiei Brătianu este foarte mare.

*

O consfătuire a avut loc aseară la ministerul de interne, la care au luat parte toţi miniştrii şi fruntaşii partidului liberal.

Unii din aceştia au manifestat ideia de a se încheia cartel cu junimiştii pentru alegerea de balotaj de Duminecа viitoare. Miniştrii chiar, afară de doui, au fost pentru cartel.

D. Djuvara, ministrul industriei şi comerţului, s'a pronunţat pe faţă contra cartelului, **zicînd că incheierea unui cartel ar insemna o adevărată ruşine pentru guvernul şi partidul liberal.**

O parte însă au susţinut că, data fiind debanda care e în partidul liberal şi faţă de marea infrîngere a guvernului, cel mai nimerit lucru ar fi ca guvernul să se retragă de la putere, pentru ca răfuiala să se facă în opoziţie, căci în actuala stare de lucruri, partidul liberal merge spre descompunere.

*

Fierberea devine din ce în ce mai mare printre liberali.

Pretutindeni liberalii aduc învinuiri bătrînilor, acuzîndu-i a fi distrugătorii partidului.

La clubul liberal se ţin dese consfătuiri.

Azi dimineaţă o nouă consfătuire a avut loc, la care au luat parte aproape toţi fruntaşii liberali.

Nu numai bătrînii dar chiar şi o parte din tineri liberali continuă să aducă învinuiri dinastiei Brătianu.

D. Ionel Brătianu, se poate spune şi-a creiat o situaţie dificilă.

Bătrînii fruntaşi liberali nu se sfiesc a spune în gura mare că politica Brătieniştilor, e o politică de copii" şi că cea mai bună dovadă e înfrîngerea de Duminica trecută a guvernului.

Aceştia cer cu insistenţă ca guvernul să se retragă de la putere, căci dacă va continua sub actuala stare de lucruri, partidul liberal va decădea şi mai mult.

Bătrînii au mai declarat că în caz contrar la alegerea de balotaj de Duminică, vor da o nouă lovitură guvernului.

In astă-seară va avea loc o nouă consfătuire la clubul liberal, pentru a se decide asupra alegerei de balotaj.

Junimiştii şi alegerile

Bucureşti.—Sumele cheltuite de junimişti cu ocazia alegerilor de Duminecă, sunt destul de însemnate.

Singur d, Marghiloman a cheltuit suma de 100,000 lei.

Consiliul de miniştri

Bucureşti.—Un consiliu de miniştri s'a ţinut aseară la ministerul de interne, pentru a se chibzui asupra balotajului de Dumineca viitoare.

Au luat parte şi şefii liberali de culoare.

Nu s'a putut însă lua nici o hotărîre.

Junimiştii din Buzeu

Bucureşti.—Printre junimiştii din Buzeu s'a născut o mare dabandadă.

Amicii d-lui Marghilomon s'au pus în grevă şi au hotărît să scoată un nou ziar al dizidenţei junimiste.

Tratativele austro-romîne

Viena.—„Nenes Wiener Tagblatt" află din Buda-Pesta că miniştrii Doramji şi Kossuth au avut eri o conferinţă în privinţa tratatului de comerţ cu Romînia. Miniştrii unguri au stabilit atitudinea lor faţă de cererile formulate de romîni.

Discursul primului ministru Sîrb

Viena.—Ziarul „Fremdenblatt" ocupîndu-se de discursul primului ministru Milovanovici, zice că această cuvîntare a produs o impresie desagreabilă. Marile puteri au recomandat în tot-deauna la Belgrad o politică mai calmă şi o atitudine moderată. Acum Europa poate vedea prin cuvîntarea Milovanovici cum avertismentele date au produs puţin efect asupra barbaţilor de stat sîrbi..

Deces

Paris. — Comandantul „Berger", preşedintele datoriei publice otomane, a murit eri în vrîsta de 55 ani.

Consiliu de miniştri

Belgrad.—Conferinţa consiliului de miniştri s'a ocupat cu chestia remanierei cabinetului, dar nu s'a luat pînă acum nici o hotărîre.

Reînceperea tratativelor turco-bulgare

Sofia.—Guvernul bulgar a fost informat de către Poartă că cabinetul turcesc e dispus să reînceapă tratativele spre a ajunge la o înţelegere.

Se speră că data aceasta Poarta va arăta o atitudine mai împăcătoare în ceia ce priveşte chestia îndemnizărei. Cercurile oficiale asigură că consiliul de miniştri a hotărît să mai trimeată pe d. Liaptseff la Constantinopol.

Sobrania

Sofia.—Sobrania a adoptat budgetul pe 1909, apoi a votat prin aclamţii 50 mii lei pentru victimile cutremului din Italia.

Din Turcia

Constantinopole.—Pe baza informaţiilor primite de la Salonic ziarul „Hedam" dezminte ştirile publicate despre boicotarea mărfurilor greceşti.

Ziarul „Suraimet" confirmă ştirea după care şedinţele Senatului vor fi publice.

Audienţă

Petersburg.—Ţarul Rusiei a primit eri la Isarhoie-Selo pe preşedintele Dumei. Audienţa a durat o oră şi jumătate. S'a vorbit de lucrările Dumei şi după cum asigură ziarele de execuţiunile în masă din săptămînele trecute şi intrigile poliţiei din Moscova.

Catastrofa din Italia

Messina. — Se desminte ştirea după care 6 marinari ruşi s'ar fi găsit moartea în lucrările de salvare de la Messina.

Această ştire este absolut lipsită de temei.

*

Roma. — Ziarul „Messagero" află că 200 de jefuitori arestaţi la Messina vor fi judecaţi de tribunalul militar.

Satul Gallina, de lîngă Messina e acum o gramadă de ruine.

Victimile sunt numeroase.

*

Palermo.—Vaporul „Umberto" a sosit aci cu 705 de refugiaţi şi 150 răniţi.

O mulţime de refugiaţi sosesc cu trenul.

*

Roma.—Un tren special aducînd 400 de refugiaţi şi răniţi, a sosit aci venind din Calabria şi Sicilia.

Aceşti nefericiţi au fost primiţi de către membrii diferitelor comitete printre care şi comitetul Vaticanului.

Aceşti refugiaţi sunt într'o stare de plîns şi îmbracaţi cu fel de fel de haine. Scene penibile au avut loc la gară între răniţi şi rudele lor.

*

Messina.—Timpul continuă a fi cît se poate de urît: plouă fără întrerupere.

Vapoare sosesc aducînd o mare cantitate de merinde.

*

Roma.—Ziarul „Osservatore" află că abatele francez, director al unui ospiciu de orfani, a înştiinţat pe Papa că ar fi în stare să primească în instituţia sa imediat 1000 de orfani şi de a'i întreţinea pe toţi.

Papa a primit propunerea şi a hotărît să ceară 500 de orfani din Sicilia şi 500 din Calabria.

CABINETUL DENTISTIC

— CHIRURGICAL ŞI TECHNIC —

D-rii med. H. şi M. Pekelman

(2 săli de operaţie)

— Strada Alexandri No. 3 —

Se efectuează *ori-ce operaţiuni privitoare la chirurgia dinţilor*: Vindecarea radicală a fistulelor dentare, regularea dinţilor strîmbi, extracţiuni absolut nedureroase; plombe de porcelană arsă; plombe de aur plastice şi turnate, etc. etc.

Precum şi *cele mai moderne lucrări de protéză dentară*: coroane şi punţi de aur fixe, piese cu plăci de aur, dinţi cu şurubi; etc.

Anunciu

Se aduce la cunoştinţa generală, că de la 23 April 1909, se va da în chirie **Otelul Naţional** (Zoller) cu parte din mobilierul său, situat în oraşul Dorohoi strada Grigori Ghica V. V. No, 26

Amatorii de a lua în chirie acest otel, se poate adresa pentru ori ce informaţiuni, atît la oficiul Creditului Urban în Iaşi cît şi la reprezentantul seu din Dorohoi, d. avocat Ernest Canano.

DIRECŢIUNEA

Inainte de a contracta pentru

Instalatiuni de Canal, Apă şi Electricitate

Informaţi-vă în interesul D-tră propiu la

BIROUL TECNIC

din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 12 al

Inginerului I Schwartz

care se va deschide în luna Ianuarie 1909

După o practică specială făcută în ultimul timp în străinătate Inginerul Schwartz este în măsură a executa toate lucrările atingătoare de

Electricitate, Canal, Apă, Closete Aranjamente Sanitare, etc.

dupa ultimele sisteme

Aceste lucrări vor fi executate cu strictă exactitate şi în condiţiunile cele mai convenabile.

Informaţiuni, Devize şi Explicări

Sunt puse în mod gratuit la dispoziţia onor Public, la

BIROUL TECNIC

Iaşi. Str. Lăpuşneanu 12

Poftiţi de cumpăraţi noutăţi din toate mărfurile sezonului cu ocazia sărbătorilor

Pe lîngă Articolele de Mode şi Noutăţi alese ca: Gulerase, Rijulete, Pieptenaşe garnite, Gentiţe de mînă, şi Eşarfe de Teatru, toate pline de frumuseţe, Magazinul

„LA VULTUR"

Strada Stefan cel Mare, 21—Iaşi

e asortat cu toate Mărfurile de iarnă precum: Şaluri, Flanele, Mănuşi, Ciorapi, Ghetre de lînă, Matinele, Foi gata Englezeşti şi Jupoane fine.

In tot cursul ccestei luni se vor vinde cu preţuri foarte modeste.

O odae mobilată de închiriat în str. Soseaua Arcu No. 32 în condiţiuni avantajoasă cu s'au fără pensiune.

De preferat elevi de liceu.

Dr. Louis Mendel

Specialist în boli de gură şi dinţi.

Cabinet special pentru executarea diferitelor lucrări în Cauciuc şi metal. Plombe de Aur şi Porcelan.

A preluat Cabinetul Dentar al Dentistului N. WASSERMAN.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

Cezar Simionescu

AVOCAT

Str. Sărărie 78

Grigore Dimitrescu

Doctor în drept, fost supleant la trib. Iasi

AVOCAT

Str. Carol 14

FRAŢII POLLINGHER—Iaşi

Au sosit toate Noutăţile de SEZON:

Mătăsuri, Lenajuri şi Velours

Ultimele creaţiuni din Paris şi Londra

Mare ASORTIMENT de STOFE DE ROCHII

Composées, Rayé, Ottoman, şi Chevron-Diagonal.

Postav amazon în toate culorile moderne.

LINGERIE:

Mare specialitate în trusouri de la cele mai modeste pînă la cele mai elegante. Mare asortiment de bluse matineuri şi jupoane.

Rayoane Speciale

bine asortate cu Stofe de Mobile, Covoare, Perdele şi Linoleum. Mare asortiment de incălţăminte superioare şi solide.

Taffetasverifabilă C. I. Bonnet & Co. Lyon „Garanti a l'usage"

a se observa bine marca ţesută pe lisieră

Preţurile cele mai modeste. Echantilioane se trimit gratis şi franco

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

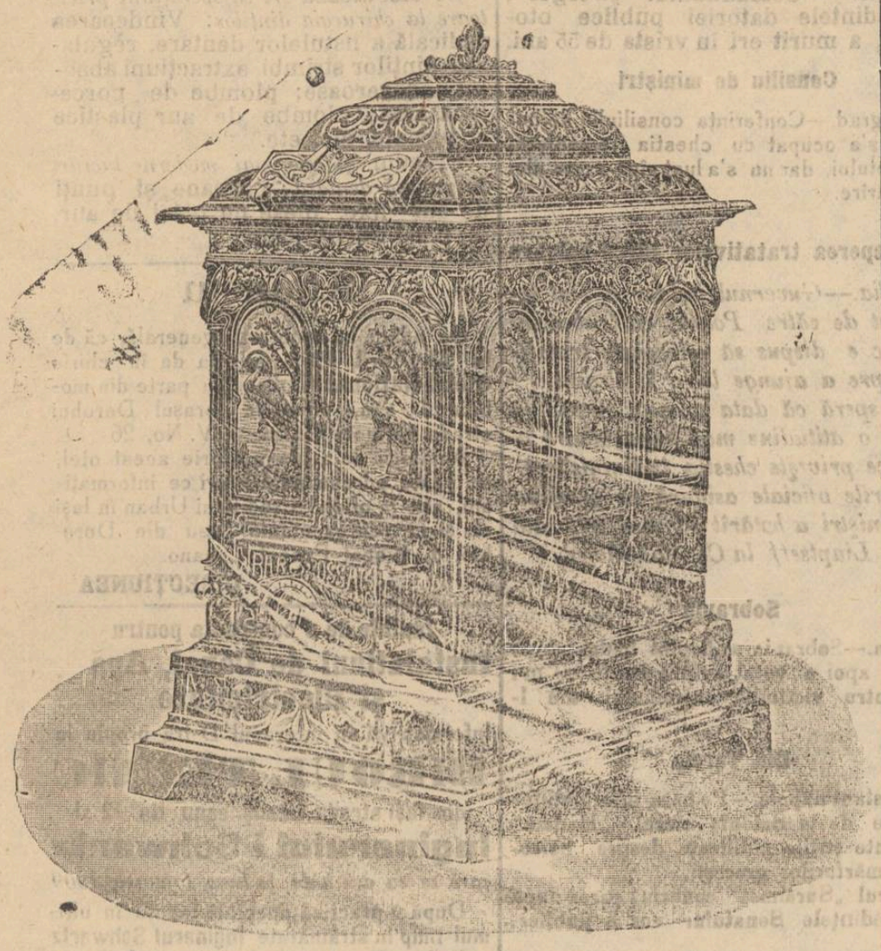

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurindu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară

la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Facori.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vînzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian
— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de catifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romin"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciul cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 617 – Joi 25 Decembre 1908

FLORILE DALBE

Ii privesc de la geam: sunt doi, trei, cinci, înghemuiți unul în altul, rebegiți de frig în noaptea albă de iarnă,—copii săraci, bătuți de vînt și de nevoi, cari duc din casă în casă vestea cea mare, pe care o cîntă de secole, fără ca nimeni s'o mai poată crede, fără ca ei însiși s'o poată pricepe.

Glasul lor sfios mă înduioșează,—nu pentru că ar vibra de pietate, ci tocmai pentru că nu împrăștie de cît nevinovăție curată și multă, multă poezie.

De alt-fel copiii m'au înduioșat în totdeauna.

Uneori, inconștiența aceasta pe care nimic n'o tulbură, și care stă surizătoare în fața mizeriei, a primejdiei și a morței, ca și cum nimic n'ar fi,—mă înspăimîntă.

Și cînd privesc un copil absorbit de jocurile sale nevinovate, mă întreb: ce taină ascunde sufletul său plăpînd? Ce fir i-au tors, la naștere, Parcele neîndurate? De ce suferinți se va strîmba odată gura aceasta care zîmbește așa de liniștit?

Mai nici-odată nu mă întreb, dacă în creierul acela mic nu se dezvoltă cumva creerul unui geniu; dar de multe-ori cuget cu grijă: dacă mînuțele acele slabe ar fi odată mînele unui ucigaș?

Necunoscutul acesta, însuflător de gînduri negre, și contrastînd cu nepasarea vioae, cu sburdălnicia primilor ani, iată ce-mi dă impresia de înduioșare, pe care mi-o inspiră copilăria.

De alt-fel nu sunt dintre rari cari-o încearcă; iubirea de copii în genere, e un sentiment uman, cu izvoare complexe și aspecte variate. Și nu concep un om bun și o natură sociabilă, care să stea rece în fața a doi ochi albaștri, naivi și curioși, scrutînd rostul lucrurilor, pe care nu le-a putut încă pătrunde.

Astfel cu cît mai mult nu l'ași admira pe La Fontaine, acel mare poet al naturei și al vieței, dacă n'ar fi scris despre copii, versul a cesta:

Cet âge est sans pitié....

în care a pus tot egoizmul vieței sale, toată firea sa de om ursuz, străin—cu voință—de farmecul paternității.

Căci copiii nu sunt nici răi, nicibuni. La vrîsta lor, sufletul se formează din tot ce aduce ereditatea, din tot ce imprimă influența mediului. Sufletul acesta e o bucată de ceară moale, care poate lua ori ce formă, în care se poate intipări orice urmă. O natură bună, cu inclinări către o extremă sociabilitate, poate, cu timpul, deveni o fire de răzvrătire și de dezordine. Și dimpotrivă, dintr'un copil recalcitrant și neadaptabil, poate eși cel mai nobil caracter. Totul e numai ca sufletele aceste să nu fie lăsate la voia întîmplărei, și sub influențele cele rele, să nu sufere de această mare nenorocire socială, așa de teribilă, și, vai, așa de răspîndită care e abandonul moral.

Dar colindătorii mei mă înduioșează pentru că sunt o tradiție, și tradițiile au totdeauna farmecul unui trecut îndepărtat din care vin. Și pentru că sunt copii chinuiți ai plebei, care privesc, cu jind, prin geamul strălucitor, la belșugul caselor în care nu le-a îngăduit să caute ceia ce le lipsește în coliba lor.

Ei mă înduioșează pentru că-mi înblînzesc scepticizmul și-mi amintesc de acel Dumnezeu pe care-l cîntă,—de Dumnezeul cel umil, cel nespus de bun, cel neasemănat de mare, care cel dintîiu a spus cuvîntul de ertare, de dragoste și de mîntuire.

Și mă gîndesc la toată epopeea divină a Celui care, cu mînele întinse pentru binecuvîntare, a spus cu dragoste și simplicitate: lăsați copii să vie la mine!

Parsifal

ȘARLATANISM POLITIC

Faptele săvîrșite la Romanați, de către administrația liberală și de către representanții guvernului Brătienist, invederează odată mai mult politica de șarlatanism a partidului colectivist.

De cîți-va ani încoace, liberalii nu ne vorbesc de cît de marea lor solicitudine pentru clasa țărănească—și de necesitatea imperioasă a acordărei de drepturi politice mai largi, — pentru săteni.

Dar cînd împrejurările vin, pentru ca sătenii să-și manifeste drepturile lor politice, așa restrînse cum le au azi—atunci fățărnicia liberală eșă la iveală, căci nu numai că nu lasă pe săteni să și exerciteze în libertate acest drept de vot, dar din potrivă recurg la cele mai mari nelegiuiri, pentru a li'l răpi.

Noi am spus totd'auna că între vorbele și faptele liberalilor există o mare deosebire; că întreaga ler politică este lipsită de sinceritate și buna-credință, și că dragostea ce o cîntă pe toate strunele și în toate ocaziunile, pentru săteni, este o dragoste ipocrită, falșă.

Alegerea de la Romanați vorbește mai bine de cît toate afirmările noastre.

Lumea cinstită și loială să se convingă deci, că întreaga politică a liberalilor de azi, este o politică de șarlatani.

VORBE

Tînguirea de de-asupra groapei—Se lăsa liniște supremă asupra cîmpului de odihnă; întreaga fire părea cuprinsă de nemișcarea morței. Un val de sînge curgea de la soarele în apus peste vîrfuri de copaci șoptitori și peste marmore în visare. In iarba cimitirului greerii amuțeau, iar prin crengi tăceau păserile. Dinspre biserică se auzia chemarea clopotului, dar așa de liniștită și de molcomă, că par'că o vrajă cuprinsese limba de aramă. Iar din depărtare venea zgomotul nedeslușit al orașului, care se perdea în tăcerea neînchipuită a istrăvirei.

Pe cărarea, ce șerpuește către poartă, venea încet un car funebru. Fusese sărac, căci puțini prieteni conduceau la locuința de veci pe moarta ce venea. După car urma un barbat și o femee. El mergea cu un pas automatic, fără să fi întors ochii odată de la sicriu. Dar globul lor era limpede; nici un strop nu se zăria pe marginea pleoapei. Dacă, însă, privirea îți întîlnea luminile lor, un fior te străpungea; era o lumină atît de intensă, o durere atît de nemărginită, o disperare atît de îngrozitoare, în cît, instinctiv, fereai din calea lor.

Femeea plîngea. Părul ei alb, avea șuvițe, cari fluturau în vînt, de-i învăluiau fruntea din cînd în cînd și se muiau în lacrimile, ce cădeau în boabe mari. Un suspin îi scutura toată ființa sbuciumată. Sermauul ei piept tremura în mișcări neregulate. Dar totul era aproape în liniște. Parcă tăcerea de prin prejur pusese stăpînire și pe durerea lor.

Un preot, bătrîn de un veac, începu serviciul dumnezeesc,—cu vocea înceată. Mînă lui osoasă ducea în leneșe mișcări rituale cadelnița, iar vocea lui albă avea un murmur imperceptibil.

Atîta era de obicinuit cu sunete de durere, în cît nici nu întoarse capul către cei cari plîngeau.

Și tăcerea era stăpînă. De abia încet, și îndepărtat, se auzia dangăt de clopot și susurul centenarului liturg.

O mînă trase vălurile și moarta apăru printre flori. Chipul ei, de paloarea Selenei, era încă mai afinat. D'intre buzele întredeschise lucia fulgerul alb al dinților, iar mînele împreunate pe peptul plin, păreau două calice de crin încrușate.

Bătrînul încetă de a plînge. Ochii deveniră fixși și ticloși și un tremur grozav îi scutură tot trupul. Se aplecă pe moartă și o sărută lung, lung.

In depărtare se auzi bombănitul unei albine, ce trecea în zbor.

Tînărul făcu un pas, ochii i se tulburară, dinții i se descleștară și scoase un țipăt:

— Mario!

Și vocea sfărmă farmecul tăcerei. Toți tresăriră, iar albitul liturg încercă să-și urmeze rugăcinnea „...tînguirea de deasupra groapei...“ dar glasul i se mue în lacrimi.

— Mario!

O înfiorare pătrunse până și'n morminte.

— Mario!

— Ascultă, fiule, spuse bătrînul extatic, punîndu-i cartea sfîntă pe cap, de este Dumnezeu în cer, ea va fi aci sau tu te vei duce acolo...

Durere, durere! Tu sfințești toate, — toate, până și sacrilegiul.

REFORMATORII

Partidul liberal, și în special generoșii d-lui Ionel Brătianu, conducătorul efectiv al partidului și al guvernului, și-au luat în ultimul timp însărcinarea de a arăta țării cum înțeleg ei și ce respect au pentru sfîntul lor ideal—votul universal.

Viciata și prea strîmta atmosferă politică a țării noastre este asfixiantă pentru cetățenimea romînă, și în consecință partidul liberal vestește de la un capăt de vreme, în sunetul sgomotos al trîmbițelor și al surlelor, marea reformă electorală—salvatoare a vieții noastre publice. Poporul, tot poporul, trebue să participe în desăvîrșită conștiență și cu cea mai deplină independență la diriguirea trebilor publice. Și în desăvîrșirea acestei mari și binefăcătoare reforme, votul universal, bazat tocmai pe această conștiență și independență, apare ca fiind remediul cel mai eficace și mai indispensabil.

Dar și de astă dată, ca și pînă acum, ideologia generoșilor s'a dovedit a fi o demagogie sfruntată. Căci cînd vine momentul, ca cetățeanul să se exprime cu adevărat asupra mersului trebilor publice, idealiștii liberali întorc medalia.

Este cazul alegerilor din Capitală, cu ocazia cărora d. Brătianu—reformatorul—a făcut cel mai monstruos cartel, luptînd alături cu d. N. Filipescu—reacționarul à outrance. Și, se mai zice—zvonul are multă consistență și probabilitate,—un cartel mai manifest, mai cinic, se va încheia pentru balotajul de duminecă, între aceleași personalități politice atît de adverse ideologicește.

Și atunci, ce să mai credem despre democratizmul și reforma electorală a generoșilor liberali? Pe deoparte, conștiență și independență cetățenească, într'un cuvînt votul universal; iar pe de alta cartelturi monstruoase și presiunile cele mai fără de scrupul,—căci se știe prin ce mijloace condamnate de codul penal, au reușit generoșii din capitală să obție ridicolul număr de voturi pentru candidații lor de duminecă.

Aceștia sunt reformatorii, asanatorii moravurilor noastre.

Dar suntem convinși, că sfîrșitul demagogiei este aproape. Sub raportul acesta partidul conservator democrat are de îndeplinit o mare misiune,—și o va îndeplini, căci țara întreagă îi dă asentimentul său prețios și deciziv.

Idem.

Cît sînt de ridicoli!

Toată presa liberală e zăpăcită de rezultatul dezastros al alegerei de Duminică.

Ne știind cum să motiveze această rușinoasă înfrîngere, ziarele liberale spun că învinșii suntem noi, conservatorii democrați cari n'am reușit de la primul scrutin!

O așa mentalitate politică nu s'a mai pomenit la o presă de partid!

Să reduci guvernul la un număr ridicol de voturi, mai mic chiar de cît al candidaților opoziției miluite, și la un colegiu unde puterea administrativă și polițienească, își are cea mai mare înrăurire, iar drept rezultat să provoci *balotagiu* pentru toate locurile cu candidații noștri în fruntea tuturor, asta înseamnă pentru presa liberală înfrîngerea noastră?!

Dar dacă noi suntem cei învinși, atunci mă rog, cine sunt învingătorii?

De sigur neobrăzarea liberală poate să meargă pînă acolo în cît să declare că ei liberalii, sunt triumfătorii alegerei.

Atunci să bine voiască a ne răspunde guvernul prin ridicola sa presă, dacă cunoaște v'un exemplu de luptă electorală în capitală, din tot decursul astor 50 de ani de viață politică și constituțională unde un guvern, să obțină la colegiul II-lea un număr mai ridicol de voturi ca cel obținut de el Duminica trecută?

De asemeni, dacă vr'o dată opoziția—nu desbinată cum e astă-zi, ci unită, a putut să se ridice pînă la acest extraordinar de mare număr de glasuri? Chiar pe timpurile luptelor desperate ale opoziției din 1888, colegiul II-a din capitală, nu s'a putut manifesta cu atîta hotărîre în potriva guvernului în decădere a lui Ion Brăteanu.

Presa liberală ar trebui cel puțin acum să aibă un moment de francheță și să recunoască înfrîngerea suferită de guvern.

Căci cînd se știe de toată lumea că la 3500 de alegători în Capitală, opoziția nici odată nu se putea ridica la mai mult de 500—800 voturi, restul de 2700—3000 fiind tot d'auna de partea guvernului este mai mult de cît ridicol și chiar necinstit lucru să afirmi că opoziția e cea învinsă, cînd guvernul a obținut voturile opoziției de pe vremuri — iar opoziția pe cele ale guvernelor de altă dată!

CATE-VA NOTE

O europeancă în călătorie de plăcere în America, scrie unei prietene a ei despre modul foarte practic cum d'incolo de Ocean, se face logodnele și se încheie căsătorii.

Nu-i ca la noi! Fata americană se bucură de cea mai mare libertate. Nici mama, cu atît mai puțin tatăl, nu conduc pe fata lor. Zestrea nu face peri albi nimărui. Doar zestrele fetelor diverșilor regi ai Americei dacă sunt făcute să inspăimînte—pe europeni.

Americana se logodește—fără să-i citească preotul mica sau marea logodnă. Părinții nu știu nimic despre aceasta. După aceea să mărită cu aceeași mare discrețiune. *Secret-marriage* ie lucru de toate zilele: doi martori și un preot sunt singurele elemente trebuitoare efectuărei unei căsătorii.

Dar și divorțurile merg cu aceeași ideală iuțeală. Dacă la căsătorii nu este nevoe de consimțămîntul părinților de publicații și de stare civilă — la divorțuri nu este nevoe de tribunal, de citații, de anul de încercare etc.

Secret-logodnă, secret-mariaj, secret-divorț—iată filosofia vieței americane.

La noi, din contra, cine nu vrea face gură.

*

Nu numai fetele sunt independente în America dar și copii. De sărbători spre pildă, părinții nu cumpără cadaouri copiilor—ci aceștia și le procură singuri—după dorința lor.

Comandele se fac prin telefon: copilul strigă alô, magasinul respunde și comanda se face.

Să poftească s'o facă ai noștri, prin telefonul Iași-București.

OAMENI ȘI LUCRURI

UN ANIMAL

Zilele Crăciunului—toată lumea știe—aparțin milei, compătimirii, duioșiei; milă de cei săraci, compătimire cu cei dezmoșteniți, duioșie pentru tot ce e slab și dezarmat în luptă. N'ar fi iertat oare să spunem un cuvînt în favoarea unui obidit al imprejurărilor, unei eterne victime a omului în legătură cu Crăciunul? De un animal e vorba, de unul ce poartă un nume urîcios, cum îi este și chipul, cum îi este și traiul. După această introducere i-ați ghicit și numele: e... porcul.

A, ce animal vrednic de hulă și dispreț! Cine s'a mai gîndit vr'odată să-i arunce un gînd ori un cuvînt de simpatie? Nu există de sigur, în toată seria viețuitoarelor, figură mai hidoasă de cît a acestui animal, care ocupă totuși un rol de seamă în economia țării noastre. Poporul de la țeară nu-l urăște; dimpotrivă. In literatura populară nu găsim comparații triviale privitoare la el; orașele însă, sub influența literaturii curente, au aierul de a-l privi cu cel mai adînc dispreț și a-i acorda o singură dată o luare aminte mai deosebită,—în ajunul Crăciunului, cînd îi vine rîndul la tăiat, cînd grohăitul se schimbă în răcnet de fiară.

Tăiat e numai o figură; porcul e, în genere, maltratat pînă la moarte; el e omorît cu grele lovituri și numai după ce și-a pierdut răsuflarea și ultimele rămășițe ale rezistenței, îi se face onoarea cuțitului, pentru ca să poată trece drept aliment în comerț ori în gospodărie.

Scriitorii au găsit poezie în toate manifestările animale: în vitejia leului, în cruzimea lupului în credința cînelui, în agerimea mîței, în deșteptăciunea calului, în blîndețea boului, ba chiar în resemnarea prostească a magarului. Cine, însă, s'a încumetat vre o dată a dărui o vorbă bună acestui animal murdar, dar modest, care-și găsește singur hrana ieftină și mulțumirea ușoară în toate gunoaiele pentru a pregăti omenirii jambonul minunat și sănătos în schimbul atîtor lovituri ce îndură?

Tot ce e mai brutal sau trivial se compară cu porcul. Omul care are vicii, fie de lăcomie, fie de sexualitate, fie de cinism, e tratat scurt: un porc! Cine nu are conștiință, cine nu are virtute, cine n'are scrupul, cine nu are nimic sfînt, capătă această îngrijitoare poreclă,—porc.

Firește, aceasta nu însemnează că țara noastră nu cultivă cu grijă și interes această hulită speță animală. Suntem chiar în războiu vamal cu vecina noastră, Austria, care nu vrea prin noile convențiuni, să permită un export mai mare de 20,000 de rîmători, cînd Romînia ar avea nevoie să exporteze 100,000—și tot să-i rămînă de ajuns. Altă dată d. Stere scria în „observațiile unui hypocondric“ analizînd neajunsurile noastre ...omenești:

— „Ce porci suntem“!

Cu atît mai de mirat că ziarele humoristice și toată publicistica noastră batjocoresc atît de mult nenorocita specie. Măcar acum, în ajunul Crăciunului—tristă epocă pentru ei!—dăruiți-le un cuvînt de milă, înainte de a-i osîndi la moarte și cereți-le iertare...

Rodion.

Turcia nouă

— Impresiuni din Constantinopole după revoluție —

Mai mult de cît Bruges cu domurile-i negre, mai mult de cît Veneția cu tezaurile sale de frumuseți mucegăite—vechiul Bizanț m'a mișcat prin cea mai puternică evocare a lucrurilor moarte de demult.

Și acolo, în apus, pe vechile canaluri liniștite, pe străzile mohorîte și înguste, în fata acelei minuni de artă bizantină care e San Marco, sau în acel tainic ungher de pace și de vis care e „Lacul iubirii“ am simțit toată tristețea splendorilor decăzute.

Dar Bruges, de curînd și din nou, port de mare, m'a făcut să simt îndată pulsul unei vieți nouă, care pregătește în ea a doua glorificare a geniului flamand, —și Veneția mi s'a înfățișat ca un vast muzeu al lumei întregi, cu pietrele sale negre și mute în fața miilor de ochi cari le cercetează și le clasifică.

Orientul singur îmi pare a fi păstrat, nu numai urmele decorative ale vieții de altă dată, dar viața veche însăși cu tot farmecu-i nespus; și în el, Stambulul singur, mi-a dat impresia lămurită că trăiesc cu multe sute de ani în urmă, în mijlocul unei lumi pe care am întrezărit-o cînd-va răsfoind din vechile cronici.

Un adevarat anacronizm, Stambulul acesta. Un simplu braț de mare la mij loc—Cornul de aur—și totuși cîtă imensă depărtare pînă la termul opus unde se înalță Pera cosmopolită!

Și să nu se creadă că Pera, cu clădirile sale uriașe, cu aerul său europenesc, n'are ea însăși nota sa a parte, caracteristic orientală, sub cerul acela albastru deschis, care se reflectă în apele Bosforului. Să nu se creadă că viața sa e aidoma viața centrelor apusene, și că în înfățișarea sa n'ar fi originalitate și neprevăzut. Nu. Pera nu e nici Parisul, nici Berlinul nici Marsilia: în amestecul de levantini, armeni, musulmani, greci, arabi și de tot ce a revărsat toate popoarele pămîntului e parcă ceva care nu se vede în aluatul omenesc din celelalte mari centre cozmopolite,—ceva care e al locului, darcare—mai cu seamă—e al Orientului...

*

Un dedal de străzi înguste, sinuoase, accidentate, cu clădiri care se îngrămădesc în neregulă, ținînd umbră caldarîmului vecinic umed; cîte o piață largă, cu verdeață puțină, cu mici cafenele de jur împrejur, unde visează tihniții fumători dar narghilele; sau ziduri care miroase a mucegaiu, porți care se deschid asupra vechilor palate, cimitire înflorite ale căror pietre funerare strălucesc printre cipreșii întunecați mai jos, pe coastele mării, bazaruri care gem de lume; și, în fine, dominînd toate aceste, moscheele uriașe, cu minaretele lor subțiri, care taie cerul cu linii albe și din înălțimea cărora, de patru ori pe zi, în cele

Cumparați Bilete pentru Loteria V Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 3 Ianuarie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI (Piața Unirei)

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12.-O jumatate loz Lei 6 - Un sfert de loz Lei 3. Una optime lei 1.50.

patru colțuri ale cetății, se coboară lin glasul pierdut al muezinilor...

Și în acest colț de orientale mistere, o lume la fel, o lume străină parcă de ori-ce înrîurire din afară: osmanlii în caftane lungi și fesuri roșii, imami cu turbane albe, dervișii cu turbane verzi,—și femei fără forme, fără figură, fără nume, umbre negre de femei frumoase, care-și plimbă, în soarele dulce, melancolia sclaviei lor seculare.

Iată Stambulul,—Stambulul real, concret, accesibil.

Și mai e unul: acel pe care călătorul legănat de undele mării Marmara îl vede prin ceața fumurie a serei; un Stambul feeric, o cetate de vis în care nu mai e nimic din uriciunea cartierilor sărace, nimic din tristețea ruinelor seculare,—nimic de cît un amfiteatru imens, în cari clădirile se așează unele peste altele, fără formă bine definită, în culori dulci și șterse, și din al cărui profil se desface, pe cerul albastru, Suleimaneia cu domu-i gigantic și cu minaretele albe.

*

„O cetate moartă" au spus unii,—acei care n'au văzut în ea de cît vestigiile gloriei trecute.

„O lume adormită" spun acei cari au căutat să pătrundă în sufletul său misterios. O lume adormită, ca cea din basmul lui Perrault, cu ochii încă închiși pentru toată viața care a curs peste restul omenirii, pentru toate împrejurările cari au schimbat fața lumei. Un colț de viață omenească peste care secolele au trecut cu zgomot fără a lasa nici o urmă, căci zidurile s'au surpat, palatele au căzut în ruină, clădirile s'au înegrit de vechime, dar oamenii au rămas neschimbați, cu același port, cu același graiu, cu aceleași credințe, cu aceleași îmbătrînite instituții sociale.

Neschimbați! De sute ani, populația aceasta duce, fără nici un ideal, traiul tihnit al societăților primitive de organizație teocratică. Nici legi care s'o apese, nici instituții care s'o apere; nici organizații care să-i cîrmuiască activitatea, nici pact fundamental care s'o cheme a lua parte la viața publică. De sute de ani durează această libertate și această pace, într'o viață fără sgomot, fără dorințe, fără lupte, în care misterele Coranului prezidează la fie-care pas, — dacă libertate și pace poate fi, atunci cînd o tiranie absurdă veghează fără preget, ca nu cumva umbra unei singure năzuinți nouă să strice toată silita armonie pe care se sprijină autoritatea supraomenească și gloria divină a Califului.

*

Mai cu seamă, ceia, ce m'a atins în lumea aceasta deosebită, e condiția socială a femeii, — ultrajul poligamiei și sclavia seraiului. Nu e casă turcă, ale cărei ferestre să nu fie grilate: femeia nu poate privi la lumea din afară de cît sub condiția de a nu fi văzută de nimeni.

Intr'o zi aproape de Buiuk-Dere, în în unul din acele încîntătoare locuri, care sînt farmecul Bosforului, am putut vedea, însă, un întreg harem, venit pentru siestă, în după-ameaza caldă și nespus de frumoasă.

In împrejurări de aceste, rigoarea cearșafului cedează moravurilor nouă. Rămîne haina largă orientală, care ascunde toate grațiile trupului, și în jurul figurii descoperite, vălul argintiu, diafan, care disimulează părul și gîtul.

La sosirea mea și a celor cari mă întovărășeau, haremul s'a retras încet, mai departe printre arbori.

Dar din grup,—în timpul unui moment—am întîlnit privirea caldă, plină de curiozitate naivă a doi ochi negri, adînci, misterici, în care mi s'a părut că citesc toată tristețea resignată, toată revolta potolită a acestui mare suflet iubitor și nenorocit, care e femeia musulmană.

*

Cînd am plecat acum către locurile aceste ceasul regenerării sosise.

Și tocmai aceasta m'a îndemnat la plecare; voiam să văd cu ochii mei, unul din acele rari momente istorice în care se decide viitorul unei națiuni, voiam să văd fenomenul acela al nașterii unei societăți nouă pe ruina alteia vechi și putrede.

Și am văzut cu adevarat acele nesfîrșite procesiuni care au inundat Pera ca o mare amenințătoare de valuri omenești; am auzit pe cuvîntătorii libertății ridicîndu-se deasupra mulțimii în delir, strigînd în gura mare toată obida îngrămădită în sufletele tuturor, toate speranțele pe care vechiul regim le înăbușise sistematic și care acum eșeau, curate, la lumină. Am văzut femei aruncîndu-și cerșaful negru care le acoperea fața albă, rupînd astfel cu toată tradiția sclaviei legendare; am văzut în fine pe acei bravi ofițeri ai Padișahului, în fruntea mișcărei care era opera lor, operă sfîntă de răbdare, de abnegație, de patriotizm și de înțelepciune.

La Prinkipos, am asistat la cel dintăi bal public, care s'a dat în împărăția Semilunei. In grădina de pe *Boulevard des Petits Champs*, am auzit fanfara cîntînd imnul imperial, în același timp cînd, la cîți-va pași se țineau discursuri revoluționare. La Ildiz-Kiosk am văzut serbarea Selamlicului, luînd un caracter aproape popular. Sultanul trecînd, în mijlocul poporului, în aclamații care păreau că vor să-i arăte cu cît mai sigură pavăză e el—poporul acesta docil și bun—de cît toată nedemna cohortă de spioni care-l îndepărtau de dînsul. Iar la o reprezentație de gală în Pera, am putut vedea iarăși, ceia ce nu se mai văzuse în Constantinopole, pe prințul de coroană asistînd la spectacol, așa cum ar face-o în Apus ori ce membru al unei case domnitoare.

Și-mi aduc aminte, cît de mult m'a înduioșat, într'o zi, în grădina de la Taxim, entuziasmul naiv și cald al unui ofițer turc, izbucnind așa, în toiul unei descripții pe care o făcea unui străin:

„— *Nous défendrons notre patrie jusqu'à la dernière goutte de notre sang*" !

Și ochii săi ardeau, și gestul său de o amploare măreață, îmbrățișa tot Cornul de aur, tot Bosforul, de la Ildiz, pînă la Eyub, și mai departe, toată întinderea nevăzută din Balcani și pînă în văile Hedjazului...

Dar toate aceste, le-am văzut în Pera în Galata, la Prinkipos, la Therapia,—în toate locurile acele cu populații eterogene și poliglote.. In zadar am căutat entuziasmul revoluționar al Stambulului nu l-am aflat nică eri, pentru că nici nu l-ași fi putut afla unde-va.

Și-mi pare așa, că dacă peste două zeci de ani m'ași întoarce în locurile aceste, Stambulul va fi tot acel de azi, cu străzile sale înguste, cu locuințele sumbre și misterioase, cu zidurile în ruină, peste care spînzură glycine violete, cu cimitirele sale îngrijite, așa de dese in chear inima cetății, în cît parcă sufletele celor morți, fac strajă tradițiunilor vechi.

Voi găsi firește și viața publică cea nouă; dar sufletul osmanliilor, sufletul acela de bunătate de încredere, de pietate, și mai cu seamă de orientală nepăsare și de tradiționalizm îndărătnic—nu-l va fi schimbat de sigur nici revoluția politică nici tot regimul cel nou.

Și-mi voi reaminti privirea cadînei de la Buiuk-Dere și vorbele ofițerului de la Taxim, căci și în una și în alta e o stare de lucruri și o stare de spirite, pe care le voi regăsi și atunci—fără îndoială.

E. Herovanu.

STRĂINII DESPRE NOI

Nouile orizonturi ale științei noastre

In lucrările spiritelor distinse ale neamului nostru, știința romînă a literelor mai de mult e la înălțimea tuturor cerințelor metodei moderne.

Pînă în vremurile de pe urmă, însă, ea se mărgini să cerceteze și să lumineze probleme cari lămureau numai viața istoriei și limbei *Romînilor*. De aceea ea nu învața pe știința streină lucruri noui, decît despre poporul romîn sau țara noastră.

In timpul mai de curînd însă această știință romînă modernizată a început să îmbrățișeze, să cerceteze și să lămurească probleme, cari ne privesc nu numai pe noi, ci încă și *pe alte neamuri* din prejur. De acea acum, ea începuț să învețe pe streini, nu numai despre Romîni, ci și despre trecutul neamului lor.

Ca o documentare a acesteide pe urmă afirmări ne pot sluji două din lucrările științifice ale noastre, de curînd eșite la lumină.

Societatea culturală de la Belgrad numită „*Zadujbina Kolarța*", care-i condusă de un comitet alcătuit din membri Academiei din capitala Sîrbei, a tradus și tipărit în sîrbește sub titlul „*Rumuni prema Srbima i Bugarima*" cartea d-lui profesor al Universității noastre Ilie Bărbulescu: „Romînii față de Sîrbi și Bulgari.".

Acea societate a voit astfel să învețe pe poporul sîrb nouile rezultate ale cercetărilor d-lui Bărbulescu—nu numai cu privire la raporturile vechi ale Romînilor cu Sîrbii și Bulgarii, ci încă și despre activitatea culturală, bisericească, agricolă în Principatele Romîne a acestor Slavi, activitate pe care ei însăși până acum nu o cercetase și nu o știau.

Iar faptul traducerei aceste lucrări în sîrbește e cu atît mai măgulitor pentru știința romînă, cu cît aceiași societate, spre a ajuta propășirea culturei neamului ei, a mai tradus și din operele marelui Ranke, deci nu din ale ori-cui.

Apoi, tot rostul larg, pe care știința literelor noastre a început să-l aibă în mișcarea intelectuală a Europei, îl mai dovedește încă o alta mai de curînd apărută lucrare a d-lui Bărbulescu. Anume, la Berlin a eșit un volum jubilar cu titlul „*Zbornik u slavu Vatroslava Iagiia*"; acesta e o alcătuire de studii și cercetări scrise de diferiți profesori universitari și academicieni din marile centre științifice ale Europei, în cinstea profesorului de slavistică de la Viena V. Iagic, cu prilejul împlinirei a 70 ani de viață.

Volumul acesta,—pentru a cărui compunere, un comitet de academiciani și profesori ai Universităților din Viena și Petersburg au apelat și la concursul d-lui Bărbulescu,—cuprinde o mulțime de cercetări ale savanților din Viena, Berlin, Paris, Stockholm, Petersburg, Kopenhaga, Praga, Milan etc.

Intre acestea se află și studiul scris de compatriotul nostru în limba croată sub titlul: „*Kad su pocele da ulaze u rumunski jezik najstarije njegove slavenske rijeci*", adică: „Cînd au început să intre în limba romînă cele mai vechi cuvinte slave ale ei".

In această cercetare, (care aduce noui argumente filologice, nici măcar bănuite până acum de știința de pretutindeni), d. Bărbulescu devedește, mai întăi pentru lămurirea unei probleme a științei romîne, că limba romînă ființa deja ca individualitate romînească atunci cînd încep a intra întrînsa cele mai vechi cuvinte slave ce are, deși că elementele slave sunt în limba noastră anorganice iar nu organice, cum s'a susținut pînă-acum cînd nu se cunoșteau aceste noui argumente filologice scoase la lumină întăia oară de domnia sa.

Iar, prin susținerea acestei noui teze, d. Bărbulescu luminează și un punct al istoriei vechilor „Sloveni". Căci, de acum înainte, știința slavisticei, cît timp nu va putea dărîma această teorie, nu va mai putea susține că, în epoca lui Iordanes (sec. VI) și mai 'nainte, Slovenii locuiau peste toată Dacia traiană, cum pretinde, ci va trebui să spună că aceștia, pe atunci și chiar până pe la începutul veacului al X, trăiau numai în răsăritul Transilvaniei, în partea Munteniei de la Olt spre răsărit și în Moldova.

Iată cum, știința romînă modernă, pentru cinstea ei, acum nu se mărginește de a învăța culturele streine numai despre Romîni, ci ambiționează, chiar cu sorți de izbîndă, de a lămuri multe probleme ale acelor culturi însăși.

Litere-Științe-Arte

Artă romînească.—Bine-facerea, caritatea, sunt la ordinea zilei acum, în ajunul marilor serbători. Ne bucură cu atît mai mult, cînd putem înregistra opere de generozitate socială sub forma unor inițiative de artă.

In zilele de 18, 17 și 20 Decembrie a avut loc în casele Sturza din strada Carol, o modestă expoziție,—un bazar al școalei de cusături romînești. Această școală întemeiată în Septembrie 1908 de către Princesa Maria Murussi și d-na V. Dr. Hurmuzescu dă rezultate îmbucurătoare și bazarul a dovedit că elevele școalei — recrutate în mare parte între copile de țărani, absolvente ale școalelor rurale—au o frumoasă aplicațiune pentru „arta" cusăturilor romînești, articole pe cari publicul nu le putea găsi de cît în București, confecționate sub privigherea societăților mai vechi ca: Furnica, Albina, Munca etc.

Printre lucrările mai de seamă expuse în bazarul „Domnitei Ruxanda" amintim: Serviciu de ceaiu în culori și aur, alt serviciu în șabace albe, un matineu Kimono lucrat cu multă finețe pe pînză foarte subțire, eșarpă de teatru, săcușoare, portes-carte, toate lucrate în ajururi romînești, pe pînză de casă străvezie, apoi: perini, bonete de copii, pantofiori, cămășuțe, bluze, galoane, cadre de fotografii, cordoane, punguliațe etc.

Produsul vînzării la acest prim bazar e de 1000 lei.

Nu putem de cît să felicităm pe inițiatoarele școalei și pe susținătorii ei, căci producțiunile aparțin deadreptul artei romînești.

*

„Politica externă a Romîniei" este titlul unei broșuri de 65 de pagini și avînd de autor pe d. Mihail G. Valerianu cunoscutul avocat din Capitală. D. Valerianu, originar din Iași, fost ziarist, este un bun cunoscător al situației și al politicei în Peninsula balcanică.

*

Direcția americanului Metropolitan Opera din Newyork a pus un premiu de zece mii de dolari pentru o operă americană, la care vor putea concura numai autorii născuți în America.

Termenul acordat e data de 15 Septembrie 1910.

*

In editura „Minerva" a apărut o importantă lucrare: „In slujba adevărată" de I. N. Potapenko, tradusă din rusește de d. dr. I. Duscian.

Acest roman special apărut în două numere (11 și 12) din biblioteca „Minerva", este o capodoperă atît sub raportul artistic cît și sub raportul utilitar. Mai ales sub acest din urmă raport se impune această operă; căci sunt foarte rari acele care să unească utilul cu frumosul. Oricît s'ar tăgădui o tendință se vădește, se degajă ori-cum: dacă autorul nu-și pune chiar o temă anumită spre a o apara sau a o deduce, cititorul însă pentru sine scoate în orice caz un învățămînt, o filosofie oarecare. Și trebue să recunoaștem că în general învățămintele ce se trag din romane mai ales, nu sunt spre folosul vieții, spre înălțarea omului.

Deși opera lui Potapenko este tendențioasă, poate chiar tezistă; acest lucru abia dacă se simte. Căci așa fel este închegată lucrarea, supt o așa puternică și naturală îmboldire se determină eroul principal la o activitate curat idealistă, cum la noi în țară încă n'a avut ființă, că lucrul nu te lovește. Il urmărești pe admirabilul Chiril, de cum esă „maghiatru" din Academie, răzbind prin enorme obstacole, printre care cel mai greu fu însurătoarea, spre a se duce preot la țară, și acolo luptînd tot pasul și în tot momentul cu rudele, cu nevasta, cu țăranii chiar, spre a făptui binele căruia se consacrase. Și cînd toți ai lui îl părăsesc, toți pînă și nevasta care-și ia copilul plecînd, Chiril, abea atent o clipă la recunoștința țăranilor ce prind să-l înțeleagă și să-l prețuiască, găsește mîngăierea toată în împlinirea datoriei și nu rămîne de cît cu o dorință, aceia de a recapata copilul, spre a face dintr'însul continuatorul operei lui.

Traducerea este foarte bine făcută. Și împrejurările, ca și privelișteile expuse în roman se potrivesc într'atît cu cele din țara noastră, că dacă n'ar fi denumirile străine ale personagiilor și locurilor, și dacă n'am vedea că opera este tradusă, am crede că totul, în afară de erou, s'a petrecut la noi. Romanul acesta se referă mai ales la laturea bisericească și religioasă a vieții rusești, care are, și se explică pentru-ce, atîta asămănare cu viața noastră. De aceia este de recomandat mai cu samă pentru categoria cetitorilor din breasla preoțească și învățătorească, aceștia putînd trage cel mai mare folos; căci fie-care și-ar putea alege ca ideal pe Chiril al lui Potapenko. Trebue să ne pătrundem odată că țara noastră, în care se alunecă prea mult pe panta unui materialism grosolan, nu se va mîntui pînă nu vor fi pilde de alunecare într'aceiași măsură pe panta idealismului.

*

„Cyrano" în românește

In editura Ath. I. Nițeanu din București a apărut acum de curînd în traducere romînească celebra comedie eroică a lui *Rostand*, „Cyrano de Bergerac".

Traducerea e datorită d-lui *M. V. Vasilescu*, cunoscut în cercurile literare sub pseudonimul *Barbu Creangă*, și pe cît știm, presa noastră n'a înregistrat până astăzi acest eveniment literar. Căci a reda în limba romînească toată frumusețа poetică din opera lui Rostand, însamnă, cred, un adevărat eveniment literar.

Cînd am cetit pentru prima oară traducerea d-lui Vasilescu, aveam un fel de neîncredere, căci poesia lui Rostand—și mai ales „Cyrano de Bergerac—ni se părea introductibilă, pe de altă parte însă *curiositatea* m'a îndemnat să cetesc traducerea și s'o urmăresc după original și după traducerea în limba germană făcută de dramaturgul *Ludwig Fulda*, mare poet el însuși.

*

D. Vasilescu după cum m'am convins din cetirea acestei traduceri, posedă un bogat dicționar poetic, astfel că a reușit a îmbrăca cu multă eleganță versul francez într'o haină curat romînească. D-sa a păstrat cu stricteță ideia din opera poetului francez și a căutat să fie astfel un devotat traducător al acestuia: traducerea d-sale nu este deși nici „liberă" nici „prelucrare"—ci pur și simplu o fidelă interpretare a textului francez.

Edmond Rostand are trei opere traduse în romînește: „Princesa 'ndepărtată"—traducere liberă în versuri datorită poetul *M. Codreanu*, „Samariteanca" tradusă de poetul *Gordon* și „Cyrano de Bergerac" în traducerea despre care ne ocupăm. Din tustrele aceste opere d. Vasilescu și-a ales pe cea mai grea și numai după o muncă încercată și cu o rară iscusință în arta versificărei, d-sa a reușit să redeie în marginea posibilității această atît de frumoasă poemă eroică în limba romînească, limbă care în comparație cu cea franceză e mult mai redusă în atîtea nenumărate expresii și nuanțe unele în adevăr iatroductibile.

*

D. Vasilescu are foarte multe versuri de o remarcabilă frumusețe—și tot odată strict fidele originalului,—de unde, cetindu-le în original ți se par cu desăvîrșire imposibil de tradus, cetindu-le și în romînește romîi uimit cum a știut traducătorul să exprime cu atîta exactitate și cu aceiași vrajă poetică toată ideia și toată finețа din versul francez.

Așa pentru a da cîte-va exemple, relevăm între multe părți demne de a fi relevate, descripțiunea lui Cyrano făcută de Ragueneau (pg. 26), apologia nasului făcută de Cyrano (pg. 46—47), monologul „Non merci" (pg 96—98), prima scenă dintre Christian și Cyrano, sublima scenă a balconului, căderea din lună, etc. etc.

Istă de pildă cum a tradus d. Vasilescu „Balada Duelului":

„Mi-arunc grațios pălăria
Și las ca să cadă din mers
Mantaua, rupînd subbărbia;
Trag spada sunînd ca un vers;
Voios cum e ciocîrlia
Imi e ușor să te ajung
Și pot ca să'ți dau chezășia
C'ajuns la 'nchinare străpung!"

Și „închinarea" din partea finală:

„la Domnul îți cere iertarea—
O quartă cu ferul cel lung,
Fandez!—Ei, care pe care?
Ș'ajuns la 'nchinare străpung!"

Cupletul lui Ragueneau care arată poeților cum se prepară plăcintele cu migdale, sună:

„Bate într'o cană nouă
Patru ouă;
Mestecă în spuma lor
Zeama de la chitre bune
Și le pune
Lapte de migdale 'n zor!

Pune apoi din aluat
Preparat
In tăvi pentru prăjituri;
Rotunjindu-l doar c'un deget
Fără preget;
Toarnă 'neet, în picături,
Spuma 'n formele de tavă;
Cu zăbavă
Trecc-le prin focu 'n pale
Și-ai să ai atuncea pline
Și blondine
Mici plăcinte cu migdale!..."

Melodioasa și sugestiva presintare a Gasconilor, Cyrano o începe astfel în traducerea d-lui Vasilescu:

«E garda Gasconă, cadeții
Lui Càrbou de Càstel Jaloux;
Se bat și mint logofeții,
In garda Gasconă cadeții
Vorbesc de vechimea nobleții,
Dar unul blazon nu avu,
E garda Gasconă, cadeții
Lui Càrbou de Cà tel Jaloux».

Scena din actul al treilea, memorabila scenă a balconului, conține o adevărată comoară de poesie romînească.

Citez cîte-va din aceste frumoase patagii:

Cyrano

«O, toate, toate!
Ce mi-or veni pe buze eu ți le arunc grămadă,
Nu le mai fac buchete: prea sunt iubirii pradă.
Da te iubesc, nébun sunt, nu mai respir de fel,
Port numele-ți in suflet ca într'un clopoțel
Și turburînd Roxano, o inimă nebună
Se mișcă clopoțelul și numele-ți răsună!
Nu uit nici o mișcare și tot ce fac iubesc,
Acum un an, la 10 April, îmi amintesc
Ți-ai strîns cosița astfel. Era o zi senină
Eu întriatît cosița ți-am luat-o drept lumină
Că 'ntocmai oa atuncea cînd ai privit la soare
Vezi peste tot steluțe cu aprinsa lui culoare,
Cînd am plecat eu mine ducînd a ta văpaie
Orbiți'mi ochi pe toate puneau pete bălaie».

Tot atît de admirabilă e tradusă întreaga scenă a căderei din lună, dintre Cyrano și De Guiche. Fără a cunoti nimic din ideia autorului, traducătorul, foarte devotat poetului francez, a luptat și-a învins să redeie toată verva și tot suflul de eroism și avînt de poesie din poema originală.

Regret că nu pot cita și frumoasele pasagii din actual al patrulea,—cînd Cyrano, în cîmpul de luptă își îmbărbătează cadeții din taberă.

Pasagiile acele—și mai ales părțile în care versul e întrerupt de cîte-va ori din cauza dialogurilor—dovedesc cred, cu prisosință, până la ce scară poetică a știut să se ridice traducătorul celei mai noui opere franceze—și a celei mai grele de tradus, adăugim noi.

D. Vasilescu prin această traducere, se afirmă ca un bun maestru în arta versificărei și lucrarea d-sale va ocupa un loc merituos în seria traducerilor noastre literare.

Narcis.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Str. Sărărie 78

Grigore Dimitrescu
Doctor în drept, fost supleant la trib. Iasi
AVOCAT
Str. Carol 14

După o statistică recentă numărul publicaţiunilor germane—cărţi şi reviste—apărute de la 1 Iulie 1907 pînă la 30 Iunie 1908 e de 35780, din care 30,718 în Germania, 3737 în Austro-Ungaria, restul în Sviţera şi alte ţări. După oraşe statistica citează că au apărut la Berlin, 7775, Lipsca 6070, Viena 2654, Stuttgart 1832, Münich 1505.

*

In cele 18 universităţi germane numărul studenţilor e de 1077 în cursul acestei ierne şi anume: în Berlin 100, Münich 124, Hildelberg 109, Goettingen 71, Bonn, 69, Freiburg 67, Breslau 50, Lipsca 44, Marburg 27, Giessen 23, Halle 22, Koenigsburg 18, Iena 13, Wirzburg 7, Tübingen 6, Greifswold 5, Kiel 2. Audientele sunt 1782 dintre care la Berlin 313, Strasburg 249, Breslau 168 etc.

Audientele nu sunt înmatriculate, cum sunt studentele.

*

O publicaţiune pariziană a întreprins o anchetă pentru a stabili care sunt cei 20 artişti dramatici mai populari ai Franţei.

Seria eşită la vot începe cu Sarah Bernhardt şi sfîrşeşte cu concetăţeanul nostru De Max, care a întrunit 33.000 de voturi.

E destul să spunem că în această serie n'au încăput nume ca: Suzanne Desprès, Silvain, Brandès, Feraudy etc.

Novelli în „Papa Lebonard"

Iată cum judecă meritoasa „Noua Revistă Romînă" creaţiunea dramatică a lui Ermete Novelli şi în special rolul său în „Papa Lebonard" în care va apare la 28 Decembrie pe scena teatrului iaşan.

In erarhia artelor, arta dramatică ocupă după credinţa generală unul din ultimele locuri, dacă nu cel din urmă.

Artistul dramatic e socotit ca un simplu imitator, care nu face decît să ne comunice, să reproducă ceea ce altul—autorul dramatic—a creat.

Această afirmaţie poate fi adevărată despre mulţi, despre cei mai mulţi actori cari joacă cu o egală indiferenţă ori ce fel de roluri şi n'au cu personagiile ce reprezintă nici o altă comunitate de cît masca şi îmbrăcămintea lor pe care le împrumută în seriile spectacolului. Sufletul personagiilor le rămîne neînţeles şi străin.

Sunt însă actori cari înalţă arta lor la înălţimea celorlalte arte. Ei creează ca şi ceilalţi artişti. Rolurile ce joacă sunt operile lor de artă. Ei trăiesc aceste roluri, pun în ele tot sufletul lor şi le exprimă cu toate mijloacele de care dispun. Printre aceştia e şi Ermete Noveli. Despre Novelli nu se poate spune că „joacă". El creează în continuă. In fiece seară sufletul lui dispare în acela al personajului respectiv. Dar ca aceasta să se poată întîmpla, trebue să existe o apropiere între sufletul lui şi acela al personagiilor sale. Şi de fapt cu toată bogăţia repertoriului său, eroii lui Novelli prezintă mai toţi o fizionomie înrudită până la un punct.

Sunt oameni cu un fond sufletesc bun, sincer, cinstit şi vesel. Cînd sunt răi, sunt astfel fiindcă au fost nedreptăţiţi, la prima ocazie adevăratul lor caracter eşă iar la iveală. In „Papa Lebonard" şi „Papa Martin"; în „Kean", artistul dezordonat însă cu sufletul ales; în Aleluia ori în posacul dar bunul Geronte—toate roluri predilecte ale lui Novelli, întîlnim trăsăturile sufleteşti amintite mai sus. Cinstea, bunătatea şi veselia, care o întîlnim tot la oamenii buni—oameni răi nu sunt nici odată veseli—iată caracterele fundamentale ale sufletului lui Novelli, aşa cum ne apar din creaţiunile lui favorite.

Fireşte, talentul cel mare al lui Novelli şi extraordinarele mijloace de expresie de care dispune îi îngăduie să reprezinte şi roluri sau scene ce es din notele arătate.

Astfel el joacă cu o deosebită „maestria" pe „Ludovic al XI", pe „Dante", pe „Scaron", atunci avem de a face însă cu virtuozităţile unui mare talent, virtuozităţi ce nu ne redau însă adevăratul suflet al artistului.

In repertoriul său, e un singur rol în care se găsesc reunite calităţile sufleteşti numite adinesori. E rolul lui „Papa Lebonard". Papa Lebonard e bun, e cinstit e sincer şi e glumeţ. El iubeşte viaţa şi pe oameni şi ar vrea ca toţi să fie ca el. Urăşte ipocrizia, minciuna şi îngîmfarea.

Aceasta e filosofia lui. Lumea îl şi numeşte „il filosofo". Şi fiindcă acest rol oglindeşte complect felul de a gândi şi a simţi al lui Novelli, de aceea îl şi joacă cu o perfecţie de neîntrecut. Acest fapt adevereşte încă odată vechea constatare că în orice lucrare de artă desăvîrşită regăsim tot sufletul artistului: „Papa Lebonard" e capod'opera lui Ermete Novelli.

Pentru săraci: Au mai subscris.

Suma din urmă	271 lei
D. A.	20 „
D. P.	5 „
D. Taitler	5 „
Total suma de	301 —

Informaţii

❑ *A. S. R. Principesa Maria a dat naştere ieri seara, la Cotroceni, unei princese.*

D. Toma Stelian, ministrul justiţiei şi Vintilă Brătianu, primarul Capitalei, s'au transportat la palatul din Cotroceni şi au dresat actele de stare civilă ale noului născute.

Toată Ţara va saluta acest fericit eveniment, care întăreşte şi mai mult legăturile d'intre dînsa şi Dinastie.

❑ *Intr'una din nopţile trecute, pe timpul gerului cumplit, a degerat un gardist.*

In urma acelei nenorociri s'a luat—în fine—dispoziţia, ca, în timpul iernei, paza să se facă de două rînduri de gardişti: de la orele 7 seara pînă la unu noaptea—un rînd—de la acea oră pînă la şapte dimineaţa alt rînd de gardişti.

❑ *Partidul conservator-democrat va ţine Sâmbătă, în sala Dacia, o mare întrunire publică, în vederea alegerei de balotaj de Duminecă.*

Vor lua cuvîntul d-nii Take Ionescu, Nicolae Fleva, Barbu Păltineanu, I. Th. Florescu.

❑ *Celebrul scriitor Max Nordau va sosi zilele viitoare la Galaţi de unde va pleca la Constantinopol.*

❑ *Viitorul număr al ziarului nostru va apărea Luni 29 Decembrie, la orele obişnuite.*

❑ *Prietenilor şi cititorilor sei,* Opinia *le adresează cordiale felicitări cu prilejul sărbătorilor.*

❑ Ca o consecinţă a modului destrăbalat cum se conduce teatrul din Iaşi, domnii Garabet Ibrăileanu şi C. Botez, profesori, membri ai comitetului teatral, au demisionat.

Ambii, văzînd cum ie condus teatrul. n'au avut nici un amestec în treburi, nici n'au fost măcar o singură dată la o representaţie.

Domnii T. Bratu şi I. Petrovici vor fi numiţi în locurile vacante.

❑ Anul trecut s'au făcut nişte reperaţiuni la teatrul naţional, asupra cărora am atras atenţia, spunînd că suma de 19,000 lei ce s'a cheltuit cu acele re-

Acum, cu prilejul desgheţărei omătului, s'a constatat că nişte uluce în zid, *uitate desfundate*, şi cari dădeau în odaia unde sunt instalate acumulatorul şi transformatorii electrici, au făcut ca toată apa să între înăuntru.

A fost o simplă întîmplare, că transformatorii n'au ars, căci, altmintreli, ar fi fost treabă de 3—4 luni, ca să se instaleze alţii, în care timp teatrul n'ar fi funcţionat.

Dar vorba este că inginerul, care a făcut acele reparaţii, s'a înscris în partidul liberal local.

❑ Contestaţiunea făcută în contra alegerei colegiului I comunal de Vaslui a fost respinsă.

❑ După cum am anunţat, herghelia Statului se va strămuta pe moşia Graşii (Neamţu) însă în alt loc, de cît acolo unde se aflau ecaretele statului, de oare ce acolo sunt sursele pentru alimentarea cu apă a oraşului Iaşi şi opunerea primăriei şi prefecturei judeţului a făcut să se aleagă un alt loc.

Or, pe locul unde se va strămuta herghelia sunt locuri unde au fost împroprietăţi ţaranii la 1864 şi 1879 şi va trebui să se dea acestora alte locuri în schimb, pentru ca pe locurile lor să se poată instala herghelia.

Urmează deci a se face mai întâi aceste lucrări.

❑ Am anunţat la timp, că consiliul permanent a primit contestaţia relativă la alegerea consiliului judeţan de Constanţa—şi şi-a dat avizul pentru casare.

D. I. I. Brătianu, care a infiinţat acel consiliu pentru a exclude politica din administraţie—a respins avizul consiliului şi, în consecinţă, a confirmat alegerea.

Să se ştie.

❑ Funcţionarii casei Sft. Spiridon, cu învoirea Epitropilor, au pus bazele unei societăţi de economii. S'au ţinut cîte-va întruniri, s'a ales un comitet pentru alcătuirea statutelor şi s'a stabilit în principiu caracterul şi modul de funcţionare. Toţi funcţionarii, chiar şi cei politici, au aderat şi subscris procesele-verbale, afară de d. Grosu şeful comptabilităţei.

De altfel se ştie: d. Grosu nu s'a unit nici odată cu funcţionarii.

❑ După noul budget al ministerului justiţiei, salariile funcţionarilor tribunalelor vor fi astfel fixate: se reîntroduc, pentru scriitori, lefurile d'inainte de aplicarea curbei; grefierii de cl. I: 300 lei lunar; cl. II, 250 lei; ajutor cl. I, 210; cl. II, 185 lei.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei se află bolnav de stomac la Bucureşti, în căutarea d-lui profesor doctor Petrine Paul.

Inaltul Prelat nu se va reîntoarce în Iaşi de cît după ce se va reinătoşi complect.

❑ In chestia campaniei contra Mitropolitului Partenie, o convorbire a avut loc între acesta şi ministrul Brătianu.

Mitropolitul s'a plîns ministrului că liberalii alimentează acea campanie.

❑ Suntem în aceiaşi ţară, trăim sub acelaş regim, nu avem pentru licee de cît unul şi acelaş regulament şi cu toate aceste pentru două licee din acelaş oraş d. Haret — un acelaşi ministru — are în totdeauna două măsuri deosebite; aşa: la liceul Naţional profesorilor cînd lipsesc din vre-o cauză de forţă majoră, bună oară cînd sunt bolnavi, li se reţine din leafă cu toate că absenţele au fost suplinite, pe cînd la liceul Internat, cînd se petrece acelaş lucru nu se aţinge nimeni de leafa profesorului.

La liceul naţional profesorii au ţinut clasă până Marţi sara săptămîna aceasta, pe cînd la liceul Internat lecţiunile s'au suspendat de Mercuri seara săptămâna trecută.

Va să zică la *liceul din deal* vacanţia începe aproape cu săptămîni mai înainte ca la *cel din vale*.

De ce? Pentru că poate e mai sus? pentru că e model? sau pentru ce?

❑ Numirile în locurile vacante din învăţămîntul primar urban şi rural din judeţul nostru, se vor face pe ziua de 1 Ianuarie viitor.

❑ In toate trei zilele de Crăciun serviciul divin va fi oficiat cu o deosebită solemnitate la Mitropolie.

Corul ceremonial al catedralei, de sub conducerea d-lui D. Dimitriu va cînta frumosul concert „In Betleem".

A treia zi de Crăciun se va oficia la mormîntul fericitului întru pomenire Mitropolit Iosif Naniescu, un parastas de către clerul mitropolitan.

❑ Slujbele religioase de probă ale preoţilor din eparhia Moldovei şi Sucevei au fost suspendate pe timpul sărbătorilor.

Ele vor fi reluate în ziua de 8 Ianuarie viitor.

Din luna Septembrie şi până în present au făcut slujba de probă 174 preoţi din eparhia Moldovei şi Sucevei, din care 58 preoţi din localitate.

❑ **Din Basarabia.**—In Chişinău anul acesta au fost recrutaţi 400 de tineri din 1415 cîţi au ajuns la vrîsta de 21 ani. Din numărul de 1415 după naţionalităţi tinerii se repartizează ast-fel: muscali şi ruteni 129, moldoveni 635, evrei 549, restul de 102 sunt alte naţiuni, armeni, ţigani, germani, bulgari, francezi şi altele.

— Organizarea unei *bănci mari* agricole-industriale în Chişinău, merge cu paşi repezi. Capitalul va fi subscris de marii proprietari şi fabricanţi din Basarabia, gubernia Cherson şi Podolia. Cîteva din băncile existente se vor contopi cu banca, ce se organizează sau vor deveni filialele ei.

❑ — In judeţele Benderi şi Izmail e o mare luptă între departamentele cultelor şi zemstvouri. Lupta e dată pe tărîmul instrucţiunei rurale. Clerul stăruе să deschidă cît mai multe şcoli de ale sale cu programe clericale, iar zemstvo caută să deschidă şcoli cu programe laice. Şcolile existente, amîndouă departamentele caută să le dezvolte şi să le înfrumuseţeze cît mai bine, lărgindu-le şi programele.

Se deschid acuma şcoli rurale aşa numite de 2 clase, cu programe largi, în cari studiul se face cel puţin în 4 ani, iar zemstvoul din Acherman a deschis în oraşelul Tatar-Bunar chiar o şcoală de 4 clase (primele 2 clase în toate şcolile rurale în totdeauna se face de elevi cel puţin în 4 ani). In judeţul Bender sunt acuma 6 şcoli de cîte 2 clase.

— Comisiunea pentru noua împămîntenire a ţăranilor din jud. Izmail a decis să dea ţăranilor cele 50,000 dectare, de cari dispune statul în acest judeţ. Pămînturile se vor da ţăranilor pe un preţ de 140 ruble hectarul (375 lei) în regiunea Dunărei şi 153 ruble (408 lei) hectarul în regiunea Prutului.

❑ In informaţia noastră de eri, privitoare la rezultatul procesului de daune al erezilor defunctului Stîngaciu cu direcţia căilor ferate, s'a strecurat o eroare de cifre.

Hotărirea sună ast-fel: se acordă d-nei Ecaterina Stîngaciu şi copiilor săi o îndemnizare compusă din suma fixă de 5000 lei, şi din o rentă viageră de 90 lei lunar sau 1080 lei anual, reversibilă asupra copiilor, pînă la majoritatea celui mai tînăr, în caz de moartea mamei.

Această rentă reprezintă un capital de 20000 lei, şi este atribuită în afară de pensiunea de 71 lei ce d-na Stîngaciu o primeşte astăzi de la direcţie.

❑ Corpul defunctei Profira Hertza, mama fruntaşului basarabean Hertza, a căreia înmormîntare a avut loc eri după amiază, va fi desgropat în luna Martie şi transportat în Basarabia.

❑ Eri a încetat din viaţă după o îndelungată şi grea suferinţă, lucrătorul tipograf, Vasile N. Grigorescu.

Inmormîntarea va avea loc mîine Joi 25 Decembrie, orele 2 p. m., la cimitirul Eternitatea.

Societatea „Unirea" a lucrătorilor-tipografi a depus o coroană pe cosciugul defunctului.

❑ Primim spre publicare:

„Tînărul N. Vasiliu, fost mult timp în serviciul administraţiei revistei „Viaţa Romînească, a fost concediat din serviciu.

Publicul e rugat să nu mai considere pe acest tînăr drept slujbaş al sus zisei reviste".

❑ In tustrelele zile ale Crăciunului, vor avea loc în Sala Teatrului Sidoli cîte două reprezentaţii cinematografice în fie care zi. La 3 ore p. m. Matineuri pentru familii şi copii, preţurile pe jumătate la toate locurile şi serile reprezentaţii cu preţuri obişnuite.

Programul acestor reprezentaţii va fi cu desăvîrşire nou, special întocmit pentru aceste zile de serbători. El va brila în scene superbe, de o măreţie nemărgenită, care va oferi cea mai plăcută petrecere de serbători, numeroşilor vizitatori ai acestor atrăgătoare spectacole.

Matineele şi seratele de Crăciun, vor fi întovărăşite de producţiile humoristice—chiar în natură—de clovnul şi clovna Clarke, o specialitate artistică americană.

❑ A apărut No. 9 pe Decembrie din „Indrumarea" cu următorul cuprins:

„Indrumarea": Reîntrarea d-lui Fleva în viaţa politică.

Ocatv Doljan: Cum se nasc şi se aplică legile la noi.

E Herovanu: Cetatea Califilor: cîte-va impresii.

Titus Lapteş: Crăiasă a Poeziei (poezie)

I. Iordăchescu: Problema agrară: aplicarea legei tocmelilor agricole.

Mihai Codreanu: In faţa morţii (sonet).

Vasile Jurist: Expoziţiei din 1906 (sonet).

I. Petrovici: Asupra scepticismului.

I. Neagu: Scapatatul (schiţă).

Artur Gorovei Documente asupra chestiei ţărăneşti, camăta în 1839.

C. Teodorescu: La lumina focului (poezie după *Guyau*).

Dr. P. Zosin: Primejdia activităţii extra şcolare în felul cum se practică la noi.

Recenzent: Revista revistelor romîne: Viaţa romînească: (articolele d-lor Bănescu. Filitti şi Stere) Cultura romînă (d. N. Em Teohari despre Educaţie), Noua revistă romînă (d. Toma Dicescu despre Pedagogie) Ramuri (d. D. Tomescu despre Critica literară) Convorbiri critice (d. N. Em. Teohari despre d. Iorga).

Bibliografie: In slujba adevărată de I. N. Potapenko, trad. de d. dr. Duscian.

DIVERSE

— Poliţia de siguranţă din Bucureşti a cerut poliţiei noastre urmărirea şi prinderea potemchiniştilor V. Sahanov şi Victor Nechilov, care au comis nişte furturi în judeţul Bacău, iar apoi au dispărut.

— Individul Simion Zaharia, autorul furtului de bani de la regim. 5 calaraşi, s'a sinucis în arestul regimentului.

Complicele lui, sergentul major Simionescu, încă n'a fost prins.

— Marţi 26 Decembrie, a doua zi de Crăciun, orele 2 p. m., are loc în casele d-lui Gh. Luchian, strada Sevescu No. 14, întrunirea meseriaşilor şi a comitetului iniţiator pentru înfiinţarea unei societăţi, în scop de proteguirea meseriaşilor luare de antreprize, formarea unei case de economie şi ajutor reciproc, la care sunt invitaţi a lua parte meseriaşii din localitate, cei din provincie pot trimite sderările lor în scris.

❑ Sîmbătă seara va avea loc la societatea de gimnastică, sport şi muzică obişnuita serată dansantă săptă înală.

Act de mulţumire

Copilul meu David, fiind grav bolnav de bronco-pneumonie, timp de 15 zile, s'a restabilit pe deplin, graţie căutărei alese ce-i au dat domnii doctori: Popper, S. Glückmann şi N. Tierer—cărora le exprim culduroase mulţumiri—şi pe această cale.

Iosef Wortmann
Str. Moţoc 60

INŞTIINŢARE
Cofetăria Franco-Germană
W. DANOEUR & I. STREIT
IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI
ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima
V. Danoeur & I. Streit
foşti elevi a cassei Tuffli

FABRICA de CORSETE
IANOVICI & WECHSLER
Str. Lăpuşneanu No 37

a asortat complect depositul şi vinde ocasional pentru sf. serbători corsete gata droit-devaut cu preţuri de engros

Corsete de comandă

pentru rochii directoire şi princesse se efectuează în 12 ore.

HIRSCH-IASI
— Cassa de incredere —
IAŞI.—STRADA LAPUŞNEANU—IAŞI

CEL MAI MARE DEPOZIT
al renumitelor
LAMPI
PENTRU ELECTRICITATE
cu preţurile originale ale fabricilor
tot ce este MAI NOU şi MAI FRUMOS.

MARE ASORTIMENT DE
COVOARE
cu metru şi cu bucata

MOBILE extrafine **Dormitoare, Sufragerii, Saloane,** cu preţuri foarte eftine.

BEŢE pentru perdele de **BRONZ** frumoase, fereastra complectă **20** lei (în loc de 30 lei).

Pentru provincie recomandăm *lămpile noastre pentru electricitate* fiind cele mabune şi frumoase şi nu este absolut nei voie de a comanda după catalog fiind toate expuse în magasinul nostru.

PERDELE, BONNE, FEMME şi STORURI
de ultimele noutăţi

Cabinetul de Chirurgie dentara
al
Doamnei Doctor CIUDIN NICULCEA

s'a mutat de la 26 Octombrie c. tot în str. **Lăpuşneanu la No. 25**, d'asupra parfumeriei Darmet (Robert) casele Mavrocordat. Intrarea prin gang

UNTURA de PEŞTE
totd'a-una proaspătă
LA FARMACIA
— I. ROTBARD —IAŞI—

Poftiţi de cumpăraţi noutăţi din toate mărfurile sezonului cu ocazia sărbătorilor

Pe lîngă Articolele de Mode şi Noutăţi alese ca: Guleraşe, Rijuleţe, Pieptenaşe garnite, Gentiţe de mînă, şi **Eşarfe de Teatru**, toate pline de frumuseţe, Magazinul

„LA VULTUR"
Strada Stefan cel Mare, 21—Iaşi

e asortat cu toate Mărfurile de iarnă precum: Şaluri, Flanele, Mănuşi, Ciorapi, Ghetre de lînă, Matinele, Foi gata Englezeşti şi Jupoane fine.

In tot cursul ccestei luni se vor vinde cu preţuri foarte modeste.

O odae mobilată de închiriat în str. Soseaua Arcu No. 32 în condiţiuni avantajoasă cu s'au fără pensiune.

De preferat elevi de liceu.

Dr. Louis Mendel
Specialist în boli de gură şi dinţi.

Cabinet special pentru executarea diferitelor lucrări în Caoiuc şi metal. Plombe de Aur şi Porcelan.

A preluat Cabinetul Dentar al Dentistului N. WASSERMAN.

Str. Lăpuşneanu 11 bis.

ATENŢIUNE!!
DROJDIE PROASPĂTĂ
se găseşte zilnic
la Depoul de Făină
— ANA CLECNER —
No. 36 Str. Anastasie Panu No. 36
lîngă magazinul de coloniale Leon Kleiner

ANUNCIU

Fiind în măsură a procura pentru muncile agricole ori-ce număr de muncitori străini şi avînd concesiunea din partea Statului Austriac, ceia ce inspiră destulă garanţie pentru d-nii agricultori cum că angajamentele luate, vor fi executate cu punctualitate şi avînd în vedere că sunt mai mulţi, cari cutrieră ţara fără a avea o prealabilă autorizaţiune, ceia ce ar putea mişcura încrederea ce domnii agricultori o pot pune în concesionarii. Statului vecin, vă rugăm să bine voiţi a vă adresa numai subsemnatului, singurul care vă poate servi cu deplină încredere.

Condiţiunile şi preţurile cu cari se pot aduce muncitori le ţinem la dispoziţiunea d-voastră de îndată ce veţi bine voi a ne înştiinţa.

Cu deosebită stimă
LEON BINDERER
Iaşi.—Str. Seulescu No. 1.

CABINETUL DENTISTIC
— CHIRURGICAL ŞI TECHNIC —
D-rii med. H. şi M. Pekelman
(2 săli de operaţie)
— Strada Alexandri No. 3 —

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

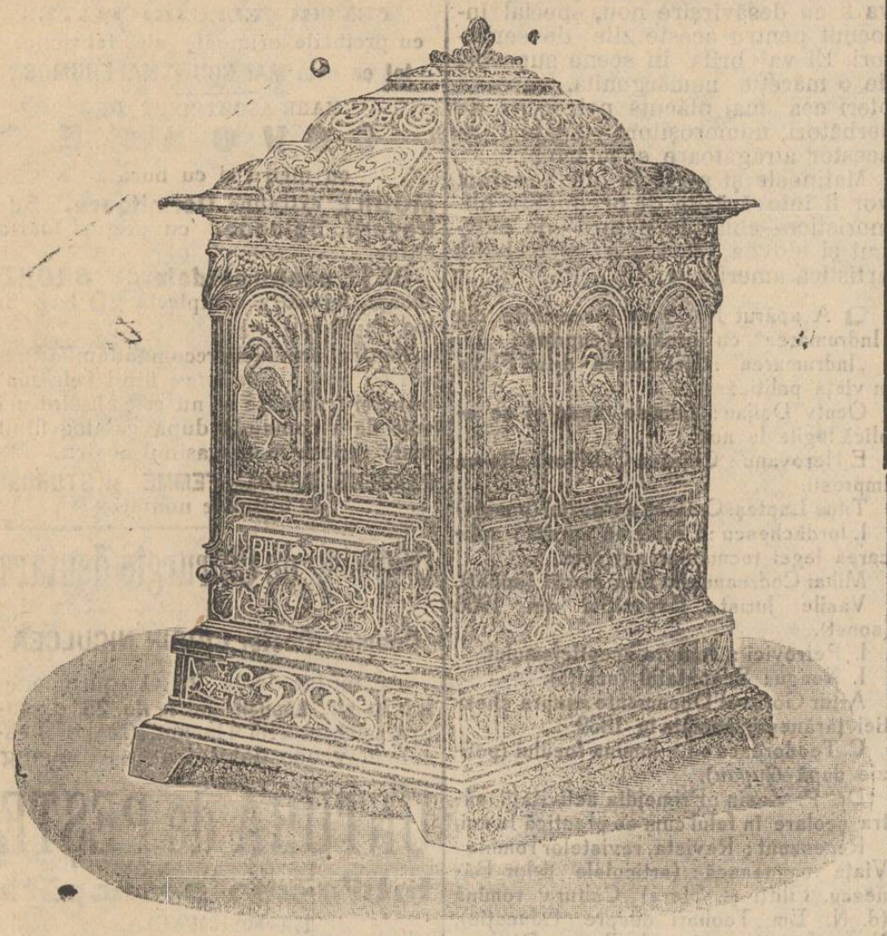

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adresăze la sus citata firmă, asigurându-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE
FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspândit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—
Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vinzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios **Venit accesoriu** tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru **M. M. 107**

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Păcurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vevideniei No. 1 —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian
— Strada Spinţi No. 8 —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de caţifea la Paltoane şi Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată ţara —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garantează serviciul cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

.—Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 618 Marți 30 Decembre 1908

Triumful nostru desevîrsit.—Dezastrul guvernului

Infrîngerea completă a celor două partide vechi.—Cei trei candidați conservatori-democrați aleși.

Rezultatul balotagiului de ieri din capitală

LIBERALI		CONSERVATORI DEMOCRAȚI		CARPIȘTI	
Hagi Tudorache	1119 voturi	N. FLEVA	1308 voturi ales	M. Deșliu	1026 voturi
I. N. Cezărescu	1108 „	B. PALTINEANU	1169 „ „	D. Dobrescu	1000 „
Dr. Buicliu	980 „	I. TH. FLORESCU	1135 „ „	Dr. Leonte	826 „

Partidul conservator-democrat a repurtat eri în Capitală cel mai desăvîrșit și extra-ordinar succes politic dela constituirea sa. Cîte-și trei candidații săi au fost aleși deputați ai colegiului II-lea de Cameră.

Reușita aceasta nu găsește precedent în istoria politică și electorală a țărei. Ea înseamnă consacrarea definitivă a acestui partid atît în fața națiunei, cît și a Palatului, ca mare și puternic partid de guvernămînt. Ea înseamnă încă, indicația precisă și hotărîtoare pentru luarea de către el a apropiatei succesiuni a liberalilor, la greua sarcină a conducerei Statului.

Țara întreagă aștepta cu nerăbdare, cuvîntul decisiv al Capitalei, în alegerea de eri. Către București,—inima țărei—erau îndreptate de o săptămînă toate privirile lumei noastre politice. Și rezultatul acestei pasionate și definitive lupte, formă unica preocupare a tutulor partidelor noastre politice.

Și acest rezultat a fost mai presus decît ori-ce așteptări; el personifica cucerirea deplină a sentimentului și voinței reale a țărei!

De aceia dela un capăt la altul, întreaga țară, se va bucura de triumful acestui partid, care își încheie într'un mod atît de strălucit primul an al existenței sale.

Și cu atît mai mare și demn de admirațiune e acest triumf, cu cît partidul Conservator-democrat a avut de luptat cu două partide istorice, tari atît prin puterea calomniilor odioase aruncate în potriva șefului candidaților și fruntașilor conservator-democrați, cît și prin mizerabila forță a presiunei guvernamentale și a corupțiunei banului.

Partidul liberal a recurs la cele mai destrăbălate ingerințe pentru a înfrînge nestrămutata voință a Capitalei, manifestată în chip atît de splendid pentru partidul Conservator-democrat; o adevărată teroare s'a exercitat asupra alegătorilor; toți cei bănuiți și legați prin interese sau nevoi de puterea administrativă au fost opriți de la vot; cărțile de alegători le-au fost confiscate și distribuite apoi sergenților de strade și guarzilor comunali îmbrăcați civili, pentru a vota în locul abțiuuților. Faptele aceste au fost constatate de președinții birourilor electorale, înalți magistrați ai Curței de Apel din București, și falșii alegători arestați!

Partidul carpist, a deschis larg pungile pline ale căpiteniilor sale și pe care se reazămă toată acțiunea și puterea lor politică și-a pus ast-fel la vînzare conștiințele colegiului claselor muncitoare ale Capitalei, care prin situația lor materială inferioară, li se păreau a fi accesibile conrupțiunei.

Și cu toate acestea în marea sa majoritate, alegătorii acestui colegiu, nesocotit și injosit de aceste 2 partide a trecut peste toate fără de legile guvernului, a respins cu dispreț moneta otrăvitoare a ciocoilor, și a trimes în parlamentul țărei, pe cei trei candidați ai partidului conservator-democrat, printr'un mare număr de voturi.

Votul acesta onorează Capitala și va fi de azi înainte cel mai puternic imbold pentru toate celelalte orașe ale țărei, de încrederea absolută ce trebuește acordată distinsului barbat de stat, care conduce acest tînăr dar mare și viguros partid!

Tronul și țara s'au încredințat acum că partidul liberal, nu mai poate conduce treburile statului. Și că alăturea cu șeful seu D. Sturza, care din puternice motive de sănătate s'a retras de la președenția consiliului, se impune și retragerea întregului guvern, care deține azi puterea, în contra sentimentului și voinței reale a națiunei!

Țara și Tronul s'au convins acum că partidul conservator-democrat se impune prin forța tutulor lucrurilor să'și iee în cel mai apropiat timp răspunderea situației, pentru asigurarea unei noi ere de pace, liniște și concordie între toate clasele sociale ale țărei, atît de mult sguduite de anarhica guvernare liberală.

Infrîngerea suferită de guvern în această mare bătălie electorală, nu poate avea altă urmare. Șederea încă la putere a guvernului presidat de Ion I. C. Brătianu, ar însemna o sfidare și pentru Țară și pentru Tron!

Națiunea are nevoie de un guvern tare, în aceste grele vremuri; ea vrea să vadă în fruntea treburilor publice, partidul care conrespunde aspirațiunilor ei; ea cere în mod imperios, la cîrma statului, pe cel mai strălucit fiu al ei, pe Take Ionescu, pentru a face față tuturor dificultăților politice interne și externe—și această voință, dorință sau cerință a ei trebue ascultată—și va fi! Iar pînă atunci,—oricît de apropiat ar fi acest timp—ne vom uni glasul nostru cu al întregului popor romîn, și în elanul imensei bucurii produse prin victoria cîștigată eri de partidul conservator-democrat, vom striga din toată inima:

Să trăiască bravii alegători ai colegiului II de Cameră din Capitală!

Să trăiască ilustrul șef al partidului conservator-democrat împreună cu cei trei distinși fruntași, aleși ai acestui Colegiu!

Să trăiască partidul conservator-democrat, care își încheie primul an al constituirei și organizației sale cu cea mai splendidă și înălțătoare biruință politică.

Iașul democrat,—Iașul intelectual, Iașul patriot—care a știut la rîndul său să-și facă datoria cînd s'a făcut apel la curajul și înțelepciunea sa politică, se simte mîndru că poate, prin glasul nostru, trimite Capitalei salutul seu de admirațiune și dragoste, pentru strălucita biruință de eri.

„OPINIA“

Alegerea din capitală

Triumful partidului conservator-democrat.—Rostul reuşitei de eri.—Sfîrşitul legendei liberale.—Condemnarea carpizmului.—Voinţa suverană a ţării.

Din nou glasul poporului s'a rostit pentru partidul conservator-democrat.

Din nou urna a scos numele candidaţilor noştri.

De astă dată consacrarea este definitivă, voinţa poporului este manifestă.

Triumful din capitală este cu atît mai semnificativ, cu cît el exprimă cel dintăi şi cel mai mare act de independenţă pe care l'a săvîrşit colegiul electoral al acestui centru.

Se ştie că în Bucureşti, masele electorale ale colegiului al doilea sînt mai cu seamă alcătuite din acea numeroasă armată de funcţionari şi de mică burghezie, a cărei şcoală este pururi legată de bunavoinţa celor mari.

Se ştie că în aceste condiţii, şi faţă cu suprafaţa întinsă a acestor masse, acţiunea electorală a candidaţilor de opoziţie este redusă cu desăvîrşire.

Se mai ştie de asemenea, că în alegerea de eri, guvernul a uzat cu desperare de tot ce-i punea la dispoziţie aparatul administrativ, şi că lucrînd cu cea mai mare neruşinare, a reînviat vremile de teroare care fac o pată neştearsă pe trecutul partidului liberal.

Şi cu toate aceste voinţa poporului s'a impus: candidaţii opoziţiei democrate au fost proclamaţi aleşi.

Aceasta nu însamnă alta de cît că marginea a fost atinsă, că răbdarea a ajuns la capăt, că guvernul actual a devenit adios ţărei, şi că singura nădejde a acesteia este partidul conservator-democrat, şi numai acesta.

Şi cu aceasta s'au mai confirmat două lucruri: s'a confirmat sfîrşitul legendei liberale, sfîrşitul marelui partid care a dat guvernul salvator, şi în acelaş timp s'a dovedit că ţara nu vrea nici de partidul ideologilor puritani, a oamenilor cu morala austeră, care nu cunosc de cît două mijloace de a se impune: averea moştenită, ca forţă de sprijin, şi calomnia inveninată, ca forţă de luptă.

Nu; ţara n'are nevoie de acei cari s'au ridicat pentru *ei*, şi prin instituţiile acaparate *de ei*; ţara nu vrea pe acei cari n'au văzut în politică de cît mijlocul de a parveni; ţara nu vrea pe acei care n'au de cît nume,—nume moştenit—sau avere,—avere iarăşi moştenită.—Ţara vrea pe acei care s'au ridicat prin forţele lor proprii, din sinul poporului său, din mijlocul acelor cari sufăr şi cari duc lipsă, pentru că aceştia nu s'au ridicat de cît prin ei, şi prin forţele şi meritele lor, şi pentru că ridicîndu-se prin aceste mijloace, sînt singurii în măsură a cunoaşte relele de îndreptat şi suferinţele care cer alinare.

Ţara şi-a spus cuvîntul la Iaşi, la Craiova, la Constanţa, la Ploeşti şi la Bucureşti, şi de sigur şi-l va spune ori unde şi ori cînd va avea prilejul, pentru că redeşteptată la viaţă ea cere astăzi dreptul său, cere respectul voinţei sale suverane.

Ori ce încercări de opresiune sînt de prisos: de cînd e lumea *vocea poporului a fost vocea lui Dumnezeu.*

Adînc mişcată de curajul cetăţenesc ale alegătorilor capitalei, *Opinia*, nu se poate opri de a nu striga cu toată căldura sentimentelor sale:

Să trăiască alegătorii colegiului al doilea din Bucureşti!

Să trăiască iubitul şi demnul lor tribun, d-l Nicolae Fleva!

Să trăiască toţi valoroşii aleşi de ieri.

Să trăiască partidul conservator-democrat al cărui succese sînt indicaţia rolului şi misiunei sale faţă de ţară şi faţă de neam.

OAMENI ŞI LUCRURI

Taina mormintelor

Intre nenumaratele ştiri şi telegrame din Messina găsim şi pe aceasta. Deputaţii şi senatorii oraşului întrunindu-se, au hotărît să ceară guvernului italian, cu ori-ce preţ, reconstruirea oraşului.

Se vorbea în adevăr de un proiect, firesc de altfeliu, de a se părăsi Messina, de oarece în atîtea rînduri a suferit cutremure şi dezastre, iar cataclismul de acum a lăsat nedărîmată doar o singură casă, care fusese clădită într'un etagiu. Intre victimele catastrofei au fost şi doi deputaţi, iar acum guvernul nu poate măcar convoca, spre realegere, colegiul cetăţenesc, de oarece aceasta nu mai există...

Şi cu toate aceste se cere şi se va obţinea fără îndoială reclădirea oraşului, a nefericitului oraş, de-apururi celebru în istoria suferinţelor şi cataclismelor, „Messina la Eroica“ precum a fost supranumită pentru rezistenţa cu care a îndurat totdeauna loviturile soartei.

Cu cît citesc mai mult detaliile îngrozitoare ale celor petrecute, cu atît îmi pare că ar fi mai instructiv să cunoască toată lumea amănunţimile acele spăimîntătoare. Din ele se pot trage atît de multe învăţăminte, se pot cunoaşte atîtea folositoare urmări, se poate judeca şi micimea omului şi mărimea forţelor elementare a căror jucărie suntem, noi oamenii, cari după vorba lui Eminescu:

Facem pe pămîntul ăsta moşunoaie de furnici

..Milionari cari pînă ieri îşi puteau permite luxul unei vieţi încîntătoare şi capricioase şi-au văzut peste noapte avutul risipit, bogăţia distrusă şi au fost reduşi la sapă de lemn.

Femei mîndre şi cochete au fugit în toiul nopţii cu trupul abia învăluit, cu picioarele goale căutînd adăpost pe vre un vapor ori în vr'o colibă.

Fecioare în vrîsta viselor de fericire, au căzut încremenite de o moarte năprasnică pe cînd în taina camerei calde îşi făureau iluzii de noroc, cetind scrisori de dragoste—hîrtii moarte şi reci cari s'au scos apoi de sub ruine odată cu trupurile înnăduşite sau strivite şi defigurate, de par'că n'ar mai aparţinut nici odată frumoaselor fecioare, cu ochii vii, cu dinţii albi, cu părul auriu şi cu gîndurile vrăjite de visul tinereţii.

Toate aceste, în groaza şi urîţenia, lor au oparte instructivă şi ar trebui strînse într'o carte mare, cetită de toţi pentru morala ce reiese din groaznica realitate.

Iar mai presus de toate se poate vedea din cele relatate mai sus că dragostea pămîntului formează instinctul cel mai tare—în viaţa socială a omului.

După toată furia distrugătoare a naturii,—omul nu pierde nici credinţa, nici speranţa, nici iubirea pentru pămîntul mult încercat de care nu vrea să se despartă. Acolo s'au obicinuit, acolo au crescut, acolo au iubit şi au suferit şi acolo vor să rămînă puţinii cîţi au scăpat cu viaţa.

Cu cît vor fi mai pline cimitirele, mai numeroase crucile de asupra gropilor comune—unde zac la olaltă bogaţi şi săraci—cu atît va fi mai scump acum pămîntul străbun: aceasta e eterna taină a mormintelor,—ele pecetluiesc iubirea pentru ţărîna strămoşască şi o ridică la înălţimea unei religiuni.

Rodion.

CRONICA DRAMATICA

Novelli: Papa Lebonard

Ai fără de voie un sentiment de jenă şi de părere de rău cînd la un spectacol ales—ca acel de aseară—priveşte împrejur şi vezi atîtea locuri goale, atîtea loji, mai cu, seamă, neocupate de publicul de elită care şi-ar putea uşor permite luxul unei înalte plăceri artistice.

Căci reprezentaţia de eri lui Novelli în „Papa Lebonard“ a fostul unul din acele spectacole memorabile pe care numai reprezentaţii mari ai unei arte dramatice alese ni le pot oferi şi care lasă urme de adînci emoţiuni şi zguduiri în sufletele privitorilor. Iar acei pe care-i reţine necunoaşterea limbei italiane, ar putea veni liniştiţi la teatru. In afară de uşurinţa firească pentru ori-care din noi de a pricepe o bună parte a textului—căci nici o altă limbă de origine latină nu se apropie mai mult de cea italiană ca limba romînă,—jocul artiştilor distinşi şi cunoaşterea în linii mari a subiectului, sunt avantagii suficiente şi putem afirma că die tot publicul care a asistat la prima reprezentaţie a trupei italiane, nici unul nu s'ar putea plînge că a plecat din sală fără să fi înţeles *piesa*—chiar dacă n'ar fi putut traduce dialogul cuvînt după cuvînt. Emoţiunea şi plăcerea estetică izvoresc din acţiunea dramatice în general, iar impresia cea mai adîncă ştie să trezească în suflete marele, neîntrecutul artist Novelli în anumite momente fără să ai trebuinţa de a-l urmări în detalii, ci numai privindu-i masca infinit de mobilă, de variabilă şi de suggestivă, privirea cea nespus de bogată şi de eloquentă în care se oglindesc rînd pe rînd şi cu fulgerătoare iuţeală: bucurie şi jale, speranţă şi disperare, zimbet şi lacrimi. Iar toate aceste se resfrîng cu putere în ochii spectatorilor, cărora le transmite, cu o unică putere, gama întreagă a senzaţiilor sale, a emoţiunilor sale!

Papa Lebonard e o dramă simplă, burgheză; dar eroul piesei trece prin o nesfîrşită scrie de momente tragice, acţiunea dramei fiind înjghebată în jurul celei mai complexe drame sufleteşti: tortura gîndului de tată care ştie de mulţi ani că creşte un copil care nu e al lui şi care luptă în potriva brutalei realităţi prin nespusa dragoste pentru un alt copil—fiica sa—prin natura sa fericită de „bonhomi“, de om simplu, sociabil, plin de bun simţ—pînă cînd într'o zi măsura se umple, sfidarea din partea femeei—care nu-i mai este femee—şi a odraslei devine prea obraznică, prea nesuferită.

Atunci Papa Lebonard opune cruzime la violenţă, tărie la insolenţă, mîndria la inconştienţă şi cu o energie nouă nevăzută la el, le aruncă blestemul păcatului în faţă, spune tot, tot ce a chinuit atîta vreme sufletul său de om cinstit, bun şi resemnat, tot ce a suferit din partea acelei alianţe între mamă şi fiu, ambii cu mentalitate de parveniţi; iar după ce furtuna s'a dezlănţuit, sufletul bătrînului se calmează; el redevine iarăşi blajinul „Papa Lebonard“, iertător către toţi, începînd cu femeea sa proprie, care a rămas „loro madre“, mama crescătoare a copiilor lui şi sfîrşind cu Robert, fiul natural pe care l'a crescut 20 de ani şi pe care nu-l poate goni, ci-l va creşte cu dragoste şi sacrifcii, alături de fiica sa, Giovanu pe care o iubeşte ca pe o sfîntă şi o va face fericită alături de doctorul Andrea, ginerele,—şi acesta un copil natural, dar om cum se cade şi foarte drag lui Papa Lebooard.

Un artist genial ca Novelli, găsind potrivire între firea sa blândă şi eroul dramei, ştie să scoată din această dramă cea mai bogată varietate de senzaţiuni şi *masca* lui Novelli este în tot timpul jocului, cea mai complexă şi mai admirabilă producţiune, plastica a artei sale dramatice.

Aceasta a fost şi părerea întregului auditoriu de aseară, care a urmărit pe Novelli cu o evlavioasă atenţiune. Rar în oraşul nostru s'a făcut vre unui artist o manifestaţie mai călduroasă şi mai entuziastă de cum s'a făcut artistului italian în Papa Lebonard. Nu se încape îndoială că în cele două piese ce urmează: „Kean“ şi „Shylock“ Novelli va smulge aceleaşi aplauze şi va da aceeaşi impresiune artistică, plină de emoţiuni sufleteşti, căci e unul din cei mai mari şi mai complecţi artişti ai vremei de azi.

Se cuvine să menţionăm jocul corect şi pe alocurea excelent al celor mai mulţi artişti: d-na Gianini foarte sobră şi demnă în puţin simpaticul rol al Sofiei, soţia lui Lebonard; d. A. Bretone, vioiu şi îndrăzneţ în rolul băiatului svăpăiat şi „ciocoiu“: numai la sfîrşit cam excesiv de melodramatic faţă de natura sa mîndră; d na Liberati, duioasă în rolul Giovanei.

Artiştii aceştia ar fi fost mai remarcabili, dacă Novelli nu lua în absolută stăpînire publicul, făcîndu-l incapabil de ori-ce alte impresii şi emoţinni, mai cu seamă după actul al treilea care a zguduit pînă la lacrimi.

Indemnăm cu tot dinadinsul publicul iaşan să nu lipsească de la cele din urmă două reprezentaţii ale marelui artist italian.

As.

Litere-Ştiinţe-Arte

Concertul orbilor care va avea loc în seara de 5 Ianuarie la teatrul national va fi negreşit, una din osebitele atracţiuni ale acestei stagiuni. Concertul nu va lipsi de a interesa publicul ieşan şi ne grăbim a publica, cei dintăiu, programul acestei serate artistice:

1. Hübsch.—Imnul Regal. 2. Wagner E.—Vultur Marş. 3. Suppe F.—Garda Reginei, Ouverture. 4. Linke P.—Lysistrato Gavote, executate de orchestra orbilor. Pauză.

5. Haydn.—Rondo all'hongressé. 6. Clementi.—Sonatine, solo de piano executate de orbul Tudor Vasile. 7. Fetras.—Couplet Walzer. 4. Bach—Andante Religioso, executate de orchestra orbilor. Pauză.

„O şezătoare la Vatra Luminoasă“, tablou de d. profesor Ivela, reprezentat de orbi.

9. Wiest L.—Nunta Ţărănească, solo de vioară executat de orbul Tudor Vasile 10. Cremieux.—Polca de concert, executat de orchestra orbilor. 10. Verdi.—Aida, fantasie pentru vioară cu acompaniament de piano, executat de orbul Părlivie Tudor. 12. Potpuri Naţionale ale Vetrei Luminoase,—executate de orcestra orbilor.

*

In regiunele chineze unde guvernul a interzis cultura macului au loc mari agitaţii şi revolte populare. Chinezii nu... dorm cînd e vorba de mac. Fumătorii de opium sunt mai răi de cît băutorii de alcool.

*

Un grup de industriaşi ruşi au cerut guvernului autorizarea de a organiza, în 1913, la St. Petersburg o expoziţie universală cu ocaziunea aniversării a 300-a a domniei dinastiei Romanovilo în Rusia.

*

Teatrul parizian „Renaissance“ promite pentru curînd o piesă a lui Jules Lemaître. Tema lucrării este eternul conflict între prietenie şi dragoste. Autorul vrea să redea „prietenia“ atît de neglijată de autorii dramatici, locul pe care-l ocupă în anumite complicaţii sentimentale

*

Zilele aceste apare un volum de poezii al d-lui Octavian Goga care va purta titlul: „Ne chiamă pămîntul“. Volumul editat de institutul „Minerva“ din Bucureşti este aşteptat cu nerăbdare.

Preţul 2 lei.

Informaţii

D-nii membri ai clubului conservator-democrat sunt de urgenţă convocaţi în întrunire generală în localul clubului pentru Marţi, 30 Decembrie, orele 5 p. m.

D-nii membri sunt invitaţi a participa cu toţii; evenimentele politice se precipită.

Mercuri 24 Decembrie, consiliul de reformă intrunit la regimentul 4 artilerie din Roman, a judecat pe administratorul cl. I Lateş N. casierul regimentului 14 Roman, acuzat de cîte-va fapte afară de serviciu.

Consiliul în unanimitate a achitat pe d. administrator Lateş.

Consiliul judeţean se va întruni în şedinţă extraordinară pentru a vota bugetul drumurilor.

Moartea lui Sherlok.—Teatrul Naţional din Iaşi a fost ocupat pentru zilele de 25, 26 şi 27 Decembrie cu spectacolele:

Contra lui Sherlok, Tot tare-i Sherlok şi *moartea lui Sherlok*. Aceasta din urmă e creaţiune adhoc a d-lui Har. Lecca pentru teatrul din Iaşi. Inutil a mai spune că publicul a ramas indignat de umplutura care i-a fost dată s'o înghită tocmai de serbători, şi ne facem datoria de a întreba pe preşedintele comitetului teatral, d. Gr. Buicliu, cum de s'a putut strecura aprobarea montării unei asemenea piese de teatru, de o non valoare literară.

Nu ne mirăm de ce reţetele au fost aşa de slabe că abia au atins cifrele bugetare serale.

Din iniţiativa d-lui profesor Vasile Teodoreanu, harnicul conducător al societăţei de gimnastică, sport şi muzică din Iaşi, va avea loc o mare şi frumoasă serbare în ziua de 31 Decembrie 1908 în localul societăţii.

Iată invitaţiunea lansată de amicul nostru d. V. Teodoreanu în vederea acestei serbări:

E recunoscut astăzi de fiecare folosele aduse de societăţile de gimnastică de peste hotare, prin desele serbări şi întruniri ale membrilor societăţilor care au de scop atît dezvoltarea noastră fizică, cît şi cultivarea sentimentului de sociabilitate şi solidaritate. Urmărind şi noi aceiaşi ţintă, am organizat tot astfeliu de serbări în vastele noastre săli de gimnastică din stradela Şcoalei de Arte.

Prima serbare va avea loc în ajunul anului nou (31 Decembrie 1908), între oarele 3—7 ziua şi va consta din tot soiul de petreceri, surprinderi şi jocuri, avînd de scop distracţia membrilor şi mai cu seamă a familiilor şi copiilor lor.

O frumoasă şi originală apoteoză, reprezentînd anul vechiu şi anul nou, un splendid şi bogat pom de Crăciun, tombolă, stea, jocuri de păpuşi, irozii, etc., vor fi cuprinse în programul nostru, special aranjat pentru această serbare.

Muzica militară Reg. 13 Ştefan cel Mare sub conducerea eminentului său şef d. Vlăduţi, va delecta invitaţii în tot timpul serbărei cu cele mai frumoase piese de dans şi de concert.

In ziua de 26 a. c. a avut loc în strada Săvescu 14 întrunirea meseriaşi or care au decis înfiinţarea unei societăţi în scop: de a lua lucrări de antreprize spre executare; a ne încuraja, a ne ajuta reciproc, a forma o casă de economii, a fonda o bibliotecă şi pentru a face o şcoală de adulţi în care se va preda pe lîngă altele şi curs de desen şi muzică

S'a ales o comisiune pentru întocmirea statutelor compusă din: Păr. Econom Al. Arion, d-nii A. D. Atanasiu, Gh. N. Luchian, Ion Bateu, Carol Şteber şi I. Aur.

Se vor considera ca membri fondatori toţi cei ce se vor înscrie în societate până la tipărirea statutelor.

Viitoarea şedinţă la care sunt invitaţi a lua parte ori care meseriaşi, se va ţinea Duminică 4 Ianuaria ora 2 p. m. în casele Gh. N. Luchian strada Săvescu 14.

D+D=M, tocmai numărul voturilor căpătate de D. Dobrescu, candidatul carpist la alegerile de balotaj din Capitală. D. Dim. Dobrescu a întrunit 1000 de voturi.

Cite *mii* nu s'au cheltuit pentru căpătarea acestor *o mie* de voturi! Ne amintim de glu a făcută pe vremuri Mitropolitului Moldovei Meletie, pe a cărui cupeu erau scrise iniţialele *M. M. M*, pe care rău voitorii le interpetau cu *mii, mii, mii*, curat şi *miile* d-lui D+D=M. (1000) glasuri.

Joi 26 Decembrie a avut loc în sala Circului Sidoli balul corporaţiei confecţiei din localitate din venitul căruia se vor îmbraca copii meseriaşilor saraci fără deosebire de naţionalitate.

Reuşita balului a fost cît se poate de bine şi din punctul de vedere moral şi material.

Direcţiunea „Vetrei luminoase“ din Bucureşti ne roagă să atragem atenţiunea publicului ieşan asupra înaltei misiuni sociale ce e chemată a îndeplini această instituţiune şi asupra datoriei tuturor oamenilor de bine de a o încuragia. Nu ne îndoim că iaşanii vor manifesta în mod simpatic răspunzînd prin prezenţa lor acestui apel.

In alt loc al ziarului publicăm programul concertului dat de orbi în folosul „Vetrei“ lor, la 5 Ianuarie în sala teatrului naţional.

Mica Julietta, copila orfană pe care o adoptase trupa noastră dramatică a murit zilele aceste.

Teatrul iaşan nu aduce noroc nimănui

Societatea muzicală şi corală de la Sf. Haralambie a dat o a doua audiţie muzicală în una din serile înainte de Crăciun.

Programul a fost şi mai variat şi mai bine executat. Progresele ce le face această societate; interesul artistic ce a izbutit să insufle în societatea ieşană, toate acestea fac să vedem cu ochi buni eporul acestei societăţi.

O a treia audiţie muzicală va fi dată în cursul lunei lui Ianuarie, cînd credem că se va destribui şi programul seral spre a fi mai din vreme cunoscut cum şi numele executanţilor.

Dl. D. A. Theodor, secretarul general al ministerului de instrucţie a plecat împreună cu d-na la Paris pentru a petrece vacanţa de Crăciun Cu această ocaziune d-sa a fost însărcinat şi cu o misiune didactică în legătură su congrede pedagogie ţinut la Londra.

Cu ocazia serbărei Crăciunului a avut loc la şcoala evangelică din strada Banu, serbarea pomului de crăciun. Copii au cîntat frumoase arii în cor, şi au recitat diverse poesii.

La biserica protestantă din strada Păcurari a fost aranjat un frumos pom de crăciun pentru copii saraci.

Sîmbătă cu ocazia zilei Sfîntului Ştefan biserica cu acelaş nume din strada Albineţ şi-a serbat hramul.

Serviciul divin a fost oficiat de Sf. S. protoereul Al. Şerban.

Balul dat de societatea „Moldova“ la 27 Decembrie în beneficiul seu a produs suma de 532 lei, din care scăzîndu-se cheltuelile a rămas net 300 lei beneficiu.

Administraţia cinematografului luase măsuri ca să dee din 30 în 30 de minute publicului din sala Sidoli rezultatul scrutinului de eri. Cum însă dispoiarea s'a făcut foarte de vreme s'a comunicat prin pînza cinematografisă numai rezultatul definitiv, triumful candidaţilor conservator-democraţi.

Cu această ocaziune menţionăm ca în cele 4 zile de serbătoare cinematograful Boltez a fost vizitat de 12.000 persoane—serate şi matinee. Ceea ce probează că numai teatrul naţional nu reuşeşte a atrage publicul, nici măcar de Crăciun.

E i a fost adusă la parchet femeia Anica Baltag din comuna Tomeşti care la ziua întăi de Crăciun, cu lovituri de cuţit a ucis pe femeia Maria Moise.

In prima zi de Crăciun, Arhiereul Ghenadie Georgescu vicarul mitropoliei a hirotonisit ca preot pentru biserica din comuna Ceplenita pe diaconul Emil Lascar iar a doua zi în biserica Sf. Spiridon pe Vasile Constantinescu ca preot la biserica Sf. Ioan Botezătorul din Piatra Neamţ

In ziua de 6 Ianuarie va avea loc în comuna Ţiganaşi un mare bal patronat de d. dr. Reşculeţ, medicul primar al judeţului.

DIVERSE

— „Societatea Cooperativă“ Sf. Treime“ din Podul-Iloae aduce viile sale mulţumiri d-rei Maria Cardaş, care în calitate de maistră de lucru manual la şcoala din localitate a executat în mod prompt, satisfăcător şi gratuit îmbrăcămintea a zece copile de şcoală lipsite de mijloace.

— In strada Lăpuşneanu No. 2 a fost găsită moartă femeia Ecaterina Creangă.

Din ordinul parchetului, cadavrul a fost transportat la morgă.

— A fost arestat soldatul Ilie Stan din regimentul 3 roşiori Bărlad, fugit din infirmeria Frumoasa împreună cu alţi soldaţi.

— Astă noapte servitoarea Iulia Alexandrescu de la d. Frantz Rameder profitînd de lipsa de acasă a stăpînului seu, a spart un sertar de unde luînd suma de 200 lei, a dispărut.

— A fost arestat bucovineanul Spiridon Ion din serviciul liceului internat care a furat o sumă de bani de la d. Berlinski.

— Pe cînd muncitorul Vasile Ciornei împreună cu alţi doi dădeau o balercă cu vin în pivniţa fraţilor Rameder din str. Arcu, pe scări au scapat-o, şi trecînd peste Vasile Ciornei, i-au rupt ambele picioare. In stare gravă a fost dus la spital.

— Ieri după amiază a avut loc înmormîntarea lui Carol Marcus, fost mulţi ani funcţionar la C. F. R.

In ultimul timp a funcţionat la linia particulară Buzău Palanca.

— In seara de 31 Decemvrie va avea loc în saloanele hotelului Traian o serată teatrală şi dansantă în folosul şcoalei „Reuniunea femeilor izraelite“.

Marea luptă electorală de eri din Capitală

— Fapte și impresii culese la fața locului —

O săptămînă de îngerințe și conrupțiune.—Intrunirea conservatoare democrată din ajunul alegerei.—Lovitura de teatru a guvernului.—Ziua alegerei.—In așteptarea rezultatului.—Prima știre a triumfului.—Grandioasa manifestație de la club.—Mii de cetățeni în fața Clubului democrat.—Discursurile de mulțumire ale șefului și aleșilor.—

Provocarea balotagiului în alegerea de la 21 Decembrie din Capitală, a dat prilej ambelor partide istorice, să-și arăte toate mijloacele de presiune și conrupțiune de cari pot dispune pentru a lupta în potriva partidului nostru.

Intreagă săptămîna sfîntă a sărbătorilor a fost întrebuințată de liberali și carpiști, numai pentru a nimici marele curent creiat în favoarea partidului nostru și din care sperau că vor putea trage foloasele necesare spre a-și împărți succesul alegerei de eri.

D-nii Al. Marghiloman și N. Filipescu până și în prima zi a crăciunului întocmai ca și copii colindători cu steaua—au cutreerat toate mahalalele Capitalei, cu buzunarele încarcate de bani, și n'a fost colț cît de îndepărtat de Capitale unde să existe vre un alegător pentru ca acești doi fruntași junimiști să nu pătrundă și să nu lase bani.

Potrivit cu situația și legăturile fie cărui alegător, ambii fruntași ofereau și plăteau voturile—începînd cu cîte 20 lei și ridicîndu-se până la 100, 200 și chiar 300 lei votul. Iar acolo unde nu puteau să'l obțină integral pentru toți candidații carpiști, cei doi fruntași se mulțumeau numai cu votarea unui singur candidat și chiar cu angajamentul luat de alegător că va vota pe ori cine numai pe candidatul nostru nu.

Asa se explică pentru ce d-rul Leonte nu s'a putut ridica peste 826 de voturi pe cînd cei alți 2 candidați junimiști au atins mica.

Se pretinde că suma cheltuită de junimiști în această alegere trece de 250 de mii de lei. Cît despre liberali, ei au amintit timpurile de teroare ale regimului de decadență din 1888 a lui Ioan Brătianu.

Alegătorii au fost luați pe căprării și cercetați de poliție în frunte cu ministri și primarul Capitalei.

Sute de funcționari, bănuiți a fi votat pentru democrați la 21 Decembrie au fost opriți pentru balotajul de la 28 Decembrie. Iar ca această măsură să fie și mai eficace, li s'au luat cărțile de alegători.

Acest procedeu a fost urmat la toate ministerele, și diferite administrații publice, până și la primăria Capitalei. Nici chiar unii institutori și preoți n'au fost cruțați.

Dar acolo unde s'a operat cu mai mare îndrăzneală a fost la C. F. R. Aci alegătorii au fost opriți să iasă și din casă—la poarta fie căruia fiind puși din zorii zilei de alegere cîte un sergent de stradă, gard comunal sau cine știe ce ordinar agent.

Bande de bătăuși, au fost organizate pe față, ca sistem de terorizare. Scrisori anonime și litografiate au fost trămise pe la toți cei cunoscuți ca avînd simpatii pentru partidul nostru, cu sfatul ca să nu iasă din case în ziua de alegeri că se vor întîmpla mari nenorociri. Peste tot amenințare, presiune, ingerințe,—și pe deasupra fondurile secrete ale ministerului de interne, și ale Bancei Naționale, doar de va cîștiga guvernul alegerea.

*

In asemenea condițiuni se prezinta în aspectul ei alegerea din ajunul zilei de Duminecă 28 Decembrie.

Partidul conservator-democrat a fost nevoit să convoace în ziua de Sîmbătă pe alegători pentru a protesta în fața țării și a regelui în potriva presiunilor și conrupțiunei exercitate de aceste două partide, iar pe de altă parte se încurajeze pe cetățeni a trece peste toate nelegiuirile guvernamentale și mijloacele de conrupțiune ale junimiștilor—și avînd în vedere că votul e secret, să voteze pentru partidul conservator-democrat.

Intrunirea s'a ținut la Dacia, în mijlocul unei mari insuflețiri.

Discursurile șefului și ale candidaților au fost aclamate cu un entusiasm de nedescris. Capitala întreagă s'a declarat hotărîtă pentru a urma cu bărbăție partidul nostru și a da astfel a doua zi cea mai crîncină luptă în potriva hidrei cu 2 capete, a reacțiunei liberalo-junimistă.

*

Guvernul văzînd curentul atît de mare creiat în favoarea noastră, a recurs la o lovitură de teatru în ajunul alegerei, și care l'a acoperit de ridicol.

Toți miniștrii s'au adunat în consiliu în același moment cînd democrații țineau întrunirea lor la Dacia—și au hotărît ca d. Haret președintele ad-interim al consiliului să se ducă la Palat și să spună regelui că țara consideră acest guvern ca fiind provizoriu la putere—și că trebue ca M. Sa să facă uz de demisia d-lui Sturdza și să încredințeze președinția consiliului d-lui Ionel Brătianu.—Și pentru ca această intervenție a sa să-și aibă tot efectul la Palat, guvernul a îmbrăcat'o într'o formă așa zisă constituțională, luînd și avizul celor 2 prezidenți ai Corpurilor Legiuitoare.

M. S. Regele, a înțeles delicatețea situației și a acceptat propunerea guvernului, primind demisia d-lui Sturdza și acordînd președinția consiliului d-lui Brăteanu.

Atîta a fost de ajuns, și o întreagă mascaradă colectivistă a fost organizată la clubul liberal și la locuința d-lui Brăteanu, de către poliție, pentru a serbători pe noul prim-ministru și a produce astfel un contra efect în potriva curentului de simpatie și încredere, manifestat pentru partidul nostru.

Dl. Brăteanu s'a dus la Clubul liberal, iluminat „a giorno" și fără ca șeful partidului dl. D. Sturdza să se fi demis din șefie s'a proclamat singur șef în mijlocul agenților polițienești.

Ziarul *Viitorul* care se știe că apare dimineața — a eșit în acel moment cu toate detaliile asupra numirei d-lui Brăteanu ca prim ministru, — ceea ce înseamnă că toate erau pregătite și aranjate de cu vreme — și toată Capitala a fost îmbuibată cu sute și mii de manifeste, prin care se anunța lumei, nașterea noului prim ministru. Manifestele vorbeau de noua încredere acordată de M. S. Regele, guvernului liberal; că toți miniștri își păstrează portofoliile lor și că dl. Ionel Brăteanu își are astfel asigurată guvernarea.

Dar toată această comedie colectivistă, a fost întimpinată cu un imens hohot de rîs de toată Capitala și considerată ca o lovitură de teatru care nu va putea avea nici o înrîurire asupra alegătorilor.

*

Alegerea s'a început sub această atmosferă creiată de guvern.

Toate secțiunile de vot au fost ocupate din zori de ziuă de agenți polițienești îmbracați civili, localurile de vot peste tot încarcate cu manifeste de noul guvern [illegible]

Agenți și fruntași junimiști de asemeni răspîndiți pe la toate secțiunile.

In special lupta cea mare se dădea în culoarea de verde, care singura conține 3 secțiuni de vot, Cuibu cu barza, Polizu și Golescu — și unde de asemeni partidul nostru și-a concentrat o bună parte din forțele sale conduse de energicii luptători Iancu Brătescu și E. Socec.

Aci a lucrat cu o energie extraordinară și în tot timpul săptămînei, șeful nostru dl. Al. Badareu, secondat în ultimul timp și de directorul nostru V. Pella, care este proprietar în Capitală—sub Dealul Spirei — și are numeroase cunoștințe în această culoare a Capitalei.

Lupta s'a desfășurat în mare intensitate și în tot timpul zilei diferite conflicte au avut loc pe la toate secțiunile de votare între cetățeni și bandele guvernului.

Diferiți agenți polițienești—gardiști și guarzi comunali au fost prinși votînd în numele și cu cărțile alegătorilor funcționari opriți de guvern de la vot. Ei au fost dovediți și arestați de președinții birourilor electorale. In special la școala Golescu din culoarea de verde, unde opera din partea guvernului fostul prefect de poliție I. Saita, s'au descoperit acești falși alegători ai poliției.

Conservatorii democrați, fără a perde nimic din energia lor au fost foarte liniștiți și au evitat ori ce scandal, pe care cu tot prețul agenții guvernului voiau să'l provoace, doar de vor isbuti să aresteze alegătorii devotați nouă. Cuvîntul de ordine al șefului și al fruntașilor noștri a fost ca toți amicii noștri să se ferească de această cursă, pe care vrea să le-o întindă guvernul, și la ori ce provocațiune, insultă și chiar brutalitate să răspundă printr'o răbdare fără de margini.

Alegerea a urmat astfel pînă la ora 5 cînd s'au închis urnele, și s'a început cu operarea despuerei scrutinului.

*

De la 6 și jum. o mare mulțime începe să se adune la club și în fața clubului, ocupînd întreagă piața teatrului. La ora 7, toată strada Victoria între Continental—piața Teatrului și Capșa, era o imensă mare de capete. Prima știre de rezultatul alegerei a fost aflată în mod oficial de către directorul nostru V. Pella, și comunicată la club d-lui N. Fleva și imensei mulțimi, care ocupa marea sală a clubului, la ora 7 și 5 minute.

La auzul cuvintelor directorului nostru, că cîte-și trei candidații noștri au fost proclamați aleși, mulțimea a isbucnit în urale și aclamațiuni nesfîrșite. D. Fleva, a îmbrățișat pe directorul nostru, de cari îl leagă vechi și strălucite lupte politice de la R.-Sarat și apoi s'a comunicat șefului nostru d. Take Ionescu, prin telefon acest rezultat. D. Take Ionescu, și-a anunțat sosirea la club.

Clubul a fost iluminat pe dată—și uralele și ovațiunile atît din Club cît și din stradă și piața teatrului nu se mai sfîrșeau. Era un entusiam, care nu se poate descrie, un adevărat delir de bucurie!

La ora 7.45 șeful nostru își face apariția în fața Clubului—dar nu poate pătrunde și este nevoit să aștepte 15 minute pentru ca imensa mulțime să degajeze întrarea și scările Clubului.

La ora 8 șeful își face apariția și balconul clubului din fața teatrului și rostește un scurt și înflăcarat discurs de mulțumire alegătorilor.

Șeful purta la butonieră pe un fond roșu, semnul în alb al Crucei, cu care partidul nostru a învins.

„Eri seara s'a proclamat în întuneric șefia un partid dezaprobat și parăsit de țară—a zis șeful—iar astă seară se proclama la lumină șefia unui întreg partid asupra tuturor partidelor".

„Dacă pînă azi aveați iubirea noastră, bravi alegători de azi înainte aveți întreaga noastră viață".

„Vă mulțumesc din toată inima pentru lupta voastră triumfală și ne vom jertfi de azi înainte cauzei voastre pentru a ne putea ridica pînă la voi și a fi demni de încrederea ce a-ți pus în forțele noastre".

*

După șef, vorbește tribunul N. Fleva, care spune că se descopere cu respect și admirațiune înaintea Capitalei care a știut in mod atît de strălucit să-i răsplătească anii unei întregi vieți consacrate binelui țărei și intereselor poporului!

D. Barbu Păltineanu, al 2-lea ales, mulțumește de asemeni, ca șef al Capitalei alegătorilor pentru votul lor care înseamnă sdrobirea celor 2 partide istorice și consfințirea partidului nostru ca cel mai mare și popular partid din țară.

D. I. Th. Florescu, al treilea ales, spune că votul Capitalei i'a răsbunat de toate calomniile aruncate de presa celor 2 partide în potriva șefului și candidaților cari au reușit, și că își vor face datoria în parlamentul țărei de a lupta pentru marea causă a țărei contopită cu acea a partidului.

D. Take Ionescu, roagă apoi mulțimea, ca să se împrăștie în liniște și să petreacă fie-care în casă de succesul acestei alegeri.

Dar mulțimea, ale cărei urale nu se mai contenesc, strigă să se aducă muzica și să manifesteze pe strade și la locuințele șefului și a aleșilor.

In zadar se încearcă șeful să o convingă a se retrage, mulțimea aclamă și manifestează în fața Clubului, subjugată de cel mai viu entusiasm dus pînă la delir.

Ultime informații

❑ *Alegerea de la Prahova.*—**Rezultatul alegerii colegiului al 2-lea de Senat e acesta:**

Inscriși 602; votanți 523, anulate 22. Demetrescu Agraru, liberal 190 voturi; Chr. Negoescu, democrat 171 voturi; Luca Elefterescu carpist 140 voturi.

Balotaj pentru ziua de 4 Ianuarie 1909.

Alegerea de la Ploești prezintă o importanță deosebită. Ploeștii erau citadela Cantacuzeniștilor. Acolo d. Gh Gr. Cantacuzino se alegea în opoziție necombătut de guvernul lui Ion Brătianu. Conservatorii au dat depline puteri d-lui Luca Elefterescu ca prefect de a-și menținea preponderența. Cu toate acestea rezultatul a fost zdrobitor pentru Cantacuzeniști. D. Mișu Cantacuzino a fost huiduit de alegători înferîndu-i purtarea de a cumpăra voturi cu bani. Se zice că s'ar fi împărțit peste 30,000 lei pe la alegătorii cunoscuți mai puțin rezistenți.

Pentru alegerile de balotaj lupta va fi și mai înverșunată. Pe ziua de 4 Ianuarie și-au dat întîlnire toți fruntașii partidului conservator-democrat în frunte cu șeful partidului d. Take Ionescu pentru a asista în persoană pe candidatul nostru Christu Negoescu.

Reușita d-lui Negoescu la alegerile de balotaj e putem prooroci de pe acum, dat fiind efectul colosal ce a produs în țară rezultatul extraordinar al alegerilor din Capitală.

❑ **Impresia în Iași.**—*Rezultatul alegerii din Capitală a stîrnit în Iași un entusiasm în toate cercurile.*

La Teatrul Național juca Novelli în Papa Lebonnard, cînd știrea adusă a produs o mare mișcare în tot publicul din sală. Liberalii din sală erau consternați, se cetea pe fețele lor că situația lor a devenit precară și rămînerea mai departe la putere e chestie de scurtă durată. Carpiștii rîdeau mînzește și unii din ei nu credeau știrea că e adevărată; alții aprobau în totul reușita democraților; iar unii ziceau că cu cît democrații vor reuși mai des, cu atîta Carp va fi designat să ia puterea. Logică junimistă!

La clubul conservator-democrat s'a făcut iluminație pînă tîrziu noaptea, iar rezultatul a fost afișat la berăria Azuga, unde publicul adunat în mare număr a luat cunoștință, aprobînd și lăudînd civismul cetățenilor Capitalei.

Indată ce rezultatul a fost afișat, s'a făcut întuneric beznă la redacția Evenimentului, *unde se aștepta din timpul zilei un rezultat favorabil cel puțin unuia din candidați, d. M. Deșliu, pentru care fusese informați că se și făcuse pregătirile la București de a bea șampanie, fiind siguri de reușită.*

La circul Sidoli s'a proiectat rezultatul alegerilor din Capitală și urale nesfîrșite din sală au isbucnit din piepturile tuturor asistenților, cînd au văzut că cele mai multe voturi le au întrunit candidații conservatori-democrați.

❑ Eri clubul conservator democrat a primit următoarea telegramă din partea d-lui Const. Cantacuzino Pașcanu, președintele clubului cons. democrat din Capitală, prin care ni se anunță rezultatul alegerei de eri în balotaj:

D-lui Președinte al clubului cons. dem.
Iași.

Candidații partidului conservator-democrat: Fleva, Păltineanu și Florescu au reușit cu majoritate zdrobitoare bătînd la alegerea în balotajul de azi ambele partide adverse.

Biuroul central electoral i-a proclamat aleși ai colegiului 2 deputați de Ifov.

Cantacuzino-Pașcanu
președintele clubului conservator-democrat
București.

La această telegramă, clubul nostru local a răspuns prin vice-președintele nostru d. N. Cananău cu următoarele două telegrame:

D-lui Take Ionescu
Șeful partidului conservator democrat
București.

Reușita de astă-zi a candidaților noștri dovedește strînsa legătură între partidul conservator-democrat și nevoile țării. Înțelepciunii tale se datorește și această nouă izbîndă.

Să trăiești ani îndelungați pentru a călăuzi munca și devotamentul nostru întru îndeplinirea acestor nevoi, cărora le-ai închinat întregul tău suflet.

Vice președinte, *N. Cananău.*

D-lui C. Cantacuzino-Pașcanu
președintele clubului conser. democrat
București

Membrii clubului conservator democrat din Iași salută călduros pe cetățenii capitaliei, care au luptat cu atîta eroism întru îndeplinirea ideilor atît de scumpe nouă.

Trăiască aleșii lor.

Vice președinte, *N. Cananău.*

❑ *Indată după terminarea votărei în Capitală, iubitul nostru șef Al. A. Badareu, cu trenul de 6 seara a plecat eri spre Paris.*

D-sa se va reîntoarce în țară între 10 și 12 Ianuarie.

Rezultatul alegerei a fost comunicat fruntașului nostru în gara Vîrcerova.

❑ Pe ziua de 2 Ianuarie a fost convocat consiliul de higienă al județului pentru a discuta mai multe chestiuni privitoare la salubritate.

❑ Iată care e situația celor 3 partide la alegerile din Capitală, la primul scrutin și la balotaj.

Primul scrutin 9118 glasuri; au obținut:

Democrații	3330	glasuri.
Carpiștii	2942	„
Liberalii	2840	„
Independen.	146	„

La alegerile de balotaj 9692 glasuri, cu 574 mai multe ca la primul scrutin. Din acestea au obținut:

Democrații	3613	glasuri.
Liberalii	3157	„
Carpiștii	2911	„

Deci noi democrații am cîștigat 283 glasuri; liberalii au cîștigat 317 glasuri; iar *carpiștii au pierdut 30 glasuri.*

❑ In urma fiascului complect dat la Teatrul Național cu trilogia lui Sherlock parodie născocită din fecundul creer al d-lui *Lecca*, cu care s'a încasat *1300* lei în trei seri, priceputul președinte al comitetului teatral, în vederea apropiatului faliment al teatrului a hotărît a juca mereu aceste farse de prost gust pînă la 10 Ianuarie 1909. Ast-fel Iacomul director de scenă va încasa încă cîte 10 lei pe seară drept de autor.

❑ In ziua de 15 Ianuarie va avea loc în comuna Ciurea o întrunire a fruntașilor acelei comuni pentru a discuta chestia înființării unei cooperative sătești.

❑ Autoritățile din Slatina au cerut poliției noastre urmărirea și prinderea unei bande de hoți care a furat de la d-na Petrovici din acel oraș suma de 6000 lei în hîrtii și aur.

❑ Intrebăm pe d-nii efori ai Spitalului Sf. Spiridon, dacă au știință și dacă cu voia lor intendentul Patrașcanu, scoate noaptea din ograda spitalului vin cu dămingenile și balercile.

❑ Tînărul Boldur Epureanu, fiul d-lui Nicu Boldur-Epureanu din Botoșani s'a sinucis zilele acestea la Nancy unde-și făcea studiile.

Cauza sinuciderei este necunoscută încă.

Transmitem familiei îndurerate condoleanțele noastre.

❑ Depozitul de recrutare al județului a început distribuirea libretelor la soldații contigentului 1907 care au fost eliberați pe ziua de 1 Noembrie.

❑ **Judiciare.**—Tribunalul secția comercială din Capitală, a condemnat pe Banca Agricolă la plata sumei de 3000 lei către funcționarii Zamfirescu și Hubert, ca despăgubiri pentru concediare bruscă și fără motiv.

❑ Serata viitoare a teatrului Cinematografic va avea loc Joi 1 Ianuarie 1909 în sala Teatrului Sidoli. Programul va fi nou, special întocmit pentru acea zi de serbătoare.

Direcția acestui teatru ne roagă să anunțăm că imediat după cataclismul din Calabria și Sicilia, casa Pathe Freres a trămis operatori speciali care au înregistrat ruinile și dezastrele, răniții, morții și înmormîntările, oroarea și jalea etc.

Aceste vederi luate fidel dupe natură se vor desfășura peste cîte va zile pe pînza cinematografului din Sala Sidoli.

Ultima Oră

Demisia Mitropolitului Partenie

București.—Guvernul a primit demisiunea Mitropolitului Partenie din Inalta demnitate de Mitropolit al Sucevei și Moldovei.

Se zice că guvernul pregătește să susține candidatura I. P. S. S. Pimen, Episcop al Dunărie de jos.

Banchetele de aseară

București.—Aseară, după aflareu rezultatului alegerii, au avut loc mai multe banchete:

La Hotel Boulevard, sala de marmoră, a avut loc un banchet grandios, la care au participat d-nii: T. Ionescu, Fleva, Disescu, Davilla, Jean Cămărășescu și alții. In tot timpul banchetului a domnit un entuziasm înălțător.

Un alt banchet a avut loc la Enescu, la care au participat d-nii: N. Xenopol, C. Pașcanu, Ovid Densușianu, Cihoschi, Sipsomo, P. Brătășeanu, M. Procopiu etc. In timpul banchetului a sosit și d. Take Ionescu cu aleșii col. II și au fost primiți cu entuziaste aclamațiuni.

La Hotal Continental s'a ținut un alt banchet, în cursul căruia a venit iarăși d. Take Ionescu cu d-nii Fleva, Păltineanu și Florescu. Cu un entuziaam indescriptibil s'au dus cu toții la club, unde manifesta o mulțime imensă.

Piața Teatrului era cu totul inaccesibilă circulației. D. Take Ionescu și aleșii noștri, după aclamațiile mulțimei, au fost nevoiți să apară în balconul clubului de unde mulțumind alegătorilor îi îndeamnă să se împrăștie în liniște, însemnînd ziua de 28 Decembrie ca una dintre cele mai frumoase ale vieții cetățenești în Romînia.

Partea nostimă a acestor banchete constă in faptul, că au fost comandate de către liberali și junimiști, cei dintîi siguri pe două locuri, cei din urmă siguri de reușita d-lui Deșliu.

Dar nu e pentru cine se pregătește. Așa că banchetele comandate de guvern și de carpiști, s'au ținut de către partidul conservator-democrat.

București.—*Viitorul* **publică un articol prin care se zice, că rezultatul alegerei de eri nu impresionează guvernul. Că dinpotrivă, guvernul crede de a sa datorie să lucreze statornic pentru luminarea opiniei publice rătăcite (?)**

București.—*Epoca* **publică un violent articol în contra guvernului, care cu ocazia alegerilor de eri s'a dedat la cele mai scandaloase ingerințe.**

Carpiștii sunt absolut zăpăciți și extenuați de rezultatul alegerilor.

Catastrofa din Italia

Messina.—Eri s'a făcut o descoperire uimitoare: sub dărămăturile unei case s'a găsit măcelarul Bensaja în vîrstă de 43 ani, care a trăit sub ruinele casei sale și a asistat la agonia celor patru copii și a nevestei sale.

ROSICA ROSENTHAL
MAX SCHNÜRER
logodiți
IASI

DEBORA GRUNBERG
MARCU PERIALNIC
logodiți
IAȘI ROMAN
In loc de ori ce invitație

Cezar Simionescu
AVOCAT
Str. Sărărie 78

Solomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

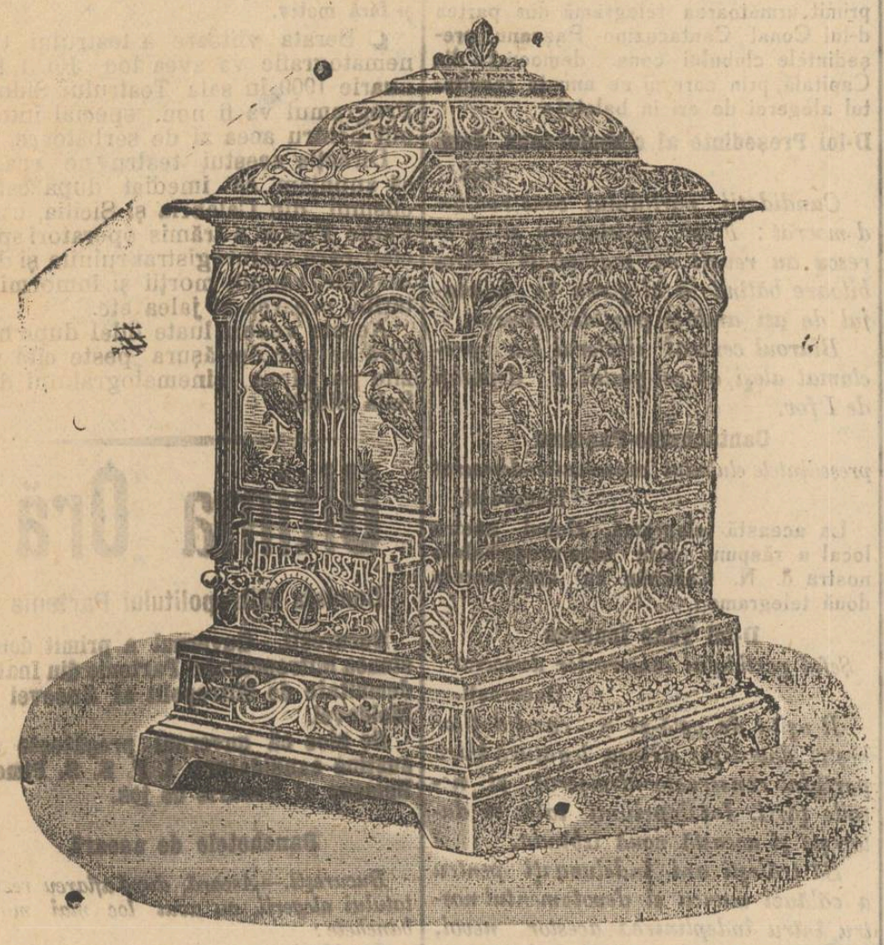

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne.

Godin Rubeland și Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurându-i cu cele mai *reduse prețuri.*

Efectuez și pentru Provincie.

J. BEINER

— IAȘI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul și complectul seu asortiment de

— INCALȚAMINTE —

PENRRU DOAMNE, DOMNI și COPII

ȘOȘONI și GALOȘI

(adevărat rusești)

NANUȘERIE
FRANCEZA și ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE
de formele cele mai frumoase și calitățile cele mai fine

CAMASI, GULERE și MANSETE

Umbrele și Bastoane

Obiecte de Galanterie și Articole de Voiaj

Toate cu prețurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuțchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară

la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

și

Teatru de Varietăți

Prețuri populare

In fiecare Sîmbătă și Dumineca

la 3 ore ziua

MATINEU

cu prețuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Facerî.

Consultațiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vinzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar

oferim un f. mare și lesnicios

Venit accesoriu

tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poștală scriind: *Agenției Ad. Steinberg, București*, pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societății *Fraterna-Păcurari* și al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări și revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— Strada Golia 77 —

Consult. 8—9 jum. dim. și 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— Strada Vovideniei No. 1 —

primește consultație de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărboi No. 19 —

Consult. 7—9 a. m. și 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce mașina de scris, aste, contracte și ori ce documente, cu preț modest.

Doritorii sunt rugați a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— Strada Spinți No. 8 —

Prima Boiangerie și Curățătorie Chimică

pentru haine Bărbătești, Dame și Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă, prompt, conștiincios și mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane și Pardesiuri

Inștiințat prin o cartă poștală mă prezint la domiciliu.

— Primesc comenzi din toată țara —

Grăbiță și

Cumpărați bilete de loterie

numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și două Mii de Lei

Grăbiță a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Prețurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac printr'o carte postală sau prin scrisoare și costul se trimite prin mandat poștal

Se garantează servicia cel mai Prompt și conștiincios

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primăriei No. 17.—Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 30 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 619 —Mercuri 31 Decembre 1908

Ingratitudine politică

Comentînd modul cum s'a primit demisiunea din preşidenţia consiliului a d-lui Dimitrie Sturdza, unele ziare din Capitală şi în special presa junimistă, îl califică ca un act de mare ingratitudine din partea M. S. Regelui, faţă de vechiul său sfetnic şi bătrînul şef al liberalilor.

Desigur că ziarele carpiste nu pot să interpreteze astfel chipul în care s'a rezolvat criza guvernamentală provocată prin retragerea d-lui Sturdza.

D. Carp vedea în boala şefului liberalilor, ocazia apropiatei sale veniri la putere. Şeful junimiştilor, precum şi numeroşi fruntaşi carpişti, erau convinşi că partidul liberal nu poate guverna înainte, fără d. Dim. Sturdza şi că M. S. Regele va profita de această împrejurare pentru a încredinţa greaua sarcină a conducerii statului, partidului conservator carpist.

Dar lucrurile s'au petrecut cu totul altfel. Suveranul a rezolvat criza prin numirea d-lui I. I. Brătianu ca president al consiliului şi n'a făcut d-lui Carp nici macar onoarea unei consultaţiuni asupra situaţiei!

Fără îndoială, forma în care a fost îmbracată acestă rezolvare a crizei este lipsită în bună parte de constituţionalism. Dar Suveranul era în mod absolut convins că d. Sturza nu mai poate avea respunderea care se cere unui barbat de stat, ca boala teribilă de care sufere, l'a scos din viaţa politică şi că concediul de şase săptămîni nu mai avea nici o raţiune întru cît la expirarea lui, şeful liberalilor ar fi urmat să ceară o nouă prelungire ceia ce ar fi fost nu numai inutilă dar chiar dăunătoare pentru interesele statului.

Cu durere dar, cu mare durere am putea spune M. S. a primit această demisiune, cu aceiaşi durere şi regret cu care Suveranul s'a despărţit de vechiul său consilier în momentul cînd acesta a părăsit ţara pentru a-şi căuta sanatatea şi am fi nedrepţi şi pătimaşi ca să atribuim Regelui nostru acte de ingratitudine faţă de oamenii cu care a lucrat la regenerarea acestei ţeri, cînd întreaga Sa Domnie dovedeşte cît de mult a ştiut Regele nostru să se înconjoare şi să preţuiască pe barbaţii de stat distinşi ai ţărei.

Deci păcătueşte, dacă nu e chiar faţarnică presa junimistă, cînd atribuie nerecunoştinţa Suveranului faţă de cel mai bătrîn şi intim consilier al său, şi explicaţiunea acestei aprecieri n'o găsim de cît în ciuda d-lui Carp, care a avut naivitatea să creadă că primirea demisiunei d-lui Sturdza înseamnă imperioasa aducerea d-sale la putere.

Există în adevăr o ingratitudine în toată această afacere, dar ea nu este între Suveran şi fostul său prim ministru, ci între guvernul liberal şi în special Ion Brătianu şi bătrînul lor şef.

Această ingratitudine trebui s'o vadă şi s'o înfiereze presa junimistă, dacă reprezintă sentimentele curate ale unui partid onest şi demn.

Căci, este dezgustător lucru să vezi un întreg guvern, care e considerat ca fiind expresiunea fidelă a partidului, resturnînd în complicitate cu fiul lui Ion Brătianu, din şefia partidului pe bătrînul liberal care i-a adus în atîtea rînduri la putere şi a condus cu atîta energie şi devotament partidul, timp de aproape 20 de ani.

D. Dimitrie Sturdza nu şi-a dat demisia din şefia partidului, ci din şefia guvernului. In scrisoarea sa adresată Regelui, roagă pe Suveran să-i primească această retragere din preşidenţia consiliului şi departamentul externelor şi Suveranul i-o acceptă şi i-o încredinţază d-lui Ionel Brătianu conform indicaţiilor întregului guvern şi a celor doi preziden ţi ai corpurilor legiuitoare.

Pentru retragerea sa din şefia partidului liberal, d. Sturza n'avea nevoie să se adreseze Regelui, care este deasupra partidelor politice; şi noi până azi nu avem nici o cunoştinţă de vre-o altă scrisoare sau demisiune dată în acest senz în afară de aceia adresată Şefului statului.

Prin urmare guvernul şi în special d. Ionel Brătianu au profitat în chipul cel mai mişelesc—fie-mi permisă expresiunea, de retragerea d-lui Sturza din guvern, pentru a-i da interpretarea şi proporţia unei retrageri şi din conducerea partidului liberal şi a grăbi ast-fel aducerea la şefia partidului a actualului prim-ministru.

Acesta este cel mai mare act de ingratitudine politică, care s'a văzut într'un partid; el indignează ori-ce conştiinţă şi revoltă nu numai pe partizanii devotaţi şi muncitori ai partidului liberal, dar şi pe adversarii leali.

Nu este permis să n'ai cel puţin, atîta respect pentru bstrînul tău şef, ca să laşi să trăiască ultimile zile ale vieţei sale bolnave în fruntea partidului, pe care l'a dus de multe-ori la glorie.

Şi bătrînul Ion Brătianu se găsea atins aproape de aceiaşi boală în ultimile zile ale vieţii sale, ca şi Dimitrie Sturdza, boală care de obicei survine marilor barbaţi de stat după o prea îndelungată viaţa de luptă şi surmenagiu.

Dar cui i-ar fi putut trece prin minte să-i răpească şefia, înainte ca moartea să-i fi răpit ultimile zile ale vieţei?

Partidul liberal putea rămîne la putere şi fără Dimitrie Sturza, cum a remas pentru moment. Putea chiar să se retragă dela putere, dar Dimitrie Sturza se impunea să-şi încheie ultimile zile ale vieţei în fruntea partidului seu.

Soluţiunea însă, pe care cîţiva fruntaşi liberali au dat'o acestei crize, prin care trecea partidul liberal, a desgustat toată lumea şi avem credinţa că însuşi Suveranul ţerii n'a văzut-o cu ochi buni.

Consecinţele actului d-lui Ionel Brăteanu, nu vor întîrzia să vină şi cel dintîi care-l va regreta în modul cel mai amarnic, va fi tocmai d-sa.

Vespasian Pella

Schimbare de regim

Uzînd de prerogativele ce-i acordă Constituţia, Suveranul, în urma demisiunei d-lui D. A. Sturza, din preşedinţia consiliului şi de la portofoliul externelor şi după avizul guvernului, a numit pe d. I. C. Brătianu, ministru de interne, preşedintele Consiliului de miniştri.

Faptul acesta, care pare a avea o importanţă secundară pentru politica generală a ţării, însemnînd un eveniment politic numai pentru partidul liberal, dobîndeşte o însemnătate deosebită, cînd ne gîndim nu la omul, ci la ideile ce reprezintă actualul şi proaspătul şef al guvernului.

Este cunoscută adesiunea ce stîrnise în sînul bătrînilor liberali, pretenţiunea de preponderenţă politică, pe care o avea d. Ionel Brătianu. Şi această aversiune avea de bază nu numai persoana celui mai în vrîstă dintre tinerii fii ai lui Ioan Brătianu, dar mai ales ideile ce profesa şi oamenii de cari s'a înconjurat pentru înfăptuirea acelor idei. Vechea ideologie liberalistă se vedea ameninţată ca a fare de către gruparea brătienistă, care se dezvolta şi întărea fără preget. Lupta disperată a bătrînilor liberali în frunte cu d. D. A. Sturza în contra acestui curent co tropitor şi distrugător, luptă, care s'a concretizat în procesul de descompunere al partidului din ultimii ani, pregătea acest eveniment politic realizat alaltăeri. Ast-fel că, numirea d-lui Ionel Brătianu ca şef al guvernului înseamnă întronarea ţărănizmului; înseamnă recunoaşterea acestui curent, ca ideologie oficială a partidului liberal; înseamnă complecta transformare a acestui partid politic.

Iată de ce am putea spune, că de acum înainte, vom avea un nou partid politic, care dacă păstrează vechea titulatură, îşi apropie însă alte concepţiuni şi alt ideal, şi toate acestea în mod oficial.

Schimbarea deci a prezidentului consiliului în persoana d-lui Ionel Brătianu, înseamnă ceva mai mult decît *pare* să însemne. Ţara romînească are de alaltăieri o schimbare de regim şi nu o schimbare de persoană în personalul guvernului.

Aşteptăm ca viitorul să confirme spusele noastre.

Vania.

PRESA LIBERALĂ

Nu se poate lectură mai amuzantă ca acea a foilor liberale de 10 zile în coace. Alegerile din Capitală, au avut darul de a da peste cap toate teoriile, toate programele. toate atitudinile. In faţa necunoscutului votului bieţii scribi liberali: şi Ion Nădejde de la Voinţa Naţională *şi Procopiu de la* L'Independance Roumaine *şi I. Duca de la* Viitorul *au stors toată logica, ca şi cum ai stoarce o alămăe în mînă.*

Faptul brut şi crud, dar adevărat, e că în mare majoritate au dat votul lor deplin şi încredinţat candidaţilor partidului conservator-democrat. Votul o dată dat rămîne bun dat şi nu mai ai să iai socoteala alegătorului, pentru ce l'a dat aşa şi nu alt fel. E un fel de dogmă politică, că nu mai ai să întrebi de ce s'a dat votul în cutare fel. Scrutarea minţii alegătorului în parte e una şi rezultatul votului în masă e altul.

Noi putem vorbi de indicaţia ce dă ţara prin voturile sale favorabile nouă, fără să prejudecăm considerentele personale şi individuale ale fie-căruia.

Rezultanta voturilor fie-căruia constitue situaţia politică, şi această rezultantă e în totul defavorabilă guvernului liberal.

De ce e defavorabilă această rezultantă? A pune întrebarea e a da şi răspunsul. Liberalii au greşit şi în mentalitatea lor politică şi în procedura lor de guvernare. Anarhişti în gîndiri şi revoluţionari în procedare, liberalii n'au nimerit'o în opera lor de guvernare. După 22 de luni de guvernare cu sute [illegible] dăinuirea lor mai departe nu numai că e un un pericol pentru ţară, dar o slăbire prea mare a lor ca partid, ceia ce nu e în folosul ţării.

Alegătorii conştienţi, sătui de predominirea familiilor şi dinastiilor politice, a dat indicaţie prin votul lor, că la vremi nouă trebuesc oameni noi şi direcţie nouă politică.

Nimic de acestea nu discută presa liberală. Ea se dă de-a tumba să explice rostul voturilor favorabile nouă: ba că alegătorii au fost înşelaţi în votul lor, ba că au fost ademeniţi cu făgăduieli zădarnice şi minciunoase, ba că au fost simplu rătăciţi, ba că interesul obştesc a fost înăduşit de interesul personal; curat vorba evanghelică: ei văd paiul din ochiul alegătorilor, şi nu văd bîrna din ochiul lor.

Pe calea aceasta toate comentariile le sunt de prisos şi de ocazie.

Ce simplu ar fi să zică: am fost invinşi, pentru că ţara nu ne mai vrea. Să plecăm dar.

***

Chestii politice

Din succes în succes

Capitala a dat deplină încredere partidului conservator-democrat, trimeţind în parlament pe tustrei candidaţii noştri.

Rezultatul a întrecut aşteptările partidelor, pe unii înmormîntîndu-i politicește, pe alţii făcînd să întrevadă viitorul mai cald, mai plin de speranţe.

Pe liberali colegiul al 2-a i-a desaprobat pe toată linia, căci burghezia alintată de C. A. Roseti şi-a întors faţa de la partidul liberal de azi, condus cu atîta stîngăcie de şefii de azi. In special Brătienismul a primit lovitura de graţie, şi capitala şi-a dat verdictul asupra viitoarei şefii a partidului liberal.

Pe Carpişti colegiul al 2-a din Capitală i-a încurajat numai, dîndu-le a înţelege că personal *numai* au dat încredere unor *anumiţi* candidaţi Carpişti, nu însă şi partidului carpist, care e aşa de străin de masa alegătorilor, cum însuşi şeful său dl. P. P. Carp nu-şi cunoaşte nici ţara nici partidul.

Iar încrederea nemărginită ce cel mai mare colegiu din ţara întreagă a dat partidului conservator-democrat e că ţara întreagă aşteaptă să vadă la lucru pe cel mai ales fiu al ei, nu de alta, doar că el şi numai el poate da ţării întregi o nouă direcţiune, o întreagă unitate în direcţiune, şi ţara s'a redeşteptat la glasul răsunător al şefului nostru.

Toate clicele politice legate prin înrudire şi interese, toate familiile de sugativi politici, care şi-au văzut ameninţate cetăţuele lor, s'au unit şi au pornit în crudă prigonire contra şefului nostru. Dar în dosul acestei clici interesate marea masă a alegătorilor neotrăvită de virusul intereselor de gaşcă şi familie a dat toată încrederea partidului nostru.

Care să fie explicarea acestui nemai pomenit fenomen politic? Iată misterul:

De la 1884 în coace ţara românească n'a avut fericirea să vadă înainte o unitate întreagă la direcţia politică a ţării. De cînd Ion Brăteanu s'a despărţit de C. A. Roseti, şi mai ales de cînd dl. D. A. Sturza a luat şefia partidului liberal era o mare boală la discuţia politică a partidului liberal, şi boala departe de a se drege prin ungerea pripită a benjamenului familiei.

De 20 ani partidul liberal era minat de o grea boală şi nici azi partidul nu s'a vindecat de această boală, căci nici brătienismul emancipat nu oferă ţării destulă garanţie.

Iar în partidul conservator de la 1888 în coace era acel dualism politic, care a amărît ultimile zile ale bătrînului şef Lascar Catargi, şi desele amerinţări de înmormîntări de clasa întăia au făcut ca regimurile conservatoare să prezinte acele lipsuri de la directivă, cari au făcut să sufere foarte mult în ochii ţării, ba să nască la adversarii noştrii ideia că conservatorii ţineau numai interimatul liberalilor.

Ei bine singurul partid, care prezintă încredere ţării prin unitatea întreagă la direcţie e partidul pus supt şefia d-lui Take Ionescu. Experienţa făcută în timp de 17 ani în trebile ţării, superioritatea persoanei sale, încrederea şi ascedentul ce şi-a căpatat nu numai în partidul conservator ci şi la întreaga suflare românească de pretutindeni, aureola de adevărat om de stat, cultul ce a reuşit să inspire la partizanii săi, toate acestea fac ca ţara întreagă politică prin glasul ei să dea încredere neştirbită şefului nostru.

Ţara doreşte să aibă la cîrma ei pe [illegible] întreagă la direcţie pentru a putea da ţării cel mai deplin şi mai desăvîrşit serviciu pentru binele ei.

***

OAMENI ŞI LUCRURI

GLASURI JERTFITE

Allô, allô! Casa X...,

O scurtă pauză; un nou ţicănit al soneriei şi „legătura" e gata. Prin telefon pot schimba cîte-va cuvinte cu doamna într'o chestiune de cărţi,—o sunt cărţi de cetit, nu de joc!—şi, după tradiţionalele salutări închid aparatul. Sunt atîţia care-l aşteaptă, sunt atîtea convorbiri de tot felul care vor luneca pe aceleaşi fire telefonice; atît de varii şi de multe interese mai urgente de cît un împrumut de cărţi...

Am închis aparatul, nu însă fără a medita asupra unei mici probleme psihologice Convorbirea s'a făcut la o depărtare de cîte-va sute de paşi; lucrul însă ar fi fost identic, dacă distanţa era de cîţi-va kilometri. Voacea a răspuns cu claritate, cuvintele s'au auzit distincte iar dacă am regăsit în ele plăcerea unui timbru armonios, cred că aceasta se datoria faptului că ştiam de *cine* sunt rostite cuvintele, că aveam înainte-mi imaginea vie a unei persoane, iar nu—necunoscutul vag al unui glas oare-care.

Şi, psihologiceşte, îmi puneam întrebarea: ce ar fi fost dacă condiţiunile erau altele. Dacă în locul frumoasei doamne ar fi fost, la celălalt capăt al aparatului o figură necunoscută, putea oare să transmită linia telefonică ceva din farmecul real al unui glas femeesc? Răspunsul, dacă nu e negativ, e cel puţin complex.

Cînd ne răsună în auz timbrul plăcut al unei anumite voci, aceasta este neaparat un rezultat al unei întregi serii de imagini. Noi nu putem despărţi senzaţia unui glas armonios, cristalin, a unui „glas dulce" — cum cîntă poeţii — de vraja ce exercită asupra-ne fiinţa însăşi care vorbeşte. Acel glas—cu totul indiferent de ce spune—izvorăşte dintr'o gură mică, gură frumoasă, ale cării buze au răpit roşul fragei şi parfumul ei; timbrul lui argintiu îl datoreşte unor dinţi albi ca argintul şi ei îi dau ecoul acela lung străbătător cu care găseşte adeseori drumul inimei. Şi apoi glasul îl *auzi*, dar în acelaşi timp *priveşti* chipul în întregime; se apropie de tine puterea armoniei pe care o împrăştie, senină şi stăpînitoare şi în timp ce gura vorbeşte, e figura care zîmbeşte, sunt ochii ce privesc şi te tulbură cu mistica lor strălucire ca a unei unde clare cu reflexe de opal, e toată făptura care te cucereşte cu mlădierea ei, cu desevîrşirea ei, cu mişcările ei — cu graţiile ei, iar din toate aceste pătrund farmece şi însuşiri de frumuseţe în glas, iar în *acest* înţeles poetul spune femeilor:

La musique encor la plus tendre
C'est en vos voix qu'elle est toujours

Nimeni nu mai tăgăduieşte că ştiinţa cu miraculoasele ei invenţiuni aduce imense foloase omenirii; dar pretutindeni poezia şi frumosul sunt sacrificate pe altarul ei. La aceasta mă gîndeam încă odată în acele cîte-va clipe, în faţa ingeniosului aparat telefonic, care scurtează depărtările, dar totodată împuţinează — apropierile; el economiseşte vremea cînd transmite vocile prin firul electric, însă emoţiunile lor nu dau ecou pe prozaicul fir şi voacea fermecătoare se iroseşte în loc să electrizeze cum e menirea ei.

Rodion.

Concertul „Vetrei Luminóse"

Instituţia Reginei Elisaveta.—Colonia orbilor.—Iaşul şi „Vatra Luminoasă":—Fondul instituţiei. —Cifre eloquente.

Incetul cu încetul pare a se fi făcut oare care linişte în jurul „Vetrei Luminoase", instituţiune proiectată şi intemeiată de M. S. Regina pentru adăpostirea orbilor.

S'a crezut în primul timp că ideea fundării unei atari instituţiuni e un vis izvorît din o bogată imaginaţie a unei poete şi nu de un aşezămînt practic. In primul timp subscripţiunile întîmpinau cînd entuziasmul sentimentalilor, cînd zîmbetul ironic al scepticilor. Ba, după primele colecte abundente, s'a ivit—în presa liberală, opozantă pe atunci—un curent ostil alimentat de afirmarea cam insinuantă că s'a strîns prea mult, că s'au făcut excese în dauna altor instituţii filantropice şi aşa mai departe.

Cu vremea însă entuziasmul s'a răcit, dar şi insinuările au rămas ruşinate. In schimb lumea toată s'a convins că la baza aşezămîntului se află un spirit de chibzuinţă şi înţelepciune, că „Vatra Luminoasă" se dezvoltă sub călăuzirea unui simţ practic, că în primul loc se cultivă munca, se urmăreşte folosul, se tinde a se face din cei mai nenorociţi oameni ai societăţii, elemente de utilitate pentru sine şi pentru ţeară, lucru la care la noi nu se gîndise nimeni.

*

Fireşte, ideea Reginei Elisaveta de a crea un azil pentru toţi orbii—în număr de multe mii—e încă departe de a se putea înfăptui; dar e necontestat că zi cu zi instituţia s'a mărit, că o singură clipă nu s'a pierdut în zadar şi că s'a lucrat fără preget, cu o persistenţă vrednică de înalta ţintă urmărită şi că de la faza visului şi a sentimentalismului s'a trecut neîntîrziat la cea a realităţii practice, cultivîndu-se specialităţi rentabile de muncă, alături de partea artistică şi culturală.

Ceea ce preocupă acum pe conducătorii „Vetrei" este terminarea clădirii sau a „coloniei", a cării piatră fundamentală s'a pus în ziua de 5 Octomvrie. In folosul acelei clădiri sunt organizate şi concertele „Vetrei" între cari şi acel anunţat în Iaşi, pentru seara de 5 Ianuarie.

Spre a se vedea cîtă nevoie de ajutor are încă instituţia în formaţiune vom cita un pasagiu din cuvîntarea marelui financiar Blank, unul din cenzorii „Vetrei Luminoase", cuvîntare rostită cu ocazia punerei pietrei fundamentale şi ca răspuns la discursul M. S. Reginei:

„...Vatra Luminoasă Regina Elisaveta" a fost fondată la 1 August 1906 şi s'a început cu 8 orbi, învăţînd într'un singur atelier impletitura de scaune.

Până azi, adică în decursul a 2 ani şi 2 luni, au găsit adăpost în total: cinci profesori şi maeştri orbi; 94 bărbaţi orbi; 36 femei şi fete oarbe; 16 membri ai familiilor orbilor, adică un total de 151 de orbi cu familiile lor, cari au lucrat în 12 ateliere.

In primul an de existenţă, cu 71 de orbi, s'au lucrat mărfuri în valoare aproximativă de 13.000 lei. In al doilea an, cu 130 de orbi, s'a lucrat mărfuri în valoare aproximativă de 110.000 lei.

Subscripţiunile în întăiul an s'au ridicat la o sumă totală de aproximativ 500,000 lei, pe cînd în al doilea an, ele au atins suma de 110.000 lei şi o sumă de 40 000 lei (aproximativ) provenită din cotizaţiunile tuturor societăţilor regionale „Vatra Luminoasă" pe primele şease luni de la fondarea lor.

Cheltuelile în primul an au fost de 60.000 lei şi în al doilea an de 100.000 lei (una sută mii).

Averea totală a fundaţiunei a fost la 1 August 1907 lei 450,000 şi azi este de aproximativ lei 530.000. Din acoştia în numerar şi depuşi la Bancă lei 200.000, în mobile şi investiţiuni lei 280,000, în produsuri fabricate lei 50.000.

Terenul pentru Colonie a devenit proprietatea „Vetrei Luminoase“, în următoarele condițiuni:

Prețul de cumpărare este de lei 260.000 pentru 260.000 m. p., a un leu m. p.

S'a achitat o parte din sumă prin vînzarea casei din bulev. Carol 31, cu prețul de 160.000 lei; rămas ipotesă la Creditul Urban 85.000 lei; total 245.000 lei. Restul pînă la 260.000 lei s'a achitat în numerar, adică valoarea terenului este achitată, fără vre-o altă sarcină în afară de ipoteca de 85.000 lei.

Primele clădiri sunt proectate pentru 300 orbi cu familiile lor și costul lor total va fi de aproximativ lei 500.000—550 000 lei, aceasta după terminarea atelierelor, dependințelor, etc.

„Vatra Luminoasă“ nu dă de pomană, ea nu înjosește pe cel care recurge la dînsa, din contra, îl înalță, îl instruește și îl face să devină folositor societății pentru care mai înainte era o adevărată povară.

Membrii „Vetrei Luminoase“ nu vor trăi ca în atîtea alte societăți, din milacelor avuți sau din subvențiuni de la diferite autorități, ci vor trăi din rodul muncei lor și vor fi mîndri să contribue la desvoltarea tot mai mare a instituțiunei.

Și peste puțin ani, precum sperăm cu toții, cînd opera va fi desăvîrșită, toate gîndurile se vor îndrepta spre ziua binefăcătoare care cu toiagul ei magic a făcut să se inalțe această măreață instituțiune ca în poveste și o vor binecuvînta“.

*

Iașul n'a fost dintre orașele entuziaste față de inițiativa M. S. Reginei. Credem că concertul orbilor de la 5 Ianuarie va fi o ocaziune bine-venită ca ieșenii să-și arate încă odată dragostea și administrația pe care le poartă nu numai persoanei suveranei, dar și operei sale de generoasă mîntuire a orbilor,—„Vetrei Luminoase“. S.

„Opinia“ în provincie

DIN HUȘI

Abuzurile administratorilor din județul Fălciu.—Încă de prin Iulie se efectuase alegerea comunei rurale Olteneștii, reușind lista susținută de membrii partidului conservator-democrat; ceia ce nu a plăcut Prefectului dr. N. Lupu, care se laudă că are cu dînsul toată suflarea țărănească din județ. A reușit însă ca în baza unei anchete mincinoase a administratorului de plasă, delegația județeană să nu aprobe alegerea; făcîndu-se însă recurs la Minister s'a aprobat alegerea.

Trei luni de zile au trecut fără ca administratorul plășei Cresna să convoace consilierii și să le ia jurămîntul; a trebuit ca să audă amenințarea d-lui Gh. Rișcanu, avocat, că va telegrafia Ministerului de interne și în fine să facă formalitățile necesare.

Prefectul în unire cu administratorul doreau să țină în suspensie lucrările. Noul primar a luat pe samă averea comunei prevăzută în inventar; dar cercetînd ordonanțele de plată și decisiunile consiliului a mai găsit că s'a mandatat 400 lei pentru mobilier, acte justificative sunt, dar mobilă nicăirea; așa că va fi nevoit să înainteze afacerea parchetului. Există o chitanță a d-lui Constantinescu, că el în calitate de administrator de plasă a luat banii, fără să aducă mobila.

Ce să-i faci tînărului juvenil, i-a plăcut să vie în contact cu boerii și tocat banii la cărți, la poquer.

Acest administrator în loc să stea mai mult la reședință și să se intereseze de buna administrație a plășei, stă mai mult în Huși.

In plasă cînd se duce înjură surugește și amenință pe preoți, învățători și săteni, care sunt partizani politicei conservatoare democrate, cu urgia administrației, făcîndu-le fel de fel de șicane. Nu mai zic de șicanele ce face proprietarilor și arendașilor.

Cu toate acestea are nerușinarea de a pretinde îndatoriri de la proprietari și arendași cerîndu-le a-i pune la dispoziție trăsuri ca să-l transporte în plasă. Toată noaptea joacă cărți și petrece pe la cafenele și dimineață să-i vină trăsura să-l ia și să-l ducă prin comuni să-l vadă și oamenii ca probă de om este.

Pentru a demasca pe acest d-n administrator vom da mai jos o scrisoare a secretarului com. Boțești I. N. Dimitriu din 7 Ianuarie 1908 pe timpul cînd peste acea comună era inspector comunal I. V. Constantinescu, din care să se vadă cum se face administrație sub liberali.

Stimate d-le Scharf,

Domnul Inspector Comunal mi-a spus azi prin telefon că vă roagă pe d-tră, să-i trămiteți trăsura, pentru mîină la Huși la Hotel Botez, să vie la Boțești.

Vă rog comunicați-mi dacă puteți să o trimetiți sau nu, să-i spun la telefon.

Vă salut.

(ss) Secretar, *I. N. Dimitriu,*

7 | 1.—1908.

Originalul se află la corespondentul nostru din Huși.

Și cînd te gîndești, că în modul acesta se fac inspecțiile la comunile rurale cu trăsurile arendașilor, cu vestirea funcționarilor etc. etc., nu-ți mai dai sama, cum se mai administrează comunele noastre, și cum de funcționarii comunali își mai fac datoria! Demagogii liberali zic că numai ei sunt în stare a face o administrație bună, și că numai ei se interesează de bunul mers al treburilor prin județ. Și ca să-și facă reclamă, puse pe Primari și Notari să distrugă dosare, cum s'a întîmplat la Vetrișoana, sau să scrie scrisori de lingușire, cum a făcut notarul din Bunești.

Aceste sunt mijloace necorecte, cînd tu șef, pretinzi că să te laude inferiorii tăi, că ai făcut cutare lucru bun, pe cînd cel făcut înaintea ta sub altă guvernare e rău și amenință să se distrugă.

Timpul însă va deslega toate; și acești îndrăzneți politicieni de mahala, își vor lua plata. Coresp.

*

P. S. Actualul Primar al comunei Oltenești, d-lui Mihai C. Popa, a făcut 2 adrese fostului Primar I. Ursulescu, ca să vină să dea pe samă averea comunei. D. Ursulescu însă strîns cu ușa că-i lipsește mobila cea nouă, amînă darea pe samă.

In cazul cînd până Mercuri 31 Decembrie a. c. nu se va prezenta, se va încheia un proces-verbal de consiliu comunal și altul de jăndarmăria locală și se vor trimite actele Procurorului tribunalului Fălciu spre a deschide acțiune publică contra Administratorului de Plasă I. V. Constantinescu, și d-lui Ioan Ursulescu, fost Primar.

*

DIN PAȘCANI

Fraudele de la soc. „Cooperativa“.—După cum s'a scris într'un număr trecut al ziarului, casa centrală a băncilor populare și cooperativele sătești, primind mai multe reclamații că la «Cooperativa» din Pașcani, ar fi oare care nereguli, a trimis 2 controlori, pe d-nii Stelorian și Mișescu, ca să verifice situația acestei cooperative. După o muncă încordată și stăruitoare, depusă timp de 2 luni de zile, în care interval s'au cercetat cu deamănuntul toate scriptele, de la înființarea cooperativei și pînă în prezent, s'a descoperit o fraudă enormă de peste 15.000 de lei, a cărei răspundere morală și materială cade asupra fostului casier și conducător al cooperativei: N. Vasiliu, dirigintele școalei și „șeful“ coteriei liberale din Pașcani. Pe lîngă negligența cea mare în ținerea scriptelor, negligență constatată de d-nii controlori ca intenționată, pentru a se face confuzie, așa că fictivile consilii de administrație ce s'au perindat timp de 5 ani să nu poată face nici o controlă, s'au mai descoperit și numeroase lipsuri de acte justificative și dosare cu acte pe ani întregi. Bilanțurile de venituri și cheltueli pe anii 1906 și 1907 sînt cu desevîrșire false. S'au găsit multe falsuri și în registrele cu cotor, atît în cele pentru încasări, cît și în cele pentru plăți:

Astfel în registrele de plăți, sumele din cotorul chitanței, erau cu mult mai mari ca sumele din chitanța ordonanțată iar în registrul de încasări vice-versa.

In puterea art. 17 din legea cooperativelor sătești, d-nii controlori au dizolvat întreg consiliul de administrație, desemnînd un consiliu provizoriu compus din d-nii: T. M. Tabacu, președinte, Al. Gh. Dimitriu, Gh. Petrescu, Gh. Fătu și Gh. Tacu, membrii, iar ca cenzori pe d-nii D. Melente, Preot C. Hanganu și I. Burcă.

Consiliul acesta va conduce „Cooperativa“ pînă la întrunirea tuturor membrilor în adunare generală, cînd se va face expunerea situației și se va alege un consiliu definitiv.

Toate actele și dosarele începînd de la 1904, data înființărei cooperativei și pînă la 1908 au fost numerotate, sigilate și date, deocamdată în pastrarea primăriei.

Un raport amănunțit, de toate neregulile constatate a fost înaintat casei centrale, pentru a lua măsurile legale. Dealtfel, atît fostul casier N. Vasiliu cît și vizitatorul, sînt persoane cu oare care avere, așa că societatea va avea de unde să se despăgubească, dacă nu cumva se vor descoperi nereguli și mai mari, la banca populară, „Siretiu“ unde N. Vasiliu e casier și conducător absolut. Imediat după sărbători se va începe controla și acolo,—In urma celor descoperite la cooperativa, noi credem că casa centrală chiar, va suspenda pe d. N. Vasiliu din funcțiunea de casier al băncei populare, de oarece nu mai inspiră absolut nici o încredere în mînuirea fondurilor băncei.

Afacerea va fi dată cu siguranță pe mîna parchetului. Orice zbucium are, din partea politicianilor, pentru a se arunca tălhăriile în spatele altora e zadarnică. Căci faptele sînt prea numeroase și evidente, nimeni, nici chiar d. Prefect, nu le mai poate acoperi.

Iată cum sfîrșesc politicianii, care în numele patriotismului, găsesc de cuviință a face cel mai odios politicianism la adăpostul instituțiunilor economice.

Iată cum sfîrșesc aceia pentru care totul, absolut totul e politicianism ordinar.

Dar vom mai reveni la timp

Coresp.

Biletele norocoase de loterie pentru clasa I-a *tragerea la 3 Ianuarie 1909*, se găsesc de vînzare la

COLECTURA PRINCIPALA

TH. P. MAXIMOVICI

Agenția Theatrală „Thalia“ Piața Unire

Litere-Științe-Arte

Novelli-Kean.—Aseară marele artist italian a dat a doua reprezentație din cele trei anunțate. A fost același enorm succes, același entuziasm comunicat întregei săli, aceiași unanimă constatare că Novelli e, actualmente, în deplina vigoare a marelui său talent dramatic, atît de variat și atît de complex.

De cîte-ori apare în vre-una din superbele sale creațiuni, te întrebi, nedumerit, cari sunt anume mijloacele prin care te captivează. Ele sunt simple, nici în aparență, dar mari și bogate în efecte. Artistul se apropie de spectatori, se insinuează în suflete, pătrunde și cucerește, fără să aibă aerul că urmărește acestea, atît sunt de cumpătate mijloacele ce întrebuințează. S'ar zice că trăește rolurile pentru sine, nu că le interpretează pentru public; pare mai curînd a le întrupa și a le trăi supunîndu-se unei adînci necesități sufletești, iar nu unei chemări de artă și de artificii.

De aceea, toți cîți l'au văzut în „Lebonard“ și în „Kean“, l'au aplaudat cu admirațiune și și-au dat întîlnire la ultima reprezentație, una din cele mai uriașe creațiuni artistice ale lui Novelli: Shylock.

*

Cunoscutul scriitor și om politic francez Ioseph Reinach s'a reîntors dintr'un voiaj de studii și observații în orient. A vizitat Constantinopolul și laudă mult tactul parlamentar al primilor deputați turci. Cea mai mare parte din ei—zice Reinach—se exprimă într'o franțuzească curentă, unii vorbesc și englizește sau nemțește. A vizitat de asemenea capitalele Bulgariei și Serbiei unde a avut lungi audiențe la Curte și cu miniștrii. Impresia lui în privința unui viitor război e mai mult negativă.

*

Profesorul Strumpell din Breslau a fost ales de consiliul facultății medicale vieneze să ocupe catedra ramasă vacantă prin moartea profesorului dr. von Schrötter. Aproape toate vacanțele universitare la Viena se umplu cu celebrități germane. E locul de amintit că după părerea multora chemarea profesorului Noorden în locul lui Nothnagel n'a fost tocmai fericită.

*

In Olanda, ca și în Germania, sălile de teatru sunt întunecate în tot timpul reprezentației; puțină lumină se face de abia în antracte.

Wagnerianizmul a introdus această moda care e cu atît mai supărăcioasă, cu cît la operă spectatorii aveau obiceiul să urmărească livretul tipărit al piesei.

De cîtva timp spectatorii au luat obiceiul de a aduce cu sine mici lampioane electrice. In întunericul sălii acești ochi de lumină produc o impresie stranie.

*

Ideea unui viitor război aerian obsedează de mult pe englej, înainte ca maiorul Powel să fi propagat proectul unei flote aeriane, foarte convenabilă din punctul de vedere al costului.

In 1784, istoricul și politicianul Horace Walpole scria:

„Porturile marine vor deveni sate deșarte. Șesurile cutare și colinele cutare vor fi utilizate de vasele aeriane ca niște adăposturi. Războaiele vor avea loc în aer cu tunuri pneumatice.

Profeția nu e departe de o realitate ușor de prevăzut acum.

*

In Palazzo Vechio din Florenza pe cînd se reparau diferite săli ce serveau astăzi drept birouri, s'a descoperit pe pereți o serie de prețioase picturi din timpul Renașterei.

Cele mai frumoase și mai bine conservate sunt tablouri de Bronzino și Vasari, între care și un fresco enorm simbolizînd o alegorie a focului, avînd în mijloc pe Vulcan făuritor de fulgere și pe femeea lui care-l admiră la lucru.

*

Consiliul municipal al orașului Troppeau a discutat zilele aceste cu pasiune chestiunea necesității orchestrei în teatru. Un ziar al acelui oraș a consultat un număr de scriitori și dramaturgi: majoritatea s'a pronunțat contra orchestrei.

Probabil de aceia s'a suprimat și la teatrul de Iași.

*

„Carnegie Institution“ din America își lărgește mereu cîmpul său de studiu pentru a fi demnă de faimosul miliardar. „Revista populară Astronomy“ spune că dînsa a instituit o comisiune de astronomie prezidată de Leivis Boss pentru a stabili un observator temporal în împrejurimile lui Saint Loois un mic orășel la apus de Buenos-Ayres.

Acest punct este la extremitatea munților Anzi.

Aici cerul este de o seninătate extraordinară.

Observațiunile astronomice vor trebui să dureze vre-o trei sau patru ani până ce se va ajunge la stabilirea unui catalog general menit să arăte pozițiunile și mișcările a 25 mii de stele nestudiate încă pe deplin. Din această comisiune fac parte o mulțime de astronomi de valoare între cari și acei aparținînd observatorilor Lich și Dudley.

*

A apărut „Noua Revistă Romînă“ No. 11 cu următorul sumar:

Noutăți: Apelul membrilor asociațiunii romîne pentru înaintarea și răspîndirea științelor.—Descoperirea unui schelet de om cuaternar.—Biblioteca școalelor secundare din Ploești.

Politică: Giacomo Barzellotti, Italia și Romînia. A. D. Xenopol, Politică de babe, politică de curci.

Științe sociale: C. Rădulescu-Motru, Rolul oamenilor mari și evoluția socială. Vasile V. Haneș, O problemă culturală. Forța de expasiune a limbei romîne.

Literatură: N. Em. Teohari, Ce povestește clopotul. Radu D. Rosetti, Epigrame. Mihail I. Mio, Transpunerile senzoriale în literatură.

Note și discuțiuni: V. Vîrcol, Curs de dicțiune pentru profesorii secundari.

*

Ultimul No. al „Convorbirilor critice“ cuprinde o splendidă poveste inedită a maestrului Caragiale: „Făt Frumos cu moț în frunte“.

*

STRUNA ZILE

COȘBUCIANĂ

Șefii liberali, ca și șefii junimiști sunt deopotrivă amărîți de izbînda celor trei candidați democrați.

Zilnic acești șefi s'adună
Și se mîngâie 'ntre ei
Recitînd—pe-o tristă strună:
„Trei, Doamne, și toți trei!“

Informații

❑ **Intrigi și culise.**—Revizoratul școlar de Iași e văduv. Titularul său d. N. Ionescu și-a dat demisia irevocabil. De ce această demisie acum cînd partidul se cîrpește cu o nouă președenție? Motive la cale de politică personală, au dictat această demisie. Dacă C. Sterea face politică personală *poporanistă*, și inspectorul general școlar Sol. Haliță face politică personală *naționalistă*. In aceste ape naționaliste înoată mulți revizori școlari din Moldova; în aceste ape înoată Sachelarescu; în aceste ape înoată de curînd *Dafinescu*. De și cu rude multe junimiste, inspectorul școlar Sol. Haliță a isbutit să convingă pe d. Haret ca prin numirea d-lui C. Dafinescu se adauge un aderent mai mult la politica naționalistă a d-sale și ne întărește situația politică a inspectorului de Iași.

Dar toate aceste s'au uneltit fără avizarea în prealabil a d-lui N. Ionescu. Revizorul de Iași e unul din meritoșii dascali; organizator de coruri școlare, bun metodist, harnic și muncitor nu i s'a luat în samă serviciul adus partidului liberal ca revizor școlar de Covurlui, Tulcea, Falciu și Constanța, iar acum de Iași, Sol. Haliță a amintit ministrului că acest d. N. Ionescu s'a găsit în ancheta întreprinsă de d-sa contra membrilor din comisia examenului de înaintare pe loc din 1907. Apoi în organizazea școalei de adulți din 1906, N. Ionescu n'a fost așa de intrasigent ca și Sachelarescu contra protestului lui I. Apostol pentru școala de adulți dela Nicolina. De și N. Ionescu este devotat liberal dar nu habotnic unei gaște, și el a fost numit revizor cel din urmă pentru a fi scos cel dintâiu. I s'a trecut pe dinainte cu vădită intenție.

Fără a arăta că regretăm ducerea d-lui N. Ionescu de la revizoratul de Iași, ne întrebăm până unde are să meargă conflictul între cele 2 curente: poporanist și naționalist, mai ales acum cînd cel poporanist e pe cale de a invinge la centru! ori tot harababura veche!

❑ Direcția generală a poliției statului a trimis prefecturei de județ o circulară prin care cere ca să atragă atenția publicului ca să se feresscă de a nu cădea în cursa excrocului L. Schlesingher din Berlin care sub forma de a avea o agenție internațională de căsătorie, a excrocat pe numeroase persoane din țară și străinătate.

❑ Printre copii din comuna Sculeni s'a ivit epidemia de febra-tifoidă. S'au luat măsuri de combatere.

❑ Prefectura județului a fost înștiințată că învățătorul Teodor Vasiliu din comuna Roșca, după ce a contractat mai multe datorii de la mai mulți locuitori, a dispărut fără a i se fi putut da de urmă.

❑ Ni se scrie din Hîrlău că cu ocazia serbătoarei sf. Ștefan, s'a oficiat un serviciu la biserica sf. Gheorghe, foasta reședință domnească a lui Ștefan cel Mare, după care preotul Constantinescu a ținut o cuvîntare arătînd importanța zilei și glorificînd pe marele Voevod.

❑ Din produsul balului dat în ziua de 27 Decembrie în comuna Crucea, se va clădi un local pentru o cooperativă.

❑ In prima zi de Crăciun, soldaților din regimentul 13 Ștefan cel Mare, după ordinul d-lui colonel Băltăceanu li s'a servit un prînz mai ales, și în tot timpul mesei muzica regimentului a intonat diferite arii,—iar d. maior Hengherliu a ținut soldaților o mică cuvîntare.

❑ Mercuri 31 Decembrie va avea loc la școala primară de fete din Nicolina serbarea unui frumos pom pentru copii.

Muzica regimentului 13 va cînta între orele 3—7.

❑ Ministerul instrucției prin o adresă face cunoscut rectorului universității dorința sa, ca ziua de 24 Ianuarie să fie serbată în chip deosebit în orașul nostru. Pentru aceea învită pe d. rector al Universității să iee măsuri ca împreună cu consiliul profesoral universitar și cu directorii celei mai vechi școli secundare locale să alcătuiască un program propriu, în așa chip în cît la serbare să poată participa atît studențimea cît și marele public. Profitînd de faptul că acea zi cade în o Sîmbătă, deci pot fi două zile serbătorite.

❑ Consiliul de higienă al orașului, se va întruni imediat după anul nou, sub președenția d-lui dr. Buicliu pentru a discuta măsurile ce sunt de luat contra epidemiilor ce mai bîntuie încă în oraș.

❑ Datorită inițiativei d-lui Teodorescu, directorul manufacturei de tutun, s'a distribuit suma de 5000 lei, plătindu-se leafa pe cele 4 zile de Crăciun tuturor funcționarilor și lucrătorilor fabricei.

Tot odată cu aprobarea direcției generale s'a afectat o sumă de 3000 lei cu care să se vină în ajutorul văduvelor și orfanilor aflați în serviciul fabricei.

❑ Serata viitoare a teatrului Cinematografic va avea loc Joi 1 Ianuarie 1909 în sala Teatrului Sidoli. Programul va fi nou, special întocmit pentru acea zi de serbătoare.

Direcția acestui teatru ne roagă să anunțăm că imediat după cataclismul din Calabria și Sicilia, casa Pathe Freres a trămis operatori speciali care au înregistrat ruinile și dezastrele, răniții, morții și înmormîntările, oroarea și jalea etc.

Aceste vederi luate fidel dupe natură se vor desfășura peste cîte va zile pe pînza cinematografului din Sala Sidoli.

❑ Membrii cercului didactic din localitate, care au subscris pentru pomul de Anul Nou, sunt încunoștiințați că serbarea va avea loc Mercuri 31 Decembrie ora 3 p. m., în sala de sărbări a Liceului Național.

❑ Revizoratul școlar al județului a făcut cunoscut preotului Neculai Popovici din comuna Ciurea, că ministerul cultelor i-a încuviințat cererea de a preda religia la școala de adulți din acea comună.

❑ Duminecă s'a distribuit în sala societății de tir din Pașcani haine și ajutoare la copiii seraci. Distribuția s'a făcut de d. inginer Busuioc, șeful atelierelor.

❑ Societatea de ajutor reciproc între italienii din Iași a deschis o listă de supscripție pentru victimile din Messina și Calabria.

Lista de subscripție se află deschisă la „Bazarul Italian“ Pietro Bet din str. Goliei No. 50.

❑ La Teatrul Național în zilele de Vineri 9, Sîmbătă 10 și Duminică 11 Ianuarie 1909, 3 representațiuni de *Operetă Vieneză* cu concursul d-rei Mila Theren foastă prima Subretă dela Theater an der Wien. D-rele: Bertha Pirk, Gabriella Benda, Emmi Marion, Mary Scary, Marie Bernard. Domnii: Teodor Strack, Carl Gerold, Carl Schober, Otto Sarol, Felix Loeschner, Paul Ohlmuehl, Kurt Oestreicher, Hans Neumayer, Gustav Mild, Otto Vasco, etc. etc.

Vor juca Vineri 9 Ianuarie: *Liebeswalzer*, operetă în 3 acte de Ziehrer, jucată pentru prima oară în Iași.

Sîmbătă 10 Ianuarie, *Ein Walzertraum* 3 acte de Oscar Strauss (Farmecul unui vals).

Duminică 11 Ianuarie, *Vogelhändler* (Vînzătorul de Pasări).

Prețul Locurilor: Fotoliu de orchestră (primele 4 rînduri), 8 lei; (de la 5 până la 3 rînduri), 7 lei; Stalul II (de la 9 până la 14 rînduri), 5 lei; Stalul III (de la 14 la 18 rînduri), 4 lei; celelalte rînduri rezervate d-lor studenți, 3 lei; Balcon I, 4 lei; celelalte rînduri, 3 lei; Galerie 2 lei; Loge de 4 locuri, 40 lei; Loge de 5 și 6 locuri, 50 lei.

Biletele se găsesc la Agenția Teatrală „Thalia“ (Maximovici).

❑ In ședința trecută, membrii societății viticole au votat statutul societății, remănînd ca într'o viitoare ședință să se discute chestia înființărei unei cooperative.

❑ Eri comisiunea disciplinară a învățătorilor și institutorilor din circumscripția Iași a judecat procesul învățătorului Leon Manoliu de la școala din cotuna Ghiorțeni, comuna Pomîrla Dorohoi.

Invinuitul a fost pedepsit cu transferarea la o școală de acelaș grad, din altă localitate însă.

DIVERSE

— Controlorul Hagiu de la teatrul Național ni se plînge că în seara de 26 Noembrie la reprezentația Sahrei Bernardh, împrumutînd la două doamne două binocle de ale teatrului acestea nu i le-au mai înapoiat. De oare ce binoclele i le-au pus în socoteală numitul roagă a i se trimete binoclele la teatru sau a-l anunța prin o carte postală ca să vie să le ia.

— Beneficiul net al balului dat de societatea funncționarilor tramvaiului în sara de 25 Decembrie a fost de 500 lei.

— Eri a fost găsită moartă în strada de sus o bătrînă femee în etate de 80 ani servă la d-na Ecaterina Creangă.

Presa şi alegerile din Capitală

Toate ziarele se ocupă cu pasiune de rezultatul alegerilor ce au avut loc Duminică în Capitală.

Ziarele conservator-democrate vorbesc cu entuziasm de marele triumf repurtat de partidul nostru şi prevăd marele foloase pe care le va trage partidul de pe urma acestui succes.

Ast-fel „*Acţiunea*“ spune că rezultatul acesta însemnează că liberalii nu mai pot sta la putere şi junimiştii nu mai pot veni nici odată la putere.

„De acum—spune ziarul condus de d. Victor Ionescu—lucrurile îşi vor lua mersul lor normal: liberalii vor pleca şi junimiştii nu vor veni la cîrma ţărei; guvernarea viitoare va fi a partidului conservator-democrat, pe care ţara îl cheamă aşa, cum n'a chemat nici odată nici un partid, fiind-că nici unul nu şi-a cufundat ca acesta sufletul lui cu sufletul ţărei, şi aspiraţiile lui cu aspiraţiile ei“.

„*Ordinea*“ mulţumeşte cetăţenilor Capitalei pentru curajul, priceperea şi încrederea pe care a aratat-o partidului democrat şi

„Increzători în noi—termină excelentul nostru confrate—ne-aţi ales pe toţi candidaţii, dar mai mult ne-aţi consacrat partidul nostru ca partid de guvernămînt“.

„*La Roumanie*“—oficiosul nostru francez—spune, că triumful de ieri stabileşte faptul indiscutabil, că partidul conservator-democrat este partidul cel mai puternic al Romîniei, şi prin consecinţă singurul care astăzi are dreptul de a guverna, afară numai dacă guvernarea României nu trebue dată minorităţei corpului electoral.

„*Ţara*“ spune că votul definitiv de ieri, are o întreită semnificaţie politică; ţara legală i-a dat consacrarea supremă, ca mare partid de guvernămînt şi repudiarea regimului şi a grupuleţului parazitar al junimiştilor de către corpul electoral. Regimul va dispare pentru un timp, junimiştii pentru totdeauna.

Guvernul de mîine va fi al partidului nostru.

Ziarele liberale n'au unitate de vederi în interpretarea acestui rezultat atît de zdrobitor pentru guvern, dovadă zăpăceala mare ce a produs în spiritul acestei prese triumful nostru.

Ast-fel „Voinţa Naţională“ vede în reuşita noastră o îngrijitoare scădere morală a corpului electoral.

De sigur, dacă corpul electoral ar fi fost mai generos cu candidaţii guvernului, oficiosul liberal n'ar fi găsit cuvinte de laudă, pentru a slăvi acest corp electoral.

„*Viitorul*“ neputînd asunde succesul nostru caută să explice naivitatea (?) cu care,—spune acest ziar, a votat colegiul al II-lea.

Nici o reculegere, nici o reflectare, nici o cugetare, asupra actului politic pe care l'au sevîrşit, n'au avut alegătorii Capitalei.

Cine a venit întâi, cine le-a cerut votul, prin linguşire, prin făgăduială, prin orice mijloc permis şi nepermis, acela a fost preferat.

Şi ziarul Brătenist să consulează cu hotărîrea ce declară că-şi incumbă partidul liberal, de a începe să facă educaţia politică a acestui colegiu.

„*Independenţa*“ spune că „succesul nostru nu este o victorie şi cu atît mai puţin un triumf, pentru că partidul nostru nici odată nu poate forma un partid de guvernămînt de oare ce n'are nici program nici tradiţie şi că alegătorii ce ne au ales trebuiesc deplînşi şi aduşi la o apreciere mai sănătoasă a interesului naţional.

Ce demni, ce pricepuţi ar fi fost alegătorii capitalei, dacă ar fi păcătuit în a acorda voturile lor candidaţilor liberali.

„*Secolul*“ se mulţumeşte cu triumful moral al partidului naţional liberal, întru cît cel material a fost de partea noastră.

Organul bătrînilor liberali, spune, că succesul nostru este aparent, sau e o jumătate de succes, fără îndoială, pentru că au reuşit tustrei candidaţii. Ce ar fi trebuit ca să fie succesul complect? Desigur, să cadă guvernul!

Presa junimistă încaltea... bate cîmpii.

Astfel „*Epoca*“ atribue succesul nostru *coaliţiei tachisto-liberale*.

Se 'nţelege că e inutil să insistăm.

„*Conservatorul*“, mai franc, spune: „tachiştii au mai înregistrat ieri un nou succes electoral, iar guvernul a suferit o dureroasă înfrîngere“.

«Partidul Takist a învins ieri, spune organul Cantacuzinist, dar în zăpăceala actuală produsă de guvernarea liberalilor toate aberaţiunile electorale sunt scuzabile. Dar, oberaţiunile junimiştilor au vre-o scuză?

„*La Patrie*“ spune, că guvernul liberal a fost zdrobit în luptă şi nu se va mai ridica, iar că candidaţii democraţi au reuşit în capitală, ca şi în cele alte oraşe, prin concursul nemulţumiţilor.

Nu contestăm, că în imensul număr de voturi, obţinute de candidaţii noştri se vor fi găsind şi de-a nemulţumiţilor, dar care nu pot determina un succes ca cel repurtat de noi. Dar de ce aceste voturi vin spre noi, cînd şi unii şi alţii suntem în opoziţie, şi nu se duc la junimişti?

Ziarul independent „*Adevărul*“ spune că partidul nostru a repurtat un straşnic succes, fără precedent în analele politice ale capitalei.

Alegerea de ieri a consacrat partidul conservator-democrat ca cel mai popular şi mai puternic din ţară.

Ultime informaţii

❑ *D. Haret, politicianul de la Instrucţie, a aprobat numirea, de către consiliul profesoral al facultăţii juridice din Capitală, a d-lui C. C. Arion ca profesor la doctorat.*

D. Haret, cînd cu proectul Disescu s'a pus în grevă şi a provocat cunoscutele scandaluri, deşi azi d-sa face, cea ce voia să facă atunci ca ministru al instrucţiei fruntaşul nostru.

D. Haret a nesocotit autoritatea consiliului profesoral, în cazul d-lui Ibrăileanu, pentru că această autoritate nu-i convenea.

D. Haret are totdeauna două măsuri, ca ori ce politician fără scrupule.

❑ In vederea alegerii în balotaj de la Ploeşti, partidul conservator-democrat, va ţine în acel oraş, în cursul acestei săptămîni, o mare în trunire publică, la care vor participa şeful şi fruntaşii noştri din Capitală.

Lupta ce se va da la Ploeşti, pentru scaunul de la col. II Senat, vacant prin moartea lui Gh. Cantili, promite a fi foarte interesantă, dat fiind mai ales, că toate partidele îşi menţin candidaţii, şi modul de luptă al carpiştilor.

Se ştie, că d. Mişu Cantacuzino îşi deschide larg băerile pungii, nu atît pentru reuşita d-lui L. Elefteresc, cît mai ales pentru căderea amicului nostru, d. Cr. Negoescu.

Dar omul propune şi.... alegătorii dispun.

❑ Alexandru Gheţu, student, a fost numit copist la parchetul tribunalului, în locul ramas vacant prin numirea d-lui I. Groholschi magistrat la Pungeşti.

❑ Ion Gr. Pascu, student a fost numit copist în grefa trib. Iaşi s. I în locul d-lui C. Popovici, care a fost numit stagiar la Moineşti.

❑ Rectorul universităţii aduce la cunoştiinţa d-lor studenţi cărora le acordă masa la *cantina Universitară* că subvenţia cuvenită pe luna lanuarie li se va achita în ziua de 2 lanuarie ora 10—12 la cancelaria secretariatului unde vor semna de primire.

❑ D-nii A. D. Xenopol înlocuit de d. Găvănescul, M. B. Cantacuzino, M. Mănescu, P. Bujor, G. Socor, Teohar Antouescu, D. Alexandrescu şi Emil Puşcariu membrii senatului universitar, împreună cu membrii consiliul facultăţii de litere d-nii: I. Caragiani, P. Rîşcanu, Al. Philippide, sînt convocaţi pentru ziua de 8 lanuarie orele 8 jum. sara, spre a se ocupa cu cercetarea lucrărilor candidaţilor la catedra de Arheologie de la facultatea de litere din Bucureşti.

❑ Cu acceleratul de dimineaiă P. S. S. Arhiereul Ghenadie Georgescu, vicarul Mitropoliei s'a reîntors în localitate.

❑ Revizoratul şcolar al judeţului a fost înştiinţat ca să pună în vedere învăţătorilor şcoalelor rurale din judeţ că conform noului regulament sunt datori să facă cel puţin două ore pe săptămînă conferenţe şi cursuri complimentare pentru absolvenţii cursului primar, care nu au împlinit încă 14 ani. Frecquentarea este obligatorie pentru absolvenţi şi ea se va menţiona în certificatul de absolvire.

❑ De oare ce mare parte din soldaţii contigentului 1906 şi 1907 au rămas cu instrucţia necomplectă, depozitul de recrutare a trimes ordine de chemare, pentru ca tinerii să se prezinte spre a-şi complecta restul.

❑ Astăzi la orele 3 d. a. a avut loc în casele părinteşti din str. Sărărie 104 botezul micuţului Mircea, drăgălaşul copil al d-nei şi d-nului Virgile Pavelescu.

❑ **Judiciare.**—M. Anania a făcut recurs la Inalta Curte de Casaţie contra deciziei camerei de punere sub acuzare, prin care se ordona arestarea sa, pentru delictul de mituire.

— L. Tanenţapf şi C. Botez a făcut opoziţie la camera de punere sub acuzare contra ordonanţei Judecătorului de Instrucţie al tribunalului Neamţ, prin care li s'a respins cererea de eliberare pe cauţiune.

— Procurorul din Botoşani a făcut apel la camera de punere sub acuzare contra jurnalului tribunalului, din acea localitate, prin care s'a infirmat mandatul de arestare a lui Samoil Baras, inculpat pentru bancrută simplă şi frauduloasă.

— Camera de punere sub acuzare se va pronunţa zilele acestea, asupra cererei lui M. Anania, inculpat în fraudele de la Neamţ de a fi eliberat pe cauţiune.

❑ Afacerea Steinheil—duplul asasinat din Paris, acoperit pînă astă-zi de vălul misterului, se va desfăşura Joi 1 Ianuarie, pe pînza cinematografului Pathè Freres din sala Sidoli. Vor rula bine înţeles, acele sujete cari au putut fi prinse de aparatele de înregistrare ale zisei case.

La acele reprezentaţii de Joi—atît la matineu, cît şi seara—programul, cu desevîrşire nou, cuprinde scene şi sujete foarte interesante, precum: Şoimii la vînătoare, scene de pe natură, Din epoca imparatului Cesar, reconstituire din Istoria antică şi un mare număr de comedii pariziane, recentele apariţii ale casei Pathé Freres.

Reamintim cetitorilor noştri că Joi 1 Ianuarie, are loc şi matineu la 3 ore ziua, cu preţurile pe jumătate la toate locurile.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei“ —

Bucureşti, 30 Decembrie.

In jurul prezidenţiei d-lui Ionel Brăteanu

Bucureşti. — Unii fruntaşi liberali, cari vor să micşoreze efectul numirii d-lui Ionel Brătianu, ca ministru preşedinte, susţin, că d. Brătianu ar fi dat asigurări că în chestia convenţiei comerciale cu Austria, va avea aceiaşi atitudine, ca şi fostul preşedinte al consiliului.

Starea d-lui Sturza

Bucureşti.—Cu toate măsurile ce s'au luat în jurul locuinţei de la Paris a d-lui Sturza, totuşi a transpirat pînă acum, că starea d-lui Sturdza, îngrijitoare şi înainte de sosirea d-sale la Paris, s'au înrăutăţit mult în timpul din urmă.

Fostul prim-ministru se află într'o continuă surescitare, şi după părerea profesorilor Willaret şi Pierre Charia starea d-lui Sturdza este aproape dezesperată.

D-na Zoe Sturdza, care se află la Paris lîngă soţul ei, a chemat telegrafic în capitala Franţei, pe d. dr. Cantacuzino fratele ei şi directorul serviciului sanitar.

Numirea noului Mitropolit

Bucureşti.—Deputaţii şi senatorii de Vîlcea în cap cu Senatorul Ştefan Filipescu-Drăgăşani susţin pentru scaunul Mitropolitan, vacant prin demisiunea Mitropolitului Partenie, candidatura lui Atanasie Mironescu, episcop al Rîmnicului şi Severinului. Iar în locul acestuia pe arhiereul Calistrat Botoşăneanu.

Felicitări d-lui Fleva

Bucureşti.—D. N. Fleva a primit de la Roma din partea fostului ministru al Italiei Al. Fortis următoarea tolegramă de felicitare.

„Al. Fortis, trimite urări afectoase scumpului său amic Fleva, încrezător că, munca sa de om de stat, va fi folositoare nobilei sale patrii“.

In jurul demisiunei mitropolitului Partenie

Bucureşti.—Demisiunea mitropolitului Moldovei a fost cerută cu insistenţă de către guvern, şi sub ameninţarea, că altfel guvernul va duce o campanie de exterminare în contra-i, pe baza versiunilor puse în circulaţie în ultimul timp.

Cu girarea afacerilor Mitropoliei va fi însărcinat arhiereul Ghenadie Băcăoanu.

Cum a obţinut Ionel Brăteanu preşidenţia consiliului

Bucureşti.—In Capitală fac mare senzaţie ştirile privitoare la modul cum d. Brătianu a obţinut preşidenţia consiliului. Aşa se spune că prima consfătuire, cu privire la răsturnarea d-lui Sturdza din şefia partidului liberal, s'a ţinut a doua zi de Crăciun la d. M. Pherechide.

D. Brătianu a propus, de formă, preşedintelui Camerei conducerea guvernului, dar d. Pherechide a refuzat-o, mulţumindu-se a-i declara că nu se va opune la numirea d-lui Brătianu ca prim-ministru, atunci cînd preşedintele Camerei va fi consultat de Rege.

După aceea d. Brăteanu s'a adresat d-lui Aurelian, care se ştie că este atît de bătrîn şi străin de cele ce se petrec în viaţa politică, încît n'a întîrziat să-i dea d-lui Brătianu, complecta sa aprobare, ca president al Senatului.

In ce priveşte guvernul d. Brăteanu se îngrijea numai de d. Costinescu; dar şi acesta l-a cîştigat prin fratele d-sale Dinu Brătianu, care se ştie că e ginerele d-lui Costinescu. Şi atunci, s'a convocat Sîmbătă cunoscutul consiliu de la ministerul de interne şi aci d. Brăteanu a pus chestia de a 'ndoasele, spunînd colegilor săi că este dorinţa regelui, iar nu a d-sale de a se cunoaşte avizul presidenţilor corpurilor legiuitoare şi a guvernului asupra numirei unui nou prim-ministru.

Comunicarea aceasta a fost făcută aşa de în grabă, încît a surprins şi înşelat nu numai pe colegii d-lui Brăteanu, ci şi pe trei din vice-preşedinţii corpurilor legiuitoare: Porumbaru, general Budişteanu şi d-r Rîmniceanu; în cît aceştia de politeţă neavînd ce să obiecteze raportul deja redactat, cu privire la această numire, a fost dus dela consiliu la palat, de d-nii Haret şi Brăteanu, pentru a i se da curs de către Rege.

Toată lumea politică, comentează cu multă aprindere modul cum s'a smuls acest decret dela Rege şi care pune în discuţie o extrem de importantă chestie constituţională. Astfel, se spune că, îndată ce primul ministru demisionează nu mai există cabinet ministerial.

Trebuie imediat însărcinat altcineva cu formarea ministerului, după propunerea căruia noii miniştrii indicaţi de acesta sunt aprobaţi de Rege.

Pentru ca Regele să hotărască cui dă preşidenţia consiliului, are datoria să consulte preşidenţii corpurilor legiuitoare, iar hotărîrea pe cine face prim ministru nu poate fi prevăzută prin acte ofciale, cum în specie s'a făcut cu raportul dus de d-nii Haret şi Brăteanu.

De aceea, cei mai distinşi oameni politici din toate partidele consideră actul d-lui Brăteanu ca o ştirbire adusă prerogativelor Coroanei.

Consultarea personagiilor politice se face de rege personal, iar nu prin delegaţii, cum se pretinde că s'a făcut de d. Haret, care nu mai era nici prim ministru, nici nu mai exista guvern. Toată combinaţia d-lui Brătianu lasă impresia că nu Coroana a uzat de prerogativa ei de a se alege un prim ministru ci că acesta a fost impus prin sfatul partidului.

Nu s'a mai pomenit la noi, să se pună la vot alegerea primului ministru, fapt, care constitue pentru partidele noastre de guvernămînt un precedent primejdios.

Şefia partidului liberal

Bucureşti.—In partidul liberal s'au accentuat acum două mari şi puternice curente, cu privire la situaţiunea d-lui Ionel Brătianu în partid.

Unii sunt pentru alegerea d-lui I. Brătianu, ca şef al partidului, în locul d-lui D. A. Sturdza, printr'un congres, la care să ia parte toţi deputaţii, senatorii şi comitetele executive din provincii.

Alţii sunt de părere, să se aştepte încă pînă ce se va decide în mod definitiv cu starea d-lui Sturdza, şi atunci să se facă alegerea şefului, în persoanu acelui fruntaş, care ar avea încrederea partidului.

Interview cu un fost ministru, în chestia numirei domnului Brătianu ca prim-ministru.

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul“ va publica în numărul său de astă seară următorul interview, ce l'a avut cu un fost ministru, care e o autoritate în materie constituţională cu privire la lovitura de teatru a d-lui Ionel Brătianu, ca să ajungă prim-ministru.

Iată textul acestui interview:

—*Care e principiul constituţional cu privire la numirea primului-ministru?*

— Regele, prin textul Constituţiei are prerogativa numirei tuturor funcţionarilor, subţăspunderea ministrului care semnează decretul de numire.

Funcţionarii însă sînt de 2 feluri: unii cu caracter administrativ—şi acesta e caracterul celor mai mulţi funcţionari—şi alţii, miniştrii, sînt funcţionari politici.

Numirea celor dintăi o face capul statului, în urma unui raport al ministrului respectiv.

Numirea celor de al doilea—a miniştrilor—**şi mai cu seamă a prezidentului consiliului, exclude, prin spiritul şi natura mecanismului constituţional însăşi posibilitatea unui raport ministerial pentru numirea lui.**

Căci numirea primului-ministru implicînd expresiunea şi încrederea majorităţilor parlamentare—nu se poate concepe ideea unui raport ministerial, individual sau colectiv, al consiliului de miniştri.

Un asemenea raport ar înlănţui libertatea de acţiune a regelui în numirea miniştrilor. **S'au l'ar pune în conflict direct cu miniştrii al căror raport l'ar înlătura.**

Mai mult de cît atît regele ar abdica de la prerogativa de a numi el după încrederea sa personală şi politică pe primul ministru, însărcinat cu alcătuirea listei ministeriale.

Ceea ce s'a făcut e fără precedent.

In mecanismul şi în spiritul Constituţiunei, politiceşte, nu există de cît un minister şi un prim-ministru.

Pluralitatea ministerială există numai ca o necesitate administrativă pentru îndeplinirea funcţiunilor în stat. De aci şi responsabilitatea politică care îi leagă, fiind fiecare responsabil în mod deosebit numai pentru chestiile ac[illegible] care fiecare şi le asumeaz[illegible]

— Aşa dar demisia d[illegible] plica demisia întregului guvern şi [illegible]inarea unei alte persoane cu formarea unui nou guvern?

— Da. Bine înţeles că acea altă persoană putea fi d. Ionel Brătianu.

In cazul de faţă regele a procedat însă **ca la înlocuirea unui funcţionar administrativ.**

Aşa de pildă, la căile ferate preşidentul consiliului de administraţie demisionează. Atunci regele care vra să ştie pe cine să numească, cere un raport şi în baza lui numeşte pe prezidentul consiliului de administraţie.

In Parlament

E mai mult ca sigur că la deschiderea camerilor, guvernul va fi interpelat asupra caracterului său anticonstituţional.

Camera italiană

Roma.—In sala de şedinţă, tribunele sunt arhipline. Toţi miniştrii sunt de faţă. Preşedintele Senatului, rosteşte o cuvintare relevînd enormitatea catastrofei şi şi mulţumind guvernului pentru asigurarea dată că Messina şi Reggio vor trăi iarăşi. Adresează un omagiu de admiraţiune şi recunoştinţă regelui, regiuei şi familiei regale, aducînd laude armatei, marinei şi tuturor acelora care au venit în ajutorul victimilor. Mulţumeşte asemenea şefilor de state pentru ajutorul dat.

Catastrofa din Italia

Messina.—S'a început scoaterea cadavrelor de sub dărămături, 60 de lucrători ai magazinului Citrona au murit pe loc, pe cînd lucrau. Cadavrele în stare de descompunere formează grupe înspăimîntătoare. 800 supraveţuitori au fost îmbarcaţi. Sanatatea supraveţuitorilor şi a trupelor, este satisfăcătoare, cu toată teribila viciare a aerului, din cauza mormanelor de cadavre în putrefacţie.

Interviev cu D. Nicolae Fleva

Bucureşti.—D. Nicolae Fleva, tribunul poporului, a fost intervievat asupra manoperei de care s'a servit guvernul în ajunul balotajului prin numirea d-lui Brătianu ca şef al guvernului.

Iată ce a declarat între altele d-nul Fleva:

— Guvernul d-lui Brătianu, ne spunea tribunul, e un guvern neconstituţional. Pentru ce şi cum voiu discuta la timpul ei această chestiune. Ceea ce e de netăgăduit şi ceea ce vă pot spune, e că d. Ionel Brătianu e azi un şef de carton. ca să mă servesc chiar de credinţa multor liberali.

De altfel, continuă d. Fleva, profeţia mea s'a împlinit în tocmai. Am spus-o de mai înainte, că d. Brătianu va ajunge şef cînd nu va mai avea partid. Şi azi, faţă cu situaţia morală pe care partidul liberal şi-a creat-o în faţa ţărei, acest partid nu mai există. Astăzi, lumea nu mai geme în contra guvernului, dar cei din guvern gem contra celor din propriul lor partid. Liberalii vorbind de domnia brătenistă, gem şi tac. Poporul Capitalei, însă, a blestemat şi a strigat.

Terminînd convorbirea; tribunul a caracterizat situaţia, în urma alegerei de ieri, cu următorul cuvînt de spirit:

— După balotagiul de eri, liberalii de mai pot sta la putere, şi junimiştii nu mai pot veni la putere.

INŞTIINŢARE

Cofetăria Franco-Germană

W. DANOEUR & I. STREIT

IAŞI—PIAŢA UNIREI—IAŞI

ŞI FILIALA Str. GOLIA No. 75

Am adus pentru sfintele sărbători, un mare asortiment de bomboane, din cele mai renumite case străine din Viena şi Paris. Bomboane fondante şi chocolăţi pralines, marons confits, lisă, fructi confits.

Se găsesc turte pentru Crăciun.

Primim comenzi pentru nunţi, baluri, banchete, etc., precum şi comenzi pentru provincie.

Cu toată stima

V. Danoeur & I. Streit

foşti elevi a cassei Tuffli

CABINETUL DENTISTIC

— CHIRURGICAL ŞI TECHNIC —

D-rii med. H. şi M. Pekelman

(2 săli de operaţie)

— Strada Alexandri No. 3 —

Se efectuează *ori ce operaţiuni privitoare la chirurgia dinţilor*: Vindecarea radicală a fistulelor dentare, regularea dinţilor strîmbi, extracţiuni absolut nedureroase; plombe de porcelană arsă; plombe de aur plastice şi turnate, etc. etc.

Precum şi *cele mai moderne lucrări de protéză dentară*: coroane şi punţi de aur fixe, piese cu plăci de aur, dinţi cu şurubi; etc.

CONST. JORNESCU

AVOCAT

— Strada Carp No. 5 —

Salomon Wachtel

Cel mai vechiu Magasin de Ferărie

— STRADA DE SUS 138 —

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate.

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne.

Godin Rubeland şi Barbarossa

Doritorii să se adreseze la sus citata firmă, asigurîndu-i cu cele mai *reduse preţuri.*

Efectuez şi pentru Provincie.

J. BEINER

— IAŞI — Strada Stefan cel Mare No. 2 bis. —

Recomandă bogatul şi complectul seu asortiment de

— INCALŢAMINTE —

PENRRU DOAMNE, BOMNI şi COPII

ŞOŞONI şi GALOŞI

(adevărat ruseşti)

NANUŞERIE — FRANCEZA şi ENGLEZA din fabricele cele mai bine reputate.

CRAVATE — de formele cele mai frumoase şi calităţile cele mai fine.

CAMASI, GULERE şi MANSETE

Umbrele şi Bastoane

Obiecte de Galanterie şi Articole de Voiaj

Toate cu preţurile cele mai convenabile

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

A se adresa d-lui Gh. Calmuţchi administratorul ziarului, strada Primăriei No. 30

Teatru Circ Sidoli

In fie-care seară la 9 ore

CINEMATOGRAF

Pathe Freres -- Paris

şi

Teatru de Varietăţi

Preţuri populare

In fiecare Sîmbătă şi Duminecă la 3 ore ziua

MATINEU

cu preţuri pe jumătate la toate locurile

Dr. Suzana Vechsler

Boli de Femei.—Faceri.

Consultaţiuni 2—4 p. m.—

Strada Anastasie Panu No. 43

Casă de vinzare

Strada Cizmăriei No. 12

A se adresa la D-na *S. L. Schiller* strada Stefan cel Mare 49.

GRATIS

10.000 Lei

nu; — dar oferim un f. mare şi lesnicios Venit accesoriu tuturor persoanelor cari ne comunică adresa lor prin o cartă poştală scriind: *Agenţiei Ad. Steinberg, Bucureşti,* pentru M. M. 107

Dr. A. Steuerman

Medic al Societăţii *Fraterna-Pădurari* şi al Tramvayului electric

Str. Golia No. 13

Orele de cons., 8—10 a. m., 2—4 p. m.

Vaccinări şi revaccinări

Dim. G. Longinescu

AVOCAT

— *Strada Golia 77* —

Consult. 8—9 jum. dim. şi 7—9 seara

D-r Alex. Lambrior

— *Strada Vovideniei No. 1* —

primeşte consultaţie de la 1 la 4 p. m.

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— *Str. Bărboi No. 19* —

Consult. 7—9 a. m. şi 4—6 p. m.

Subsemnatul mă ofer a scrie cu ori ce maşina de scris acte, contracte şi ori ce documente, cu preţ modest.

Doritorii sunt rugaţi a scrie o carte postală pe adresa

Alexandru Stroian

— *Strada Spinţi No. 8* —

Prima Boiangerie şi Curăţătorie Chimică

pentru haine Bărbăteşti, Dame şi Militari

LA PARIZIANU

STRADA VECHE 45

(vis-à-vis de Biserica Sfi. Sava)

se execută orice lucrări atingătoare de această branşă, prompt, conştiincios şi mai eftin ca ori-unde.

Se preschimbă gulere de cafifea la Paltoane si Pardesiuri

Inştiinţat prin o cartă poştală mă prezint la domiciliu.

— *Primesc comenzi din toată ţara* —

Grăbiţivă şi

Cumpăraţi bilete de loterie

numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei V

s'au pus în vânzare

Tragerea

la 3 Ianuarie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 60,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute doua-zèci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Preţurile oficiale :

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

Comenzile se fac pintr'o carte postală sau prin scrisoare şi costul se trimite prin mandat poştal

Se garanteazà serviciu cel mai Prompt şi conştiincios

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17.—Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant & Comp.—Iaşi.